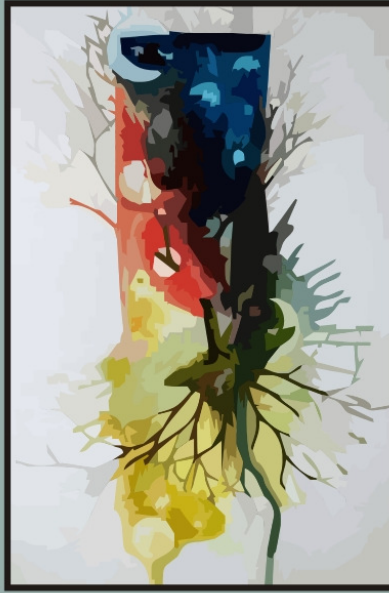

ہونی

(پنجابی ناول)

ہر مہینہ سنگھ چاہل

ہونی

ہونی

ہر مہیندر سنگھ چاہل

اُلتھا:

محمد آصف رضا

ماں بولی ریسرچ سینٹر، لاہور

سبھے حق راٹھویں لکھاری دے

HONI

by

Harmohinder Singh Chahal

Transliteration:

Muhammad Asif Raza

ناں کتاب: ہونی
لکھاری: مہیندر سنگھ چاھل
اُتھا: محمد آصف رضا
چھپن ورھا: ستمبر 2016

چھپواک:

ماں بولی ریسرچ سینٹر لاہور

MAAN BOLI RESEARCH CENTER, LAHORE

©

All rights reserved by Author

HARMAHENDER SINGH CHAHAL

اوہ ایس چھوٹی جیہی پہاڑی اُپر کھڑا چھپدے ہوئے سورج نوں ویکھ رہیاسی۔
 اوہنوں سورج دے چھپن دی اڈیک سی۔ اوہدا کم ہنیرا ہوندیاں ہی شروع ہونا
 سی۔ نال دا مُنڈا پر مویر اک پاسے ڈریا سہمیاں جیہا بیٹھاسی۔ پر مویر نوں تھوڑی دیر
 پہلاں ہی اوہ، ہوزے مارٹیز دے گھروں لے کے تریا، جتھے اوہ کھڑے سن ایہہ
 تزوانا شہر دے باہر ول دا علاقہ سی۔ اوہ ایس علاقے دے چپے چپے دا بھیتی۔
 اوہنے اُپر چڑھدے ول نگاہ ماری۔ پہاڑی دُور تک دکھائی دیندی اک لیک جیہی بن
 جاندی۔ اودھروں دھیان ہٹا کے بیٹھاں ول ویکھیا۔ ایدھر وی پہاڑی دا اوہ سرا
 دس رہیاسی، جتھے سورج کُن دی تیاری کر رہیاسی۔ فیراوس دی نظر سبے ہتھ ول چلی
 گئی۔ دُوسرے پاسے پہاڑی دے پیراں وچ سنگھنا جنگلی گھاہ دس رہیاسی۔ اوس توں
 اگے بھاری بھر کم سرکنڈا سی۔ تھوڑا ہور اگانہہ ہوندیاں جتھے سرکنڈا ختم ہوندا سی
 اوہنے آپس وچ پھسیاں ٹانہیاں والے جنگلی بُوٹے آجاندے سن۔ فیراوی
 گھٹدے جاندے سن تے اخیرتے جا کے اُچی مضبوط کنڈیالی تار دکھائی دے رہی
 سی۔ کنڈیالی تار پار کردیاں سار اگے دو لین والا ہائی وے سی۔ ہائی وے دے
 دُوسرے پاسے دھرتی پدھری سی۔ ایتھوں جدھر وی نظر مارو دُور دُور تک انگوراں
 دے باغ دکھائی دیندے سن۔ کھیتاں دے اُپروں دی دُور اسمان چھوہندیاں عمارتاں
 دسدیاں سن۔ کنڈیالی تار دے اوس پار دا ایہہ مُلک امریکہ سی۔ فیراوتنے کجھے ہتھ

نظر ماری۔ ایدھر پہاڑی دے پیراں جچ چھوٹا جیہا برسائی نالہ سی۔ ایس نالے دا پاڑ کتے زیادہ ہو جاندا سی تے کتے بہت گھٹ۔ گھٹ پاڑ والی جگا اُپر لوڑ انوسار لکڑی دے پُل بنے ہوئے سن۔ نالے دے دوسرے پاسے عام جیہی سڑک سی۔ سڑک توں پار رہائشی علاقہ شروع ہو جاندا سی۔ سادھارن جے اک اک جاں کدھرے دو دو منزلی مکان سن۔ اگانہہ نوں ودھدیاں شہر شروع ہو جاندا سی۔ باہر ول ٹریفک گھٹ دس رہیا سی پر شہر دے اندر ول نوں ٹریفک دی بہت بھرمار سی۔ کئیدیالی تار دے ایس پار دا ملک میکسیکو سی تے ’تزوانا‘ میکسیکو دا اک وڈا شہر۔ ایس تار دے اک پاسے دُنیا دا امیر تے طاقتور ملک امریکہ اتے دوسرے پاسے اک انتہائی غریب ملک میکسیکو سی۔ کم دے زور ویلے مطلب فصل دی کٹائی جاں چُگائی ویلے میکسیکن لوکاں دے جھنڈاں دے جھنڈا غیر قانونی ڈھنگ نال بارڈر پار کر کے امریکہ ول جاندے سن۔ کم دے مکدیاں ہی ایہہ لوک واپس اپنے ملک میکسیکو مڑ آؤندے سن۔ کجھ کو واپس آؤن دی بجائے امریکہ دے اندر ول نوں نکل جاندے سن۔ ویسے تاں بارڈر اُپر چووی گھنٹے بڑا سخت پہرہ رہندا سی۔ اُپر ہمیشہ ہیلی کاپٹر اُڈا پھردا، جو کہ پہاڑی دے اُپر گیڑے کڈھدا ہر پنج ست منشاں بعد ایدھر اُدھر لنگھ جاندا سی۔ پر میکسیکن لوکاں نے ایس پہاڑی وچوں دی گپت ڈنڈیاں بنائیاں ہونیاں سن۔ لوڑ پین تے اوہ ایہناں گپت رستیاں راہیں بڑے آرام نال پار لنگھ جاندے سن۔ ایہوں دی صرف میکسیکن لوک ہی بارڈر نہیں سن لنگھدے، سگوں دُنیاں بھر دے غیر قانونی ڈھنگ نال امریکہ جان والے بہوتے لوک وی اسے رستے ہی بارڈر پار کردے سن۔ پر باہر لے لوکاں نوں بارڈر پار کرن لئی کسے مقامی میکسیکن دی

لوڑ پیندی سی۔ اوہناں دی ایہہ لوڑ پوری کردے سن میکسیکن ایجنٹ۔ ایہناں ایجنٹاں نے بارڈر اُپر پیندے میکسیکن شہراں وچ گینگ بنائے ہوئے سن، جو دن رات ایس کم وچ رُجھے رہندے سن۔ ایہہ گینگ صرف لوکاں نوں بارڈر پار کرواؤن دا کم ہی نہیں سن کردے، نال ہی ایہہ نشیاں دا کاروبار وی بہت وڈے پدھر تے کردے سن اتے ایس توں علاوہ کتلو گارد کرنا وی ایہناں دا اک دھندا سی۔ اسے کر کے میکسیکو دے بارڈر اُپر لے شہراں وچ زُرم بہت زیادہ سی۔ دونوں پاسیاں دیاں سرکاراں بھاریں بہت کوششاں کردیاں کہ ایس غیر قانونی دھندے نوں ٹھل پے جاوے، پر ایہہ جرائم پیشہ لوک، ستھانک پولیس نال مل کے اپنے نشیاں دی سگنگ، مانوی تسکری اتے ہور غیر قانونی دھندے بے روک ٹوک چلاؤندے رہندے سن۔ اوہدا آپنا گینگ سی۔ اوہ وی ایدھر اُدھر دے چکر لاؤندا ہی رہندا سی۔ جیویں کہ اج اوہ ایس مُنڈے نوں لے کے جارہیا سی۔ پر اج اوہنے من وچ اپنے کاروبار توں ہٹ کے اک بہت ہی بھیانک چھڑینتر رچیا ہويا سی۔ اک پاسے اوہ چھپدے سورج ول ویکھ رہیا سی تے نال ہی اوہ چور اکھ نال پر مویر ول ویکھ لےندا، جو کہ گوڈیاں دوآلے باہاں دی کرنگڑی پائی، نڈھال جیہا ہويا پیراں بھار بیٹھا سی۔ آخر سورج چھپ گیا تے آلے دوآلے ہنیرے دی کالکھ جیہی اترن لگ پئی۔

”چل بئی مترا اٹھ، وقت ہو گیا۔“ اوہنے پر م ویر نوں سنا کے کہا۔ پر م ویر

کھڑا ہو گیا۔

”توں آپنا پاسپورٹ تے باقی کاغذ پتر جو کچھ وی تیرے کول ہے، اوہ مینوں پھڑادے تاں کہ اگے آپاں نوں کوئی سمسیا نہ آوے۔“ اوہ پرم دے نیڑے آؤندا بولیا۔ پرمویر نے اوہدے حکم دا پالن کیتی تے آپنا پاسپورٹ اتے بُوآ اوہدے حوالے کر دتا۔

”چنگی طرحاں ویکھلے، کتے کچھ رہ نہ گیا ہووے۔“

”آہ لُو جی۔“ پرمویر نے جیباں اُلٹ پُلٹ کے اوس دی تسلی کروائی کہ ہُن اوس کول بدن دے کپڑیاں توں بناں ہو ر کُجھ وی نہیں سی۔

”ٹھیک اے پھر۔“ اینا کہندا اوہ اُپر اسمان ول ویکھن لگیا۔ دوروں اُڈیا آؤندا ہیلی کاپٹر جیوں ہی گیڑا کڈھ کے اوہناں دے اُپروں دی واپس مڑیا تاں اوہنے پرم ویر نوں اشارہ کیتا تے اوہ امریکہ دے بارڈر ول نوں تَر دے پہاڑی دی چڑھائی چڑھن لگے۔ کدے اوہ آپ اگے ہو لے ندا تے کدے اوہ پرمویر نوں مُوہرے لا لے ندا۔ تھوڑی دیر بعد ہلکیاں کنیاں اُتر پئیاں۔ اوہ اک درخت ہیٹھ ہو گئے۔ دس کُو منٹ بعد موسم ٹھیک ہویا تاں اوہ فیر تَر پئے۔ تھوڑی دُور جا کے اک دم ڈو نگھی ڈھلان آ گئی۔ لا نگھے والی ڈنڈی ڈھلان دے دُھر ہیٹھاں تک جاندی سی تے ہیٹھاں توں دُوبے پاسے اُپر ول جا چڑھدی سی۔ اوہ ڈنڈی دے آ لے دوآ لے کھڑیاں جھاڑیاں دیاں ٹاہنیاں نوں ہتھ پاؤندے ہولی ہولی ہیٹھاں نوں اُترن لگے۔ تھوڑی دیر پہلاں پایاں کنیاں کارن ڈنڈی اُپر تلکن سی تے اوہ ہولی ہولی ہیٹھاں نوں جا رہے سن۔ اوہ کافی ہیٹھاں جا چکے سن کہ پرمویر دا اچانک پیر تلکیا تے اُدھروں ٹاہنی توں ہتھ چُھٹ گیا۔ اوہ لوٹنیاں کھاندا ہیٹھاں اک ڈو نگھے ٹوئے وچ

جا ڈگیا۔ اوہ چھپتی دینے پر مویر دے نیڑے گیا تے اوہنوں دوناں بانہاں توں پھڑ کے باہر کھچن دی کوشش کرن لگیا۔ اُدوں ہی اوہنے من و بچ کُجھ سوچیا تے اُسدیاں اکھاں و بچ و حشی پُنا اُتر آیا۔ اوس دی کوشش نال پر مویر تقریباً ٹوئے توں باہر نکل ہی آیا سی کہ اوہنے اُدم اُسدیاں بانہاں چھڈ دتیاں۔ پر م ویر پُفال دینے واپس ٹوئے و بچ ڈگ پیا۔ اوہنے اُپر ول ویکھدیاں اندازہ لایا کہ پر مویر جتھے پیا ہے اوہ تھاں پہاڑی دے بالکل بیٹھاں اک گم نام کھڈا ہے۔ اوہنے اک وار دوبارہ پر مویر نوں اُپر تک لیانداتے فیر ہتھ چھڈ دتے۔ پر مویر زور لاؤنداتے منتاں کردا ہنہبھ چکا سی۔ تیسری وار اوہنے بیٹھاں ٹوئے ول ہتھ ودھائے۔ پر م ویر جدوں اوہدے نیڑے آیا تاں اوہنے کھا ہتھ مُوہرے کر دتا۔ پر مویر نے دوناں ہتھاں نال اوہدا ہتھ گھٹ کے پھڑ لیا۔ اوہ کجھے ہتھ نال پر مویر نوں اُپر نوں لئی آیا تے اوہدا سجا ہتھ پینٹ دی پچھلی جیب ول چلا گیا۔ اُپر ول کھچدیاں اوہنے پر مویر دا چہرہ بالکل آپنے ساہنے کر لیا۔ اُدوں ہی اوہنے سچے ہتھ نال پینٹ دی پچھلی جیب چوں پُو آسٹ ٹو ٹو داروالور کڈھ کے پر مویر دے متھے نال لا لیا۔

"بھائی جی ہاڑے رب دے واسطے مینوں نہ مارو، پلیز مینوں

ب..چا.. او.. میں...."

ایس توں پہلاں کہ پر مویر دی گل پُوری ہوندی اوہنے روالور دا گھوڑا دب دتا۔ بس کڑک دا کھڑکا ہویا تے پر مویر دا سریر سستل ہون لگیا۔ اوہدے کجھے ہتھ دوآلے پر مویر دے ہتھاں دی پکڑ ڈھلی پین لگی۔ آخر پر مویر دے ہتھ چھٹ گئے

تے اوہ گیڑے کھاندا مُودھے مُونہہ کھڈے وچ ڈگ پیا۔ پانی چوں کچھ ٹلبے جے
نکلے فیر ہولی ہولی پانی ستھر ہو گیا۔

اُسے آپنا سامان سنبھالیا تے ساہنی چڑھائی چڑھدا اکو ساہے اُپر جا پھنچیا۔ اُپر
کھڑو کے اوہنے بیٹھاں ول نگاہ ماری۔ بیٹھاں گھپ ہنیرے وچ کچھ وی دکھائی نہ
دتا۔ فیر اوہ اتھوں تریپا پر ایسے نوں اوہنے ساہنے ڈرٹ بانیک گھمدے ویکھے۔ اوہ
سبھ گیا کہ ایہہ امریکن بارڈر پیٹرول پولیس والے ہن۔ اوہنے کچھ دیر اتھے ہی
رُک کے اوہناں دے مُڑ جان بارے سوچیا تے اوہ اک وڈے درخت دے تنے
مڈھ لگ کے بیٹھ گیا۔ اوس دی نظر دوبارہ بیٹھاں ول چلی گئی۔ بیٹھاں گھپ ہنیرا
تے پوری خاموشی پسری ہوئی سی۔ صرف بینڈیاں دی ٹیں ٹیں توں بناں اتھے
کچھ نہیں سی۔ فیر اوہنے سر گھماؤندیاں پچھے ول ویکھیا۔ تزوانا شہر دیاں لائیناں دُور رہ
گئیاں سن۔ اوہنے ہور دُور اُپر ول نگاہ ماری۔ ساہنے اسمان اُپر ٹٹھاؤندے تارے دس
رہے سن۔ فیر اوہدا من پچھانہہ نوں پر تن لگیا۔ اوہنوں پچھے بیتی زندگی دیاں گھٹناواں
یاد آؤن لگیاں۔ اوہنوں اوہ ویلا یاد آیا جدوں اوہ انڈیا چھڈ کے بھجیا سی۔ اُدوں اوہ
دلیؤں فلائیٹ لے کے کنیڈا نوں جارہیا سی۔ رستے وچ پھزی ایئرپورٹ تے جہاز
بدلناں سی۔ پر اوہ پھزی توں اگے دی فلائیٹ وچ چڑھیا ای نہ تے اتھے ای رُک
گیا۔ بعد وچ لمبجٹاں دی مدد نال اوہ فزی توں گوٹی مالا جا پھنچیا سی۔ اتھوں اوس
دی سکیم میکسیکو وچوں دی لنگھ کے امریکہ جان دی سی۔ اسے مقصد لئی اوہ اک
ایجنٹ لڑکی دی مدد نال میکسیکو دے دکھن ولوں چلیا، اتر والے پاسے، امریکہ دے
بارڈر ول جارہیا سی۔ جدوں اوہ پیوبلا سٹی وچوں دی لنگھ رہیا سی تاں میکسیکن پولیس

دے دھکے چڑھ گیا۔ پولیس نے اوہنوں پھڑ کے جیل وچ تَن دتا۔ کئی مہینیاں بعد اوس دی ضمانت اوسے میکسیکن ایجنٹ لڑکی جانی کہ گسل سوسا نے کروائی سی۔ گسل سوسا اک سوہنی سٹکھی میکسیکن کڑی سی جیہڑی کہ اپنے بھرا دے گینگ وچ کم کردی سی۔ اوہدے بھرا ٹونی سوسا دا کافی وڈا گینگ سی جیہڑا کہ غیر قانونی ڈھنگ نال لوکاں نوں امریکہ ول بھیجن توں علاوہ ڈرگ دا دھندا وی کردا سی۔ جیل چوں باہر آؤن توں بعد اوہ کجھ دیر گسل سوسا دے گھر رہیا۔ اسے دوران اوہناں وچ نیڑتا بن گئی تے دونوں نے ویاہ کروا لیا۔ گسل سوسا نال ویاہ کرواؤن پچھوں ہی اوہنوں میکسیکو وچ رہن دی اجازت مل گئی سی تے اوہنے اوتھے ہی ٹکن دا من بنا لیا۔ اوہنے کم وی گسل سوسا ورگا ہی شروع کر دتا۔ اوہ اوہدے بھرا ٹونی سوسا دے گینگ وچ شامل ہو گیا تے لوکاں نوں بارڈر پار کرواؤن دا کم کرن لگیا۔ جدوں اوہ کم وچ پورا ماہر ہو گیا تاں ٹونی سوسا نے اوہنوں گوٹی مالا دے بارڈر اُپر لا دتا۔ جتھے اوہ کم کردا سی اوتھے گوٹیمالا اتے میکسیکو وچکار دریا پیدا سی۔ اوہ لوکاں نوں گوٹیمالا والے پاسیوں کشتی راہیں دریا وچوں دی میکسیکو ول لنگھاؤندے ہوندے سن۔ اگانہہ ایہہ لوک لبجنٹاں راہیں سارا میکسیکو پار کر کے ڈھر اُتر ول پہنچ جاندے۔ اوتھے کوئی دوسرا ایجنٹ ایہناں نوں بارڈر پار کرا کے امریکہ اُپڑا کر دیندا۔ ایہناں دا پورا نیٹورک بنیاں ہو یا سی۔ اوہ لوکل پولیس نال مل کے ایہہ دریا پار کرواؤن والا کم کردا ہوندا سی۔ اوتھے اوس دی پوری دھاک جی ہوئی سی۔ فیر اک دن کجھ گڑبڑ ہو گئی۔

اوس دن شامی چار کووہے اوہ دریا دے کنڈھے پہنچ گیا سی۔ پہلاں اوہنے
 آلے دوآلے ویکھیا۔ کدھرے کوئی ہلجلی نہیں سی۔ فیر اوہ پو لے قدم پٹدا تھوڑا ہور
 اگے نوں ہویا۔ اوہنے دریا دے کنارے تے کھڑے کے ساہنے ول نظر ماری۔ گھسیلے
 جے پانی دیاں چھلاں نے کھورو پایا ہویا سی۔ راتیں پیسیاں کارن دریا کنو کنی ہویا
 پھر دا سی۔ اوہنے دریا دے اُپر ول ویکھیا تاں ہر پاسے پانی ہی پانی دکھائی دیندا سی۔
 بیٹھاں ول وی ابھی کجھ دسدا سی۔ اُپر اتے بیٹھاں دریا دا پاڑ کافی چوڑا سی۔ صرف
 ابھی اک تھاں سی جتھے کہ دریا دا پاڑ تھوڑا گھٹ چوڑا سی۔ اوس دی سوچنی انوسار پاڑ
 دا گھٹ ہونا ہی اوہدے کم لئی ایہہ اک چنگی جگا سی۔ فیر اوہنے اُپر اسماں ول نظر
 ماری۔ پچھلی رات، ہٹ ہٹ کے مے پیندار ہیما سی۔ اُن مینہ دے تاں کوئی آثار
 نہیں سن، پر بدلوائی اہے وی پوری سی۔ اکتوبر دا اخیر جیہا سی۔ بہتی ٹھنڈاں
 اہے نہیں اُتری سی پر رات والے مے کارن ٹھنڈی ہوا چل رہی سی۔ ہوا تیز ہون
 کارن لگدا سی جیویں کہ ٹھنڈی ہوا وچ دی نکدی ہووے۔ اوہنے گھڑی ویکھی۔
 پونے پنج وچ رہے سن۔ سورج بھاویں اہے چھپیا نہیں سی پر بدلوائی ہون کارن
 ہنیرا ہو چلیا سی۔ ابھی وقت اوہدے کم لئی بڑا ڈھکواں سی۔ اینے نوں اوہنے کچھے
 ٹرک دے رکن دی آواز سنی۔ ٹرک 'چوں تن جنے اُترے۔ ایہہ اوہدے ہی
 بندے سن، اتے ایہہ تو ہی میکسیکن سن۔ اوہناں تئاں جنیاں نے، کشتی ٹرک
 چوں لاہ کے دریا کنڈھے لیا کھڑی کیتی۔ کشتی مالک آپنی تیاری کرن لگ پیا تے
 اوہدے باقی دو ساتھیاں نے ٹرک کچھے کدھرے جھاڑیاں وچ لکا دتا۔ پورے پنج
 وچ اوہناں کشتی دریا وچ ٹھل دتی تے دوسرے پاسے جانی کہ گوٹی مالا ول نوں

چل پئے۔ ایدھروں جتھوں اوہ تڑے سن اوہ تھاں میکسیکو و بچ پیندی سی۔ ایہتھے
 ایہناں دونوں ٹکاں، گوٹی مالا اتے میکسیکو وچکار ایہہ دریا ہی بارڈر سی۔ چھلاں کشتی
 نوں چک چک کے مار رہیاں سن۔ پر ہنڈھیا ورتیا کشتی مالک بڑے دھیان نال کشتی
 نوں دوسرے کنارے لے گیا۔ اتھے کنارے پینچدیاں ہی اوہنے کشتی اک بوٹے
 دے تنے نال بن دتی تے اوہ سارے باہر نیڑے ہی دسدے کوٹھے ول بھیج پئے۔
 اوہناں جیوں ہی کمرے دا دروازہ کھولیا تاں بھنجنے فرش تے بیٹھے باراں چوداں جنے
 ڈر دے تڑنت کھڑے ہو گئے۔ سبھ دے چہرے ہراسے ہوئے سن اتے مونہاں اُپر
 پلتن چھائی ہوئی سی۔ ڈر کارن اوہناں وچوں کوئی اُچی ساہ وی نہیں سی لے رہیا۔
 "چلو چھیتی کرو، لے چلو ساریاں نوں۔" اوہنے اپنے بندیاں نوں سھکم
 چاڑھیا۔

"اک منٹ! اس کشتی والا ساہمنے کھڑے بندیاں دی گنتی کرن لگیا۔ گنتی مُکا کے
 اوہ بولیا۔

"تسیں تاں کیہا سی کہ دس بندے نے، پر ایہہ تاں چوداں حنے نیں؟"
 "اوئے کوئی نہیں اک دو ودھ صحیح، چل ہن چلیے۔"
 "نہیں، ایہہ نہیں ہو سکدا۔"

"کیوں نی ہو سکدا؟" اوہنے اکھاں کڈھیاں۔
 "کیونکہ میری کشتی بچ اپنے بندیاں نوں چکن دی سمر تھا نہیں۔ اُپروں موسم
 وی بڑا خراب اے۔" پیسے تاں بھاویں اوہنوں گنتی دے حساب ہی ملنے سن، پر اوہ
 زیادہ بھار کارن ڈر رہیا سی۔

”اوی توں تُرن والا بن۔ کُچھ نہیں ہوندا۔“ اوہ رُعب نال حکم دین دے
 لہجے ’بج بولیا تے اوہنے بندیاں نوں نال تور لیا۔ اگانہہ چھیتی چھیتی اوہناں ساریاں
 نوں کشتی ’بج لدیا تے اوہ ہتھ بج پستول پھڑی آپنے بندیاں سمیت وچکار کھڑا ہو
 گیا۔ نال ہی اوہنے کشتی تورن دا اشارہ کیتا۔ کشتی ہوئی ہوئی دریا دے دوسرے پاسے
 نوں تُر پئی۔ کشتی ابے ادھ وچکار جھے ہی پہنچی سی کہ ہوا دے تیز تھیریاں اتے
 جھل پاؤندیاں چھلاں نے کشتی نوں گول چکری بج گھمادندیاں ڈولن لا دتا۔
 ”بھار بہت زیادہ اے! کُچھ کرو نہیں تاں کشتی دُب جانی ایں۔“ کشتی مالک
 اُچی بولیا۔ اوس دی ڈری ہوئی آواز سُن کے سارے گھبرا کے ایدھر اُدھر دیکھن
 لگے۔

”اک پیس گھٹ کر دیو۔ نہیں تاں سارے مارے جاواں گے۔“ کشتی مالک فیر
 چیکیا۔ اوہدے ایناں کہن دی دیر سی کہ اوہنے آپنے ساتھیاں نوں اشارہ کیتا۔ اوہدا
 اشارہ سمجھدیاں ہی اوہناں نے کشتی ’چوں اک چینے مُنڈے نوں بانہاں توں پھڑ
 کے چکلیا تے دریا بج وگا ماریا۔
 ”بھار ابے وی زیادہ اے، اک پیس ہور گھٹاؤ۔“

اوہدے دوبارہ کہن تے اوہنے آپنے ساتھیاں نوں پنجابی وچ گالھ کڈھی تے
 اشارہ کیتا۔ اوہنوں پنجابی بولدا ویکھ کے اوہدے پیراں بج بیٹھا مُنڈا کسے آس جیہی
 نال اوس دل جھاکیا۔ پر اوہناں اوسے مُنڈے نوں ہی بانہاں توں پھڑ کے چک لیا۔
 اوہ ہتھ بنھی اوس ول ہر اسیاں نظراں نال ویکھدا کسے آس جیہی ’بج گُرا لیا۔

"بھائی جی! ہاڑے بچالو!! اس اوس دیاں مُنڈے نال اکھاں ملیاں۔ مُنڈے دیاں اکھاں وچ انتم سمیں دی رحم منگدی بے بسی سی۔ پر اُسدیاں اکھاں وچ کوئی ترس بھاونہ نہیں سی۔ اوہنے پل کو بھر مُنڈے ول دیکھیا تے فیر آپ وی اگانہہ ہو کے اک ہتھ اوس دی بانہہ نوں پایا تے دریا ول وگاہ ماریا۔ دو چار وار گڑوں گڑوں جیہی ہوئی تے مُنڈا پلاں وچ ہی دریا دے پانی وچ الوپ ہو گیا۔ ایسے نوں تیز ہوا لگھ گئی تے کشتی شانت ہو کے چلن لگی۔ کنڈھے تے پھنچدیاں ہی اوہ سارے مُنڈیاں نوں نال لے کے بھیج نکلے۔

اسدے تن کُودناں بعد دریا کناریوں دو بدیشیاں دیاں لاشاں ملیاں تاں گل پولیس دے وڈے افسراں تک جا پھنچی۔ اوہناں نوں اوہ راہ چھڈنا پیا۔ نال ہی اوہناں نوں اپنے بوس ٹونی سوسا دا تھم ملیا کہ اوہ کچھ دیر چُپ رہن تے اگلے تھم دی اڈیک کرن۔ اوہ تھوڑے دنوں لئی چھین منتر ہو گئے۔ کچھ دن بیتن پچھوں ٹونی سوسا نے فیر توں کم شروع کرن لئی کہہ دتا۔ اصل وچ اوہنے اپنے کم لئی کوئی نواں راہ لہ لیا سی۔ ایہہ راہ ایدھروں کدھرے دوسرے پاسے دی بارڈر چیک پوسٹ سی۔ ایہہ سڑک دا رستہ سی۔ ایہوں دی گوشت دے بھرے ٹرک ٹریلر لنگھدے سن۔ میٹ وڈے وڈے پھریزاں وچ بند ہوندا سی۔ اوہناں نے نواں ڈھنگ کڈھ لیا۔ اوہناں ایس چیک پوسٹ والیاں نال گنڈھ ٹپ کر لئی۔ ہن اوہ گوٹی مالا والے پاسیوں ایس چیک پوسٹ توں تھوڑا پہلاں غیر قنونی لگھن والے لوکاں نوں ایہناں میٹ والے فریزاں وچ بند کر دیندے تے جیوں ہی ایہہ ٹرک ٹریلر ایس چیک پوسٹ اُپروں لگھ کے میکسیکو وچ پہنچ جاندے تاں فریزاں وچ بند

لوکاں نوں باہر کڈھ لیا جاندا سی۔ کئی بیمار ہو جاندے تے کئی تاں بے ہوش وی ہو جاندے۔ پر اوہناں دا مطلب صرف لوکاں نوں پار لنگھاؤن تک ہوندا سی۔ کم ٹھیک ٹھاک چل رہیاسی کہ وچدی ہور ہی وگھن پے گیا۔ اک دن گوشت دا بھریا ٹرک بالکل چیک پوسٹ دے اُپر آ کے خراب ہو گیا تے کافی دیر اوتھے ہی کھڑا رہیا۔ اوہ بھجانی کر ہی رہے سن کہ ایسے نوں فوڈ کنٹرول محکمے والے آپہنچے۔ محکمے والیاں نے ٹرک دے فریزر کھلوائے تاں وچوں اٹھ بندیاں دیاں لاشاں ملیاں۔ پوپلیس وچ ہڑکنب مچ اٹھیا۔ ٹوٹی سوسا دا سارا گروپ الوپ ہو گیا۔ اوہ ایٹھوں کدھرے دُور جان دی تیاری کر ہی رہے سن کہ گروپ دے سرگنے، ٹوٹی سوسا دا کسے ورودھی گروپ نے قتل کر دتا۔ ہُن تاں اوہ اک پل دی ایٹھے نہیں سن رُک سکدے۔ اوہنے اپنے نیڑلے ساتھی ہوزے مارٹینز نوں نال لیا تے اوہ میکسیکو دے دُھر اُتر ول دے شہر، تزوانا پہنچ گئے۔ ایٹھے آؤن پچھوں ہی اوہدا گسل سوسا نالوں وی سنبندھ ٹٹ گیا۔ ایدھر ایہناں نے گروپ بنا کے غیر قانونی ڈھنگ نال لوکاں نوں تزوانا والا بارڈر پار کرا کے امریکہ لنگھاؤنا شروع کر دتا۔ ایٹھے چھیتی ہی اوہناں دا کم پوری گتی نال چل پیا۔ ایس بارڈر اُپر دی ہورناں توں علاوہ ایشین لوک وی لنگھدے سن۔

ہوزے مارٹینز دا گھر تزوانا شہر دے اُتر والے پاسے امریکہ دے بارڈر ول پیندا سی۔ ایس گھر وچ ہیٹھاں تن چار کمرے تے گھلا ویڑھا سی۔ دوسری منزل تے چار کمرے سن۔ ایہناں اُپرلے کمریاں نوں اوہ اپنے مہماناں لئی ورتدے سن۔ مہمان اوہناں دے نت نویں آؤندے سن۔ مہمان مطلب کہ غیر قانونی ڈھنگ نال

بارڈر پار کرن والے لوک۔ اوہناں نوں جدوں ہی اجیہے لوکاں دا کوئی گروپ مل جاندا تاں اوہ اوہنوں ہوزے مارٹینز دے گھر ٹھہرا دیندے۔ فیر موقع ملدیاں ہی اوہ گروپ نوں بارڈر پار کرا کے امریکہ پھنچدا کر دیندے۔ ایس طرحاں دے گروپاں نوں اوہ ہمیشہ ہوزے دے گھر ٹھہراؤندے سن پر اجیہے ویلے اوہ آپ، باہر کدھرے ہوٹل وچ ٹھہر دے سن۔ اوس دن وی اوہ اپنے کم اُپر لگے ہوئے سن۔ سویر ویلے ہی ہوزے نوں اطلاع ملی سی کہ کوئی نواں گروپ، تزوانا دے ڈاؤن ٹاؤن بس سٹینڈ پہنچ رہیا ہے۔ اوس گروپ نوں قابو کرن لئی ہوزے بھجانی کری جا رہیا سی۔ ایس بارے اوہنوں ہوزے نے دسیا تاں ہو یا سی، پر ہوزے نوں باہر پھر دے نوں ہی کافی دیر ہو چکی سی۔ باہروں ہی ہوزے نے اوہنوں فون کیتا۔ سرہانے پئے فون دی گھنٹی سُن کے، اوہ گہری نیند چوں چھیتی دینے اٹھیا۔ اوہنے فون اٹھا کے کن نوں لایا تاں ہوزے نے اوہنوں دسیا کہ گروپ نوں بس سٹینڈ توں چک کے اوہنے اپنے گھر ٹھہرا دتا ہے تے چھیتی ہی اوس کول ہوٹل وچ پہنچ رہیا ہے۔ ایس توں پہلاں کہ اوہ کوئی ہور گل کردا، ہوزے نے فون کٹ دتا۔

’اینا وی نہیں کہ پوری گل تاں سُن لواں۔‘ اوہ ہوزے دے ادھ وچکاروں فون کٹن تے گڑ آ۔ اوہ سستاؤندا جیہا اٹھیا تے تاکی کول جا کھڑا ہویا۔ اوہنے سگرٹ سُلگا لئی تے ساہمنے دیکھن لگیا۔ ساہمنے خُٹک جیہی پہاڑی دس رہی سی۔ پہاڑی دے اُپر دی امیر کن بارڈر پیٹرول والیاں دا ہیلی کاپٹر گیڑے کڈھدا پنج ست منٹاں پچھوں ایدھر اُدھر لنگھ جاندا سی۔ سگرٹ دے سوٹے لاؤندیاں اوہ اُدھر دیکھ ہی رہیا سی کہ ایسے نوں ڈور بیل وجی۔ اوہ پچھانہہ ہٹیا تے جا کے دروازہ کھول دتا۔ ساہمنے سر اُپر

وڈا سارا ٹوپ لئی تے ہتھ 'بچ بیگ پھڑی ہوزے مارٹیز کھڑا سی۔ اوہنوں اوہدے
دیر نال مُرن تے غصہ چڑھا۔

"کیویں بڑی چھیتی مُڑ آئیے؟"

"اُمیگو پتے کیہ گل ہوئی...؟" ہوزے دے چہرے تے شوخی سی۔

"توں میرے نال پوری گل کرے بناں فون کیوں کٹیا؟" اوہنے ہوزے نوں

وچکاروں ہی ٹوک دتا۔

"دوست، پہلاں میری گل تاں سُن لے۔ فیر توں غصے نہیں سگوں خوش

ہوویں گا۔"

"ہاں دس؟" اوہ پل بھر لئی ٹھنڈا ہو گیا۔

"ایس گروپ وچ تیرے مُک دے لوک نیں۔" ہوزے اک اکھ مار کے

ہسیا۔

"اچھا! چل پورا گھل کے دس۔" واقعہ ہی اوہدا غصہ کافور وانگوں اُڈ گیا۔

"کل تن جنے نیں۔ اک بندہ تے اک عورت تاں کچھ وڈی عمر دے لگدے

نے۔ اوہ شاید میاں بیوی ہون۔ اوہناں نال تیسری اک جُو آن کڑی اے۔

"چلیے فیر ہُن؟" اوہ اٹکت ہو یا۔

"نہیں، اپنی جلدی نہیں۔ اوہ میرے گھرے نے، ساودھان رہنا پو۔"

"کل نوں تاں اوہناں نوں بارڈر لنگھاؤنا ہوؤ؟"

"اُمیگو، میرے خیال 'بچ کل نوں ہی صحیح۔"

"چل ٹھیک اے، فیر میری بوتل لیا۔" اوہنے گھڑی ویکھی۔ شام ہو چکی سی۔

ہوزے نے ٹوپ لاه کے میز اُپر رکھ دتا اتے سونے تے بہندیاں آپنا بیگ کھول لیا۔ بیگ چوں شراب دی بوتل کڈھ کے ہوزے نے اوہدے حوالے کر دتی۔ اوہ شراب پین لگیا تے ہوزے نے اپنے لئی بیئر کھول لئی۔ کافی دیر تک اوہ بیٹھے گل کردے رہے۔ رات اوہ اوتھے ہی رہے۔ اگلے دن اوہ تیار ہو کے ہوزے دے گھر پہنچے۔ اوہ اُپر لے کمریاں دیاں پوڑیاں ول گیا تاں اوہنے دیکھیا کہ اک جوان پنجابی کڑی بیٹھاں نال گدی دکان چوں کدھرے فون کرن پج رُجھی ہوئی سی۔ اوہ اندر جا کے دکاندار نال گل کرن لگ پیا۔ کڑی نے فون بند کیتا تے پیسے دین لگی۔

”کیویں سبھ کچھ ٹھیک تاں ہے؟“ اوہنے کڑی دا اُتریا چہرہ اتے بھریاں اکھاں دیکھ کے ہمدردی پرگٹ کیتی۔

”ہیں جی؟“ کڑی نے چھ مڑے دیکھیا۔ اوہ ہُنے ہُنے سپینش بولدے بندے نوں پنجابی بولدا دیکھ کے حیران ہوئی۔

”میں کیہا، کیویں کوئی مشکل آگئی اے؟“

”ہاں جی۔“ کڑی نے اوہنوں اپنے ورگا ہی کوئی بارڈر لنگھن والا سمجھیا۔
”کیہ ہو یا؟“

”میرا بھرا چھپے رہ گیا۔“ کڑی نے اکھاں پونجھیاں۔

”کیہ نہیں ایں تہاڈا۔ نالے گھل کے دسو کہ ایہہ کیویں ہو یا؟“

”میرا نام جسلین اے۔ میرا وڈا بھراتے بھر جائی میرے نال نے۔ اوہ اُپر نے، پر تئیں کون اوں؟“

”بس سمجھ لو کہ میں اسے ملک دا باشندہاں۔ ہو سکدے کہ تہاڈی کوئی مدد کرن دے قابل ہوواں۔“

”اسیں چار جنے انڈیا توں تھرے سی۔ حالات دے ماریاں نوں سانوں پنجاب چھڈنا پیا۔ پر ایوں کتے مصیبتاں کھہڑا چھڈ دیاں نیں۔۔۔ انڈیا توں اسیں پہلاں گوٹی مالا آئے۔ او تھوں میکسیکو وچ داخل ہوئے تاں ایجنٹ نے اوہ باڈر سانوں تیل دے ٹینکر ’چ بٹھا کے پار کروایا سی۔ ایدھر آ کے جدوں سانوں باہر کڈھیا تاں میرا چھوٹا بھرا گیس چڑھن کر کے بے ہوش ہو گیا۔ پر ایجنٹ نے سانوں او تھے رکن نہ دتا۔ اسیں بڑے واسطے پائے کہ سانوں اپنے بھرا نوں سنبھال لین دیو۔ پر ایجنٹ نے سانوں ایہہ کہندیاں اگانہہ نوں تور لیا کہ ایہہ جدوں ہی ٹھیک ہو گیا تاں تہاڈے مگرے ای تور دیاں گے۔ ڈردے کیہ نہ کردے ایجنٹ دی گل منی پئی۔“

”تیرے بھائی دا حلیہ وغیرہ کیہ اے؟“

”ٹسیں اُپر میرے وڈے بھرا کول آجو۔“ جسلین پوٹیاں ول نوں ودھی۔

”نہیں میں اُپر نہیں آسکدا۔ اُنج جیہڑے ایجنٹ نے تہانوں اگانہہ دا باڈر پار کرواؤنے، اوہنوں میں جانداں۔“ اوہنے پوٹیاں چڑھدی جسلین نوں او تھے ہی روک لیا۔

”اچھا جی ٹھیک اے۔“ جسلین نے پرس کھول کے وچوں فوٹو کڈھ کے اوہدے حوالے کیتی۔ اوہ گوہ نال فوٹو نوں دیکھن لگیا۔

"ایہہ میرے چچے رہ گئے بھرا دی فوٹو اے۔ اوہدا نام پر م ویر سنگھ اے۔
اگر تئیں اوہنوں لبھن 'بچ مدد کرو تاں پلیز...۔"

"ٹھیک اے میتھوں جو وی ہو یا میں کروں گا، ہن تئیں جاؤ۔" اوہنے فوٹو
بٹوئے بچ پالئی تے پوڑیاں چڑھدی جسلین نوں ویکھدا رہیا۔

دُپھروں بعد ہوزے اُپر جا کے اوہناں نوں دو گوگھٹیاں تک تیار ہون دا کہہ
آیا۔ پورے تن وجے ہوزے دوبارہ اُپر گیا۔

"آپاں دو گرپاں بچ جاواں گے۔ توں ایہتھے ہی رُک۔ دس پندراں منٹ ٹھہر
کے میرا بندہ تینوں ساڈے مگر ای لے آؤ۔" اینا کہندیاں ہوزے نے جسلین نوں
کمرے و بچ ہی روک دتا۔ اوہنے اوہدے بھرا بھر جائی نوں نال لے کے نیڑیوں ہی
لوکل بس پھڑ لئی۔

ایس دے ویہہ کومنٹ بعد اوہنے دروازہ کھڑکایا۔ دروازہ کھولدیاں ہی جسلین
نے حیرانی نال پُچھیا۔

"کیویں کُچھ پتہ لگیا میرے بھرا دا؟"

"پہلاں اوس دی فیس تاں اُتار دیہہ۔" اوس دیاں اکھلاں و بچ وحشی پُنا سی۔

"کیہ مطلب؟" جسلین چھیتی دینے پچھانہہ نوں ہوئی۔

"مطلب تینوں پتہ ای اے۔" اوہ دروازہ بند کرن لگیا۔

"بچاؤ کوئی...۔" جسلین دروازے ول بھجی۔

"چچھے رہ۔ ایتھے میرا راج چلدے۔ کوئی وی میرے کم وچ دخل نہیں دے سکدا۔" اوہنے دروازے ول آئی جسلین نوں دھک کے چچھے سٹ دتا۔ فیر اوہنے ڈب'چوں پستول کڈھ کے پینٹ دی پچھلی جیب وچ ٹنگ لیا تے دروازہ بند کر دتا۔ "ہاڑے بھائی جی کچھ تاں ترس کھاؤ۔ اسیں تاں پہلاں ہی دکھاں دے مارے ہوئے آں۔" ہتھ جوڑدی جسلین چچھے ہٹ کے اک کھونجھے وچ لگ کے کھڑو گئی۔

"جتھے اینے دکھ جھلے اے او تھے اک ہور صحیح۔" اوہ زہریلی ہاسی ہسیا۔

"چچھ تاں رب دا خوف کھاؤ۔" جسلین نے ترلا کیتا۔

"میں کسے رب توں نہیں ڈردا۔ توں ای تیرے رب نوں سد لے کہ اوہ

تینوں آ کے بچاوے۔" اوہ اگانہہ ودھیا۔

"ہاڑے بخش دیو۔" جسلین لکڑیاں کڈھن لگی۔ پر اُسدیاں لکڑیاں، ڈر سہم

اتے بے بسی وچ گواچ گئیاں۔ تھوڑی دیر بعد اوہنے دروازہ کھولیا۔

"دساں منٹاں وچ تیار ہو کے بیٹھاں آجا۔ میں تینوں تیرے بھرا ہوراں نال

رلا آؤں۔" بناں چچھے ویکھیاں اوہ پوڑیاں اتر گیا۔ اک گھنٹے بعد جسلین نوں لے

کے اوہ منزل تے پہنچیا۔ چھوٹے جیسے نالے اُپر بنے لکڑی دے پل دے دُوجے

پاسے ہوزے کھڑا سی۔

"ایہہ پل پار کر جا، اوہ دُوجے پاسے کھڑے نیں۔" انا کہہ کے اوہ مُڑ پیا۔

جسلین تھکی ہاری، ویران چہرہ اتے ہنجو بھریاں اکھاں نال پیر گھڑیسی دی دُوسرے

پاسے جان لگی۔ سرے تے پیئنج کے اوہ اک وار پچھانہہ ول جھاکئی۔ اوہنے انتاں دی

نفرت نال اوس ول دیکھیا تے فیر پل دے دُوبے پاسے لنگھ گئی۔ ہوزے اوہناں
نوں لے کے بارڈر ول نوں تڑ گیا۔ چوتھے دن جدوں ہوزے واپس آیا تاں اوہ،
اوہنوں تزدانا ڈاؤن ڈاؤن دے ’رائیو گرانڈے‘ ہوٹل وچ بیٹھا ملیا۔

”چنگا اے کہ توں وقت سر آ گیا۔“

”کیویں ایں؟“ ہوزے اٹکت ہويا۔

”گروپ آئیے بیٹھے۔“

”اچھا! کنے کوجنہ ایں؟“ ہوزے خوش ہويا۔

”گروپ تاں وڈا اے، پورے تیراں جنہ نے۔ پیسے وی ایتھے ای مل جان

گے پر اک مشکل آ گئی اے۔“

”اوہ کیہ؟“

”پچھلے دو کُودناں دی باڈر دے اپنے والے رستے اُپر چیکنگ بہت زیادہ

اے۔“

”ہُن فیر کیہ حل کریئے؟“ ہوزے وی فکر مند ہو گیا۔

”حل اسدا ایہہ اے کہ کوئی وکھرا رستہ لہیے۔ کیونکہ ایسے بندیاں نوں زیادہ

دیر روک کے وی نہیں رکھ سکدے۔“

”اُمیگو، ٹھیک اے پھر، میں اج شام تک کرداں کوئی پتہ ستا۔“ ہوزے اُٹھ

کے تڑ گیا تے اوہنے شراب دی بوتل کھول لئی۔ لیٹ رات ہوزے نے فون تے

دسیا کہ اوہنے کوئی وکھرا راہ لہہ لیا ہے۔ فون اُپر ہی اوہناں نے اگے دی ویوں ت

بنا لئی۔ متھے دن شام نوں اوہنے تیراں جنیاں نوں ہوزے دے گھروں توں لیا۔

اگوں بس راہیں اوہ ساریاں نوں بارڈر دے نیڑے لے گیا۔ اُتھوں اوہ اوہناں نوں اپنے پُرانے راہ لے جان دی بجائے کجھے ہتھ برساتی نالے دے برابر دی لے تریا۔ کوئی چار گھنٹے تَرن توں بعد اوہناں نے نالہ پار کیتا۔ فیر کنڈیالی تار کٹ کے امریکہ وچ داخل ہو گئے۔ بندیاں نوں اوتھے چھڈ کے پہلاں اوہ اکلا اگانہ نگاہ مارن گیا۔ ساہمنے چھوٹے جے ریلوے سٹیشن تے سماں دی لدی، اک مال گڈی کھڑی سی۔ اوہ سمجھ گیا کہ اوہ صحیح تھاں پہنچ گئے ہن۔ واپس جا کے اوہ سارے بندیاں نوں لے آیا۔ سارے جنے مال گڈی توں تھوڑا پاسے مکی دے کھیت وچ لُک کے بیٹھ گئے۔ بندے گڈی تَرن دی اڈیک کر رہے سن تے اوہ پاسے بیٹھا شراب پین وچ مست سی۔ اخیر اوہناں نے گڈی دی ہل جُل ویکھی۔ اوہنے بندیاں نوں اشارہ کیتا۔ اوہدا اشارہ سمجھدیاں سارے جنے بھج کے اک خالی بوگی وچ جا چڑھے۔ بندیاں دے اندر جاندیاں ہی اوہنے بوگی دا دروازہ بند کردیاں باہروں جنڈرا لا کے بوگی دے نمبر ول نگاہ ماری۔ مال گڈی سٹیشن چھڈ گئی۔ اوہ واپس مُڑیا۔ رستے چوں اوہنے اگے کسے لا میسا دہنیں دے سٹیشن تے کھڑے ہوزے نوں فون کیتا۔

”ادھروں کم صحیح ہو گیا۔ سویر دے چار کُو بجے گڈی، لا میسا سٹیشن تے پہنچو گی۔ اوتھے توں جنڈرا توڑ کے بندے باہر کڈھ لئیں۔“

”اُمیگو بوگی کیہڑی؟ میرا مطلب توں بوگی دا نمبر تاں دس؟“

”ہاں نمبر... بوگی دا نمبر... اچھا، توں پین چک۔“ اوہ شرابی سی۔ اوس دی زبان لڑکھڑا رہی سی۔ اوہنے بوگی دا نمبر یاد کرن لئی دماغ تے زور پایا۔ اخیر اوہنوں نمبر یاد آ گیا۔

”لکھ... بوگی دا نمبر اے ’سکس زیرو نائین سکس‘۔“ بوگی دا نمبر لکھا کے اوہنے فون کٹ دتاتے واپس جا کے اپنے ہوٹل وچ سوں گیا۔“

ہولی ہولی چلدی مال گڈی سویر دے ساڈھے کوچا وچے، لا میسا دے سٹیشن دے اک پاسے جے جا کھڑی ہوئی۔ ہوزے بھج کے گڈی ول نوں آیا۔ اوہنے چھیتی ہی بوگی نمبر سکس زیرو نائین سکس لہ لئی۔

’نہیں! ایہہ کی؟‘ ہوزے حیران ہویا۔ کیونکہ بوگی دا دروازہ کھلھا سی تے بوگی اندر کوئی نہیں سی۔ اوہنے وار وار بوگی دی پڑتال کیتی پر اوہنوں بوگی اندروں کوئی نہ ملیا۔

’اینے بندے کدھر گئے؟‘ اوہنوں ہتھھاں پیراں دی پے گئی۔ ہوزے ہتھ ملدا گڈی دے آلے دوآلے بھجیا پھر دا سی۔ اینے نوں دن چڑھ گیا۔ لوکاں دی آواجائی شروع ہو گئی۔ ہوزے کسے دی نگاہ چڑن دے ڈروں او تھوں بھج نکلیا تے تزوانا نوں مڑ گیا۔

سٹیشن دی عام نگرانی کرن والا سکیورٹی گارڈ دن دے دو کووچے ایس گڈی ول آیا۔ اوہنے گڈی دی اک بوگی بیٹھاں خون دے پچکے ڈگدے دکھے۔ اوہنے ٹرنت اپنے دفتر نوں سوچنا دتی۔

”بوگی نمبر سکس زیرو سکس نائین اندر کوئی پراہلم لگدی اے۔ چھیتی ایسبولینس بھیجو۔“

اگلے دو منشاں وچ ہی بوگی، پولیس اتے ایسبولینس نے گھیر لئی۔ جیوں ہی جنڈرا توڑ کے دروازہ کھولیا تاں سبھ دیاں اکھاں ٹڈیاں رہ گایاں۔ ساہنے تیراں جنے

بوگی دے فرش تے ایدھر اُدھر ڈگے پئے سن۔ ڈاکٹر چھیتی چھیتی اوہناں نوں
 چیک کرن لگیا۔ تیراں جنیاں وچوں صرف اک دے ساہ چل رہے سن۔ باقی سبھ
 مر چکے سن۔ جیہڑا اک پچیا اوہ سولاں کوسالاں دا مُنڈا سی۔ اوہنوں ہسپتال لجا گیا۔
 ہوش آؤن تے اوہنے دسیا، "پچھلے سٹیشن تے سانوں بوگی وچ بند کر کے چندرا لاؤن
 والے نے کہا سی کہ اگلے سٹیشن تے پھنچدیاں ہی تہانوں باہر کڈھ لیا جاویگا۔ گڈی
 ہنیرے ای سٹیشن تے آگئی پر سانوں کڈھن کوئی نہ آیا۔ اسیں صرف اڈیک ہی
 کر سکدے سی۔ پھڑے جان دے ڈروں اُچی بول وی نہیں سی سکدے۔ فیر دن
 چڑھ گیا تے گرمی ودھن لگی۔ ہن تک تاں ٹھیک سی پر فیر جیوں جیوں گرمی
 ودھدی گئی تاں ساڈی حالت خراب ہون لگی۔ بوگی اک وانگوں تین لگی۔ پہلاں
 ماڑا موٹا جو ساہ آؤندا سی اوہ وی آؤنوں ہٹ گیا۔ سبھ دے ساہ گھٹن لگے۔ اچانک
 بوگی دے اک کھونجھے 'چ اسیں چان دی اک لکیر جیہی ویکھی۔ ایہہ اک چھوٹی
 جیہی موری سی، جتھوں اک ادھ جنے نوں تاں ساہ آسکدا سی پر ساریاں نوں
 نہیں۔ موری ول ویکھدیاں ہر کوئی سوچن لگیا کہ اوہ موری دے نیڑے ہو کے ساہ
 لے لوے۔ موری دے نیڑے ہون لئی ہر کوئی دوسرے نوں پچھانہ کرن لگیا۔
 ہولی ہولی ساریاں وچ دھکے مکی شروع ہو گئی۔ اک جناں موری دے نیڑے مُنہ
 کردا تاں کوئی دوسرا اوہنوں گھڑیس کے پرے کر دیندا۔ دوسرا کوئی موری دے
 نیڑے مُنہ کر کے پے جاندا تاں کوئی تیسرا اوہنوں کھچ کے دُور کر دیندا۔ ایس
 طرحاں ہر کوئی اک دُوبے نوں گھڑیسن لگیا تے بوگی اندر ہچھڑا دپھڑی مچ گئی۔
 آخرتے ہر کوئی سوچن لگیا کہ اگر اوہ دوسرے نوں مار دیوے تاں شاید اوہ بچ

جاوے۔ ایس طرحاں تن چار نے تاں نال دیاں دے گلے گھٹ دتے۔ پر اخیر تے کوئی وی نہ بچیا۔“

آپنے بچ جان بارے اوہنے دسیا کہ جدوں سارے اک دوجے نال لڑو لڑائی ہو رہے سن تاں اوہ موری توں کجھ فاصلے تے مُنہ رکھ کے بوگی دی کندھ نال لیٹ گیا۔ ایس طرحاں ساہ تاں بھاویں اوہنوں ماڑا موٹا ہی آؤندا سی پر اوہ لڑن والیاں توں پاسے رہن کر کے کسے سٹ پھیٹ توں بچ گیا۔ جدوں اگلے دن سارے ٹی وی چینلاں نے ایس وڈی تراسدی نوں مکھ مدعا بنایا ہویا سی تاں اُدوں ہی ہوٹل دے اک کمرے وچ بیٹھے اوہ اتے ہوزے بچ کر دے اک دوجے دی غلطی کڈھ رہے سن۔ اوہناں دونوں توں بناں ایس گل دا کسے نوں اندازہ وی نہیں سی ہو سکدا کہ ایہہ انہونی واپری کیوں۔

”آپنے پیٹے ’بچ اجیہا کجھ تاں ہوندا ای رہندے۔ پر ہُن بھلائی اسے ’بچ اے کہ چھیتی دینے ایتھوں بچ نکلیے۔“ اوہنے سُجھائی دتا۔

”چل اُمیگو اُٹھ پھر، اڈیکدے کس نوں آں۔“ دونوں اگڑ پچھڑ ہوٹل ’چوں باہر نکل گئے۔

اوسے دن اوہ بس تے میکسیکالی چلیا گیا۔ اُنھوں ریل گڈی راہیں اوہ میکسیکو سٹی جا پہنچیا۔ اگلے کئی دن اوہ اوتھے رُکیا۔ اوتھے اوہنے کئی پُرانے ساتھیاں نوں لبھن دی کوشش کیتی، پر کوئی نہ ملیا۔ پچھلے کجھ سمیں دوران اوہدے بہوتے ساتھی جاں تاں جیل و بچ سن جاں فیروورودھیاں ہتھوں مارے جا چکے سن۔ ایویں ہی گیڑے کڈھدا اوہ دو ہچھتیاں پچھوں تزوانا واپس مُڑ آیا۔ لیٹ رات اوہ کسے ہوٹل

’بچ ٹھہریا۔ اگلے دن اوہنے ہوزے نوں لبھیا پر اوس دی کوئی اگھ سگھ نہیں سی۔ اوس رات اوہنوں دیر تک دیر تک نیند نہ آئی۔ بڑی دیر تک اوہ بیتی زندگی دا لیکھا جوکھا کردا رہیا۔ ایس کتے و بچ اوہدا واہوا وقت لنگھ گیا سی۔ ہن اوہدے بہوتے سنگی ساتھی وی نہیں سن رہے۔ نالے اک تھاں رُکے رہنا اوہدا سُبھائی نہیں سی۔

’چل بئی بیلیا کدھرے ہور ٹکانا لبھیئے، ایس کم نوں چھڈن دا وقت آ گیا۔‘

آپنے آپ نال گل کردا اوہ سوں گیا۔ سویرے اٹھ کے اوہ فیر ہوزے نوں لبھن لگیا۔ آخر اک تھاں توں اوہنوں ہوزے مل ہی گیا۔ سبھ توں پہلاں اوہنے ہوزے نوں کم بارے پچھیا۔

”کم دا تاں اُمیگو بُرا حال اے، تیرے پچھوں اک وی گیرا نہیں لایا۔“

”کی گل پچھوں لوک نہیں آرہے؟“

”ہاں لوک وی نہیں آرہے۔ تینوں پتے بئی لوکاں بچ گل اڈ جاندی اے کہ فلانے پاسے سختی زیادہ اے۔ فیر لوک ہور پاسیاں نوں جان لگ پیندے نے۔ آہ پچھلے دنوں دا اک تیرا پنجابی مُنڈا آیا بیٹھے۔ میں ایس نوں کہے کہ دو کونجے ہور ہو جان تاں لے چلاں گے۔“

”ٹھیک اے، میں تیرے کول آؤناں۔“ اوہ ہوزے دے گھر نوں تڑپیا۔ اوہ تھے پھینچ کے اوہنے بارڈر لنگھن والے مُنڈے نوں ملن دی سوچی۔ اُپر جا کے اوہنے دو تن واری دروازہ کھڑکایا تاں بار کھلھ گیا۔

”توں کون؟“ اوہنے ساہمنے کھڑے مُنڈے ول دھیان نال ویکھیا۔

”میرا نہیں پما مطلب پر مویر سنگھ اے جی۔ میں ادھر باڈر لنگھنے۔ اصل ’جج‘
اسیں تاں پورا پر یوار سی۔ پر کچھے گوٹھالا دا باڈر لنگھن ویلے....“

”ہاں ہاں مینوں سبھ پتے، توں مینوں آپنا پاسپورٹ وکھا۔“ اوہنے اوس دی
گل وچکاروں ہی ٹوکدیاں اوہدا پاسپورٹ منگیا۔ منڈے نے بیگ ’چوں پاسپورٹ
کڈھ کے پھڑا دتا۔ اوہ پاسپورٹ ویکھن لگیا۔ پاسپورٹ اُپر منڈے دی چار کوسال
پُرانی، چھوٹی چھوٹی داڑی والی فوٹو لگی ہوئی سی۔ پاسپورٹ نوں دھیان نال ویکھدا
تے حیران ہوندا اوہ من و جج سوچ رہیاسی کہ پاسپورٹ وچلی فوٹو اتے ہور ویردا
اوہدے اپنے نال کناں ملدا جُلدا ہے۔ نال ہی اوہ ایہہ وی سمجھ چکھیا سی کہ ایہہ
مُنڈا پر مویر اوس کڑی جسلین دا ہی بھرا ہے جو کہ کدھرے کچھے رہ گیا سی۔
پاسپورٹ واپس پھڑاؤندا اوہنوں شام نوں تیار رہن دا کہہ کے اوہ کجھ سوچدا
بیٹھاں ہوزے کول چلا گیا۔ بیٹھاں جا کے اوہنے ہوزے نوں دیا کہ اوہنوں
ادھر بارڈر پار کوئی کم ہے تے اوہ ایس منڈے نوں وی جاندا ہو یا نال لے جاؤگا۔
شام دے چار بجے اوہ، پر مویر نوں لے کے باہر نکلیا۔ صرف دو جنے ہون کر کے
اوہ پُرانے رستے ہی چل پئے۔ ڈیڈھ کوگھنٹے بعد اوہ بارڈر دے نیڑے پہنچ گئے تے
فیردن چھپدیاں ہی اگے تڑپئے۔

اوہدے من ’جج چلدی ریل اوتھے آ کے کھڑو گئی جتھے پر مویر بیٹھاں ڈوگھے
ٹوئے و جج ڈگیا سی تے اوہنے اوہنوں اوس ٹوئے و جج ہی ختم کر دتا سی۔ اُپر دی
لنگھدے ہیلی کاپٹر دے کھڑکے نے اوس دی برتی بھنگ کیتی تے اوہنے ساہنے ویکھیا۔
امیر کن بارڈر پیٹرول پُولیس والیاں دے ڈرٹ بانیک کدوں دے جا چکھے سن۔

اوسنے آپناں سمان سمیٹیا تے ترن لئی اُٹھ کھڑا ہویا۔ کاپلے قدم پُندا اوہ بارڈر پار کر گیا۔ اُدھر نگھ کے اوسنے اک نظر پچھانہ ول دیکھیا۔ ’لے بئی مترا اج توں توں پما مطلب پر مویر سنگھ بن گیاں ایں تے چل ہُن اگے دا سفر شروع کریئے۔‘ آپنے آپ نال گل کر دا اوہ اگلی منزل ول تریا۔

اس دے ہفتہ کوبعد اوہ واسٹنگٹن ڈی سی دے ریگن نیشنل ایئرپورٹ دی ٹیکسی پارکنگ لاٹ وچ کسے آپنے جان پچھان والے نوں لبھ رہیاسی۔ لیکن جس کسے نوں اوہ لبھ رہیاسی اوس نہیں دا بندہ ٹیکسی لائن وچ کوئی ہے ہی نہیں سی۔ اخیر لیٹ جے کوئی پنجابی مُنڈا گھر نوں مُڑدا اوہنوں نال چڑھا کے آپنے ارلنگٹن شہر وچلے اپارٹمنٹ وچ لے گیا۔

”ٹھاڈی مہربانی بائی۔“ اوسنے مُنڈے دا آپدے گھرے رکھن لئی دھنواد کیتا۔
 ”مہربانی والی تاں کوئی گل نہیں۔ اسیں وی مُنڈے کھنڈے ای رہندے آں۔ پر بائی ٹیس آئے کتھوں اوں؟“
 ”اوسے بھراوا آیا تاں میں نیویارک توں آں۔ پر جس نوں میں لبھداں اوہ ہُن لبھیا نہیں۔“

”پر تھانوں ایجھے کم کیہ اے؟“
 ”کم تاں یار ایہہ اے کہ میں کرنے امیگریشن دے اپلائی۔ اوتھے ساڈے نیویارک وچ جلدی نمبر نہیں آؤندا۔ اوتھے پتہ لگیا سی کہ ورجینیاں وچ جلدی نمبر آجاندے۔ اسے لئی میں ایجھے آ گیا۔“

"اچھا اچھا! تیس نوں بنے امیگریشن دے کھتیاں والے قنون مطابق اپلائی
کرنے؟"

"ہاں اوہی۔"

"پھر تاں تہاڈی گل صحیح اے۔ نمبر تاں ایہتھے واقعہ ہی چھیتی آجاندے۔
بلکہ جیکر تہاڈا وکیل مدن بگا ہووے تاں نمبر ہووے جلدی آوندے۔"
"چلو کل نوں تیس مینوں مدن بگے دے دفتر دا پتہ دے دیو۔"
"کوئی نہیں۔ کل نوں سبھ کرلاں گے۔ ہن تیس کرو آرام۔"

اگلے دن اوہ اوہنوں مدن بگے وکیل دے دفتر ہی چھڈ آیا۔ اگے ارجیاں
بھرن والیاں دی کافی بھیڑ سی۔ اوہنے پر مویر دے نام اُپر عرضی بھری تے نال
اودے پاسپورٹ دی کاپی لا دتی۔ اوہنوں تھوڑا جیہا فکر وی سی کہ کتے وکیل دی
نظر ایس گل ول نہ چلی جاوے کہ پاسپورٹ والی فوٹو نال اوس دی شکل چنگی طرحاں
نہیں ملدی۔ پر اوتھے بھیڑ ہی انی سی کہ ایس گل ول کسے نے دھیان ہی نہ دتا۔
عرضی بھر کے اوہنے وکیل دے دفتر جہاں کروا دتی۔ ہن اگے داکم وکیل نے
کرنا سی۔ اوتھوں وہلا ہو کے اوہ نیٹلی پارٹمنٹ بلڈنگ و بچ گیا جتھے کہ اج
سویرے ہی اوہنے دُگنی سکیورٹی دے کے پارٹمنٹ کرائے تے لیا سی۔ تھوڑا بہت
سمان خرید کے اوہنے پارٹمنٹ و بچ لیا رکھیا تے پارٹمنٹ نوں رہن یوگ بنا لیا۔
اگلے دن وکیل نے اوہدا اپلائی کر دتا۔ اسدے دس کُودن بعد اوہنوں ورک پرمٹ
مل گیا۔

ورک پر مٹ ملدیاں ہی اوہنے پہلاں ڈرائیوگ لائسنس لیا۔ فیرار لنگٹن کاؤنٹی دے ٹیکسی لائسنس دا ٹیسٹ پاس کیتا۔ ٹیکسی لائسنس ملدیاں ہی جیلو کیب کمپنی دے دفتر جا کے ٹیکسی کرائے تے لے لئی تے ایئرپورٹ ول نوں چل پیا۔ تھوڑے دنوں وچ ہی اوہدا ٹیکسی داکم چنگا رُڑ پیا۔ ہولی ہولی اوہ دوسرے ڈرائیوراں نال گھلن ملن لگیا۔ ساریاں نال اوہنے بڑا ملنسار وہار رکھیا۔ ایئرپورٹ تے اوہدا پورا نام پر مویر دی بجائے تک نیم پما ہی پے گیا۔ پر اوہ اپنے بارے زیادہ نہیں کھلدا سی۔ ہاں انا اوہ ضرور کہندا سی کہ نیویارک وچ اوہدا ریٹورنٹ ہے جو کہ اوہنے وچننا لایا ہویا ہے، اتے اوس ریٹورنٹ دے وکدیاں ہی اوہ ورجینیاں وچ ریٹورنٹ خرید لووگا۔ فیر لوکاں نوں اُدوں ہی پتہ لگیا جدوں پے نے آلیگزینڈریا دے ڈیوک سٹریٹ تے پینڈے لینڈ مارک پلازا وچ کوہ نور ریٹورنٹ خرید لیا۔ دو گودناں وچ ریٹورنٹ دی خرید و فروخت والے کاغذ پتر پورے ہو گئے۔ ہن تاں ہفتے بعد پورے پیسے بھر کے ریٹورنٹ دی ملکیت لینی ہی باقی سی۔ پے نے ٹیکسی واپس کیتی۔ فیر کسے دوست نال چڑھ کے اوہ یونین سٹیشن پہنچیا۔ اُتھوں ٹرین تے سوار ہو کے نیویارک نوں چلا گیا۔

واشنگٹن ڈی سی توں دکن والے پاسے رجمنڈ نوں جان والا ہائی وے 'تھری نانٹی فائیو' ہے۔ رجمنڈ شہر ورجینیاں دی راجدھانی ہے۔ ڈی سی ولوں پھورٹین سٹریٹ برج پار کردیاں ہی پہلاں ورجینیاں دی ارلنگٹن کاؤنٹی آؤندی ہے۔ اوہدے بعد فارفیکس کاؤنٹی شروع ہو جاندی ہے۔ سپرنگ فیلڈ، فیارفیکس کاؤنٹی دا ہی اک وڈا شہر ہے۔ سپرنگ فیلڈ وچ چار بیچ شاپنگ پلازیاں توں بناں باقی سبھ رہائشی مکان ہن۔ ایہناں رہائشی مکاناں وچ اسی پرتمیشت درمیانے درجے دے لوک رہندے ہن۔ ایہتھے ہی اک گھر سی رویاندر سنگھ دا۔ اوہدے پرپوار وچ اوس توں بناں اوس دی گھر والی سکھدیپ اتے دو بچے، اک منڈا اتے اک گڑی سن۔ رویاندر دانک نیم روی اتے سکھدیپ دانک نیم سکھی سی۔ بچے گھر دے نیڑے سپرنگ فلڈ ایلیمنٹری سکول وچ پڑدے سن۔ گھر پرپوار ودھیا سی۔ پرائیس ودھیا گھر پرپوار نوں چلاؤن واسطے دونوں جیاں نوں لک توڑویں محنت کرنی پیندی سی۔ روی ٹیکسی چلاؤندا سی اتے سکھی ڈیڈھ جاب کردی سی۔ کم دے زیادہ بوجھ کارن دونوں تنانگرسٹ رہندے سن۔ سارا دن کئی کئی گل تے ہی لڑن بیٹھ جاندے۔ سکھی سویرے سدیہاں اٹھدی سی۔ سویرے ویلے اوہ ہارڈنگ نہیں دے اک ریستورنٹ تے کم کردی سی۔ ایہتھے اوہ شفٹ مینیجر سی۔ سکھی سویرے چار بجے ریستورنٹ کھولدی سی۔ چار بجے سارے کامے کم کرن لگدے تاں فیرکتے ست وجدے نوں بریک فاسٹ تیار ہوندا سی۔ ایہہ ریستورنٹ گاہکاں لئی ناشتہ، دوپہر دا کھانا اتے رات دا

کھانا تیار کر داسی۔ سویرے چار وجے دا کھلا ریٹورنٹ رات دے گیاراں وجے بند ہوندا سی۔ ایس ریٹورنٹ توں چھٹی ہون مگروں سکھی اک وجے گھر پُنجپی سی۔ ہفتے دے چار دن اوہ بینک آف امیرکا وچ کم کردی سی۔ ایہہ کم دو توں چھ وجے تک ہوندا سی۔ ہفتے دے ایہہ چار دن اوس لئی بڑے کشڈانک ہوندے سن۔ ایہناں دنوں وچ تاں اوس دی نیند وی پوری نہیں ہوندی سی۔ سویرے ساڈھے تن وجے دی اٹھی پہلاں اوہ ریٹورنٹ ول بھجی۔ اودھروں کم توں واپس ہونداں ہی دو وجے بینک پُنجپی۔ اخیر سارے دن دی تھکی ٹی شام دے ست وجے گھر مُردی۔ گھرے آ کے اوہ چھیتی چھیتی گھر دا کم پنپا کے سون دی کردی۔ پر کئی واری بچے اوہنوں سون نہ دیندے۔ بچیاں نے تاں سویرے ست وجے اٹھنا ہوندا سی۔ اوہ گیاراں وجے تک ٹیوی مُوہرے بیٹھے رہندے۔ لکھ سمجھاؤن دے باوجود اوہناں توں ٹیوی دی آواز اُچی ہو جاندی۔ جاں کئی واری اوہ آپو اپنے چینل لاؤن چھ لڑ پیندے۔ جدوں تک جُو آک سون نہ جاندے اُوں تک سکھی نوں نیند نہ آؤندی۔ پہلاں اوہنوں جُو آک نہ سون دیندے۔ جدوں جُو آک پے جاندے تاں اُوں نوں روی آ دروازہ کھولدا۔ گھنٹہ بھر اوہ بیٹھاں تریا پھردا۔ کدے ٹیوی لا لیا۔ کدے رسوائی وچ کوئی کھڑکا کر دتا۔ اوہ بیٹھاں تریا پھردا کجھ نہ کجھ کردا ہی رہندا۔ اجیہے ویلے سکھی بیٹھاں آ کے روی نال لڑ پیندی۔ کئی جیہی گل تے تکرار شروع ہوندا تے فیر اوہ گھنٹیاں بدھی لڑدے رہندے۔ روی دے وی کجھ سارے نہیں سی ہوندا۔ سویر دا کم تے نکلیا اوہ ادھی رات نوں گھر مُردا سی۔ ایس لئی اوہدا وی پارہ چڑھ جانداسی۔ اصل وچ پہلاں اوہ کسے اپارٹمنٹ وچ رہندے سن۔

پاٹریسٹ بہت سستا پیندا سی۔ اکلا کرایہ ہی دینا پیندا سی۔ بجلی، پانی اتے کیبل آد
 دا خرچہ وچے ہی آجاندا سی۔ خرچے گھٹ سن تاں میاں بیوی نوں کم وی گھٹ
 کرنا پیندا سی۔ چار پیسے پنج وی رہندے سن۔ اوہ جیوں انڈیا توں آئے سن تاں ہُن
 تک اپارٹمنٹ وچ ہی رہندے آئے سن۔ روی لئی تاں ٹھیک سی پر ایہہ سکھی ہی
 سی جس دے سرتے گھر لین دا بُھوت سوار ہویا۔ اوس دیاں سہیلیاں اتے ہور
 جان پہچان والیاں نے گھر لے لائے سن۔ جدوں ہی کدھرے پارٹی وغیرہ جاں
 ہور کوئی اکٹھ بٹھ ہوندا تاں سکھی اپارٹمنٹ وچ رہندے ہون کر کے ہین بھاوندا
 محسوس کردی۔ اُپروں گھراں والے وی گھراں دیاں ودھا چڑھا کے تار پہچاں
 کردے تے گھراں دے فائدے گناؤن لگدے۔ اجیے ویلے سکھی نوں لگدا کہ
 کاش اوہناں کول وی گھر ہوندا۔ ہولی ہولی سکھی دے دل وچ ایہہ گل بیٹھ گئی کہ
 گھر لینا ہے تاں بس لینا ہے۔ روی نے اوہنوں بہت سمجھایا کہ بچے ابے چھوٹے
 ہن اتے اولیج وی ابے گھر بناں سردا ہے پر سکھی نہ منی۔ اخیر روی نوں جھلنا
 پیا۔ فیر جدوں گھر لے لیا تاں ہور کئی گل ہو گایاں۔ تجربہ نہ ہون کر کے اوہناں نوں
 بینک دا قرضہ مہنگا ملیا۔ جو وی جہاں پونجی سی اوہ تاں گھر اُپر خرچ ہو چکی سی۔ بعد
 وچ گھر دا دوسرا سامان خریدیا تاں کریڈٹ کارڈ وی بھر گئے۔ جدوں فیر گھر اتے
 کریڈٹ کارڈاں دیاں کشتاں، جاں بجلی، پانی، کیبل، گیس، ٹریش آد دے بل وغیرہ
 آئے تاں سکھی دے کن کھلے۔ ہُن خرچے ودھ کے پہلاں نالوں دُگنے ہو چکے
 سن۔ ایس لئی اوہناں نوں آمدن ودھاؤن لئی کم ودھاؤنا پینا سی۔ فیر سکھی نے بینک و
 چ پارٹ ٹائم نوکری کر لئی۔ روی نے ٹیکسی دا لائسنس بنا لیا تے اوہ ٹیکسی چلاؤن

لگیا۔ بہوتے پنجابی بندے ٹیکسی چلاؤندے سن۔ ٹیکسی وچ پیسے وی چنگے بندے
 سن۔ جنے ودھ گھنٹے لاؤ اتنے ہی ودھ پیسے بناؤ۔ دوسرا ایہہ کہ بندہ آپنا مالک آپ،
 سرتے کوئی بوس نہیں۔ فائدے تاں ٹیکسی دے کافی سن۔ پر ایس دی سبھ توں
 وڈی خرابی ایہہ سی کہ ایہہ صحت تے بہت ماڑا اثر پاؤندی سی۔ ودھدی عمر دے
 نال بیماریاں وی ودھدیاں جاندیاں سن۔ چلو جیویں وی سی روی نے زور شور نال
 ٹیکسی چلاؤنی شروع کر دتی۔ چنگی کمائی کر کے اوہناں نے سبھ توں پہلاں کریڈٹ
 کارڈاں دے سارے پیسے بھر دتے۔ فیر زیادہ ڈاؤن پیمنٹ کر کے گھر ریفائیننس کرایا
 تے گھر دی قسط گھٹائی۔ کمائی زیادہ ہون کر کے اوہناں دی مالی حالت تاں ٹھیک ہو
 گئی، پر سارا دن کم اُپر رہن کر کے آپس وچ دوریاں ودھ گئیاں تے سُبھائی وی
 چڑچڑے ہو گئے۔ اوہ اک دُوبے پرتی تلخ رہن لگے۔ نکی جنی گل تے جھگڑا شروع
 کر دیندے۔ ہولی ہولی اوہناں دی روزانہ زندگی ہی اجیہی بن گئی۔ پہلی گل تاں
 سارا دن گھر توں باہر رہندے۔ جدوں کتے گھرے اکٹھے ہوندے تاں چھوٹی جیہی
 گل تے کھلارا پا کے بہہ جاندے۔ صرف ایٹوار نوں سویرے اوہ بچیاں نال اکٹھے
 گردوارے جاندے۔ باقی ہفتہ تاں بھانسی وچ ہی لنگھ جاندے۔ ایس وچکار اوہ اک
 واری انڈیا ضرور جا آئے سن۔ انڈیا جا کے اوہناں نوں کجھ مانسک راہت ملی سی۔ پر
 واپس آ کے فیر اوہو کم شروع۔ روی ٹیکسی وچ کم تاں بہت کردا سی۔ پر زیادہ کم
 اتے گھر دیاں تلکھیاں نے اوہنوں شراب دی عادت پا دتی۔ شراب دی بوتل اوہ
 اٹھ کُوجے ہی خرید لے ندا۔ ٹیکسی چلاؤندا پھر دا اوہ گھٹا واٹی شراب پیندا پھر دا۔
 رہندی کسر اوہ گھرے آ کے ہور پی کے کڈھ دیندا۔ سکھی سویرے چار وجے کم

تے چلی جاندی۔ دن چڑھے روی بچیاں نوں تیار کر کے سکول بس چڑھا دیندا۔
جدوں نوں بچے سکولوں مُردے اُدوں نوں سکھی کم توں واپس آ جاندی۔ بچیاں
نوں بس توں اُتار کے تے اوہناں نوں ماڑا موٹا کُچھ کھُو آ پیا کے اوہ بیک والے کم
تے چلی جاندی۔ جس دن اوہ بیک دے کم توں وہلی ہوندی اوس دن شام نوں اوہ
بچیاں نوں نیڑے پارک وچ لے جاندی۔ اوہناں دے گھر دے نیڑے ہی دو ہور
پنجابی پریوار رہندے سن۔ اک چاولے دا اتے دوسرا سندھو آں دا۔ جھُٹی والے
دن سکھی، ریتا چاولا اتے مسز سندھو پارک وچ بہہ کے گل باتاں کردیاں۔

اوس دن روی نوں کُدیپ دا فون آیا کہ اوہ میکسیکو توں ایجنٹ راہنہی بارڈر
لنگھ کے امریکہ آ گیا ہے اتے ہُن اوہ سنڈیاگو وچ کسے ایجنٹ دے گھر ٹھہریا ہویا
ہے۔ نال ہی اوہنے دیا کہ اوہ اک دو دنوں وچ اوس کول پہنچ جاویگا۔ روی نے
جدوں اوہدے آؤن بارے سکھی کول گل کیتی تاں اوہنے بڑا باویلا کھڑا کیتا۔ اوہ
ایہو کہی جا رہی سی کہ روی نے کُدیپ دی امریکہ آؤن وچ مدد کیتی ہے۔ روی
سکھی نوں سمجھاؤن لگیا، "میںوں بھلاں کیہ پئی اے کہ میں کسے ہور نوں امریکہ آؤن
'وچ مدد کروں؟"

"ہور فیر اوہنوں کیویں پتہ لگ گیا کہ کیویں ایجنٹ لہنے، کیویں باڈر پار کرنے۔
میرا مطلب...."

"ویکھ پہلی گل تاں چنگی نوکری تے چنگا بھلا پریوار چھڈ کے اودا امریکہ آؤنا
ای غلط اے۔ باقی گل رہی گل ایجنٹ دی اوہ اوہنے آپ ہی بھالے۔"

”جدوں آپاں انڈیا گئے سی، اُدوں توں نہیں اوہنوں کیہا امریکہ آؤن
بارے؟“

”اُدوں میں اوہنوں امریکہ دی زندگی بارے ودھائی چڑھا کے ضرور دسیے۔
بس ایہی میری غلطی اے۔“

”اچھا! تیریاں اینیاں کُوگل سُن کے ای اوہ سبھ کچھ چھڈ کے امریکہ نوں تَر
پیا؟“

”ہاں، سچی گل تاں سکھی ایہی اے۔ پر ہُن میری اک گل تاں سُن؟“
”اوہ کی؟“ ”ہُن جدوں اوہ آ ہی گیا، فیر رکھناں تاں اوہنوں آپنے نال
ہی پو؟“

”نہ ایہہ گل جھوٹھ۔ میں نہیں کسے نوں آپدے گھرے رکھنا۔ ایس گلوں توں
آپدا پڑ آو چاریں۔“

”پر سکھی، آپنی انڈیا گیاں دی اوہنے کئی سیوا کیتی سی۔“ روی ہر واہ لارہیا سی
کہ کیویں نہ کیویں سکھی اوہنوں گھرے رکھن لئی راضی ہو جاوے۔
”انڈیا دی انڈیا نال رہی۔ ایہتھے میں نہیں کسے نوں آپدے گھرے رکھنا۔ ایہہ
میرا اٹل فیصلہ اے۔“

”چل میں اوہدا کدھرے باہر انتظام کردوں۔ پر جنا چر کوئی پر بندھ نہیں ہوندا
اُنا چر تاں اوہنوں گھرے رہ لین دے؟“

”ہوں۔“ سکھی بیرپشکدی بیڈ روم نوں پوڑیاں چڑھ گئی۔ اوس توں کلدیپ دا
امریکہ آؤنا برداشت نہیں سی ہو رہیا سی۔ روی نمود جھونا جیہا ہوندا گھروں باہر چلیا

گیا۔ اوہ سوچ رہی تھی کہ جس دن کلدیپ گھرے آیا تاں اوس دن پتہ نہیں کیہ ہوؤ۔
 اوہ سکھی دے چکویں سُبھائی دا بھیتی سی۔

روی پہلاں ہی واشٹنگٹن ڈی سی دے یونین سٹیشن دا اک گیرا کڈھ گیا سی۔
 پر اُدوں ذرا جلدی سی۔ ہُن اوہ دوبارہ آیا تاں باہر ٹیکسیاں دی لائن لگی ہوئی سی۔
 اندرون سواریاں آؤنیاں شروع ہو چکیاں سن۔ اوہنے پنج ست منٹ ایدھر اُدھر
 گیرے کڈھے۔ اوس توں بعد اوہ ٹیکسی لائن دے باہر لے پاسے گڈی لا کے کھڑ
 گیا۔ اوہنوں دیکھدیاں ڈسپینچر نے وسل ماری تے اُچی بولیا، "جاں تاں پچھے ٹیکسی
 لائن وچ گڈی لاتے جاں ایتوں گڈی پاسے کر۔ توں ایتھے ٹیکسی کھڑی نہیں کر
 سگدا۔"

"میں آف ڈیوٹی سائین لایا ہوئے اے۔ میں کم نہیں کر رہیا۔ میرا کوئی
 دوست آرہے، میں تاں اوہنوں پک اپ کرن آیاں۔"
 "اوکے تینوں پنج منٹ دتے۔ اوس پچھوں ایتھے نہ کھڑیں۔"

اینے نوں اندرون سواریاں نکلن لگیاں۔ ڈسپینچر وارو واری ٹیکسیاں وچ
 سواریاں چڑھاؤن لگ پیا۔ سواریاں دی پچھے تک لائن لگ گئی۔ روی نے سواریاں
 ول نگاہ ماری۔ پر اوہنوں کلدیپ کدھرے نظر نہ آیا۔ فیر اوہنے دیکھیا کہ کلدیپ
 اک کونے جے 'پچ کھڑا ڈڈویریاں وانگوں جھاکی جارہی تھی۔ روی نے اوس ول نوں
 ہتھ ہلایا۔ روی ول دیکھدیاں کلدیپ دے چہرے تے رونق آ گئی۔ اوہ گل 'پچ بیگ

لٹکائی کاہلی تُردا روی ول آگیا۔ دونو جیھی پا کے ملے۔ روی نے گڈی دی تاکی
کھولدیاں کلدیپ نوں آپنے برابر اگلی سیٹ تے بٹھا لیا۔
"کدوں کُو دا آئیں؟"

"بس ہُنے ای آیا سی۔ اُدوں نوں توں دس پیا۔"

"چلیئے پھر؟"

"ہاں چل۔" کلدیپ روی دے لو برابر والی سیٹ تے بیٹھ گیا۔

"سیٹ بیلٹ لالے۔" روی نے شیشے وچ کچھ نوں دیکھدیاں گڈی تو رلی۔
کلدیپ سیٹ بیلٹ لاؤن لگیا تے ایسے نوں روی نے سرکل دا گیرا کڈھکے 'یو
ایس کیسیٹل ٹٹل' لے لئی۔ ٹٹل پار کردیاں ہائی وے تھری نانٹی فائیو شروع ہو
گیا۔ اگے لمبا پل سی تے اوہدے ہیٹھاں دی پٹاک دریا لنگھدا سی۔ پل لنگھدیاں ہی
ورجینیاں سیٹ شروع ہو گئی۔

"کیویں رہیا فیر تیرا سفر؟" روی نے سُبھاوک گل توری۔

"سفر بارے تاں کُچھ نہ ای بچھ۔" کلدیپ دا چت بھیرا ہو گیا۔

"کیوں؟"

"اس راہ تاں بھراوا رب دُشمن نوں وی نہ پاوے۔ تیرے ساہمنے ای ایں۔
دو مہینے ہو گئے راہاں 'بچ لمدے پھر دیاں نوں۔' ہُن کتے جا کے سرے لگے آں۔
نالے سرے وی کیہ سواہ لگے آں۔ او تھوں اسیں چار جنے تَرے سی۔ دُھر صرف
دو ہی پُتچے آں۔"

"اوہ کیویں؟"

”اوائے بھراوا بڑے خطرناک نے ایہہ راہ۔ ساڈا اک ساتھی تاں چھپے باڈر پار کرن ویلے ساتھوں وچھڑ گیا، تے دوسرا ٹرین ہیٹھاں آ کے ماریا گیا۔“

”ٹرین ہیٹھاں! پر ٹرین تے تئیں کتھے چڑھے سی؟“

”روی توں ایہہ پچھ کہ اسیں کیہڑا پٹھا سدھا طریقہ نہیں ورتیا بیگانے نکالوں دے باڈر پار کرن لئی۔ ٹرین دے دو ڈہیاں وچکار جیہڑے بھر ہوندے اے اوتھے بیٹھ کے سفر کر رہے سی جدوں ساڈے اک ساتھی دا ڈنڈے نالوں ہتھ چھٹ گیا تے اوہ ٹرین دے ٹریک تے جا ڈ گیا۔“

پل دی پل روی دی زبان نوں سکلتا مار گیا۔

”پر ایجنٹ نے تاں کیہا سی کہ اوہ امریکہ دے سدھے ویزے لواؤگا؟“

”ویر میریا، ایہہ ایجنٹ بڑے کُتے دے ہڈنے۔ ایہہ کہندے کُجھ نے تے کردے کُجھ ہور نے۔ ہن بے مینوں کوئی کہے کہ اوہ رستے دوبارہ امریکہ آجا تاں میں کسے وی قیمت تے نہ طرحاں۔“ کھبل خُواری دے ستائے کُلدیپ نے دل دی گل کہی۔

”پر اڈوں تاں امریکہ دے نہیں نوں دھرتی پٹی سی۔“ روی نے حلقہ مذاق

کہتا۔

”دھرتی تاں میں کیہڑی پٹی سی۔ میں تاں کدے امریکہ بارے سوچیا وی نہیں

سی۔ پر توں انڈیا گئے نے سارا دن امریکہ امریکہ کر کے ایٹھوں دی انی ٹھک بنی

کہ میری وی عقل تے پردہ پے گیا۔“

”چل زندگی بچ اُترائی چڑھا تاں آؤندے ای رہندے نے۔“

”چلو اوہ تاں کوئی نہیں....“ کلدیپ نے اکھاں دے کوئے پونجھے۔ اوہدا
من پچھے پر یوار ول چلا گیا سی۔

اگے کجھ پل دونوں چوں کوئی نہ بولیا۔ فیروی نے کلدیپ دا من ہور پاسے
لاؤن لئی گل توری۔

”اُنچ امریکہ ٹلک بہت ودھیا اے۔“

”ایہہ تاں خیر ہن پتہ لگ ای جاؤ کہ ایہہ کیہو جیہا اے۔“

”کیراں کم شروع کر دیں گا تاں تینوں آپے چنگا لگن لکجو گا۔“

”کم دی تاں خیر کوئی گل نہیں۔ اک وار بس اوہ کارڈ جیہا مل جاوے جس
نو ٹسی کیہ کہنے اوں، بلو کہ گرین کارڈ....“

”اوہدا فکر نہ کر۔ اوہ سارا پر بندھ کیتا ہوئے اے۔ جیویں دو مہینے راہاں سچ

اؤکھا ہوئے ایں اوویں سال کو بھرا ہتھے اؤکھا ہو لویں۔“

”ایوں نہیں آپاں پرواہ مندے۔ ہاں سچ جو آکاں دا کیہ حال اے؟“

”جو آک ٹھیک نے۔“

”ہن تاں مینوں بھلگے ہونگے۔ انڈیا گئے تاں میرے نال پورا گھل مل گئے

سی۔“

”گھرے چل کے آپے ای ویکھلیں۔“

”میرا خیال اے بھلے تاں نہیں ہونے۔“ کلدیپ نے اندازہ جیہا لایا۔ فیرو

اوہنوں اوہ ویلا یاد آیا جدوں پچھے جے روی پر یوار سمیت انڈیا گیا سی۔ اڈوں اوہ

زیادہ دیر کلدیپ کول ہی ٹھہرے سن۔ کلدیپ نے اوہناں دی بہت سیوا کیتی سی۔

کُلدیپ اُدوں کھیتی باڑی محکمے و بچ انسپکٹر لگیا ہویا سی۔ مکنتسر شہر و بچ اوہدا آپنا گھر سی۔ گھروالی اتے دو کوسالاں دی بچی سمیت تنال جیاں دا پر یوار موضعس کردا سی۔ اوہدا پنڈو سوریا لاکا شہروں نیڑے ہی پیندا سی۔ ایوار والے دن اوہ پنڈ چلیا جاندا۔ بھرا اوہدا کھیتی کرواؤندا سی تے پیو پنڈ دا سر پنچ سی۔ کُل ملا کے گھر پر یوار سبھ کُچھ ٹھیک ٹھاک سی۔ اوہ تے روی آپس و بچ ماسیاں دے پُت سن۔ روی کافی دیر بعد امریکہ توں ملن آیا سی۔ روی نے کُلدیپ سامنے امریکہ دی ایسی ٹھک بنی کہ کُلدیپ نوں وی امریکہ چنگا لگن لگیا۔ روی سارا دن امریکہ دیاں سپہنتاں ہی کری جاندا سی۔ اوہ کُلدیپ نوں کہندا رہندا سی کہ اوہ وی امریکہ چلے۔ روی دے وار وار کہن کر کے کُلدیپ دے من و بچ وی امریکہ لئی تاں گھ جیہی پیدا ہون لگی۔ ہولی ہولی اوہدا من وی امریکہ جان لئی لپچاؤن لگیا۔ روی تاں مہینہ گزار کے واپس آ گیا پر کُلدیپ دے من و بچ امریکہ جان دی لالسا ودھدی گئی۔ فیر اوہ آپنی گھروالی جسمیت اتے باقی سارے پر یوار دے لکھ سمجھاؤن دے باوجود وی نہ رُکیا تے لبجنتاں راہیں امریکہ نوں تریا۔ اخیر اوہ آپدے من دی پگا کے ہی ہیا۔

"سچ تیرے نال دا منڈا کس شہر نوں گیا؟" روی نے چُپ توڑی۔

"اوہدا تاں کدھرے کیلیفورنیاں ول کوئی جان پہچان والا ہے۔ اُدھر ای گیا

ہوؤ"

اینے نوں اوہ گھر دے نیڑے آگئے سن۔ روی نے سپرنگھیلڈ ویسٹ دا ایگزٹ لے ندیاں گڈی ہائی وے توں باہر کڈھ لئی۔ پنچ کومنٹ اولڈ کین مل روڈ تے چلدے رہن توں بعد روی نے اگے اک سٹریٹ تے گڈی کبھے پاسے موڑ لئی۔ فیر

اگے اک ہور کھبار کے گڈی پنچ کُوکھراں دے وچکار خالی سرکل جے وچ جا لائی۔ اسدا نہیں کنگز سرکل سی۔ ساہنے روی دا گھر سی۔ کُدیپ گڈی 'چوں اتر کے بڑے چائی نال روی دے مگر تڑ پیا۔ پر اوہدا چائی چھیتی ہی مٹھا پے گیا۔ اگانہہ سکھی نہ تاں اوہنوں تیو نال ملی تے نہ ہی چنگی طرحاں گل بات کیتی۔ اوہنے اوس نال اوویں گل نہ کیتیاں جیویں کہ اوہ انڈیا گئی کردی سی۔ جُو آکاں نے وی اوہنوں چنگی طرحاں نہ بلایا۔ کُدیپ چھتھا جیہا پے گیا۔ ایسے نوں روی سامان دے پیکٹ لے کے اندر آ گیا۔

"روی میں تاں سویرے تن و بے اٹھنے۔ اُدھر روٹی تیار کر کے رکھی پئی اے، گرم کر کے کھا لیو۔" انا کہندیاں سکھی پوڑیاں چڑھ گئی۔ جُو آک ٹیوی مُوہرے جا بیٹھے۔ روی نے شراب دا گھڑا ہاف گیلن (کھول لیا۔

"روی، بھرجائی نوں کہہ کہ سویرے کم توں چھٹی کر لوے۔ گھرے بہہ کے غلہں باتاں ماراں گے؟" تھوڑا سرور 'بچ ہوندیاں ہی کُدیپ نے گل چھیڑی۔

"اوائے بھراو ایس گلوں ایہہ بڑا بھیڑا ملک اے۔ سبھ نوں کم پیارا اے۔ چل کوئی نہیں توں ہولی ہولی سمجھ جاویں گا۔" پہلا پیگ ختم ہوندیاں ہی روی نے اگلا پیگ پا دتا۔ فیر دونوں شراب پیندے رہے تے یکر ماری گئے۔ روٹی کھان توں بعد اوہ بیٹھاں بیسمنٹ وچ جا پئے۔

سویرے کُدیپ کافی دیر نال اٹھیا۔ مُنہ ہتھ دھو کے اوہنے ایدھر اُدھر نگاہ ماری۔ گھر سُن سان پیا سی۔ اوہنے پردہ چک کے باہر ول ویکھیا۔ اوہتھے نہ روی دی ٹیکسی سی تے نہ ہی سکھی دی گڈی۔ اوہنے سوچیا کہ شاید سندیہاں ہی کماں تے چلے

گئے ہوں گے۔ اُدھروں دھیان ہٹا کے کلدیپ اُپر کچن وچ آگیا۔ اوتھے خاموشی
 پسری ہوئی سی۔ وچ وچ دی فرج دی سوں سوں اہس خاموشی نوں توڑ رہی سی۔
 اوہ اُداس جیہا کھڑا ایدھر اُدھر ویکھدا رہیا کہ شاید بھر جائی کدھرے چاہ تے
 پروں ٹھے بنا کے رکھ گئی ہوؤ۔ پر اوہنوں اوتھے کجھ نہ ملیا۔ آخر اوہنے فرج چوں
 جوس دا گلاس بھر کے پیتا تے واپس بیسمنٹ چلا گیا۔ اگلے تن چار گھنٹے اوہنے
 بہت مشکل لنگھائے۔ اکلا بیٹھا کھیلاں 'چ گواچیا کدے اوہ انڈیا آدے گھرے جا
 پنچپداتے کدے کتے ہور۔ کدے اوہ اپنے امریکہ آؤن دے فیصلے تے جھورن
 لگداتے کدے سُنہرا بھوکھ چتون لگدا۔ کتے اک وجے توں بعد اوہنے باہر کھڑکا
 سُنیا۔ اوہنے ویکھیا کہ سکھی جُو آکاں نوں سکول بس چوں اُتار رہی سی۔ اوہ بیٹھاں
 ہی بیٹھا سی جدوں اوہنے ویکھیا کہ ادھے کُو گھنٹے بعد سکھی واپس مُر گئی۔ اُپروں
 جُو آکاں دے بولن دیاں آوازاں آ رہیاں سن۔ کلدیپ ہولی ہولی پوڑیاں چڑھدا اُپر
 چلیا گیا۔ اوہنے جُو آکاں نوں بلاؤن دی کوشش کیتی پر جُو آک بناں اوس ول ویکھیاں
 ٹیوی ویکھن وچ مست رہے تاں اوہ واپس بیسمنٹ چلا بیٹھا۔

کیہو جیہی اے ایتھوں دی زندگی؟ کوئی کسے نوں نہیں پچھاندا۔ بھر جائی نے کل
 چنگی طرحاں بلایا ای نیں۔ اج آئی تاں بناں کوئی گل بات کیتیاں اُپروں ای مُر
 گئی۔ آہ جُو آک جیہڑے انڈیا گئے میرے موڈھیاں 'توں نہیں سن اُتر دے ایہہ ہُن
 اکھ وی نہیں ملاؤندے۔ کیہو کیہی ہو جان دے اے ایتھے آکے لوک۔ سونے تے
 بیٹھے کلدیپ دے من 'چ طرحاں طرحاں دے سوال گھم رہے سن۔

”چل ہو جائی تیار۔“ روی دی آواز نے اوس دی سوچاں دی لڑی توڑی۔
روی ہنئے ہی گھرے آیا سی۔

”تیار! تیار کدھر؟“ کلدیپ چوں کیا۔

”آپاں کسے دوست دے چلدے آں۔ آپدا سامان اکٹھا کر لے۔“

”دوست دے جانے تاں سامان نال کیوں چکئے؟“

”توں یار.... چل باقی گل میں تینوں کسے ویلے فیر سمجھاؤں۔ ہن انا ایں ایں کہ

تیرے رہن دا پر بندھ میں کسے دوست دے گھر کیتا ہوئے اے۔“

”کیوں! میں ایتھے تیرے کول نہیں رہ سکدا؟“ کلدیپ دا چت بھیڑا ہو گیا۔

”دیکھ کلدیپ، ایہہ گل بہت لنیاں نے۔ انڈیا دی رہنی بہنی دا تے ایتھوں

دے رہن سہن دا بہت فرق اے۔ ہولی ہولی توں سبھ سمجھ جائیں گا۔ چل اٹھ ہن

چلیے۔“

کلدیپ آپنا سامان چک کے روی دے مگر تڑپیا۔ پر اوہدا من بھر آیا کہ
ایتھے ماسی دا پت وی نہیں جھلدا۔ اوہ بیسمنٹ دے پچھلے دروازے راہیں نکلے تے
جا کے روی دی ٹیکسی وچ بیٹھ گئے۔ روی نے گڈی سٹارٹ کیتی۔ اُسنے، اولڈ کین
مل روڈ لئی تے فیر سدھا پھریکنونیاں روڈ ول نکل گیا۔ وین ڈورن سٹریٹ تے جا کے
کھبا مار لیا۔ اگے اوہنے اوکوڈ اپارٹمنٹس وچ جانا سی۔ روی دا دوست رنجیت سنگھ
عُرف رانا ایتھے ہی رہندا سی۔ ایہہ دو بیڈ روم اپارٹمنٹ سی۔ رانے نال کر ماتے بلو
دو جنے ہو رہندے سن۔ رانے دا اپارٹمنٹ ’متران دا ٹلا کر کے مشہور سی۔ ایتھے
اوہ عام ہی کھان پین دیاں مہفلاں لاؤندے رہندے سن۔ رانا گاؤن دا فئین سی۔
کئی واری اوہ پیلوں دارو پیا کے وی گاؤن دا جھس پورا کردا سی۔ اگانہہ روی، وین

ڈورن سٹریٹ توں سجا مار کے اوکوڈ اپارٹمنٹس دے کمپلیکس وچ داخل ہو گیا۔ اُپر دی گیزرا کڈھدیاں اوہنے گڈی کیو بلڈنگ مُوہرے پارک کر دتی۔ فیر دونان نے سامان چکھیا تے اُپر نوں تَر پئے۔ اگے جا کے روی نے دو سو پندرہاں نمبر اپارٹمنٹ دی گھنٹی ماری۔ رانے نے پٹاک دینے دروازہ کھولیا۔ اوہ اوہناں نوں بڑے تیو نال ملیا۔

”لے بئی دوستو ایہہ اے متراں دا ٹلا۔ ایہتھے جیویں مرضی ڈھولے دیاں لاؤ۔“ رانے نے اوہناں توں سمان پھڑ لیا۔
 ”اُپروں ٹائم وی ہو یا پئے۔ اج بائی کُدیپ دی پہلی وار طیے۔ اج تاں محفل لاؤنی ای لاؤنی ایں۔ کیوں بئی روی؟“
 ”جیویں تیری مرضی۔“

”لے آہ لے، میری مرضی تاں فیر ایوں ایں۔“ رانے نے کچن کلازٹ ’چوں بوتل چک کے میز تے رکھ دتی۔ نال ہی نمکین وغیرہ وی اُپر ٹکا دتا۔
 ”میں جان پچھان کر اوئی تاں بھُل ای گیا۔“ اچانک روی کھڑا ہویا۔
 ”اوائے چھڈ یار توں وی کیہڑے جھمیلیاں ’چ پے گیا۔ دو دو پیگ اندر گئے تاں پچھاناں آپنے آپ ہون لگ پینگیاں۔“ رانے نے روی نوں بانہہ توں پھڑ کے واپس بٹھا دتا۔ فیر اوہنے پیگ پائے۔ تنان نے پیگ آپس وچ لکرائے تے اکو ساہے گلاس خالی کر دتے۔ اسے طرحاں چار چار کُویگ اندر جاندیاں ہی اوہناں نوں اک دُوبے دی گل سُننو ہٹ گئی۔ تھوڑی دیر بعد جدوں پُورے سرور ’چ ہوندیاں رانے نے اکھاں میچ کے ہیر گاؤنی شروع کر دتی تاں روی بوچ کے جسے اٹھیا تے گڈی دیاں چابیاں چکھدا دروازوں باہر ہو گیا۔

اگلے دن اوہ سویر ویلے رانے دے اپارٹمنٹ وچ بیٹھے چاہ پی رہے سن
جدوں روی نے گل چھیڑی، "کیویں رانا تیری ہوئی گل فیروں نال؟"
"کس نال؟" چاہ دی گھٹ بھر دا رانا روی ول جھاکیا۔
"اوہی کوہ نور ریسٹورنٹ دا مالک۔"
"اچھا توں پے دی گل کردیں؟"
"ہاں اوہ دی۔"
"گل تاں میری ہوئی سی، اوس نال۔ آپنا کم کرن نوں وی اوہ من گیا۔ پر
اڈوں اوہ کچھ رُجھیا جیہا سی، کہندا سی کہ فیروں کال کرونگا۔"
"انا کاہدے 'وچ رُجھیا ہوئے اے، اوہ ہی؟"
"اوہ اصل وچ مہاراجہ ریسٹورنٹ خریدن نوں پھر دے۔ اوہ دا جگاڑ کر
رہیا لگدے۔"
"ایسے پیسے ایس کول کتھوں آگئے یار۔ دو ریسٹورنٹ پہلاں لئی بیٹھے۔ اُپروں
انا وڈا اک ہور خریدن دی تیاری کھی جاندے۔"
"سندے آں کہ اسدی نیویارک وچ کافی وڈی پراپرٹی اے۔" رانے نے سُن
سُنائی گل کیتی۔
"میں تاں یار ہور ای کچھ سُنیں۔" روی گجھا جیہا بولیا۔
"اوہ کی؟"

”ہندے پچھے جے جدوں گورمنٹ نے ایگریکلچر رپھارم ایکٹ راہیں الیگل لوک پکے کیتے اے، اُدوں ایس نے لوکاں نوں بڑے ایگریکلچر دے پیپر ونڈے اے۔“

”ایہہ گل وی صحیح ہو سکدی اے۔ اُدوں اوس کھتیاں والے قانون ’بج بہت لوکاں نے ہتھ رنگے سی۔ اُنج وی ایس ملک و بج سدھے ڈھنگ نال پیسہ اکٹھا کرنا کوئی سوکھی گل تھوڑی اے۔ ہو سکدے اسدا کوئی ایس طرحاں دا دائی لگ گیا ہووے۔“

”آپنے نہیں ہوندا سی ایتھے اک اوہ پاکستانی۔ کیہ نہیں سی اوہدا...؟“ روی نہیں یاد کرن لگیا۔

”کتے توں اوس ’میر کیوم ’دی گل تاں نہیں کردا؟“
”ہاں ہاں اوہی۔ اوہ انا چنٹ بندہ سی کہ رہے رب دا نہیں۔“
”اُسے کیہ کیتا سی؟“

”واہ جی واہ۔ توں ایہہ بچھ کہ اوہنے کیتا کیہ نہیں سی۔ اوہدے گھر دے پچھے جو گارڈن سی اوہنے اوسے نوں کھیتی باڑی دی زمین دکھا کے سینکڑے لوکاں دے کاغذ بنا دتے سن۔ اک جنے توں تن ہزار ڈالر لے ندا سی۔ کر کے پنج لکھ ڈالر اکٹھا بعد ’بج پاکستان بھیج گیا۔“

”پھر اوہناں لوکاں دا کیہ بنیاں جنّاں دے اوہنے پیپر بنا کے دتے سی؟“

”اویں اوہ وی لنگھ گئے سن پار۔ سبھ نوں گرین کارڈ مل گئے سی۔ کیونکہ
اُدوں اک کروڑ توں وی اُپر لوکاں نے تاں اپلائی کیتا سی۔ گورمنٹ اینیاں نوں
چیک کیوں کردی؟“

”اچھا تیرا مطلب پیسے دے وی اُداں دا ای کوئی خزانہ ہتھ لگیے؟“
”گل تاں کوئی ضرور اے۔ ویکھلے پہلاں کوہ نور خریدیا تے ہُن مہاراجہ
ریسٹورنٹ دا سودا کرن نوں پھر دے۔“

”پیسے نوں پیسہ جوڑ دے۔“

”ساڈے تاں سالے پیسے نوں پیسے نے جوڑیا نہ۔ کدیں دے پھر دے آں
ٹیکسی ’بچ ڈھچکوں ڈھچکوں کردے۔“ روی نے انگڑائی لی۔
”کوئی نہیں ذرا نہ رکھ، تینوں وی کدے رب بہرہو۔“
”میںوں تاں جدوں بہرہو اُدوں بہرہو پر تیری تاں لاٹری نکلن دایو ای
اے۔“ روی نے رانے نوں چھیڑیا۔

”اوہ کیوں ہی؟“

”پٹاکھے ورگی گھر والی ملو تے نال ملو لکھاں دا دا ج۔“
”ایہہ دن تاں یار سبھ تے ہی آؤندے، میرے کیہڑا اکلے تے آؤنے۔“
”چار دن تاں کہندے گدھی دے بچے تے وی جوانی آؤندی اے۔“
”میںوں یار توں گدھی دے بچے نال رلاتا۔“ رانے نے روی ول نوں گھسُن
اُلاریا۔

”چل گدھی دانہ صحیح گوری دا بچہ ای صحیح۔“

”ہاں ایہہ گل منی۔“

”رانا تیتھوں دُگنی عمر دی تاں ہوو تیری اوہ بڈھی گوری گھروالی؟“ رانے نے کسے وڈی عمر دی گوری نال ویاہ کروا کے گرین کارڈ لیا سی۔

”جہاں ہوو۔ سچ روی تینوں اک ہور ہاسے دی گل سناواں۔“ رانے نوں کوئی پُرانی گل یاد آگئی۔
”ہوں۔“

”جدوں میں اوس گوری نوں لے کے مدن بگا وکیل دے گیا تاں بگا کہندا کہ گرین کارڈ تاں تینوں ایس نال ویاہ کرا کے وی ملجو پر ایس راہیں گرین کارڈ لین دا اک ہور طریقہ وی اے۔ میں بچھیا اوہ کی، تاں بگا کہن لگیا کہ اگر ایہہ تینوں آپدا پُت اڈاپٹ کر لوے تاں گرین کارڈ ہور وی چھیتی ملجو۔“
”مدن بگا پورا نچرا اے۔ کم وی کری جاؤتے وچے وچ اگلے نوں گھٹے مَحل وی کری جاؤ۔“

”سچ رانے، آپاں وکیل تاں بگے نوں ہی کراں گے نہ؟“ روی نوں اچانک کُدیپ دے کیس دا خیال آیا۔

”نہیں، ایہتے آپنی نہیں چلنی، ایہتے تاں پے دا وکیل ہی کم کروگا۔“

”اچھا! اس روی کچھ سوچن لگیا تے فیر گھڑی ول ویکھدا بولیا۔

”یار ہو سکدے کہ پما بزی ہووے کیوں نہ توں آپ ہی کال کر لویں؟“

”کال! ایسے سویرے! اوہ وی اج سیٹھڑے نوں؟“

”کوشش کرن ’سچ کیہ ہرج اے۔ اُنج وی تاں وہلے ہی بیٹھے آں؟“

”توں کہندا ایں تاں کوشش کر لینے آں پر لگدا نہیں۔“ رانے نے میز تے پیا فون چکھیا تے کوہ نور ریسٹورنٹ دا نمبر ملایا۔ سبوں اگے فون وی پے نے ہی چکھیا۔ اوہنے اوہناں نوں ریسٹورنٹ تے ہی بلا لیا۔ رانے نے چھیتی دینے تیار ہوندیاں روی ہوراں نوں نال لیا تے ہبٹھاں اتر کے گڈی سٹارٹ کیتی۔ اگلے پندرہاں کونٹاں ’ج اوہ پے دے ریسٹورنٹ تے جا پئے۔“

”آؤ رانا صاحب میں تہانوں ای اڈیکی جاناں۔“

”پما جی ایہہ میرا دوست اے روی تے ایہہ روی دا رشتے دار اے کلدیپ سنگھ۔ کلدیپ پچھلے دین ای انڈیا توں آئیے۔ تہاڈے نال میں ایس بارے ای گل کیتی سی۔“ رانے نے اوہناں دی جان پہچان کروائی تاں پے نے بڑیاں گھوکھویاں نزاراں نال کلدیپ ول ویکھیا۔

”ویکھو جی کافی گل تاں رانا صاحب نال ہو ای گئیاں سن۔ اج کل الیگل نوں کم تے رکھنا بڑی خطرے والی گل اے۔ پر تئیں اپنے سردار بھرا اوں۔ تہانوں جواب وی نہیں دتا جاسکدا۔ اُنج سال بھر ’ج ایتھوں سپانسر کروا کے اسنوں گرین کارڈ دواؤنا میرا وعدہ رہیا۔“

”جی ٹھیک اے۔“

”ویسے میرا ایہہ ریسٹورنٹ کوئی زیادہ منافع وغیرہ نہیں دیندا۔ بس گھر پورا ای ہوندے۔“

”پیسے کس حساب دیوں گے جی؟“

”کم تاں کرنا پوگا اوپن ٹوکلوز۔ ایہہ ریسٹورنٹ کھلدا وی ستے دن ایس ایس۔
 کھان پین دا وچ ای اے تے رہن دا پر بندھ وی اندرے اے۔“
 ”پر پما صاحب پیسیاں بارے تاں دسو کچھ؟“
 ”پیے میں دیوں گا دو سو ڈالر ہفتے دے۔“
 دو سو ٹن کے کلدیپ دا دل کچا جیہا ہو گیا۔ رانا تے روی وی اک دوجے ول
 ہو روں جیہا جھاکے۔

”پیسیاں بارے میں اک وار دوبارہ گل کرداں۔“ روی تے کلدیپ اک پاسے
 نوں کھسک گئے تے رانا دوبارہ پے کول نوں آ گیا۔ اوہنے پیسے ہور ودھاؤن دی
 بنیتی کیتی۔ پما ہزار ڈالر مہینے دا دینا من گیا۔ رانا روی ہوراں ول نوں چلا گیا۔
 ”چلو یار آپاں نوں وڈی غرض گرین کارڈ دی اے۔ پیسے جنے وی دیندے
 ٹھیک اے۔ آپاں کیہڑا سدا ایٹھے ای کم کرنے، س روی دھر واس جیہا دیندا بولیا۔
 ”ابھی گل روی میں سوچداں کہ وڈی گل پیسیاں دی نہیں۔ وڈی گل اے
 گرین کارڈ دی۔ جیویں ایہہ کہندے اوس حساب اک سال دے وچ وچ کلدیپ
 دے ہتھ ’وچ گرین کارڈ ہوو۔“

”کیوں بنی کلدیپ سیال تیرا کیہ وچار اے؟“
 ”میںوں کچھ نہیں پتہ۔ ایہناں گل دا فیصلہ تئیں کرنے؟“ کلدیپ نے ساری
 گل اوہناں تے سٹ دتی۔

”میںوں تاں روی گل ٹھیک لگدی اے، توں دس؟“
 ”میں کیہا جماں فٹ اے۔ لو رب دا نہیں۔“ روی نے وی منجوری دے دتی۔

”چل فیہر چلیے۔“ رانا تے روی گڈی ول نوں مڑے تاں کلدیپ وی مگرے
ہی تریا۔

”نہیں، کلدیپ سیاں توں نہیں۔ توں ویر میریا اندر جا کے کم تے لگ۔ پے
نے کہے کہ اگر منظور اے تاں بندہ ہُنے ای کم شروع کرے۔“
”اج دا دن تاں ویر بن کے نال لے چلو یار۔ کم کل نوں شروع کر دوںگا۔“
کلدیپ نے رُوآں سا جیہا منہ بنایا۔

”نہ، کم دے معاملے ’چ کوئی سمجھوتہ نہیں۔ ہُن تاں سال بھر تونی بلد بن
کے تریا چل۔“

”اُنچ وچ دی اسیں آؤندے جاندے رہاں گے تے محفلاں وی لگدیاں رہن
گیاں، پر پہلاں کم۔“ رانے تے روی نے کلدیپ دا دل دھرایا۔ گل کردے اوہ
گڈی ول نوں تریے۔ کلدیپ اُڈوں تک اوہناں نوں جاندیاں ویکھد اریہا جدوں تک
اوہ اکھاں توں اوہلے نہیں ہو گئے۔ فیراوہ بوجھل قدم پُندا ریسٹورنٹ اندر چلیا گیا۔
روی اتے رانا او تھوں چل کے واپس پارٹمنٹ وچ آ گئے۔
”کیویں رانیاں کوئی بیسز نہیں پئی؟“ روی نے عبس لئی۔

”نہیں یار ایہہ گل جھوٹھ اے۔ توں بیسز توں شروع کر کے بعد ’چ پکی پین
لگجیں گا فیہر کم دھندا وچے ہی رہجو گا۔“

”نہیں یار، اکو بیسز پیوں گا۔ رات عالی نے سر پھڑ رکھیے۔ نالے میں تاں بعد
'چ گڈی ٹھیک کراؤن کیب کمپنی دے وی جانے، اپوائنٹمنٹ لئی ہوئی اے۔“

رانے نے لکو کے رکھی اک بیئر روی نوں پھڑا دتی۔ روی نے چھیتی دینے
 بیئر خالی کیتی۔ فیر دونوں جنے گڈی 'بج بہندے ڈیسی ول نوں جان لئی ہائی وے
 تھری نانٹی فائو چڑھ گئے۔ اگے ہائی وے سُنم سٹا پیا سی۔ سیٹر ڈے ہون کر کے
 سویرے سویرے ٹریفک گھٹ ہی سی۔ سینٹاگان کول دی لنگھ کے اوہناں ایارپورٹ
 ول نظر ماری۔ ایئرپورٹ تے وی ابے زیادہ بل جُل نہیں سی دکھائی دیندی۔ اگانہہ
 اوہ پھورٹین سٹریٹ برج چڑھے تاں بیٹھاں وگدا پٹاک دریا کنوں کنیں ہو یا پھر دا
 سی۔ پچھلے دین پئے زیادہ مینہہ کارن مٹی رنگے پانی دیاں چھلاں نے کھورو پایا ہو یا
 سی۔ پُل لنگھدیاں ہی اوہ ڈیسی و بچ داخل ہو گئے۔ اگوں ساؤتھ کسٹیٹل سٹریٹ دا
 ایگزٹ لے کے اوہ ٹیکسی کیب کمپنی دے دفتر جا وڑے۔ سندھیہاں ہون کارن
 ابے کوئی گاہک نہیں آیا سی۔ چارے لپھٹاں خالی پایاں سن۔ مینک نے اوہناں
 دے جاندیاں ہی روی دی گڈی لفٹ تے چڑھا لئی۔

"تیرا لُنج اج میرے سر رہیا۔ بنا دے بھُل ورگی۔" کالے مینک نوں کم تے
 لا کے روی، رانے دے مگر دفتر نوں تُر گیا۔ کمپنی دا مالک، اشوک اگانہہ کوئی تیار
 کری جاندا سی۔ رانے نے کوئی دا کپ لیا تے اوہ باہر جا کے کراسواک تے کھڑ کے
 گل کرن لگے۔ دو بیہرا ہو چلیا سی پر کالے نے گڈی ابے لفٹ اُپر ہی ٹنگی ہوئی
 سی۔

"چل روی کچھ کھا آئیے۔" رانے نوں بھکھ چمک پئی سی۔

"جے یار کدھروں اک بیئر مل جاندی تاں...." روی نے آلے دوآلے

دیکھیا۔

”روی جے توں ہور بیڑ پیتی تاں میں دوبارہ کدے تیرے نال نہیں آؤنا۔“
 ”چل رہن دنے آں پھر۔“ اُتھوں تُردے اوہ میکڈانڈتے چلے گئے۔ جھٹی
 ہون کارن اگانہہ پوری بھیڑ سی۔ اوہناں لُچ لیا تے اک پاسے دے ٹیبل تے جا
 بیٹھے۔

”اندر جنے وی گاہک پھر دے اے ایہناں ’چج اک وی گورا نہیں۔“ سینڈوچ
 کھاندا روی آلے دوآلے دیکھ رہیاسی۔

”ایہہ ڈیسی دانار تھ ایسٹ ایریا اے۔ تینوں پتے کہ ڈیسی دی نار تھ ایسٹ
 اتے ساؤتھ ایسٹ دی ساری آبادی کالیاں دی اے۔“
 ”اُنچ اک گل تاں اے....۔“
 ”اوہ کی؟“

”اوہ ایہہ کہ توں جتھے مرضی دیکھ لئیں کالیاں دے علاقے ’چج کوئی گورا گھر
 نہیں لُوگا۔“

”ایہہ نسلی و تکررا اے ویر میریا۔ گورے لکھ چنگے بنی جان پر دلوں ایہہ
 کدے وی کالیاں نوں آپنے برابر دا نہیں سمجھدے۔“
 ”اُنچ کالیاں نے سٹر گل بہت کیتی اے۔“
 ”سٹر گل وی جتھیری کیتی اے اتے ایہناں نے آپنے لوکاں نوں لابمند وی
 بہت کیتے۔“

”چکھے جے کالیاں نے ڈیسی ’چج اک مظاہرہ نہیں کیتا سی، جسوں ایہہ ون
 ملین مین مارچ کھندے سی۔ اوہ ایہناں دا شکتی پر درشن دا ای اک حصہ سی۔“

”اُدوں ایہناں دا لیڈر سی....، کیہ نہیں سی اوہدا....؟“ رانا کھاندا کھاندا رُک کے سوچن لگیا۔

”پھر اخان؟“

”ہاں ہاں اوہی۔ اُدوں اوہ کہندا سی کہ وقت آگئے بنی ہُن کوئی کالا ہی

پریزیڈنٹ بنوں گا۔“

”ایہہ تاں یار مُشکل لگدے۔“ روی نے موڈھے ہچکوڑے۔

”مُشکل تاں کیہ اے، بن وی سکدے۔“

”نہیں رانے، انی جلدی نہیں ایہہ گورے پاور کسے ہور نوں دیندے۔

اجیہ ویلے تاں ایہہ سبھ ویر ورو دھ بھُلا کے اک ہو جاندے اے۔“

”خیر اک گل تاں ہو سکدی اے۔“

”کی؟“

”کدے حالات ای اجیہ بن جان، مطلب کوئی لوک لہر کھڑی ہو جے۔ خاص

کر کے نویں جینزیشن ولوں کوئی تبدیلی دی ہنیری ہی ایسی وگے تے اُپروں کوئی کالا

وی بہت قابل اُمیدوار ہووے۔ ایس حالت ’سچ کالا پریزیڈنٹ بن سکدے۔“

”جیکر کدے اجیہا ہو وی گیا تاں گوریاں نے اوہنوں چلن نہیں دینا۔“

”ویکھو شاید آپنے وہندیاں ایہہ کرشما وی ہو جاوے۔“

”اُنچ آپدے واری تاں کالے ڈسکریمییشن دا رولا پاؤندے اے پر ایہہ آپ

کیہڑا گٹ اے....“ رانے نے گل بدلی۔

”آپنے توں پچھلیاں مطلب ایہناں توں بعد وچ آئے امیگراں ٹس نال ایہہ
وی تاں رنج کے و تکررا کردے اے۔“

”اوہناں وچ وی دو کیٹاگریاں نے۔ اک یورپین امیگراں ٹس تے دوسرے
ایشینز۔ ایشینز ’چ چینے کورین ویتنامی اتے آپنے ورگے آؤندے اے۔“
”یورپین امیگراں ٹس نال اوہناں و تکررا نہیں ہوندا جنہاں کہ ایشین نال
ہوندے۔“

”جے اصلی پچھدیں تاں سبھ توں ودھ نسلی و تکررا ایہناں لائینو لوکاں نال
ہوندے۔“ رانے نے ساہمنے صفائی کردی پھر دی سپینش کڑی ول ویکھیا۔
”اتھے جنیاں وی ریسٹورنٹاں جاں ہور صاف صفائی وغیرہ دیاں نوکریاں نے،
میرا مطلب جنہاں نوں ہور کوئی ہتھ نہیں پاؤندا، اوہ ساریاں ایہناں وچارے سپینش
لوکاں دے حصے ای آؤندیاں نے۔“

”ساؤتھ امیرکا، سینٹرل امیرکا اتے میکسیکو ورگے نکاں توں آئے لائینو لوکاں
نال، امریکہ بھری پئی اے۔ پر بہت گھٹ سپینش چنگلیاں جاہاں کردے ویکھے
اے۔“

”ایہناں وچاریاں نوں انگریزی وی تاں بالکل نہینہہ دے برابر ای آؤندی
اے۔“

”ایہناں دا تاں ’ماٹے دی جورو سبھنا دی بھابی’ والا حال اے۔ جنہاں لوکاں
ہور کوئی نسلی و تکررے لئی نہیں تھیاؤندا اوہناں لئی ایہہ سپینش لوک تاں ہیگے ای
اے۔“

"چل اُٹھیے پھر۔" روی نے نیپکن نال ہتھ پوئجیاں رانے ول ویکھیا۔
 "چل تُو۔" رانا وی اُٹھ کھڑیا۔ روی کالے مکینک دا لُچ پیک کروا لیا تے فیر
 اوہ کمپنی ول نوں تُو پئے۔ واپس آ کے اوہناں نے ویکھیا کہ گڈی ابے وی لفٹ
 اُپر ٹنگی ہوئی سی۔ مکینک لُچ کرن لگیا۔ روی تے رانا گڈی دا کوئی پکڑزا لین، آٹو
 پارٹ دی دُوکان تے چلے گئے۔ گڈی دے سارے کم ہوندیاں شام ہو گئی سی۔
 "ساری دہاڑی فُٹ گئی یار۔" بل چُکاؤندا روی بولیا۔
 "کم وی تاں سارے ہو گئے۔ ہُن تن مہینے ورکشاپ تے آؤن دی لوڑ
 نہیں۔" بل لے کے اشوک نے روی نوں رسید پھڑا دتی۔
 واپس مُڑدیاں روی نے جیوں ہی گڈی ہائی وے چڑھائی تاں اوہ گڈی دی
 چال ڈھال ویکھدیاں خوش ہوندا بولیا، "کیراں تاں بنگی اُڈن کھٹولا۔"
 "ہُن فیر کیہ پروگرام ایں؟" رانے نے سچے ہتھ چھپدے ول ڈبڈے سورج
 نوں ویکھیا۔
 "دہاڑی تاں فُٹ ای گئی، چل یار اج مہچھل لاؤنے آں۔"
 "ٹھیک اے پھر، موڑ گڈی۔" روی نے گڈی لکوار سٹور مُوہرے جا لائی۔
 رانا اندر گیا۔ شراب دا ہاف گیلن اتے ہور کھان پین دا سماں لے کے اوہ واپس
 گڈی 'چ آ بیٹھا۔
 "میں تاں کہنا کھدیپ نوں وی لے چلیے؟" روی نے ساہمنے کوہ نور ریسٹورنٹ
 ول ویکھیا۔
 "نہیں نہیں، پماغھے ہوؤگا۔"

اوه کھان پین دا سامان لے کے اپارٹمنٹ 'چ پھینچ گئے۔ اگے کر ماتے بلو آئے بیٹھے سن۔ بس فیر کیہ سی، شروع ہو گئی شراب۔ باراں کووے مہپھل پورے زوراں تے سی۔ اُدوں ہی روی بوچ کے جسے چابی چکدا بیٹھاں اُتریا تے گڈی سٹارٹ کردا گھر نوں تڑ گیا۔

پہلے دن ریستورنٹ دا مینیجر کُدیپ نوں ٹریننگ دیندا رہیا۔ کُدیپ دی جاب ڈشواشنگ دی سی۔ اُنج تاں وڈا ڈشواشر لگیا ہویا سی پر بھاں ڈیاں نوں پہلاں سک و چ ہتھیں صاف کیتا جاندا سی۔ ایس توں بعد ہی بھاں ڈے ڈشواشر 'چ رکھے جاندے سن۔ ریستورنٹ بہت بزی سی۔ پہلے بھاں ڈے اے صاف نہیں سن ہوئے ہوندے کہ نویاں دا ڈھیر آ لگدا۔ اُپروں گرم پانی و چ ہتھ مچ جاندے۔ کُدیپ نوں سارا دن سدھا ہون دا وی وقت نہ ملیا۔ کم و چ کُدیپ نوں پتہ ہی نہ لگیا کہ دن کدوں گزر گیا۔ ہولی ہولی گاہک گھٹن لگے تے فیر دس کووے ریستورنٹ نوں بند کرن دی تیاری ہون لگی۔ گیاراں وجدے نوں ڈشواشنگ دا کم مک گیا۔ فیر کُدیپ نوں صفائی لئی کہا گیا۔ اوہنے پہلاں جھاڑو نال صفائی کیتی، اُپروں پوچا لایا گیا۔ گُریاں میز آد صاف کیتے، ہاتھروماں دی صفائی کیتی۔ سارا کم سمیٹدیاں رات دے باراں وج گئے۔ ودھے کھانے 'چوں پلیٹ 'چ کھانا پا کے کُدیپ اک پاسے بہہ کے کھان لگیا۔ اُستوں بعد مینیجر نے اک کمرے ول اشارہ کیتا۔ اندر بیٹھاں ہی پُرانی میٹرس سٹی ہوئی سی۔ کُدیپ نے اک پُرانا جیہا سراہنا چکیا تے میٹرس تے جا پیا۔ ریستورنٹ بند کر کے، مینیجر گھر نوں چلا گیا۔ اندر میٹرس تے پیندیاں ہی کُدیپ دیاں دھاہاں نکل گایاں۔ اُدوں اوتھے اوس توں بناں کوئی نہیں سی۔ اوه جی

بھر کے رویا۔ اوہ روندنا ہو یا پچھتا رہی تھی کہ انڈیا 'بچ' ایشیاں کر دے نے اوہنے کتھے آہ
 نواں پنگا لے لیا۔ جدوں اوہدا من کچھ ساواں ہو یا تاں اوہ سوچن لگیا کہ جو کچھ
 ہوناں سی اوہ تاں ہو چکے۔ اگے تاں ہن سنگھرش بھری زندگی ہے۔ فیر اوہنے من
 نوں دلا سے دتا کہ چلو سال کو بھر دی ہی اوکھ ہے فیر تاں ایتھوں گرین کارڈ مل ہی
 جاویگا۔ کیراں گرین کارڈ مل گیا تاں سارے دکھ بھل جائگے۔ ایس طرحاں دیاں
 سوچاں سوچدیاں اوہنوں اپنے رستے دا ساتھی سکھ چین یاد آیا۔ دیوں ترون توں
 لے کے ڈھر تک اوہ اک دوجے دی مدد کر دے آئے سن۔ ایس وچکار اوہناں
 دونوں 'بچ' چنگے دوستاں ورگے سبندھ بن گئے سن۔ فیر اوہ سوچن لگیا کہ سکھ چین
 نوں وی شاید اوس ورگا سخت کم ہی ملیا ہووے۔ فیر اوہنوں سکھ چین دی دسی گل یاد
 آئی کہ اُدھر تاں کھیتی باڑی دا کم زیادہ ہے۔ فیر اوہ اوس شہر دا نہیں یاد کرن لگیا
 جتھے سکھ چین نے جاناں سی۔

'شاید اوہ اوس شہر دا نہیں پھرزنو لے ندا سی۔' اجبیاں سوچاں سوچدیاں ہی
 گوہڑی نیند سوں گیا۔

دُپہرے جھے سکھ چین پھر ز نو دے ایڑ پورٹ تے اُتریا۔ اوس دی فلائٹ کوئی زیادہ لمبی نہیں سی۔ ایڑ پورٹ توں باہر نکل کے اوہنے ٹیکسی لئی تے ہتھ 'چ پھڑیا اڈریس ٹیکسی والے دے اگے کر دتا۔ ادھے کُو گھنٹے بعد ٹیکسی اک وڈے گھر مُوہرے جا رُکی۔ گھر کیہ سی پورا محل ہی سی۔ اوہنے ڈردے جھے نے ڈور بیل ماری۔ اندروں اک پتلا جیہا تے درمیانی عمر دا بندہ باہر نکلیا۔

"یس...؟"

"جی میں ڈاکٹر راکیش نوں ملنے؟" سکھ چین سنگدا جیہا بولیا۔

"ہاں دسو، میں ایں آں ڈاکٹر راکیش؟"

"جی نمسکار! میں سکھ چین آں۔"

"اوہ! اوکے اوکے، کم ان۔" اوہ سکھ چین نوں گھر دے اندر لے گیا۔ اگے

لونگ روم و'چ لجا کے اوہنے سکھ چین نوں سونے تے بیٹھن دا اشارہ کیتا۔

"کُچھ پیسے گا؟"

"جی نہیں، مہربانی۔"

"چلو ٹھیک اے۔ کسے چیز دی ضرورت ہووے تاں دس دیویں۔"

"اچھا جی۔" سکھ چین اُکڑو جیہا بیٹھ گیا۔ تھوڑی دیر تاں دونوں چُپ بیٹھے

رہے فیر ڈاکٹر راکیش نے گل شروع کیتی، "میںوں پورن چند نے تیرے بارے دیا

سی، اوہ میرا رشتے دار اے۔ اوسے دا فون آیا سی، تیری مدد کرن لئی۔ ویکھ پورن

چند نول میں جواب نہیں دے سکیا۔ کیونکہ اوہ میرا رشتے دار وی اے تے بچپن دا دوست وی۔ پر میں تینوں اک دو گل سپشٹ دس دینیاں چاہنالا۔“

”جی!... س“

”اک تاں میں تینوں آپنے گھرے نہیں رکھ سکدا۔ دوجا میں تیرے سٹیٹس بارے کوئی گل نہیں کرنی۔“

”جی سٹیٹس کیوں؟“

”پورن چند نے مینوں دیا سی کہ توں اوتھے کسے مُشکل بچ پھس گیا سی۔ جس ڈھنگ نال توں ایدھر لکھیے اوہ وی مینوں پتہ اے۔ پر مے اجیہے لپھڑیاں و بچ نہیں پیندا...۔“

”تیرے ایتھے آؤن تک میرا دو ہزار ڈالر خرچ ہو چکے۔ ایس نول میں باراں کشتاں و بچ ونڈ دتے۔ توں ہر مہینے مینوں میرے گھر دے پتے تے پینٹ بھیج دیا کریں۔“ ڈاکٹر راکیش نے اوہنوں حساب والا پیپر پھڑا دتا۔

”جی ٹھیک اے۔“ سکھ چین نے کاغذ پھڑ کے جیب ’بچ پا لیا۔“

”میں تیرے کم دا انتظام وی کر دتا اے۔ اتھو پنجمی تہہ میل چھوٹا جیہا شہر اے، کرمن۔ اوتھے میرا اک دوست ہسپتال سنگھ کسے بیلے نہیں دے فارم تے مینیجر اے۔ اوہ تینوں اوسے فارم تے کوئی کم دے دیوگا۔ میری اوس نال گل ہو گئی اے۔“

”ایہہ تاں تہاڈا بہت ای دھنواد۔ پر جی میں اوتھے جاؤں کیوں؟“

”میں تیرے لئی ٹیکسی کال کر دوں۔ جاں فیراؤں کر...؟“

”جی؟“

”جے توں دو کوگھنٹے اڈیک کر سکدیں تاں میں وی کم تے جانے۔ جاندا ہو یا میں
تینوں کسے ٹرک سٹیڈتے اُتار دیوں۔ او تھوں کسے ٹرک ’بچ چڑھ کے فارم تے چلا
جائیں۔“

”جی ایہی ٹھیک رہو۔“ فیر سکھ چین چپ کر کے سونے تے بیٹھ گیا تے ڈاکٹر
راکیش ٹیوی ویکھن لگیا۔ سکھ چین نوں چپ جیہی چُجھی تاں اوہنے گل کرن دی
سوچی۔

”تہاڈے پر یوار ’بچ کون کون ایں جی؟“

”اوہ میرا پر یوار....“ ڈاکٹر راکیش نے ٹیوی دی آواز گھٹاؤندیاں سکھ چین
ول ویکھیا۔

”میتھوں بناں، پر یوار ’بچ میری پتی تے اک دھی اے۔“ اوہنے گل دا
جواب دے کے فیر ٹیوی ول ویکھناں شروع کر دتا۔
”تہانوں انڈیا توں آیاں نوں کنا کُوچر ہو گیا جی؟“ سکھ چین نے فیر گل چھیڑ
لئی۔

”ویال....، ایہی کوئی تیہہ کُو سال۔“

”ہیں جی! تیہہ سال؟“ سکھ چین حیران ہو یا۔

”ہاں تیہہ سال۔ پہلاں میں ایہتھے پڑن آیا سی۔ مڑ کے ایہتھے دا ای ہو کے رہ
گیا۔ ویسے ہُن انڈیا دا کیہ حال اے۔ اُدوں تاں ایویں ای سی پچھڑیا جیہا مُلک۔“
”ہُن تاں کیہ کہنے ایں جی انڈیا دے، بہت ترقی کر رہے۔“

"اچھا! انڈیا ہن ترقی کر رہے۔ ویری گڈ۔" راکیش نے ٹی وی دی آواز گھٹا دتی۔

"پورن چند ہوراں نال تہاڈی کیہ رشتے داری اے جی؟"
"ویال، پورن چند میری ماسی دا پُت اے۔ اسیں نوویں دسویں ویلے اکٹھے پڑدے رہے آں۔"
"اچھا جی! کیہڑے سکول چ؟"

"پورن چند دے پنڈ ملک پور توں نیڑے ای سی سکول۔ مے تے پورن چند سائیکل تے جانڈے ہوندے سی۔ عام جیہا نام ای سی سکول دا۔ میرا خیال اے....، ہاں یاد آیا، گورمنٹ ہائی سکول سدھار۔"

"ہائی سکول سدھار! واہ جی کمال ہو گئی۔ میں وی او سے سکول دا پڑ آں۔"
"اچھا! ویری گڈ۔ بہت ای دلچسپ...." ڈاکٹر راکیش دے چہرے تے رونق آگئی۔

"ملک پور دے نیڑے ای کوئی ایار بیس سی۔ کئی وار اسیں چھت تے سوندے تاں سویر ویلے ایکس سائیز کردے لڑاکے جہاز بالکل سر دے اُپر دی کھ کے لنگھ جانڈے۔" ڈاکٹر راکیش دا من کدھرے پچھے ول چلا گیا۔
"ہاں جی، جہاز تاں اوتھے ایوں ای لنگھدے اے۔"
"تینوں کیوں پتے؟"

"کیونکہ میرا پنڈ وی ملکیپر ای اے جی۔"

”اچھا! فیر تاں توں وی اوس نہر و سچ نہاؤندارہیا ہوویں گا، جیہڑی ملکپڑ دے
کول دی لنگھدی اے؟“

”ہاں جی بالکل۔“

سنگھ چین دیاں گل نے ڈاکٹر راکیش نوں اوہدا بچپن یاد کرا دتا سی۔ اوہ خلا ول
ویکھدا کتنا ہی چر پُرانیاں یاداں و سچ گو آچیا رہیا۔

”کنے چنگے سن بچپن دے اوہ دن۔ پتہ ای نہیں لگیا کہ زندگی کیہڑے ویلے
گزر گئی۔“ ڈاکٹر راکیش اُداس ہو گیا۔ فیر اوہ آپا پھر ولن لگیا۔

”میٹرک پچھوں میں لُدھیانے پڑن لگ گیا تے پورن چند نے کدھرے نوکری
کر لئی۔ لُدھیانے توں بعد میں اُچیری پڑائی لئی ایدھر امریکہ آ گیا۔ ایتھے میں ڈاکٹری
پڑی۔ پڑائی توں بعد میری، میرے نال پڑدی انڈین لڑکی نال شادی ہو گئی۔ فیر
اسیں نوکریاں کرن لگے۔ مے مشہور ہارٹ سرجن ہاں۔ میری وائیف،
سانکایاٹرسٹ اے۔ اسیں بہت کم کیتا تے بہت پیسہ بنایا۔ ساڈی اکو اک دھی
اے، ارملا۔ پر ارملا نوں ساڈا پیشہ پسند نہیں۔ اوہ کھندی اے کہ ایہہ وی کیہ
زندگی ہوئی ہی سارا دن کم ہی کم۔“

”پھر اوہ کیہ پڑدی اے جی؟“

”پڑائی تاں اوہنے پوری کر لئی۔ اوہنے واشنگٹن ڈیسی دی امیرکن یونیورسٹی توں
ایم بی اے کیتی اے۔ ہُن تاں اوہ ورجینیا سٹیٹ ’سچ آپنا ریل اسٹیٹ دا بزنس
کردی اے۔ اوہتھے ہی ورجینیاں دی فیار فیکس کاؤنٹی دے لورٹن شہر و سچ اوہدا
آپنا گھر اے۔“

”سرتسین مڑ کے کدے انڈیا کیوں نہیں گئے؟“ سکھ چین نے گل فیر انڈیا
ول موڑ لئی۔

”میرے کول ٹائم ایس نی سی۔ ٹائم تاں میرے کول نہ اُدوں سی تے نہ ایس
ہُن ایس۔ میرے اپنے عزیز تے متر پیارے ایس دُنیاں توں چلے گئے پر میرے
پیشے نے مینوں اوہناں دی خبر سار نوں وی نہیں جان دتا۔“ ڈاکٹر راکیش دیاں
اکھاں دے کوئے گلے ہو گئے۔

’پیسہ ہے سبھ کُچھ ہے پر اوہنوں بھوگن دا وقت نہیں۔‘ اجیہا سوچدیاں سکھ
چین نوں اوس نال ہمدردی ہوئی۔ ایسے نوں فون دی گھنٹی وجی تے ڈاکٹر راکیش
نے گل بند کر دیاں فون چکیا۔ فون سُن دیاں ہی ڈاکٹر راکیش چھیتی چھیتی تیار ہون
لگیا۔ فیر اوہنے سکھ چین نوں اپنے نال کار ’ج بٹھایا تے باہر نوں نکل گیا۔ اگے اک
ٹرک سٹینڈ آ گیا۔ ڈاکٹر راکیش نے سکھ چین نوں اوتھے اتار کے اگے جان دا
ڈھنگ دیا تے گڈ لک کہندا اپنے کم ول چلیا گیا۔ سکھ چین ٹٹی پھٹی انگریزی
بولدا اپنا اڈالہ ہی رہیاسی کہ اوہدے کنی آواز پئی، ”بیلیے ریزن فارم۔“ بیلیے ریزن
فارم دا نہیں سُن دیاں ہی سکھ چین بھج کے ٹرک ’ج چڑھ گیا۔ ٹرک تڑپیا۔ پونے کو
گھنٹے بعد کر من شہر آ گیا۔ کر من توں پنچ چھ میل اگے لنگھ کے ٹرک کپی سڑک
چھڈ کے کچے راہ پے گیا۔ تھوڑا اگے جا کے ٹرک والا، سکھ چین نوں بالکل اُجاڑ جیہی
'ج اتار کے اگے لنگھ گیا۔ سکھ چین نے کھڑو کے آلے دو آلے نگاہ ماری۔ چارے
پاسے انگوراں دے باغ نظر آرہے سن۔ ساہنے پنچ ست گھراں دی لائن جیہی دس
رہی سی۔ ایہناں گھراں توں بناں ہور کسے پاسے آبادی دا کوئی نامو نشان نہیں سی۔

نہ کدھرے کوئی پشو نہ پرندہ، نہ کوئی کدھرے ٹریفک دا رولا رپا۔ چارے پاس
 شات خاموشی پسری ہوئی سی۔ اوہنے چھپدے ول دیکھیا۔ سورج آخری ساہ لے
 رہیا سی۔ ایدھر اُدھر دیکھدا سکھ چین ساہنے گھراں دی لائن ول تریا۔ نیڑے جا
 کے اوہنے دیکھیا کہ اکو لائن وچ گل چھ گھر سن۔ اوہنے اگوں توں آرہے اک
 بزرگ نوں پرتپال سنگھ دا گھر بچھیا تاں بزرگ نے لائن دے اخیر لے گھر ول
 اشارہ کر دتا۔ بزرگ توں اوہنوں ایہہ وی پتہ لگیا کہ پرتپال سنگھ نوں اوہتھے
 سارے پپی سنگھ کہہ کے بلاؤندے سن۔ سکھ چین نے آخری گھر دی گھٹی وجائی۔
 دروازہ کھولدیاں ہی اک ساؤ جہے سردار نے اپنے آپ نوں پپی سنگھ دسیا۔

”جی میں سکھ چین آں۔ پھر زنون تو ڈاکٹر راکیش...“

”ہاں ہاں، میں سمجھ گیا۔ اوہناں دا فون آیا سی۔ توں پلیز اندر لنگھ آ۔“ پپی
 سنگھ نے اوس دی گل وچکار ہی روک دتی۔ اوہ اوہدا ہتھ پھڑی اندر نوں لے تریا۔
 ”کیہ پیسے گا؟“ سکھ چین نوں لونگ روم وچ بٹھاؤندیاں پپی سنگھ نے مچھیا۔
 ”جی کچھ نہیں، بس مہربانی۔“

”لے ایہہ کیوں ہو سکدے۔ توں انی دوروں تھکیا آئیے۔“ پپی سنگھ اندروں
 جوس دا گلاس لے آیا۔ سکھ چین نے جوس پی کے خالی گلاس ٹریا وچ رکھ دتا۔
 ایسے نوں پپی سنگھ دی گھر والی ستنام کور خالی گلاس چکن آئی تاں پپی سنگھ نے اُن!
 دی جان پچھان کروائی۔

”راہ بچ کوئی تکلیف تاں نہیں آئی۔ میرا مطلب راہ سوکھا ہی لبھ لیا سی؟“

”ہاں جی، ایدھر نوں آؤندا اک ٹرک مل گیا سی۔“

”اچھا اچھا! ہاں! آج کل تاں ایدھر بہت ٹرک آؤندے نے، سیزن جو ہووے۔“

پھر سگھ چین اتے پپی سگھ سُبھاوک گل کرن لگے۔

پنچ ہزار ایکڑ پچ پھیلیا ایہہ ’یلے ریزن فارم دے ییلے نہیں دے گورے دا سی۔ تن کُسو ایکڑ دے ریزن) دا کھاں بناؤن والے انگور (نوں چھڈ کے باقی سارے فارم پچ وائسری دے بوٹے سن۔ وائسری توں وائین بندی سی۔ ییلے دے ایس طرحاں دے تن فارم ہور سن۔ سارا کم وڈے پدھرتے سی۔ کیڑے مار دوائیاں دیاں پھیکٹریاں توں لے کے اودھے دوائی چھڑکن والے جہاز اتے وائین بناؤن والیاں پھیکٹریاں آپنیاں سن۔ سویرے ٹے انگوراں دی اگلے دن تک وائین بن کے بوتلاں وچ بند ہو جاندی سی۔ انگوراں دی توڑ تڑوئی دا کم ٹھیکے دار کردے سن۔ ایہہ کم مشینا نال ہی ہوندا سی۔ زیادہ کم دے زور ویلے بارڈر لنگھ کے میکسیکن لیبر آ جاندی سی۔ نہیں تاں ایہتے صرف فارم دی روزانہ دی دیکھ بھال لئی ہی کامے رکھے ہوئے سن، جنہاں وچوں کہ پپی سگھ وی اک سی۔ ایہہ چھ گوگھراں دی بستی جیہی سی۔ ایہتے رہن والے ڈرائیور، مکینک اتے واچے وغیرہ سارے ہی کامے، پنجابی سن۔ ایہناں گھراں توں علاوہ نیڑے ہی اک بلڈنگ ہور سی جس نوں کہ لیبر کیمپ کہندے سن۔ ویسے تاں ایہہ کچی لیبر دے ٹھہرن دی جگہ سی، پر ایہتے کچھ کواہس فارم دے پکے کامے وی رہندے سن۔ انگوراں توں بناں ایس علاقے ’چ بدمام سیو اتے کنوں وغیرہ دے باغ سن۔ ایس توں علاوہ کئی، باجرہ، کپاہ اتے برسین وغیرہ دی کھیتی وی ہوندی سی۔ پرائس فارم وچ صرف انگور ہی سن۔

پپی سنگھ نال گل کردیاں سکھ چین نوں بہت ودھیا محسوس ہو رہیاسی۔ اوہنوں لگ رہیا سی جیویں کہ آپنے ہی گھر وچ بیٹھا ہووے۔

”اتھے تاں جی بالکل آپنے پنڈاں درگا ماحول اے۔“

”ہاں ایہہ گل تاں صحیح اے۔ ایدھر جنے وی لوک آہ چھوٹے چھوٹے

شہراں ’ج جاں آپنی طرحاں پھارماں تے رہندے نے اوہ سارے آپنے پنجاب وانگوں ای رہندے نے۔ ہر اک دی خوشی ’ج اکتھے ہوندے اے۔ ایتوار نوں سبھ گرودارے جاندے اے۔“

”ایتھوں گرودارے کیہڑا نیڑے پیندے؟“

”گرودارے تاں سارے نکے وڈے شہراں ’ج ای ہیگے اے۔ پر آپنے

نیڑے مینڈٹا دا گرودارے پیندے۔“

”سچ پنڈاں دیاں گل توں یاد آیا، تہاڈا کیہڑا پنڈ اے جی؟“

”میرا پنڈ چوں کیمان ایں، جگراواں دے کول۔“

”ایہہ تاں کمال ہو گئی جی، میرا پنڈ ملکپڑ اے، جگراواں دے نال ہی۔“

”اچھا! فیرتاں آپاں گرائیں آں۔ توں پہلاں کیوں نہ دسیا۔“ پپی سنگھ نے اُٹھ

کے سکھ چین نوں بگل ’ج لیا تے نال ہی اوہنے گھر والی نوں آواز ماری۔ ستنام کور

کول آئی تاں اوہنے خوش ہوندیاں دسیا کہ ملکپڑ تاں اوہدے نانکے ہن۔ اوہ وی

اوہناں دے کول ہی بیٹھ گئی۔ تنوں کافی دیر تک پنڈاں دیاں گل کردے رہے۔

اُدوں نوں کھانا تیار ہو گیا سی۔ کھانا کھان توں بعد پپی سنگھ اوہنوں باہر نوں لے

ثریا۔ کافی دُور دی اوہ کچے راہ دا گھیرا لا کے واپس مُڑ پئے۔ واپس مُڑیاں راہ ’ج
وڈی بلڈنگ آگئی تاں پیپی سنگھ رُک گیا۔

”آہ بلڈنگ اے جسوں لیبر کیمپ کیہا جاندا ہے۔ ایس وچ پنچ اپارٹمنٹ نے۔
اہناں ’ج آپنا اک پنجابی مُنڈا وی اے۔ اوہدا نہ درشن ایں۔ اوہنوں میں تیرے
آؤن بارے دسیا ہوئے اے۔“

”ایہہ تاں بہت ودھیا جگا اے جی، نویکلی جہی۔“

”ہاں ایہہ تاں ہے۔ ہُن رہی گل سکھ چین تیرے رہن بارے۔ جیکر توں
چاہیں تاں میرے کول گھرے ہی رہ، کوئی پھار میلٹی والی گل نہیں۔ پر جے توں
ایتھے کیمپ ’ج رہنا چاہیں تاں توں ایتھے وی رہ سگدیں۔“

”میں تاں ایتھے ای رہوں جی۔“ سکھ چین نوں ایہہ کیمپ والی تھاں رہن لئی
بھائی گئی سی۔

”چل جیویں تیری صلاح اے۔“ گل کردے اوہ گھر مُڑ آئے تے رات نوں
سکھ چین اوتھے ہی رہیا۔

اگلے دن پیپی سنگھ سندیہاں ہی کم تے نکل گیا۔ بچھوں سکھ چین ہولی ہولی تیار
ہو کے کیمپ ول نوں چل پیا۔ درشن پہلاں ہی اوہنوں اڈیکی جاندا سی۔ دونوں اک
دُوجے نوں اڈ کے ملے۔ درشن رات نوں کم تے جاندا سی۔ سکھ چین نے درشن
دے نال ہی جا ڈیرا لایا۔ فیر درشن اوہنوں لے کے ٹھیکے دار ول نوں چل پیا، کیونکہ
سکھ چین نے ٹھیکے دار نال کم کرنا سی۔ جدوں اوہ ٹھیکے دار کول پونچے تاں اوہ
کدھرے جان دی کابلی وچ سی۔ اُنج ٹھیکے دار نے اوہنوں تن ڈالر پرتی گھنڈے، کم

تے رکھ لیا۔ شکھ چین نے سوموار توں کم شروع کرنا سی۔ پر اوہنوں پیسے بہت گھٹ لگے۔ واپس مڑدیاں اوہنے حیران ہوندیاں گل چھیڑی۔

”بس اینے ہی! صرف تن ڈالر گھٹے دے؟“

”اوہ بھراوا ایہناں نوں سبھ پتے کہ ایہہ الیگیل نے۔ بس اسے گل دا ای ایہہ فائدہ اٹھاؤندے نے تے من مرضی دے پیسے دیندے نے۔ آہن کچھ کھان پین دا انتظام کریئے۔“ اوہ واپس کیمپ مڑ آئے۔

روٹی کھان توں بعد درشن تاں سوں گیا۔ کیونکہ اوہنے رات نوں کم تے جانا سی۔ شکھ چین باہر نکل کے ایدھر اُدھر گھمن لگیا۔ اوہنے ویکھیا کہ کدھرے مشیناں انگور توڑدیاں پھر دیاں سن۔ کدھرے مشیناں نرمالچنگ کے اُسدیاں گنڈھاں بنا بنا کے کچھے سُئی آوندیاں سن۔ اک پاسے مشین بر سین وڈھ کے اُسدیاں گنڈھاں بنا رہی سی۔ دوسرے پاسے سپرنکلنگ اریگیشن ہو رہی سی۔ نال ہی ٹیوبویل درل درل پانی سُئی جا رہے سن۔ چار چھیرے ہریالی اتے کم دا اُتھاہ ویکھ کے اوہدا چت خوش ہو گیا۔ اوہنوں لگیا جیویں کہ زندگی ایہتھے چاں بھڑاں پا رہی ہووے۔ ہولی ہولی تڑدا اوہ اک چھوٹے جے قصبے ’چ پھنچ گیا۔ ساہنے قصبے دا نہیں لکھیا ہویا سی ’ہیلیم‘ نال ہی قصبے دی آبادی لکھی ہوئی سی ، کل آبادی ۱۷۴۔ سڑک توں ہٹواں چھوٹا جیہا پوسٹ آفس تے نال ہی اک مارکٹ سی۔ اوہنے مارکٹ ’چوں کوک دی بوتل لئی تے اک پاسے بہہ کے پین لگیا۔ اینے نوں اوہنے ویکھیا کہ اک کار آ کے رُکی۔ وچوں پنجابناں دسدیاں چار گڑیاں اُتریاں۔ اوہناں نے منہ سر لپیٹے ہوئے سن تے اوہ مارکٹ دے اندر چلیاں گایاں۔ اوہنے دھیان ماریا کہ اوہناں دی گڈی وچ

بٹھل اتے داتیاں پایاں سن۔ اوہ سمجھ گیا کہ ایہہ انگور توڑ کے آئیاں ہن۔ اپنے نوں کڑیاں کوک لے کے واپس مڑ آئیاں۔ ہن اوہناں دے چہرے ننگے سن تے اوہ آپو اپنے ٹھنڈھے پیندیاں گڈی ول جا رہیاں سن۔ اوہناں دی سُندر تا ویکھ کے اوہ حیران رہ گیا۔ پر اوہدا چت اُداس ہو گیا کہ اینیاں سونہیاں کڑیاں انگور توڑ دیاں پھر دیاں ہن۔ نال ہی اوہنوں خیال آیا کہ پنجاب ’ج کیوں لوکی اوکھے ہو کے تے مہنگے داج دے کے آئیاں دھیاں نوں امریکہ بھیج دے ہن کہ ایہہ او تھے جا کے امریکہ دے سُرگ ’ج عیش کرنگیاں۔ پر ایہہ نہیں پتہ کہ ایتھے آ کے تاں انگور توڑنے ہن۔

جدوں اوہ واپس کیمپ ’ج پھنچیا تاں شام ہو چکی سی۔ اندر جا کے اوہنے درشن نوں جگایا۔ درشن چاہہ دا کپ پیندا ای کم نوں بھیج لیا۔ اوس شام سکھ چین نے آپ ہی روٹی بنا کے کھا دی تے لیٹ رات سوتا۔ سویرے کافی لیٹ اوہنوں درشن نے جگایا۔ اوہنے اُٹھ کے ویکھیا کہ درشن ساہمنے بیٹھا شراب پی رہیا سی۔

”ہیں! توں سویرے ای شراب پین لگ پینیں؟“

”تیرے بھائی دی سویراے، میرے لئی تاں ایہہ شام ایں۔“ درشن دیاں

اکھاں وچ لالی سی تے ہلاں اُپر مسکراہٹ۔

”کی مطلب؟“ سکھ چین نے عبس لئی۔

”میں رات نوں کم کرداں تے دنے سوناں۔ ایس حساب میرے لئی تاں ایہہ

شام دا وقت ای ہو یا نہ۔ بس لا کے دو تکرے ہاڑے تے کھا کے منیاں فیر آتھن

تائیں سون تے ای آں۔ نالے لے لیا کم ہن تاں۔“

”کیڑا کم لے لیا؟“

”ویک اینڈ لے لیا۔ بس اج دی رات کم کرنے۔ ساڈا تاں بھراوا اُلواں والا حال اے۔ دنے سونے آں تے رات نوں جاگدے آں۔ راتاں نوں کم کر کے دیہہ دا ست نکل جاندے۔ ویک اینڈ نوں فیر ایوں اڈیکدے آں جیویں پھوجن، فوجی دی چھٹی اڈیکدی ہوندی اے۔“ درشن نوں نشہ ہو چکیا سی۔

سکھ چین بن بولیاں اوس ول نیجھ لاکے ویکھدا رہیا۔

”ایدھروں کم والے چم پٹنوں نہیں ہتدے تے اُدھروں پنڈ والے پیسے

منگواؤ نو نہیں ہتدے۔ کھالائے ایس چندری امریکہ نے....۔“

”گھر دے وی کیہ کرن۔ کدے کسے دا قرضہ اُتارتا، کدے گہنے پئی زمین

چھڈوا لئی تے کدے کسے کڑی دا ویاہ کرتا....۔“

”اوں تاں دو چھوٹے بھرا وی ہیگے نے۔ پر اوہ سالے کم دے ہتھ نہیں

لاؤندے تے نہ ہی پڑدے اے۔ کم اوہ کرن وی کیوں۔ سوچدے اے کہ ہیگا وڈا

بھرا امریکہ وچ۔ ہتھیرے ڈالر بناؤندے اوہ۔ کم کرن دی بجائے اوہ تاں سگوں

چاں جھل گئے نے۔ ہیٹھاں موٹر سائیکل رکھدے اے، کنناں ’چ ننتیاں پائیاں

ہوئیاں نے۔ شام ویلے رجے سمیک دے، بس اڈیاں تے بھلوانی گیڑے کڈھدے

اے۔“

شراب دے نشے ’چ درشن آپا پھروں رہیا سی۔ سکھ چین چپ چاپ اُسدیاں

گل سُن رہیا سی۔

"بچ سال ہو گئے مینوں ایوں ایں کم کردے نوں۔ اُدوں دا سوچداں کہ چار پیسے جہاں کر کے آپدا ٹرک لے لُوں تے فیر موضعں کروں۔ پر جدوں نوں چار پیسے بڑدے اے اُدوں نوں گھر دیاں دا پیسے بھیجن دا سُنہیا آ جاندے...."

"ہن تان کہندے اے کہ ویاہ کروالے۔ لوک داجاں والے روپیہیں دے ٹرنک بھری پھر دے نے۔ کئی واری گڑیاں دیاں پھوٹوآں وی بھیج دے نے۔ کسے دی ایم ایڈ کیتی ہوندى اے تے کسے دی پی ایچ ڈی۔ پر اوہناں وچاریاں نوں ایہہ نہیں پتہ کہ ایہتے تہاڈیاں ڈگریاں نوں کس نے پچھنے۔ ایہتے آ کے تاں انگور ای توڑنے نے۔ ایہی نے امریکہ دیاں ایشاں۔"

"امریکہ.... دیاں.... ایشاں...." شرابی ہوئے درشن دیاں نیند' بچ اکھاں

بند ہو گایاں۔

سکھ چین نوں فارم تے کم کرن دے سارے ڈھنگ طریقے درشن نے سمجھا دتے سن۔ اوہنے ٹھیکے دار توں آپنا بٹھل اتے داٹری خرید لائے تے سوموار توں کم شروع کر دتا۔ دن چڑھدے نوں پونے چھ بجے اوہ کم تے حاضر سی۔ چھ بجے ساریاں نوں ہدائتاں دے کے ٹھیکے دار نے کم شروع کروا دتا۔ ساریاں نوں کم کرن لئی تھان وٹڈ دتی۔ سکھ چین ہوراں دا چار جنیاں دا گروپ سی۔ اک جتا مُوہرے مُوہرے بوٹیاں دیاں دو لائینا وچکار کاغذ دے ٹکڑے وچھاؤندا جاندا سی۔ زمین تے کاغذ وچھا کے، اڈن توں بچاؤن لئی اوہ اوہدے چارہں کونیاں تے ڈلیاں رکھ دیندا سی۔ سکھ چین تے دوسرا مُنڈا آپو اپنے پاسیاں توں انگوراں دے گچھے توڑ کے اوس کاغذ اُپر سُٹی آؤندے سن۔ چوتھا جتا کاغذ تے سُٹے گچھیاں نوں اکسار

کر کے کھنڈا دیندا سی۔ گھنٹے کو بعد اوہ واریاں بدل لے ندے سن۔ کم کردیاں نوں
پتہ ہی نہ لگیا کہ دن کیہڑے ویلے گزر گیا۔ اسے طرحاں ہی ہفتہ وی لنگھ گیا۔
سنچوار نوں کم ختم کر کے سُکھ چین کھیت چوں باہر نکلیا ہی سی کہ ساہمنیوں پپی
سنگھ آ گیا۔ اوہنے سُکھ چین دے برابر آ کے گڈی روک لئی۔

"سُکھ چین میں تاں تینوں ایہہ دس آیاں کہ کل نوں گُرُ ناک ديو جی دا جنم
دھاڑا اے۔ ایس کر کے گردوارے دیوان سجوگا۔ توں تیار رہیں، آپاں گردوارے
چلاں گے۔"

"ٹھیک اے جی، مے تاں تیار ای ہوؤں۔ جدوں مرضی آ جیو۔" سُکھ چین
نوں انا کہہ کے پپی سنگھ گھر نوں مُڑ گیا۔ سُکھ چین کیمپ نوں چلا گیا۔

اگلے دن پپی سنگھ جدوں کیمپ کول آیا تاں سنگھ چین باہر کھڑا او سے نوں
اڈیکی جاندا سی۔ گڈی رُکدیاں ہی سنگھ چین اگلی تاکی کھول کے اوہدے نال بیٹھ گیا۔
او تھوں اوہ سدھے مینڈٹا دے گردوارے نوں چل پئے۔ اگانہہ گردوارے 'بج
میلہ گسر بنیا پیا سی۔ پپی سنگھ مطابق ہر کوئی ٹائم کڈھ کے ایتوار نوں گردوارے
پہنچدا سی۔ اج تاں فیرو گورو نانک دیو جی دا جنم دوس سی۔ ایس لئی اج
گردوارے وچ بہت اکٹھ سی۔ کدھرے پیر دھرن نوں تھان نہیں سی۔ بھوگ پین
پچھوں بلاریاں دے بھاشن شروع ہو گئے۔ ہر اک بلارا موڑ گھوڑ کے پنجاب دے
ہالاتاں تے آجاندا سی۔ بلاریاں دا سار انش ایہی سی اج کل پنجاب 'بج سکھاں دا
گھان کیتا جارہیا ہے تے ہر اک نوں پنجاب اندر چل رہی کھاڑ کو لہر دی دل کھول
کے مدد کرنی چاہیدی ہے۔ اگوں سنگت دے جوشیلے جیکارے تے مدد وجوں
ڈالراں دے لائے جارہے ڈھیر ایہی اشارے دے رہے سن کہ لوکاں نوں بلاریاں
دیاں گل تے پورا یقین سی۔ کتے تن وجے دے قریب پپی سنگھ ہو ریں واپس
مڑے۔ رستے 'بج اوہ گلئیں رُجھے ہوئے سن۔

"سنگھ چین مینوں وی پنجاب وچ واپر رہیاں گھٹناواں نال لگاو رہے۔ پر تینوں
نہیں لگدا کہ ہلارے کچھ زیادہ ای مریج مسالہ لارہے نے؟"

”انکل زیادہ کیہا تاں بڑا کیہا۔ کھاڑ کو لہر تاں کدیں دی ختم ہوئی اے۔ ایہہ پتہ نی کس زمانے دیاں غلہ کر رہے نے۔“ سٹکھ چین ہن پیپی سنگھ نوں انکل کہہ کے بلاؤن لگ پیا سی۔

”ہاں مینوں وی اویں ایں لگدے۔“

”پر انکل اک گل اے کہ ہلارے تاں جو بول رہے نے سو بول رہے نے۔ پر مینوں ایہہ سمجھ نہیں آرہی کہ ایتھے لوکاں وچ ایناں جوش کیوں ایں؟“

”اودا وی اک کارن ایں۔ ایہہ جنے وی لوک ایتھے بیٹھے سی اوہناں چوں اسی پر تیشت تاں جیوں آئے اے مڑ کے کدے انڈیا گئے ہی نہیں۔ ایس کر کے اوہناں نوں کوئی پتہ نہیں کہ اوتھے اصل وچ ہوکیہ رہے۔ ایہناں نوں تاں دھرم دے نہیں تے بھڑکایا جا رہے۔“

”پر اوتھے تاں انکل ہن لہر دا نامو نشان وی نہیں۔“

”اسدا مطلب پنجاب دے لوک دی سبھ کچھ بھل بھلا گئے؟“

”اصل وچ لوکاں دی لہر تاں ایہہ کدے بنی ہی نہیں سی۔ جس نشانے لئی ایہہ لہر شروع ہوئی سی، لگدا نہیں کہ لوک اوس نشانے دی لوڑ محسوس کردے نے۔ مینوں تاں لگدے کہ لوک جیویں رہی جا رہے نے اوویں ہی خوش نے۔“

”ایہہ گل تاں تیری ٹھیک اے۔“ پیپی سنگھ نے گڈی ہولی کر لئی۔ اگے سڑک چھڈ کے اوہنے گڈی کچے راہ پالئی۔ اوہ فارم دے نیڑے آگئے سن۔ پنج ست منٹاں بعد اوہنے گڈی لیبر کیمپ ول نوں موڑ لئی۔ کیمپ ول جانڈیاں اوہناں دوروں ویکھیا کہ کوئی کیمپ اگے ٹھل رہیا سی۔

”ایہہ تاں ہر میل دھامی ایں۔ ایہہ ایتھے کیوں کھڑا ہوویا؟“ نیڑے جاندیاں
پپی سنگھ سبھاوک بولیا۔

”ہر میل دھامی کون جی؟“

”ایہہ وی آپنے فارم دا ای اک کاما ایں۔ ایہہ نائیٹ واپنگ دی ڈیوٹی
کردے۔ اسدا گھر آپنے گھرتوں دوسرے سرے تے اے۔ ایس نوں کمپنی ولوں
پک اپ ٹرک ملیا ہوئے اے تے ایہہ رات نوں فارم دی پہریداری کردے۔ ایس
جاب والے نوں واپا وی کہہ دیندے نے۔“

ایسے نوں اوہ نیڑے پہنچ گئے تے پپی سنگھ نے اوہدے کول لجا کے گڈی
روک دتی۔ سکھ چین نے دیکھیا کہ پچو نجا کوسالاں دا ساؤ جیہا دسدا ہر میل دھامی
بڑی اپنت نال اوہناں نوں ملیا۔ تیاں نے آپس وچ ہتھ ملائے تے اک دوجے دا
حال چال پچھیا۔

”میںوں پتہ لگیے کہ ایہہ جوان آپنے پنڈاں دا اے۔ مے سوچیا کہ مل
آیے۔“ ہر میل دھامی نے گل شروع کیتی۔

”دھامی صاحب، پہلاں آپنی گل ای نہیں ہوئی۔ ایہہ سکھ چین سنگھ آپنے علا
تے دا ای اے۔ اسدا پنڈ، ملکپڑ، جگراواں دے کول اے۔“

”لے! میںوں ملکپڑ بھلیے کتے۔“ ہر میل دھامی نے سکھ چین دے موڈھے تے
ہتھ رکھدیاں آپناپن جتایا۔

”سکھ چین، ایہہ دھامی صاحب اجتوال توں نے۔ موگے والی مین روڈ تے
پنڈے ایہناں دا پنڈ۔“

”ہاں جی اجتوال تاں بڑا مشہور پنڈا اے۔“
 ”اچھا تئیں کرو غلہں باتاں میں فیر چلداں۔“ اوہناں نوں گل کردیاں نوں چھڈ
 کے پپی سنگھ گھر نوں تر گیا۔

”توں کاکا ساڈے پنڈاں دا ایں، سانوں وی دیہہ سیوا دا موقع؟“
 ”لو جی میں کتے تہا تھوں بھجیاں، تئیں حکم کرو؟“
 ”اج میری گھر والی نے مینوں اچھا تیرے دل بھیجیے۔ اج دی روٹی توں
 ساڈے گھر کھانی ایں۔“

”چلو جی میں فیر تیار ہو جاں۔“
 ”ہاں ہاں، توں نہا دھولے۔ میں گھنٹے کومتک آ کے تینوں لہجو نگا۔“
 پھر سکھ چین نے چاہ دا کپ پیتا۔ اُستوں بعد اوہ تیار ہو گیا۔ تیار ہو کے
 جدوں اوہ باہر نکلیا تاں ساہنے ہر میل دھامی کار ’بج بیٹھا او سے نوں اڈیکی جاندا
 سی۔ سکھ چین اوہدے نال بیٹھ گیا۔ دو کونٹاں ’بج اوہ گھر پہنچ گئے۔ دھامی کار
 پارک کرن لگیا تے سکھ چین دروازے ول آ گیا۔ جیوں ہی دروازہ کھلیا تاں اوہ
 ویکھدا ہی رہ گیا۔ ساہنے لگر ورگی سوہنی سنکھی پنجاہن ٹیاری کھڑی سی۔
 ”تئیں تاں جسی نہیں اگھولینے والے؟“ سکھ چین پل بھر لئی سدھ بڈھ بھل
 گیا۔

”ہاں جی، میں جسی ای آں۔“
 ”میرا مطلب جسی جی۔“ سدھا جسی کہن دی بجائے سکھ چین کجھ سنکوچ نال
 بولیا۔

"کوئی نہیں گھبراؤ نہ۔ آپاں کیہڑا بیگانے آں۔ اکو پنڈاں دے ای آں۔"
 جسی نے گول مول چہی گل کردیاں اوہدا سٹکوچ دُور کیتا۔
 "پر تسیں مینوں پچھانیاں کیویں؟" کُلاب دے بھُل وانگوں کھڑے جسی دے
 چہرے توں خوشی دُل دُل پے رہی سی۔
 "لے، تہانوں کیویں نہ پچھاندا۔ جس وار سُدھار کالج دا گدھا فسٹ آیا سی،
 اوس سال تسیں ای تاں گدھے دی ٹیم دے کیپٹن سی۔"
 "اچھا، تہانوں اوہ گل اچھے تک یاد نے؟"
 "لے ایہہ کنیاں کُوپر انیاں گل نے۔ سال اگانہہ جاں سال پچھانہہ آپاں اکو
 ای کالج دے تاں پڑے ہوئے آں۔"
 "کیویں! تسیں اک دُوجے نوں جاندے اوں؟" اینے نوں گڈی پارک کر کے
 ہر میل دھامی وی اوہناں دے کول آ گیا۔
 "ہاں ہاں، ایہہ شکھ چین جی وی سُدھار کالج دے ہی پڑے ہوئے نے۔"
 "واہ بی واہ، ایہہ تاں کمالاں ہو گایاں۔"
 "شکھ چین ایدھر آجو۔ ذرا آرام نال بہنے آں۔" اوہ شکھ چین نوں اٹھا کے
 لونگ روم وچ لے گیا۔
 "لَو پاو۔" ہر میل دھامی نے بوتل، سوڈا تے گلاس وغیرہ چک کے میز اُپر
 رکھ دتا۔
 "جی میں تاں...." شکھ چین نوں سمجھ نہ آئی کہ اوہ کیویں جواب دیوے۔
 "کیویں بالکل ہی نہیں پیندے؟" ہر میل دھامی حیران ہو یا۔

”نہیں جی، میرا مطلب میں اڈا پیا کڑ نہیں۔ میں تاں بس کدے کدائیں ہی ماڑا موٹا....۔“

”چلو اج دا دن وی اوس کدے کدائیں دے کھاتے پا دیو۔“ سکھ چین دی گل وچکار ہی روکدیاں ہر میل دھامی نے دو پیگ پادتے۔ دونوں نے گلاس ٹکرائے تے دھامی نے اکو ساہے ہی پیگ ختم کر دتا پر سکھ چین نے ہولی دینے گھٹ بھری۔

”ایوں فوجیاں وانگنوں سپ جیہی نہ کرو۔ چھیتی پیگ مُکاؤ۔“ ہر میل دھامی نے زور دے کے سکھ چین نوں اوہ پیگ چھیتی دینے پیا دتا۔ دساں منٹاں وچ ہی اوہناں دے اندر اک اک پیگ ہور چلا گیا۔ سکھ چین دے کناں چوں سیک جیہا نکلیا۔ اکھاں ’چ مستی چھاؤن لگی تے سریر، سرور ’چ ہو گیا۔ جسی وی اوہناں دے کول ہی آ بیٹھی۔ پہلاں سکھ چین سنگدا گھٹیا جیہا بیٹھاسی پر ہُن نشہ ہون تے اوس دی سنگ لہہ گئی۔

”مینوں تاں جدوں ستنام آنٹی نے دسیا کہ آپنے پنڈاں دا ایٹھے کوئی نواں مُنڈا آئیے فیر مینوں تاں جانوں چائی چڑھ گیا۔“ جسی نے گل شروع کیتی۔

”لے آپدے پنڈ آپدے ای ہوندے اے۔“ ہر میل دھامی نے گل دی حامی بھری۔

”ٹسیں میرا پنڈ ویکھیے؟“ نشہ دے سرور ’چ سکھ چین سدھا ہوندا ساہمنے بیٹھی جسی دیاں اکھاں ’چ جھاکیا۔

”پنڈ دے وچ تاں میں نہیں گئی۔ پر جدوں جگر اواں نوں جان دے تاں بس
 تہاڈے پنڈ وچ دی لنگھدی ہوندی سی۔ تہاڈے پنڈ دیاں دو تن کڑیاں وی میری
 کلاس ’چ ہون دیاں سی، پر ہن نہیں یاد نہیں۔“

”ناواں توں آپاں کیہ لینے، آپاں اکو کالج دے پڑے ہوئے آل ایہہ کیہ
 تھوڑے۔“ شکھ چین دا سرور بولیا۔

پھر اوہ سادھارن گل کرن لگے تے ہر میل دھامی اٹھ کے باتھروم چلا گیا۔
 ”دھامی صاحب جدوں کیمپ ’چ مینوں لین گئے، تاں ایہہ کہندے سی کہ
 ایہناں دی وائیف نے مینوں اُچھا کھانے تے بلایے؟“
 ”پھر....؟“ جسی نے کوہنی بھار ہون دیاں مٹھی تے ٹھوڈی رکھ کے شکھ چین
 ول شوخ جہیاں نزراں نال ویکھیا۔

”میرا مطلب ایہناں دے وائیف کدھرے دسدے تاں ہے نہیں۔ کتھے
 نے اوہ؟“ شکھ چین آلے دو آلے جھاکیا۔
 ”تہاڈے ساہنے تاں بیٹھے نے.... وائیف ایہناں دے۔“ جسی دی آواز وچ
 چوبھ سی۔

”کیہ کیہا....! کی مطلب تہاڈا؟“ حیرانی ’چ شکھ چین نے بھروٹے چکھے۔
 ”جسی، جانی کہ جپریت دھامی۔ میں ہی تاں ہاں ایہناں دی وائیف۔“
 ”ہیں! ایہہ کیویں ہو سکدے؟“ شکھ چین نوں وشوآش نہ آیا کہ کتھے پنہجہا
 سال توں اُپر دا بندہ تے کتھے پنہجھی سالوں دی جوان کڑی۔ اوہ تاں ہن تک جسی
 نوں ہر میل دھامی دی کوئی رشتے دار ہی سمجھدا سی۔

”ہو سکدا ای نہیں۔ ایہہ تاں کدیں دا ہو چکے۔“

”میںوں تاں بہت افسوس ہويا ایہہ جان کے، میرا مطلب!....“ سکھ چین نے ساہنے بیٹھی جسی ول ویکھیا۔ جسی دالال سوہا منہ ویکھ کے اوہدے دل ’چ پیڑ جیہی اٹھی تے اوہنے نیویں پائی۔

”کوئی نہیں، بہت کچھ ہوندے زندگی ’چ، تئیں افسوس نہ کرو۔ کیونکہ میں بہت افسوس کر کر کے ویکھ لیے، پر ایس نال کچھ نہیں سنو۔ میں ابھی زندگی اسپٹ کر لئی اے۔“ ملے بھادیں اوہ ہنے ای سن پر پچھلی جان پچھان نکلن کر کے اوہناں وچ چھیتی ای اپنت جیہی ہو گئی سی۔

ہر میل دھامی ہاتھروم توں واپس آیا تاں اوہنے چپ جیہی چھائی ہوئی سی۔

”تئیں تاں اہیں چپ جے ای بیٹھے اوں۔ لے نئی جوانا پیگ چک۔“ اوہنے پیگ پا کے سکھ چین نوں پھڑا دتا۔ فیر سکھ چین اتے ہر میل دھامی ایدھر اُدھر دیاں گل کر دے رہے۔ ایسے نوں جسی نے روٹی لا دتی۔ روٹی کھا کے سکھ چین جان لئی اٹھیا۔ باہر نکلن توں پہلاں اوہنے رسوئی ’چ کھڑی جسی ول ویکھیا۔ جسی دی اُداس تکی نے سکھ چین دے کالجے ’چ ڈنگ ماریا۔ تھوڑی دیر بعد ہر میل دھامی اوہنوں کیمپ چھڈ آیا۔ ساری رات سکھ چین نوں چین نہ آیا۔ اوہ سوچدا رہیا کہ پتہ نہیں کنیاں کوبے بس جسیاں ماییاں دے لالچ دا شکار ہوئیاں ایہہ زلت بھوگ رہیاں ہن۔ اگلے چار پنج دن اوہ کم ’چ رُجھیا رہیا۔ فیر اک دن اوہ کم توں وہلا ہو کے باہر گھم رہیا سی کہ ساہمنیوں پیپی سنگھ آ گیا۔ حال چال بچھدیاں اوہنے سکھ چین نوں کار و چ نال ہی بٹھا لیا۔

”آگھر نوں چلدے آں، چاہ دا کپ پیواں گے نالے غلہاں باتاں کراں گے۔“
گھر جا کے پپی سنگھ نے اوہنوں لونگ روم وچ بٹھا لیا۔ اوہدے گھر والی وی کول
ہی آگئی تے ایدھر اُدھر دیاں گل ہون لگیاں۔

”انکل ایہہ الیگلاں والے نلے دا کوئی حل کڈھ رہی اے گورمنٹ؟“
”نہیں، اے تان سکھ چین مُشکل اے۔ کیونکہ کُجھ سال پہلاں ای
گورمنٹ، غیر قنونی ڈھنگ نال ایہتے رہ رہے لوکاں نوں پکے کر کے ہٹی اے۔“
”پھر ایس نلے کیہ بنوں؟“

”دیکھو! کوئی نہ کوئی حل تان نکل ہی آؤ۔“
”ایوں ہتھ تے ہتھ دھریاں تان سرناں نہیں جی۔ کُجھ نہ کُجھ تان کرنا ای
پو۔“ سکھ چین نوں آپدے گرین کارڈ دا فکر سی۔
”کوئی نہیں میں وی پڑتال کرداں ای رہنا۔ توں اک واری ایڈجسٹ ہو جا۔ فیر
آپاں ایس مسئلے تے دھیان دیواں گے۔“

”جی ٹھیک اے۔“ اسدے بعد اوہ چاہ پین لگے۔
”سچ سکھ چین، ایس ایوار نوں توں کیہ کر رہیں؟“
”جی کُجھ نہیں۔ میں تان دہلاں ای آں۔“
”چل ٹھیک اے، تیار رہیں پھر۔ ایہی آپاں گردوارے چلاں گے۔ تیری
آئی نے وی جانے۔ آپاں اکو گڈی تے ای چلدے رہاں گے۔“
”کیویں! کُجھ خاص اے جی ایس وار؟“

”ہاں خاص ای سمجھ لے۔ میرا اک جان پچھان والا پر یوار اے، ہر نام سنکھ تے اوس دی پتی شوندر کور۔ آپنے نیڑے ہی سنو اکیون شہر ’ج رہندے نے۔ اوہناں دی بھتیجی نے گردوارے اکھنڈ پاٹھ کروایے۔ آپاں اوتھے بھوگ تے جانے۔“

”لوک امریکہ آ کے وی نہیں رجدے، مسکھاں سنکھ کے رب توں ہور پتہ نہیں کیہ بھالدے اے۔“ سنکھ چین نے حلقہ مذاق کیتا۔

”نہیں سنکھ چین اجیہی گل نہیں۔ اصل ’ج ایس کڑی نے میرا مطلب اوہناں دی بھتیجی نے بڑیاں اوکڑاں جھلیاں نے۔ پچھلے تن چار سال ہو گئے مُشکلاں نال جو جھدی نوں۔ ہُن کتے جا کے اوہنوں گرین کارڈ ملیا ہے تے ہور مُشکلاں توں کھہرا چھنیے۔ اوہنے تاں بس شکرانے وجوں اکھنڈ پاٹھ کروایے۔“

”اچھا جی۔“

”ہاں آپاں نوں اوہنے ایس خوشی دے موقعے آپی خوشی ’ج شامل ہون لئی بلائیے۔“

”ٹھیک اے انکل، میں تیار رہوں۔ تئیں مینوں دس وجے پک اپ کر لیو۔“

اوہناں نے چاہ مُکا لئی سی تے سنکھ چین جان لئی اٹھ کھڑا ہویا۔

اوہناں توں وداع لے کے اوہ باہر آ گیا تے تڑ کے کیمپ ول نوں چل پیا۔ گھراں دے اگوں دی لنگھدے سنکھ چین نے ہر میل دھامی دے گھر ول نظر ماری۔ سائمنے دروازے ’ج جسی کھڑی سی۔

”ایوں گیراں وانگوں پاسہ وٹ کے لنگھے جانے اوں؟“ جسی نے نہورا ماریا۔

”نہیں، اجہبی تاں کوئی گل نہیں، میں تاں اُدھروں اَنکل ہوریاں ولوں
آیاں۔“ نکلھ چین چھتھا جیہا پے گیا۔

”آؤ فیر ساڈی وی چاہ پی کے جاؤ۔“
نکلھ چین نہینہ نہ کہہ سکیا تے جسی نال اوہدے گھر چلیا گیا۔
”آؤ ایدھر بیٹھو۔“ جسی اوہنوں پھیملی روم وچ لے گئی۔ نال ہی اوہنے چاہ
وی لیا کے رکھ دتی۔

”کیوں چاہ تیار ای کری بیٹھے سی؟“
”ہاں جی بالکل۔ میں تاں ایہہ سوچ کے دروازے ’بچ کھڑی سی کہ ہُن تاں
تُرے جاندیاں داراہ ای روکنے۔“ جسی دے چہرے اُپر شوخی سی۔
”اوس دن کالج دیاں گل کر کے بہت ودھیا محسوس ہويا۔ اُدیں تاں ایوُن لگیا
جیویں کالج دے دن واپس آگئے ہون۔ جیویں کوئی کلاسیٹ مل گیا ہووے۔“
جسی نے سُبھاوک گل توری۔

”کلاسیٹ نہ صحیح چلو کالجیٹ ہی سمجھلو۔ اُنج تئیں میتھوں اک دو کلاساں
ہی اگے ہووگے؟“

”دیکھو آپاں کالجیٹ آں، پنڈ میٹ آں تاں تہانوں میری اک گل منی پو۔“
”جی دسو؟“

”اج توں ایہہ، جسی جی تے تئیں وغیرہ کہنا بند کرنا پو۔“
”چل جسی تیری ایہہ گل تاں منی ہُن ہور تھم کر؟“

”تینوں آپنی کالجیٹ جسی نال گل بات کرن لئی کدے کدائیں سماں کڈھنا
پیا کرو۔“ جسی نے اکھاں مٹکائیاں۔

”ایہہ تاں میرے تے رب دی رحمت ہووگی۔“
جسی بناں کجھ بولیاں سکھ چین ول ویکھ کے مسکراؤندی رہی۔ جسی نوں ایوں
مسکراؤندی نوں ویکھ کے سکھ چین نوں کوئی ڈھنگ دی گل نہ آوڑی تے اوہنے
ایویں ہی گل چھیڑی۔

”جسی اوس دن کھانا بڑا لازواب سی۔ کھانا بناؤن ’بچ تیرا کوئی سانی نہیں۔“
تے اُنج؟“

”اُنج وی ساڈی جسی دے مقابلے نہ کوئی کالج ویلے کھڑو سکی تے نہ ہی اودھا
مقابلہ کوئی ہن کر سادی اے۔“

سکھ چین دے مونہوں تعریف سُن کے جسی دا چہرہ لال سوہا ہو گیا۔
”پر جسی....۔“ سکھ چین اکدم گمبھیر ہو گیا۔

”نہ سکھ چین، ہن ایہہ گل نہ چھیڑیں۔ کسے ہور ویلے صحیح۔ مسماں چار
گھڑیاں خوشی دیاں ملیاں نے۔“ جسی دا چہرہ اُداس ہو گیا۔

”چل ٹھیک اے پھر، مدے رہاں گے۔“ سکھ چین جان لئی اٹھیا۔
”ٹھہر، میری گل سُن؟“ جسی نے اگے ہو کے سکھ چین نوں روک لیا۔

”اس سپنچر وار نوں مینہہ پینے۔“

”پھر؟“

"پھر کیہ، مینہہ کر کے اوس دن تیرا کم بند رہو۔ ایس کر کے شکر وار شام نوں
تیرے کول وادھو ٹائم ہوو۔"
"مطلب؟"

"مطلب ایہہ کہ پھرائیڈے نوں توں ڈنر میرے گھر کرنے۔ دھامی صاحب
تینوں پک اپ کر کے لے آؤن گے۔ اُستوں بعد ایہہ تاں کم اُپر چلے جانگے تے
آپاں بہہ کے گلاں باتاں کراں گے۔ تیرے سارے سوآلاں دے جواب وی اوس
دن مل جانگے۔"

"چل ٹھیک اے۔ ہن فیر میں چلداں۔" سکھ چین دروازہ کھول کے باہر نکل
گیا۔ اوہ سوچدا جارہیاسی کہ جسی دی نچی زندگی 'بچ پتہ نہیں کیہ بھیت چھپیا ہويا
ہے۔ فیر اوہنوں خیال آیا کہ پھرائیڈے کیہڑا دُور اے، اوس دن سارا کچھ پتہ لگ
ای جاؤ۔

فیر فیکس، ورجینیا دے آکس روڈ والے گروڈوآریوں مڑدیاں روی نے سکھی اتے بچیاں نوں ڈرائیوے 'بچ اُتاریا تے او تھوں ہی گڈی واپس موڑ لئی۔ شام نوں اوہنے رانے کول جانا سی۔ اوہنے سوچیا کہ اُدوں تک ایئرپورٹ توں دو گٹرے ہی لا آؤں گا۔ سکھی اتے جو آک، لنگر دے رجبے اندر جانیاں ہی سو پھیاں تے ٹیڈھے ہو گئے۔ جدوں نوں سکھی دی اکھ کھلھی تاں شام ہو چکی سی۔ اوہنے چاہ دا کپ بنا کے پیتا، فیر جو آکاں نوں تیار کر کے ہوز پارک نوں تڑپئی۔ ہوز پارک اوہدے گھر توں کوئی بیہ کومنٹ دارستہ سی۔ وڈی سڑک توں ہٹواں ایہہ اک شات جیہا پارک سی۔ پارک دے اندر اک پاسے ٹیبل ٹینس دی گراؤں ڈسی تے نال ہی سو منگ پول۔ دوجے پاسے بچیاں لئی چھوٹیاں رائیڈاں تے پیگھاں سن۔ جیوں ہی سکھی بچیاں سمیت پارک دے گیٹ کول پہنچی تاں اوہنے دیکھیا کہ ساہمنیوں مسز سندھو اتے ریتا چاولا وی آگئیاں سن۔ اوہ رتا کورک گئیاں پر بچے ہو ہو کر دے پیگھاں ول بھجے۔ پیگھاں دے نیڑے پہنچ کے بچے کچھ ہی رُک گئے کیونکہ ساہمنے اک گورا اتے گوری آپنے بچیاں نوں پیگھاں تے جھوٹے دے رہے سن۔

"ایہہ پتہ نہیں کدوں جان؟" ریتا چاولا نے متھے وٹ پایا۔

"چھیتی چلے جانگے۔ گورے آپدے جو آکاں نوں آپنیاں توں دُور ای

رکھدے نے۔"

”آپنے جو آک کیہ اہنا دے دندیاں وڈھدے اے۔ ایتھے تاں جنے مرضی
 جو آک کھڈی جان۔“ مسز سندھو وی اوکھا بولی۔
 ”بس آئی اویں ای ایں۔“

”مینوں لگدے کہ تڑدے اے۔“ ریتا چاولا دُور کھڑے گوریاں دے
 جو آکاں ول دیکھ رہی سی۔

اینے نوں گورا آپدے جو آکاں نوں لے کے بڑبڑ کر دا اوہناں دے کول دی
 لگھ گیا۔ اوہناں دے جان دی دیر سی کہ اہناں دے جو آک بھج کے پیگھاں تے
 جا چڑھے۔ ایہہ تنوں جنیاں پاسے بیٹھتے بہہ کے گل کرن لگیاں۔
 ”اج تاں گردوارے اکھ ای بہت سی۔“ اک جنی نے گل توری۔

”ایویں لگدے، اکھ تاں ہر ایتوار ایناں ای ہوندے۔“ کوئی دوجی بولی۔
 ”بہوتے تاں لنگر کھان ای آؤندے اے۔ سچے دلوں آؤن والے تاں بڑے
 گھٹ ہوندے اے۔“ مسز سندھو نے عبس لئی۔ اوہ وڈی عمر دی بزرگ عورت سی۔
 ”آئی اسے بہانے صحیح، چلو لوک دو چار گھنٹے اکٹھے ہو کے من دا گبھ گلوٹ
 کڈھ لے ندے اے۔“ سکھی مسز سندھو نوں سنبودھت ہوئی۔

”مینوں لگدے کہ بہوتے تاں لڑن ایں آؤندے اے۔“ ریتا چاولا نے آپنی
 رائے دسی۔

”لڑائی آپنے ہے کتھے نہیں۔ کسے گردوارے ول ویکھلو ایہی حال اے۔“
 ”پر ایہہ لوک لڑدے کاہدے کچھے اے؟“

”چودھر چچھے، جسوں گھرے کوئی نہیں بچھدا اوہ گردوارے جا کے لیڈر بن
ہندے۔“

”ابھی تاں آپنے لوکاں ’بچ گھاٹ اے کہ مل کے نہیں رہ سکدے۔“
”جے چار جنے ہونگے تاں کہنگے کہ گردوارے وی چار چاہیدے اے۔“
”ہتکس تاں کہندے، بھاییاں نے رپھڑ پائیے۔ اوہ ٹیکسیاں والیاں تے اوکھے
نے۔“ سکھی نے سنی سنائی گل کہی۔

”رپھڑ کاہدے، اوہ آپدا اڈ گردوارہ بنا لین۔“
”ٹیکسیاں والے کیہڑا گھٹ نے، کہندے کہ بھاپے تاں سکھ ای نہیں
ہوندے۔“ ریتا چاولا تلخ ہوئی۔

”ابھناں دا ابھی رولا نہ مل گیا۔“
”منہ سر منائی پھر دے اے۔ بکرے کھاندے تے شراہاں پیندے اے، فیر
وی کہندے نے کہ گورو دے اصلی سکھ تاں اسیں جٹ ای ہئے آں۔“ ریتا چاولا
نے فیر متھے وٹ پایا۔

”نہیں بھیڑیے، جٹ کتے وی وگے پر اوس دی دھون ’چوں جٹ پئے دا کلا
نہیں نکدا۔“ مسز سندھو نے سدھی گل کہی۔
”اوہ ورک ول ویکھلو۔ کیہڑا ماڑا کم ایں جیہڑا اوہنے نہیں کیتا ہونا۔ ہن
گردوارے لیڈر بنیاں بیٹھے۔“

”تیمیاں بنیں جھاکو تاں اے وی نہیں ہندا۔“ سکھی گجھا ہسی۔
”بندے دیاں آدتاں وی بدلیاں نے کدے۔“

”آپدے گھر ول نگاہ نہیں ماردا۔“

”کیوں! اوہدے گھر نوں کئیہ ہوئے اے؟“ مسز سندھو نے گوہ نال ریتا چاولا ول ویکھیا۔

”کیوں تہانوں نہیں کچھ پتہ؟“ ریتا چاولا نے حیرانی نال مسز سندھو ول ویکھیا۔

”پتہ کاہدا؟“

”لے سکھی ہُن توں ایں دسدے کہ کئیہ ہوئے اے اوہناں دے گھرے۔“
ریتا چاولا نے سکھی ول نوں سر گھمایا۔

”چلو چھڈو پر یہ۔“ سکھی چُپ ہی رہی۔

”اسنے کئیہ دنے میں ای دسدی آں۔“ ریتا چاولا اُٹھ کے بیٹھ گئی۔

”اوس دی بھتیجی نے کدھرے باہر ویاہ کروا لیا۔“

”ایہہ تاں کوئی خاص گل نہیں، ایوں تاں اج کل عام ایں ہوئی جانڈے۔“
مسز سندھو نے گل نہ گولی۔

”پر تہانوں ایہہ وی پتہ کہ ویاہ کروا یا کس نال اے؟“

”کس نال؟“

”امرین کالے نال۔“

”ہیں! ایہہ تاں بہت غلط ہو یا۔ پر گھر دیاں نے پہلاں خیال نہ رکھیا؟“

"چو نوں گیس سٹیشن دے بزنس توں وہل نہیں تے ماں نوں آپنے کماں توں۔ فیر خیال کس نے رکھنا سی۔ گڑی وہلی پھر دی کدھرے پیزا ہٹ تے کم کرن لگ پئی۔ اوتھے ای کالا مل گیا تے کالے نے گڑی پھاہ لئی۔"

"خیر ایہہ تاں بہت ماڑا ہويا۔ ایہناں گورے کالیاں داکیہ دین ایمان ایں۔ چار دن چُماں چٹی کر کے کالے نے گڑی چھڈ دینی ایں۔" مسز سندھو نے فکر ظاہر کیتا۔

"ویاہ تاں خیر آپدے بھانچارے 'بج ای لوٹ آؤندے۔" سکھی ہوئی جے بولی۔

"اس بارے وی تہانوں اک گل سناواں۔" مسز سندھو نے ایناں کیہا تاں سکھی اتے ریتا چاولا اوہدے مُنہ ول ویکھن لگیاں۔

"کہندے کہ پہلاں ایتھے پنجابی جٹ آپدے مُنڈے نوں کہندا ہوندا سی کہ ویاہ صرف جٹاں دی گڑی نال ای کروائیں۔ فیر سماں بدلیا تاں کہن لگیا کہ گڑی بس پنجابن ہووے، اُنج ہووے بھائیں کسے وی فرتے دی۔ اُسٹوں بعد کہن لگیا کہ گڑی صرف ہندوستانی ہونی چاہیدی اے باقی سبھ چل جُو۔"

"واہ آئی ایہہ تاں تئیں کمال دی گل سنائی اے۔"

"پر اگانہہ نوں لوک پتے کیہ کیہا کرنگے؟"

"کی؟"

"بس ایناں خیال رکھیو کہ اوہ گڑی ضرور ہووے کتے کوئی مُنڈا ای نہ ہووے۔" ایس گل تے تتوں کھڑ کھڑا کے ہسیاں۔

”ایہہ وی اک نواں ایں سیاپا چھڑ پیا۔ ساڈے ویلیاں ’بچ تاں کدے نہیں سی سُنیاں کہ بندے، بندیاں نال جاں گڑیاں، گڑیاں نال کرواؤندیاں نے۔“ مسز سندھو نے نک چڑھایا۔

”ایہہ تاں قدرت دے اسولاں دے ای اُلٹ اے۔“
”پر آئی اوہ لوک نہیں نہ مندے ایہہ گل۔ اوہ کہندے اے کہ قدرت دے اصول کس نے بنائے نے۔“

”قدرت دے اصول قدرت نے ایں بنائے نے۔ ایہناں نوں بچھو کہ جانور تاں ایہناں ورگیاں پٹھیاں گھنتاں کر دے نہیں۔“ مسز سندھو دے چہرے تے نفرت اُبھری۔

”گڑے چھڈو ایس گھٹیا گل دا کھہڑا۔“
”آئی تہاڈے نیویارک والے رشتیداراں دا کیہ حال اے؟“ سکھی نے گل ہو رپاسے موڑی۔

”ٹھیک اے، اوہناں دا حال وی۔“ مسز سندھو اُداس ہو گئی۔
”تھوڈے اوس بھانجے دامڑ کے پتہ نہیں لگیا کوئی؟“
”گڑے نہ سکھی دھیے۔ پتہ نہیں ماڑی قسمت والا کدھر نوں گیا۔“ مسز سندھو دا ہوکا نکل گیا۔

”کیہ ہو گیا سی؟“ ریتا چاولا نوں شاید ایس گل بارے پتہ نہیں سی۔
”اوہناں نال تاں ریتا جگوں تیرویں ہوئی۔ پنجاب ’بچ پت پٹیاں دی پُولیس نہیں سی نکلن دیدی۔ کہندی سی کہ تھوڈے چھوٹے مُنڈے دے اتوادیاں نال

سنبندھ نے۔ اُنچ تاں مُنڈا لُک چھپ کے دن کئی کری جارہیاسی۔ پر ایہناں جہاں توں کون بچ سکدے۔ اک دن کتوں پھڑیا گیا۔ پچھوں تاں مرے دی ای خبر چھپی سی اکھباراں وچ، کہندے پولیس مُقابلے بچ ماریا گیا۔ پر ایہناں سڑی مٹی آلے پولیس والیاں دافیر وی ڈھڈ نہ بھریا۔ اوس پچھوں ایہہ میرے دُوجے دو بھانجیاں نوں تنگ کرن لگے۔ اوہناں نوں جاناں بچاؤن واسطے گھر گھاٹ چھڈنا پیا۔ وڈا مُنڈا، اوس دی گھر والی، اُستوں چھوٹی کڑی تے ساریاں توں چھوٹا مُنڈا ایہتھے امریکہ آؤن واسطے میکسیکو آ پُتھجے کہ ایہتوں باڈر لنگھجائے۔ پر ماڑی قسمت۔..... س مسز سندھو نے ہنجو پُتھجے۔

”پھر کیہ ہویا؟“

”چندرا اجنٹ ایہناں نوں تیل دے ٹینکراں بچ بٹھا کے کچھے کوئی باڈر لنگھا رہیاسی کہ چھوٹا مُنڈا پر مویر گیس چڑن کر کے بے ہوش ہو گیا۔ چلدے قافلے بچ ایسا کچھے رہیا کہ دو جیاں نالوں ساتھ چھٹ گیا۔ کیراں کچھے کاہدار ہیا کہ مڑ کے میل ای نہیں ہویا۔“

”پھر؟“

”پھر کیہ دھینے۔ باقی تنوں جنے باڈر لنگھ کے ایدھر آ گئے۔ ایہناں سوچیا کہ ہو سکدے اوہ پچھوں آ جاوے۔ پر اوہ دن تے اج دا دن، پتہ نہیں کرما ماریا کدھر نوں گیا۔ مڑ کے کوئی اگھ سگھ ای نیں نکلی۔“

”ایہہ تاں بہت ماڑا ہویا اوہناں نال۔“

”ماڑے ورگا ماڑا۔ میری بھانجی جسلین تاں رو رو کے کملی ہو گئی۔ پر ہونی اگے کیہ کسے دا زور اے۔“

”آئی، جسلین تاں ہُن کوئی کورس وغیرہ کرن لگ گئی ہوو؟“ سکھی نے جان بوجھ کے گل بدلی۔

”ہاں سکھی، اوہناں نے جیہڑا اوہ کہندے ہوندے اے، پلٹیکل شرن دا اپلائی کیتا سی۔ منظور تاں اے نہیں ہو یا پر ایہناں نوں کم کرن دی ازاجت مل گئی سی۔ اسدے بعد جسلین نے پڑنہ شروع کر دتا سی۔ ہُن تاں سکھ نال اوہنے ڈاکٹری دی پڑائی شروع کیتی ہوئی اے۔“

”چلو ایہہ تاں چنگا ہو یا، پڑ لکھ کے ڈاکٹر بنو گی۔“

”ہور بھائی کدھرے چنگی نوکری ملجو۔“

”سچ نوکری توں یاد آیا۔ سکھی، پچھلے ہفتے تیری تاں بینک وچ اسٹنٹ

مینیجر دی نوکری لئی انٹرویو نہیں سی؟“

”ہاں آئی انٹرویو تاں سی۔ پر میری تھان تے اوہناں کسے گوری گڑی نوں

نوکری دے دتی۔ اُنج حق تاں میرا بندا سی۔ کیونکہ میں کدیں دی بینک ’سچ کم کردی آں۔ اوہ بالکل نویں ایں۔“

”ایہہ کم ایہتے بہت ماڑا اے بھائی۔ اپنے لوکاں نال وکترا بہت ہوندے۔“

”کی کرینے آئی۔ بگانہ ملک اے۔ جیویں رکھن اوویں رہناں پیندے۔“

”گڑے آپدے ملک ورگی بھائی ریس نی۔“ مسز سندھو نے ڈونگھا ہوکا بھریا۔

”سکھی، اک تہاڈا کوئی رشتے دار مُنڈا انڈیا توں آیا سی اوہدا کیہ بنیاں؟“

"اوہ روی دے دوستاں کول رہن لگ پیا۔ میں تاں ہتھیرا کیہا سی کہ ایوں
رشتے دار باہر رہندا چنگا نہیں لگدا۔ پر روی کہندا کہ اوہ مُنڈے کھنڈیاں 'بچ رہ
کے خوش اے۔" سکھی نے مٹھا پوچا ماریا۔
"ایہہ مُنڈا اوتھے کیہ کردا سی؟"

"اوتھے تاں آئی ایہہ ودھیا سیٹ سی۔ کھیتی باڑی محکمے 'بچ انسپکٹر لگیا ہویا
سی۔ شہر 'بچ آپدا گھر سی۔ چنگی پڑی لکھی اسدی گھر والی اے۔ دو سال دی اسدی
بچی اے۔ ہن وی گھر والی پریگنٹ اے۔"

"میںوں سمجھ نی آں اُدی کہ ایس تراں لوک کیوں آپدے بنے بنائے گھر،
نوکریاں تے جو آک جلمے چھڈ کے باہر لے نکالن نوں تڑ پیندے اے۔ بچھن والا
ہووے کہ ایٹھے کیہڑا درکھتاں نوں پیسے لگدے نے۔ ہن ایٹھے آپ تڑپی جاؤ تے پچھے
گھر والی نیانیاں نوں لے کے زلدی پھرو۔"

"ذور دے ڈھول ای سہانے لگدے اے آئی۔"

"ہن پتہ نہیں کدوں پکا ہووے تے کدوں مُڑ کے جاوے۔"

"ساڈا اک رشتے دار ایس طرحاں آیا دساں سالاں توں مُڑ کے گیا۔ اوتھے
گئے نوں جو آک نہ پچھانن کہ ایہہ ساڈے گھرے کون آ گیا۔" ریتا بولی۔

"چلو بھینے رب کرے وچارے دے چھیتی کاغذ پتر بن جان۔"

ایسے نوں سکھی نے گھڑی دیکھی تے فیر پچیاں نوں بلا لیا۔ اوہ اٹھ کے کھڑی
ہو گئی تاں دوسریاں جنیاں وی اٹھ کھلوتیاں۔

"چلو آئی، ٹائم وی بہت ہو گیا آؤ ہن گھراں نوں چلیے۔" اوہ اٹھیاں تے

پارک توں باہر نکل دیاں آپو آپنے گھراں نوں تڑ گایاں۔

فرائیڈے شام نوں پنج کُووَجے سُکھ چین کم توں واپس آ گیا۔ تھوڑا آرام کرن توں بعد اوہ تیار ہو کے باہر ٹہلن لگیا۔ اوہنوں یاد سی کہ اج جسی دے گھر ڈرتے جانا ہے۔ تھوڑی دیر بعد ہی ہر میل دھامی اوہنوں لین آ گیا۔

"مینوں تاں گھر پہنچ کے پتہ لگیے کہ تئیں اج ساڈے ول ڈنر کرنے۔ چلو آؤ چلیے۔" سُکھ چین نوں نال لے کے اوہ گھر نوں مڑ گیا۔ اگے جسی نے اوہنوں ہتھ جوڑ کے فتح بلائی۔ ڈائیننگ ہال بچ بہندیاں ہر میل دھامی نے بوتل دے نال آکو گلاس ٹیبل تے رکھ دتا۔

"کیویں دھامی صاحب اج آکو گلاس؟"

"اوہ جوانا، گل ایہہ اے کہ میری تاں اج رات دی ڈیوٹی اے۔ ایس کر کے میں تاں نہیں پی سکدا۔ توں لا رنگ۔"

"میں تاں پین دا ایناں ٹھکین نہیں۔ چلو ٹھاڈے بہانے اج میری پینی دی کینسل۔" سُکھ چین نے گلاس مُودھا مار دتا۔ تھوڑی دیر اوہ نکیاں موٹیاں گل مار دے رہے۔ فیر ہر میل دھامی نے جسی نوں آواز ماری،

"جپریت لیا روٹی، میں تاں فیر کم تے جانے۔"

اوس توں پچھوں کھانا آ گیا۔ اوہناں نے کھانا مُکا لیا تاں ہر میل دھامی کم تے جان لئی تیار ہو گیا۔

"تئیں میرے نال ای چلنے جاں ٹھہر کے آجوں گے؟"

”دھامی صاحب تئیں جاؤ۔ میں تاں وہلا ای آں۔ ہولی ہولی تڑ کے ای جاندا
رہوں گا۔“

ہر میل دھامی چلیا گیا۔ سکھ چین نے ٹیوی لالیا۔ جسی رسوئی داکم نمیزن لگی۔
اودھروں وہلی ہو کے اوہ وی پھیملی روم ’چ سکھ چین دے کول آ بیٹھی۔

”کیویں، اج تاں فیرنچ گیا پین توں؟“

”ہاں جسی اج تاں نچ گیا۔ اصل وچ میں شراب پسند ای نہیں کردا۔ کدے
پھے نوں پنی پے جاوے تاں کیہ کہنے۔ نہیں تاں میں نال ای ونداں۔“
”ایہہ تاں ہتھیری پیندے اے۔ کئی واری پی کے بناں کچھ کھادیاں پیتیاں
ہی پے جاندے نے۔ فیر بیمار ہو جاندے اے۔ مینوں تاں ایہناں دا بڑا ای فکر
رہندے۔“

”پر جسی....۔“

”دھامی صاحب تاں اصل وچ بہت ای چنگے انسان نے۔ ایہناں دا دوش وی
کوئی نہیں سی۔ نہ ہی مینوں ایہناں تے کوئی گلہ اے۔“ جسی نے سکھ چین دی گل
وچکاروں کئدیاں آپ ہی اوہ گل شروع کر لئی جو کہ اوہ سُننا چاہوندا سی۔
”ایہہ تاں بیڑا بہہ گیا میرے ماییاں دا، جنہاں نے آپنی دھی نوں اوہدے پیو
دی عمر دے آدمی نال ویاہ دتا۔“ جسی چُنی نال اکھاں پونجھدیاں آپنی کہانی سناؤن
لگی۔

”تصور میرے ماییاں دا اے جاں فیر وچولے دا، جس نے وچوں پتہ نہیں کیہ
کچھ لیا کریا۔ میں تاں دراصل کسے ہور نوں چاہوندی سی تے اوہ نال ویاہ کرنا

چاہوندی سی۔ اوس وچکار ہی دھامی جی انڈیا آئے۔ ایہناں نے تاں اخباراں و بچ ایڈ دتی سی کہ ایہناں نوں کسے اجیہی طلاق شدہ جاں ودھوا عورت دی لوڑ اے، جیہڑی کہ ایہناں دے بچیاں نوں سنبھال سکے۔ ایہناں دے تن بچے نے۔ وڈیاں دو کڑیاں تے چھوٹا مُنڈا۔ ایہناں دی گھر والی اُدوں کسے بیماری دے چلدیاں گُزر گئی سی۔ ایس لئی ایہناں دا ویاہ کراؤن دا وڈا منور تھ بچیاں دی سنبھال سی۔ پر میری بد قسمتی نوں وچولا ساڈا دُور پار دا رشتے دار تے دھامی صاحب دا اوہ مامے دا پُت سی۔ اوہنے میرے گھر دیاں نوں ہتھ تے چڑھایا کہ جیکر تئیں آپنی کڑی نوں ہر میل دھامی نال ویاہ دیو تاں بعد وچ ٹھاڈیاں دوویں کڑیاں تے مُنڈا امریکہ چلے جانگے۔ میرے ماپے لالچ وچ آگئے۔ فیرویکھا دکھائی ہوئی تے میرے گھر دیاں نے ایہناں نوں پسند کر لیا۔ اُدوں ہی ایہہ مینوں اکلیاں ملے تے آپنی لوڑ بارے دسیا۔ نال ای مینوں سمجھایا کہ میں ایس رشتے توں نہینہہ کر دیواں۔ میں نہینہہ وی کر دتی سی۔ پر او تھے میری کون سُندا سی۔ اک تاں ایہہ آپنی گھر والی دے گُزن کر کے ٹُٹ پھجے سن تے دُوسرا ایہہ وچولے دے دبائی تھلے سن۔ فیرویکھا ایہناں نوں ایہہ وی دسیا کہ میں کسے ہور نوں پیار کر دی آں تے اوسے نال میرج کرنا چاہُنی آں۔ ایہناں نے تاں میری گھجے طور تے ایہہ مدد وی کیتی کہ میں چُپ چاپ اوس مُنڈے نال میرج کر لوں تے ایہہ آپے آپدی بنی نیڑنگے۔ پر افسوس کہ میری تے اوس مُنڈے دی لُک چھپ کے میرج کراؤن دی سکیم دا میرے گھر دیاں نوں پیت لگ گیا تے پھر.....“ اگوں جسی توں بول نہ ہويا۔ اوہ ہتھوں بچ مُنہ

چھپا کے رون لگی۔ کافی دیر رون مگروں جدوں جسی دا من کچھ حلقہ ہو یا تاں اوہ دوبارہ بولن دے روں اُچ آگئی۔

”جسی فیر کیہ ہو یا؟“

”میرے گھر دیاں نے اوس مُنڈے نوں اتو ادیاں توں مروا دتا۔“

”اوہ تہاڈا بیڑا غرق ہووے۔“

”میں بالکل ہی لٹی پٹی گئی تے نیا سری ہو گئی۔ میرے گھر دے سمجھدے سن

کہ مینوں کچھ نہیں پتہ پر مینوں اوہناں دیاں سبھ چالاں دا پتہ سی۔ فیر اہناں دے وی کچھ بس نہ رہیا۔ دونوں پاسیاں توں اہناں اُپر زور پے رہیا سی۔ اخیر میری اہناں نال میرج ہو گئی۔ جدوں میرے گھر دے سانوں دلی ایئر پورٹ تے چڑھاؤن آئے تاں لگے مگر چھ دے ہنجو وھاؤن۔ میں ساریاں نوں پاسے بلا کے آپدا فیصلہ سنا دتا کہ جنہاں دھیاں پٹیاں نوں امریکہ لنگھاؤن لئی تئیں میرے نال اڈا وڈا دھوکھا کیتے میں اوہناں دی مُڑ کے کدے شکل وی نہیں دیکھنی۔ میں کہہ دتا کہ اج توں تئیں میرے ولوں مر گئے تے میں تہاڈے ولوں مر گئی۔ اوہ دن تے اج دا دن، میرا آپدے گھر دیاں نال کوئی ورت ورتا نہیں۔ نہ ہی رہندی زندگی تک میں اوہناں نال کوئی میل جول کراں....۔“

”دھامی صاحب میرا بہت اور مان کر دے نے۔ اہناں دے بچے وی مینوں

سگی ماں توں ودھ سمجھدے اے۔ پر اہناں نوں بہت وڈا گلٹ کمپلیکس اے۔

اوس مُنڈے دا اتو ادیاں ہتھوں ماریا جانا، میرا آپدے ماییاں نالوں ٹٹ جانا، اہناں

گل لئی ایہہ آپنے آپ نوں ذمہ وار سمجھدے نے۔“

سسکیاں بھردی جسی نے آپنی وتھیا ختم کیتی۔ نکلھ چین نے اوہدا موڈھا
تھپکدیاں اوہنوں چُپ کرایا۔

”نکلھ چین سبھ توں ودھ ڈکھ اُدوں ہوندے جدوں ہر ایرا گیرا مینوں بھٹھیاں
نزراں نال ویکھدے جیویں کہ مے کوئی وادھو دی چیز ہوواں۔ اج تک کتوں مینوں
دو ہمدردی دے بول نہیں ملے۔ دُنیاں پتہ نہیں کیوں نہیں سمجھدی کہ عورت
صرف سیکس دی بھٹکھی ای تاں نہیں ہوندی۔“

”ایہہ دُنیاں ای اے ایسی جسی۔ ایہہ تاں لوکاں دا تماشہ ویکھن نوں تیار
رہندی اے۔ بس کدھرے موقع ملے صحیح۔“ لمبا ساہ بھردا نکلھ چین اُداس جیہا ہویا
کدھ ول ویکھن لگیا۔

”توں وی مینوں وکھتاں ماریا ای لگدیں؟“ جسی نکلھ چین دے کویاں دل
جھاکے۔

”بس! کچھ ہے وی تے کچھ نہیں دی۔“ نکلھ چین نے گول جیہی گل کیتی۔

”نکلھ چین توں دس مینوں آپنی درد کہانی، تیرے دل دا بھار ہولا ہو جو۔“

”جسی، میں وی کدے کسے نوں پیار کیتا سی۔ تن چار سال ساڈی پریم کہانی
چلدی رہی۔ اوہ امیر گھروں سی تے میرا سنبندھ اک غریب کرساں پرپوار نال
سی۔ ایس امیری غریبی دے پاڑے نے سانوں اک نہ ہون دتا۔ اخیر اوہدے
گھردیاں نے اوہنوں دھوکھے نال کسے بدیشی لاڑے نال ویاہ کے کدھرے باہر لے
ملک نوں تور دتا۔“

دو ناکام پریمیاں دیاں گل نے اوہناں نوں اک دُوجے دے نیڑے لے آندا۔

"سکھ چین ایہہ سبھ کسمتاں دے لیکھے نے۔ میں تینوں آپنی اک سہیلی دی ہڈیتی سناؤنی آں۔" جسی نوں آپنی کسے سہیلی نال ہویا بیتیا یاد آگیا۔
 "ہوں، سنا۔"

"میری اوہ سہیلی انڈیا پڑدی سی، جدوں اوہنوں نال پڑدے کسے منڈے نال پریم ہو گیا۔ کڑی وڈے گھر دی سی ایس کر کے اوہنوں شروع توں ہی پتہ سی کہ اوہدے گھر دیاں نے اوہناں نوں کدے اک نہیں ہون دینا۔ اسے کر کے کڑی، منڈے تے زور پاؤندی رہی کہ آپاں کورٹ میرج کر لئیے۔ پر منڈے دی ہور مشکل سی۔ اوہ اک غریب پریوار چوں سی۔ اوہ چاہوندا سی کہ میرج توں پہلاں اوہ کوئی کورس وغیرہ کر کے نوکری تے لگ جاوے۔ ایس طرحاں اوہ آپدے گھر دیاں دی مالی مدد کرن دے قابل ہو جاؤ تے نال ای ویاہ دیاں جیواریاں دی نبھا سکو۔ ایس طرحاں تن کوسال اوہناں دا ایہہ ریڑکا چلدا رہیا۔ اخیر کڑی دے گھر دیاں نوں اوہناں دی پریم کہانی دا پتہ لگ گیا۔ گھر دیاں نے اوہنوں کسے سخت ہو سٹل وچ داخل کرا دتا۔"

"اک منٹ! کیہڑے ہو سٹل وچ؟" سکھ چین نے اوہنوں وچالوں ٹوکیا۔
 "ایہہ نہیں مینوں پتہ۔ توں بس میری گل سنی چل۔" جسی نے کہانی اگے شروع کر لئی، "کڑی ہو سٹل وچ تاں بھاویں رہن لگ پئی، پر اوہناں اوتھے وی ملن دارستہ کڈھ لیا۔ لیکن چھیتی ہی کڑی دے گھر دیاں نوں ایس دی سوہ وی مل گئی۔ ہُن کڑی نوں پورا یقین ہو گیا کہ اوہدے گھر دے چھیتی ہی اوہنوں ویاہن دی کوشش کرنگے۔ اوہنے فیر آخری، ہنبھلا ماردیاں منڈے تے چھیتی توں چھیتی

کورٹ میرج کرن دا زور پایا۔ ہن مُنڈا وی تیار ہو گیا سی پر عین آخری موقعے
اوہناں دی قسمت دھوکھا دے گئی۔“

”اوہ کیوں؟“

”اوہ وی سُن لے۔ کُڑی نوں چھٹیاں ہو گایاں۔ گھر دے اوہنوں گھرے
لے گئے۔ اوہ چوری چھپے اوس لئی کوئی مُنڈا لبھن لگے۔ کُڑی دی بُھو آ دا پرپوار
امریکہ رہندے تے اوہناں دا اکاؤنٹنگ دا بزنس اے۔ بُھو آ نوں وی پتہ سی کہ
اوس دی بھینچی لئی گھر دے مُنڈا لبھی جاندے اے۔ اُدھر اوہناں دا کوئی
کلاں انٹ اپنے مُنڈے لئی کُڑی لبھ رہیاسی۔ بُھو آ نے دونوں پرداراں دی گل بات
کروا دتی۔ اوہدے ہفتہ بعد ای کُڑی دی بُھو آ مُنڈے والیاں نوں نال لے کے
انڈیا جا پُہنچی۔ اوتھے جا کے اوہنے آپ دے گھر دیاں نوں کُڑی سمیت دلی آؤن
نوں کہہ دتا۔“

شکھ چین ساہ روکی جسی دی گل سُن رہیاسی۔

”توں اوہناں دی قسمت ویکھ کہ انی ماڑی۔ مُنڈے اتے میری اوس سہیلی
نے سوموار دا دن کورٹ میرج لئی پُھیاں سی۔ ایتوار رات نوں کُڑی ایہہ سوچ
کے سُتی کہ بس اج دی رات ہی وچکار ہے، کل نوں تاں اوہناں نے کورٹ میرج
کر لینا ایں۔ پر ادھی رات نوں سارے پرپوار نے گردوارے جان دے بہانے
کُڑی نوں کار و بچ بھایا تے دھوکھے نال دلی نوں لے تے۔ سارے پرپوار
مُوہرے اکلے کُڑی وچاری دی کیہ چلنی سی۔ اوہنوں تاں بوندلی ہوئی نوں ایہہ وی
پتہ نہ لگیا کہ کدوں اوہ دلی پُہنچے، کدوں امریکہ والے مُنڈے نال اوس دی مگنی

ہوئی تے کدوں اوہدا ویزا لگیا۔ اوہنوں تاں اُدوں سُر ت آئی جدوں اوہ امریکہ آ
 پہنچی۔ اُدھر کورٹ و پنج مُنڈا وچارا سارا دن اوہنوں اُڈیک کے، شام نوں ایہہ
 سوچدا گھر نوں مڑ گیا کہ کڑی بے وفا نکلی۔“

”اوہ نو....!“ سکھ چین کب اٹھیا۔

”توں اوس دُکھیری کڑی دی اگے دی درد کہانی تاں سُن....“ جسی اگے

بولن لگی۔

”اتھے آؤن دے ہفتہ بعد اوہناں دا ویاہ ہو گیا۔ پر بعد و پنج پتہ لگیا کہ ایہہ
 تاں اک جھوٹھ موٹھ دا ویاہ سی۔ مُنڈے دے گھر دے امیر سن۔ اوہناں نے
 سُسائی و پنج صرف وکھاوا کرن لئی ایہہ میرج کیتی سی کہ اوہناں دا مُنڈا پنجابی
 پھیملی ’ پنج ویاہیا اے۔ اُنچ ایہہ اک ڈرامہ ای سی۔ کڑی دی بُھو آوی اوہناں دے
 جھاں سے ’ پنج آگئی سی۔ مُنڈے نے اوس کڑی نوں چینی سوکار ای نہ کیتا۔ سگوں اوہ
 اوس دی نت دن کُٹ مار کرن لگیا۔ کڑی ہر روز مانسک تے سریرک یاتناواں
 بھوگدی رہی۔ فیر اک دن اوہدے سوہرے نے پستول دی نوک تے کڑی دا ریپ
 کرنا چاہیا تاں کڑی اوکھی سوکھی اوہدے ’ چننگل ’ چوں بھج نکلی تے اوہنے باہر آ کے
 رولا پا دتا۔ کسے گوانڈھی نے پولیس کال کر دتی۔ پولیس نے آ کے کڑی نوں
 بچایا۔ بعد و پنج اوہ ٹھگ پر یوار تاں جیل پہنچ گیا۔ کڑی نے پچھوں کورٹاں دے و
 پنج کیس لڑے۔ کتے دو سالوں بعد اوہ کیس جتی۔ فیر اوہنوں طلاق وی مل گیا تے
 گرین کارڈ وی۔“ جسی نے کہانی ختم کیتی تاں سکھ چین کدھرے گواچیا ہو یا سی۔
 ”سکھ چین؟“ جسی نے اوہنوں ہلوناں۔

”ہوں....۔“

”ایتھوں تک بیتدیاں نے لوکاں نال۔ توں دس بئی ہو سکدی اے انی بھیرے
کسے نال؟“

”بہت درد ہنڈھایے وچاری نے۔ پر اہ تاں دسدے کہ تیری اوس سہیلی دا
نہیں کیہ اے؟“

”اودا نہ رمنڈپ اے۔ تک نیم رمی۔“

”ہائے اوئے ربا! ایہہ کیہ بھانا واپر گیا؟“ شکھ چین نے سر پھڑ لیا۔
”کی گل! تینوں کیہ ہو گیا؟“ جسی حیران ہو کے شکھ چین ول جھاکے۔
”جسی؟“ اپنے آپ نوں سنبھالدا شکھ چین جسی ول نوں جھاکیا۔
”ہاں۔“

”ایہہ رمنڈین رمی اوہی کرماں ماری اے جس بارے میں تینوں دسیا اے۔“
”ہیں! کیہ کہا توں؟“ جسی سکتے وچ آگئی۔

”جسنوں اوہنے پیار کیتا، اکٹھیاں زندگی جیون دے وعدے کیتے تے اوس دن
کورٹ میرج لئی سارا دن اوہنوں کورٹ وچ اڈیکدا رہیا، اوہ بد قسمت میں ایں
آں۔۔۔“

”میں اوہنوں بے وفا سمجھدا رہیا تے اوہنے کیہ کی دسولے جھلے۔“
جسی چپ چاپ حیران ہوئی شکھ چین دے منہ ول ویکھی جا رہی سی۔
”جسی پلیز توں میرا اک کم کر سکدی ایں۔“
”دس؟“

”توں مینوں رمی نوں ملاسکدی ایس؟“

”توں بیٹھ میں ڈائری چوں فون نمبر بھال کے سہیلیاں توں پتہ کردی آں۔
شاید کسے سہیلی نوں اوس بارے پتہ ہووے کہ اوہ کتھے اے۔“ نکھ چین نوں
اوتھے بیٹھا چھڈ کے جسی اُپر بیڈ روم وچ چلی گئی۔

’ہائے نی جیسے نکر مینے، ایہہ توں کیہ پنگا پالیا؟‘ جسی اپنے بیڈ روم وچ بیٹھی
جھور رہی سی۔ جیوں اوہدا ایہہ بے جوڑ ویاہ ہو یا سی اوہ ہُن تک مانسک بوجھ
سہندی آئی سی۔ ہُن پہلی وار اوہنوں کوئی اجیہا ملیا سی جس نوں اوس نال سچی
ہمدردی ہوئی سی۔ ہولی ہولی دونوں اک دُوجے دے نیڑے آؤندے جا رہے سن۔
پر ہُن جسی سوچ رہی سی کہ اوہنے اپنے پیرتے آپ ہی کھاڑا مار لیا۔ اوہنوں خیال
آیا کہ جے اوہنوں پتہ ہوندا کہ رمی ہی اسدی معشوقہ ہے تاں اوہ کیوں اوس دی
کہانی سناؤندی۔

’جے ملاؤناں ہووے تاں ایس ایوار نوں ای میں ایہناں نوں ملاسکدی آں،
کیونکہ رمی نے گردوارے اکھنڈ پاٹھ رکھوایا ہوئے اے تے ایوار نوں بھوگ پو۔ پر
فیر میرے پلے کیہ رہو۔ مساں کوئی اجیہا ملیے، جیہڑا میرے دل دے درد نوں
سمجھدے۔‘ بیڈ روم وچ بیٹھی جسی سوچیں ڈُبی ہوئی سی۔
’میں ایوں کردی آں۔‘ اچانک جسی نوں کوئی پھرنا پھریا۔

’پرسوں آتھن تک چُپ رہنی آں۔ اگر ایہہ اپنے آپ ہی مل گئے تاں
ایہناں دی قسمت۔ نہیں فیر اُستوں بعد تاں رمی نے ورجینیاں چلے جانا ہے۔ پچھوں
تاں جو مرضی بہانہ بنا دوگی۔ کیونکہ مُڑ کے کیرٹا رمی نے ایہتھے آؤنے۔ ہاں ایہی

ٹھیک رہو۔ ایس طرحاں نہ تاں میں کسے نال کوئی بے ایمانی کر رہی آں۔ نالے
 میری سائیڈ وی سیف رہو۔ ’آخر فیصلہ کر کے جسی ہیٹھاں اتر آئی۔
 “کیوں لگیا کوئی پتہ؟“ شکھ چین اٹھتا بس کھڑا ہو گیا۔
 “نہیں شکھ چین، اوہدا ابے کوئی پتہ نہیں لگیا۔ کئی سہیلیاں نوں کال کیتی
 اے۔ شاید سوموار تک کوئی پتہ لگ جاوے۔“ جسی نے جھوٹھ بولیا۔
 “چلو کوئی نہیں، جتھے ایناں اڈیکے اوتھے دو دن ہور صحیح۔“ شکھ چین کدھر یوں
 ڈونگھا جیہا بولیا۔

“چنگا جسی میں چلداں۔“ شکھ چین جان لئی اٹھ کھڑوتا۔
 “اگر چاہیں توں ایہتھے ای رہ سکدیں؟“
 “تے بچے؟“

“بچیاں نوں سکولوں چھٹیاں نے۔ اوہ آپدی بھو آ کول کر من گئے ہونے
 اے۔ وڈی بیٹی تاں تینوں پتے کہ یونیورسٹی دے ہوٹل ’ج ای رہندی اے۔“
 “چلو کوئی نہیں میں چلداں، اوکے گڈنائیٹ۔“ اوہ تریپا تاں جسی اوہنوں باہر
 تک چھڈن آئی۔ شکھ چین دے باہر جان توں بعد جسی نے دروازہ بند کیتا تے
 اول گلاں جہیاں مروڑدی پچھانہہ مڑ گئی۔ اگلے دن تے اگلی رات شکھ چین نوں پل
 بھر لئی وی چین نہ آیا۔ ایوار نوں سویرے اٹھ کے اوہ بچھے من نال تیار ہون
 لگیا۔ اج اوہنے پپی سنگھ نال گردوارے جان دا پروگرام بنایا ہویا سی۔ پونے دس
 وجے اوہ باہر آ کے کھڑ گیا۔ دساں کونٹاں بعد اوہنے دیکھیا کہ پپی سنگھ دی کار آ

رہی سی۔ نیڑے آ کے پیپی سنگھ نے کار اک پاسے کھڑی کر دتی تے ہولی جھے باہر نکل کے سکھ چین کول آ گیا۔

”سکھ چین! بہت بُری خبر اے۔“ پیپی سنگھ دے چہرے اُپر اُدا سی چھائی ہوئی

سی۔

”انکل! کیہ ہو یا؟“

”ڈاکٹر راکیش نہیں رہے۔“

”ہیں! پر ایہہ ہو یا کیوں؟“

”رات دونوں میاں بیوی کسے دوست دی پارٹی توں آ رہے سن۔ کوئی ڈاکو لُٹیرا شاید پہلاں توں ہی اوہناں مگر لگیا ہو یا سی۔ جیوں ہی ایہہ آپنے گھر داخل ہون لگے تاں اوتھے لُک کے کھڑے لُٹیرے نے اوہناں اُپر گن تان لئی۔ گن پُو آئٹ تے ہی اوہ اوہناں نوں اندر لے گیا۔ پہلاں اوہنے نقدی تے جیولری لُٹی، بعد ’بچ جان لگا دوہاں دے گولیاں مار گیا۔ دونوں میاں بیوی تھان تے ای دم توڑ گئے۔“

”اوہ نو! بہت ماڑا ہو یا ایہہ تاں۔“ سکھ چین نے اگانہہ ہو کے گڈی نوں ہتھ

پا لیا۔

”آ، آپاں ڈاکٹر راکیش دے گھر چلنے۔“ سکھ چین نوں نال بٹھا کے پیپی سنگھ

نے گڈی پھر زونو ول نوں تور لئی۔ اگانہہ سارا ایریا پولیس نے گھیریا ہو یا سی۔

"ادھر گردوارے وچ سارا پروگرام ٹھیک ٹھاک سرے چڑھ گیا۔ رمی نوں پپی سنگھ ہوراں دے نہ آؤن دا افسوس سی۔ پر جدوں اوہنوں ڈاکٹر راکیش والے حادثے دا پتہ لگیا تاں اوہدا من وی اُداس ہو گیا۔ دوپہر پچھوں اوہ گھر مڑ آئی۔ سویرے سندھیہاں دی اُٹھی ہون کر کے تھکی ہوئی نوں اوہنوں سونے تے پیندیاں ہی نیند دی جھپکی آگئی۔ ایسے نوں سراہنے پیا فون کھڑ کیا۔ رمی نے فون کن نوں لایا۔ فون انڈیا توں اوس دی چھوٹی بھین دا سی۔ حال چال بچھدیاں بھین نے گل شروع کیتی، "دیدی، سکھ چین بارے گل کرنی ایں۔"

"ہیں! سکھ چین بارے!!؟" رمی ابھڑواہی اُٹھ کے کھڑی ہو گئی۔

"ہاں دیدی، سکھ چین بارے۔"

"ہاں ہاں دس۔" رمی ساہ روک کے اگلی گل سنن نوں اُتاولی ہوئی۔

"دیدی سکھ چین تے ایدھر کوئی پتا پے گئی سی۔ اوہ پُولیس تے اتوایاں دے کبلے سن آ گیا سی۔ پہلاں تاں ایوں ایں نہیں پتہ لگدا سی کہ اوہ بچیا دی اے کہ نہیں۔ پر ہُن اک ہور افواہ سنی ایں کہ اوس بچھوں اوہ نوکری چھڈ کے کسے باہر لے مُلک نوں چلا گیا۔"

رمی کچھ نہ بولی۔ اوہدا من کسے ہور پاسے دیہ تریا۔ پہلاں تاں اوہ سوچدی ہوندى سی کہ ایدھروں طلاق وغیرہ توں کھہڑا چھٹدیاں ہی اوہ انڈیا سکھ چین کول چلی جاوگی۔ واپس سکھ چین کول جان دی اڈیک وچ اوہدا اک اک دن سالاں وانگوں لنگھیا سی۔ فیر طلاق ہو گیا۔ گرین کارڈ وی مل گیا۔ ہُن جدوں سبھ اڑچناں ختم ہو گایاں، تاں اج اوہنوں آہ منحوس خبر ملی۔

”دیدى...؟“ فون تے اوس دى بھين دى آواز اُبھرى۔

”دیدى تينوں ميرى آواز سُن رہى اے نہ؟“

”ہاں ہاں سُن رہى اے مينوں تيرى آواز...۔“ رُمى آپے ’سُچ پر تى۔

”پر ايہہ تاں پتہ ہوؤ نہ کہ اوہ گيا کيہڑے مُلک اے؟“

”نہیں دیدى ایس گل دا تاں اوہنے لکو رکھے۔ کیونکہ اوہ اے وى پُوليس توں

ڈر دے۔ اُنچ اُڈدى جیہی گل سُنئى ايس کہ اوہ کنیڈا دے کسے ٹرنٹو شہر ’سُچ رہندے۔“

”چل ٹھیک اے، کُچھ ہو رہ پتہ لگے تاں مينوں دسيں۔“ فیر فون کئيا گیا۔

”کیہ پتے کتھے اے سُنکھ چين؟ کیویں بھال کراں میں اوس دى۔ رُمى کنناں ہی

چر اجہیاں سوچاں ’سُچ گم رہى۔

پھر اوہ اُکھڑے جہے من نال تيار ہوئى۔ کیونکہ اج رات نوں اوس دى

فلائٹ سی۔ اوہنے ورجینیاں ’سُچ رہندے ہر نام سُنکھ دے بھنویئے، راج گل دے

پر پوار کول جانا سی۔ اگے دى پڑائى اوہنے ورجینیاں ’سُچ رہ کے کرنی سی۔ تيار ہو کے

رُمى پھرزنو ایئر پورٹ نوں چل پئی۔ رات دے ساڈھے دس وے اوس دى فلائٹ

ورجینیاں لئی اُڈ گئی۔

سو مووار نوں دنے کم تے رہن کر کے سُنکھ چين جسی دے گھر تاں نہ جاسکيا پر

شام نوں اوہنے فون کيتا۔

”کیویں جسی، لگيا کُچھ پتہ رُمى دا؟“

”پتہ تاں سُنکھ چين لگ گیا پر خبر بہتى چنگى نہیں۔“

”اوہ کیوں؟“

”ایدھروں طلاق تاں اوہدا ہو گیا سی۔ پر سُنینے کہ اوس پچھوں اوہ دوبارہ ویاہ
کروا کے کدھرے دُور پار چلی گئی۔ مڑ کے اوہدا کے نال کوئی کنٹیکٹ نہیں رہیا۔“
جھوٹھ بولدی جسی دے متھے تے پسینے دیاں بونداں اُبھر آئیاں۔
”چلو جو قسمت نوں منظور۔“ سکھ چین دی مری جیہی آواز نکلی۔
”سکھ چین مینوں پتے، ایس ویلے تیرا من ٹھیک نہیں۔ توں پلیز میرے کول
آجا۔ مینوں تیرا بہت فکر اے۔“
”ٹھیک اے، میں سوچداں کچھ۔“ سکھ چین نے فون کٹ دتا۔

روی نے ایئرپورٹ توں دو گھنٹے لائے۔ گھنٹہ کو شہر ’ج کم کیتا تے فیر رانے ول آ گیا۔ اگانہہ رانا اوسے نوں اڈیک رہیاسی۔ اوہناں نے اج پے نوں ملن دا پروگرام بنایا ہویا سی۔ ویسے تاں کلدیپ نوں پے دے ریسٹورنٹ تے کم کردیاں کئی مہینے ہو چکے سن۔ اوہدا اپلائی وی ہو گیا سی۔ پرفیروی رانا چاہونداسی کہ اک وار اوہنوں مل لیا جاوے۔ ایس طرحاں اوہدا دھنواد جیہا وی ہو جو گانال ہی کلدیپ دے کیس بارے پتہ لگ جاوے۔ اوہ اٹھ کے ٹرن ہی لگے سن کہ اچانک رانا رُک گیا۔

”اولیج تاں اوہ اوتھے ای ہوندے پرفیروی فون کر لئیے۔“

”ویسے تیری اوس نال پہلاں گل تاں ہوئی ہوؤ؟“

”ہاں مینوں اوہنے ٹائم دتا ہوئے اے۔“

رانے نے ریسٹورنٹ تے فون ملایا۔ اگانہہ توں پتہ چلیا کہ پما اوتھے نہیں سی۔

”اس طرحاں کدے ہویا تاں نہیں کہ اوہ ٹائم دے کے نہ ملے؟“ رانا

اندازے جے لاؤن لگیا۔

”چل فیر ایوں کر دے آں۔ شام نوں چھ گوجے ریسٹورنٹ تے ہی چلے چلاں

گے۔ اوس ویلے تاں اوہ پکا اوتھے ای ہوندے۔“

”ٹھیک اے اُنا چر بیئر دا اک اک ڈبہ لا لینے آں۔“ رانے نے دو بیراں
 چلیاں تے دونو باہر گیلری ’بچ بہہ کے پین لگے۔
 ”کم چلیا کُچھ؟“
 ”نہیں اجے نہیں۔ دوپہر دا گیاں، ایئرپورٹ توں دو گیڑے مساں لگے
 اے۔“

”اگلے مہینے توں چلو کم۔ ڈی سی ’بچ کنوینشن شروع ہو جائیاں۔“
 ”ہاں کیراں چل پیا فیرتاں چل سو چل رہو۔“
 ”ہُن تاں اکا نمی وی ٹھیک اے۔“
 ”اکا نمی تاں کلنٹن دے آؤن توں بعد ای ٹھیک ہون لگ پئی سی۔ اوس توں
 پہلاں بُش ویلے تاں ماڑا حال ای سی۔“
 ”ایہہ ریگن دے پائے ہوئے پُو آڑے سی۔ اوہی جاندا جاندا اکا نمی دا بھٹھا
 بٹھا گیا۔“

”جارج بُش توں تاں ریگن دا پایا ہو یا کھلارا ہی مساں لوٹ آیا سی۔ بُش نے
 وی اخیرتے آ کے عراق والا جہہ پادتا۔ پر اُنج صدام حسین دی سری پھہ گیا۔“
 ”عراق دے پُو آڑے وی ریگن دے ہی پائے ہوئے نے۔ پہلاں اوہنوں
 ایران نال لڑائی گیا۔ عراق ایران لڑائی بند ہوئی تاں صدام بھوتر گیا۔ اُنج اک
 گل تاں اے کہ ریگن ورگا پریزیڈنٹ نہیں کوئی ہو سکدا۔“
 ”ریگن ’بچ ایسی کیہ خاصیت سی؟“

"اُسے ساری دُنیاں توں کمیونزم دا غلبہ چُک دتا۔ رِشیا نوں ویکھلے کھلاں
وانگوں کھلارتا۔ اج امریکہ جے کولڈ وار دا جیتو اے تاں اسدا سہرا ریگن دے سر
اے۔"

"پر جیہڑے جن ریگن نے بوتل 'بچ بند کیتے اے، اوہ وی کدے باہر
آؤنگے ای؟"

"جن کپڑے؟" رانے نے بیڑمکا کے خالی بوتل ٹریش کین 'بچ چلا ماری۔
"ریگن ویلے امریکہ نے ایسے سال افغانستان 'بچ اسدھی لڑائی لڑی اے۔
میرا مطلب پاکستان نوں مہرہ بنا کے۔"

"پاکستان نے اوس لڑائی 'چوں ہتھیرا مال چھکے۔ رِشیا نوں ہرا کے ریگن وی
کامیاب رہیا پر افغانستان دا تاں گھان ہو گیا نہ۔"
"افغانستان دیاں جیہڑیاں گریلیاں فوجاں رِشیاں نال لڑدیاں رہیں، اوہ
اُدھروں تاں وہلیاں ہو گایاں، پر ولے بیٹھناں گریلیاں دا کم نہیں ہوندا۔"
"ہُن فیر کیہ ہوو؟"

"ہونا کیہ اے۔ امریکہ دے پیدا کیتے جہادیاں نے اک دن اسے نوں آ
لکارنے۔ ایہہ کم اج ہو جے جاں دو چو نہہ سال ٹھہر کے ہو جے، پر ہوو ضرور۔"
"نالے توں ویکھیا نہیں کہ مڈل ایسٹ 'بچ کافی اُتھل پُتھل جیہی ہوئی جاندی
اے۔"

"ہاں خبراں توں تاں ایہی لگدے۔"
"ہُن اوتھے وی کوئی نواں سپ نکلیا لے۔"

”چل اٹھ، پہلاں آپنے سپ دا وی پتہ کریئے۔“ روی نے وی بیئر مُکا دتی سی۔

”آپنا سپ کیہڑا؟ پما؟“

”اوہی، اوہ کیہڑا کسے سپ توں گھٹ اے۔“

”پتہ نہیں پتندر دے ہتھ ’ج کیہ جادو اے۔ جس چیز نوں ہتھ لاؤندے اوہی سیونا بن جاندی اے۔“

”کئی بندے ہوندے ہی نرالے نے۔“ دونو جنے اٹھ کے کوہ نور ریسٹورنٹ نوں تڑگئے۔ اتھے پھنچے تاں اگانہہ پماکاں ماوڑتے بیٹھا سی۔ اوہ ہُنے آیا لگدا سی۔

”پماجی میں کال دی کیتی سی....۔“

”سوری رانا صاحب، تھانوں ٹائم دے کے موقعے سر نہیں پہنچ سکیا۔“ پے نے رانے دی گل وچکار ہی ٹوک دتی۔

”بس کم ہی ایسا نکل آیا کہ اچنچیت کدھرے جانا پے گیا۔“

”کیویں سبھ خیر شکھ تاں ہے؟“ رانے نے توکھلا ظاہر کیتا۔

”اصل ’ج میرے کسے جان پہچان والے تے مصیبت آئی۔“

”کی ہو یا؟“

”میرے گوانڈ اک پنجابی گڑی رہندی اے، اُر ملا۔ اوہدے ماتا پتا دا کسے نے قتل کر دتا۔“

”ایہہ تاں بہت ماڑا ہو یا۔ کتھے دا پریا ایہہ سبھ؟“

”اوہ کیلیفورنیاں دے کسے پھرزنو شہر و بچ رہندے سن۔ دونوں بہت مشہور ڈاکٹر سن۔ کوئی ٹیئر انٹ مار دے ارادے نال گھر بچ داخل ہویتے جاندا ہویا گولیاں مار گیا۔“

”کیہ کیتا جاسکدے جی، جو قدرت نون منظور۔“

”ہاں ایہہ تاں ہے۔“

گجھ کُودیر اوہ ہور ایس گھٹنا بارے گل کردے رہے۔ فیر پما اوہناں نون آپدے دفتر و بچ لے گیا۔

”دیکھو میں تہاڈے بندے دا اپلائی تاں کر دتا ہوئے اے۔ میرا وکیل دسدا سی کہ اج کل نمبر وی چھیتی آجاندے۔“

”پھر جی، اوس تون بعد ایہہ سبھ کجھ کیویں ہوو؟“

”پراسیس تاں سنپل ای اے۔ اک ویراں لیبر ڈپارٹمنٹ دی اپروول آگئی تاں اوس تون بعد امیگریشن دے اپلائی ہوو۔ اوہنوں فارم ون پھورٹی کھندے اے۔ لگدا اے کہ سال بھر بچ سارا کم ہو جو۔“

”پما جی تہاڈی بہت مہربانی۔“

”مہربانی دی تاں کیہ گل اے۔ اگلا محنت کر کے آپنا حق لے رہے۔ س سچ تہاڈے نویں ریسٹورنٹ، مہاراجہ داکم کیویں ایس؟“ رانے نے گل بدلی۔

”اوہ تاں بہت ودھیا جا رہے۔ پنج سو دی کیسیٹی دا تاں اوتھے حال ای اے، جیہڑا کہ تقریباً پارٹیاں لئی بک ای رہندے۔ مہاراجہ والا سودا بہت ودھیال گیا۔“

”ہن اگانہہ داکیہ پروگرام ایں؟“

”اگانہہ رانا جی اک لکوار سٹور دی گل چل رہی اے۔“

”کیہڑے پاسے؟“

”ایہہ ڈیسی دے ساوتھ ایسٹ ایریے’ بچ ہے۔ نیلر روڈ اتے گڈ ہوپ روڈ

دے انٹر سیکشن تے اک شاپنگ سینٹر اے، سکائیلاک پلازا۔ ایہہ لکوار سٹور اوسے

پلازے’ بچ پیندے۔“

”اچھا! اوہ سکائیلاک لکوار؟“

”ہاں ہاں اوہی۔“

”اوہ تاں بہت بزی تے وڈی جگا اے۔ اگر اوہ بن جاوے فیر اوس ورگیاں

تاں ریساں نہیں۔“ رانے نے وی اوہ سٹور دیکھیا ہو یا سی۔

”کوشش کر رہے آں۔ دیکھو فیر کیہ بندے۔“

”چلو جی سبھ ٹھیک ای ہوؤ۔“

”پما جی تئیں کلدیپ والے کم’ بچ پر سنلی دلچسپی لیو، پلیز۔“ اوہ ٹرن لئی اٹھ

کھڑے ہوئے۔

”رانا صاحب تئیں فکر نہ کرو۔ ہن ایہہ تہاڈا نہیں، بلکہ میرا کم ایں۔“

پھر روی اتے رانے نے ودائی لئی تے واپس مڑ پئے۔

”دیکھ لے اسدا کم کیویں دن دُگنی تے رات چوگنی ترقی کر رہے۔“ راہ’ بچ

آؤندیں روی نے گل چھیڑی۔

”تاں ہی تاں میں کہندا سی کہ جس چیز نوں ایہہ ہتھ لا دیوے اوہی سیونا بن

جاندا اے۔“

”رانا من بھویریں نہ من ایہہ کوئی پینچی ہوئی شے اے؟“

”لگدا تاں مینوں وی ایوں ایں ایں۔“

”ایہہ پچھوں کتھوں دا اے؟“

”اس گل دا کسے نوں پتہ نہیں۔ کوئی کہندے ہریانے دا اے، کوئی کہندے

راجستھان دا اے۔ کئی اسنوں یو پی دے ترائی علاقے دا دسدے نے۔“

”اچھا! اس

”ہور سُن، ایہہ کہندا سی کہ ایہہ نیویارک توں آئیے۔ پر میں سُنئے کہ او تھے

اسنوں کوئی جاندا ای نہیں۔“

”اس دیاں ایہی جانے۔ ساڈے تاں بس بندے دا کم بنجے۔“

”ایہہ تاں ہے، آپاں پیڑگن کے کیہ لینے۔“

”چل مینوں ایہتھے اُتار دے۔ میں تاں چلداں گھر نوں۔“ روی نے آپی

پارک کیتی گڈی دے کول گڈی رُوائی۔ باہر نکل کے آپی گڈی سٹارٹ کیتی۔ فیر

وین ڈورن سٹریٹ تے کھا ماریا تے گھر نوں تڑ گیا۔ گھر جا کے نہا دھو کے ہتھ ’چ

پیگ لے کے ٹیوی مُوہرے بیٹھ گیا۔ او تھوں سکھی ساہنے کچن ’چ پھر دی دسدی

سی۔

”سچ سکھی پرسوں تیری انٹرویو دا کیہ بنیاں؟“ روی سکھی ول دیکھدا اُچی بولیا۔

”کیہڑی انٹرویو؟“

”تیری بینک وچ اسسٹنٹ مینیجر دی انٹرویو نہیں سی؟“

”بڑی چھیتی یاد آئی تینوں میری انٹرویو؟“

”چھیتی نہ صحیح، چل ہُن دسدے۔“

”اوہ کہندے کہ ایہہ گوریاں دا ملک اے۔ چنگیاں جاہاں صرف گوریاں لئی
نے۔ تئیں جا کے ریسٹورنٹاں تے بھاٹے ماں جو۔“ سکھی نے ویگ لایا۔
”توں مینوں اوس دن ای دسدی آپاں لکھ کے شکایت کردے۔“ رومی دا
سرور بولیا۔

”جدوں تینوں میریاں گل ’ج کوئی دلچسپی ای نہیں، تاں دسن دا فیر کیہ فائدہ۔“
”کیوں دلچسپی والی ایہدے وچ کیہڑی گل اے۔ نالے بندہ اجہیاں گل تاں
ویسے ہی کر دیندے۔“

”توں تاں کیتی نہ کوئی گل کدے ویسے ای، آپدے ماسی دے پُت، کلدیپ
دی۔“ سکھی نے متھے تیوڑی پالی۔

”مینوں جدوں کچھ پتہ ای نہیں سی تاں گل میں کیہ کردا؟“
”ایویں مینا نہ بن، تینوں سبھ پتہ سی۔ بلکہ میں تاں ایہہ کہنی آں کہ توں ای
اوہنوں امریکہ لیاہیں۔“

”توں موڑ گھوڑ کے اوسے گل تے آجانی ایں۔ تینوں اک واری دس تاں دتا
کہ ایہتے آؤن دا اوہدا آپنا فیصلہ سی۔“
”ہوں! آپنا فیصلہ۔“ سکھی نے ناساں پھنکاریاں۔

”نالے تیرا اوس نال کوئی لین دین ای نہیں۔ فیرتوں کیوں سارا دن اوس کچھے
مچی جانی ایس؟“

”مچدی، اے میری جُتی۔ پر توں تاں سارا دن اوسے کول گھمدیں نہ؟“
”ایوں گھمن نوں نہ میرے کول ٹائم اے تے نہ ہی میرا خیال اے کہ
امریکہ ’بچ کسے ہور کول ہونیں۔“
”تے جیہڑیاں مغللاں رانے دے اپارٹمنٹ ’بچ لگدیاں نے؟“ دیپ نے
بھواں سکوڑیاں۔

”اوہناں دا کھدیپ نال کیہ لیناں دینے؟“
”پر توں تاں اوہناں ’بچ ہُنے نہ؟“
”توں نہ آپ گھڑی پل سوکھا رہنے تے نہ ای کسے ہور نوں رہن دینے۔
میںوں تاں کھا لیا تیری چک چک نے۔“
”ایہہ تاں پہلاں ویکھنا سی۔ اُدوں تاں....۔“
”نہ نہ، میتھوں نہیں مڑکی دا تیرے نال۔ آہ لے یار چلے۔“ روی نے اُٹھ
کے چپلاں پائیاں تے باہر نکل گیا۔

ایہہ اج دا نہیں ایہہ نت دا ورتارا سی۔ جدوں ہی کتے لڑائی بھکھدی تاں
روی کھسکن دی کردا۔ پر اگر کدے روی شرابی ہوندا تاں کم خراب ہو جاندا۔ اک
تاں سکھی دا سُبھائی تھوڑا چکواں سی۔ اوہنوں ہمیشہس اپنکار رہندا سی۔ نال ہی اوس
دی ہوئے وی بڑی اُچی سی۔ اُپروں زیادہ خرچے، بہنتا کم اتے نت دیاں مُشکلاں
اوہناں وچ تلکھیاں پیدا کری رکھدیاں سن۔ سکھی کسے نہ کسے گل تے آڈھالائی

رکھدی سی۔ کوئی بہانہ ہوندا، اوہ لڑن نوں تیار رہندی۔ کئی واری روی بہت پریشان ہو جاندا سی۔ اوہنوں بچیاں دا فکر وی ماردا سی۔ جدوں کتے اوہ لڑن لگدے تاں بچے پتیاں وانگوں کمبن لگدے سن۔ روی سمجھدا سی کہ اوہناں دی ایس نت دی کھیں کھیں دا بچیاں تے بہت بُرا اثر پیندا ہے۔ ایس کر کے اوہ لڑائی توں ٹالا وندا۔ اج روی گھر سندھیہاں تاں ایس لئی آیا سی کہ کچھ پل بچیاں نال بہکے آنند ماؤں۔ پر اوہ دو منٹ وی نہ بیٹھ سکیا تے لڑائی شروع ہوندىاں ہی اُٹھ کے باہر نوں تڑ گیا۔

مہاراجہ ریٹورنٹ 'بچ کم بہت زیادہ سی۔ اج رات نوں ایتھے وڈی پارٹی ہو رہی سی جسدا پر بندھ راجندر سنگھ گل دے پر یوار ولوں کیتا گیا سی۔ راجندر سنگھ جس نوں ہر کوئی راج گل کر کے جاندا سی، کنسٹرکشن دا بزنس کردا سی۔ اوس دی، راج گل کنسٹرکشن نہیں دی کمپنیں سارے علاقے 'بچ مشہور سی۔ اج سویرے ورجینیاں دی فارفیکس کاؤنٹی 'بچ پینڈے بریڈک روڈ والے گروودارہ صاحب و بچ لڑکا لڑکی دے آئند کارج ہوئے سن۔ اوتھے صرف دونوں پاسیاں دے پر یوار اتے خاص رشتے دار سن۔ پر اج دی رات والی پارٹی 'بچ راج گل نے سبھ دوست متر اتے کیونٹی دے ہور بہت سارے جان پچھان والے پرواراں نوں سدا پتر دتا ہویا سی۔ باہروں آؤن والیاں و بچ راج گل دے رشتے دار ہر نام سنگھ تے اوس دی پتی شوندر کور کیلیفورنیاں دے سنوا کیون شہر توں آ رہے سن۔ پنج گوجدے نوں ریٹورنٹ والیاں نے سارا سامان تیار کر لیا۔ حال اندر میز گرسیاں سزا دتیاں گئیاں سن۔ اندر لجان والا کھان پین دا سامان ریہڑیاں اُپر رکھ لیا گیا سی۔ ویٹر چٹیاں وردیاں پائی تیار برتیار سن۔ مہاراجہ دے مینیجر نے وڈی پارٹی کارن کوہ نور ریٹورنٹ دے کجھ ویٹراں نوں وی ایتھے بلا لیا سی، جہاں 'بچ کڈیپ وی سی۔ شیشے ساہمنے کھڑا ویٹر دی وردی پائی کڈیپ اپنے آپ تے ہسیا 'واہ ہئی کڈیپ سنگھ ایگریکلچر انسپکٹر مگتسر زون'۔ ایہہ نیم پلیٹ اوہدے مگتسر والے دفتر دے باہر لگی ہوندی سی۔ ایسے نوں مینیجر نے آواز ماری تاں اوہ اوتھوں ہٹدا اگے آ گیا۔ اُدھر

پارٹی شروع ہو چکی سی۔ مہمان آؤن لگ پئے سن۔ راج گل اتے اوہدے پر یوار والے حال دے گیٹ تے کھڑے مہماناں دا سواگت کر رہے سن۔ اندر سٹیج اُپر لاڑا اتے لاڑی برابر ڈھیاں گُریاں اُپر بیٹھے ہوئے سن۔ مہمان اوہناں کول جا کے ودھائی دیندے تے کچھٹ اک پاسے رکھدے حال وچ لگے میزاں دوآلے جا بیٹھدے۔ ویٹر آپنیاں کھانے دے سامان والیاں ریہڑیاں لئی حال وچ گھم رہے سن۔ حال جدوں تقریباً پورا بھر گیا تاں حال دے وچکار کر کے وڈے میز اُپر کیک سجایا گیا۔ پر یوار دی اک کُڑی نے ڈبے وچوں شیمپین دی بوتل کڈھی۔ اوہ اوں گلاں جہیاں ماری جا رہی سی پر اوس توں بوتل دوآلے چکیا کاغذ نہیں لہہ رہیا سی۔ اوہ بوتل پھڑی کچن ول بھجی۔ اُدوں ہی ساہمنیوں کلدیپ آ گیا۔

”مے آئی ہیلپ یو میم؟“ اوہنے کُڑی نوں روک لیا۔

”ایتھوں کوئی پھورک جاں چاکو وغیرہ دیا یو۔ آہ کاغذ نہیں لہہ رہیا۔“

”لیاؤ مینوں پھڑاؤ۔“ کلدیپ نے کُڑی توں بوتل پھڑ کے نوہہ نال کاغذ لاه

دتا۔

”آہ پھڑو۔ بس انی ای گل سی۔“ اوہنے بوتل کُڑی نوں واپس پھڑا دتی۔

”جی تھنکس۔“ اوہ کاہلی نال مڑ گئی۔ اوہدے واپس مڑن تے کیک کٹیا گیا۔ فیر

شیمپین دی بوتل کھولن لگے۔ بوتل دا ڈٹ پٹیا تاں شیمپین راکٹ وانگوں باہر

نکلی۔ حال وچ تاڑیاں و جن لگیاں۔ پارٹی شروع ہو چکی سی۔ لوک میزاں دوآلے

بیٹھن لگے۔ شراب دا دؤر شروع ہو گیا۔ شراب میزاں تک پہنچن لگ پئی سی۔

جنانیاں ول ساپھٹ ڈرنک جا رہے سن۔ کئی آپنے صاف ڈرنک پرساں وچ ہی پا

کے لیائیاں سن۔ دس کُودجے نوں پارٹی اپنے جو بن تے سی۔ اندر پُورا رولا پے
 رہیاسی۔ میوزک نے اڈ اڑاٹ پایا ہویا سی۔ رانا، روی، کرما اتے بلو اپنا اڈ ٹیبل ملی
 بیٹھے سن۔ روی اپنے پچھلے ٹیبل والیاں دی گل بڑے دھیان نال سُن رہیاسی۔
 "میں نہیں مندا ایہہ گل؟" روی دے پچھلے ٹیبل ولوں آواز آئی۔
 "کیوں جھوٹھ بول کے مینوں کیہ ملوگا؟" گل کرن والے نے جواب دتا۔
 "نہیں یار، مینوں بھائی جی دی گل 'بچ سچائی لگدی اے۔" روی دے پچھلے
 ٹیبل تے بچہ شروع ہو چکی سی۔

"تاں ہی تاں کہنا کہ پہلاں میری پُوری گل تاں سُنو۔"

"ہاں ہاں بھائی جی تسیں گل شروع کرو۔"

"میں تے راجندر کدے ہتھیں بگری بھندے ہوندے سی۔"

"ایہہ کدوں کُودی گل اے؟"

"ایہہ ہووے کوئی پنہنجی کُوسال پُرانی گل۔"

"اچھا۔"

"اُدوں میں نواں نواں ایہتھے آیا سی۔ مینوں لگدے کہ راجندر وی کتے اُدوں
 جے ای آیا سی۔ جیویں میں تھونوں پہلاں دسیے کہ میں اوس کنسٹرکشن کمپنی 'بچ
 بگری توڑن داکم کردا ہوندا سی۔ نوں آئے راجندر نوں وی میرے والا کم ای ملیا۔
 اُنچ ایہہ دسدا ہوندا سی کہ ایہہ سول انجینیر اے۔ پر اسیں چھ ست مہینے اکٹھے
 بگری توڑن داکم کردے رہے۔ فیرا اسیں دی لیاقت نوں ویکھدیاں کمپنی نے ایس نوں

سر ویسز بنا دتا۔ تھوڑی دیر بعد ایس نوں کوئی ہور چنگی جاب مل گئی۔ کوئی دو کوسالان بعد ایہہ اوسے کمپنی 'چ پراجیکٹ انجینئر بن گیا۔

”توں وی کچھ بنیاں کہ نہیں؟“

”اسنے کیہ بنے۔ ایہہ تاں اوہی رہیا ہووے روڑی کٹ۔“ گل کرن والے دے کسے دوست نے اوہنوں محول کیتا۔

”جیہڑا انڈیا 'چ سڑکاں تے پھر دا ہوندے۔“

”اویسے یار تئیں اوس دی گل تاں پوری ہو لین دیو۔ ہاں بھائی جی اگے گل

تورو۔“

”جدوں ایہہ پراجیکٹ انجینئر سی تاں اُدوں ایہہ آپنا نام صرف راج گل لکھن لگ پیا۔ او تھوں ای ایس دا نہیں راج گل سبھ دی زبان تے چڑ گیا۔ اُدوں جے ہی اسنے دو پلاٹ خرید لائے۔ فیر دو کوسالان پچھوں اسنے اوہناں چوں اک پلاٹ ویچ کے اوہناں پیسیاں نال دُوجے پلاٹ تے گھر بنا لیا۔ قدر تیں اسنوں اوس گھر دی چنگی آپھر آگئی۔ ایس نے اوہ ویچ کے چار پلاٹ ہور خرید لائے۔ اوہناں اُپر وی اسنے چار گھر بنا کے ویچ دتے۔ اُدوں تک اسنوں کافی تجربا ہو چکیا سی۔ فیر تاں چل سو چل۔ اسدا کم نت دن ودھدا گیا۔ ہُن اپنے ساہمنے ایس ایس۔ ڈیسی دے آلے دو آلے ایس دی کمپنی 'راج گل کنسٹرکشن' ہزاراں نوں گھر بنا رہی اے۔ ایس توں علاوہ آفس بلڈنگاں، شپنگ مال تے ہور پتہ نہیں کیہ کی بناؤن لگی ہوئی اے۔“

”اچھا ایوں بنیے ایہہ آپنی کیونٹی دا بزنس مین نمبر ون؟“

ہُن سارے ہی گل کرن والے دی گل نوں دھیان نال سُن رہے سن۔

”جے تئیں راج گل دا آپنا گھر ویکھو تاں ویکھدے ہی رہجوں گے۔ ورجینیاں دے سبھ توں مہنگے ایریئے ’گریٹ پھالس’ ’ج اے اسدا آپدا گھر۔ میں کہنا کہ دُنیاں دی کپڑی سہولت اے جیہڑی کہ ایس دے گھر وچ نہیں ہے۔ چار پنج تاں نوکر ای ہونگے۔“

’بندے تاں سارے اکو جے ہی ہوندے اے۔ قسمت ہی بندے نوں کُچھ دا کُچھ بنا دیندی اے۔ ’ایہہ گل ’من’ ’ج سوچدا روی ساہنے پھر دے راج گل دل ویکھ رہیاسی۔

”بائی کوئی ہیر حور ای سنادے یار۔“ نشے دی لور ’ج ہوئے بلونے رانے نوں فرمائش پائی۔

”اج ہیراں سُنن دا نہیں، ہیراں ویکھن دا ویلا اے۔ ساہنے ویکھو کیویں پھر دیں تتلیاں وانگول اُڈدیاں۔ اوہ ہرے سوٹ والی ول ویکھو۔ ایوں لگدے کہ کتے وچالوں ٹٹ کے ای نہ ڈگ پوے۔“ رانا کڑیاں ول ویکھدا اکھاں دی بُھکھ مٹا رہیاسی۔ اینے نوں کئی جوڑے اگے آ کے ڈانس کرن لگے۔ ریو ریس ہور لوک نچن لئی اگے آؤندے گئے۔ اُدھر آپنی ڈیوٹی دے رہے کلدیپ دا دھیان دار وار اوس کڑی ول جارہیاسی جو کہ اوس توں شیمپین دی بوتل کھلواؤن آئی سی۔ اوہنے ویکھیا کہ اوہ اک وڈیری عمر دی عورت نال گل کرن وچ رُجھی ہوئی سی۔ اوہ بہانے جے نال اُدھر نوں گیا۔

”میڈم تئیں لَو کُچھ؟“

”نہیں تھینکس، میں ٹھیک آں۔“

ایدھر اُدھر گیڑا کڈھ کے کُدیپ او سے ول پھیر چلا گیا۔ جدوں اوہ اوس دوآلے گیڑے کڈھنوں نہ ہی ہٹیا تاں گُڑی نے اک سو پھٹ ڈرنک چک لئی۔
”ہُنانون ایہتھے پہلی وار ویکھیے؟“ کُدیپ نے بہانے نال گل شروع کیتی۔

”ہاں دراصل میں ایہتھے نویں آں۔“

”صرف پارٹی اٹینڈ کرن آئے اوں؟“

”نہیں، ہُن تاں ایہتھے ای رہنے۔ میں کیلیفورنیاں توں آئی آں۔ راج گل

میرے رشتے دار نے۔“

”اتھے پڑائی شروع کرنی ایں؟“ گل چالو رکھن لئی کُدیپ نے پڑائی دی گل چھیڑ لئی۔

”ارادہ تاں ہے۔ تئیں دسو ایہتھے کسے یونیورسٹی جاں کسے چنگے کالج بارے؟“

”میںوں تاں کیہ پتے جی۔“

”کیوں تئیں ایہتھے پڑدے نہیں؟“

”پڑن نوں جی تاں کردے، پر کئی مزبوریاں ہوندیاں نے۔“

”انڈیا توں کیہ پڑاے؟“

”او تھوں تاں ہتھیرا کُچھ پڑاے پر.....“

”تاں وی؟“

”او تھوں میں پیپولر ان ایگریکلچر اتے باٹنی دی پی ایچ ڈی کیتی ہوئی اے۔“

”اینا پڑ آ لکھیا تے بنیا پھر دے ویٹر۔ گُڑی نے دھیان نال اوس ول ویکھیا۔

”اُتھوں کیہڑے کالج توں پڑے اوں؟“

”بی اے یو لدھیانہ توں۔“

”اوہ نامئیس ٹو میٹ یو۔ آئی ایم رمندیپ رمی آلسو پھرام لدھیانہ۔“ لدھیانہ
دا نام سُندیان ہی اوہدا چہرہ کھڑ گیا تے اوہنے آپناں ہتھ اگانہہ کڈھیا۔
”جی میں کُدیپ سنگھ۔“ کُدیپ نے اوس نال ہتھ ملایا۔

”کیہڑے سن بچ پڑے اوں۔“ کُدیپ نے اپنے لدھیانہ پڑن دا سال دسیا
تاں رمی نوں خیال آیا کہ سُکھ چین تاں اوس توں بعد ’بچ لدھیانہ آیا سی۔ فیر
اوہناں کُجھ کُہور ایدھر اُدھر دیاں گل کیتیاں۔ اُدھر پارٹی وی ختم ہو رہی سی۔
لوک گھراں نوں مڑن لگ پئے سن۔ رومی رانے ہوراں دا گروپ وی چاں جھڑاں
پاؤندا گڈی ول نوں جارہیا سی۔ گڈی کرے نے چلاؤنی سی۔ کیونکہ اج گڈی چلاؤن
دی داری اوس دی سی ایس کر کے اوہنے شراب نہیں پیتی سی۔ کرما پارکنگ ’چوں
گڈی کڈھن لگیا تاں اوہدے پچھے کوئی ہور، گڈی بیک کر رہیا سی۔ دوسرے ڈرائیور
نے کرے نوں ساودھان کرن لئی ہارن ماریا تاں بلو نے اوہنوں گاہل کڈھی۔ بلو
دی گاہل سُن کے دوسری گڈی ’چوں وی کوئی باہر نکلیا۔ اوہ وی بلو واگوں شرابی
سی۔ دونوں اک دوجے نوں گاہلاں دیندے آپس و بچ اُلجھ پئے۔ ایسے نوں کسے
دوارا کال کیتی پُولیس پہنچ گئی۔ پُولیس نوں ویکھ کے دونوں دے ساتھیاں نے اوہناں
نوں سمجھایا کہ جے پُولیس توں بچناں ہے تاں سمجھوتہ کر لوو۔ اوہ چھبیتی چھبیتی
آپس و بچ ہتھ ملاؤندے گڈیاں و بچ بیٹھن لگے تاں ایسے نوں پُولیس والے کول
پہنچ گئے۔

”ویٹ اے منٹ، وٹ از گونگ آن اور ہیر؟“ نیڑے آؤندا پولیس والا بولیا۔

”نتھنگ سر، وئی آر اوکے۔“ دونوں دکھاوا کر رہے سن جیویں کہ کجھ ہو یا نہ ہی ہووے۔

”یو بوتھ کم ٹو دا سائیڈ پلیز۔“ پولیس والے سمجھ گئے کہ ہُن ایہہ ڈرامہ کر رہے ہن۔ اوہناں نے دوہاں نوں گڈی نال لا لیا تے تلاشی لین لگے۔

”وئی ڈڈ ناٹ ڈو، نہیٹھنگ رانگ، سر۔“ دونوں صفائیاں دے رہے سن۔

”ورجینیاں سٹیٹ ’ج پبلک پلیس تے الکوہل پینی غیر قانونی ایں۔“

”پر سر، اسیں تاں اندر حال ’ج پتی سی؟“

”لیکن ہُن تسیں پارکنگ لاٹ ’ج ہو جو کہ پبلک پلیس اے۔“ اوس پچھووں پولیس والیاں نے اوہناں دی کوئی گل نہ سنی تے دونوں نوں گرفتار کر لیا۔

”چل توڑ گڈی، بلو تاں اج سرکاری مہمان بن کے رہو۔“ رانے نے گڈی تروالی۔

”اسدا یار ایہی رپٹڑ رہندے۔ باہر کتے وی جاؤ، ایہہ ڈرنک ہو کے کسے نہ کسے نال سنگ پھسائی رکھدے۔“

”شاید اج دی رات ایس نوں کوئی عقل آجاوے۔“ کرے نے گڈی گھر نوں تروالی۔

پارٹی دی سانجھ سنبھائی تے حال دی صاف صفائی کردیاں رات دے دو وج
 گئے۔ سویر دے کم کردیاں نوں اگلا دن چڑھن والا ہو چکیا سی۔ تھکیواں بہت سی۔
 مہاراجہ داکم مُکا کے کُدیپ آپدے ریسٹورنٹ کوہ نورتے پہنچیا۔ سون توں پہلاں
 کُدیپ نے ڈاک والے ڈبے ول نگاہ ماری۔ اوہدے نہیں دیاں دو چھٹیاں پایاں
 سن۔ پہلی چٹھی کوئی سرکاری چٹھی لگدی سی۔ اوہنے چک کے جیب 'بج پالئی۔
 دوسری چٹھی ول ویکھدیاں اوہدا چہرہ کھڑ اٹھیا۔ ایہہ چٹھی اوس دی گھروالی سی۔ بیڈ
 تے پندے کُدیپ نے چٹھی کھول لئی۔ عام دی طرحاں پیار مہبت دیاں گل لکھدی
 جسمیت نے اخیر تے لکھیا سی کہ اوہ اک دو دنوں و بج ہسپتال 'بج داخل ہون والی
 ہے۔ ہو سکدے کہ خوش خبری، چٹھی توں وی پہلاں پہنچ جاوے۔ کُدیپ نوں
 پتہ سی کہ کُجھ ہی دنوں 'بج اوہدے بچے دی ڈلوری ہون والی ہے۔ ایہہ چٹھی پڑ
 کے جیب 'بج پالئی تے فیر اوہنے دوسری چٹھی کھولی۔ ایہہ ڈپارٹمنٹ آف لیبر دے
 دپھتروں آئی سی۔ ایس و بج لکھیا سی کہ کُدیپ سنگھ دی لیبر سرٹیفیکیشن اپروو کیتی
 جاندی ہے۔ ہن اوہ اگے امیگرشن دے اپلائی کر سکدا ہے۔ کُدیپ نوں اکھاں تے
 یقین نہ آیا۔ اوہنے وار وار ایہہ چٹھی پڑدیاں دل 'بج رب دا شکرانہ کیتا کہ ہے داتا
 ہن اوہدے سارے ڈکھ دھوتے جانگے۔ دن چڑھن والا سی۔ اوس توں بعد اوس
 دی بالکل اکھ نہ لگی۔ اوہ کھیلاں و بج ہی زڑیا پھریا کہ ہن اوہ امیگریشن دے اپلائی
 کروں۔ کُجھ دیر 'بج اوہنوں گرین کارڈ مل جو۔ اُستوں بعد انڈیا جاوے۔ فیر اوہدے بچے
 وی ایستے آ جانگے۔ اجہیاں سوچاں سوچدے نوں اوہنوں دن چڑھ گیا۔ سویرے

اوسنے ایہہ چٹھی پے دی میل وچ رکھ دتی۔ ریٹورنٹ کھلھ گیا۔ کُدیپ بھج بھج
کے کم کردا پھر داسی جدوں اوہنوں پے نے بلا لیا۔

”مبارکاں ہون بی کُدیپ۔“

”جی کاہیاں؟“ اوہ جان بُجھ کے انجان بنیاں۔

”تیری لیبر سرٹیفیکیشن اپروو ہو کے آگئی۔ ایہہ کوئی ماڑا موٹا کم تھوڑا ای
اے۔“

”پما صاحب ایہہ سبھ تہاڈی مہربانی ایں۔“ کُدیپ نے دونوں ہتھ جوڑے۔

”اج تاں تیرے سر پارٹی ہو گئی۔“

”جی پارٹیاں تہا تھوں کتے چنگیاں نے۔“

”چل بی کُدیپ سیاں، تیرا کم تاں ہو گیا فتح۔ ہن دو چار مہینیاں ’چ گرین

کارڈ لٹجو۔ انڈیا دیاں تیاریاں کردے۔ اک وار سبھ نوں مل آئیں۔“ پما اُٹھ کے
جان لگیا۔

”اک توں ایوں کریں۔ اپنے ہیڈ سٹک مہیش نوں مل کے اگے دی پراسیس

بارے پچھلیں۔ اوسنے چھ کومینے پہلاں ایہوں ایں گرین کارڈ لیے۔ تیرے والا کیس

ای سی اوہدا دی۔ دوسرا تینوں اج دی چُھٹی دتی۔ جاہ دوستاں متراں نال مل کے
خوشی منا۔“

پھر پما چلا گیا تے کُدیپ مہیش توں اگے امیگریشن دے اپلائی کرن اتے ہور

پیپر ورک وغیرہ فائل کرن بارے سمجھدا رہیا۔ مہیش نے اوہنوں دسیا کہ اوہدا

گرین کارڈ ملدیاں ہی اوہدے بچے وی نال ہی آجانگے۔ ویسے کُدیپ نے جسمیت

نوں کہہ کے اوہناں دے پاسپورٹ وغیرہ پہلاں ہی تیار کروائے ہوئے سن۔ مہیش
ولوں وہلا ہو کے اوہنے روی نوں فون ملایا۔

”کیویں خیر اے۔ سویرے سویرے عیسوی...؟“ روی رات دی شراب دا
بھنیاں ہو یا اہجے بیڈُ بچ ہی پیا سی۔

”خیر وی اے تے تینوں خوش خبری وی سبجری سویر ورگی سناؤنی ایں۔“
”اوہ کیہ ہئی؟“

”میری لیبر سرٹیفکیشن اپروو ہو گئی۔ کل ای چٹھی آئی اے۔“
”واہ ہئی واہ۔ آہ تاں چکتے پھٹے۔ واقعہ ای بہت ودھیا خبر اے۔ چل اج کم
توں چھٹی کر لے، جشن مناواں گے۔“

”جشن مناؤن لئی اج دی چھٹی تاں پے نے مینوں آپ ہی دے دتی۔
تسیں جشن مناؤن والے بنو۔“

”چل ٹھیک اے، میں کرداں رانے نوں فون۔ اوہ تینوں پک اپ کر کے
لیجوگا۔ فیر میں وی پینچداں اوتھے۔“

تھوڑی دیر بعد رانا کلدیپ نوں پک اپ کر کے اپنے اپارٹمنٹ لے گیا۔
اگے کر ماتے بلو وی کچھاں بجائی جانداں سن۔ فیر اوہ چارے جنے شاپنگ کرن نکل
ترے۔ دوپہرے جے جدوں روی آیا تاں میٹ رجھی جاندا سی۔

”کیویں کیتا نہیں اہجے کم شروع؟“ روی نے میز تے بند پئی بوتل ول ویکھیا۔
”بس تینوں ایں اڈیکدے سی۔“

”لو میں تاں فیر آ گیا۔“ روی نے چابیاں پاسے ٹنگ دتیاں۔

”توں آگیاں تاں فیر پارٹی وی شروع۔“ رانے نے بوتل دا ڈٹ پٹدیاں پنج پیگ بنائے تے سوڈا ملا کے ساریاں نوں پھڑا دتے۔

”چیرز! کلدیپ دے گرین کارڈ دے نہیں۔“ گلاس ٹکرا کے اوہناں اکو ساہے پیگ ختم کر کے گلاس واپس میز تے رکھ دتے۔

اک وار شروع ہون دی دیر سی کہ فیر تاں پیگ تے پیگ چلن لگے۔ سماں لنگھدا رہیا۔ دن ڈھلدا رہیا تے اوہناں دی پارٹی جو بن تے آؤندی گئی۔ فیر تاں رانے دے گانے سن تے باقی جنے ٹلی ہوئے اوہدے نال گا رہے سن۔ پتہ نہیں کون کدوں تک پیندا رہیا۔ کسے نوں کوئی سُر ت نہ رہی کہ کون کدوں سُر ت۔

سویرے سویرے وجدے فون نے سبھ نوں ڈو گھسی نیند چوں جگایا۔ فون دو وار کھڑک کے کٹیا جا چکيا سی۔ تبجی وار جدوں فون وجن لگیا تاں رانے نے لمبی بانہہ کر کے دُور پیا فون چکيا۔

”اوہ تاں جی سُر ت پیے۔“ فون انڈیا توں سی۔ اُدھروں کوئی کلدیپ بارے بچھ رہیا سی۔

”تے پئے نوں جگاؤ بھائی کاکا۔ اوہنوں خوشی دی خبر دینی ایں۔“

”تے پئے نوں تاں جگا لینے آں۔ پر خوش خبری تئیں سانوں وی دس سکدے اوں۔“

”گل بھائی کاکا ایہہ اے کہ کلدیپ سیئوں مُنڈے دا پو بن گئے۔“

”واہ جی واہ، ایہہ تاں سویرے سویرے تئیں بڑی ودھیا خبر دتی اے۔“

”کیویں؟ کس دا فون ایں؟“ کلدیپ اٹھ کے رانے دے کول آ گیا۔

”فون جسدا مرضی ہو یا، توں یار کھنکھبری سُن۔“ رانے نے فون کُدیپ نوں پھڑا دتا۔

فون سُن کے کُدیپ وی باگو باغ ہو گیا۔ دو چار گل توں بعد اوہنے فون کٹ دتا۔

”اسنوں کہندے اے کہ دینے والا جب وی دیندے، دیندے چھپر پھاڑ کے۔“ بلو سونے دے وچ ای سر اڑائی پیا ای بولیا۔

”میرا خیال اے کہ ٹیبل توں سامان تاں نہ ای چکھئے۔ کیونکہ پارٹی تاں ہُن کنٹینینو رہوگی۔“ کرمے نے سر اُتاتنہہ چکھیا۔ رات زیادہ پیتی ہون کر کے اُسدیاں اکھاں ابے وی گيرو وانگوں لال سن۔

”سچ روی کتھے اے؟“ اینے نوں کُدیپ دُوبے کرمے چوں باہر آ گیا۔
”اوہ تاں رات ای گھر چلا گیا سی۔ تینوں پتہ تاں ہے کہ اوہ رات نوں گھرے ضرور جاندے۔“

”گھر گئے تاں اوہنوں فون کر کے بلاؤ۔“

کرمے نے روی نوں فون ملا لیا۔ اُدھر کئی گھنٹیاں وچن توں بعد روی نے فون چکھیا۔ اودھے دے مُونہہ چوں مسال ای ہیلو نکلی۔

”کیویں مریاں وانگوں بولدے؟“ کرمے نے مخول کیتا۔

”میں تاں ٹھیک آں، کتے رات تھوڈے چوں تاں نی کوئی چڑھائی کر گیا۔
سالیو تڑکے ای لگ پئے ٹپن۔“

”نہیں اسیں تاں سارے جیوندے ای آں۔ بس تینوں ایناں ای دسنے کہ
رات والی پارٹی کنٹینیو اے۔ توں چھیتی توں چھیتی ایتھے پہنچ۔“ ایناں کہندیاں
کرے نے فون کُدیپ نوں پھڑا دتا۔ کُدیپ نے انڈیا توں آئے فون بارے دسیا
تے اوہ واہوا چر گھر یلو گل کردے رہے۔

”ہاں دسوئی کیہ پروگرام ایں؟“ تھوڑی دیر بعد روی وی اوتھے پہنچ گیا سی۔
”پروگرام بانی روی ایہہ اے کہ اج تاں سارا دن اوہی چلو وے مینوں
کھچلے ویریا، کھچ لے چو بارے وچ بانہہ پھڑ کے۔“
”اویے یار ٹائم تاں ہو لین دیو۔“

”دیکھو وی بھرا دو! پہلاں چیزز والا ہاڑا کُدیپ دے منڈے دے نہیں دا لا
لو۔ فیر ہولی ہولی چلی چلاں گے۔“ کرے نے بوتل چک لیادیں۔
”چلو ٹھیک اے پھر۔“ رانے نے پنچ پیگ تیار کیتے۔ آپس وچ گلاس
ٹکراؤندیاں، چیزز جو نیڑ کُدیپ دے نہیں کہندیاں گلاس خالی کر دتے۔
”میرا خیال اے کہ میں اک واری ریسٹورنٹ تے جا آواں۔ اج دی چھٹی دا
وی کہہ آؤں گانا لے پے دے متھے لگ آؤں۔“ کُدیپ نے ساریاں دی صلاح
منگی۔

”ایہہ ٹھیک اے، توں چھیتی دینے اُدھر دا نیڑ آ۔ فیر بے فکر ہو کے بیٹھاں
گے۔“

”چلو ٹھیک اے میں تڑ کے ہی چلا جانا۔“ کُدیپ نے دروازہ کھولیا۔
”چھیتی مڑیں۔ اسیں اُناں چر روڑدے آگڈی۔“

"بس میں گیتے آیا۔" کلدیپ بھج کے پوڑیاں اتر گیا۔
باقی جنے پچھے بیٹھے یکڑ مار دے رہے۔ وچ وچ دی اوہ گھڑی ول ویکھ
لے ندے سن۔ اوہ بیٹھے کلدیپ نوں اڈیکدے رہے پر اوہ مڑ کے نہ آیا۔

جیوں ہی جسی نے شکھ چین نوں دسیا سی کہ ایدھروں طلاق ہون توں بعد رمی دوسرا ویاہ کروا کے کدھرے دُور چلی گئی تاں اوہنوں یقین ہی نہ آیا۔ بہت دیر تک کپ 'بچ اگلا بیٹھا اوہ ابھی سوچدا رہیا کہ رمی نوں چاہیدا سی بنی انا کُجھ ہو جان توں بعد اوہ اوہنوں ایس بارے ضرور خبر کردی۔ کدے اوہنوں کوئی خیال آ رہیا سی تے کدے کوئی۔ کُجھ سماں بیتن اُپرنت جیوں ہی اوہ کُجھ شانت ہویا تاں اوہنوں ایس گل دا دُوجا پہلو نظر آیا تے اوہ سوچن لگی۔

'جیوں اوہ ویاہ کروا کے امریکہ آئی تاں اوس توں بعد ساڈے 'بچ کوئی میل جول نہیں سی رہیا۔ اوس پچھوں، اوس نال کیہ کی واپریا ایہہ تاں مینوں جسی توں ہی پتہ لگیے۔ نہیں میرے بھائی دی تاں اوہ اپنے گھر ٹھیک ٹھاک سی....'

'پھر جو کُجھ میرے نال ہویا، اوہدا وی اوہنوں کوئی پتہ نہیں۔ اوہ تاں شاید ابھی سمجھدی ہوؤ کہ میں وی کدھرے ویاہ وغیرہ کروا کے آپنی زندگی شروع لئی ہوؤ۔ کیونکہ آخر وچ کرناں تاں سبھ نوں ابھی کُجھ پیندے۔ اسیں اک دُوجے دی زندگی دیاں مُشکلاں توں انجھگ اپنے اپنے راہاں تے چل رہے سی۔ اصل وچ جس دن رمی دا ویاہ ہو گیا، ساڈے وچکار دے سبھ رشتے اوسے دن ختم ہو گئے سن۔ ابھی اصلیت اے۔ فیر جھورنا کاہدے لئی اے۔ سگوں میں تاں کہنا کہ اوہ آپنی نوں زندگی شکھ شانتی نال گزارے۔'

آپنے آپ نال گل کردے شکھ چین نے من سمجھا لیا۔ جیوں ہی اوہنے اصلیت قبولی تاں اوہدا من کجھ ہولا ہو گیا۔ فیر اوہنوں یاد آیا کہ جسی نے اوہنوں آپنے گھر آؤن نوں کہا ہسی۔ پر ٹائم ول ویکھدیاں اوہنے اُدھر جان توں ٹال وٹ دتی۔ کھانا کھا کے اوہ بسترے ’بچ جا پیا۔ اُدھر جسی نوں ساری رات نیند نہ آئی۔ اوہنوں شکھ چین دا ہی فکر لگیا رہیا۔ سویرے جدوں اوہنوں پتہ لگیا کہ شکھ چین فارم تے ای اے تاں اوہنوں شکھ دا ساہ آیا۔ فیروی اوہنے شکھ چین نوں ملن دا سوچ لیا۔ آتھنے جے گھر والے نوں بھیج کے اوہنے شکھ چین نوں ڈرتے بلا لیا۔ ہر میل دھامی شکھ چین نوں کیمپ ’چوں لے آیا۔ کچن ٹیبل تے ہندیاں شکھ چین نے ویکھیا کہ پہلے دن دی طرحاں بوتل دے نال اکو گلاس رکھیا ہویا سی۔

”دھامی صاحب جاں تاں ٹسیں وی پیو نہیں فیر اکلے نے تاں میں پینی نہیں۔“

”شکھ چین سیاں، میں تاں کم تے جانے میں کیویں پی سکداں؟“

”دھامی صاحب کم تے تاں ٹسیں پنج دن رہنے اوں۔ ایس طرحاں تاں تہاڈی

گنتی نہ پین والیاں ’بچ ہونی چاہیدی اے۔“

”میں تاں کہنی آں کہ ایہناں دی گنتی سبھ توں ودھ پین والیاں ’بچ ہونی

چاہیدی اے۔“ جسی نوں گل کرن دا موقع مل گیا۔

”کیوں ہی اڈا میں کڈا کووڈا پیا کڑ آں؟“ دھامی تھوڑا کو ہسیا۔

”شکھ چین ٹسیں ایس ایہناں نوں سمجھاؤ۔ پین دی وی حد ہوندی اے۔ جس

دن چھٹی ہووے تاں چووی گھنٹے پیندے رہندے نیں۔“

”اپنی تاں جی بہت زیادہ اے۔“ شکھ چین نے بندا اتدا جیہا ہنگارا بھریا۔

"اک ہارٹ اٹیک ہو چکے، اُپروں ابے پیو نہیں ہندے۔ کدے ایہہ سوچے کہ اگر تہانوں کُچھ ہو گیا تاں جو آکاں داکیہ بنوں؟" جسی نے اکھاں پونجھیاں۔

"تیرے ہوندیاں جو آکاں داکیہ کوئی فکر نہیں۔"

"ایہناں کول تاں بس اک آہ جواب اے۔"

"دھامی صاحب بالکل بند نہ صحیح چلو کُچھ گھٹ کر دیو۔" سکھ چین فیر ہولی جیہی بولیا۔

"اوائے یار، آخر وچ تاں مرنا ای ایں، فیر اگوں ہو یا کہ پچھوں۔ جے نہ پیواں گے فیر کیہڑا ساری عمر بیٹھے رہاں گے۔ جدوں آؤنی ایں تاں اوہ آ ای جانی ایں۔"

"تسیں میری تھال کھڑ کے سوچو، فیر پتہ لگو ایہناں گل دا۔" جسی ابے وی دُس دُس کری جا رہی سی۔

"تیری تھال کھڑو کے سوچداں، تاں ہی تاں انی پینا۔ مینوں کیہڑا....۔"

اگوں ہر میل دھامی نے گل وچکار ہی چھڈ دتی تے اوہ چُپ ہو گیا۔

"تسیں بیٹھو، میں تاں فیر چلداں۔" اوہ سکھ چین ول ویکھدا ہولی جیہی بولیا تے دروازہ کھول کے باہر نکل گیا۔ باہروں ٹرک سٹارٹ ہون دی آواز آئی۔ فیر ٹرک دے تَرن دی گونج سنائی دتی۔ گونج ہولی ہولی گھٹدی کنناں توں دُور ہوندی چلی گئی۔ اخیر گونج رات دی ساں ساں وچ گواچ گئی۔

"چل چُپ کر ہُن، کیوں من خراب کیتے۔" سکھ چین نے جسی ول ویکھیا۔

”بچے پل گئے تے ذمہ داری تک گئی۔ فیر بس چلدے بنو۔ کدے ایہہ نہیں سوچیا کہ جیہڑی مگر سہیڑی اے، اوہدا کیہ بنوں۔“ جسی اوویں ہی روئی جا رہی سی۔

”سکھ چین میں بہت سوچدی آں، پر کدے ایہہ نہیں سمجھ سکی کہ میں دُنیاں تے کیہ کرن آئیں آں۔ جے میں نہ دی جمدی تاں پتہ نہیں ایس چندرے رب داکیہ گھٹ جاندا۔ پتہ نہیں مینوں ایہہ کیہڑے کرماں دی سزا ملی اے۔“ جسی اپنے جزباتاں نال گھل رہی سی۔

جسی دی حالت ویکھ کے، سکھ چین اوہنوں گرسی توں اٹھا کے سونے تے بھاؤن لئی اٹھیا۔ بانہہ پھڑ کے تے موڈھے اُپر ہتھ رکھ کے جدوں اوہ جسی نوں سونے ول لجان لگیا تاں پتہ نہیں من دے کیہڑے ویگ ’بچ ہندی جسی سکھ چین دی چھاتی نال سر لا کے فٹ فٹ کے رون لگی۔ دو قدم ہور اگانہہ نوں ہوندا سکھ چین جیوں ہی سونے تے بیٹھیا تاں جسی اوس دی بکل ’بچ ڈھیہہ پئی۔ کافی دیر تک جسی دیاں اکھاں ساون بھادوں بنیاں رہیاں۔ سکھ چین اوہدا موڈھا پلوسدا اوہنوں دھرواں دیندا رہیا۔ جسی نے سکھ چین دے لک دوآلے باہاں دی کرنگڑی پائی ہوئی سی۔ ہولی ہولی سُبھکدی جسی اخیر چُپ ہو گئی۔ کُچھ دیر اوہ اوویں ہی پئی رہی۔ فیر اوہنے اٹھ کے مُونہہ دھوتا۔ آپا سنواریا تے واپس سکھ چین کول آ بیٹھی۔

”سکھ چین، آئی ایم سوری۔“ جسی نے نیویں پائی ہوئی سی۔

”کاہدے لئی؟“

”جو کُچھ وی ہو یا۔“

”کیہ ہو یا؟ کُچھ نہیں ہو یا۔ توں ایویں نہ گلئی فیل کر۔“

”آئی مین.... میرا مطلب....“ جسی نوں کوئی ڈھنگ دا جواب نہ اوڑیا۔
 ”جسی لسن، اٹ از نیچرل۔ جدوں اسیں اپنے فیڈ اپ ہو جائیے کہ آپنے ہی
 پیر بھار نہ جھلن، اُدوں ایں اسیں کسے آپنے دا موڈھا بھالدریں آں۔“
 ”پھر وی....“ جسی نے رتا کو پکاں چکیاں۔
 ”نہیں! کچھ نہیں ہویا۔ توں کوئی وی گل دل نوں نہ لا۔ توں مینوں آپنا
 دوست سمجھ۔“

سکھ چین دیاں گل نے جسی دا من ہولا کر دتا۔ جو کچھ تھوڑی دیر پہلاں
 واپریا سی اوہدا جسی دے من تے کوئی بوجھ نہ رہیا۔ ہولی ہولی سگوں اوہنوں چنگا
 چنگا محسوس ہون لگیا۔ ہُن اوہ سوچ رہی سی کہ اوہناں وچکار لیاں دوریاں بناں
 سوچے سمجھے پلاں وچ ہی مٹ گایاں۔ اچانک ہی اوہدے من وچ رمی آگئی۔
 ”سکھ چین آئی ایم سوری اباؤٹ رمی۔“
 ”نہیں جسی مینوں اوہدا کوئی گلہ نہیں۔“
 جسی کچھ نہ بولی۔ کیونکہ رمی بارے جھوٹھ بولن کر کے اوہدے من وچ گناہ
 بھاوناسی۔

”ایہہ میری ای غلطی سی، جو اوس توں کوئی اُمید لا بیٹھا۔ اصل ’چ ساڈے
 وچکارے سبھ رشتے تاں اُدوں ہی ختم ہو گئے سن جدوں رمی دا ویاہ ہو گیا سی۔
 ہُن اوہدا آپنا راہ اے تے میرا آپنا۔“

سکھ چین دی ایس گل نے جسی نوں سکھ احساس دتا کہ رمی اوہدے من
 وچوں نکل چکی ہے۔ فیر جسی نے سکھ چین دل ویکھیا۔ اوہ چُپ ہو یا کسے خیال وچ
 گم سی۔

“توں ایوں چُپ جیہا کیوں ہو گیا۔“

“جسی، میں تاں اصل ’چ دھامی صاحب بارے سوچ رہیاں۔“

“اوہ کیہ؟“

“اپنی شراب تاں اوہناں نوں لے بیٹھو۔ کوئی ہور نہیں اوہناں نوں
 سمجھاؤندا، میرا مطلب کوئی رشتے دار۔“

“اہہناں دی کرمن والی بھین بہت سمجھاؤندی اے۔ ہن تاں اہہناں دے
 بچے وی سمجھدار ہو چکے اے۔ وڈی بیٹی جدوں ای آؤندی اے اوہ وی ہتھیرا
 کہندی کہ ڈیڈ یو آر ناٹ فیئر وڈ یوئر سیلف۔ پر اہہناں نوں تاں پتہ نہیں کیہ
 ہوئے اے کہ آپنے کمپلیکس ’چوں ایں نہیں نکلدے۔“

“چلو ہوئی ہوئی سارے ای سمجھا کے ویکھدے آں کیونکہ ہارٹ دے مریض
 نوں شراب تاں اُنیں زہر اے۔“

اوس بچھوں جسی تے سکھ چین نے تقریباً ساری رات ہی گل کردیاں لنگھائی۔
 گل دکھاں سکھاں دیاں، چنگے ماڑے دناں دیاں، کالج دیاں، ہوسٹلاں دیاں اتے
 زندگی دے اُتاراں چڑھاواں دیاں۔ اخیر اوہناں نوں ایوں لگن لگیا جیویں کہ اوہ
 اک دُوجے نوں مُدتاں دے جاندے ہون۔ گل کردیاں رات کدوں بیت گئی
 اوہناں نوں پتہ ای نہ لگیا۔ سویرے پہ پُٹھالے جسے سکھ چین جسی دے گھروں نکلیا

تے لیبر کیپ نوں تریا۔ اگانہہ اوہدا او تھے پہنچنا ہویتے اُدوں ہی درشن نے کم
 توں آ کے گڈی روکی۔ درشن حیران جیہا ہو کے سکھ چین ول جھاکیا۔ گڈی پارک
 کردا ہی درشن نہاؤن چلا گیا۔ سکھ چین نے چاہ دا کپ بنا کے پیتا تے اوہ دی
 پھریش ہو گیا۔ جیوں ہی اوہ باہر آیا تاں درشن نت دی طرحاں ساہنے بیٹھا شراب
 پی رہیاسی۔

"کیویں بائی، کالے مرگ اج سویرے سویرے کیہڑیاں چراندیاں چوں آئے
 نے؟" درشن شراب دے ترارے 'بچ بولیا۔

"میں تاں درشنا ایویں سیر کرن نکل گیا سی۔"

"بائی سکھ چین سیاں، دائیاں توں پیٹ نہیں لکدے۔"

"توں تاں درشن، یار پی کے گھٹ کھری کرن لگ جانے۔" سکھ چین نے
 اوہنوں مٹھا جیہا روسا دکھایا۔ اُنج دونوں دی گہ گڈیاری سی۔

"اوہ اپنے گانا ایس نہ اک،' اسیں کیل کے پٹاری وچ پایا مُنڈانی کسے ناگ
 دا بچہ۔' مینوں اوس جوگن دا پتہ لگ چکھے جس نے میرے یار نوں کیلیے۔"
 "درشن، توں کوئی کم دی گل کر۔"

"گل دیاں تاں بائی فارم تے ڈاراں بنیاں پھر دیے۔"

"کیہڑیاں گل؟" سکھ چین نے ایویں ای اکھاں کڈھیاں۔

"جسی آنٹی تاں ڈومناں کھیال اے۔ اوہدے تاں کوئی کول دی نہیں لنگھ
 سکیا۔ پر ساڈے ششونچے نے ایہہ ڈومناں کیویں 'چو لیا ہی؟" درشن نے سکھ چین
 دے دوآلے بانہہ ول لئی۔

سکھ چین نے اوکھ جیہی نال درشن دے منہ ول دیکھیا، پر بولیا سکھ نہ۔
"میں وی آکھاں کہ ساڈے ملوک جے یار نے سپنی نوں پوچھ توں ای پھڑ
کے کیویں چک لیا۔"

"درشنا ایویں بھوں ک نہ۔ ساڈے وچکار صرف دوستی دا رشتے۔" سکھ چین
نے فیروہنوں مٹھی جھڑکی دتی۔
"پر لوک تاں...."

"لوک جو مرضی بھوں کن، مینوں کوئی پرواہ نہیں۔"
"توں کسے دی پرواہ منی وی نہ، بائی سکھ چین سیان میں تیرے نال آں۔"
درشن نوں نشہ ہو گیا چکیا سی۔ ایس توں اگے اوہ آپ مہارا ای بولن لگیا،
"میں کہناں کہ ایس بُج کسے جسی دا قصور وی کیہ اے جے اوہدے آپنے
گھر دیاں نے ایں اوہنوں کسے مولے ڈھگے دے لڑ لاتا تاں۔ جوانی وچ تاں بائی
ہان نوں ہان ایں پیارا لگدے...."

"ڈُبڑے ماپے چند سکیاں بدلے دھیاں نوں رول دیندے نے...."
"ایہناں چندرے لوکاں نے اُدوں نہ گل بنائیاں جدوں اسدے گھر دیاں نے
ایس نوں پو توں وی وڈیرے لاڑے دے لڑ لایا سی۔ ایہہ لوک تاں بس تماشہ
دیکھدے نے، توں ایہناں دی پرواہ نہ کریں۔ توں ہاتھی دی مست چال تریا چل،
یار تیرے نال نے۔" شرابی ہوئے درشن نے سکھ چین نوں جیچی پالئی۔
"کیہ کہندا ہوندا سی آپنا اوہ پنجابی کوی؟ کیہ نہیں سی اوہدا....؟"
"ہاں سچ! اوہی شوگمار بٹالوی...."

”اوہ کہندا ہوندا سی، ’ملکھا وے تینوں شرم نہ آوے پیو جے دھی دا جسم
ہنڈھاوے....‘۔“

”کیوں بانئ.... ایوں ای ایس.... نہ؟“

”ملکھا وے.... تینوں.... شرم نہ.... آوے.... س

”پیو جے.... پیو.... جے دھی.... دا.... دا.... س اخیر شرابی ہويا درشن

سوں گیا۔

تھوڑی دیر بعد سکھ چین تیار ہو کے کرمن نوں چلا گیا۔ اج چھٹی سی تے
اوسنے کئی نجی کم کرنے سن۔ تن کُوجدے نوں اوہ واپس مُڑ آیا۔ پکی سڑک توں اُتر
کے اوہ کچے رستے چڑھا ہی سی کہ ساہمنیوں پیپی سنگھ آملیا۔ پیپی سنگھ نے اوہنوں
آپنے نال ہی تور لیا۔

”کئی دن ہو گئے اکٹھے بیٹھیاں نوں۔ چل اج گھر چلدے آں۔“

”ہور کیویں چلدے کم دھندا؟“ گھرے پیپنج کے اوہ گلےں رُجھ گئے۔

”بس جی ٹھیک ای اے۔ پہلاں بوٹیاں دی سکرنگ کردے سی۔ ہن

پروپونگ کر رہے آں۔ ایہہ کم وی نبڑن والا ای اے۔“

”مینوں لگدے کہ آپاں نوں ملیاں نوں واہوا دن ہو گئے۔“ پیپی سنگھ نے کم

دے حساب توں ٹائم دا اندازہ لایا۔

”آپاں انکل، اوس دن دے ملے آں، جس دن اُرملہ ہوریں آئے سن۔“

”اوہ ہاں! س اُرملہ دا ذکر چھڑن تے پیپی سنگھ نوں ڈاکٹر راکیش دی یاد آگئی۔

”وکیہ لو وقت لنگھدے دا پتہ نہیں لگدا۔ ڈاکٹر راکیش ہوراں نوں گزریاں دو مہینے ہو گئے نے۔“ پپی سنگھ دی گل سُن کے سکھ چین دا وی من اُداس ہو گیا۔

”انکل! اوس دن اُر ملا دے نال کون سی؟“

”میرا خیال اے کہ کوئی جان پہچان والا ای ہونے۔ کیونکہ اوہناں دا اوہ کوئی رشتے دار تاں نی سی۔ اوہناں دے سارے رشتیداراں نوں تاں میں تقریباً جاندا ای آں۔ اوس پمانہیں دے مُنڈے نوں تاں میں پہلی وار دیکھیا سی۔“

”اوس دن کیوں آئے سی اوہ؟“

”اک تاں اُر ملا پراپرٹی دا، ملا حل کردی پھر دی اے۔ اوہدے مایاں دی وصیت مطابق ساری پراپرٹی دی مالک اُر ملا ای اے۔ ساری پراپرٹی ہُن اُر ملا دے نہیں چڑوگی۔ تے دوسرا اوہ اپنے ماتا پتا دیاں استھیاں لین آئی سی۔ کہہ رہی سی کہ وقت ملدیاں ای ہر دُو آر استھیاں جل پرواہ کرن لئی اوہ انڈیا جاوگی۔“

اوہناں نے چاہ پی لئی سی۔ سکھ چین جان لئی اُٹھ کھڑا ہویا۔

”اوکے انکل میں چلداں پھر۔“ سکھ چین گڈی بچ بہندا کیمپ نوں تڑ گیا۔ اگانہہ درشن کدھرے گیا ہویا سی۔ ٹائم دیکھدا سکھ چین بیڈتے جایا۔ ایدھر اُدھر کھیلاں بچ گھمدے نوں اوہنوں پتہ نہیں کیہڑے ویلے نیند نے دبوچ لیا۔ رات دے تقریباً دو کووے فون دی ٹرن ٹرن نے سکھ چین نوں ڈو گھئی نیند چوں جگا دتا۔ اوہنے اُٹھ کے پاسے پیا فون چلیا تے ہیلو کہی۔

”سکھ چین توں چھیتی دینے میرے گھر پہنچ۔“ اُدھروں فون تے پپی سنگھ بول

رہیا سی۔

”کیوں انکل خیر اے....؟“

”بس توں چھیتی دینے میرے کول آجا۔“

سنگھ چین نے کابلی نال کپڑا لیرا ٹھیک کیتا تے گڈی کڈھ کے پپی سنگھ دے گھر نوں چل پیا۔ اگانہہ پپی سنگھ اوہنوں گھر دے باہر ہی مل گیا۔

”ہر میل دھامی نوں ہارٹ اٹیک ہو گیا۔ توں گڈی اوہدے گھر مُوہرے لا۔“

سنگھ چین نے گڈی دھامی دے دروازے مُوہرے لا کے دو جیاں دی مد نال ہر میل دھامی نوں گڈی وچ پایا۔ جسی مُنہ ’چ چُنی لئی رو دیں ہوئی پچھلی سیٹ تے بیٹھ گئی۔ پپی سنگھ ڈرائیور سیٹ دے برابر آ بیٹھا۔ پنج چار منٹاں ’چ ہی سنگھ چین نے گڈی مین روڈ پالئی۔ جلدی ہی اوہ ہسپتال پہنچ گئے۔ جاندیاں ہی ہر میل دھامی نوں ایمر جنسی ’چ بھرتی کر لیا گیا۔ اُدوں اک وارتاں اوس دی جان بچ گئی سی۔ پر دن چڑھدے دے نال اوہنوں اک اٹیک ہو رہا گیا، جس وچ اوس دی جان چلی گئی۔ خبر سُن دیاں سبھ رشتے دار اکٹھے ہو گئے۔ گھر دیاں دے کہن تے ہسپتال والیاں نے اوہدا مرتک سریر کرمن وچلے ’رینڈالف فنزل ہوم ’پہنچا دتا۔ ایتوار نوں سسکار ہونا سی۔ اگلے دو دن جان پچھان والے گھرے افسوس کرن آؤندے رہے۔ ایتوار والے دن پھنزل ہوم ’چ علاقے دے لوکاں دا وڈا اکٹھ سی۔ گیاراں وجدے نوں گردوارے دے بھائی جی نے ہر میل دھامی دی انتم ارداس کر دتی۔ فیر پھنزل ہوم والیاں نے اوس دی باڈی بجلی مشین وچ پا دتی۔ کجھ کونٹاں وچ مشین نے ہر میل دھامی دا مرتک سریر سُو آہ وچ بدل دتا۔ لوک گھروں گھری تڑ گئے۔ اوس توں اگلے ایتوار، گردوارے ’چ ہر میل دھامی دی مرگ دا بھوگ پے گیا۔

اگلے تن کومہینے ہر میل دھامی دی بھین ہر دوجے تیجے دن فارم تے جسی کول
آؤندی رہی۔ فیراک دن اوہ دونوں بچیاں نوں آپدے گھر کر من لے گئی تے جسی
آپنا سامان چکی ایئرپورٹ نوں چلی گئی۔ شام دے اٹھ وجے جسی پھرزنو توں، ڈلس
ایئرپورٹ ورجینیاں نوں جان والی فلائٹ 'بج بیٹھی ہوئی سی۔ سکھ چین وی اوہدے
نال سی۔

اوس دن کلدیپ، باقی ساریاں نوں اپارٹمنٹ وچ بیٹھیاں نوں چھڈ کے تے چھیتی مڑن دا کہہ کے جدوں ریسٹورنٹ تے گیا تاں اوتھے سبھ نے اوہنوں ودھائیاں دتیاں۔ سارے اوہدے نو جنمے مُنڈے دی خوشی سانجھی کر رہے سن۔ پر مہیش اوہنوں کُجھ پریشان جیہا دکھائی دتا۔ اوہ مہیش دے نیڑے ہویا تاں مہیش اوہنوں پچھلے کمرے وچ لے گیا تے بولیا، "میں تاں تینوں یار کل دا لہجدا پھر داں۔"

"کیویں خیر اے؟"

"کل تیرے جان توں بعد پے دا وکیل آنوں آسی۔"

"پھر؟"

"پھر کیہ، کلدیپ بانی تیرا کم تاں ہو گیا خراب۔"

"اوہ کیویں؟"

"اسدے وکیل دا کوئی خاص دوست اے۔ دوست دے کسے الیگل رشتے دار

مُنڈے نوں امیگریشن نے پھڑ لیا۔ اوہنوں ڈپورٹیشن توں بچاؤن دا اکو ای طریقہ

اے کہ اوہ کسے بزنس توں سپانسر ہویا ہووے۔"

"پھر؟"

"وکیل نے پے نوں منا کے، تیری اپروو ہوئی لیبر سرٹیفیکیشن اپر اوس

مُنڈے دا پلائی کر دتا۔"

”پما من گیا ایوں کرن نوں؟“

”ایوں تاں اسنے کیہ مناسی۔ پر اگلیاں نے بیہ ہزار ڈالر دتا تے ایہہ پھٹا پھٹ تیار ہو گیا۔ تینوں پتہ تاں ہے کہ ایہہ کناں لالچی اے۔ ایہہ تاں ہڈ نہ چھڈے۔“

”پر ایہہ کیوں ہو سکدے۔ مطلب کیس تاں میرے نہیں تے اپردو ہو یا سی؟“

”ایوں ہو جاندا ہوندے۔ وکیل نے جو تیرے کاغذ بھر کے امیگریشن دے بھیجے سن، اوہناں اُپر اوہنے اوس مُنڈے دا نہیں بھر کے امیگریشن دے ایلانی کر دتا۔ نال لیٹر لگا دتا کہ کُلدیپ سنگھ ہُن ایس جاب و بچ دلچسپی نہیں رکھدا۔ پہلاں جتھے تینوں تن مہینیاں بچ گرین کارڈ ملنا سی، اتھے ہُن اوس مُنڈے نوں ملوگا۔ اسنوں سبسٹیٹیوٹ کہندے اے۔“

”اس دا بچے بیڑا، سالے دھوکھے باز دا۔“ کُلدیپ اتھے ہی بھنجنے بیٹھ گیا۔

اودے سبھ پُنے ڈھیہ ڈھیری ہو گئے سن۔

”کُلدیپ پلیز میرا نہیں گُپت رکھیں۔“ اوہنوں اتھے بیٹھے نوں چھڈ کے

مہیش باہر کم تے جا گیا۔

کُلدیپ بڑی دیر نیویں پائی بیٹھا رہیا۔ اخیر اوہنے باہروں پما آؤندا دیکھیا۔

جدوں پما آدے دفتر و بچ جا بیٹھا تاں اوہ ہولی دینے اٹھیا تے بناں دروازہ کھڑکایاں اودے دفتر بچ چلا گیا۔ پمے نے ایویں بہانہ جیہا بناؤندیاں پرانہ نوں

مُونہہ کر لیا۔

”پماجی ایہہ تئیں کیہ کیتا؟“ کُلدیپ نے گل سدھی ہی شروع کر لئی۔

"کیہ گل ہو گئی کُلدیپ، سبھ ٹھیک تاں اے؟" پے نے مینا بن دی کوشش
کیتی۔

"ٹشیں وکیل دے کہے توں میرے اپروو ہوئے کیس اُپر کسے ہور دا اپلائی
کروا دتا۔"

"اوہ یار وکیل دی کوئی مجبوری سی۔ توں بیٹھ ذرا۔" پے نوں ڈھنگ دی گل
نہیں اوڑ رہی سی۔

"میں اپنے مہینے جی توڑ کے کم کیتا۔ گھٹ پیسے لے کے وی ودھ کم کردار ہیا
تاں کہ میرا گرین کارڈ بن جاوے۔ گرین کارڈ دواؤن دا ٹشیں میرے نال وعدہ وی
کیتا سی۔ پر کیہ تہاڈے وعدے تے تہاڈا ایمان انا سستا ہے کہ بیہ ہزار ڈالر وچ ای
وک گیا۔"

پما سمجھ گیا کہ ایس نوں سبھ پتہ لگ چکیا ہے۔ اوہ ایویں ہی ٹرپل مارن
لگیا، "کُلدیپ ہوں سلا رکھ، مے تیرا نواں کیس اپلائی کروا دوں۔"
"اس دی کیہ گرٹی اے کہ جو اج وک گیا اوہ کل نوں نہیں وکُو؟"
"کوئی نہیں میں کرداں وکیل نال گل۔"

"توں گل کیہ کریں گا، گل تاں ہُن میں کروں۔ جنّاں اکٹھاں وچ توں لیڈر
تے کمیونٹی دا سر کڈھ بندہ بندے، میں تیرا بھانڈا اوتھے بھنُو کہ تیری اصلیت کیہ
اے۔"

پے نے بن بولیاں اُتانہہ نوں مُونہہ کر کے کُلدیپ ول دھیان نال ویکھیا۔

”کیوں ہُن بھیت کھلھن دے ڈروں پریشانی ہو رہی اے؟“ کلدیپ غصے و
 بچ تپ رہی اسی۔ اوہنوں کوئی پتہ نہیں سی کہ اوہ آپے توں باہر ہو یا کیہ بولی جاندا
 سی۔

”کلدیپ توں ذرا اندر بیٹھیں گا، میں وکیل نال گل کر لوں۔“ پتا تھوڑا رکھا
 بولیا تاں کلدیپ اندر نوں تڑ گیا۔ فیر پے نے وکیل نوں فون کر کے سارے حالات
 اتے کلدیپ دے ورتائی بارے دسیا۔ ساری گل سُن کے وکیل نوں وی فکر ہو یا۔
 اوہنے پے نوں کوئی سکیم سمجھائی۔ وکیل نال گل کرن توں بعد پے نے کسے ہور
 پاسے فون گھمایا۔ کافی دیر بیت جان تے اوہنے پچھلے کمرے چوں کلدیپ نوں بلا
 لیا۔

”کلدیپ سیال میں تیرا کچھ نہیں کر سگدا۔ توں ہُنے ای میرے ریٹورنٹ
 توں باہر ہو جا۔ مڑ کے ایہتھے پیر نہ پائیں۔“
 ”بس دکھاتی اوقات۔“

”توں میری اصلی اوقات دیکھنی ایں پھر؟“ غصہ اک دم پے دے سر نوں
 لاٹ وانگوں چڑھیا۔

”رہن دے ڈھکیا رہ، گجن والے وِردے نہیں ہوندے۔“ کلدیپ دروازہ
 کھولن نوں ہو یا۔

”نہیں ہُن اک منٹ رُک ای جا۔ میری اوقات دکھاؤ تا تینوں تے نالے گجن
 والے وِردے وی دیکھلیں۔“ پے دے اندر لے ناگ نے پھن چک لیا۔ پہلاں
 اوہنے میز دی دراز کھول کے روالور کڈھیا تے فیر دوسرے دراز چوں سائیلنسر چک

کے روالور دی نالی مُوہرے لاؤن لگیا۔ ایسے نوں اوہدا ہیڈ میجر ورما گولی وانگوں اندر
آیا تے کُدیپ دی بانہہ پھڑ کے باہر نوں کھچ تریا۔

”توں کملا ہو گیا، مرن تے تُلّیا ہوئے ایں۔“ کُدیپ نوں باہر لیا کے ورے
نے اوہنوں جھڑ کیا تے او تھوں چھیتی تُر جان دا اشارہ کیتا۔

”ورما جی ایوں بندہ مارنا کوئی کھیڈ اے، ایہہ امریکہ اے۔“ کُدیپ نے
ورے توں بانہہ چھڈوالی تے باہر نوں جان لگیا۔

”ہاں! پچے واسطے ایہہ کھیڈ ای اے۔ کُدیپ سیاں توں نہیں جاندا ایس
بندے نوں۔ ویر بنکے ہُن توں گھر نوں جاہ۔“

کُدیپ نوں تور کے ورے نے سکھ دا ساہ لیا۔ اوہ واپس مُڑدا اندر پچے ول
جھانکیا۔ پما کھڑکی کول کھڑا کراسواک تے تُرے جاندے کُدیپ نوں دیکھ رہیا سی۔
کُدیپ اے مسال دو بلاک ای گیا ہوو کہ اوہنوں چُنیر یوں تن چار گڈیاں نے گھیر
لیا۔

”وئی آر پھرام امیگریشن ڈپارٹمنٹ اینڈ یو آر انڈر اریسٹ۔“ انا کہہ کے
امیگریشن والے کُدیپ نوں گرفتار کرن لگے۔ جدوں کُدیپ نوں ہتھکڑی لگ رہی
سی تاں کھڑکی کول کھڑا پما ہسیا تے ’من‘ چ بڑبڑایا۔ ’پچے نوں ونگاردے۔ ایہہ
تاں پُچھ وی نی، کدے موقع ملیا تاں تینوں آپنی اصلی اوقات ضرور دکھاؤں گا۔‘
’من‘ چ گُڑدا پما واپس کُرسی تے جا بیٹھیا۔ لگدا سی جیویں کُدیپ نوں اریسٹ
کرواؤن نال وی اوہدے اندر گھدا غصہ ٹھنڈا نہیں ہویا سی۔

اُدھر رانے دے پارٹمنٹ 'چ بیٹھے سارے جنے کلدیپ نوں اڈیک رہے
سن۔ دوپہر ہو گیا، فیر شام ڈھل آئی پر کلدیپ مڑ کے نہ آیا۔ اوہناں کئی وار
ریسٹورنٹ تے وی فون کیتا۔ پر کدھر یوں کوئی پتہ نہ لگیا۔ اوہ نراش تے فکر مند جھے
بیٹھے سن کہ تن کووے فون کھڑ کیا۔ روی نے اگانہہ ہو کے فون چکیا۔
"روی میں کلدیپ بولدیاں۔" کلدیپ دی ڈوگھی جیہی آواز آئی۔
"کتھے ایں توں؟"

"میں فیر فیکس کاؤنٹی جیل چ آں۔"

"ہیں! جیل وچ؟" روی دیاں اکھاں ٹڈیاں رہ گایاں۔

"ہاں، پچے نے مینوں امیگریشن کول گرفتار کروا دتا۔ باقی گل مل کے کراں
گے۔ تھیں کیراں میری ضمانت کرواؤ۔" ایس پچھوں فون کٹیا گیا۔
"کی ہو یا؟" سارے جنے روی دوآلے اکٹھے ہو گئے۔

"پچے نے کلدیپ نوں امیگریشن کول پھڑاتا۔" روی نے باکیاں نوں فون اُپر
ہوئی گل دسی۔

"ہیں...!؟" ساریاں دے ہوش اڈ گئے۔

"ایہہ سالہ اڈا کمینہ بندہ اے۔"

"میں کیہا بڑا گریا ہو یا کم کیتے اسنے تاں س

"اُج وڈا بزنس مین بندے تے کم...."

"اونے یار ایس ویلے ایہہ گل کرن دا وقت نہیں۔" رانے نے ساریاں نوں

چپ کرایا۔

”ہور فیر کیہ کریئے؟“

”سبھ توں پہلاں آپاں کلدیپ دی ضمانت دا پر بندھ کریئے۔“

”اوہ کیویں ہوو؟“ سارے جنے اکٹھے بولے۔

”تسین مینوں کچھ سوچن دیو۔“ انا کہندیاں رانا ایدھر اُدھر فون کرن لگیا۔

اوس دی کسے نیل باں ڈنگ ایجنسی نال گل ہوئی تاں اوہناں دیا کہ کل نوں پہلاں
تہاڈے بندے نوں جج دے پیش کیتا جاو تے فیر جج اوس تے لگے چارج مطابق اوس
دی ضمانت دی رقم تے کرو، اسدے بعد ای ایجنسی اوس دی ضمانت کروا سکے گی۔

ایہہ سُن کے سارے سُن ہو گئے۔ اگلا دن چڑھا تاں اوہ اُدوں ای نیل باں ڈنگ
کمپنی دے دفتر ول تڑپے۔ کتے دُپہروں بعد، جج نے کلدیپ دی دس ہزار ڈالر
دی ضمانت تے کیتی۔ ایس دے لئی اوہناں آپنیاں کاراں دی سکیورٹی دتی۔ کمپنی دی
فیس واسطے کیش پیسے بھرے۔ سارے دن دی بھج نس دے بعد آخر شام نوں جا
کے نیل باں ڈنگ ایجنٹ، کلدیپ دی ضمانت کروا کے اوہنوں جیل چوں باہر لے
آیا۔ کلدیپ دا چہرہ مُر جھا کے بگا پھوس ہو یا بیا سی۔ کیہ کُجھ کیویں ہو یا، گڈی جج
بہندیاں ہی کلدیپ نے سارا کُجھ کھول کے سنا دتا۔

”یار میں تاں کدے سوچیا ای نہیں سی کہ ایہہ انا گھٹیا آدمی ایں۔ میں تاں

ایس نوں پر پھیشنل بزنس مین سمجھدا سی۔“ رانا حیران ہو یا۔

”رانے سچ پچھدیں تاں کوئی وی نہیں جاندا کہ ایہہ ہے کون۔ کسے نوں وی

اسدے اگے کچھ دا کوئی پتہ نہیں؟“

”جو مرضی ہووے، ایس نے آپنے نال بہت وڈا دھوکھا کیتے۔“

”تسین یار ایہناں گل دا کھہڑا چھڈو تے گڈی پاسے لاؤ۔“ کلدیپ نے اوہناں نوں ٹوک دتا۔

”کیویں ایں؟“ کلدیپ دے کھربا بولن تے اوہناں نے کچھے مڑ کے اوس ول ویکھیا۔ فیروی نے سبے ہتھ نیڑلے پارک وچ گڈی لائی۔

”تسین میری گل دا برا نہ منو۔ تھونوں پتہ ای اے کہ ایس ویلے میں کتنا اسپیسٹ آں۔“ کلدیپ نوں رُکھا بولن تے افسوس ہويا۔

”ویکھو تہاڈی ایس گل وچ کوئی ٹیک نہیں کہ اوہ اک گھٹیا انسان ایں۔ سگوں میرے حساب تاں اوہ اک مہاں بدمعاش آدمی ایں....“ کلدیپ نوں پے دا گن چکنا تے مارن دی دھمکی دینا یاد آگیا۔ پراہتھے اوہنے اوس گل دا ذکر کرنا مناسب نہ سمجھیا۔

”پر مینوں ایس گل نال کوئی فرق نہیں پیندا کہ اوہ کیہو جیہا آدمی ایں۔ تسین میری اک گل من لو۔ تسی کل نوں ای مینوں انڈیا دی ٹکٹ لے دیو۔ جنی کو لکھی سی بھگت لئی، ہن آپدے گھرے جا کے آرام کریئے۔“

”ایہہ کیہ گل بنی؟“ روی اوکھ نال کلدیپ ول جھاکیا۔

”روی گل ایہہ اے کہ....“ کلدیپ بولدا بولدا رُک گیا۔ اوہدے اندرون کوئی پیڑ جیہی اٹھی۔ پل کو رُک کے اوہ دوبارہ بولن لگیا۔

”گل بھراوا ایہہ اے کہ ایتھے پنہنچدیاں ای مینوں احساس ہو گیا سی ہی میرا امریکہ آؤن دا فیصلہ غلط اے۔ چنگا سی کہ اُدوں ہی مڑ جاندا۔ پر فیروں سوچیا کہ اک کوشش کر لینے آں۔ کوشش کیتی دا نتیجہ تہاڈے سامنے ای ایں۔ مینوں میرا

من کہندے کہ ایٹھے پکا ہونا کوئی سوکھا کم نہیں۔ جدوں تک میں پکا نہیں ہوندا اُدوں تک میں انڈیا نہیں جا سکدا۔ نہ ہی اُدوں تک میرے جو آک ایٹھے آسکدے اے۔ جدوں ایسے دے حل ہون دی اُمید ای کوئی نہیں تاں فیر کیوں نہ وقت سر سنبھلیا جاوے۔“

”مطلب؟“

”مطلب ایہہ کہ جو ہوئی نیڑی اوہنوں بھل جاواں تے جا کے اپنے پچیاں ’بچ رہاں۔“

”میں تاں سوچیا سی کہ وکیل دے دفتر جا کے ایسے دے کوئی حل لبھدے آں، پر کُدیپ تاں ہُنے ایں ڈھیری ڈھاہ بیٹھا۔“ کولوں رانا بولیا۔
 ”نہیں رانا جی، وکیل دے جان دی میرا خیال اے لوڑ ای نہیں۔ تئیں بس مینوں انڈیا دی ٹکٹ لے دیو۔“ کُدیپ حدوں ودھ نراش سی۔
 ”چل ٹھیک اے روی، گھر نوں موڑ گڈی۔“

اوتھوں اوہ وکیل دے جان دی بجائے رانے دے اپارٹمنٹ ’بچ آگئے۔ کھان پین شروع ہویا تے فیر شروع ہویا دلیل بازی دا سلسلا۔ کُدیپ نے اکو ضد پھڑی ہوئی سی کہ اوہنے ایٹھے نہیں رہنا۔ رانا اتے روی ہر دلیل نال کُدیپ نوں سمجھا رہے سن۔ اوہناں دا کہنا سی کہ ایوں ہار مننا کوئی سیانپ والی گل نہیں۔ ایہہ تاں سگوں بُزدلی ہے۔ آخر ساریاں نے کُدیپ نوں منا لیا۔ اگلے دن شام دے پنج بجے اوہ امیگریشن دے مشہور وکیل مدن بگا دے دفتر وچ بیٹھے سن۔

”کنا چر ہو گیا آئے نوں؟“ بگے نے آپنی کاروائی شروع کردیاں پین تے
نوٹبک چک لئی۔

”جی تقریباً ست کو مہینے۔“

”تیرے پاسپورٹ دی اشو ڈیٹ سال کو پہلاں دی اے۔ ایس کر کے آپاں
اوس توں پہلاں دی تیری امریکہ دی اینٹری دکھاوی نہیں سکدے۔“
”دیکھو ہُن ایس تراں ہوؤ...؟“ گل وچالے چھڈدا بگا پاسپورٹ پھرولن لگیا۔
”توں سچ امیگریشن والیاں نوں تاں کوئی سیٹنٹ نہیں دتی؟“ بگے نے ہور
سوال کیتا۔

”نہیں جی، میں تاں نو انگلش کہہ کے چُپ ای رہیا۔“

”چلو ایہہ تاں چنگا ای ہو یا۔“

”اچھا میں پہلاں کیہ کہہ رہیا سی...؟“ بگا یاد کرن دی مُدرا’ج گنجا سر پلوسن
لگیا۔

”ٹسیں کہہ رہے سی کہ ہُن ایس تراں ہوؤ...۔“ رومی ڈردا ڈردا بولیا۔ اُدھر
بگا اوس ول کوڑ جھاکیا۔

”امیگریشن نے ایس اُپر جو چارج لائے نے اوہناں مطابق جیکر آپاں کوئی
پر بندہ نہ کیتا تاں اسدے ڈپورٹیشن دے آڈر ہو جائگے۔ کیونکہ اسدا نام امیگریشن
دے رکارڈ وچ آچکے۔“

”آپاں اسدا پولیٹیکل اسیلیم اپلائی کر دنے آں جی۔ سبھ نوں پتے کہ اوتھے
سکھاں نوں کھترے؟“ رومی اچانک بولیا۔

”سکھاں نوں کس توں کھترے؟ ہیں....؟!“ بگا روی نوں بچ کے پیا۔
 ”جیہڑی اوتھے کوئی لہر لہر چلدی سی، اوہ تاں کدوں دی ختم ہو چکی اے۔
 نالے جنّاں نے وی ایس بیس تے پلٹیکل اسلیم اپلائی کیتا سی اوہ تاں انڈین گورمنٹ
 توں مُعافی منگ کے پاسپورٹ لئی جاندهے نے۔“ گل ختم کر کے بگا روی ول کیری
 نظر جھاکیا۔ روی ڈردا سی کتے فیر نہ جھاڑ جھنب کر دیوے۔
 ”روی، توں کسے کڑی نوں جاندىں؟“ مُسکڑیسیں ہسدا بگے نے روی ول
 ویکھیا۔

”جی! کیہ مطلب؟“

”مطلب ایہہ کہ آپاں نوں امریکن سٹیژن کڑی چاہیدی اے۔ جس نال
 کُدیپ سنگھ دا ویاہ ہو سکے۔ تاں ہی ایہہ ایس کیس توں بچ سکدے۔ نالے اسنوں
 گرین کارڈ ملجو۔ بس ابھی اکو اک راہ اے۔“
 اوہ تنو اک دُجے دے مُنہ ول ویکھن لگے۔
 ”کیوں ہی روی ہُن توں کُجھ بولدا ای نہیں۔“ بگا فیروی ول نوں مکھولینے
 اندازُ بچ جھاکیا۔

”ٹسیں اگے دا پروسیزر دسو جی، ایہہ اسیں آپے کراں گے کوئی انتظام۔“
 رانے نے گل اپنے ہتھ لے لئی۔

”ٹسیں کُدیپ سنگھ دا ایس طرحاں دا ویاہ کر کے مینوں میرج سرٹیفیکٹ لیا
 دیو۔ فیر میں جانا تے میرا کم۔ نالے ڈیڈھ دو مہینیاں بچ ایس نوں ورک پرمٹ دوا
 دُوں۔“ فیس وغیرہ دا تہہ کر کے تنوں ورچینیاں نوں واپس مُڑ پئے۔ جتھے ایس نلے

دا حل لبھن تے روی اتے رانا حدوں ودھ خوش سن، اوتھے ہی کلدیپ دا منہ اُڈیا
 ہویا سی۔ اوہ کسے وی قیمت تے ویاہ والا پنگا نہیں لینا چاہوندا سی۔ فیرات نوں اوہی
 کُچھ ہویا جو کہ پہلی رات ہویا سی۔ اک پاسے روی اتے رانا سن تے دُوبے پاسے
 کلدیپ۔ بہسا بجن ہوندی رہی۔

"دیکھو بھراو، مینوں پتے کہ تسی تاں میرا فائدہ ای سوچدیں اول۔ پر
 مینوں لگدے کہ مے کسے چکرو پو'ج پھسدا جانا۔ چکرو پو وی اجیہا کہ جس 'چوں
 نکلنا کدے وی ممکن نہیں ہونا۔ مینوں تاں لگدے کہ ابے وی وقت اے کہ میں
 پچھے انڈیا ای مُر جاں۔"

"توں انڈیا ضرور جائیں، پر گرین کارڈ ملن توں پچھوں۔"

"ایوں گرین کارڈ ملنا کوئی کھید تاں نہیں۔ نالے میں ویاہیا وریا ایس طرحاں ویاہ
 کردا چنگا لگوں گا۔ انڈیا والیاں نوں پتہ لگ گیا تاں فیر کیہ بنوں؟" کلدیپ ایس ویاہ
 دے حق وچ نہیں سی۔

"توں ایہہ ویاہ کوئی شوں ک نوں تھوڑا کرنے۔ گرین کارڈ لئی ہتھیرے اداں
 دا ویاہ کردے نے۔ نالے انڈیا والیاں نوں کیوں پتہ لگو۔ گل تاں آپنے تیاں دے
 وچکار ہی رہو۔ باقی رہی گرین کارڈ دی گل۔ تیرے ساہنے بگے نے کہا سی کہ تن
 مہینیاں 'چ ورک پر مٹ ملجو۔ ورک پر مٹ مل گیا تاں فیر گرین کارڈ وی ضرور
 ملو۔" روی نے دلیل دتی۔

"توں کلدیپ دُور نہ جاہ۔ تیرے ساہنے میں بیٹھاں۔ میں وی ایس طرحاں ہی
 گرین کارڈ لیا سی۔" رانے نے اپنے حوالے نال سمجھایا۔

”پر یار...؟“

”پر پور کچھ نہیں۔ مرد بن مرد۔ ایوں میدان چھڈ کے نہ بھج۔“
”چلو جیویں تئیں کہنے اوں، ٹھیک اے پھر۔ ویکھی جاؤ جو قسمت نوں
منظور۔“ ان مئے من نال کلدیپ نے ہاں کہہ دتی۔
”ایہہ تاں ہوئی نہ گل۔“ تنان نے پیگ ٹکرائے۔
پھر اوہ اگے دیاں سکیمیاں بناؤن لگے۔

رمی نون ورجینیاں دے نووا کالج (ناردرن ورجینیاں کمیونٹی کالج) وچ داخلہ مل گیا سی۔ اوہنے گھر دے نیڑا 'اینڈیل کیمپس' چنیاں۔ اوہدے گھروں ایہہ صرف بیہ کومنٹ دا رستہ سی۔ سوموار نون کالج کھلے گیا تاں رمی کالج جان لگی۔ پہلے کجھ دناں وچ ہی اوس دی نیڑتا نال پڑدی شالوندر عرف شیلی نال ہو گئی۔ شیلی دا پر یوار پھیار پھیکس 'چ رہندا سی۔ آؤن والے اتوار نون شیلی اتے رمی نے گردوارے جان دا پروگرام بنایا ہویا سی۔ اوس دن سویرے ہی رمی شیلی دے گھر پہنچ گئی۔ اگوں اوہ ون ٹوٹی تھری جانی کہ آکس روڈ والے گردوارے نون چل پایاں۔ اوتھے پہنچ کے رمی نے پارکنگ لاٹ 'چ گڈی پارک کر دتی۔

"شیلی گردوارہ تاں بہت سوہنی جگاتے بنیسیں پر ایہتھے زیادہ لوک نہیں دسدے۔"

"کیوں؟ ٹہاڈے اوتھے کیلیفورنیاں ایس نالوں زیادہ ہوندے سن؟"

"ہاں ساڈے نیڑے جیہڑا مینڈا والا گردوارہ پیندا سی، اوتھے تاں ایس نالوں کئی گناں زیادہ اکٹھ ہوندا سی۔"

"میرا خیال اے رمی کہ اُدھر آپنے لوک زیادہ رہندے نے۔"

"ہاں ایہہ تاں ہے۔"

"مینوں لگدے کہ ارداس ہوئی جاندی اے۔" گڈی 'چوں نکلن سار دونوں اُپر نون بھجیاں۔ ارداس اُپرنت دیگ ورتائی گئی۔ اوس توں بعد بیٹھلے لیول تے لنگر

ورتنا شروع ہويا۔ رمى اتے شىلى نے پہلياں 'بچ' ہى لنگر چھک ليا۔ فير شىلى گڈى لين چلى گئى۔ رمى اک پاسے بيٺتے بيٺتے کے سينڈل پاؤن لگى۔
"ست سرى اکال جى۔"

رمى دے کنناں 'بچ' ايہہ بول پئے تاں اوہنے سينڈل پاؤن چھٹ کے بيٹھاں نوں ڈھلک آئى چُٲنى نوں پچھانہہ نوں سُٲيا تے اُتانہہ نوں جھاکى۔
"اوہ! ہاں جى ست سرى اکال۔" رمى کھڑى ہو گئى۔
"کيوں مينوں پچھانیاں؟"

"ہاں جى، بالکل پچھانیاں۔ آپاں اوس دن پارٲى 'بچ' ملے سى۔"
"ملے تاں پارٲى 'بچ' ہى سى، پر ميں او تھے ويٲر سى۔"
"ہاں جى مينوں پتہ اے۔"

"سُٲى تاں گريٲ پھالس نہيں رہندے؟" کلدپ نوں سُٲھ ياد آيا۔
"رہندے تاں او تھے اى آں، پر کيوں؟"
"ميں کيہا، تھانوں تاں مير بليٲنڈ والا گرو دوارہ نہيں نيٲے پيندا؟"
"کيوں اسيں ايٲتے نہيں آسکدے؟"

"نہيں جى مير اوہ مطلب نہيں۔" ايس گل تے دونوں ہس پئے۔
"اچھا تھانوں ريسٲورنٲ وى تاں ايٲتوں کافی دُور پيندے؟" رمى دے من 'بچ' شرارت سمجھى۔

"ہاں جى ہے تاں دُور اى پر کيہ ميں ايٲتے نہيں آسکدا؟"
"نہيں مير اوہ مطلب نہيں سى۔" اک وار دونو فير کھٲ کھٲا کے ہسے۔

“نالے ہُن میں اوس ریٹورنٹ توں جاب چھڈ دتی اے۔“

”اچھا! اس“

”دراصل اوس جاب نے مینوں چھڈ دتا۔“

”اوہ کیوں؟“ رمی سُو آلیا نراں نال اوس ول جھاکے۔

”چلو چھڈو پرانہہ ایس گل نوں۔ ویسے ہُن وی میں کسے ریٹورنٹ تے ای کم

کرداں۔“

”کیہڑے تے؟“

”ایہہ اک انٹالین ریٹورنٹ اے، اینٹیل کمیونٹی کالج دے ساہمنے۔“

”اچھا تئیں اوس ریٹورنٹ تے کم کردے اوں؟“

”ہاں جی۔ پر تئیں ایسے اُتساہت کیوں ہو گئے؟“

”کیونکہ میں اوس کالج ’ج پڑدی آں۔“

”واہ جی واہ ایہہ تاں کمال ہو گئی۔ اسدا مطلب آپنی ملاقات فیروی ہو سکدی

اے؟“

”بالکل ہو سکدی اے۔“

ایسے نوں شیلی نے گڈی لیا کے برابر لا دتی تے شیشہ نیواں کردیاں رمی نوں

آواز ماری۔ رمی کلدیپ نوں بائے کہندی شیلی نال گڈی وچ جا بیٹھی۔

”رمی آپدی گڈی آپ ای چلا۔ میتھوں دوسرے دی گڈی نہیں چلدی۔“

دونانے سیٹاں بدلایاں۔ رمی نے اعلان دوآلے ویکھدیاں آکس روڈ تے سجا مار لیا۔

”ہُن مینوں ڈریکشن دینی چلیں۔“

”ڈریکشناں دی تاں کوئی گل نہیں۔ پر گھر نوں مڑن توں پہلاں آپاں سپرنگ فیلڈ مال چلنے۔ اگلی لائیٹ توں لیفٹ مار کے اوس توں بعد سپرنگ فیلڈ پھر کیونیاں پارکوں تے رائیٹ ٹرن مار لئیں۔ نالے سیٹ بیلٹ لالے۔ ایہہ تیری کیلیفورنیاں نہیں۔ ایہتھے ٹریفک پولیس بہت سخت اے۔“

”اوہ گاڈ میں تاں بھل ای جانی آں۔“ رمی نے چھیتی دینے سیٹ بیلٹ لا لئی۔

”بھلنا چھڈتے آپیناں آدتاں بدل۔“

”ٹھیک اے بابا، ہن مینوں رستہ دس۔“ رمی نے پارکوں لے لیا سی۔

”نک دی سیدھ ٹری چل۔ پر گڈی تھوڑی جیہا ہولی چلا۔“ دونوں گل کردیاں بیہ کونٹاں بچ مال دے کول پہنچ گایاں۔

”ایتھوں لیفٹ ٹرن مار کے گڈی مال ول لے چل۔ اگے مال دی پارکنگ اے۔“ شبلی دے کہن تے رمی نے ٹرن مار کے گڈی جیہی پینی دے ساہمنے، پارکنگ لاٹ وچ جا لائی۔ گڈی پارک کر کے اوہ مال دے اندر نوں تڑپایاں۔ ساہمنیوں آرہیا کالا رمی ول ویکھدا تھاں تے ہی پیر گڈ کے کھڑ گیا۔

”اوہ گاڈ! اوٹ اے بیوٹی فُل گرل....۔“ کالے نے کول دی لنگھدی رمی ول رال سٹی۔

”یو واٹ اے گڈ ٹائیم بیبی؟“ کالا رمی دے ہور نیڑے ہو گیا۔

”نو تھنکس۔“ رمی نے مساں کھسرا چھڈایا تے بھج کے اگانہہ نکل گئی۔

”ڈیپول کیویں بھگھیاں وانگوں جھا کدے۔“ رمی نے بھواں سکوڑیاں۔

”اگ تاں آپ لاؤندی پھر دی این۔ اوہدے کیہ سارے اے۔“ شیلی نے
مخول کیتا۔

”میری جان اج تاں سبھا سبھا کرائی پئی اے۔“ شیلی نے کھڑو کے، رمی دے
موڈھیاں اُپر ہتھ رکھدی نے اوہدے مُنہ ول ویکھیا۔ رمی نے لاڈُ بچ اوہدے ہتھ
پر انہہ جھٹک دتے۔ اگے اڈیل سٹور دا نقشہ ویکھدیاں اوہ دوسری منزل نوں ہو
ٹریاں۔ شیلی نے اُتھو کجھ سامان خریدیا تے فیر دونوں بیٹھاں آں گایاں۔
”ہُن پھر؟... س شیلی نے رمی دا موڈھا تھپکیا۔

”کجھ کھاپی نہ لیئے۔“ رمی نے ساہمنے فوڈ مارکٹ ول ویکھیا۔
”چل آجا پھر۔“ او تھوں اوہ دونو فوڈ مارکٹ اندر چلیاں گایاں۔ ادھے پونے
گھنٹے بعد او تھوں اوہ باہر نکلیاں۔
”مڑیئے ہُن فیر گھر نوں؟“ نیپکن نال ہتھ صاف کردیاں رمی نے شیلی نوں
پُچھیا۔

”ہاں میرا خیال اے مڑ ای چلیئے۔ کتے کوئی کالا تینوں چک کے ای نہ لیجے۔“
”کیوں تینوں نہ لجاؤ؟“ رمی نے لاڈُ بچ شیلی دے پوئی جیہی سکی ماری۔
”سانوں کون بچھدے دڑے دے مال نوں۔“ شیلی نے موڈھے ہچکوڑے۔
”نی توں کم کر۔ میں جاندی آں سبھ۔“

اک دوجی نوں مخول کردیاں اوہ واپس مڑ پایاں تے شیلی دے گھر پہنچ
گایاں۔ رمی باہروں ہی مڑنا چاہوندی سی، پر شیلی دی ممی اوہنوں اندر لے گئی۔ اوہ
چاہ وغیرہ بناؤن لگی۔ رمی اتے شیلی لونگ روم بچ بہہ کے گل کرن لگیاں۔

”سچ توں گرداس مان دا شو ویکھن نہیں جانا؟“ گل کردیاں اچانک شبلی نوں شو
دا خیال آیا۔

”کتھے اے گرداس مان دا شو؟“

”جورج میسن یونیورسٹی دے پیٹریٹ سینٹر وچ۔ اسے سیٹرڈے نوں اے۔“

”میںوں تاں ایس شو دا پتہ ای تیتھوں لگیے۔ ویسے توں جانے؟“

”ہاں، اسیں تاں سارے پریوار نے ای جانے۔“

”چل میں سوچوگی۔“

”توں سوچدی رہیں۔ میں تاں تیری ٹکٹ لے لینی ایں۔“

”چل ٹھیک اے پھر۔ چلدی رُہوں میں وی۔“ جگو تکی چہی کردی رمی نے ہاں

کردتی۔

رمی شبلی دے گھروں واہوا ہنیرے ہوئے تری۔ اوہ گھر پُنجی تاں ہیٹھوں
بیسمنٹ والے حال چوں میوزک دا رولا سنائی دتا۔ اوہ سمجھ گئی کہ انکل راج گل
دے گھر فیر کوئی پارٹی چل رہی اے۔ ویسے کوئی ویک اینڈ ہی اجیہا ہوندا سی جدوں
کہ اوتھے کوئی پارٹی نہ ہوندی۔ رمی اجیہاں پارٹیاں توں دُور بھجدی سی۔ اوہنوں
ایہہ امیراں دے شوشے لگدے سن۔ اج وی اوہنے ہولی دینے آپنا بیڈ روم کھولیا
تے اندر وڑ کے دروازہ بند کر لیا۔

اگلے دن رمی کالج تاں پُنج گئی پر اوہدا من اکھڑیا ہویا سی۔ راتیں اوہدے
پُنیوں وچ سکھ چین تریا پھر دا رہیا۔ کالج وچ اوہ اُداس گھمدی پھردی سی۔ اوہ وار
وار سوچ رہی سی کہ سکھ چین نوں اوہ لبھے تاں کتھے لبھے۔ اک خیال اوہنوں ایہہ

وی آیا کہ ہر اکٹھ والی تھان تے جایا کرے، ہو سکدے کہ سکھ چین اوہوں کسے
 اجیہی جگتے ہی مل جاوے۔ اوہنے پہلیاں دو کلاساں اوکھے سوکھے لائیاں۔ فیر اوہ
 لائبریری چلی گئی۔ پر وقت گزرن وچ ہی نہیں سی آ رہیا۔ ایدھر اُدھر گیڑے
 کڈھدی اوہ ایویں ای گیٹ ول آنکلی۔ اگے سڑک دے دوجے پاسے اٹالین
 ریسٹورنٹ داسائین ویکھ کے، سڑک پار کردیاں اوہ ریسٹورنٹ وچ جا بیٹھی۔

"میڈم دھرتی گول اے تے اک وار ملے ہوئے دوبارہ مل ای جاندے
 نے۔" کوئی پچھوں دی آ کے بولیا تاں رمی نے سر بھنویا۔ ساہنے ویٹر دی وردی
 پائی کلدیپ کھڑا سی۔
 "اوہ! تئیں؟"

"میڈم خادم ایہتھے ویٹر اے۔"

"اوہ ہاں! تئیں اوس دن دسیا سی۔"

"دسوکیہ آڈر اے تہاڈا؟"

"اک کافی لیا دیو۔"

بچ منٹ بعد کلدیپ نے کوئی لیا کے میز تے رکھ دتی۔

"مینوں پتہ سی کہ ساڈیاں دواواں کدے نہ کدے تہانوں ایہتھے کچھ ای لیاؤن

گیاں۔"

"جی...؟" رمی نے دھیان نال کلدیپ ول ویکھیا۔

"ہورکیہ اے جی۔ میں تاں روز رب آگے ارداس کردا سی کہ اوہ تہاڈے اندر

ایہتھے آؤن دا خیال پیدا کرے تے تئیں ایہتھے آ کے سانوں سیوا دا موقع دیو۔"

"تسین ایویں مینوں پھوک نہ چھکاؤ۔" رمی جھپ گئی۔
 "اسے بہانے میڈم پل دو پل خوش ہو لایدے۔"
 "تسین کوئی ہور جاب وی کردے اوں؟" رمی نے سُبھاوک بچھیا۔
 "اس دے ہوندیاں ہور دی کئیہ لوڑاے۔"
 "کدوں کُودے رہنے اوں امریکہ 'چ؟"
 "لو میڈم جی تسین تاں ہور ای گل 'چ پے گئے۔"
 "میرا نام میڈم نہیں تے نہ ہی رمی جی اے۔ میں رمی آں۔"
 "میرا نہیں وی صرف کُدیپ ای اے۔"
 "اوکے اوکے، اگے توں میں تینوں کُدیپ کہہ کے ای بلاؤں؟"
 "ٹھیک اے پھر، میں وی تینوں صرف رمی ہی کیہا کروں۔"
 "ہاں ایہہ تاں ہوئی نہ گل۔" رمی آپس وچ کھلن تے خوش ہو گئی۔
 "مینوں وی ایہہ ٹھیک لگدا اے۔"
 "اچھا کُدیپ....۔" رمی نے گھڑی ویکھی۔
 "سوری تیری گل وچکار رہ گئی۔ پر میری کلاس دا ٹائم ہو گیا۔ باقی گل کدے
 پھیر کراں گے۔" رمی اٹھ کے تڑپئی۔ کُدیپ تڑی جاندی رمی نوں اُدوں تک
 ویکھدا رہیا جدوں تک کہ اوہ سڑک پار کر کے کالج کیمپس وچ داخل ہوندی موڑ
 نہیں مڑ گئی۔

اوس دن پیٹریٹ سینٹر دے ساہنے اکھ ہی اکھ سی۔ لگدا سی جیویں دوواں پاسیاں دا پنجاب اُمڑ پیا ہووے۔ پنجابناں بھلاں وانگوں کھڑیاں ہر پاسے گھم رہیاں سن۔ سیو رنگیاں اچھاگاناں تتلیاں بنیاں پھر دیاں سن۔ گرداس مان دے ڈھیلی والے پوسٹر حال دے باہر لگے ہوئے سن۔ پورا شو سولڈ آؤٹ سی۔ شیلی نے رمی نوں اوس دی ٹکٹ پہلاں ہی پھڑا دتی سی۔ شیلی دا پریوار سند یہاں ہی آ گیا سی۔ رمی کچھے کدھرے ٹریفک وچ پھسی ہوئی سی۔ فیر اوہنوں نیڑے پارک نہ ملی۔ دُور گڈی پارک کر کے اوہ بھیجی بھیجی آئی۔ اگانہہ اوہنوں ایہہ پتہ نہ لگے کہ کیہڑے گیٹ اندر جاوے۔ اوہ وچکار جہے کندھتے لگی لسٹ ویکھ رہی سی کہ اوہدے کنناں ’بچ آواز پئی۔

”مے آئی ہیلپ یو رمنڈیپ؟“

”جیس پلینز....“ رمی نے مڑ کے ویکھیا۔ اوہدے کچھے کلدیپ کھڑا سی۔

”اوہ اکلدیپ توں؟“

”میڈم دھرتی گول اے تے....“

”کلدیپ میری مدد کر پلینز؟“ رمی نے اوس دی گل انسٹی کردیاں ٹکٹ ول

ویکھیا۔

”دسوکیہ حکم ایں؟“

”مینوں پتہ نہیں لگ رہیا کہ کیہڑے گیٹ اندر جاواں، توں ذرا لسٹ ول

ویکھ۔“

”کسے پاسے دی وگجو دھرتی گول....“

”ہاں ہاں مینوں پتے کہ دھرتی گول اے پر ایس ویلے میں لیٹ ہو رہی
ہاں۔“

”رمی تیرے ایسے ہاڑے کڈھن تے تاں رب نوں وی دھرتی تے آؤنا پو،
میں تاں فیروی....“ اگانہہ کلدیپ بولنو رک گیا، کیونکہ رمی اوس ول تاڑویاں
نزاں نال ویکھ رہی سی۔

”مُعا ف کرنا، اندر گُرداس مان نے وی سوہنیاں کُڑیاں دی ایوں ایں تعریف
کرنی ایں۔“ فیرو کلدیپ نے رمی دے ہتھوں ٹکٹ پھڑ لئی تے اک تھان کھڑ کے
اوسنے گیٹ ول ویکھیا۔

”گیٹ تاں تیرا ایہی اے پر اک بنیتی اے؟“
”دس؟“

”اوہ ساہمنے لکھیا ہویا ہے کہ آپنا غصہ باہر چھڈ کے آؤ جی۔“

”کلدیپ میں غصے نہیں، میں تاں لیٹ ہو رہی آں۔“

”غصے نہیں تاں میرے نال اک ڈرنک پی۔“

”پر اندر پروگرام....“

”پر پروگرام شروع ہون ’بچ اے کچھ منٹ رہندے اے۔“ فیرو کلدیپ نے
پاسے توں دو ساپھٹ ڈرنکا لایاں تے اوہ پاسے کھڑ کے پین لگے۔ نال ہی اوہ
چھوٹیاں چھوٹیاں گل کر رہے سن۔ ڈرنک ختم کر کے کلدیپ رمی نوں اوس دی سیٹ
تے بٹھا آیا۔ حال پورا بھریا ہویا سی۔ لوک ایدھر اُدھر گیلریاں وچ تے نمراں ’بچ
کھڑے گل مار رہے سن۔ ساہمنے سٹیج تے اے پورا چانن نہیں سی ہویا۔ مدہم جیہی

روشنی و بچ بیٹھے ساجندے آپنے ساجاں دیاں ٹوٹیاں مروڑ رہے سن۔ فیر گرداس مان سٹیج تے آیا تاں لوکاں نے تاڑیاں مار کے اوہدا سو آگت کیتا۔ اوہنے وی چھاتی تے ہتھ رکھدیاں، جھک کے لوکاں دا دھنواد کیتا۔

"اللہ ہو دا آوازا آوے، کُلی نی فقیر دی وچوں۔" ایہہ بول گاؤندیاں گرداس مان نے پروگرام دی شروعات کیتی۔ اوہنے پہلا گیت گایا، دوسرا گایا تے فیر تیسرا۔ اوس توں بعد تاں چل سو چل۔ اوہ جدوں ہی کوئی دردیل گیت گاؤندا تاں رمی دیاں اکھاں بھر آؤندیاں سن۔ اجیہے ہی کسے گیت دے بول رمی دے کنیں پئے۔

"ڈھونڈھن خاطر سجانوں کئی بھیس وٹاؤنے پیندے نے۔
 کتے الکھ جگاؤنی پیندی اے، کتے کن پڑواؤنے پیندے نے۔
 سسی نوں پُنوں مل جاندا، پر ملنا اینا سوکھا نہیں۔
 ایہہ کھسئی ورگے ماس گڑے، دھپے سڑواؤنے پیندے نے۔
 رب پاؤتا تاں سوکھا اے، مانا اک رب دے عاشق لئی۔
 پر وچھڑیا یار مناؤن لئی...."

اگانہہ رمی توں سُن نہ ہو یا تے اوہنے نے تڑپ کے ہتھوں 'بچ منہ چھپا لیا۔
 'کتھوں لبھاں سکھ چین تینوں میں اڈی وڈی دُنیاں و بچ۔' رمی سکھ چین دے
 کھیلاں 'بچ گواچی ہوئی سی۔ پروگرام ختم ہو گیا۔ لوکاں دے اکٹھ 'بچ گواچی اوہ
 وی باہر آگئی۔ مین گیٹ دے اک پاسے کھڑے اوہ جاندے لوکاں نوں ویکھدی

رہی۔ جدوں سبھ لوک چلے گئے تاں رمی ہولی ہولی تڑدی گڈی کول پہنچی تے گھر
نوں مڑ پئی۔

’ایہہ اُپروں خوش دسدی اے پر اسدے اندر کوئی تڑپ اے۔‘ حال دے
اک پاسے کھڑا کلدیپ وی اوسے نوں دیکھ رہیاسی۔

سوموار نوں رمی اتے شیلی دی پہلی کلاس وکھو وکھ سی۔ ڈوجی کلاس وچ ادہ
نیڑے بیٹھیاں تاں شیلی توں رمی دا اُتریا چہرہ لگیا نہ رہیا۔ ادہ وار وار رمی دے
اُداسے چہرے ول دیکھ رہی سی۔ لکچر ختم ہوندا ہی رمی باہر نکل تڑی۔
’رمی کدھر جا رہی ایں؟‘ شیلی نے پچھوں آواز ماری۔

’لا سبریری۔‘

’کوئی خاص کم؟‘

’نہیں بس ایویں ایں.....‘

’رمی آریٹورنٹ چلدے آں۔‘ شیلی نے اوہدا ہتھ پھڑ کے نال تور لیا۔ جکو
تکی جیہی کردی رمی اوہدے نال تڑ پئی۔ اندر کھڑے کلدیپ نے اوہناں نوں
آؤندیاں دیکھ لیا سی۔ پر رمی دے نال کوئی ہور گڑی ہون کر کے ادہ کچھے ہی رُک
گیا۔ اوہنے دوسرے مُنڈے نوں آرڈر لین بھیجیا۔ شیلی نے کوفی منگوا لئی۔

’رمی تینوں اک گل بچھاں؟‘ شیلی نے گل شروع کیتی۔

’ناں کجھ بولیاں رمی نے پلاں چک کے شیلی ول دیکھیا۔

’تینوں آپنی سمجھ کے ای بچھ رہی آں۔‘

’بچھ.....‘

”توں اج انی اُداس کیوں ایس؟“

”نہیں تاں۔“ رمی نے زبری مُسکراؤن دی کوشش کیتی۔

”میں تینوں چنگی طرحاں جاندی آں۔ توں میتھوں کُچھ نہیں لکو سکدی۔ تیرا

چہرہ سبھ کُچھ دس رہے۔“

رمی کُچھ نہ بولی۔ اوہنے نیویں پالی۔

”میں شو والی رات وی دیکھیا سی۔ اُدوں توں وچ وچ رو رہی سی۔“

”شیلی آئی ہیو لوسٹ سمباڈی۔ میں اوہے نوں بھال رہی آں۔“ رمی کمبدی

آوازُ بولی۔

”آ اُدھر پھیمیلی کیننُ وچ بیٹھدے آں۔“ شیلی اوہنوں اُٹھا کے پھیمیلی کینن

وچ لے گئی۔ اندروں اوہنے دروازہ بند کر لیا۔

”لے ہن دس پوری گل۔“ شیلی نے رمی نوں اپنے موڈھے نال لا کے گھٹ

لیا۔

”شیلی آئی ایم ویری انکلی۔ ایہتھے کوئی نہیں جس نال میں دل دا درد ساں بھجا کر

سکاں۔“ رمی دے ہنجو بہہ تھرے۔

”میں تیری سبھ کُچھ آں۔ توں مینوں آپنی مُشکل کھلھ کے دس۔“

پھر رمی آپنی ڈکھ بھری داستان سناؤن لگی۔ پہلاں گھر دیاں دوارا دھوکھا، فیر

سہریاں دوارا نارچر۔ اوس توں بعد کورٹاں، جھگڑے آد۔ سکھ چین دا پتہ لگنا کہ

ہالاتاں داستایا کھورے اوہ کدھر نوں گیا۔ رمی نے سبھ کُچھ شیلی نوں سنا دتا۔

”تینوں کسے توں اوہدے پتے نکانے دا پتہ نہیں لگیا؟“

”کچھ زیادہ نہیں۔ بس چلوں جیہا ای پتہ چلیے کہ اوہ کنیڈا دے ٹرنٹو شہر ’ج رہندے۔“

”رمی توں واقعہ ای بد قسمت ایں۔ پر پہلاں توں اکلے سی۔ ہن آپاں دونوں جنیاں رل کے اوہنوں لبھاں گیاں۔“ شیلی نے رمی نوں ہوں سلا دتا۔ دل دا غبار کڈھ کے رمی دا دل ہولا ہو گیا۔ شیلی دیاں گل سُن کے اوہنوں ہوں سلا وی ہو گیا کہ شاید سکھ چین کدھرے مل جاوے۔

”آپاں ایوں کر دیاں۔ کوآٹر ختم ہون والا ہے۔ چھٹیاں و ج آپاں کنیڈا چلاں گیاں۔ اوتھے میری ماسی رہندی اے۔ اوس دی مدد نال آپاں سکھ چین نوں لبھاں گیاں۔“

”ٹھیک اے۔ کوآٹر ختم ہون توں بعد جان دا پکا رہیا؟“ شیلی نے پک کیتا۔
”ہاں ٹھیک اے۔“ فیر اوہ ریسٹورنٹ وچوں اٹھ گیاں۔ سمر کوآٹر توں بعد ہون والیاں چھٹیاں ’ج کنیڈا جان دا پروگرام بنا کے رمی گھر نوں چلی گئی۔

رانے نے پُرانی ڈائری 'چوں سُرش نیپالی دا نمبر لہجہ کے اوہنوں فون ملایا۔ دو
کوگھنٹیاں بعد اُدھر کسے نے فون چُک کے ہیلو کہی۔

"کیویں پچھانیا مینوں؟"

"ارے رانا جی آپ کو ہم کیسے بھول سکتے ہیں۔"

"ایک ساتھ، ایک ہی ریستورنٹ میں برتن جو صاف کرتے رہے ہیں۔" رانے

نے مَحول کیتا۔

"وہ بات نہیں۔ میں تو 'دوسری' بات کر رہا ہوں۔ آپنے جو میرے لیئے

کیا...."

"میںے کیا کیا؟"

"کیلی جیسی لڑکی آپ نے ہی ڈھونڈ کر دی تھی۔ رانا جی وہ بہت اچھی ہے۔

آپ کا اور اوس کا ہم دینا نہیں دے سکتے۔"

"اوہ گل چھڈ توں، پہلاں ایہہ دس کہ گرین کارڈ داکیہ بنیاں؟"

"جی اب تو بس آنے والا ای اے۔"

"اچھا ہن میری گل دھیان نال سُن۔" رانا اصلی گل تے آ گیا۔

"جی؟"

"تیری ایس کیلی کول اک گوری آؤندی ہوندی سی 'پولا' موٹی جہی۔ اوہا کیہ

حال اے؟"

”وہ تو ابھی بھی آتی رہتی ہے۔ کیلی کو ہمیشہ بولتی ہے کہ میری بھی کہیں لاٹری لگوا دے۔“

”چنگا کل نول بلا لے اوہنوں آپنے اپارٹمنٹ ’ج۔ میں دو کووے آؤں گا۔“
 اگلے دن رانا دتے ٹائم تے سُریش نیپالی دے اپارٹمنٹ ’ج پہنچ گیا۔ پہلاں
 اوہنے سُریش نول ساری گل دس دتی سی۔ سُریش نے اوہی گل اگے کیلی نول سمجھا
 دتی۔ کیلی نے ہی اگانہہ پولا نال گل کرنی سی۔ پولا آئی تاں رانا حیران ہويا۔ اوہ
 پہلاں نالوں وی موٹی ہو چکی سی۔ دوسری منزل دیاں پوڑیاں چڑھدی دا اوہدا ساہ
 بھل گیا۔ دروازے وچوں اوہ مساں ہی اندر لنگھی۔ جس سونے تے اوہ بیٹھی، اوہ
 لچھ کے بیٹھاں جا لگیا۔ اک دُوبے نال جان پچھان کرواؤن توں بعد کیلی اتے پولا
 اک پاسے بیڈ روم وچ جا بیٹھیاں۔ ادھا کوگھنٹہ اوہناں گل کیتیاں، فیر اوہ واپس
 رانے ہوراں کول آگایاں۔ کیلی نے گل شروع کیتی، ”میں پولا نال گل کر لئی
 اے۔ جو وی گل ہوئیاں نے میں تہانوں ایس دے سائینے ای دس دنی آں۔“
 ”ٹھیک اے۔“ رانے نے حامی بھری۔

”پہلی گل تاں ایہہ اے کہ پولا کڈیپ نال میرج کرن نول تیار اے۔“
 کڈیپ دا پورا نام نہ کیلی توں بولیا جاندا سی تے نہ ہی پولا توں۔ اوہ اوہنوں
 کڈیپ ہی کہہ سکدیاں سن۔

”کیوں پولا ٹھیک اے؟“ رانے نے پولا نول پچھیا تاں اوہنے سہمتی ’ج سر

بلا یا۔

”گل ایہہ چھ ہزار ڈالر لوگی۔ دو ہزار پہلاں، دو کیس اپروو ہوئے توں۔ دو ہزار گرین کارڈ ملن پچھوں۔“

”پولا ڈیوک سٹریٹ اُپر پینڈے وڈلینڈ اپارٹمنٹس وچ رہندی اے۔“
 ’چلو ایہہ وی ٹھیک اے۔ کڈیپ نوں او تھوں آپنے ریسٹورنٹ والے کم تے جان دی سوکھ رہو۔ کیونکہ اوہدا ریسٹورنٹ وی تاں ڈیوک سٹریٹ تے ہی پیندا اے۔ رانے نے من ’ج سوچیا۔

”اسدا اپارٹمنٹ دو بیڈ روم ایں۔ ایہہ کہندی اے کہ اک بیڈ روم ایہہ کڈیپ نوں دے دوگی۔ اوہنوں ادھا کرایہ دینا پوے۔ بجلی پانی آد دے خرچے وچے انکلوڈڈ نے۔ اک گل ایس نے ہور کہنی ایں۔“
 ”اوہ کی؟“

”اوہ ایہہ اے کہ ویک اینڈ تے اسدا بُو آئے فرینڈ تے اسدے اک دو دوست ملن آؤندے نے۔ اوہناں دا کڈیپ نال کوئی واسطہ نہیں ہووگا۔“
 ”ٹھیک اے۔“ رانا سمجھ گیا کہ ویک اینڈ تے پولا دے گھرے محفلاں لگدیاں ہوئیاں۔

”باقی رہی جو آئینٹ اکاؤنٹ وغیرہ دی گل، اوہ پولا سبھ کُچھ کر دوگی۔“
 ”کیوں پولا، تینوں ایہہ سبھ گل منجور نے؟“
 ”ہاں میں ایہناں نال سہمت آں۔“ پولا نے حامی بھر دتی تاں رانے نے جیب چوں دو ہزار ڈالر کڈھ کے اوہدے حوالے کر دتا۔

اگلے دن سُریش نے کُدیپ نوں رانے دے اپارٹمنٹ چوں نال لیا تے
 کورٹ پہنچ گیا۔ اودھروں کیلی پولا نوں لے آئی سی۔ اوہناں دی واری آؤن تے
 پولا اتے کُدیپ رجسٹرار دے پیش ہوئے۔ سُریش اتے کیلی اوہناں دے گواہ
 سن۔ رجسٹرار نے دساں منٹاں وچ پولا اتے کُدیپ دی میرج داکم نیڑ دتا۔
 میرج سرٹیفیکیٹ لے کے اوہ واپس مُڑ آئے۔ سُریش اتے کیلی کم نیڑ کے
 آپدے گھر چلے گئے۔ شام نوں رانا، روی تے کُدیپ ہوئیں پولا نوں نال لے کے
 وکیل مدن بگا دے دفتر پہنچ گئے۔

”ہاں بی، ہو گیا کم؟“ اوہناں نال گوری زنانی نوں ویکھ کے بگا سمجھ گیا کہ
 ایہناں نے کُدیپ دی میرج والا کم کر لیا ہے۔
 ”ہاں جی ہو گیا۔“

”اچھا بیٹھو پھر۔“ بگے نے کُدیپ دی فائیل کڈھ لئی۔
 اُسٹوں بعد اونہنے جتھے کتے ضرورت سی اوتھے کُدیپ اتے پولا دے دستخط
 کروا کے فائیل پاسے رکھ دتی۔

”اچھا ہُن اکٹھے رہن تے جُو آئیٹ اکاؤنٹ وغیرہ دیاں پھارمیلٹیاں بارے
 ایہناں نوں میں سمجھاواں کہ ایہہ کم توں کر لایں گا؟“ بگا رانے نوں سنو دھت
 ہو یا۔

”اودھا تُسیں فکر نہ کرو۔ اوہ تاں میں آپے کر لوں۔ میری اکو ای بنیتی اے
 کہ جے تُسیں کُدیپ نوں ورک پرمٹ ذرا جلدی دوا دیوں تاں....۔“
 ”ایہہ ہوجوگا، کُچھ ہو رہے تاں دسو؟“

”بس جی مہربانی۔“

وکیل داکم نیڑن توں بعد اوہ بیٹھاں اُترے تے واپس ورجینیاں نوں چل پئے۔ پہلاں اوہ پولان نوں اُتارن اوہدے اپارٹمنٹ گئے تاں پولانے اوہناں نوں روک لیا۔

”ہن تئیں آئے ہو تاں اپارٹمنٹ ویکھ لو۔ کڈیپ وی آپنا بیڈ روم ٹھیک کر لوگا۔“

”گل تاں اسدی ٹھیک اے۔“ گڈی پاسے لا کے اوہ پولان دے نال اوہدے اپارٹمنٹ نوں تَر پئے۔ اوہدا اپارٹمنٹ تیسری منزل اُپر سی۔ اُپر پینچ کے پولانے جیوں ہی دروازہ کھولیا تاں اوہناں نوں ہور ای طرحاں دی باسی جیہی ہواڑ آئی۔ اگانہہ لنگھ کے اوہ گھسے پٹے جہے سو پھیاں تے بیٹھ گئے۔ پولانے اتے راناگل کرن لگے تاں چھوٹا جیہا بلوگٹرا تے کتورا کڈیپ دے پیر چٹن لگے۔

”سانجھ ہی آپنے جو آک۔“ روی نے محول کیتا۔

کڈیپ نے اوہناں نوں دھک کے پرانہہ کیتا تے روی ول اکھاں کڈھیاں۔

”کڈیپ کم آن، لیٹ می شو یو، یوار بیڈ روم۔“ پولانے کڈیپ نوں آواز ماری تاں اوہ اٹھ کے اندر نوں تَر گیا۔ اندر بیٹھاں پئی میٹرس اُپر تن نیانے، اک گورا، اک کالا اتے اک لال جیہا تے ہوئے سن۔ پولانے اوہناں نوں چک کے دوسرے بیڈ روم وچ لے گئی تے کڈیپ نے آپنا بیڈ روم ٹھیک ٹھاک کر دتا۔

ہن کڈیپ جدوں مرضی آپنا سامان لیا کے ایجتے رہنا شروع کر سکدا سی۔ اوس توں بعد اوہ بیٹھاں اُتر دے رانے دے اپارٹمنٹ نوں چل پئے۔

”ہور تاں یار گل دیاں گل پر مینوں اک گل دی سمجھ نہیں آئی۔“ رستے ’ج
کُدیپ نے جگیا ساوس گل توری۔

”اوہ کی؟“

”تن ایس دے نیانے نے۔ اُپروں کُتے بلیلاں رکھی پھردی اے۔ کم ایہہ
کوئی کردی نہیں لگدی۔ فیہ ایہہ آپدا خرچہ کیویں توردی ہوؤ؟“

”کم کرن دی ایس نوں کیہ لوڑ اے۔ نہ ہی ایس نوں خرچے دا فکر اے۔“

”اوہ کیوں؟“

”بچ سو ڈالر تاں ایس نوں اک جُو آک چھپے گور نمٹ دیندی ہوؤ۔ نال ہی
اسنوں آپ نوں بے روزگاری بھتا ملدا ہونے۔“

”اُپروں ’اوہ ’وی ایس دی کُجھ مدد کردا ہوؤ؟“ روی نے کُدیپ ول دیکھدیاں

مخول کیتا۔

”اوہ کون؟“

”تیرا سوکناں۔“

”کیہ کیہا؟“ کُدیپ نے روی دی بانہہ مروڑ لئی۔

”اوہ یار، جیویں اک بندے دیاں دو گھر والیاں ہون تاں اوہ اک دُوبے دی
سوکن ہوندیاں نے۔ اسے طرحاں پولا دا بُو آئے فرینڈتے توں آپس وچ سوکناں
ہوئے؟“

کُدیپ نے بانہہ نوں ہور مروڑا دتا تاں روی نے سوری سوری کہندیاں بانہہ
چھڈوا لئی۔

”کلدیپ، پولانا نال رہن کدوں توں لگنے؟“ رانا بچھ رہیاسی۔

”رانا جی کیہ دساں، مینوں تاں اوس موٹی توں ویسے ای کوفت ہوندی اے۔
اوہدے نال تڑدے نوں اہیں شرم آؤ۔ ویکھن والا کہو کہ ایہہ کیہ لئی پھر دے۔
اُپروں اوہدا گھر تھیں ویکھ ہی لیے، کیویں کباڑ خانہ بنیاں ہويا۔ اجے کہندی اے
کہ ویک اینڈتے میرے فرینڈ آؤندے اے۔ اوہ پتہ نہیں ہور کیہ کی چند چڑاؤندے
ہونگے۔“

”ایہہ کچھ تاں ہن من مار کے برداشت کرنا پؤ۔ اوہدے نال موو ہوئے بناں
وی سرنا نہیں۔“

”موو تاں اوس دن ہوؤ نہ، جس دن اوہ رات آؤنی ایں۔“ روی نے فیر محول
شروع کیتا۔

”کیہڑی رات؟“

”جسنوں کہندے ہوندے اے ’مگلاوے والی رات‘۔“
”توں میرا کیوں لہو پیتا اے اوئے۔“ کلدیپ نے روی دے گھسٹن جڑیا۔
”تھیں یار مذاق بند کرو۔ میری گل سنوں۔“ رانے نے اوہناں دا دھیان
کھچیا۔

”اک گلوں تاں اپارٹمنٹ ٹھیک اے۔ اسنوں کم تے جان ’بچ سوکھ رہو۔
اوتھوں سدھی بس جاندی اے، اسدے کم ول۔ ڈوجا کلدیپ سیان توں چُپ
کر کے اوتھے موو ہو جا۔ توں ہن کم جاں اپارٹمنٹ توں بناں ہور کدھرے نظر

نہیں آؤناں چاہیدا۔ نال ہی ٹیکسی دا لائسنس لین لئی ٹیسٹ دی تیاری شروع کر دے۔“

اگلے دن رانا، کلدیپ نوں اوہدے سامان سمیت پولا دے اپارٹمنٹ چھڈ آیا۔ پولا نے اک چابی کلدیپ نوں دے دتی۔ کلدیپ اوتھے رہن لگیا۔ اوہ سویرے اٹھ وجے بس چڑھدا۔ نوںں وجدے نوں اینڈیل کالج کیمپس دے بس سٹاپ تے اتر کے ریسٹورنٹ جا پونچدا۔ اوںں ہی رات نوں ریسٹورنٹ بند ہون توں بعد اپارٹمنٹ واپس مڑ آوندا۔ ایوار رات نوں کم توں واپس مڑ دیاں کلدیپ نے جیوں ہی اپارٹمنٹ دا دروازہ کھولیا تاں دھوئیں دا غبار جیہا اوہدے نک نوں چڑھیا۔ اندر پنج ست جے محفل لائی بیٹھے سن۔ دھوئیں دی ہواڑ توں اوہنوں اندازہ ہو گیا کہ اوہ چرس پی رہے نے۔ پولا اوہناں ساریاں دے وچکار بیٹھی سی۔ کلدیپ نوں ویکھ کے اوہ چھیتی دینے اٹھی تے اوس دی جان پچھان کراؤن لئی اوہدے کول آئی۔

”ہے گائیز، میٹ مائی ہسینڈ کڈیپ۔“

”کڈیپ، جو آئن اس، آپارٹی منائیے۔“ پولا نے کلدیپ دی بانہہ پھڑی۔ پر کلدیپ بانہہ چھڈاؤندا تے تھاں جیہی بناؤندا اپنے بیڈ روم نوں تڑ گیا۔ اگانہہ اوہنے ویکھیا کہ اوہدے بیڈ اُپر اک لسڑ جیہی گوری گڑی سٹی ہوئی سی۔ ایسے نوں پولا دی اوہدے مگرے آگئی۔

”کڈیپ ڈارلنگ، کین آئی بارو ٹوینی باکس۔ آئل رٹن اٹ۔“

"تو اُدھار کہہ کے لے تاں لیئی ایں پر مورڈی نہیں۔" کلدیپ نے پیسیاں
 توں جواب دے دتا تاں پولانے اوہنوں پچھوں دی چھپی پالئی۔ کلدیپ نوں
 بھیڑی جیہی ہواڑ آئی۔ اوہنے بیہ ڈالر کڈھ کے پولادے متھے مارے تے اوس توں
 کھہرا چھڈا لیا۔ نال ہی اوہنے بیڈول اشارہ کردیاں اوتھے سنی کڑی بارے مچھیا۔
 "اوہ ایہہ...! ایہہ تاں میری سسٹر اے۔ تھوڑی دیر نوں اٹھ کے چلی
 جاوگی۔" فیر کلدیپ نے کمبل چکھیا تے بہٹھاں کارپیٹ اُپر ہی سوں گیا۔ چھیتی ہی
 اوس دی تھکے ہوئے دی اکھ لگ گئی۔ سویرے اٹھ کے اوہنے دیکھیا تاں اوتھے کوئی
 نہیں سی۔ اوہنے بینٹ دی جیب پھرولی تاں اوہدے ہوش اڈ گئے۔ بچدے پیسیاں
 نوں پولادے بھین تھک لا گئی سی۔ اوہ مسوسے من نال تیار ہویا تے ریسٹورنٹ
 نوں چل پیا۔ ایس طرحاں کم کردیاں کئی ہفتے لنگھ چکے سن تے کلدیپ دا ریسٹورنٹ
 تے دل لگ گیا سی۔ ساہنے کالج ہون کر کے سارا دن رونق لگی رہندی سی۔ فیر کالج
 بند ہو گیا تاں سارے چُپ جیہی چھائی گئی۔ اوس دن ریسٹورنٹ دا کم مٹھا جیہا سی۔
 سویر توں ہی کوئی کوئی گاہک آرہیا سی۔ دوپہرے جے کلدیپ نے دیکھیا کہ ساہنے
 رانا تریا آؤندا سی۔ رانے نوں دیکھ کے اوہنوں چا چڑھ گیا۔
 "کیویں ایں پھر؟" رانا کلدیپ کول نوں بیٹھ کے کوک پین لگیا۔
 "اُنج تاں رانا جی سبھ ٹھیک ای اے۔ پر اوتھے رہناں بہت مُشکل اے۔
 خاص کر کے اتوار نوں۔"

"ایہہ تاں ویر میریا اویں ای ہوندے۔ ایس تراں گرین کارڈ لینا کوئی سوکھا کم
 نہیں۔ دنداں 'بچ جیہہ لے کے وقت کٹنا پیندے۔ میرا خود دا ایہہ سبھ کچھ دیکھیا

ہوئے اے۔ میں تاں تیری آہ چٹھی پھڑاؤن آیا سی۔“ رانا جیب ’چوں چٹھی کڈھ کے پھڑاؤندا واپس تریا۔ کڈیپ نے دیکھیا کہ ایہہ جسمیت دی چٹھی سی۔ لُج بریک ویلے کڈیپ نے پچھے جا کے اکلایاں بیٹھ کے چٹھی پڑنی شروع کیتی۔ چٹھی کیہ سی گھروالی دے دُکھاں دا پلندا سی۔ اوہنے لکھیا سی، "میری گھر وچ اوہ سستھتی نہیں رہی جو کہ تہاڈے ہوندیاں ہوندی سی۔ اُدوں میں توار نال رہندی سی تے ہن نوکرانی بن کے رہنی آں۔ تہاڈی بھر جائی گھر دا سارا کم تاں کرواؤندی ای اے پر جیہڑیاں وچ دی چوبھال ماردی اے اوہ جھل نہیں ہوندیاں۔ ایہوں کھہڑا چھڈا کے جے میں پیکے جاندی ہاں تاں او تھے میری آپنی بھر جائی میرا جیونا ڈبر کر دیندی اے۔ تئیں ہی دسو کہ ایہناں گودی دے جُو آکاں نوں لے کے میں کدھر جاواں۔ مینوں ہی پتے کہ گھروالے توں بناں زنانی لئی رہنا کنا اوکھا ہوندے۔ تئیں لکھدے رہنے اوں کہ میں اج آیا میں کل آیا۔ پر میں جاندی آں کہ آؤنا تئیں ہن وی نہیں۔ مینوں لگدے کہ آؤناں جاناں تاں تہاڈے بس ہن رہیا ای نہیں ہوناں۔ میں بتھیرا روکیا کہ کیہ لینے ایس چندری امریکہ توں، پر اُدوں تئیں میری اک نہ منی۔ کیہ لکھاں میں بہت اوکھی آں، جے کلی کلی گل لکھاں تاں تہا تھوں پڑی وی نہیں جانی...."

اگے کڈیپ نے چٹھی پڑنی بند کر دتی۔ اوہ بڑی دیر سوچاں ’چ گم او تھے ہی بیٹھا رہیا۔ فیر ہولی ہولی اٹھدا کم تے جا گیا۔ اگلے کئی دن اوہ چپ چپ رہیا۔ اگے ایٹوار سی۔ اوہدے من ’چ ایٹوار نوں اپارٹمنٹ وچ لگن والی مہپھل دا درش آ گیا۔ کم ختم ہون توں پچھوں اوہنے گھر جا کے جیوں ہی اپارٹمنٹ دا دروازہ کھولیا

تاں اندر اوہی کچھ ہو رہیاسی جو کہ اوہ من و چچتودا آرہیاسی۔ پنجست جنے اُچے
میوزک دی تال تے نچن و چ مشغول سن۔ اوہ ہولی دینے پاسہ بچاؤندا اندر نوں
جان لگیا۔ پر پولاد دی لسڑجیہی بھین اوہدے مگر تُردی بیڈ روم و چ آگئی۔

”کڈیپ، کین آئی بارو ٹوینی باکس پلینز؟“

”آئی ڈونٹ ہیو اٹ۔“ کڈیپ نے اوہنوں جھڑک دتا۔

”کڈیپ پلینز.... آئی ڈونٹ ہیو اپنی منی فار اے ڈوز۔ آئی مسٹ نیڈ اے

شاٹ۔“ نشے دی توٹ کارن اُسدیا اکھاں چوں پانی بہہ رہیاسی۔

”سوری، کہہ تاں دتا کہ میرے کول کوئی پیسہ نہیں۔“

”اف یو وائٹ آئی کین سلیپ ود یو، اور آئی کین....“

”نو، یو جسٹ گیٹ آؤٹ آف مائی روم۔“ کڈیپ نے اوہنوں دھک کے

باہر کر دتا۔ اوہ باہر نکلی تاں پولاد اندر آوڑی۔

”ڈارلنگ آئی واٹ بیئر، کین آئی بارو سم منی؟“

”پولاد میرے کول کچھ نہیں توں ایتھوں جاہ پلینز۔“

”کڈیپ ڈارلنگ، آئی مسٹ نیڈ منی۔“ پولاد کھہڑے ہی پے گئی۔

”پولاد کہا تاں ہے کہ....“

”اوہ! ویٹ اے منٹ.... س پولاد نوں کچھ یاد آیا تے اوہنے کڈیپ دی گل

وچکار ہی کٹ دتی۔

”کڈیپ، میرے کول تینوں حیران کر دین والی اک چٹھی اے۔ جیکر میں تینوں اوہ دکھاواں تاں توں ٹرنٹ مینوں پیے دے دینے نے۔“ پولا چھیتی دینے اندر گئی تے ہتھ ’چ کچھ لکا لیا۔

”لیا ہن پیے دیہہ۔“ پولا نے اک ہتھ اگے کیتا تے دوسرا ہتھ جس وچ کہ اک کاغذ پھڑیا ہو یا سی اوہ پچھانہ کر لیا۔ اوہدے ہتھ وچ کچھ ویکھ کے کڈیپ نے جیب ’چوں دس ڈالر کڈھ لائے۔

”پہلاں مینوں چٹھی وکھا۔“ کڈیپ پولا دے ہتھ ول نوں اہلیا۔ اُدوں ہی پولا نے اوہدے ہتھ وچوں پیے کھوہ لائے تے کڈیپ نے پولا دے ہتھ ’چوں چٹھی کچھ لئی۔ کڈیپ نے جیوں ہی چٹھی کھولی تاں اوس دی خوشی دی حد نہ رہی۔ ایہہ امیگریشن ولوں بھجیا کڈیپ دا ورک پرمٹ سی۔ اوہ خوش ہو یا، ایس نوں اُلٹ پلٹ کے ویکھ ہی رہیا سی کہ اُدوں نوں پولا بیئر لے کے واپس مُڑ آئی۔

”ہے، کڈیپ۔“ پولا نے دوروں اک بیئر کڈیپ ول نوں اُچھالی۔ کڈیپ نے بیئر ’چ لئی۔

”کڈیپ ڈارلنگ، انجو آئے یواریسلف۔“ انا کہندیاں پولا آپنے دوستاں ’چ جا بیٹھی۔ کڈیپ نے بیئر کھولی ہی سی کہ پولا دی بھین فیر آگئی۔

”کڈیپ مینوں بیہ ڈالر دے پلیر، میں نشے بناں مری جانی آں۔“

کڈیپ نے جیب ’چوں بیہ ڈالر کڈھ کے اوہدے ہتھ تے رکھ دتے۔ اوہنوں ساری رات خوشی ’چ نیند نہ آئی۔ ورک پرمٹ مل گیا سی۔ ہن اوہ جو مرضی کم

کر سکدا سی۔ رات بھر اوہ بھوکھ دیاں سکیمیاں بناؤندا رہیا۔ اگلے دن دوپہرے جے کُدیپ کم کردافیر رہیاسی جدوں مینینجر نے اوہنوں آواز ماری۔

”کُدیپ تیرا فون ایس۔“ مینینجر نے فون کُدیپ نوں پھڑا دتا۔ کُدیپ نے فون کن نوں لایا تاں اوہ حیران ہویا کیونکہ ایہہ پولا دی کال سی۔ اوہ بول رہی سی۔

”ہیلو کُدیپ ڈارلنگ دس از پولا۔ اکیچوالی میں کُچھ گراسری لیاؤنی ایس۔ تینوں میرے نال جانا پو۔“ پولا نے رات ہی دیکھ لیا سی کہ ورک پرمٹ ملن تے کُدیپ کنا خوش ہویا سی۔ ایس کر کے اوہنے سوچیا کہ تے گھاہ جنا کُہو سکدے ایس نوں جھاڑ لیا جاوے۔

”وٹ آئی ایم ورک؟“ کُدیپ نے کھجھدیاں ہویاں مجبوری ظاہر کیتی۔

”کوئی گل نہیں، اُتھوں تھوڑے چر لئی چُھٹی کر لے۔“ پولا نے اوہدا کھہڑا نہ ہی چھڈیا تاں کُدیپ نے مینینجر توں دو گھنٹیاں دی چُھٹی لئی تے ریسٹورنٹ توں تھوڑی دُور میکڈانلڈ تے جا کھڑا۔ اوہنے پولا نوں ایہتھے آؤن نوں ہی کیہا سی۔ پولا آئی تاں کُدیپ اوکھا جیہا ہوندا اوہدے نال بیٹھ گیا۔ پولا نے گڈی شاپر فوڈ ویاہاؤس تے جالائی۔ اندر جا کے پولا نے ہر قسم دی گراسری خرید کے ریہڑی بھر لئی تے کیش کاؤنٹر تے لے گئی۔ کیشیر نے سارا سامان سکین کر دتا تاں پولا نے کُدیپ ول دیکھیا۔

”کُدیپ بل پے کر پلیز۔“

کُلدیپ پہلاں ایں سمجھی کھڑا سی کہ ایہہ اوہنوں نال کیوں لے کے آئی
 اے۔ اوہنے اڈکھے سوکھے گراسری دے پیے دتے۔ فیراوہ ریہڑی باہر لجاندا پولا نال
 لگ کے سامان گڈی وچ رکھواؤن لگیا۔
 "پولا ایں تراں میں کیویں خرچ کر سکداں؟" سامان رکھواؤندیاں کُلدیپ نے
 روسا دکھایا۔

"چلو ٹھیک اے، اج توں بعد نہیں۔ نالے ایہہ تاں اُدھار اے۔ چل بیٹھ
 تینوں ریٹورنٹ تے اُتار آواں۔" سامان رکھن توں بعد کُلدیپ نوں نال بٹھاؤندیا
 پولا نے گڈی تور لئی۔

جدوں کُلدیپ پولا نال گل کردا سامان رکھوارہیا سی تاں دوسرے پاسے گڈی
 'چ بیٹھا پما اوسے نوں ویکھ رہیا سی۔ اوہنوں حیرانی ہوئی۔ کیونکہ اوہ سمجھدا سی کہ
 کُلدیپ تاں ڈپورٹ ہو گیا ہوؤ۔ فیروپولا ول ویکھ کے اوہنوں گل دی سمجھ جیہی آئی۔
 'اچھا، آہ ہتھیار اے جس نال ایہہ ڈپورٹ ہونوں بچ گیا۔'

'کوئی نہیں کُلدیپ سیاں تیرا زہر وی کدے کڈھونگا۔ پے نوں ونکار کے اج
 تک کوئی نہیں بچیا۔' من ہی من گل کردے پے نے اوہناں مگر گڈی لالئی۔ اگے
 اوہ کُلدیپ دے کم دی تھاں ویکھ آیا۔ اُتھوں اوہ پولا مگر لگ گیا تے پولا دے
 اپارٹمنٹ دا ایڈریس نوٹ کر لیا۔

جدوں پے نے کوہ نور ریسٹورنٹ خریدیا سی تاں اُدوں اک وڈی کنسٹرکشن کمپنی فیئر فیکس کاؤنٹی دے لورٹن شہر وچ واپلی پئی تھاں اُپر اُساری کرن لگی ہوئی سی۔ سکول، پارک اتے دفتری عمارتاں توں علاوہ اوہتھے ہزاراں نویں گھر بن رہے سن۔ اُرملا دی ریل اسٹیٹ کمپنی دا کم اُدوں پورے زوراں تے چل رہیا سی۔ اوہ ہفتے وچ اک دو وار کوہ نور ریسٹورنٹ تے کھانا کھان جاندی ہوندی سی۔ ایتھوں ہی اوس دی پے نال جان پچھان ہوئی۔ اوہدے زور پاؤن تے پے نے وی لورٹن وچ اک گھر بک کروا دتا۔ گھر بک ہون توں بعد خرید و فروخت دی ہور لکھا پڑی ہوئی سی۔ اسے کم دے سلسلے وچ اُرملا پے نوں ملدی رہندی سی۔ ایس ملن ملاؤن دے چکر وچ ہی اوہ اک ڈوبے دے نیڑے آؤندے گئے۔ اخیر اوہناں دی انی کُودستی ہو گئی کہ اوہ بناں کم توں وی ملن لگے۔ ویک اینڈ تے پما اوہنوں دُور نیڑے گھماؤن لے جاندا۔ وقت ملن تے اوہ مہنگے ریسٹورنٹاں وچ لُنج ڈز آد کر دے۔ اکٹھے موویاں ویکھدے۔ اوہناں نوں اک ڈوبے دا ساتھ چنگا لگن لگیا۔ جدوں اوہناں دا رشتہ بہت نیڑے دا بن گیا تاں اوہ کھلھ کے موج مستی کرن لگے۔ پیسے دا تاں دونوں کول ہی گھانا نہیں سی۔ جدوں کنسٹرکشن کمپنی نے گھر بنا کے مکمل کر دتے تاں پے نوں برچوے سٹریٹ تے گھر مل گیا۔ اُرملا نے وی پے دے گھر توں اگلا گھر خرید لیا۔ ایس طرحاں اوہناں دا رشتہ ہور وی گوٹھا ہو گیا۔ ہُن تک پے نے اُرملا بارے سارا بھیت کڈھ لیا سی۔ اوہنوں پتہ لگ چکیا سی کہ اوہ آپنے

ماں پیو دی اکو اک اولاد ہے۔ نال ہی ایہہ وی کہ اوہدے ماں پیو بہت امیر ہن۔
 ماں پیو توں بعد اوہناں دی کئی ملین ڈالراں والی پراپرٹی دی اُرملا اکلوتی وار۔
 ہووگی۔ اوہ سوچن لگیا کہ انی وڈی وڈی پراپرٹی نوں کیوں ہتھیایا جاوے۔ اُرملا نوں
 تاں اوہنے اپنے پریم جال و بچ بھسا ہی لیا سی۔ پر پما ہن ایہہ ویکھ رہیاسی کہ اگے
 اوہ کبہڑا رستہ چنئے۔ ایس بارے اوہنے اپنے من نال سکیم لڑائی۔ پہلا طریقہ تاں
 ایہہ سی کہ اوہ اُرملا نال ویاہ کروا کے فیر اوہدے ماں پیو دے مرن دی اڈیک
 کرے۔ اوس مطابق ایہہ راہ بہت لمبا سی۔ اوہ عمر بھر انتظار نہیں سی کر سکدا۔
 دوسرا طریقہ ایہہ سی کہ اوہ اُرملا دے ماں پیو نوں ہی رستے وچوں ہٹا دیوے۔
 اوہنے دوسرا طریقہ چنیاں۔ ایس طریقے و بچ وی اگانہہ اوس کول دو راہ سن۔ پہلا
 راہ ایہہ سی کہ اوہ اُرملا نال ویاہ کروا کے اُستوں بعد اوہدے ماں پیو نوں مارے۔
 ایس و بچ اوہنوں اک خطرہ دسداسی کہ کتے پُولیس اوہنوں شک دے گھیرے و بچ
 نہ رکھ لوے۔ دوسرے راہ مطابق پہلاں اوہنے اُرملا دے ماں باپ دا خاتمہ کرنا سی
 اتے اوس پچھوں اُرملا نال شادی کرنی سی۔ ایس و بچ اوہنوں کوئی خطرہ نہ لگیا تے
 اوہنے ایس دوسرے رستے تے تَرن دا فیصلہ کر لیا۔ فیر اوہنے میکسیکو دے تزوانا شہر و
 بچ بیٹھے ہوزے مارٹینز نال گل بات کیتی۔ اوہناں وچکار سودا تہہ ہو گیا۔ ہوزے
 نے آپنا بندہ ڈاکٹر راکیش دے مگر لا دتا۔ کافی دن ہوزے دا بندہ اوہناں دا پچھا
 کردا رہیا۔ فیر اوس دن جدوں ڈاکٹر راکیش اتے اوس دی پتی لیٹ رات کسے پارٹی
 توں مڑ کے گھرے آئے تاں اوہنے دونوں نوں گولیاں نال بھن دتا۔ آپناں کم مُکا

کے ہوزے دا بندہ دو دنوں و پنج بارڈر لنگھ کے میکسیکو چلا گیا۔ پولیس نے ایس دوہرے قتل کاڈنوں صرف لٹ مار دا معاملہ سمجھ لیا۔ پے داکم ہو چکیا سی۔

ایدھر اُرملا جوانی دے نشے و پنج مدہوش پے نال پیار پیگھاں جھوٹن و پنج مست سی کہ اُدوں ہی اوہنوں زندگی دی سبھ توں منحوس خبر ملی۔ اوہدے ماتا پتا نوں کسے نے اوہناں دے گھر و پنج ہی گولی مار کے مار دتا۔ اُرملا اُپر دُکھاں دا پہاڑ ٹٹ پیا۔ اوہنوں سبھ کُچھ بھُل گیا تے اوہ کھڑے پیر ماں پپو دے گھر پھرزنو کیلیفورنیاں ول نوں بھیجی۔ پے نے اوہنوں پوری طرحاں سنبھالیا۔ اُدوں اُرملا کدھرے وی گئی تاں پما پرچھاویں واگوں اوہدے نال رہیا۔ داہ سسکار توں بعد مرتکاں دی آتمک شاشتی لئی ہونیاں دھارمک رسماں پوریاں ہون تک تقریباً دس دن لگ گئے۔ ایس دوران اوہ پھرزنو و پنج ہی رُکے۔ ایدھروں واپس مڑن توں بعد اُرملا ڈپریس رہن لگی۔ پے دے یتاں نے اُرملا نوں ڈپریشن چوں کڈھیا۔ اُدوں ویکھن والے نوں پما، اُرملا دا سبھ توں وڈا ہمدرد جا پدا سی، پر پے دے دل و پنج کیہ سی، ایہہ کوئی نہیں سی جاندا۔ اوہ بڑی کارستانی نال آپنی کھیڈ، کھیڈ رہیا سی۔ لورٹن آؤن دے دو کومینے بعد اُرملا نے پھرزنو جان دی سکیم بنائی۔ اوہنے ساری گل دی پے نوں دسی۔ اُرملا نے دسیا کہ اوہ ڈیڈ دے وکیل نوں ملنا چاہوندی ہے۔ پما اُرملا دا منتو سمجھ گیا تے جھٹ اوہدے نال پھرزنو چلا گیا۔ تن چار دن اوہ اوتھے رُکے۔ ایس وچکار اُرملا اپنے ڈیڈ دے پیپی سنگھ ورگے نیڑلے دوستاں نوں وی ملی۔ پر اوہدا سبھ توں وڈا کم ڈیڈ دے وکیل نوں ملنا سی۔ متھی تاریخ تے اوہ وکیل دے دفتر پہنچی۔ رسمی غلہں باتاں بعد، وکیل اُرملا نوں اپنے نزی دفتر و پنج لے گیا۔ پما وی

اوہدے نال ہی اندر جا بیٹھا۔ فالماں پھر ولدیاں اوہنے گل بات شروع کیتی، "مس
 اُرملا، میں تیرے نال اکلیاں گل کرنا چاہوندا ہاں۔" اوہنے کول بیٹھے پے ول دیکھیا۔
 "سراٹ از ناٹ اے پر اہلم۔ تیں اسدے ساہنے ہی گل کر سکدے اول۔
 ایہہ میرا آپنا ایس ایس۔" اُرملا نے پے ول اشارہ کردیاں وکیل نوں گل اگے تورن
 نوں کیاہا۔

"اوکے ویال....۔" وکیل اہے وی گُجھ کُو جھک منداسی۔ پر اوہنوں کیہ
 اعتراض سی، اگر اوہدا سائل راضی سی تاں۔ تھوڑا رُک کے اوہنے بولنا شروع کیتا،
 "تیرے پیرنٹس نے جو وصیت بنوائی سی اوہ رجسٹرڈ اے، مطلب قنونن طور تے
 اوس وچ کوئی کمی نہیں۔ اوہناں نے آپنی وصیت وچ مس اُرملا نوں جانی کہ تینوں
 بنی فشری گھوشت کیتے۔ میں کاؤنٹی آفس 'چوں سارا رکارڈ کڈھوا کے، نال اوہناں
 دے ڈیٹھ سرٹیفکیٹ اٹیچ کر کے سول کورٹ وچ جماں کروا دتے سن۔ سول
 کورٹ نے وصیت انوسار تیرے پیرنٹس دی ساری چل تے اچل سمپتی تیرے نام
 ٹراں سفر کرن دے آرڈر کر دتے نے۔ ہُن توں ایتھے کُجھ پیپراں تے دستخط
 کردے۔ تن کوہنتیاں 'چ ساری جائدات تیرے نام چڑجوگی۔" وکیل نے اوہ فائل
 اُرملا دے دسکھتاں لئی اوہدے اگے رکھ دتی تے فیر ٹیڈھی جیہی نظر پے ول
 دیکھدے نے دوجی فائل چک لئی۔

"مسٹر اتے مسز راکیش دے بینک کھاتیاں دی کُل جماں پُو جھجی اک ملین
 دے قریب اے۔ جس گھر وچ اوہ رہندے سن اُسنتوں بناں اوہناں دے دو گھر
 ہور ہن۔ تنوں ہی گھراں تے کوئی قرضہ نہیں ہے۔ تنوں گھراں دی بازاری قیمت

ڈھائی ملین بندی اے۔ پھرزنو ڈاؤن ٹاؤن وچ اوہناں دی اک آفس بلڈنگ اے۔ اوہ جے انج ویکچی ہووے تاں کٹ کٹا کے ہاف ملین بچدے۔ باقی ایلے دے وچ اوہناں دا اک کسینو ایں، جسدی قیمت تقریباً ڈیڈھ ملین ہے۔ ایس توں بناں دونوں دی اک اک ملین دی لائف انشورنس اے، جسدی بینیفٹسری وی توں ایں ایں۔ ہُن اوہناں پپراں تے وی سائین کر دیو۔“ وکیل نے دوسری فائل وی اُمرلا ساہمنے رکھ دتی۔ دستخط ہون توں بعد اوہنے فائلاں بند کر دتیاں۔

”ہو سکدے کہ تینوں اک وار فیر آؤنا پوے۔ ایس بابت میں چٹھی راہیں

دسدوں گا۔“

”نو پراہلم سر۔“

”از دیر اپنی تھنگ ایلس، آئی کین ہیپ وڈ؟“

”نو تھینکس۔“ اُمرلا تے پما وکیل دے نال ہی اُٹھ کھڑے ہوئے۔

”اوکے، ساڈے آفس نے تہاڈے لئی ٹیکسی کال کر دتی اے۔ ایہہ تہانوں

ایئرپورٹ تے چھڈ آؤگی۔“ دونوں نال ہتھ ملاؤندا وکیل دپھتروں باہر نکل گیا۔ اوہ

ٹیکسی وچ بہندے پھرزنو ایئرپورٹ نوں چلے گئے۔ اُتھوں اوہناں ورجینیا لئی

فلائٹ لے لئی۔ اُمرلا سارے راہ سٹی آئی جدوں کہ پے نوں اک پل لئی وی چین

نہیں سی آیا۔ اوہدے من وچ تاں چھ ست ملین ڈالر گھسی جاندا سی۔ اوہنوں پتہ

سی کہ ساری جاندا اگلے تقریباً مہینے کو بعد اُمرلا دی ہو جانی ایں۔ اوہ تاں ایہی

سوچدا آرہیا سی کہ کیویں اوہ ایہہ ساری جاندا چھیتی توں چھیتی اُمرلا توں ہتھیا

لوے۔ جدو اوہنے باہر دیکھیا تاں جہاز نیواں ہون لگ پیا سی۔

”اُرمی ڈارلنگ اُٹھ، آپاں ورجینیاں پہنچ گئے آں۔“ پما اُرملا دے والاں ’وچ ہتھ پھیرن لگ پیا۔ اُرملا نے ذرا کواکھاں کھول کے سر دوبارہ پے دے موڈھے نال لا لیا۔

”اُٹھ ڈارلنگ ہُن تاں لینڈ کرن والے ای آں۔“ اُرملا ہولی ہولی آپا سمیٹن لگی۔ ایسے نوں جہاز لینڈ کر گیا۔ اُتھوں باہر نکل کے اوہ پارکنگ لاٹ وچ آ گئے۔ اگانہہ اوہناں نے گڈی پک اپ کیتی تے فیر گھر نوں چل پئے۔ پما گڈی آپنے گھر ہی لے گیا۔ حلقہ بھلکا کھاپی کے اوہ اوتھے ہی سوں گئے۔ لمبے سفر دے تھکے اوہ سارا دن تے رہے۔ شام نوں چاہ بنا کے پما بیڈ روم وچ ہی لے آیا۔

”پے ڈارلنگ، میں بہت اُپسیٹ آں۔“ اُرملا دا منہ اُڈیا ہویا سی۔

”کیوں کیہ گل ہو گئی؟“ پے نے حیرانی دا دکھاوا کیتا۔

”ایہہ اڈا وڈا کم، میرا مطلب پراپرٹیاں دی ٹراں سفر، اوہناں دی ساں جھ سنبھال ایہہ کیوں لوٹ آؤ۔ میں اکلی جنی ایہہ ایسے وڈے کم؟“

”اُرمی ڈارلنگ پہلاں توں ایوں دس کہ توں آپنے آپ نوں اکلی کیوں سمجھدی ایں؟“

”تے ہور پھر؟“

”توں کیہ سمجھدی ایں کہ میں تیرے نال ایویں ہی تریا پھر داں؟“

اُرملا کُچھ نہ بولی۔

”تیرے لئی میرا دل تڑپدے، تینوں میں پیار کرداں، اسے لئی تیرے لئی میں فکر مند ہاں۔“

”پر پے تیرا آپنا وی تاں بز نس اے۔“

”سبھ توں پہلاں مینوں توں ایں۔ باقی سبھ کُجھ پچھوں۔“

اُرملا نے پے ول ویکھیا تے اوس دی چھاتی نال لگ گئی۔ ایہی کُجھ پما چاہوئندا سی۔ اوہ اپنے نائک اتے مٹھیاں گل نال اُرملا نوں پوری طرحاں اپنے نال جوڑ لینا چاہوئندا سی۔ ایس ویلے اُرملا مانسک طور تے ٹٹی ہوئی سی۔ اوہنوں سہارے دی لوڑ سی۔ پما اوہنوں حدوں ودھ سہارا دے رہیا سی۔ اگلے دن توں اوہناں نے کم تے جانا شروع کر دتا۔ پر پما ابے اُرملا نوں کم و بچ کھنہن نہیں دینا چاہوئندا سی۔ اوہنوں پتہ سی کہ جبکر اسنے کم ’بچ دیکھسی لینی شروع کر دتی تاں ایہہ دُکھ وچوں اُبھر آؤگی۔ حال دی گھڑی اوہ اوہنوں مانسک طور تے اُلجھا کے رکھنا چاہوئندا سی۔ اسے کر کے اوہ ابے اُرملا نوں اپنے نال ہی توری پھردا سی۔ اگے کیہ کرنا سی، ایہہ وی اوہنے سوچ لیا سی۔

پھر اک دن پما گھروں ہی نہ نکلیا۔ اُرملا نے اوہنوں فون کیتا تاں اگوں فون ملیا ای نہ۔ اوہ اوہنوں گھرے ویکھن آئی تاں دروازہ بند سی۔ شام تک اُرملا پریشان ہو گئی کہ پما اوس نال گل کیوں نہیں کر رہیا۔ اگلا دن چڑھ گیا پر پما گھروں باہر نہ آیا۔ اُرملا سارا دن فون کری گئی تے گیڑے کڈھی گئی۔ پے نے نہ اوہدا فون چکھیا تے نہ ہی اوہنوں ملیا۔ شام دے پنج کووے پے نے اندروں موری راہیں ویکھیا کہ دروازے دے باہر کھڑی اُرملا اوس دی ڈور بیل و جا رہی سی۔ اوہدا چہرہ تراشا و بچ ڈبیا ہو یا سی تے اوہ پوری تراں ٹٹ چکی جا پدی سی۔ ایہی کُجھ پما چاہوئندا سی۔ اوس توں دو دن پاسے رہ کے اوہ جس حالت و بچ اُرملا نوں لیاؤنا چاہوئندا سی اوس حالت

وچ اوہ پہنچ چکی سی۔ پے نے دروازہ کھول دتا۔ اندر آؤندیاں ایں اُرملا اوہنوں
چنبرہ کے اُچی اُچی رون لگی۔ من ہولا کر کے اوہ پے دے مُنہ ول جھاکئی۔

”توں میتھوں پاسہ کیوں وٹ رہیں؟“

”اُرملا میں بہت مُشکل وچ پھس گیاں۔“

”کیہ ہو یا؟“

”مینوں فیملی پر اہلم آگئی اے۔ میرے گھر دے میرے اُپر میرج لئی زور پا

رہے نے۔“

”پر ایس طرحاں کیوں ہو سکدے۔ آپنا ذمہ وار توں آپ ایں۔“

”میرے پر یوار وچ اجیہا نہیں۔ مینوں میرے پیرنٹس دی گل منی پینی ایں۔

ہو سکدے اوہ کُچھ دناں تک ایٹھے ہی آجان۔“

”فیر؟“

”پر میں تیتھوں بناں کسے ہور نال میرج کرواؤن بارے سوچ وی نہیں

سکدا۔“ پے نے جال سُٹیا۔

”میں کیہڑا کسے ہور نال چاہنی آں۔ پر اہے تاں بہت جلدی اے۔ میرے

ہالتاں داتینوں پتہ ای اے۔ لوک کیہ کہن گے کہ کل تاں پیرنٹس گزرے نے تے

ایہہ ہُنے ای میرج لئی کاہلی پئی ہوئی اے۔“

”لوکاں بارے سوچدے سوچدے کتے خود ای نہ وقت لنگھا بیٹھے۔“

”پھر اسدا کیہ حل اے؟“

”اسدا حل مینوں تاں ابھی جا پدے کہ اگر میں گھر دیاں نوں ایہہ کہہ سکاں کہ میں میرج کروا لئی اے تاں اوہ غصے ضرور ہونگے پرفیر اوہ میرے تے زور پاؤن دی بجائے ٹک کے بیٹھ جائے۔“

”ارملا چُپ ہو گئی۔ اوس کول کہن نوں کُجھ نہیں سی۔“
 ”دیکھ اُرمی، مینوں غلط نہ سمجھیں۔ پر بے آپاں ہُن کھنجنجھ گئے تاں مڑ کے اک نہیں ہو سکاں گے۔“
 ”مینوں کُجھ نہیں سُبھدا۔ تینوں جیویں ٹھیک لگدے کر لے۔“ ارملا بے بس ہو گئی۔

”ٹھیک اے، کل نوں کورٹ جا کے میرج کر لوں گے۔“ پے نے اندروں خوش ہوندیاں آخری گل کہہ دتی۔

”جے تینوں ایہہ صحیح لگدے تاں ٹھیک اے پھر۔“
 ”ہُن توں تے میں دکھ تھوڑا ای آں۔“ اونہنے مٹھا پوچھا ماریا۔
 دوسرے دن کورٹ داکم بھگتا کے، دو کُوجے جدوں اوہ گھر مڑے تاں اُدوں اوہ پتی پتی بن چکے سن۔ اوہناں دی نویں زندگی شروع ہو چکی سی۔ پے نے پہلا اتے سبھ توں وڈا مورچہ فتح کر لیا سی۔

بیہ کُودناں بعد ارملا نوں پھر زنو والے وکیل دی چٹھی ملی۔ اگلے دن ہی اوہ پے نوں نال لے کے پھر زنو پُنیچی۔ اوتھے جا کے ارملا نے کاگراں پتراں داکم مکمل کر دتا۔ ہُن ماں پیو دی ساری جائداد دی مالکن ارملا بن چکی سی۔ ارملا اتے پے نے دو چار دن لا کے جائداد دی سنبھال دا ٹھیکہ اک ستھانک کمپنی نوں دے

دتا۔ اُتھوں دا سارا کم نیڑ کم اوہ واپس ورجینیاں آگئے۔ اُرملا ہن پے دے گھر و
 بچ ہی رہن لگ پئی سی۔ دوسرا گھر اوہناں نے کرائے اُپر دے دتا۔ زندگی ہولی
 ہولی ریڑے پے گئی۔ اُرملا اپنے ریل اسٹیٹ والے کم تے جاندی سی۔ پما
 ریسٹورینٹ سنبھال رہی سی۔ دونوں گھروں اکٹھے جاندے۔ پما سویر ویلے اُرملا نوں
 اوہدے کم تے چھڈ جانداتے شام نوں مڑدا ہویا نال لے آؤندا سی۔ اک دن
 سویرے اُرملا نوں کم تے چھڈن ویلے پے نوں بیمہ کمپنی دا کم یاد آ گیا۔

”اج تن وجے انشورنس ایجنٹ دے دفتر جائیں۔“

”کیویں ایں؟“

”بزنس دی انشورنس پالیسی رنیو ہونی ایں۔ دونوں نے ساں جھے دستخط کرنے

ہون گے۔“

پماتے اُرملا تن وجے بیمہ کمپنی دے دفتر پہنچ گئے۔ ایجنٹ نے اوہناں اگے
 پہلاں بزنس دی انشورنس والی فائیل رکھی۔ دونوں نے اوس اُپر دستخط کر دتے۔ فیر
 اوہنے اک ہور فائیل اوہناں دے ساہمنے رکھ دتی۔

”ایہہ کیہ اے؟“ اُرملا نے دوسری فائیل تے نظر ماری۔ ایہہ اوہناں دونوں

دی اک اک ملین ڈالر والی لائف انشورنس پالیسی سی۔ اُرملا دی پالیسی اُپر پما
 سینفشری تے پے دی پالیسی اُپر اُرملا۔ اوہ کچھ دیر فائل ول ویکھدی رہی۔

”بزنس والے لوکاں لئی ایہہ بہت ضروری اے میم۔“ ایجنٹ نے دند

کڈھے۔

"اوکے اوکے۔" اُرملا نے من 'بچ ہمدی ہوئی نے پالسی اُپر دستخط کر دتے۔
 اوہنوں پتہ سی کہ ایجنٹ، قابو آئے گاہکاں نوں ایس طرحاں دی اک ادھ پالسی ویتج
 ہی دیندے ہن۔ دستخط کر کے فائیل اوہنے ایجنٹ نوں واپس کر دتی۔
 "کیوں ہُن تاں خوش ایس؟" اُرملا ایجنٹ ول دیکھ کے مُسکرائی۔
 "میس میم، تھنکیو ویری مچ۔"
 "اوکے سی یو لیٹر۔" اوس توں ودائی لے کے پماتے اُرملا گھر نوں چل پئے۔
 سارے راہ پے دے من 'بچ اُرملا دی انشورنس والی فائیل گھٹی گئی۔

روی نے دُپہرے جے میناس دا گیزا لایا تے گھڑی ویکھی۔ اج اوہنے رانے دے اپارٹمنٹ جانا سی۔ کلدیپ دے ورک پرمٹ دی خوشی جو مناؤنی سی۔ اوہنے سوچیا کہ جیکر ڈیسی واپس مُر گیا تاں کلدیپ نوں لین ایدھر دوبارہ آؤنا پو، کیوں نہ کلدیپ نوں ہُنے ہی لے جاواں۔ اُتھوں مُردیاں اوہ بیلٹوے چڑھ گیا تے اگوں لٹلرور ٹرنپائیک ویسٹ دا ایگزٹ لے لیا۔ اوہ تھوڑی دُور ای گیا سی جدوں کہے سائیڈ سٹریٹ توں، کوئی بناں رُکیاں ای مین روڈ تے آ چڑھآ۔ اوہنے بچاؤن دی کوشش کیتی پر فیروی دُوسری گڈی روی دی گڈی و بچ آوجی تے تھوڑا جیہا نُقصان ہو ای گیا۔ اوہنے ویکھیا کہ دُوسری گڈی نوں اک وڈی عمر دا گورا چلارہیا سی۔ شاید اودے نال گھر والی بیٹھی سی۔ اوہ باہر نکلیا تے دُوسری گڈی و بچ بیٹھے گورے گوری دا حال چال بچھیا۔ اوہ ٹھیک سن۔ کسے سٹ پھیٹ توں بچ گئے سن۔

”سر ایہہ کیوں ہو گیا، تہانوں تاں سٹاپ سائین سی؟“ روی دُوسرے ڈرائیور نوں بچھ رہیا سی۔

”جیٹلمین، ایکچوالی آئی ڈوٹ نو۔“ گورے نے سر ماریا۔

بچ ست منٹ بعد پو لیس والا آ گیا۔ اوہنے پہلاں دُوجی گڈی و بچ بیٹھے جوڑے نال گل بات کیتی۔ فیراوہ روی نوں مکھابت ہو یا،

”آر یو ورکنگ دس ٹائم؟“

”ہاں میں سواری لاه کے مُر رہیاں۔“ روی نے سنکھیپ اُتر دتا۔

”اسے لئی توں کاہلی ’ج سی۔“ ایس توں اگے پُولیس والے نے کوئی ہور گل نہ کیتی۔ دونوں ڈرائیوراں دے ڈرائیونگ لائسنس لے کے ایکسیڈنٹ رپورٹ بنا دتی۔ ایکسیڈنٹ دا کارن لکھیا سی ’امپر ڈرائیونگ بائی دا ٹیکسی ڈرائیور۔ نال ای ایس غلطی لئی اوس گورے پُولیس والے نے روی نوں ٹکٹ وی لکھ کے پھڑا دتی۔

”مسٹر آفیسر ایہہ کیہ گل، میری ایس وچ کیہ غلطی اے؟ سٹاپ سائین تاں دوجے ڈرائیور نے مس کیتے تے توں ٹکٹ مینوں دے دتی؟“

”کیونکہ توں اعلان دوالا دیکھے بناں غلط ڈھنگ نال گڈی چلا رہیاسی۔“

”نہیں میں تاں بالکل ٹھیک ڈھنگ نال گڈی چلا رہیاسی۔“

”سی یو ان دا کورٹ، اوتھے آپنی صفائی دے دیویں؟“ انا کہہ کے پُولیس والا تُردا بنیا۔ روی اپھوسے من نال بیٹھا ٹکٹ ول دیکھی جاندا سی، نال ای من ’ج سوچ رہیاسی کہ کورٹ کیہڑا میری گل تُرنٹ من پیرگیو۔ فیر اوہنوں ٹیکسی لائن وچ عام ای چلدا ایہہ گل یاد آئی کہ ٹیکسی ڈرائیوراں نوں تاں پُولیس والے بیسے کڑاہ وانگوں لے ندے ہن۔ اوہنے اوتھوں گڈی توری تے اگوں کھدیپ نوں نال لیا۔ فیر اوہ اوکوڈ اپارٹمنٹس وچ آگئے۔ اگانہہ رانا گیلری وچ بیٹھا ہویا سی۔ کر ماتے بلو کھان پین دا انتظام کرن گئے ہوئے سن۔ کھدیپ چاہ دے تن کپ بنا لیا۔

”تیرا ہن اگے داکیہ پروگرام ایس کھدیپ؟“ رانے نے چاہ دا گھٹ بھر دیاں کھدیپ ول دیکھیا۔

”ار لنگٹن دی ٹیکسی دے ٹیسٹ دی تیاری کر رہیاں۔ بُدھوار نوں ٹیسٹ

ہوندے۔ اُمید اے کہ پاس کر لوں گا۔“

”پھر تاں یار نظارہ آجے۔ او سے دن شام نوں ای ٹیکسی ملجوگی۔“

”ویکھو کوشش تاں پوری اے۔“

”پر توں کیوں اج سدھیہاں ای آیا بیٹھیں؟“ روی رانے نوں سنبودھت

ہویا۔

”میں تاں کل داکم تے ای نہیں گیا۔ کیونکہ میرا ہفتے لئی ٹیکسی دالائسنس

سپنڈ اے۔“

”کیوں؟“

”اولڈ ٹاؤن آلیگزینڈریا دی اک بڈھی گوری نے شکایت کرتی کہ میری کسٹمر

سروس صحیح نہیں سی۔“

”کی کیتا سی توں؟“

”اوہ سگرٹ پی رہی سی۔ میرے روکن تے وی نہ رُکی تاں میں گڈی پاسے

پارک کر لئی تے کہا کہ جے سگرٹ پینی این تاں باہر کھڑ کے پی۔ اڈوں تاں

اوسنے چُپ چاپ سگرٹ بُجھا دتی، پر پچھوں شکایت کر دتی۔ اسدے بعد مینوں

بورڈ والیاں نے بلا لیا تے اوتھے ای لائسنس سپنڈ والا کم ہویا۔“

”یار ٹیکسی والیاں تے تاں ہر پاسیوں مار پیندی اے۔ پر گوری دی سگرٹ

والی گل توں بورڈ نوں نہیں دسی؟“

”دسی تاں سی پر کسے نے میری گل سنی ای نہیں۔ نالے اجیے کیساں ’ج

گورے ہمیشہ آپنیاں دا ای کچھ لے ندے نے۔ باہر لیاں نوں کون بچھدے اتھے۔“

”نالے باہر لیاں بناں اہنناں دا سردا نہیں۔“ گل کردے اوہ ہور ای وشے تے
چرچہ کرن لگ پئے۔

”اوہ تاں ہے ای، جے بدیشی نہ ہون تاں اہنناں دیاں گھٹیا جاہاں، مطلب
صاف صفائی وغیرہ دیاں نوکریاں کون کرو؟“

”چنگیاں جاہاں اُپر گورے کیہڑا سارا ای پورا پا دیندے نے۔ اوتھے وی آپنے
لوک اہنناں نالوں کتے زیادہ کم کردے نیں۔“

”ہُن کسے سرکاری دفتر دی گل لے لؤ۔ آپنے لوک نوں س توں پنج، پورا
ٹھوکواں کم کردے اے۔ ادھے گھنٹے دی بریک وی بجھے جاندے ای مار دے
اے۔ پر ایہہ گورے کیہ کردے اے۔ آفس آگئے، گل کر لایاں۔ کوئی پی لئی، فیر
گل کر لایاں۔ ایسے نوں لُنج ٹائم ہو جاندے۔ گھنٹہ لُنج تے لاؤندے اے۔ فیر چار کُو
وجے ای ایؤں ٹپن لگ پیندے اے جیویں مرچاں لڑدیاں ہوندیے۔“
”فارزراں بناں اہنناں دا سر ای نہیں سکدا۔ اوہ بھاویں لیگل ہون جاں
اللیگل۔“

”میرا خیال اے کہ امریکن اکانمی نوں مینٹین کرن وچ الیگلاں دا وی وڈا
ہتھ اے۔“

”ایتھے کروڑاں دی گنتی ’چ الیگل لوک بیٹھے اے۔ اہنناں انگریزاں دا
گورنمنٹ نوں وی سبھ پتے۔“

”ہر چھوٹا وڈا کم الیگلاں توں کرواؤندے اے۔ اُپروں اوہناں دا بلین ڈالراں
دا ٹیکس وی گورنمنٹ ای کھا جاندا اے۔“

”اوہ کیویں بی؟“ کلدیپ نوں گل سمجھ وچ نہ آئی۔
 ”اتھوں دے قانون مطابق ہر اک دا ایسٹی میٹڈ ٹیکس اوہدے ہر پے چیک
 چوں کٹیا جاندے۔ جدوں آپاں سال دے اخیر تے ٹیکس رٹرن فائل کردے آں
 تاں آپنا وادھو کٹیا ٹیکس گورمنٹ واپس کر دیندی اے۔ جیہڑے البلیگل لوک نے،
 اوہناں کول ٹیکس آئی ڈی تاں ہے کوئی نہیں۔ فیر اوہ ٹیکس کیویں فائل کرن۔
 جدوں اوہ ٹیکس رٹرن فائل نہیں کر سکدے تاں آپدا وادھو کٹیا ٹیکس وی واپس
 نہیں لے سکدے۔ ایس طرحاں ایہناں کروڑاں لوکاں دا انکلیمد ٹیکس سرکاری
 خزانے ’چ چلیا جاندے۔“

”گورمنٹ نوں نہیں ایس گل دا پتہ لگدا؟“

”گورمنٹ توں کیہ پھلے۔“

”گورمنٹ نوں اہمیاں گل نال کیہ فرق پیندا ہے۔ نالے امریکہ سپر پاور اے،
 جو مرضی کرے۔ ساری دُنیاں تے آپنی دھاک بھائی ہوئی اے۔“
 ”ایہہ گل تاں تیری بالکل صحیح اے۔ ایہہ دُنیاں تے کسے نوں تک کے نہیں
 بیٹھن دیندا۔“

”چور نوں کہندے اے لگ جا، تے کُتی نوں کہندے نے کہ بھوں ک
 پے۔“

”کس نوں چور پے گئے بی؟“ ایسے نوں باہروں کر ماتے بلو آئے۔ اوہناں
 نوں ادھ پچھدہ جیہی گل سنی سی۔
 ”آجو آجو، کسے نوں نہیں۔“

"ہور تاں کسے دا پتہ نہیں، پر جیہڑا اوہ ساہمنی سڑک تے احمد رہندے، اوس دی گڈی تاں رات کسے نے بھن بھن کے تو بنا بناتی۔" باہروں آئے کرے نے نویں خبر سنائی۔

"اوہ کیوں؟" سبھ نوں گڈی بھن دی گل سُن کے اُتھکتا ہوئی۔
"اوہ وائیٹ ٹاپ کمپنی دی ٹیکسی چلاؤندے۔ ایس کمپنی دی ٹیکسی تے مالک دا نہیں لکھیا ہوندے۔ اوہدا وی آپنی ٹیکسی اُپر نام لکھیا ہو یا سی، احمد علی۔"
"پھر کیہ ہو یا جے اوہدا اُپر نہیں لکھیا ہو یا سی تاں؟"
"مینوں لگدے کہ تہانوں کسے گل دا پتہ نہیں۔"
"کیہڑی گل دا؟"

"صدام حسین نے عراق چوں اوہ انسپکٹر جھے بھجا دتے سارے۔"
"کیہڑے انسپکٹر؟"
"یار، کلنٹن نے نہیں بھجوائے سی عراق چ انسپکٹر۔ جیہڑے اوتھے کیمیکل اتے میس ڈسٹرکشن دے ہتھیار لبھن گئے سی۔"
"اوہ تاں یو این او نے بھیجے سی۔"

"یو این او دا تاں نہیں ایس ایس۔ اُنچ اوتھے وی ڈنڈا تاں امریکہ دا ای چلدے۔"

"ایہہ تاں خیر صحیح اے۔ پر امریکہ وی تاں اُجڑیاں کھڈاں چ ہتھ پاؤندا پھر دے۔ پچھلی عراق لڑائی جس نوں اُدوں دے پریزیڈنٹ بُش نے ڈرٹ

سٹورم 'دا نام دتا سی، اوس 'سچ ایہناں نے عراق دا کچونبر تاں کڈھتا سی۔ ہن اوس کول کیہ اے۔ ایہہ تاں ایویں بہانہ بھال دے اے چھنجرڑی چھیڑن دا۔“

”ایہہ جیہڑا ہلہ گلا مچا رکھیے نہ امریکہ نے، ایہہ تاں صرف اک سنٹنبازی اے۔“ رانے نے آپنا وچار رکھیا۔

”سنٹنبازی توں مطلب؟“

”اُپروں پریزیڈنٹ دی چون آرہی اے۔ بل کلنٹن دوسری وار پریزیڈنٹ بننا چاہوندے۔ چونان جتن لئی اجیے سنٹن تاں لیڈر کردے ای نے۔“

”ایہہ چون کدوں ایں؟“ کرے نے اُپروں منہ چکھیا۔

”دسوئی ایس نوں کہ پریزیڈنٹ دی چون کدوں ایں۔“ روی نے محول کیتا۔

”چون دی تاریخ اے چار نومبر، اُنی سو چھیانوہ، آئی سمجھ۔“ رانا کرے ول ویکھدا ہسیا۔

”پھر تاں مہینے ہی چار رہ گئے۔“ کرے نے کیلینڈر ول نگاہ ماری۔

”توں بائی کرماسیاں چونان دا بہتا فکر نہ کر۔ کیونکہ توں اے جے ہے نہیں دوٹ پاؤن دے قابل۔“

”پر ایہہ تاں پتہ لگے کہ احمد علی دی ٹیکسی کوئی کیوں بھن گیا؟“ کرما فیر اوسے گل تے آگیا۔

”جیہڑی آپاں عراق 'چوں انسپکٹر کڈھن دی گل کر رہے ہاں، سی این این نیوز چینل والے کل دے اسے خبر نوں دبی تے آؤندے اے۔ نال ہی اوہ

صدام حسین دی فوٹو دکھا دیندے اے۔ اسے خبر توں چڑھ کے کسے چاں بھلے ہوئے گورے نے ادھدے مُسلم ہون کر کے گڈی بھنتی ہوؤ۔“

”اصل ’چج امریکہ نے پچھلی لڑائی ’چج عراق نوں پوری طرحاں کٹ کے دی لڑائی اے ختم نہیں کیتی۔ عراق نوں پوری تراں سبق سکھاؤن لئی لڑائی اسنے اے وی چالو رکھی ہوئی اے۔“

”ایہہ تاں یار ماڑا کم اے۔“

”ماڑا تاں ہے ای۔ ایویں لکھاں نزدوش مارے جانگے۔“

”ایہہ لڑائی کوئی اک ادھے دن دی لڑائی نہیں۔ پندرہاں بیہ سال تاں اسنے چلنا ایں چلنے۔ جیویں سیانے کہندے اے کہ لڑائی شروع کرنی آپدے وس ہوندی اے۔ پر بعد و ’چج تاں اوہ آپ مُہارا ای چلدی اے۔ بڑا مُسکھی جاناں دا گھان ہوؤ اوتھے۔“

”اوتھوں ہٹیا تاں امریکہ کتے ہور جا لگوگا۔ اسدے بھائی دی تاں لڑائی ہمیشہ توں چالو اے۔“

”پر آپاں یار ہُنے کیوں افسوس مناؤن لگ پئے۔ تسیں کھڑکاؤ گلاسی۔“ کرے نے بوتل، گلاس تے سوڈھا آؤ ٹیبل اُپر چچا دتے۔ پیگ پائے تے چیزز کر کے ختم کر دتے گئے۔ اک واری دا چلیا کم ہولی ہولی شروع ہو گیا۔ پیگ تے پیگ چڑن لگے۔ سارے ہی ترارے ’چج ہوندے اک دُوجے دے اُپر دی بولن لگے۔

”رانا جی، ہو جے فیر مرزا۔“ بلو نے فرمائش کیتی۔

”اک منٹ۔“ رانے نے کھنگورا ماردیاں گلا صاف کیتا۔ فیرہیک لاؤندیاں مرزا گاؤن لگیا۔

گاناکن تے ساریاں نے تعریف کیتی۔ پروگرام چلدا رہیتا تے سماں گزردا رہیا۔ فیر کرے نے فرمائش کیتی۔

”بائی رانے، ہُن فیر اوہ ہوجے؟“
”کیہڑا؟“

”پہلاں دے ندیوں جواب، تُر جاندے کسے پاسے....۔“
”لو، سُنو پھر۔“ رانا اگلا گانا گاؤن لگیا۔ اُدوں ہی روی نے بوچ کے جھے چاہی
چھی، دروازہ کھولیا۔ بیٹھاں اُتردا اوہ گھر نوں تُر پیا۔

گیاراں کووے دے قریب روی نے گھر دے ڈرائیوُچ جا کے گڈی لائی۔
اوپنے جھولدے جھے نے تاکی بند کیتی۔ فیر اوہ گھر دا دروازہ کھولن لگیا۔ اُپروں سکھی
اوسے نوں ویکھ رہی سی۔ اندر جاندیاں اوپنے چاہیاں اک پاسے رکھیاں۔ فیر روٹی
کھان لئی رسوئیُچ آ گیا۔ سکھی اوس تے ایس گلوں اوکھی سی کہ اوہ کم توں نہیں
بلکہ رانے دے اپارٹمنٹُچوں آیا ہے، جتھے کہ ہر روز شراب دیاں محفلاں لگدیاں
ہن۔ سکھی اج لڑائی تے اُتارو سی۔ روی بھاویں لیٹ سی پر اوہ اوہنوں اڈیکدی
رہی۔ رسوئیُچ پھر دے روی نوں اک پیگ ہور پین دی طلب محسوس ہوئی تاں
اوپنے الماریُچ ایدھر اُدھر ہتھ مارے۔ اوہنوں بوتل تاں نہ ملی پر ہتھ کھرو لے
ماردیاں اوہدے ساہنے کریڈٹ کارڈاں دے بلاں دا تھبہ آ ڈگیا۔

’اچھا ایتھے لکوائے ہوئے نے! میں وی کہا کہ کریڈٹ کارڈاں دے بل کیوں نہیں آئے۔ ’روی نون ایہہ تاں پتہ لگ گیا سی کہ سکھی نے کریڈٹ کارڈاں تے کافی ساری شاپنگ کیتی ہے۔ پر اوہنے کیہ خریدیا ہے ایہہ اوہنوں نہیں سی پتہ لگیا۔ سکھی نے ایہہ بل ایتھے ایس کر کے رکھے سن کہ جنے دن ہو سکدے ٹالا وٹ کے رکھیا جاوے۔ روی بل کھول کے ویکھن لگیا۔ اُدوں نون سکھی اوہدے سامنے آ کھڑی ہوئی۔

”آہ کیہ اے؟“

”کیوں تینوں نہیں دسدا؟ کریڈٹ کارڈاں دے بل نے۔“ سکھی نے اکھاں کڈھیاں۔

”ہن تاں دسدے نے پر ایہہ لکوائے کیوں سی؟“

”کیوں لکون نون مینوں کیہ کسے دا ڈر ماریے۔“

”اوہ تاں دسدا ای اے۔ پر ایہہ تاں پتہ لگے کہ خریدیا کیہ اے؟“

”میری ماسی دی کڑی دا ویاہ اے۔ کچھ سامان لے کے بھیجیے۔“

”ایوں گھر لٹاؤندی نون تینوں شرم نہ آئی۔“

”تینوں تاں بڑی شرم آپرندی ہوؤ۔ پہلاں ماسی دے پُت نون امریکہ سدیا۔

ہن اگانہہ ورک پر مٹ وی دوا دتا۔“

”کوئی گل ہووے توں اوہنوں وچ گھڑیس لینا ایں۔ اوہدا ایس گل وچ کوئی

لینا دینا نہیں۔“

"لینا دینا کیوں نہیں۔ کم توں کوئی کردا نہیں۔ سارا دن اوہدے نال ہی تریا پھر دیں۔ جاں فیراوتھے رہنے، شراہیں دے اڈے تے۔"

"میں کم نہیں کردا تاں ایس گھر نوں تیرا پیو چلاؤدے پھر؟"

روی دے انا کہن تے سکھی بھڑک اُٹھی۔ اوس پچھوں دونوں ہی اک دوجے نوں اُچا نیواں بولدے آپس وچ اُلجھ پئے۔ اوہناں دیاں آوازاں سُن کے اندرون بچے رودیں بجھے آئے۔ بچی نے سکھی دا ہتھ پھڑ لیا تے مُنڈے نے روی دا۔ اوہ اوہناں نوں لڑن توں روک رہے سن۔ سکھی نے بے دھیانی 'بچ بچی نوں پچھانہ دھکیا تے روی ول نوں ودھی۔ اسے کھچا دھو، ہی دوران سکھی دی چوڑی ٹٹ کے روی دے مُنہ تے کھبھ گئی۔ اوہ لہو لہان ہو گیا۔ اچانک روی دا دھیان بچی ول گیا۔ اوہ پوڑی نال وچ کے اک پاسے ڈگی پئی سی۔ روی نے چھیتی دینے بچی نوں سنبھالیا۔ اوہنوں گود 'بچ لے کے اوہ ہیٹھاں ہی بیٹھ گیا۔ مُنڈا وی اوہدے نال لگ کے بہہ گیا۔ مُونہہ توں چوندے خُون نے روی دے کپڑے بھیوں دتے۔ اُدھر سکھی نے پولیس کال کیتی ہوئی سی۔ پنج کوفٹاں بعد پولیس والیاں نے پٹاک دینے دروازہ کھولیا۔

"ہُو کالڈ دا پولیس؟"

"آئی ڈڈ۔" سکھی اگے ہوئی۔

"کیہ ہو یا ہے؟"

"میرے گھر والے نے مینوں مارن دی کوشش کیتی اے۔"

"کتھے اے اوہ؟" پولیس آفیسر دے پُچھن تے سکھی نے لونگ روم ول اشارہ کیتا۔ پولیس والا اگانہہ ودھیا تاں اوہ تھوڑا حیران ہویا۔ روی کھون نال لتھ پتھہ بیٹھاں بیٹھاسی۔ اوس دی گودی 'چ بیٹھی بچی دے متھے 'چوں وی خون سم رہیاسی۔ مُنڈا روی دے نال بیٹھا روئی جارہیاسی۔

"تینوں کس نے زخمی کیتے؟" پولیس والا روی دے برابر جھکیا۔

"کسے نے وی نہیں۔ میں تاں آپ ہی سونے دی نِشت اُپر ڈگ پیا۔"

"تینوں ایسولینس دی ضرورت ہے، مسٹر سنگھ؟"

"نو، آئی ایم اوک۔"

"ہُو ہٹ یو، لٹل گرل؟" پولیس والے نے بچی ول دیکھیا۔

"نوں آفیسر، میں پوٹیاں توں پیر پھسلن کر کے ڈگ پئی۔" پولیس والے دی

گل دا جواب دیندی بچی پرانہہ کھڑی سکھی ول گہو نال جھاکا۔

دونوں پولیس والیاں نے آپس وچ نظراں ملائیاں۔ فیر اوہ رسوئی 'چ کھڑی

سکھی کول آگئے۔

"مسز سنگھ، لسن کیار پھلی۔ جے توں اگانہہ نوں ایویں ہی کسے ہورتے جھوٹھا

دوش لاؤندیاں پولیس کال کیتی تاں اسیں تینوں اریسرٹ کر لوں گے۔"

"ناؤ ٹیک کیار اینڈ ہو اے گڈ نائیٹ۔" انا کہندیاں پولیس والے باہر نکل

گئے۔ اوہناں دے جاندیاں ہی سکھی نوں تریلیاں چھٹ گایاں۔ اوہ سوچ رہی سی

کہ اگر بچی اوس ول ذرا کواشارہ وی کر دیندی تاں پولیس والیاں نے اوہنوں

اریسرٹ کر لینا سی۔ فیر اوہ ڈگدے ڈھندے کدماں نال اُپر اپنے بیڈ روم نوں چلی

گئی۔ روی نے ہاتھروم 'بچ جا کے خون صاف کر کے منہ اُپر پٹی بنی۔ نال ہی بچی دا چہرہ صاف کیتا۔ فیر اوہ بچیاں نوں لے کے سونے تے بہہ گیا۔
 "ڈیڈ! آر یو اوکے؟" بچیاں نوں اوس دی سٹ دا فکر سی۔

"آئی ایم اوکے۔ ڈوٹ وری۔" اوہ بچیاں نوں پلوسن گیا۔ بچے ہولی ہولی سوں گئے۔ پر روی بڑی دیر مایوس جیہا ہویا بیٹھا رہیا۔ سویرے اوس دی اکھ کھلی تاں اوہ جھٹ دینے اٹھیا۔ اوہنے چھیتی چھیتی بچیاں نوں تیار کیتا۔ اوہناں نوں بریک فاسٹ کروایا تے سکول بس چڑھا دتا۔ باہر اوہنے سکھی دی کار کھڑی دیکھی تاں اوہ سمجھ گیا کہ اوہ اج کم تے نہیں گئی۔ اوہ آپ تیار ہوندا ٹیکسی لے کے ڈیسی ول نکل گیا۔

سویر دے دس کووے فون کھڑ کیا تاں سکھی نے ہولی جھے فون کن نوں لا کے ہیلو کہی۔

"دس از نرس لیسے، کالنگ پھرام سپرنگلیڈ ایلمنٹری سکول۔ مے آئی سپیک ٹو مسٹر اور مسز سنگھ۔"

"اوہ بیا، دس از شی۔" سکھی اٹھ کے بیٹھ گئی۔

"مسز سنگھ کین یو کم ٹو دا سکول۔ یوار ڈوٹر از ناٹ فیلنگ ویال۔"

"کی ہویا؟ سبھ ٹھیک تاں ہے نہ؟"

"گھبراون والی کوئی نہیں۔ پر ٹیس چھیتی سکول آ جاؤ۔"

سکھی چھیتی دینے سکول پہنچی۔ اوس دی بچی کلینک وچ نرس دے کول بیٹھی سی۔ سکھی نوں دیکھ کے اوہ روندی ہوئی اوہنوں پُجنبر گئی۔

"کیوں! اسنوں کیہ ہو گیا؟"

"ہُن تاں بے آرامی دی وچا کر کے تھوڑا بھجار اے۔ میں دوائی دے دتی۔
چھیتی ہی ٹھیک ہو جوگی۔ پر مسز سنگھ....؟"

"ہاں ہاں دسو۔"

"ویکھو مسز سنگھ، ایس عمر 'چ پچیاں نوں گھر 'چ بڑا پھرینڈلی اتے پیس فُل
ماحول چاہیدا ہے۔ تاں ہی بچے صحیح ڈھنگ نال گرواپ ہو سکدے نے....۔"
"میرا خیال اے کہ تہاڈے گھر 'چ بچے ایس تراں دے ماحول توں داں بھجے
نے۔ تہاڈے دونوں بچے کافی ڈپرئس دسدے نے۔ اوہ ڈوجے پچیاں نال بولدے
چلدے وی گھٹ ای نے۔ سارا دن کھوئے کھوئے رہندے نے۔"

"میڈم، میں اگانہہ نوں خیال رکھوگی۔"

"تسیں میرے نال آؤ۔" اوہ سکھی نوں لیکے پر نسیپل دے دفتر لے گئی۔

"مسز سنگھ، تہانوں نرس لیسلے نے سبھ کچھ دس ہی دتا ہونے۔ اگر اگانہہ نوں
تسیں گھر دا ماحول نہ سدھار سکے تاں سانوں مزبورن سوشل سروس محکمے نوں
انفارم کرنا پوے۔ تہانوں پتہ ای کہ اوہ اجیہے کیساں 'چ پچیاں نوں آپنے نال لے
جاندے نے....۔" پر نسیپل نے کجھی دھمکی دیندیاں گل وچالے ہی چھڈ دتی۔
سکھی سوری سوری کردی پچیاں نوں سکولوں لے آئی۔ سارا دن اوہ پچیاں نوں باہر
گھماؤندی رہی۔ اوہناں نوں میکڈائٹڈ تے لے یکے گئی۔ نال ہی پچیاں نال اوہنے وعدہ
کیتا کہ اوہ تے ڈیڈ اگانہہ نوں لڑن گے نہیں۔ شام نوں بچے اوس نال گھر مڑے
تاں اوہ خوش سن۔

سکھ چین اتے جسی جیوں کیلیفورنیا توں آئے سن تاں میریلینڈ دے روکول شہر وچلے روکول گارڈنز 'اپارٹمنٹس وچ رہندے آرہے سن۔ کسے ڈور پار دے رشتے دار کول تاں اوہ کجھ کُودن ہی رُکے سن۔ اوس پچھوں اوہناں نے ایہتھے 'اک بیڈروم 'اپارٹمنٹ کرائے تے لے لیا سی۔ ایہتھے آؤن پچھوں اوہناں نے میرج کر لئی سی تے جسی نے سکھ چین دا اپلائی وی کر دتا سی۔ پر ابے تک کسے انکیاسی وچا کر کے اوہناں دی فائیل دا کُجھ پتہ نہیں لگیا سی۔ سکھ چین دا پاسپورٹ وی انڈین انبیسٹی والے ریو نہیں کر رہے سن۔ انبیسٹی والیاں دا کہنا سی کہ اوہدا نام انڈین گورنمنٹ دوارا اشوکیتی کسے کالی سوچی وچ شامل سی۔ ایہتھے اوہناں دا کوئی خاص جان پچھان والا وی نہیں سی۔ ایہتھے آؤن دے کُجھ دنوں بعد ہی سکھ چین نوں کسے ٹفن نام دے انڈین ریستورنٹ تے کم مل گیا سی۔ اوس دی ڈیوٹی تندورتے روٹیاں پکاؤن دی سی۔ چھیتی ہی اوہ ماہر کُک بن گیا۔ تندورتے کم کردیاں اوہنوں آپنی ماں یاد آؤندی۔ چھوٹا ہوندا اوہ ویکھدا ہوندا سی کہ ماں پہلاں تندور گرم کرن لگدی تے نال ہی بیڑے بناؤنے شروع کر دیندی۔ جدوں تندور پوری طرحاں تپ جاندا تاں اوہ ہتھال تے روٹی تھپدی تے ہتھ لگے کر کے روٹی تندور دے اندر لا دیندی۔ پنج ست منٹاں وچ ہی اوہ ساریاں روٹیاں تندور اندر لا چکی ہوندی۔ اُدوں اوہنوں ایس گل دا بڑا اچنبھا ہوندا کہ ماں ایسے گرم تندور اندر ہتھ کیویں لے جاندی ہے تے اوہدا ہتھ وی نہیں مچدا۔ پر ہُن اوہ آپ اوہی ماں والا کم سارا دن ہی کری جاندا۔ بس ہتھ ذرا لگے کرنا تے روٹی تندور اندر لا دینی۔ کئی داری تاں بناں ہتھ لگے کیتیاں

ہی اوہ روٹیاں لائی تریا آؤندا۔ اُسدیاں دونوں باہاں اتے ہتھ سارا دن سیک و بچ رہن کر کے کالے ہو چکے سن۔ ایہتھے کم وی بہت کرنا پیندا سی تے تنخواہ وی حساب سر دی ہی ملدی سی۔ پر کول کوئی پیپر نہ ہون کر کے ایس کم نوں کرن دی مجبوری سی۔ جسی ہتھیسڈا دے پوکس ہل میریاٹ ہوٹل و بچ میڈ سروس دا کم کردی سی۔ او تھے کم نوں س توں پیچ ہوندا سی۔ ویک اینڈ تے اوہ کسے میکڈانڈ بچ پارٹ ٹائم جاب تے جاندی سی۔ کم ولوں، رہن سہن ولوں اتے سکھ چین دے ورتائی ولوں اوہنوں کوئی شکایت نہیں سی۔ پر زندگی دے اک کچھ توں اوہ نراش سی۔ اوہنوں آپنی اولاد دی بہت چاہت سی۔ پر اہے تک قدرت اوس تے مہربان نہیں ہوئی سی۔ کئی وار اوہدے من بچ گناہ بھاونا آ جاندی کہ جو اوہنے رمی بارے سکھ چین کول جھوٹھ بولیا سی، شاید اوسے کر کے ہی اوہنوں سزا مل رہی ہے۔

اوس دن دوپہر کوویلے اوہ کار و بچ جا رہے سن۔ سکھ چین کار چلا رہیا سی تے جسی نال گم سُم جیہی بیٹھی سی۔ سکھ چین نے اوہنوں دو تن واری بلایا پر جسی پتہ نہیں کتھے گواچی ہوئی سی کہ اوہدا اوس ول دھیان ہی نہیں گیا۔ فیر دوبارہ بلاؤن تے اوہ بھڑک دینے اوس ول جھاکی۔

”کیویں ایس؟ کدھر تریا پھر دے من تیرا؟“ سکھ چین حیران ہویا۔

”نہیں کدھرے نہیں۔“ جسی اُداس جیہا بولی۔

”اہیں اُداس جیہی لگدی ایس؟“

”کوئی خاص نہیں۔ ویسے ہی پنڈ ول دھیان چلیا گیا سی۔“

”کوئی نہیں میرا گرین کارڈ آ لوے۔ فیر پنڈ وی چلاں گے۔“

”نہیں ایوں تاں کوئی نہیں۔ نالے مردے دم تک ہن تاں ابھی میرا پنڈ
اے۔“

”ایویں چت خراب نہ کر۔ میری گل سُن۔ آپاں گردوارے دے نیڑے ای
پھردے آں جے کہیں تاں جا آئیے۔“
”ایدھر کیہڑے گردوارے؟“
”میریلینڈ دے چیریبیل روڈ والے۔“
”اوہدے لئی تاں ہائی وے ٹو سیونٹی لینا پو۔“
”اوہ کیہڑا دُور اے۔ اگلیاں لائیناں توں سجا مار کے ٹو سیونٹی ملجو۔“
”چل پھر۔“

اگلی لائین توں سبھی ٹرن مار کے، سُنکھ چین ہائی وے ٹو سیونٹی جا چڑھا۔ ایہتھے
اوہنوں مشکل ایہہ سی کہ اوہ کبھی لین وچ سی۔ اوہنے جو ایگزٹ لینا سی اوہ صرف
ادھے کومیل بعد ہی سبھے ہتھ سی۔ انی تھوڑی دُوری وچ ہی اوہنوں چارے لائیناں
چینج کر کے سبھی لین وچ جانا پینا سی جو کہ پچھوں اپنے تیز آرہے ٹریفک وچ کافی
مشکل سی۔ سُنکھ چین ہائی وے چڑھا تاں اوہنے دیکھیا کہ پچھوں ٹریفک گولی وانگوں آ
رہیا سی۔ اوہ جیوں ہی اک لین چینج کر کے سبھی لین وچ آیا تاں پچھوں آرہی تیز
کار اوس توں پہلاں ہی سبھی لین وچ آ گئی۔ سُنکھ چین نے اگلی لائن بدلی تاں اوہ کار
وی پچھے ہی اوسے لین وچ آ گئی۔ سُنکھ چین داسارا دھیان پچھلی کار اُپر ہی سی۔
کدے اوہ پچھے آرہے ٹریفک ول دیکھداتے کدے اگے جا رہے ٹریفک نوں وایچ

کردا۔ جسی تاں سیٹ نال سر لائی پچھے ول مُونہہ کری، پچھلی کار و بچ بیٹھیاں
دونوں گڑیاں اُپر ہی اکھاں گڈی بیٹھی سی۔

”کمال ہو گئی، ایہہ گڑی لائن چنچ ای نہیں کرن دیندی۔“ سکھ چین پچھلی کار
ول ویکھدا گڑا۔ اخیر اوہنے اک لین ہور بدلی تاں پچھے آ رہی گڑی آپنی کار نوں
اوس توں پہلاں ہی اگلی لین و بچ لے گئی۔

”ایہہ مرواؤ کسے نوں۔ آپنے لوکاں نوں گڈی چلاؤنی نہ آئی۔“ سکھ چین نے
ویکھ لیا سی کہ پچھلی کار نوں ڈرائیو کر رہی تے اوہدے نال بیٹھی گڑی، دونوں ہی
پنجابی سن۔ آخر سکھ چین ایگزٹ دے نیڑے پہنچ گیا۔ پچھے آ رہی کار پھر دینے
کول دی لنگھ گئی۔ اوہ ایگزٹ لے کے باہر نکلیا تے اگلیاں ٹریفک لائناں تے جا
رُکیا۔

”مساں ہائی وے کراس کیتے۔“ سکھ چین دا من اے وی ہائی وے اُپر ہی
اٹکلیا ہو یا سی۔

”جسی؟“ سکھ چین نے جسی ول مُنہ بھنویا۔ اوہنے ویکھیا کہ اوہ سوچاں و بچ گم
بیٹھی سی۔

”ہوں۔“

”جسی ایوں لگیا کہ اوس کار دی ڈرائیو دے نال والی سیٹ تے بیٹھی گڑی
جیویں پہلاں کدھرے ویکھی ہوندی اے۔“

”توں کتھے ویکھلی اوہ گڑی؟“ جسی نے من ’بچ ڈردیاں پر باہروں کھر بھا ہوں
دا نالک کیتا۔

”تینوں نہیں پسنجر سیٹ تے بیٹھی کڑی جانی پہچانی چیہی لگی؟“

”اتھے کون جاندے آپاں نوں؟“ جسی اوسے انداز چ بولی۔

”چل چھڈ پر یہ دفعہ کر، ہوؤ کوئی۔“ ساہنے بتی ہری ہو گئی تے سکھ چین نے گڈی تور لئی۔ اوہ کوئی ہور گل کرن لگیا تاں جسی نے شکر منایا۔ کیونکہ اوس کار دی پسنجر سیٹ تے بیٹھی کڑی اوسنے چنگی طرحاں پہچان لئی سی۔ اوہ ہور کوئی نہیں بلکہ اوس دی گوہری سہیلی رمی سی۔

”جمع مرواتیاں سی۔“ اُدھر ہائی وے اُپر جا رہی کار ’بچ بیٹھی رمی نے گڈی چلا رہی شیلی نوں جھڑکیا۔

”میں کیہ کراں۔ نہ اوہ گڈی نوں ایدھر کردا سی، نہ اُدھر۔“ شیلی کلیہی۔

”اوہ تاں صحیح سی، تینوں ہی اک لگی ہوئی اے۔ اُنج وی توں انیواہ گڈی

چلاؤنی ایں۔“

”اوہ صحیح کیوں سی؟ جدوں ہی میں لین چینیج کردی سی تاں اُدوں ہی موہرے

آجاندا سی۔“

”اُوں اک واری تاں وچارے دے آںڈے کڈھاتے سی۔“ رمی ہسی۔

”تینوں اوس نال بڑی ہمدردی ہو رہی اے۔ توں ساتھی میری ایں کہ اوس

دی؟“

”ساتھی تاں میں تیری آں پر اک گل کہاں؟“

”ہاں بول۔“

”میںوں ایوں لگیا جیویں کہ اوہنوں کدھرے ویکھیا ہوندے؟“

”اوہ مہارانی جی! توں اوہنوں کتھے ویکھ لیا؟“

”آئی ڈوٹ نو۔ پر مینوں اوہدا چہرہ کچھ جانیاں پہچانیاں جیہا لگیا۔“

”کتے کوئی پچھلے جہاں دا میل تاں نہیں؟“ شیلی نے مذاق کیتا۔

”نہیں سچیں! مینوں ایوں ہی لگیا۔ مینوں تاں ایہہ سی کہ توں گڈی ہولی

کریں گی تے اوہدا چہرہ چنگی طرحاں دسجو۔ پر توں تاں ہوانوں گنڈھاں دیندی کول
دی لنگھ گئی۔“

”پہلاں دسدی تاں میں اوہنوں ہتھ دے کے روک لے ندی۔“

”توں گڈی ہولی کر لے ندی تاں آپے دس جاندا۔“

”اوہ میریا ربا! تیری وی رمیے حد ای ہوئی پئی اے۔ چل بے کہیں تاں ہُن

موڑاں۔ اے تاں دُور نہیں گیا ہونا۔ کدھرے نیڑے تیرے ہی ہونے۔“

”توں تاں موڑلیں گی، پر جیہڑی اوہدے نال بیٹھی سی لال سوہے لہریئے

والی، اوہ کیہ سوچو کہ مگرے آگیاں۔“

”توں اوہنوں کہہ دیسیں کہ بھین جی ساڈا پچھلے جہاں دا سنبندھ اے۔“

”چل ہُن اگے دھیان رکھ آپنا ایگزٹ نیڑے تیرے ای اے۔“

اگے کچھ دیر اوہ چُپ رہیاں۔ رمی نے فیر دوسری گل توری۔

”شیلی، میری ایس سہیلی نوں ملن توں بعد آپاں نوں سمر کُو آٹر دیاں چھٹیاں

بچ ٹرنٹو جان دی لوڑ نہیں رہنی۔“

”اوہ کیوں؟“ شیلی نوں گل دی سمجھ نہ پئی۔

"کیونکہ نیکھ چین بارے سبھ توں ودھ انفرمیشن اسے کول ہوؤ۔ جے ایس نوں نہ پتہ ہو یا کہ نیکھ چین کتھے اے تاں سبھ لئیں کہ کسے نوں وی اوس بارے پتہ نہیں۔ ایہہ میری اوہی سہیلی اے جس نے سانوں اک کرن لئی ساری واہ لا دتی سی۔"

"پر اسنے پہلاں تاں تینوں کدے کال نہیں کیتی؟"

"کیونکہ میری ابتھوں دی زندگی بارے ایس نوں کچھ وی پتہ نہیں۔ ایہہ تاں کنیڈا توں ایٹھے آپنے کسے رشتے دار نوں ملن آئی اے۔ اسنوں اگے دی اگے کسے میوچل فرینڈ توں میرا فون نمبر مل گیا۔ اسنے مینوں کال کر دتی تے آپاں کالج توں سدھیاں ایدھر نوں ہی آگایاں۔ چنگا ہو یا کہ اج کال ہو گئی نہیں اج رات نوں تاں اسنے واپس مُر جانے۔"

"جرمن ٹاؤن دا ایگزٹ تاں آگیا؟" شیلی نے ہائی وے پُر لگے سائین ول

دیکھیا۔

"ٹھیک اے پھر، ایسٹ ول لے۔ اگے میں دسوی جاؤں۔" رمی پھپھرتے لکھیاں ڈائریکشن ویکھن لگی۔

ہائی وے توں باہر نکل کے اوہ دو چار بلاک سچے کھبے گھمیاں تے فیر شیلی نے گڈی اک گھر دے ڈرائیو وچ جا لائی۔ باہر نکل کے اوہنا نے ڈور بیل ماری۔ اک بزرگ عورت نے دروازہ کھولیا۔ اوہ اندر لنگھ گایاں۔ رمی جیوں ہی لونگ روم وچ آئی تاں اوہدے سایمنے ستی کھڑی سی۔ دونو اک دوجی نوں چنبرہ گئیاں تے اوہنا نے دو منٹ اک دوجی دی جیپھی نہ چھڈی۔

”مائی ڈیر رمی، یو لگ ویری بیوٹی فُل۔ توں تاں گلاب دے بھُل وانگوں کھڑی، ایوں لگدی ایں جیویں اندر دے اکھاڑے ’چوں آئی ہُنی ایں۔“ ستی نے پچھانہہ ہٹے رمی دا چہرہ آپنے ہتھوں ’بج لے ندیاں اوس دی تعریف کیتی۔ رمی چُپ چاپ پل کو بھر ستی ول ویکھدی رہی تے فیر اوس دی چھاتی نال لگ کے بچے وانگوں رون لگی۔ تھوڑی دیر تاں ستی سمجھدی رہی کہ رمی اک وچھڑی ہوئی سہیلی دی طرحاں ہی من ہولا کر رہی اے۔ پر فیر اوہنوں احساس ہو یا کہ رمی دا ایہہ رونا عام رونا نہیں ہے۔

”ٹسیں کرو غلہس، میں آئی کول بہنی آں۔“ شیلی اوہناں نوں اکلیاں چھڈ کے باہر نکل گئی۔ ہُن ستی نوں کھٹک گئی کہ ایہہ تاں کوئی گنجنہیر گل ہے۔ اوہ رمی دے موڈھے اُپروں دی بانہہ ولی اوہنوں بیڈ ’روم ’بج لے گئی۔ بیڈ تے بٹھا کے اوہنے رمی نوں چُپ کر اوہندیاں پانی دا گلاس پھڑایا۔

”آپاں ایسے چر پچھوں ملیاں ہاں تے توں خوش ہون دی تھاں اُداس ہو گئی۔ کیکہ گل، کوئی پرسنل پر اہلم ایں؟“

رمی بن بولیاں خُلائی ول ویکھدی رہی۔

”توں تاں ویاہ توں بعد ایختے کیلیفورنیاں نہیں آگئی سی؟“ ستی نے پچھیا۔

”اوہ ویاہ نہیں سی ستی۔ اوہ تاں....۔“ رمی ہوکا لے کے چُپ ہو گئی۔

”میںوں جدوں دا ماں پیو نے دیس نکالا دتے، مے تاں اُدوں دی بھٹکدی پھردی آں....۔“

اگانہ رمی آپنی داستان سناؤن لگی۔ کافی دیر تک اوہ اپنے نال ہوئی بیٹی سناؤندی رہی۔ اوس دی گل بات سکھ چین دی بھال تے آ کے کھڑو گئی۔ سستی نوں اوس دی دُکھ بھری کہانی سُن کے بہت دُکھ پھنچیا پر اوہنوں ایہہ سمجھ نہ آئی کہ ایہہ ہُن سکھ چین نوں کیوں لہہ رہی ہے۔ اوہنے رمی نوں ہی پُچھیا، "پر رمی، توں ہُن سکھ چین نوں کیوں لہہ رہی ایں؟"

"ستی اُدوں میرے اُپر گھر دیاں تے سماج دیاں بندشاں سن۔ ہُن میں پھری آں۔ ہُن میں تے سکھ چین آپنی زندگی دا فیصلہ آپ کر سکدے آں۔ پر دُکھ ایس گل دا ہے کہ سکھ چین مینوں کدھرے لہدا نہیں۔"

"رمی افسوس! ہُن اوہنے تینوں کدھرے لہنا وی نہیں۔" سستی اُداس آواز 'چ بولی۔

"اوہ کیوں؟"

"کیونکہ اوہ ایس سنسار توں جا چکے۔"

"نہیں! ایہہ نہیں ہو سکدا۔" رمی دے اتھرو بہہ تے۔

"رمی ایہی سچ اے۔"

"پر مینوں پتہ لگیے کہ اوہ لُک چھپ کے کدھرے باہر آ گیا سی۔" رمی ہُٹھکے روندی بولی۔

"رمی، سکھ چین جس نہری کوٹھی نوکری کردا سی اوہ میرے پنڈ دے کول ہی سی۔ اوتھے کھاڑ کوآں نے اڈا بنایا ہو یا سی۔ فیر جس دن پُولیس نے ایکشن کیتا تاں سارے کھاڑ کو مارے گئے۔ کوٹھی دے سارے ملازم اریسٹ کر لائے گئے۔ بعد و

بچ علاقے دیاں پنچائتاں نے اوہناں نوں چھڈوایا سی۔ میرا بھرا وی اُدوں اوتھے ہی سی۔ اوس دی نیکھ چین نال لحاظ وی سی۔ اوسے نے دسیا سی کہ کوٹھی دے چھڈے گئے ملازماں وچ نیکھ چین نہیں سی۔ مارے گئے کھاڑ کو آگ وچ جھلس گئے سن۔ سبھ دا اندازہ ابھی سی کہ نیکھ چین وی پولیس تے کھاڑ کو آں دے مقابلے سن ماریا گیا۔ مڑ کے اوہنوں کسے نے نہیں دیکھیا۔ میرے بھرا نے پچھوں وی اوہدا پتہ کروایا سی پر کوئی سوہ نہیں نکلی۔ سبھ دی سوچنی ابھی اے کہ نیکھ چین از نو مور۔“

اس توں بعد رمی بالکل ہی چُپ ہو گئی۔ ستی اوہنوں سمجھاؤن لگی۔

”دیکھ رمی، تڑ گیاں دے نال تاں نہیں جایا جاسکدا۔ توں آپنی زندگی آپنے ڈھنگ نال شروع کر۔ آپنی زندگی جیونی سکھ۔ گزری بیتی نوں بھُل جاتے بھوکھ ول دیکھ۔“

”ٹھیک اے نہ؟“ ستی نے رمی نوں آپنے نال لا کے گھٹیا۔

”کوشش کرو گی۔“ رمی اُداس جیہا بولی۔

”ہور کوئی چارہ وی تاں نہیں۔“

”ایہہ تاں اے۔ پر ستی....؟“ رمی گل وچکار چھڈ دیاں ستی ول جھاکی۔

”ہاں بچھہ کیہ پچھنے؟“

”ستی، توں آپنے بارے وی کچھ دس؟“

”کیہ دساں....؟“ ستی دی آواز اُداسی بچ گواچ گئی۔

”تیری پرسنل لائف بارے۔ تھوڈی محبت بارے۔“

ستی من و سچ سوچن لگی کہ اوہ اپنے بارے رمی نوں کچھ دسے کہ نہ دسے۔
 اوہ سوچ رہی سی کہ ایہہ تاں پہلاں ہی دُکھی ہے فیر اوہنوں آپنی اسپھل پریم کہانی
 بارے دس کے ہو ر دُکھی کاہنوں کرنے۔ آخر اوہنے اپنے بارے چُپ رہنا ہی بہتر
 سمجھیا۔

"رمی توں میرے بارے کچھ نہ ہی پچھیں تاں چنگا ہے، پلیز مینوں غلط نہ
 سمجھیں۔ بس انا ضرور دس دنی آں کہ میرا ہُن 'اوس نال کوئی رشتہ نہیں۔"

"چل ٹھیک اے۔" رمی نے سوچیا کہ ایس دی وی کوئی مجبوری ہونی ہے۔
 اوہ کُجھ ہو ر گل کر دیاں رہیاں تے فیر رمی نے ستی توں اجازت لئی۔ رمی جنی
 خوش ستی نوں ملن گئی سی اُنیں ہی تراش گھر پرتی۔ اگلا ہفتہ کالج و سچ چھٹیاں سن۔
 رمی گھر بیٹھی دن رات سُکھ چین بارے سوچدی رہندی۔ اخیر اوہدا من صاف ہوندا
 گیا تے اوہنے زنا لے لیا۔ اوہ سوچن لگی کہ صحیح گل ایہی ہے کہ اوہ سُکھ چین نوں
 بھُل جاوے تے آپنی زندگی نوں اگانہہ تورے۔ کُجھ گودناں 'سچ رمی اپنے آپ
 نوں ہولا محسوس کر رہی سی۔ اوہدا اک دن شیلی نوں ملن دا دل کیتا تاں اوہ شیلی
 کول چلی گئی۔ رمی دا بدلیا چہرہ دیکھ کے شیلی نوں وی خوشی ہوئی۔ تھوڑے ای دنوں
 بعد رمی بالکل نارمل ہو گئی۔ کالج دوبارہ لگن لگیا۔ فیر اک دن شیلی نے رمی نوں آپنی
 مئی دا سُنیہا دتا کہ مئی نے اوہنوں گھر بلایا ہے۔ رمی شیلی نال اوہدے گھر چلی گئی۔
 کھان پین ولوں وہلی ہون توں بعد اوس دی مئی نے رمی نوں اپنے کول بٹھالیا۔

”دیکھ بیٹی، شیلی لئی چنگا رشتہ آئیے، پر ایہہ مندی نہیں۔ توں اسنوں سمجھا، کیونکہ پر یوار ویکھیا بھالیے۔ اصل وچ اوہ ساڈے دُور پار دے رشتے دار ای نے۔“

”ٹھیک اے آئی میں اوس نال کردی آں گل۔“ رمی شیلی دے بیڈ روم ’چ چلی گئی۔

”ایہہ میں کیہ سُن رہیں آں، شیلی ڈارلنگ۔“ رمی نے شیلی نوں جیھی پالی۔
”رمی، میں ہالے ویاہ نہیں کرواؤنا۔“

”پر کیوں؟“

”کیونکہ میں ابے پڑنے۔“

”لے ایہہ کیہڑی گل ہوئی۔ ایہتھے تاں لوک بڑے ہوئے وی پڑی جاندے نے۔ ویاہ توں بعد توں پڑائی جاری رکھ لئیں۔“
”پچھوں کتھے پڑ ہوندے۔“

”ہو تاں سبھ کچھ جاندے۔ پر ایہہ دس کہ مُنڈا رہندا کتھے اے۔“

”ممی نے دیسے کہ کیلیفورنیا دا کوئی کرمن شہر اے۔ اوہدے نیڑے ہی کسے فارم تے رہندے۔“

”لے اُدھر تاں میں رہندی رہی آں۔ مینوں پورا ایڈریس دس۔“ شیلی نے
اڈریس رمی دے موہرے رکھ دتا۔ رمی نے اڈریس ویکھیا تاں خوش ہو گئی۔

”ایہہ تاں پیپی سنگھ انکل دے کم دا اڈریس اے۔ مینوں لگدے کہ اوہ پیلے ریزن فارم تے ای کم کردا ہونے۔“

”پھر پتہ کرنے اوس بارے۔“ شیلی نون اُسکتا ہوئی۔

”نالے کہنی ایں کہ اے ویاہ نہیں کرواؤنا؟“

”اوہ اڈ گل اے، تون پتہ تاں کر۔“

رمی سمجھ گئی کہ شیلی دلوں تاں راضی اے، پر گڑیاں والے نخرے کر رہی

ہے۔ اوہنے فون چکھیا تے بیلے ریجن فارم تے پیپی سنگھ نون ملا لیا۔

”انکل میں رمی بولدی آں، پچھانیاں مینوں؟“

”ہاں بیٹے بالکل پچھانیاں۔ پڑائی کیوں چلدی اے؟“

”پڑائی تاں انکل ٹھیک اے۔ دراصل میں تاں کسے خاص کم لئی فون کیتے۔“

”دس بیٹے؟“

”ٹھاڈے فارم تے اک مُنڈا درشن، کم کردے۔ اوس نال میری سہیلی دی

میرج دی گل چل رہی اے۔ اوس بارے ٹھاڈی رائے لینی سی۔“

”درشن چنگے سُبھائی داتے ودھیا کم کرن والا مُنڈا اے۔ اوس بارے میری

صلاح پوری طرحاں ہاں کچھی اے۔“

”چلو ٹھیک اے انکل، تھینکس۔“

”اوکے بیٹے ہور کوئی گل بات کرنی ہوئی تاں مینوں بے جھجک کال کر لیو۔“

”جی انکل۔“ رمی نے فون کٹ دتا۔

”لے ہُن تاں خوش ایں۔ انکل نے وی اوس دی تعریف کر دتی۔“

”پر رمی....“

"پر پور کچھ نی۔ میں انٹی نوں کھنکھری سناؤن جانی آں۔" شیلی دے روکدے
 روکدے رمی اوس دی ممی کول چلی گئی۔ اوہنے پپی سنگھ نال ہوئی گل بات دس دتی۔
 ایہہ وی دس دتا کہ شیلی من گئی ہے۔ اگلے دنائُ چ دونوں دھراں دیاں رسی
 غلہں باتاں ہونیاں۔ کجھ دنائ بعد شیلی دے ماں پیو، پر یوار سمیت کیلیفورنیاں چلے
 گئے۔ اوہناں دے زیادہ رشتے دار کیلیفورنیاں ول ہی رہندے سن۔ ایس لئی ایہہ
 ویاہ اُدھر ہی کیتا گیا۔ ویاہ توں بعد شیلی تے درشن اپارٹمنٹ لے کے کرمن شہرُ چ
 رہن لگے۔ رمی ایس ویاہ تے نہیں جاسکی سی۔

کلدیپ نے ورک پرمٹ ملن دے ہفتہ بعد ارلنٹن کاؤنٹی دا ٹیکسی اپریٹر لائنسنس لے لیا۔ اوہ دن اوہنوں ٹیکسی مل گئی۔ ٹیکسی بھاری بن گئی سی۔ پر اوہنے سوچیا ہو یا سی کہ ریسٹورنٹ تے پارٹ ٹائم نوکری ضرور رکھوگا۔ اگلے دن سویرے ہی اوہ ٹیکسی لے کے نکل گیا۔ سواریاں صرف اوہنے دو کوہی چکیاں۔ زیادہ سماں تاں اوہ گواچیا ہی رہیا۔ دوپہرے جے اوہ ریسٹورنٹ تے آ گیا۔ اوہنوں اُمید سی کہ اج اوہ رمی نوں مل سکیگا۔ پہلے دن توں ہی رمی اوہنوں چنگی لگن لگی سی۔ اودا وار وار اوہنوں ویکھن نوں جی کردا سی، اوس نال گل کرن نوں دل کردا سی۔ ہُن کئے ہی دناں توں رمی نال ملاقات نہیں ہوئی سی، کیونکہ سمر کو آڑ توں بعد کالج بند رہیا سی۔ چھٹیاں پچھوں اج پہلے دن کالج کھلھ رہیا سی۔ فیر دو کو گھننے کم کر کے اوہ وہلا ہو گیا۔ اوہنوں پتہ سی کہ رمی وِہلے وِہلے نال لگدے پارک وچ آجاندی ہوندی ہے۔ اوہنے وردی بدل کے اپنے کپڑے پہنے تے باہر نکلا پارک دے اک پاسے جھیل کنارے جا بیٹھیا۔ تھوڑی دیر بعد ہی اوہدے کئی آواز پئی۔

”ہیلو کلدیپ۔“ اوہنے کچھے مُڑ کے ویکھیا۔ ساہنے رمی کھڑی سی۔

”ہیلو رمندیپ، میں تینوں ہی اڈکی جاندا سی۔“

”میںوں؟“ رمی حیران ہوئی۔

”نہیں سوری، میرا مطلب کالج کافی دن بند رہیا اے نہ، تے آپنی ملاقات

نہیں ہوئی۔“ کلدیپ تھوڑا گھبرایا۔

”کلدیپ آپاں دوست آں۔ توں کھلھ کے گل کرنہ کہ کہنا کیہ چاہئے؟“
 ”اصلی گل فیراہیہ اے رمی کہ اک تاں تینوں ملن نوں دل کردا سی۔ تے
 دُوجا....۔“

”دُوجا کی؟“

”دوسری گل ’بچ اصل وچ میری نچی زندگی چھپی ہوئی اے۔“
 ”اوہ کیوں؟“

”میں ایس ٹلک ’بچ الیگل ہاں۔ پہلاں کسے ریسٹورنٹ توں سپانسر ہو یا سی۔ پر
 اوتھے میرے نال دھوکھا ہو گیا۔ فیراگرین کارڈ لئی کسے گوری نال کاغذی ویاہ
 کروایے۔ او سے میرج دے بیس تے مینوں درک پر مٹ ملیے۔ ہُن ٹیکسی لائسنس
 وی میں ورک پر مٹ دی وچا کر کے ہی لے سکیاں۔ اج میرا ٹیکسی دا پہلا دن ایں،
 بس ایہی گل میں تیرے نال سانجھی کرنی چاہوندا سی۔“

”او مائی گڈ نیس! ایہہ تاں بہت خوشی گل اے۔ پر کلدیپ توں ایس ٹلک ’بچ
 غیر قانونی ڈھنگ نال کیوں آیا؟ توں تاں چنگا پڑا لکھیا ایں، فیروی....۔“
 ”بس رمی تقدیر دے کھیل۔ ایویں دو جیاں دی ویکھا ویکھی ایدھر نوں تڑ
 پیا۔“

”تینوں کسے نے روکیا نہ؟ میرا مطلب تیرے پرپوار والیاں نے؟“
 ”پرپوار نوں کیہ فرق پیندے۔ میں ایتھے ہو یا جاں اوتھے۔“ کلدیپ دے اندر لا
 مرد رمی دے دل ’بچ گھمدی گل بھاپ گیا۔
 ”کون کون اے تیرے پرپوار ’بچ؟“

”اک بھین ایں، اوہ ویاہی دری تے گھر پرپوار والی اے۔ وڈا بھرا وی
جُو آکاں جلیاں والے۔“

”تے توں آپ؟“ رمی سوچدی سی کہ ہُن گل تَر پنی ہے تاں پوری گھنڈی
کھول ہی لواں۔

”مینوں بے کار نوں کون بچھدے۔ میں تاں بے اکلا اکہرا ای آں۔“ کلدیپ
نے صاف جھوٹھ بول کے پاسے مُنہ کر لیا۔ ایدھر رمی دے دل وچ ترنگاں
جہیاں اُٹھیاں۔ اوہنوں کلدیپ چنگا چنگا لگیا۔ اُدوں ہی اوہدے من ’چ سکھ چین دا
خیال آگیا تے اوہ اُداس ہو گئی۔

”تینوں اک دم کیہ ہو گیا؟“ رمی دا اُتریا مُنہ ویکھ کے کلدیپ نوں حیرانی
ہوئی۔

”کلدیپ میرا وی اتیت اے، جیہڑا کہ بڑا دردیلا اے۔“
”کوئی گل نہیں۔ جو کُجھ وی ہے توں میرے نال ساں جھا کر سکدیں ایں۔“
پھر رمی نے ہولی ہولی، ہو یا بیتیا سبھ کُجھ سنا دتا۔ اوہنے اوہ وی دسیا جو پچھلے
ہفتے سکھ چین بارے اوہنوں ستی توں پتہ لگیا سی۔

”رمی تیرے نال بہت بُرا ہو یا۔ انسان دے وس نہیں ہوندا۔ آپنی آپنی
تقدیر ہوندی اے۔ پر توں اتیت ’چوں نکل کے ورتماں وچ جیوناں شروع کر۔“
”میں وی اویں ایں سوچدی آں۔ پر ہُن میری سہیلی شیلی چلی گئی اے۔
اوس بناں میں بہت اکل جیہی محسوس کر رہی آں۔“

"فیر کیہ ہو گیا ہے سہیلی چلی گئی۔ تینوں نواں دوست وی تاں مل گئے۔"
 کلدیپ نے رمی ول ہتھ ودھایا۔
 "کلدیپ بیس، ایز اے فرینڈ آئی لائیک یو۔" رمی نے کلدیپ دا اگانہہ
 ودھایا ہتھ پھڑ لیا۔ اُتھوں اُٹھ کے اوہ پارک 'چوں باہر آ گئے۔
 "رمی کل داکیہ پروگرام ایس؟" کلدیپ نے ترن لگی رمی نوں بچھیا۔
 "دوپہر توں بعد ویلیھی آں۔"
 "کل شام نوں مووی ویکھیے؟"
 "جیویں تیری مرضی۔"
 "چل ٹھیک اے۔ کل نوں میں تن وے وہلا ہو جو نگا۔ توں ایتھے ریٹورنٹ تے
 ای آجیں۔"

"اوکے۔" فیر رمی کالج نوں تر پئی تے کلدیپ آپنی گڈی ول چلا گیا۔ اگلے
 دن کلدیپ کم توں وہلا ہو کے باہر نکلیا تاں رمی ساہمنے گڈی 'چ بیٹھی او سے نوں
 اڈیکی جا رہی سی۔ کلدیپ اوہدے نال ہی بیٹھ گیا۔
 "کیہڑے تھئیٹر چلنے؟" گڈی توں دیاں رمی نے بچھیا۔
 "لوہمن پلازا والے۔"

"ٹھیک اے۔" رمی نے وڈی سٹریٹ تے کھبا مار لیا۔ اونہنے ویکھیا کہ نال بیٹھا
 کلدیپ اوس ول بڑے گہو نال ویکھ رہیا ہے۔
 "توں میرے دل ایوں گھور گھور کے کیہ ویکھدیں؟"

”میں دیکھ رہیاں کہ آج تاں ہجا ہجا کرائی پی اے۔ پنجابی سوٹ ’ بچ بڑی
 جھدی ایں توں۔“

”کُلدیپ توں مینوں ایوے پھوک نہ چھکا۔“ باہروں غصہ دکھاؤندی رمی،
 اندروں باگو باغ ہو گئی۔

”سچیں رمی توں بہت سوہنی لگ رہی ایں۔“

”ہاں اجیے ویلے اویں ہی لگدا ہوندے۔“ رمی کوئی ڈونگھی گل کہہ گئی
 جسدی کُلدیپ نوں سمجھ نہ لگی۔ تھوڑی دیر بعد اوہ لوہمن پلازا دے تھلیٹر پہنچ
 گئے۔ اوہناں مکناں لایاں تے اندر جا بیٹھے۔ پنج دس منٹ بعد ہندی مووی چل پئی۔
 مووی کُچھ گنہیر ہوئی تاں رمی نے کُلدیپ دے موڈھے نال سر لا لیا۔ تھوڑا ہور
 دردیل سین آیا تاں رمی نوں سکھ چین دی یاد آئی۔ اوہنے کُلدیپ دے اُپر دی ہانہ
 ول لئی۔ اگے کوئی ہور وچھوڑے دا سین آیا تے رمی دے من ’ بچ فیر سکھ چین
 اُبھریا تاں اوہنے کُلدیپ دی چھاتی نال سر لا لیا۔ ہن جدوں ایں اوہدا من اُچاٹ
 ہوندا تاں اوہ کُلدیپ نال لگ جاندی۔ ہوئی ہوئی اُسدیاں یاداں ’ چوں سکھ چین
 نکلن لگیا تے من ’ بچ کُلدیپ ساؤندا گیا۔ فلم ختم ہون تک اوہدے اندروں سکھ چین
 الوپ ہو چکا سی تے اوس دی جگا کُلدیپ نے لے لئی سی۔ مووی ختم ہوئی، اوہ باہر
 نکل آئے۔

”کُچھ کھاپی لئیے؟“ کُلدیپ نے ساہمنے ’ پنجاب ڈھابا ’ ریسٹورنٹ دا سائین
 دیکھیا تے اوہ اندر چلے گئے۔ اوہتھوں کھاپی کے واپس مڑ پئے۔ ریسٹورنٹ تے
 پہنچدیاں رمی نے کُلدیپ نوں اتاریا تے گھر نوں تڑ گئی۔ کُلدیپ آپنی ٹیکسی ’ بچ جا

بیٹھا۔ ٹیکسی سٹارٹ کیتی تاں اوہنے دیکھیا کہ گڈی 'بچ پیٹرول گھٹ سی۔ اگلے لینڈمارک پلازا دے ایکسان گیس سٹیشن توں گیس پوڈون دا سوچ کے اوہ اُدھر نوں تریا۔

اس ویک اینڈ تے چار پنج چھٹیاں سن۔ پماتے اُمرلا چھٹیاں مناؤن لئی لاس وگیس نوں جا رہے سن۔ اوتھے پُنج کے اوہناں نے ڈاؤن ٹاؤن دے مہنگے ہوٹل و بچ سٹیٹ بک کروائی۔ اگلے دن توں اوہناں گھمنا شروع کر دتا۔ دنے اوہ گھمن والیاں تھاواں تے گھم دے رہندے سن۔ لیٹ رات تک اوہناں دا سماں وڈے وڈے کسینوز و بچ گزر دا سی۔ ہفتے بھر و بچ اریجونال سٹیٹ دے ڈزرت و بچ گرینڈ کینن تک دیاں اوہ سبھ مشہور تھاواں تے گھم آئے۔ اخیر لے دو دن اوہناں دے کسینوز و بچ ہی بیٹے۔ پما ہر اک کسینوز نوں بڑیاں حسرت بھریاں نگاہاں نال دیکھدا سی۔

"اُرمی کاش کہ آپنے کول وی کسینوز ہووے۔" اک دن موقع پا کے اوہنے گل چھیڑی۔

"آپنے کول کسینوز ہے تاں سعی، ڈیڈ والا ایلے و بچ۔"

"اوہ تاں چھوٹا جیہا اے۔ میں چاہنا کہ میرے کول ڈھیر سارے پیسے ہوں تے میں تینوں وڈے ہوٹلاں تے مہنگے کسینوز دی مالکن بنا دیاں۔"

"میںوں ہوٹل کسینوز نہیں، میںوں تاں بس توں چاہیدیں۔" اُمرلا نے اوس دوآلے بانہہ ول لئی۔

"جیویں توں دُنیاں دی خوبصورت عورت ایں، میں چاہُنا کہ اویں ای توں
دُنیاں دی اک امیر عورت ہوویں۔" پما چکنیاں چو پڑیاں مار رہیا سی۔

"آپاں جیویں ہاں اوویں ہی ٹھیک آں۔" اُرملا لالچی نہیں سی۔ اوہ تاں
صرف اوہدے پیار دی بھگھی سی۔ اوہنوں صرف پما چاہیدا سی ہور کُجھ نہیں۔ اٹھ
دس دن اوتھے گزار کے اوہ واپس ور جینیاں آگئے۔ اُرملا والا گھر تاں کرائے تے
دے دتا گیا سی۔ ویاہ پچھوں اُرملا پے دے نال ہی شفٹ ہو چکی سی۔ ایس گھر
دے اک چھوٹے جھے کمرے وچ اوہنے اپنے مئی پاپا دا کُجھ سامان تے ہور نشانیاں
ساں بھیاں ہونیاں سن۔ اسے کمرے دی اک الماری وچ اوہنے مئی پاپا دیاں استھیاں
رکھیاں ہونیاں سن۔ اوہ ایہتھے ہر روز دھوف بتی کردی سی۔ جدوں کتے اوہ اُداس
ہوندی تاں ایس کمرے وچ آہندی۔ لاس ویکس توں واپس آ کے اوہناں نے آپو
آپنے کمان ول دھیان دینا شروع کر دتا سی۔ پر ویک اینڈ تے اوہ کدھرے نہ
کدھرے جان دا پروگرام بنا ای لے ندے سن۔ پچھلے ہفتے اوہ ڈزنی ورڈ گھمن گئے
سن۔ ایٹکی ویک اینڈ تے اوہناں چار دن اکٹھے کر لائے۔ پھر ایڈے شام اوہ
واشنگٹن ریگن نیشنل ایئرپورٹ توں فلائیٹ لے کے نیویارک دے لگاڈیا ایئرپورٹ
جا اُترے۔ رات ہوٹل وچ گزار کے اگلے دن گھمن لئی اوہناں ٹیکسی کر لئی۔ اُرملا
زندگی وچ پہلی وار نیویارک آئی سی۔ ٹیکسی جدوں ڈاؤن ٹاؤن وچوں دی لنگھ رہی
سی تاں اسمان چھو نہدیاں بلڈنگاں ول ویکھدیاں اُرملا دا سر چکراؤن لگیا۔

"اوہ مائی گاڈ! اینیاں اُچیاں بلڈنگاں۔"

"ایہہ تاں کُجھ وی نہیں، توں اگے ویکھیں۔"

اگانہ اوہ سیٹ اپنا ر بلڈنگ دے اُپر چلے گئے۔
"کئی اُچی بلڈنگ اے ایہہ، ایہوں تاں سارا نیویارک دسدے۔" اُرملا
رمانچت ہوئی۔

"اے آپاں ہور اگے چل دیں آں، او تھوں ویکھیں توں کیہ کی دسدے۔"
اوس مگروں پما اوہنوں ورلڈ ٹریڈ سینٹر لے گیا۔ ٹون ٹاوراں دی ساوتھ بلڈنگ اُپر
پہنچ کے اُرملا نے آلے دوآلے نظر ماری۔

"اوہ میریا ربا۔ ایہہ تاں ایوں لگدے جیویں آپاں اسان و پچ پھر دے
ہوئیے۔ دھرتی اُپر لیاں کاراں، کیڑیاں جہیاں لگدیں۔ ایہہ تاں دھرتی اُپر قُدرت
دا اک شاہکار اے۔"

"پر اُرملا، ایہہ شاہکار قُدرت ولوں بنیا بنایا نہیں اے۔ ایس شاہکار نوں اج
دے منگھ نے بنایے۔ ایہہ اک سو دس منجلا بلڈنگ اے۔ آپاں اک سو ستویں
منزل اُپر لے ڈیک تے کھڑے ہاں۔"

"اوہ گریٹ! اس"

"اُرمی تینوں اوہ بلڈنگ دسدی اے؟" پے نے ساہمنے اشارہ کیتا۔

"ہاں۔"

"جس اُپر آپاں کھڑے آں تے اوہ ساہمنی بلڈنگ، ایہناں دونوں نوں ٹون
ٹاورز کہندے اے۔"

"ٹون ٹاورز؟" اُرملا تھوڑا حیران ہوئی۔

"ہاں ٹون ٹاورز۔ ہے نہ دونوں بالکل اکو جے۔ تاں ہی ٹون ٹاورز کہاؤندے
اے۔"

"او مائی گڈنئس!"

"اُرمی ایہناں نوں ویکھ کے مینوں پتے کوے لگدے؟"

"کیویں؟"

"جیویں اکھاڑے دے وچ دو بھلوان کھڑے ہون۔ جنّاں نوں کوئی نہیں
ڈواہ سکدا۔ جے سچ پچھدی ایں تاں ایہناں ٹاوراں ول ویکھ کے ایوں لگدے جیویں
ایہہ کہہ رہے ہون بنی اسیں ایس گل دے پرتیک آں کہ امریکہ سپر پاور اے۔"
"ہاں ایہہ گل تاں اے۔"

پھر اوہ بیٹھاں اُتر آئے۔ ایس پچھوں اوہناں سٹیچو آف لبرٹی ویکھیا۔ اگلے دن
آئیس آسلیڈ ویکھ کے اوہ ورجینیاں واپس مُڑ آئے۔ مہینہ کو بھر کم کر کے اوہ
کیلیفورنیاں دے بیورلے ہل جا رہے سن۔ ہفتہ بھر اوتھے موج مستی کر کے اوہ
واپس مُڑے تاں لگ رہی سی جیویں کہ اوہ کسے وکھری دُنیاں توں آرہے ہون۔
پھر نویں ویاہ دا چائی ہوئی ہوئی مٹھا پین لگیا۔ نال ہی تورا پھیرا دی گھٹ گیا۔
ہُن ویک اینڈتے اوہ زیادہ نیڑے تیرے ہی گھمدے سن۔ اویں ہی اک شام اوہ
ڈیسی وچلے جارج ٹاؤن ایریے دی واشنگٹن ہاربر دے کسے ریٹورنٹ 'چ بیٹھے گل کر
رہے سن۔

"اُرمی، ایہہ واشنگٹن ہاربر نویں بنی بلڈنگ اے۔ ایہتے سارے ریٹورنٹ ای
نے، جنّاں 'چ ڈیسی دے ہوٹلاں وچ ٹھہرے امیر لوک ہی آؤندے نے۔"

”ایہہ تاں ہے ای۔ مہنگی تھان تے امیر لوک ای آؤنگے۔“
 ”تینوں پتہ ہے کہ ایہناں ’ج کئی ریٹورنٹ تاں ملین توں وی اُپر دی قیمت
 دے نے۔“

”اچھا! پر توں ایہہ گل کیوں جاندا ایں؟“
 ”پچھلے دینیں میں نیٹ تے پر اُپرٹیاں دی ویب سائٹ دیکھ رہیاسی۔“
 ”ہوں....۔“

”اُرمی میرا اک آئیڈیا اے؟“ پے نے دیکھ لیا سی کہ اوس دی گل دا راہ بن
 گیا۔ اصل وچ اج اوہ واشنگٹن ہاربر دے ریٹورنٹ وچ جان بوجھ کے ہی آیا
 سی۔ پچھلے دناں دی اودھے من وچ جو سکیم بن رہی سی، اوس بارے اُرملا نوں
 دسن لئی اوہنے آدھار تیار کر لیا سی۔

”کیوں نہ آپاں دی ایٹھے اک ریٹورنٹ خرید لیئے۔“
 ”آپاں! ریٹورنٹ!! اتھے؟“ اُرملا حیران ہوئی۔
 ”ہاں۔“

”پر ایسے پیسے کتھوں آؤنگے؟“ اُرملا کلنگلی بنی پے ول دیکھن لگی۔
 ”آپاں آپنا ایلے والا کسینو وچ دے آں۔“
 ”نہیں، اوہ تاں مئی پاپا دی نشانی ایں۔“ اُرملا نے جھٹ اوس دی گل کٹ
 دتی۔

”اوس دی تھان تے جدوں ایٹھے کچھ خرید لیا فیر اوہ وی تاں مئی پاپے دی نشانی
 ہی بنجیگی۔“

”پیسے تاں فیروی پورے نہیں ہونے۔“

”گھنڈے پیسے مئی پاپے دے اکاؤنٹ ’چوں ورت لواں گے۔“ پے نے

اک ہور پتہ کھیڈیا۔

”نہیں، ایہہ نہیں کرنا۔ مینوں ایہہ ٹھیک نہیں لگدا۔“ اُملانے صاف جواب

دے دتا۔

”گل تاں اوہی رہو۔ اوتھے دی پراپرٹی بدلے ایٹھے پراپرٹی بنجو۔ ہُن آپاں

نوں ہر تیجے دن کیلیں فوریاں ول بھجنا پیندے۔ میں تاں اسے کر کے ای کہنا۔“ پے

نے اگلی دلیل دتی۔

اُملانے نیویں پائی کچھ سوچن لگی۔ اوہدا دھیان کدھرے ہور چلا گیا۔

”کیہ سوچیا پھر؟“ پے نے اوہنوں سوچاں ’چوں کڈھیا۔

”پتہ نہیں، پر ابے کچھ نہیں۔“ اُملانے گول مول جواب دے دتا۔ اوس

توں بعد اوہ چُپ چاپ جھے گھر نوں مُڑ آئے۔ اوس رات پما بہت اپ سیٹ ہويا۔

اوس توں اُملانے دا انج جواب دینا برداشت نہیں ہو رہیا سی۔ پے دی کسے گل توں

جدوں ساہمنے والا انکار کر دینا سی تاں اوہدا غصہ بھیانک رُوپ دھار لے ندا سی۔

فیر جدو تک اوہدے من دی گل پوری نہیں ہوندی سی جاں اوہدا غصہ کسے ہور

پاسے نہیں سی نکل جاندا تاں اُدوں تک اوہنوں چین نہیں سی آوند۔ اگلے دن

پہلاں تاں اوہ کافی دیر تک بیڈ روم ’چوں ہی نہ نکلیا۔ فیر تیار ہوندا ہی اوہ مہاراجہ

ریسٹورنٹ ول چلا گیا۔ شام جھے اوہنے گڈی کوہ نور ریسٹورنٹ ول مُڑوا لئی۔ اج

سارا دن اوہدا ایمپلائیز نال لڑیاں ہی گزریا۔ اوہنے کسے نوں وی نہیں بخشیا۔ سبھ

دی جھاڑ جھنب کیتی۔ پر اے وی اوہدے سر چوں عُصے دیاں لاناں نکل رہیاں سن۔ ہن اوہ کوہ نور ریسٹورنٹ تے بہہ کے رجویں شراب پینی چاہوندا سی۔ گڈی جدوں کوہ نور ریسٹورنٹ توں پہلاں، لینڈمارک پلازا والے ایکسان گیس سٹیشن کول پینچی تاں ڈرائیور ہولی جیہی پچھے ول ویکھدا بولیا،

”سر گیس دی ٹینکی فُل کراؤن والی اے؟“

”فُل کرا پھر، کہ ایہہ کم میں کروں گا۔ نالے پہلاں کتھے مریا سی۔“ اوہ ڈرائیور دی لاه پاہ کردار ہیاتے ڈرائیور نے گڈی ایکسان گیس سٹیشن تے لا دتی۔ اوہدے اگے اک جنا پہلاں ہی آپنی ٹیکسی ’بچ گیس پو آ رہیا سی۔ اُسلوٹے جے لے ندے پے نے جدوں ٹیکسی ڈرائیور دے مُنہ ول ویکھیا تاں اوہ حیران ہويا۔

’ایہہ! ایہہ اے ایہتھے ای پھر دے؟‘ من ’بچ بڑاؤندا پما، ٹیکسی ’بچ گیس پا رہے کلدیپ ول گہو نال جھاکیا۔

’چل اج اسدا زہر کڈھیے۔ اوس دن بہت ٹپدا سی ایہہ وی۔ شاید اسدا زہر کڈھ کے ای من کچھ شات ہو جے۔ اُملا تاں اے کوئی ہتھ پلہ پھڑاؤندی نہیں لگدی۔ ایس پچھوں اوہ ریسٹورنٹ تے پینچیا۔ او تھوں اوہنے اک پُرانی ڈائری کڈھ کے جیب ’بچ پالئی، جس اُپراوہنے اوس دن کلدیپ اتے گوری پولادا ایڈریس لکھیا سی۔

اگلے دن کلدیپ سویرے چار بجے شہر پہنچ گیا۔ ٹیکسی داکم بزی سی۔
ڈیسی وچ کوئی وڈی کنونشن چل رہی سی۔ سویر ویلے ٹیکسی لہجی نہیں تھیا وندی
سی۔ اٹھ بجے تک کم چل سو چل رہیا۔ فیر کم تھوڑا جیہا گھٹ ہو یا تاں کلدیپ
ایئرپورٹ ول نوں آ گیا۔ اگے ایئرپورٹ تے ٹیکسی ہی کوئی نہیں سی۔ اوہنوں
ادتھوں جان سار اکو پاسے نوں جان والیاں تن سواریاں مل گئیاں۔ ایہہ گیڑا لا
کے اوہ مڑیا تاں اگلا گیڑا وی ٹرنٹ لگ گیا۔ ایدھروں واپس مڑدیاں جدوں اوہنے
پارکنگ لاٹ وچ گڈی لائی تاں اُدوں اندر لاٹ 'بج' کجھ کُو گڈیاں دی تھیاں ہی بچی
سی۔ کم بزی ہون کر کے زیادہ ٹیکسی ڈرائیور ایئرپورٹ ول آرہے سن۔ سبھی ریڈیو
تے کاواں رولی مچی ہوئی سی۔ تھوڑی دیر بعد پارکنگ لاٹ بھر گیا تاں ڈسپینچر
نے گیٹ بند کر دتا۔ اج ورجینیا دیاں ٹیکسیاں پارکنگ لاٹ دے اُپر لے لیول
تے سن اتے ڈیسی، میریلینڈ دیاں گڈیاں بیٹھلے لیول تے۔ سارے ڈرائیور گڈیاں
'چوں باہر نکل آئے سن۔ ساہنے بالیبال دے گراؤں د'بج رونق لگ گئی سی۔ تاش
کھینڈن والے ٹولیاں بنا کے تاش کھینڈن لگ پئے۔ گالڑی آپو اپنیاں ڈھانیاں 'بج
کھڑے گل 'بج رُجھ گئے۔ کلدیپ نے سبھی ریڈیو تے روی نوں آواز ماری۔ روی نے
آپنی ڈیسی دی گڈی بیٹھلے لیول تے لائی ہوئی سی۔ کلدیپ دی آواز سُن کے روی
اُپر آ گیا۔ دونو اک پاسے کھڑے گل کرن لگے۔

"کنے کووے شروع کیتا سی کم اج؟" روی نے سرسری گل چھیڑی۔

”میں تاں بہت سند یہاں دا آیاں۔ سویرے چار وے پہلی سواری سچی سی۔“
 ”پھر تاں کرتا ہوو پتہ گول۔“ روی دا مطلب سو ڈالر بناؤن توں سی۔
 ”اج تاں دوجا پتہ گول کرن دے نیڑے ہوئے کھڑے آں۔“ کلدیپ
 ڈالراں دے ونگے تڑنگے بل سدھے کری جارہیا سی۔
 ”ہُن تاں مہینہ بھر کم نے ایوں ہی چلنے۔“
 ”چنگے، چار پیسے بننگے۔“ کلدیپ نے سارے بل سدھے کر کے جیب ’بچ پا
 لائے۔

”آہ تاں جما ای جام لگ گیا۔“ روی نے ساہمنے ریپ تے رُکیاں ٹیکسیاں ول
 نظر ماری۔
 ”اس ویلے ادھا کُو گھنٹہ کم، ایوں ای رُکدا ہوندا۔ نالے باہر ویکھ کیویں
 ٹیکسیجانہ جما ہوئے اے۔“ کلدیپ ٹیڈھا ہو کے بیٹھاں نوں جھاکیا۔
 ”ڈیسی والے تاں ایہتھے ایویں ای دھکے کھاندے پھر دے اے۔ کم تاں ڈیسی
 ’بچ بتھیرے۔“

”پھر روی، توں کیوں ایڑپورٹ تے آگئیں؟“
 ”میں تاں کرسٹل سٹی ’بچ سواری لاہی سی۔ سوچیا نالے باہر ویکھ جا آواں گے
 تے نالے کچھ دیر تاں سدھیاں ہو جائیاں۔“
 ”ویسے یار شہر ’بچ ٹیکسی تھکاؤندی بہت اے۔“ کلدیپ نے باہاں دے اکڑا
 بھنے۔

”گل تاں تیری صبح اے۔ شہرُ پچ پیسے تاں ہتھیرے بندے اے، پر سریر
دی جڑ نکل جاندی اے۔“

”ایہہ تاں بس دو کوسال چلاؤنی ہووے۔ کر کے دن رات محنت، بنا کے چار
پیسے، بندہ کوئی آپنا بزنس شروع کر لوے۔“

”شروعُ پچ تاں کلدیپ سیان، سارے تیرے وانگوں ای سوچدے اے۔
جدوں بندہ نواں نواں ٹیکسی چلاؤنی شروع کردے، اُدوں زیادہ پیسے دیکھ کے ایوں
لگدے کہ دو چونہہ سال دب کے کم کر لو۔ فیر کوئی بزنس شروع کراں گے۔
ایوں ہوندا نہیں۔“
”کیوں....؟“

”کیونکہ ایہہ اُتاشہ چھیتی مٹھا پے جاندے۔ بعدُ پچ تاں بندہ اوڈاں دی
گدھی وانگوں تھالتے ای گھمی جاندے۔“
”نہیں یار میں تاں سُننیں کہ بہوتے بندیاں نے ٹیکسی چوں پیسے کما کے
چنگے بزنس کھول لائے۔“

”اجیہ بہت تھوڑے نے۔ صرف اولگلاں تے گننن جوگے۔ بہوتے تاں
گھاسے پے گئے نے تے ساری عمر ایوں ہی ٹیکسیاں چلاؤندے رہنگے۔“
”پڑانے بندے دسدے تاں نہیں زیادہ۔“

”توں کدے ڈی سی پچ ماریں گیڑا۔ اوتھے اجیہ ہتھیرے ملنگے جیہڑے مُد تاں
توں ٹیکسی ای چلا رہے نیں۔“

”اُنچ باقی کماں نالو ٹیکسی اک گلوں تاں ٹھیک اے۔ نہ پیا چیک اڈیکناں تے نہ بیٹک جانا۔ بندہ آپنا آپ مالک اے۔ جدوں مرضی گڈی دی چابی گھٹما کے کم شروع کر لو تے جدوں مرضی بند کر دیو۔“ کلدیپ ٹیڈھا جیہا ہوندا ریلنگ نال ڈھولا لاکے کھڑ گیا۔

”بس ایہی اک فائدہ اے، ٹیکسی دا۔ خیر میرے حساب بندے نوں جنی چھیتی ہو سکے ایس کم چوں نکل جانا چاہیدے۔ صرف شروعات کرن لئی ایہہ ٹھیک اے۔ پر اخیر لی عمر بچ تاں ایہہ بیماریاں دا گھر اے۔“

”جاں بندہ ہور نوکریاں دی طرحاں اسنوں وی صرف اٹھ گھنٹے ای چلاوے تے ہفتے بچ اک پوری چھٹی مارے۔ نال روزانہ کسرت وغیرہ کرے۔“

”پر اوویں ہر اک توں ہوندا نہیں۔ ایہہ بندے نوں گھوری جیہا بنا دیندی اے۔“

”ٹیکسی لائن دا بندہ کسے دوسرے نال رلدا وی نہیں۔“

”ہور سبھ دے نال، بندہ پچھوں گھس جاندا۔ لتاں تنک جاندیاں نے۔“

روی نے ساہمنے پھر دے دو وڈیری عمر دے ڈرائیوراں ول دیکھیا۔

”آہ یار، افغانیاں دا کم ودھیے۔ ماڑا جیہا کم رکیا نہیں اُدوں ای کڈھ لیاؤندے نے بالی بال۔“ کلدیپ نے ساہمنی گراؤنڈ ول دیکھیا۔ کھیڈ پوری بھکھی ہوئی سی۔

”بالی بال تاں آپنے بندے وی کھیڈ دے نے۔“

"نہیں آپنے تاں زیادہ تاش دے ٹھیکین نے۔ اوہ ویکھ لگے پئے چار پنچ گروپ۔" کلدیپ نے گڈیاں دے ٹرنکاں تے کپڑا وچھا کے تاش کھیڈ رہے مُنڈیاں ول اشارہ کیتا۔

"جوا وی چلدے؟" روی نے سوال کیتا۔

"نہیں آپنے بندے جوا نہیں کھیڈدے۔ جوا زیادہ پاکستانی کھیڈدے نیں۔" "کل سُنئے کہ آپنا دلپیا ایتھے لڑ پیا کسے نال؟" روی نوں اک دن پہلاں ایئرپورٹ تے ہوئی لڑائی بارے دسی کسے دی گل یاد آگئی۔

"لڑنا تاں اوہدانت داکم ایں۔ اوہنوں بس کوئی لڑن والا ملنا چاہیدے۔" "اوں کل ہو یا کیہ سی؟"

"ہونا کیہ سی۔ خالصتان بارے لکچر جھاڑدا سی۔ اگوں اوہنوں کوئی اوہدے ورگا ای مل گیا۔ فیر کیہ سی ہو گئے گتھم گتھا۔"

"میںوں یار سمجھ نہیں آؤندی ایہناں لوکاں دی۔ ایتھے لیڈری جھاڑن دا کیہ فائدہ۔ جس نوں خالصتان دا زیادہ تیاوے، اوہ اوتھے جا کے کرے نہ شونق پورا۔" روی نے غصہ جھاڑیا۔

"اوتھے کون جاندے، بلدی اگ 'بچ ہتھ دین۔ دلپے ورگے تاں ایتھے ای لکچر دین والے اے۔"

"پر اوہ لڑیا کس نال سی؟"

"اوس موٹے جھے پاکستانی نال، جسوں ٹیکسی لائن 'بچ سارے' ابا جان 'تہتھے بلاؤندے اے۔"

”اچھا اوہ ابا جان! اوہ وی گھٹ نہیں۔ اوہ تاں بہت وڈا بھولکے۔“
 ”دلیپے نوں ٹنچ مارداسی کہ تھوڈی وی کوئی قوم ایں۔ تھوڈا تاں کوئی ملک ای
 نہیں۔“

”کیوں کہہ بھل گئے ہری سنگھ نلوئے نوں! اوہ اسے قوم چوں ای سی، جس
 نے تھونوں تنبیاں پاؤن لایا سی۔“ روی توں آپنی قوم بارے کہی گل جھل نہ
 ہوئی۔

”اہنناں نوں تنبیاں پاؤن نلوئے نے لایا سی؟“ کلدیپ نے حیرانی ’چ بچھیا۔
 ”تے ہور! کہندے جدوں سارے پاسے نلوئے دا نہیں گوجدا سی تاں اوہنے
 لٹیرے افغانیاں دا گھراں چوں نکلنا بند کرتا سی۔ اوہنناں نے کتے جانا ہوندا تاں اوہ
 زنانیاں والے کپڑے پا کے باہر نکلدے سن۔ پھر وہولی ہولی ایہہ رواز بن گیا۔“
 روی نے ٹیکسی لائن وچ پرچلت کہانی سنائی۔

”سچ یار کدے رانا نہیں دسیا؟“

”اوہ وی ڈیسی ’چ پھر دا ہوندے دھڑا دھڑا کم کردا۔“

”کم تاں کرنا ای ایں۔ فیر انڈیا جو جانا ہویا۔“

”ایہی چار دن ایں کر لو کم جتا ہوندے۔“

”کیوں بعد ’چ کم نوں کیہ ہو جو؟“

”ہُن تن چار ہفتے کنوینشن کر کے کم بزی رہو۔ اوس توں پچھو تاں... اک

منٹ۔“ روی گل کردا کردا چپ ہوندا کن پچھے ہتھ دا چھجا جیہا بناؤندا پچھوں آرہی
 آواز سنن لگیا۔

”میںوں لگدے بیٹھاں و سلاں وجی جانڈیاں نے۔ میری تاں گڈی وی لائن
 دے مُوہرے لگی ہوئی اے۔“ روی نے و سلاں سُن دے نے ساہمنے ریمپ تے نگاہ
 ماری۔ ریمپ خالی پیا سی۔

”مے چلیا بھراوا، میری تاں واری آگئی۔“ روی بھج کے بیٹھاں اتر گیا۔
 ایدھر کُدیپ دی لائن وی چل پئی سی۔ اوہنے سواری چھی تے گیڑا لا کے فیر
 ایڑپورٹ نوں مُڑ آیا۔ اوس رات کُدیپ کافی دیر تک کم کردا رہیا۔ لیٹ رات اوہ
 گھر نوں مُڑیا۔ گھر دے نیڑے پہنچ کے اوہنے سٹریٹ تے گڈی پارک کیتی۔ فیر پچھلے
 دروازے راہیں آپنی اپارٹمنٹ بلڈنگ ’ج داخِل ہو گیا۔ اپارٹمنٹ وچ پہنچ کے
 اوہ اَجے کپڑے ہی بدل رہیا سی کہ اوہنوں کسے خطرے دا احساس ہویا۔ اوہدے کن
 کھڑے ہو گئے۔ کھڑکی دے نیڑے ہو کے اوہنے تھوڑا جیہا پردہ چُک کے بیٹھاں
 ویکھیا۔ اک پاسے کونے ’ج اوہنوں کئی اینٹینیاں والی کالی گڈی کھڑی وکھائی دتی۔
 اگلے ہی پل اوہ کسے نتیجے تے پہنچ گیا۔ اوہنے پچھلی کھڑکی کھولی تے باہر نکل کے
 کھڑکی اوویں ہی بند کر دتی۔ اوہنے بیٹھاں ول ویکھیا۔ بیٹھاں ایارکنڈیشن دیاں
 مشیناں سن۔ اوہ پامپ نوں ہتھ پا کے لَمکدا ہویا بلڈنگ دے سرے تے پہنچ گیا۔
 اُتھوں اوہنے لَمکا چھڈ دتا۔ بیٹھاں اوہ کنڈیالی تارتے جا ڈگیا۔ اوہدے ہتھ پیر زخمی
 ہو کے لہو لہان ہو گئے۔ اوس ویلے اوہدے سریر اُپر اکلے کچھے توں بناں کوئی کپڑا
 نہیں سی۔ ساہمنی ریلوے لائن پار کر کے اوہ جھاڑیاں وچ لُک کے بہ گیا۔

اُدھر امیگریشن دے دو افسر چھیتی دینے پوڑیاں چڑھ کے پولا دے
 اپارٹمنٹ مُوہرے پہنچ گئے۔ پہلاں اوہناں نے ڈور نیل ماری۔ فیر زور زور دی

دروازہ کھڑکاؤن لگے۔ پولا دی السائی جیہی آواز سنائی دتی۔ اوہناں چھیتی دروازہ کھولن نوں کھیا۔ اٹھدیاں کردیاں تے دروازہ کھولدیاں پولا نوں تن چار منٹ لگ گئے۔ دروازہ کھل دیاں ہی اوہ دُھس دے کے بیڈ روماں ول نوں ودھے۔ کھدیپ دا دروازہ کھولیا گیا تاں اوتھے کوئی نہیں سی۔ فیر اوہناں نے پچھلی کھڑکی کھول کے بیٹھاں ول لائیٹ ماری۔ بیٹھاں ایار کنڈیشن دیاں مشیناں ول ویکھ کے اوہناں ایہہ وچار نکار دتا کہ ایدھر دی کوئی بیٹھاں اُتریا ہوؤ۔ ایدھر اُدھر لائیناں مار دے اوہ لونگ روم وچ آگئے۔ اگانہہ ساہنے پولا کھڑکی سی۔ اوہناں نے پولا اُپر سُو آلاں دی جھڑی لا دتی۔ چھیتی ہی پولا اوہناں دے سُو آلاں وچ پھس گئی۔ پولا نوں گرفتار کر کے اوہ واپس مُڑ گئے۔

ایدھر کھدیپ کافی دیر تک جھاڑیاں وچ لگیا رہیا۔ فیر اوہ لگدا چھپدا نیڑلے پیا فون تے پینچیا۔ اوتھوں اوتھنے رانے دے اپارٹمنٹ ’چ فون کیتا۔ بیلاں وجدیاں رہیاں پر اگانہہ کسے نے فون ہی نہ چکيا۔

’پتہ نہیں شرابی ہوئے پئے نے جاں اجے تک گھرے ای نہیں پھنچے۔‘ آپنے آپ نال گل کر دے نے اوتھنے دوبارہ فون گھمایا، پر اوہنوں نراشا ہی ملی۔ فیر اوہنے روی ول فون کرن بارے سوچیا۔ پر اوہنے ایہہ سوچدیاں آپنا خیال چھڈ دتا کہ اگانہہ گھرے سکھی ہوؤگی۔ اوہدے گھرے ہوندیاں اوہ اوتھے فون نہیں کرنا چاہوندا سی۔ فیر اوہنوں خیال آیا کہ جے اوہ اویں ہی بناں کپڑیاں توں پھر دارھیاتاں سویر ہوندے سار اوہنوں پُولیس نے روک لینے۔ سوچاں سوچدا اوہ ریلوے لائن دے نالو نال تُردا گیا۔ فیر اوہنوں نیڑے ہی اک ہوملیس شیلٹر دی یاد آئی۔ ٹیکسی

چلاؤندا، آؤندا جاندا اوہ عام ہی ایس ہولیس شیلٹر دے کول دی لنگھدا ہوندا سی۔ اوہ ایہتے منگتے تے پاگل جے لوکاں نوں گھمدیاں ویکھدا سی۔ اوہ عام ہی تڑے پھر دے رہندے سن۔ کوئی اوہناں ول دھیان نہیں سی دیندا۔ چار کوبلاک تڑ کے اوہ ایس شیلٹر وچ آ گیا۔ اگے لنگھ کے کلدیپ اک کندھ نال ڈھوہ لا کے بیٹھ گیا۔ تھکے ٹٹے تے سٹہں دے بھنے نوں پتہ ہی نہ لگیا کہ کدوں اوہنوں نیند نے دبوچ لیا۔ سویرے اوس دی جاگ کھلھی تاں دن چڑھ چکیا سی۔ اوہ نیڑلے پیا فون تے پہنچیا۔ اوہنوں خیال آیا کہ سکھی تاں ہن کم تے چلی گئی ہوؤ۔ فیر اوہنے روی نوں فون کر دتا تے واپس کندھ کول آ کے بیٹھ گیا۔ تھوڑی دیر بعد روی آ گیا۔ اوہنے کلدیپ دی حالت دیکھی تاں اوہدے کالجے 'چوں رگ بھریا گیا۔ ہتھاں پیراں اُپر زخم، سریر اُپر جمیاں خون اتے ننگے پنڈے کلدیپ نیویں پائی بیٹھا سی۔ روی نوں ویکھ کے کلدیپ ہولی ہولی تڑدا اوس دی گڈی 'وچ جا بیٹھیا۔ روی نے گڈی توری۔ تھوڑی دیر 'وچ اوہ اوکوڈ اپار ٹمنٹس وچ آ گئے۔ اوہ رانے دے اپار ٹمنٹ پہنچے تاں اگانہہ کوئی نہیں سی۔ روی نے آپنے والی چابی نال دروازہ کھولیا۔ اندر جاندیاں روی نے سبھ توں پہلاں کلدیپ نوں چاہ بنا کے دتی۔ فیر گرم پانی اتے ڈٹول نال زخم صاف کر کے اُپر پٹیاں کیتیاں۔ ایڈول دیاں دو گولیاں دے کے اوہنے کلدیپ اُپر کمل دے دتا۔

"توں ذرا گر میس لے، میں کچھ کھان نوں لے کے آؤناں۔" روی نیڑلے میکڈانڈتے چلا گیا۔ کھاناں لے کے اوہ واپس مڑیا تاں کلدیپ گھوک ستا پیا سی۔ دو گونگھٹیاں بعد اوہ اٹھیا۔ سینڈ وچ کھا کے اوہنے سو فے نال ڈھوہ لالی۔

”ایہہ یارکیہ ہو گیا۔“ روی نے افسوس ’ج سر ماریا۔

”کی پتے؟“ کلدیپ دی آواز اُداس سی۔

”توں میں رانا تے پولا، آپاں چارہں توں بناں نہ تیرے ویاہ دا کسے نوں پتے

سی تے نہ ہی تیرے گھر دا۔“

”پر امیگرشن کول تاں میرا اڈریس ہیگا ای اے۔“

”نہیں کلدیپ، امیگریشن صرف اُدوں ای چھاپا ماردی اے جدوں کوئی لکھ

کے شکایت کرے۔“

”میری شکایت کس نے کرتی؟ میرا تاں کسے نال کوئی لینا دینا نہیں۔“

”ایہو گل تاں یار سمجھ ’ج نہیں آؤندی۔“

”خیر شکایت کرتا دا پتے تاں کلدیپ لگجو، پر کُچھ سماں پا کے گل باہر نکلو۔“

”شکایت کرتا دا پتے لگجو تاں فیر آپاکیہ کرلاں گے۔ میرا مطلب جیڑا کسے نے

نقصان کرنا سی اوہ تاں کرتا۔ ہُن پتے لگے جاں نہ لگے، کیہ فرق پیندے۔“ کلدیپ

سایہنے کندھ ول ویکھدا بولیا۔

”سریر کیویں ایں ہُن؟“

”پہلاں نالو تاں فرق اے۔ درد کُچھ گھٹ گیا۔“ کلدیپ اُٹھ کے بیٹھ گیا۔

”بھراوا ایہہ امریکہ چنگی وی اے تے ماڑی وی۔“ روی نے بوجھل ماحول

نوں سٹھاواں بناؤن لئی گل دا وشا بدلایا۔

”چنگی ماڑی کُچھ نہیں، میرے بھائی دی تاں امریکہ اک انی گلی اے۔ میرے

ورگے الیگل، جس دے اندر تاں وڑ سکدے نے، پر ایس ہنیری گلی ’چوں باہر نکلن

دا اوہناں نوں چھیتی کیتیاں کوئی راہ نہیں لبھدا۔“ کلدیپ نے پاسہ لے ندیاں چیس
وٹی۔

”چل کپڑے پا، ڈاکٹر دے چلیے۔“ کلدیپ تیار ہویا تاں روی اوہنوں ڈاکٹر
ول لے تریا۔ ڈاکٹر نے اجیکشن اتے ہور دوائی دتی۔ اُتھوں اوہ واپس مُڑ پئے۔

”ہُن وکیل توں کچھ پتہ کریے؟“

”چھڈ پرانہ، دفعہ کر وکیل نوں۔ ہُن ایہتھے کڈھن پاؤن نوں رہیا ای کیہ
اے۔“ کلدیپ کھربا بولیا۔

”کلدیپ سیاں پتہ ستا تاں کرنا ای پو۔ ایوں تاں سرنا نہیں۔“

”دیکھ روی، امریکہ آؤنا میری وڈی غلطی سی۔ فیر جدوں پے نے پھڑایا تاں
مے تھونوں زور لا ہٹیا کہ مینوں واپس انڈیا جان دیو۔ پر تئیں میری اک نہ منی۔
ہُن آہ ویاہ کروا کے کیہڑا کراؤن لگے۔ مینوں پتہ کہ میرے لئی اتھے کھجیل
خواری توں بناں لکھ نہیں۔ توں اے وی میری ٹکٹ کٹادے۔ مے کم سے کم
آپنے جو آکاں بچ جا کے تاں بیٹھاں یار۔“ کلدیپ دیاں اکھاں بھر آئیاں۔
”کلدیپ ایوں ڈھیری نہ ڈھاہ۔“

”روی آئی ایم سوری۔ میں بہت اپ سیٹ آں۔ پتہ نہیں کیہ کی بولی جانا۔“
”کوئی نہیں، مے سمجھداں تیری گل۔ چل ہُن گھرے جا کے گل کردے
آں۔“ روی اوہنوں ڈاکٹر کولوں لے کے واپس اپارٹمنٹ بچ آ گیا۔ کلدیپ
آؤندیاں ہی بیڈتے جا پیا۔ دوائیاں دی گھوکی نے اوہنوں گوڑی نیند سوآ دتا۔ روی
چابیاں چکدا باہر نکل گیا۔

اگلے دن روی آیا تاں کلدیپ دی حالت کافی ٹھیک سی۔ پر روی دا چہرہ اُتریا
 ہو یا سی۔ اوہ نیویں پا کے بیٹھ گیا۔
 "کیویں توں چُپ جہے؟" کلدیپ نے روی دے مُنہ ول دیکھیا۔
 "کی دساں.... ہُن میں۔"
 "جو وی ہے، دسنا تاں پُو گا ای۔"
 "کل میں ایس بابت وکیل نوں فون کر دتا سی۔ اج اوس دی کال آئی اے۔"
 "پھر؟"
 "پھر کی، کہانی تاں وچوں بہت ہی خراب نکل آئی۔"
 "اوہ کیویں؟"
 "پولانے اپنے نال دھوکھا کیتے۔"
 "دھوکھا...!۔"
 "ہاں، اوہ تاں پہلاں ای ویاہی ہوئی اے۔ صرف پیسے بناؤین دی ماری نے
 تیرے نال جھوٹا ویاہ کروا لیا۔"
 "اوہ میریا ربا! کھوہ چوں نکلے تاں اگے کھاتہ تیار۔" کلدیپ نے سر پھڑ لیا۔
 "ایہہ گل فیر کراں گے۔ ہُن توں کپڑے پا، آپاں وکیل دے چلنے۔"
 کلدیپ بن بولیاں تیار ہو یا تے ہیٹھاں آ کے روی نال گڈی وچ بیٹھ گیا۔
 ادھے کوگھنے 'نچ اوہ وکیل دے دفتر پہنچ گئے۔ اندر جانڈیاں پہلاں مدن بگے نے
 کلدیپ دیاں سٹہ بارے پچھیا۔ فیر اوہناں نوں ساہمنے بٹھا کے اوہ فائیل دیکھن لگیا۔

”تسین منڈیو پہلاں پورا پتہ نہ کیتا۔ چک کے مڑن دی کیتی۔“ اُدھروں و ہلا ہونڈیاں ہی اوہ روی نوں جھئی لیکے پیا۔

”بگا صاحب آپنے طور تے تاں بہت گھوکھ پڑتاں کیتی سی۔ ہور تہاڈا کیہ خیال اے کہ اسیں اکھاں میچ کے ای گھلاڑی ’جج ہتھ دیتا۔“
”ہوں....۔“

”ویسے پہلا چنگا کم ایہہ ہویا کہ امیگریشن دا چھاپا پے گیا۔ تے دوسرا ایہہ کہ کلدیپ پھڑ نہیں ہویا۔“ بگے نے فائل توں نزراں ہٹا کے اوہناں ول دیکھیا۔
”دوسرا تاں پتہ ای اے کہ ٹھیک رہیا ہی ایہہ پھڑ ہونوں نچ گیا۔ پر پہلا کیوں چنگا ہویا جی؟“

”پولا پہلاں ای ویاہی ہوئی سی ایس گل نے کدے نہ کدے تاں موہرے آؤنا ای سی۔ ایہہ گل جدوں وی اگے آؤندی تاں آپنا نقصان ای کردی۔ ایس کر کے چنگے کہ ایس دا چھیتی پتہ لگ گیا۔“

”پر بگا صاحب امیگریشن نے چھاپا ماریا کیوں؟“
”ایہہ کم تہاڈے کسے دشمن نے کروایے۔ کیونکہ امیگریشن چھاپا مارن توں پہلاں شکایت کرتا توں ایفینڈیوٹ لے ندی اے۔“

”بگا صاحب، کیہ ایہہ پتہ لگ سکدے کہ شکایت کرتا کون ایس؟“
”رویندر سیاں، اوہ کہندے ہوندے اے نہ کہ جدھر گئیاں بیٹیاں اُدھرے گئے ملاح۔ میرا خیال اے کہ آپاں دے مُردے نہ ای پھرولئیے۔ چنگا ایہی اے کہ آپاں آپنی سمسیاتے دھیان دئیے۔“

”دسوفیر کیہ تھم ایس؟“

”جو کچھ تھن ہوئے اے اوس و بچ کلدیپ دا کوئی قصور نہیں۔ ایس جھوٹے
ویاہ والے کم دا ایس اُپر کوئی ایکشن نہیں آؤناں۔ جھوٹھ پولا بولی اے، ایہہ نہیں۔
پر تھن اک ہور مُشکل کھڑی ہو گئی اے۔ جنی چھیتی ہو سکے کلدیپ نوں پولا توں
طلاق لینا پوے۔“

”پھر؟“

”پھر آپاں اوسے سٹیج تے آجاں گے جتھے پولا نال ویاہ توں پہلاں سی۔“

”مطلب ڈپورٹیشن؟“

”ہاں، تھیں بالکل صحیح پھر مایے۔ ڈپورٹیشن توں بچن لئی ایس نوں چھیتی توں
چھیتی ویاہ کروا کے دوبارہ اپلائی کرنا پوے۔ آپنے ولوں میں تھانوں تن مہینے دتے۔ تن
مہینے دے و بچ و بچ تھیں مہینوں دوبارہ ویاہ کروا کے پیپر لیا دیو، تاں کہ میں ایس دا
وقت سر اپلائی کر دیاں۔“

”صرف تن مہینے! انا تھوڑا سماں؟“ روی پریشان جیہا ہو گیا۔

”کم کرواؤن دا ذمہ میرا رہیا۔ تھیں ہاں کرو۔“

”ہاں تاں تھن ہاں ای اے جی، ہور جدوں کوئی چارہ ای نہیں۔ پرانی جلدی

طلاق کیویں ہووے۔“

”ایہہ کوئی وڈا کم نہیں۔ دراصل ایہتھے اک سیٹ اے نوئیڈا۔ اوتھے صرف

پندرہ دنوں بچ طلاق ہو جاندا ہے جیکر ریزن واجب ہووے تاں۔ کارن آپنے کول

ہے ہی کہ پولا نے پہلاں ویاہی ہوئی ہونداں جھوٹھ بول کے دوبارہ ویاہ کروا لیا۔“

"چلو ٹھیک اے جی۔ فیرا گے ہن کیہ کریئے؟"
 "کُدیپ سنگھ توں نوڈا چلیا جا۔ اوتھے جا کے کوئی چھوٹا موٹا اپارٹمنٹ
 کرائے تے لے کے اوتھوں دا ریزیڈنٹ بنجا۔ توں بس انا ای کم کرنے۔"
 "تے باقی کم؟" کُدیپ حیران ہویا۔

"میں اوتھوں س دے کسے وکیل نال گل کر لئی اے۔ باقی کم اوہ آپے
 کروگا۔ توں آپنی نوڈا دی آئی ڈی بنا کے اوہدے دفتر چلیا جائیں، نال پولا والا میرز
 سرٹیفیکیٹ لیجیں۔"

"ٹھیک اے جی۔ چلو طلاق دا تاں ہو گیا۔ ہن اوس توں بعد دا دسو؟ فیس
 وغیرہ دیندیاں کُدیپ نے بچھیا۔"

"بعد دا کیہ اے۔ دوبارہ ویاہ کروا کے مینوں میرج سرٹیفیکیٹ لیا دیسیں۔ میں
 اپلائی کردوں۔"

"پر اک گل سُن لے۔" بگے نے کُدیپ نوں دھیان نال ویکھیا۔
 "جی؟"

"اس وار ویاہ ڈھنگ دا کریں۔ جے آپنی کوئی دیسی کڑی ہووے تاں ہور
 وی چنگے۔ پر جے ایٹکی وی ویاہ والا کم سرے نہ چڑھآ تاں کُدیپ سیان تینوں سزا
 ہو جوگی، جھوٹا ویاہ کرواؤن دی۔"

"میں سمجھ گیا جی۔" اوہناں وکیل توں ودائی لئی تے ہیٹھاں آ کے گڈی 'ج
 بہندے گھر نوں مڑ پئے۔"

”موڑ گھوڑ کے کھوتی بوہڑ تھلے ای آگئی۔“ راہُ جُ کلدیپ گل کردا کڑا آ۔ گھر آ کے اوہنے ٹکٹ دا پتہ کیتا۔ چوتھے دن دی اوہنوں نویدا لئی ٹکٹ مل گئی۔ اگلے دن اوہ ریٹورنٹ والے کم تے پہنچ گیا۔ سسٹہں وجن دا کارن اوہنے ایکسیڈنٹ دسیا۔ کم ختم ہون توں بعد اوہ پارک وچلی جھیل کنارے جا بیٹھا۔ اوہنے گھڑی ویکھی۔ ایہہ رمی دے آؤن دا وقت سی۔ تھوڑی دیر بعد ہی اوہ سہینے تری آرہی سی۔

”کلدیپ میں پچھلے دو دنن دی تینوں بھالی جانی آں....۔“ رمی نیڑے آگئی۔

”کدھرے باہر گیا ہو یا سی؟ میرا مطلب توں دسیا وی کچھ نہیں۔ میں تاں....۔“ رمی کلدیپ دے نیڑے ہوندی بیٹھن لگی تاں اوہنے کلدیپ دے ہتھن پیراں دے زخماں ول دیکھیا۔

”ہائے میں مر جاں....! آہ کیہ ہو گیا؟“

”ایکسیڈنٹ ہو گیا سی۔“ ایناں کہندیاں کلدیپ نے پاسے منہ کر لیا۔

”کلدیپ، ایہہ ایکسیڈنٹ دے زخم تاں نہیں لگدے۔“

”رمی سچی گل تاں فیر ایہہ اے کہ....۔“

”کی ہوئے اے؟“

”دراصل میرے اپارٹمنٹ ’بچ امیگرشن نے چھاپا ماریا سی۔ پھڑ ہونو تاں میں

بچ گیا پر اُپروں جدوں چھال ماری تاں بیٹھاں کنڈیالی تار اُپر جا ڈگیا۔ او سے کارن

ایہہ سسٹہں لگیاں نے۔“

”ہائے کنے بھیڑے زخم نے۔“ رمی اوہدے ہتھ اپنے ہتھن ’بچ لے لے کے

پلوسن لگی۔

”پر کلدیپ! ہن امیگریشن دا کیہ ہوو؟“

”ہوناں کیہ اے....“ ”پل بھر لئی کلدیپ نے رمی دے منہ ول دیکھیا تے
 فیروکیل دوارا دسی ساری گل رمی نوں سنا دتی۔

”اسدا مطلب اگلے تن ہفتے باہر رہیں گا؟“

”کیہ کریئے مجبوری اے۔“

”چل کوئی نہیں ہوں سلا رکھ سبھ ٹھیک ہو جو۔“

اگلے دو تن دن اوہ اوتھے ہی ملدے رہے۔ فلائیٹ والے دن رمی اپنی گڈی
 تے کلدیپ نوں ڈلس ایئرپورٹ توں نوڈا دی فلائیٹ چڑھا آئی۔ تن ہفتے بعد
 کلدیپ اوتھوں واپس آیا تاں اوہدے ہتھ ’سچ طلاق دا سرٹیفکیٹ سی۔ شام نوں
 اوہ وکیل دے دفتر جا کے ایہہ سرٹیفکیٹ دے آیا۔ ایس سرٹیفکیٹ دے ادھار
 تے وکیل نے اوس دی پہلی پیشین واپس لے لین سی۔ اگلے دن اوہ کم تے گیا۔
 دوپہر ویلے رمی اوہنوں آ ملی۔ کلدیپ نے اوہنوں طلاق دا کم نیٹ جان بارے
 دسیا۔ رمی نے دیکھیا کہ کلدیپ بہت زیادہ اپ سیٹ ہے۔ اوہدا چہرہ مڑھایا ہویا
 سی۔ اوہنے کلدیپ نوں اگلے دا کوئی سوال نہ پچھیا۔ سگوں اوہنے کچھ اجیہا سوچیا جس
 نال کلدیپ نارمل ہو جاوے۔ اوہنوں کدھرے باہر گھمن جان دا خیال آیا۔

”کلدیپ اگلے ویکینڈ تے مینوں چھٹیا آ رہیاں نے۔ کسے پاسے گھمن پھرن
 چلیے؟“

”مے تاں وہلا ای آں۔ پر چلاں گے کتھے؟“

”اتھے نیڑے ای کنگز ڈومینین پیندے۔ اوتھے چلدے رہاں گے۔“

”ٹھیک اے۔“ کنگز ڈومینین دا پروگرام بنا کے اوہ گھراں نوں تھر گئے۔

پے نے اگلے کئی دن اُرملا نال ڈھنگ دی گل نہ کیتی۔ اُرملا توں ایہہ برداشت نہیں سی ہو رہیا۔ پے دی بے رُخی کر کے اوہدا کسے دی کم و بچ دل نہیں سی لگدا۔ گھر بیٹھی کدے اوہ ماں پیو دیاں یاداں و بچ کھو جاندی، کدے بھوکھ بارے سوچن لگدی۔ اوہنوں لگ رہی اسی کہ ایس دُنیاں و بچ اوہدا کوئی نہیں۔

اوس دن سویرے پما اکلا ہی کم تے نکل گیا۔ اوہنے اُرملا نوں نہیں بلایا۔ اُرملا اُداس سی۔ اوہ کم تے نہیں گئی۔ دوپہرے جے سونے اُپر پئی اوہ سوچاں و بچ گم سی کہ اُدوں ہی دروازہ کھُلن دی آواز آئی۔ پیڑ چال توں اوہنے اندازہ لا لیا کہ ایہہ پما ہے۔ اوہ حیران ہوئی کیونکہ پما تاں رات توں پہلاں نہیں سی مُردا ہوندا۔ پر پما اپنے حساب نال آیا سی۔ اوہنے اُرملا دا سُبھائی شروع توں ہی بھال پ لیا سی۔ اوہنوں پتہ سی کہ اُرملا بہت ہی بھاوک ہے۔ اوہدے من و بچ کوئی کھوٹ نہیں۔ اوہدے جو دل و بچ ہے اوہی اوہدے چہرے توں وی پڑیا جاسکدا ہے۔ پما جاندا سی کہ اُرملا اوہنوں ٹٹ کے محبت کردی ہے۔ اوہدے پیار و بچ دُبی اوہ اوس لئی کُچھ وی کر سکدی ہے۔ اُرملا دیاں اہنناں کھوبیاں نوں ویکھدے ہوئے ہی اوہنے اگے دی سکیم بنائی سی۔ سٹ مارن توں پہلاں اوہنے لوہے نوں پورا گرم کیتا سی۔

"کیویں ایوں اُداس جیہی پئی ایں؟" اُرملا دے کول ہندیاں پے نے ایناں ہی کیہا سی کہ اوہ ہُبکیں رون لگی۔

"توں کسے دناں توں مینوں بلایا نہیں؟" روندی ہوئی اُرملا بولی۔

”اُرملا میں کم و بچ بزی سی۔“ پیسے نے پوچھا ماریا۔
 ”توں پاپے ہوراں دا ایلے والا کسینو ویچنا چاہئے نہ؟“ اُرملا نوں پتہ سی کہ پما
 کس گلوں ناراض ہے۔

”اُرمی، تینوں میں دسیا سی بی میری سکیم تاں ایہہ اے کہ ایس طرحاں ایہتھے
 پراپرٹی بنجو۔ آپنی جان آؤن دی پریشانی وی گلو۔“
 ”اوہ تیری سکیم ایس، جیویں مرضی کر۔ پر توں میتھوں مُنہ نہ موٹو....۔“
 ”تیتھوں بناں میرا کون ایس۔ جے توں ہی ایوں کریں گا تاں میں کتھے
 جاؤں گی۔“

”اُرمی ڈارلنگ توں ایہہ کیہ کہہ رہیں اے۔ میں مُنہ کیوں موٹوں؟“
 ”لے آہ پھڑ۔“ چت نوں ساواں کردیاں اُرملا نے پاسے پئی فائیل چک کے
 اوہنوں پھڑا دتی۔
 ”ایہہ کیہ اے؟“

”ایہہ پاپے ہوراں دے ایلے والے کسینو دی پاور آف اٹارنی ایس۔ جدوں
 مرضی ویچتے جدوں مرضی کتے نویں پراپرٹی خرید۔“
 ”اسدی اے کیہ لوڑ سی۔“ وکھاوا کردیاں پیسے نے فائیل پھڑ لئی۔ اوہدے
 من اندر لڈو بھرن لگے۔ اوہنوں اُمید نہیں سی کہ اُرملا انی جلدی من جاؤگی۔ پما
 اُٹھ کے تَرن لگیا تاں اوہنوں اُرملا نے فیروک لیا۔
 ”جے پیسے گھٹدے ہوئے تاں مینوں دسدیں میں پاپے ہوراں دے کھاتے
 چوں چیک کٹو گی۔“

”او کے ڈارلنگ۔“ منہ نال سیٹی وجاؤندا پما باہر نکل گیا۔

اصل وچ پے نوں کسینو لین ’چ کوئی دلچسپی نہیں سی۔ اوہ تاں واشنگٹن ڈیسی دے ساؤتھ ایسٹ ایریے ’چ پینڈے اک لکوار سٹور مگر پیا ہویا سی۔ ایہہ ’سکائیلاک لکوار’ نہیں دا لکوار سٹور، ساؤتھ ایسٹ ڈیسی وچلے ’سکائیلاک شاپنگ پلازا’ وچ پینڈا سی۔ سکائیلاک پلازا دے آلے دوآلے کالیاں دی بڑی سنگھنی آبادی سی۔ ایس کر کے ایہہ لکوار سٹور بہت بزی رہندا سی۔ زیادہ بزی ہون کر کے ہی ایس دی بہت چڑھائی سی۔

پما اگلے دن ہی ایلے نوں تڑ گیا۔ چار دن اوتھے رہ کے اوہنے کسینو وپچن دا انتظام کر لیا۔ ایہہ کم نپٹا کے اوہ واپس ورجینیاں مڑ آیا۔ اوہدے واپس مڑن دے دو ہفتے بعد اوہنوں چنگی آپھر آگئی تے اوہنے کسینو وپچن لئی ہاں کر دتی۔ بروکر کنپنیاں دے کمیشن وغیرہ کٹ کے اوہنوں کسینو دا ڈیڈھ ملین دا چیک مل گیا۔ پیسے ملن پچھوں اوہنے ارملا نوں کسینو دی بجائے لکوار سٹور خریدن لئی منا لیا۔ اگلے چار پنج دن پما سٹور خریدن وچ رُجھیا رہیا۔ ڈیڈھ ملین دی ڈاؤن پیمنٹ کر کے اوہنے باقی پیسیاں دا بینک توں لون لے لیا۔ ایس توں بعد سیٹلمنٹ ہو گئی۔ اخیر تے شاپنگ سینٹر دے مالک نے لیز پے دے نہیں کر دتی۔ سوموار نوں سویرے پے نے سکائیلاک لکوار کول کھڑ کے کھلویا۔ پُرانے بورڈ بدلے جا چکے سن۔ سٹور اُپر پے دی کمپنی والے نہیں دا بورڈ لگ گیا سی۔ پُرانے چندے بدل دتے گئے سن۔ ہُن اوہ وڈے لکوار سٹور دا مالک بن چکا سی۔ اوہ بہت خوش سی۔ ایدھروں وہلا ہوندیاں ہی اوہنے ارملا دے ماییاں دی پھر زنو ڈاؤن ڈاؤن والی آفس بلڈنگ وی وچ

دتی۔ ایہناں پیسا نال اوہنے روکول میریلینڈ و بچ ٹفن ریسٹورنٹ خرید لیا۔ ایس ریسٹورنٹ تے اوس دی پہلاں توں ہی اکھ سی۔

ریسٹورنٹ دے ملازماں نوں وی پتہ لگ گیا سی کہ ٹفن دا مالک بدل گیا ہے۔ پہلاں کوئی گجراتی سی۔ سکھ چین نوں تھوڑی خوشی ہوئی کہ کوئی پنجابی مالک بن گیا۔ اوہنے ایہہ گل جسی نوں وی دی۔

”جسی ساڈا ریسٹورنٹ کسے آپنے پنجابی بندے نے خرید لیے۔“

”گھائیاں دے پُٹاں نے تاں گھاہ ای کھوتے، کیہ فرق پیندے۔“ جسی ہسی۔

”نہیں آپنے بندے دا فرق تاں ہوندا ای اے جیویں اتھے پپی سنگھ انکل

ہوندا سی۔“

”جنے کھنے نے پپی سنگھ تھوڑو ای بن جانے۔“

”ہاں ایہہ تاں ہے۔“

”سکھ چین سچیں، کدے کدے تاں من بیلے فارم تے ہی گھمدا رہندے۔

اتھے تاں اپرں سی جیویں آپنے پنجاب بچ ای بیٹھے ہن آں۔ ایتھے تاں ائیں دُنیاں دا بھیڑ جے۔ ساری دُنیا بیگانی لگدی اے۔“ جسی نے اکھاں بھر لایاں۔

”ایوں دل نہ سٹ سبھ ٹھیک ہو جو۔“

”سکھ چین....“ جسی کدھر پرں ڈونگھا بولی۔

”کدے کدے، پنڈ چندرا بہت یاد آؤندے۔“

”کوئی نہیں، کدے پنڈ جان والے وی بنجاں گے۔“

”کیہڑے منہ؟ زرموہے ماییاں نے کوئی راہ ای نہیں چھڈیا۔“

”جسی آپنے کیس نوں کیه ہو گیا۔ آپنے نال دے اپلائی کرن والیاں دے تاں
گرین کارڈ وی آگئے۔ آپنی کدھرے بائی دھائی وی نہیں۔“

”میں تاں آپ سوچ سوچ کے جھوردی رہنی آں۔ میرے نال اک کڑی کم
کردی اے۔ اوہدے گھر والے نوں اپلائی ہون دے تن ہفتے بعد ورک پر مٹ مل
گیا سی۔ اوہنے اُدوں ای ٹیکسی بنا لئی۔ ہُن موج نال ڈیسی ’ج ٹیکسی چلاؤندے۔
آپاں ای پتہ نہیں رب دے کیه ماہہ مارے اے....“

”سکھ چین، میری ماڈی قسمت دا پرچھاواں تیرے تے وی پے گیا۔“

”توں ایویں نہ ڈھندی کلا ’ج رہیا کر، آپاں ٹھیک آں۔“

”کی سُو آہ ٹھیک ہاں۔ مینوں لگدے کہ آپاں تاں رب دے کسے بہی کھاتے
'ج ای نہیں۔“ جسی نوں کچھ ہور یاد آ گیا۔

”میں تاں کہنا سگوں ٹھیک آں۔ اہے تاں آپنے آپدے ای پیر نہیں

لگدے۔ جدو ذرا سیٹ ہو گئے تاں بنا لئی جو آکاں دی فوج۔“

”سکھ چین مینوں مخول نہ کر۔ میں سیریس آں۔“

”کیوں کیه ہوئے اے، ساڈی گھولینے والی گدھیاں دی رانی نوں۔“ سکھ چین

نے اوہدا چت پرچاؤنا چاہیا۔

”اوہ دن وی ہوندے سی۔ بڑی چڑھائی ہوندى اے اوس عمر ’ج۔ دھرتی تے

پیر نہیں لگدے۔ ایہہ تاں اُدو ہی پتہ لگدے جدوں پیراں ’ج بیڑیاں پیندیاں

نے۔ ایہہ جوانی سدا نہیں رہندی۔ تاں ہی تاں کسے نے کہے کہ سدا نہ حُسن

جوانی ماپے سدا نہ کالے کیس۔“

"تیرا حُسن وی اوویں ای دگ دگ کردے تے کیس وی گھٹاواں ورگے ای
 نے۔ پر پتہ نہیں کیو کدے کدے ایویں ای جھورن بہہ جانی ایں۔"
 "سچ شکھ چین، تئیں سارے ایمپلائی مل کے تہاڈے نویں مالک نوں تنخواہ
 ودھاؤن نوں کیوں نہیں کہندے؟" جسی دا دھیان ہور پاسے چلا گیا۔
 "خیال تاں تیرا صحیح لگدے۔"
 "صحیح ہے تاں کل نوں اکٹھے ہو کے کریو کوشش۔"
 "ایہہ تاں ٹھیک اے پر جسی میں اک گل ہور سوچداں۔"
 "اوہ کیہ؟"

"کہپوں نہ میں اپنے امیگریشن کیس بارے نویں مالک دی کوئی صلاح لواں؟"
 "مینوں نہیں ایہہ ٹھیک لگدا۔ بندے نوں اپنے تے گھر والی دے منلے باہر
 نہیں ڈسکس کرنے چاہیدے۔"

"ایوں مے کملا تاں نہیں۔ کچھ دیکھ کے ہی گل کروں۔"
 "چل تیری مرضی اے، جیویں جی کرو کر لئیں۔ پر ہن ماڈا جیہا پر انہہ نوں
 ہو مینوں نیند آرہی اے۔" جسی نے عبس لے ندیاں سرہانہ کھچ لیا۔
 "توں تاں میری چھاتی تے سر رکھ کے ای سوں جاہ۔" شکھ چین نے جسی
 نوں اپنے ول کھچ لیا۔ اوہنے ٹائم ول دیکھیا، رات بہت ہو چکی سی۔
 اگلے دن ٹفن ریسٹورنٹ خوب سجایا ہویا سی۔ نویں مالک نے جو آؤنا سی۔
 سارے پاسے سزاوٹاں کریاں ہوئیاں سن۔ ویٹراں نے نویاں وردیاں پہن رکھیاں
 سن۔ پر اج شکھ چین کم تے نہیں آیا سی۔ جسی بیمار سی ایس کر کے اوہنوں ڈاکٹر دے

لجان لئی اوہنے کم توں چھٹی کر لئی سی۔ پماریسٹورنٹ تے پہنچ کے سارے امپلائیز نوں ملیا۔

”سارے ایہو امپلائیز نے اتھے؟“ اوہنے مینیجر ورے نوں پچھیا۔

”صرف ہیڈنگ آج چھٹی تے اے جی۔ باقی سبھ حاضر نے۔“

”اوہ کون ایس؟“

”اوہدا نہیں سکھ چین سنگھ اے۔ بہت ودھیا کم کردے جی۔“

”پر توں اوہنوں کیہا نہیں سی کہ آج اوہ ضرور آوے کیونکہ میں آج سارے

امپلائیز نوں ملناں چاہوندا ہاں۔“

”کیہا تاں سی جی، پر اوہنوں کوئی زیادہ ای ایئر جنسی ہو گئی۔“ ایس دے بعد

مینیجر ہور گل کردار ہیا پر لگدا سی جیویں پے دا دھیان کدھرے ہور ہووے۔

”میںوں کل دی سکيورٹی کیمرے دی ویڈیو لیا کے دیہہ۔“

مینیجر نے نال دے کمرے چوں ویڈیو کیسٹ لیا کے پے دے ساہمنے رکھ

دتی۔

”توں ہن جاہ۔“ مینیجر نوں باہر کڈھ کے پے نے ویڈیو کیسٹ، ٹیوی تے چلا

لئی۔ جیوں ہی اوہنوں تندورتے کھڑے سکھ چین دا چہرہ دکھائی دتا تاں اوہنے ویڈیو

روک لئی۔ بڑے دھیان نال اوہ سکھ چین دے چہرے ول دیکھدا رہیا۔ فیر اوہنے

سوچ لیا کہ ایس بندے نوں کم توں ہٹا دتا جاوے۔ اوہنوں سدھی طرحاں ہٹاؤن

دی بجائے اوہنے ہور ڈھنگ کڈھیا۔ ویروار تک اوہنے سٹاف چوں کوئی بندہ لہ لیا۔

اگلے دن، رات نوں سٹور بند کرن ویلے کیش رجسٹر وچوں دو ہزار ڈالر کم ہو چکیا

سی۔ مینینجر نے ایس بارے گھرے بیٹھے پے نوں فون تے دسیا تے اوہدے کہن تے
 پُولیس کال کر دتی۔ پے نے ایہہ ہدایت وی کیتی کہ پُولیس دے آؤن تے سٹاف
 روم وچ جا کے سارے ایمپلائیز دے کپڑیاں دی تلاشی لئی جاوے۔ پُولیس آئی
 تاں اوہنے کپڑیاں دی تلاشی لئی۔ سکھ چین دی جیب 'چوں دو ہزار ڈالر مل گیا۔
 پُولیس نے اوہنوں گرفتار کر لیا۔ اوہنے ہتھیرا حال دُہائی پائی پر کسے نے اوس دی گل
 نہ سنی۔ مینینجر وی بھچکا جیہا ہویا اک پاسے کھڑا سبھ کچھ ویکھدا رہیا۔ پُولیس والیاں
 نے سکھ چین نوں لجا کے جیل 'چ بند کر دتا۔ رات نوں جسی ساری رات گھرے
 بیٹھی اڈیکدی رہی۔ اوہنے کئی وار فون کیتا پر اگے ریٹورنٹ بند پیا سی۔ اگلے دن
 اوہنے اپنے کم توں بچھٹی لئی تے ٹفن ریٹورنٹ تے جا پہنچی۔ سکھ چین بارے
 اوہنوں مینینجر توں پتہ لگیا کہ اوہ چوری دے دوش وچ گرفتار ہو گیا تاں اُسدیاں
 اکھاں ٹڈیاں رہ گئیاں۔ اوہنوں اوہ جیل ول چلی گئی۔ جیل والیاں اوہنوں سکھ چین
 نال ملا دتا۔

”سکھ چین! ایہہ کیہ ہو گیا؟“ جسی دے پرل پرل ہنجو وگ رہے سن۔

”میںوں تاں آپ نہیں کوئی سمجھ آئی۔“ سکھ چین نیویں پائی کھڑا سی۔

”توں میںوں کال تاں کر دیندا۔“

”راتیں ایہناں نے اجازت نہیں دتی۔ ہُن فون کرن دی سوچ رہیاسی کہ توں

آگئی۔“

”پر میںوں ایوں تاں دس کہ ایہہ ہویا کیوں؟“

"میںوں کے گل دا بے پتہ تاں نہیں لگ رہیا، پر انا ضرور اے کہ او تھوں
ہی کسے نے کیش رجسٹر چوں پیسے چک کے میری پیمنٹ دی جیب 'بچ پائے اے۔
فیر ڈریس چنچ کرن توں پہلاں ہی پولیس آگئی، نہیں تاں کھورے کپڑے چنچ
کرن لگے نوں ای پتہ لگ جاندا۔"

"تیرے نال کسے دا لڑائی جھگڑا جاں بول قبول ہو یا ہووے؟"
"نہیں، بالکل وی نہیں۔"

"میںوں تاں سکھ چین ایہہ سازش لگدی اے۔"
"ہو سکدے تیری گل صحیح ہووے۔"
"پر آپاں کسے دا کیہ وگاڑیے؟"

"جسی میںوں تاں میری ماڈی قسمت ہی ماری آؤندی اے۔" سکھ چین دا من
بھر آیا۔

"آپاں ای پتہ نہیں کیہ رب دا مانہہ مارتے۔"
"سکھ چین میںوں تاں ایہہ تھاں ہی چنگی نہیں لگدی۔ کسے ہور ہی پٹھے چکر
'بچ نہ پیجیے۔"

"پہلاں ایہہ تاں بھگتے۔"

"توں میںوں دس کہ مے ہُن کیہ کراں؟"

"پہلاں میری ضمانت کرواؤنی پو۔ جیل والے کہندے نے کہ اوہ سوموار توں
پہلاں ہونی نہیں۔"

"فیر؟"

"فیر کیہ، جو کچھ ہونے اوہ تاں منڈے نوں ہونے۔ توں ہن گھر نوں جا۔
ایویں نہ روئی جائیں۔ جیویں مصیبت پئی اے اوویں ہی ایس توں کھہڑا وی چھٹجیو۔"

اس پچھوں سکھ چین اندر چلیا گیا۔ جسی گھر نوں مڑ پئی۔ راہ 'نچ جسی دے
من و نچ وار وار سکھ چین موہرے رمی بارے جھوٹھ بولن کارن گناہ بھاونہ آ رہی
سی۔ سوموار نوں جسی نے اپنے نال کم کردی سہیلی اتے اوہدے گھر والے نوں
نال لے کے سکھ چین دی ضمانت کروالی۔ دو مہینے بعد سکھ چین کورٹ ڈیٹ تے گیا
تاں جج نے اوہنوں دو مہینے دی سزا سنا دتی۔ کورٹ وچوں ہی اوہنوں پولیس والے
جیل نوں لے گئے۔

شام دے چار کُوجے سکھی بچیاں نوں لیکے ہوز پارک 'چ پھنچ گئی۔ مسز سندھو اوس توں پہلاں ہی آئی بیٹھی سی۔ اج دوپہر پچھوں ادھ سیوا سنگھ دی مرگ دے بھوگ توں مڑیاں سن۔ علاقے دا سارا پنجابی بھائیچارا، اج بھوگ تے پھنچیا ہویا سی۔ برابر بہندیاں سکھی نے شروع کیتی۔

”آئی اج اکھ تاں بہت زیادہ سی۔“

”اکھ تاں بھائی ہونا ای سی۔ گھٹنا کیہڑا کوئی ماڑی موٹی ہوئی اے۔ وچاریاں دا گھر ای پٹیا گیا۔“ مسز سندھو دی آواز اداس سی۔

”روی دسدا سی کہ سیوا سیئوں ایس توں پندرہاں سال پہلاں ٹیکسی چلاؤن لگیا سی۔“

”گڑے ہور سکھی، ساری عمر ٹیکسی چلاؤندیاں کڈھ دتی کہ چلو....۔“ گل کردی کردی مسز سندھو آلی دوآلے جھاکی۔

”گڑے سکھی جو آک کتھے نے؟“

”ہیں! ایہہ کدھر گئے۔“ سکھی وی کھڑی ہو گئی۔ اوہ کاہلی نال اک کھونجے ول گئی۔ ادتھوں پارک دا دوجا پاسہ دسدا سی۔ اوہنے ویکھیا کہ جو آک دُور کھڈ رہے سن۔

”انٹی اڈدھر دُور تے پھر دے دسدا نے۔“

”اوہناں نوں ایدھر ای بلا لے۔ جو آک تان نزراں ساہمنے ای رہن تان
 ٹھیک اے۔ کیہ پتہ کدوں کیہ ہو جاوے۔ آہ ویکھلے وچارے سیوا سیوؤں نال کیہ بنی۔“
 سکھی نے جو آکاں نوں آواز دے کے کول سد لیا تے اوہناں دی گل دا رخ فیرو سیوا
 سنگھ والی گھٹنا ول چلیا گیا۔

”آئی سیوا سیوؤں تان کہندے بیک نوں تروا سی۔ بیک ڈپازٹ والا بیک
 وی چک لیا سی۔ اڈوں ہی کوئی گاہک آ گیا۔ کہندا ایس نوں بھگتا ای جاواں۔ بیک
 اندرے رکھ کے گڈی ’بچ گیس پاؤن جا گیا۔“

”بس، اڈوں ای آگے ’جم موت دا پروانہ لے کے۔“
 ”اوہناں نے آکے سیوا سیوؤں دے برابر گڈی روک لئی تے سر ’بچ گولیاں
 مار کے تروے بنے۔ اوہ تان تھان تے ای ڈھیری ہو گیا سی۔“
 ”وچارے نے پورے بیہ سال ٹیکسی چلائی سی تے دن رات اک کردیاں جی
 توڑ محنت کیتی سی۔ انی محنت نال پیسے اکٹھے کیتے سی آپنا گیس سٹیشن خریدن لئی۔“
 ”اوہ تان سنیے کہ شروع توں ای کہندا ہوندا سی بنی آپناں بزئس ضرور
 لینے۔“

”گیس سٹیشن ملیا وی کہندے بڑا ٹکانے سر سی۔ کرشل سٹی دے بالکل
 وچکار۔ وڈی سٹریٹ دے انٹر سیشن تے پیندا سی۔ سارا دن بزئی رہندا سی۔“
 ”سارا بھر آپ کم کردا سی۔ سال دے وچ ای سیل ڈگنی ہو گئی سی۔“
 ”آپنے ولوں تان اوہنے ہتھیرا کیتا۔ پر ایہناں چندرے ہالاتاں دا کوئی کیہ
 کرے۔“ مسز سندھو دا دھیان اچ کل دے اتواد والے ہالاتاں ول چلیا گیا۔

”اُج آئی سُنئے کہ پریوار والے تے ہور جان پچھان والے تاں سیوا سیوؤں
 نوں کہندے رہندے سن کہ داڑی بن کے تے سر اُپر ٹوپی لے کے رکھیا کرے۔“
 ”پر اوس دی داڑی ہمیشہ کھلی ہوندی سی تے چٹی پگ بن کے رکھدا سی۔“
 ”اسے کر کے تاں کئی وار ایہہ آپنے بندیاں نوں دی مُسلمان ایں سمجھ
 لے ندے نے۔“

”ایہہ گل تاں گولی مارن والے وی مندے اے۔“

”ہیں! کیوں اوہ پھڑے گئے نے؟“ مسز سندھو حیران ہوئی۔

”ہاں آئی، اوہ تاں پُولیس نے اوسے دن ہی پھڑ لے سی۔ اوہ کہندے کہ
 جدوں اوہناں نے گڈی گیس سٹیشن تے لیا کے لائی تاں سیوا سنگھ ساہنے کھڑا سی۔
 اوہناں دے دسن مطابق اوہناں نے تاں ایس نوں کوئی مُسلمان ای سمجھیا سی۔
 اسے کر کے جھٹ دینے گولی مار دتی۔“

”کیوں کہہ پُت پٹیاں دیو جے کوئی مُسلمان ایں تاں تئیں اوہدے ضرور گولی
 مارنی ایں۔“

”آئی پچھلے دینیں ٹیوی والے کسے اتوادی دی لگاتار فوٹو دکھائی جا رہے سن،
 جیہڑا کہ کسے بمب دھاکیاں وچ لوڑیندا سی۔ اوس اتوادی دے گول پگ بنی ہوئی
 سی تے لمبی داڑی رکھی ہوئی سی۔ اوس دی فوٹو ویکھ کے ہی ایہناں نے سیوا سیوؤں
 نوں وی کوئی اوسے ورگا ای سمجھ لیا ہوؤ۔“

”اتھے تاں لکھاں مُسلمان رہندے اے۔ ایوں اوہ سارے ای فیر اتوادی ہو
 گئے؟“

"چُکھ وی کہو آئی ایہہ ہیٹ کرائیم 'چ آؤندے۔ کیہ مُسلمان تے کیہ کوئی ہو،
 ایہہ کسے نوں ویکھ کے راضی نہیں۔ بس بہانہ ایں بھال دے اے۔"
 "کُڑے سکھی، سچ اج ریتا نی آئی؟" مسز سندھو نے گل دا وشا بدلیا۔
 "آئی اوہ تاں شاید نہ ہی آوے....۔"
 "کیوں سبھ خیر تاں ہے؟"
 "نہیں آئی، اوہناں وچاریاں نال تاں بہت بھیرٹی ہوئی۔"
 "کیوں کُڑے کیہ ہو یا؟" مسز سندھو سکتے وچ آ گئی۔
 "دو کوسال پہلاں ایہہ وڈی کُڑی دا ویاہ کرن نہیں گئے سی دلی؟"
 "ہاں ہاں مینوں یاد اے، گئے سی۔"
 "اوتھے ہی سمسیا کھڑی ہو گئی۔"
 "اچھا۔"

"نالے پرپوار وی اوہ ویکھیا بھالیا سی۔ ایہناں دی دُور پار دی کوئی رشتے داری
 اے۔ ویاہ تے پیہہ وی ہتھیرا لایا سی۔ مُنڈا سا پھٹ ویاہ اُنچینیز اے۔ دو سال تاں
 اکھ 'چ پایا نہیں رڑکیا۔ سارے سراہوندے سی مُنڈے نوں۔"
 "اچھا۔"

"اچھا کیہ آئی، دو سال بعد جیوں ہی پکا گرین کارڈ مل گیا تاں اوہ اوسے دن
 ٹب گیا کدھرے۔ مُڑکے نہیں آیا۔"
 "ایہناں نے اوہدے گھر دیاں نوں نہیں دسیا؟"

”گھر دے کیڑا گھٹ اے۔ پیراں تے پانی نہیں پین دیندے۔ اُلٹا ایہناں
نوں کہندے اے کہ تئیں ساڈا مُنڈا گم کرتا۔“

”ایہہ تاں بہت ماڑا ہويا۔ پر خبرے کدھریوں مُڑ ہی آوے۔“
”نہیں آئی، ہُن نہیں مُردا۔ باہروں ہی کدھریوں کُڑی نوں میج بھیجتا، کہندا
کہ میرے دلوں توں پھری ایں۔ طلاق لے کے ہور ویاہ کروالے۔“
”ڈر پھٹے نوں ایہو جے دے۔“

”آئی کُڑی دی ماڑی قسمت ویکھ۔ گودی چھ مہینیاں دا جُو آک اے۔ اوہ
وچاری نہ ویاہیاں وچ تے نہ کو آریاں ’ج۔“
”سکھی دھئے، تینوں اک گل دساں۔“
”جی آئی۔“

”اج کل اپنے جیہڑا ایہہ ورتارا چل رہے کہ مُنڈے کُڑیاں آپنی مرضی نال
ویاہ کروالے ندے نے۔ ایہہ اک گلوں تاں صحیح اے کہ اوہ کم سے کم مل جُل
کے آرام نال تاں رہندے اے۔ کوئی سنسا تاں نہیں رہندا۔“
”ہاں آئی اوہ تاں ٹھیک اے۔ پر ایہناں ریتا کیاں نال جو واپریا، دسو ہے
ہُن ایس نلے دا کوئی حل؟“

”نہ بھائی کوئی حل نہیں۔ مے تاں کہنی آں کہ اج کل مُنڈا کُڑی بھالن لئی
انڈیا جان دی کوئی لوڑ نہیں۔ ایہتھے ہی رشتے بھالنے چاہیدے اے....۔“
”میں وی سوچاں کہ ریتا چاولا تاں گھرے بیٹھن والی نہیں۔“
”آئی اوہ تاں وچاری منجے نال لگ گی۔“

”دھیاں دے درد جھلنے اوکھے اے، سکھی پُت۔“

”آپو آپنی قسمت اے۔“

”سکھی چلیے پھر، وقت کافی ہو گیا۔“ مسز سندھو نے آله دوآله ویکھدیاں

بچیاں نوں کول بلایا۔ فیراوه پارک ’چوں باهر نکل آئیاں۔

”اج کل بھائی سنجل کے تے اگا پچھا ویکھ کے تَرن دا ٹائم ایں۔“ مسز سندھو

گل کردی آپنے راہ تَرگئی تے سکھی آپنے۔

سکھی گھر دے نیڑے پُنجی تاں اوہنے روی دی ٹیکسی ڈرائیو دے ’بج کھڑی

ویکھی۔ اوہ سمجھ گئی کہ روی اج کم تے نہیں گیا۔ سکھی بچیاں سمیت گھر دے اندر

لنگھ آئی۔

”نالے کہندا سی کم تے جاؤں گا؟“ سکھی نے سونے تے بیٹھے روی ول ویکھیا۔

”اج چت ٹھیک نی، کدھرے وی جان نوں جی نہیں کردا۔“ روی دے من

تے سیوا سنگھ والا حادثہ بھاروسا۔

”چل چنگا کیتا، گھرے بہہ کے آرام کر۔ کہ کدھرے ہور....۔“

”نہیں گھرے ہی رہونگا، کدھرے نہیں جاندا۔“ انا کہندا روی، بوتل لے

کے کچن ٹیبل کول آ کے بہہ گیا۔ نال ہی اوہ ٹیوی ویکھدا بچیاں نال کھیڈ رہیا سی۔

فیر سکھی وی اوہدے کول آ بیٹھی تے اوہ ہولی ہولی گل کرن لگے۔ اج اوہناں دیاں

گل کسے بج۔ ول جان دی بجائے شات جہیاں چل رہیاں سن۔ گل کردیاں سکھی دا

دھیان کلدیپ ول گیا۔

”سچ روی، کلدیپ دی گل پئی کسے راہ؟“

”راہ کیہڑے پینی سی، اوہ تاں سگوں ہور خراب ہو گئی۔“
”اوہ کیویں؟“

”پہلاں تاں تینوں پتہ ای اے کہ ریسٹورنٹ دے مالک نے جھوٹا لارا لائی رکھیا۔ پھیر وکیل نے کیویں نہ کیویں ورک پر مٹ دُعا دتاسی پر اوہ کم دی خراب ہو گیا۔ ورک پر مٹ کر کے ہی ٹیکسی دالائسنس ملیا سی جیہڑا کہ ہُن کینسل ہو جو۔ موڑ گھوڑ کے مڑ کے سڑک تے ای آ گیا۔“
”ایہہ تاں ماڑا ای ہو یا۔“

”ہاں۔“
”کی فائدہ ہو یا۔ چھپے گھر والی تے جو آک رُلدے اے۔ ایتھے آپ رُلدے۔“
سکھی دی گل سُن کے روی گہو نال اوہ دے چہرے ول جھاکیا۔ پر اوہنوں پتہ نہ لگیا کہ سکھی نے ایہہ گل ہمدردی کر کے کہی اے جاں مہنا ماریے۔
”توں وی اج کل سویرے جلدی جا کے شام نوں سندھیہاں گھر مڑ آیا کر، سُنئے کہ رات نوں ٹیکسی ڈرائیوراں نال ماڑیاں گھٹناواں ہوندیاں نیں۔“
”گھٹناواں تاں خیر ہوندیاں ای رہندیاں نے پر ایوں کم تاں نہیں چھڈیا جا سکا۔“

”کم تاں نہ چھڈو پر بجائی وی رکھنا چاہیدے۔ آ ہُن روٹی کھائیے۔“
روٹی کھان پچھوں اوہ سون لئی بیڈ روم ’بچ جا پئے۔ بچے سوں چکے سن۔“
”شراب تھوڑی پیا کر، وکھ کیویں موٹا ہوئے ایں۔“ روی دی چھاتی تے ہتھ پھیردی دیپ ہولی جے پھسپھائی۔ بیڈ تے پئے روی نوں نیند دا ٹولا آؤن ہی لگیا سی کہ اوہنوں آپنی چھاتی تے پھر دا دیپ دا ہتھ محسوس ہو یا۔ اوہنے دیپ ول نوں مُنہ بھنوا لیا۔

ایتوار سویرے ست وجے، رمی گریٹ پھالس توں چل کے سپرنگ فیلڈ
 پھرینکوونیا پارکوے اتے بیکل روڈ دے انٹرسکشن اُپر پیندے فائر سٹیشن دے نال
 لگدے پبلک پارکنگ لاٹ وچ پہنچ گئی۔ اینے نوں کلدیپ وی آ گیا۔ کلدیپ دی
 ٹیکسی اوہناں پارکنگ وچ لا دتی۔ رمی دی گڈی وچ بیٹھدے اوہ انٹرسٹیٹ ہائی
 وے نانٹی فائیو ساؤتھ، رجمنڈ ول نوں چڑھ گئے۔ کنگر ڈومینن ایتھوں دو گھنٹیاں دا
 رستہ سی۔ ایہہ جگا شہری آبادی توں باہر سی۔ ایتھے پچیاں توں لے کے وڈیری عمر
 دے لوکاں لئی ہر قسم دیاں رائیڈاں سن۔ ہلکیاں پھلکیاں توں لے کے اتی
 ڈرائیواں رائیڈاں تک۔ گیاراں کوووجدے نوں اوہ کنگر ڈومینن پہنچ گئے۔ باہر گڈی
 پارک کر کے تے ٹکٹاں لے کے اوہ اندر لنگھ گئے۔

”آجا، سبھ توں پہلاں آہ کنگ کوبرا رائیڈ لینے آں۔“ اندر وڑدیاں ہی کلدیپ
 رمی نوں کجھے ہتھ، کنگ کوبرا والے پاسے لے تریا۔ اگانہہ اوہ لائن وچ لگ گئے۔
 جیوں ہی اوہناں دی واری آئی تاں رمی اوہنوں پچھانہہ نوں کھین لگی۔

”کلدیپ پلیز، مینوں ڈر لگدے۔ میں نہیں ایس تے چڑھنہ۔“ اوہ ڈری کھڑی
 سی۔ اوہنوں ساہنےں رائیڈ لے رہے لوکاں دیاں خوشی اتے ڈر بھریاں کلکاریاں سُن
 رہیاں سن۔

”توں آتاں صحیح، ڈر کاہدا۔“ کلدیپ اوس دی بانہہ پھڑکے اگانہہ نوں کھچ
 کے لے گیا۔ اگے اوہناں نوں اک لمبی گُرسی اُپر اگے پچھے بٹھا دتا گیا۔ کلدیپ

مُوہرے بیٹھا سی تے رمی چُچھے۔ اوہناں دے بیلٹاں لا دتیاں۔ ایہہ رائیڈ پندرہاں
 کولنیاں گُریاں دی ریل بنی ہوئی سی۔ پہلاں ایہہ ریل پچھانہہ نوں ہندی اُپر
 بہت اُچی چلی گئی۔ اُپروں رمی نے ہٹھاں نوں دیکھیا تاں اوہدا دل دہل گیا۔
 "ہائے کُدیپ مرگی۔" اوہنے کُدیپ نوں گھٹ کے چھپی پالی۔ اُپرو ہٹھاں
 نوں گولی دی سپیڈ نال چُدی رائیڈ سب وانگوں ول ویویں کھاندی ایدھر اُدھر
 گئے کڈھن لگی۔ چیکاں ماردی رمی نے کُدیپ دے لک دوآلے باہاں ولیاں
 ہوئیاں سن تے اوہ اوہدے نال چُکی ہوئی سی۔ پنتالی سیکنڈاں بعد رائیڈ کھڑو گئی۔
 رمی اُجے وی کُدیپ نوں چنہری ہوئی سی۔ کُدیپ نے اوہدا ہتھ پھڑ کے ہلایا تاں
 اوہ شرماندی ہوئی پچھانہہ ہٹ گئی۔ رمی دا گدرایا بدن نال لگن کر کے کُدیپ دے
 سریر وچ جھرناہٹ چھڑ گئی۔ فیر اوہناں ایس طرحاں دیاں ہو رکئی رائیڈاں لایاں۔
 ہُن جیوں ہی رمی نوں گھبراہٹ جیہی ہوندی تاں اوہ بے جھجک کُدیپ نال چنہرہ
 جاندی۔ دوپہر تک اوہ ایدھر اُدھر رائیڈاں لے ندے رہے۔ اسدے بعد لُچ کرن
 پچھوں کُچھ دیر آرام کیتا۔ فیر کوفی دا کپ کپ پی کے اوہ اگے نوں تڑپے۔ آخر وچ
 اک سرے تے 'سو سال پُرانی ریل گڈی دی رائیڈ' سی۔ کولے نال چلن والا انجن،
 پُرانے ڈبیاں والی اتے پُرانے سسٹم والی ایہہ اک پُرانی لینیک گڈی سی۔ اوہ ایس
 ریل گڈی وچ جا چڑھے۔ چھوٹے جے ڈبے وچ اوہ ڈنڈیاں نوں ہتھ پا کے تے
 اک ڈوبے ول مُنہ کر کے کھڑو گئے۔ ایہہ ریل گڈی اگے دو تن میل دے
 ایریئے وچوں دی لنگھدی پُرانے زمانے دیاں جھلکیاں دکھاندی سی۔ رمی دی بیک
 ڈبے دے اگلے پاسے ول لگی ہوئی سی تے اوہ کُدیپ ول مُنہ کرمی کھڑی سی۔

اگانہہ ڈھلان آگئی۔ رمی پچھے نوں جھک گئی۔ ڈھلان تھوڑی ودھ گئی تاں رمی ہور پچھے نوں لٹک گئی تے کُدیپ دا جھکاء اوہدے اُپر ہو گیا۔ جیوں جیوں ڈھلان ودھدی گئی تاں کُدیپ دا مُونہہ رمی دے مُونہہ دے بالکل نیڑے ہوندا گیا۔ لمبی ڈھلان نے کُدیپ نوں رمی دے اُتے وچھا دتا۔ کُجھ پل کُدیپ، اُسدیاں اکھاں 'نچ اکھاں پائی ویکھدا رہیا۔ اوہنے رمی دا چہرہ اپنے دونوں ہتھوں 'نچ لے لیا۔ فیر کُدیپ نے رمی دے مُونہہ نال مُونہہ جوڑدیاں اُسدیاں بلیاں دا سارا رس چوس لیا۔ رمی مدہوش ہوئی کھڑی رہی۔ فیر رمی نے دونوں ہتھوں نال کُدیپ دا چہرہ پلوسدیاں اوہدے بل اپنے بلاں نالو پٹے۔ کُجھ دیر اوہدے چہرے ول ویکھدی رہی تے فیر اوس دی چھاتی 'نچ آپنا مُنہ چھپا لیا۔ کُدیپ نے پورے زور نال رمی نوں اپنے نال گھٹ لیا۔ دونوں دے بل اک وار فیر ملے تے اوہ اک دُوبے نوں دوبارہ توں چُمن لگے۔

"آئی لو یو رمندیپ۔" رمی دے کن کول مُنہ کر دیاں کُدیپ ہولی جیہی بولیا۔

"آئی لو یو ٹو کُدیپ۔" رمی فیر توں کُدیپ دی چھاتی نال لگ گئی۔

آئی لو یو دے ایہناں تن لفظاں نے اوہناں دے دلاں وچ مدھر سنگیت چھیڑ دتا۔ باہر ڈھلان ختم ہو گئی۔ اوہ وی سدھے ہو کے کھڑو گئے۔ فیر گڈی کھڑ گئی۔ رائیڈ تک گئی۔ پر اوہناں دی زندگی بدل چکی سی۔ اوہ دوستاں توں پریکی بن چکے سن۔ فیر اوہناں نے پیڈلاں والی کشتی لئی تے پانی وچ اتر گئے۔ لمبی چوڑی جھیل وچ اوہ دیر تک گھمدے رہے۔ ایس ویلے اوہ کُجھ نہیں بول رہے سن۔ اوہناں دے صرف دل بول رہے سن۔ رمی کُدیپ دی گود وچ لیٹی ہوئی سی۔ اوہ

چاہوندے سن کہ وقت ابھی ہے کھلو جاوے تے اوہ اک دُوجے وچ سما جان۔ لیٹی ہوئی رمی نے دُور پانی وچ ویکھیا۔ سامنے اوہنوں دو لال گولے دس رہے سن۔ اک پانی دے اندر اتے اک پانی دے اُپر۔ ایسے نوں دورو گارڈاں دیاں وسلاں سنائی دتیاں۔ اوہ اوہناں نوں واپس مُرن دیاں ہدائتاں کر رہے سن۔ اک دُوجے وچ کھوئے ہوئے اوہ ہوش وچ پرتے تے کنارے ول واپس مُرن دی تیاری کرن لگے۔

”رمی، کین آئی آسک یو سم تھنگ؟“ کلدیپ نے رمی دیاں اکھاں ’وچ ویکھیا۔

”اوہ شوار! ڈارلنگ۔“

”ول یو میری می؟“

”اٹ از مائی پلایر۔ بیس آئی ول میری یو۔“

دونوں دی ایس دُبانی سہتی نے اوہناں دے میرج والے فیصلے تے موہر لا دتی۔ ایس پچھوں اوہ واپس کنارے تے آگئے۔ بوٹ چھڈ کے اوہوں نکدے اوہ پارکنگ لاٹ وچ اپنی کار کول آئے۔ ہنیرا ہو چکیا سی تے اوہ گھر نوں مُڑ پئے۔ دس کُوجدے نوں اوہ سپرنگ فیلڈ پہنچ گئے۔ ہُن اوہناں نے ڈنر کرن دا سوچیا۔ کلدیپ نے لورٹن شہر دے مشہور ریسٹورنٹ، بلیو پُو آس انٹ تے جاگڈی لائی۔ اندر جان پچھوں پندراں کُومنٹ اوہ لائن وچ کھڑے تے فیر اوہناں نوں ٹیبل الاٹ ہو گیا۔ ڈنر کر کے اوہ باہر آگئے تے اگلے دن ملن دا پروگرام بنا کے اوہ آپو آپنے گھراں نوں تَر گئے۔

جدوں رمی اتے کلدیپ ڈنر کر رہے سن تاں اوہناں دے چت چیتے دی
 نہیں سی کہ کوئی اوہناں نوں بڑے دھیان نال دیکھ رہیا ہے۔ اصل وچ کلدیپ
 جیوں ہی ریٹورنٹ وچ داخل ہويا تاں ساہنے فیملی روم وچ بیٹھے پے نوں ایوں
 لگیا جیویں ٹھونہنے نے ڈنگ ماریا ہووے۔

’میں تاں سوچیا سی کہ ایٹکی تاں ڈپورٹ ہو ہی گیا ہوؤ۔ پر ایہہ تاں سالا آہ
 پھر دے لاٹ صاحب بنیاں۔‘ پے دے دلو دماغ نوں وہو چڑھ گئی۔ پما اولنگلاں
 مرد ر رہیا سی کہ اوہنے کلدیپ دے موڈھے نال کھڑی رمی ول دیکھیا۔
 ’سالا چڑ جیہا نال مون ورگی کڑی وی لئی پھر دے۔‘ رمی ول دیکھ کے پے
 دیاں اکھاں ٹڈیاں رہ گئیاں۔ اوہنوں لگیا جیویں ایہہ کڑی پہلاں کدھرے ویکھی
 ہووے۔

رمی نے گھرے پینچدیاں گڈی پارک کیتی تے اپنے بیڈ روم نوں چلی گئی۔
 نہا دھو کے اوہ فون کول آ بیٹھی۔ اوہنے سنوا کیوں کیلیفورنیا وچ آ پئی۔ بھو آ نوں فون
 ملایا تے اوہنوں ساری گل بات دس دتی۔ رمی اُدو تک کلدیپ نال ویاہ والا فیصلہ پکا
 نہیں سمجھدی سی جدو تک کہ اوس دی بھو آ ایس نوں منظوری نہ کر دیوے۔ تھوڑی
 بہتی بچھ پڑتال بعد، شوندر کور نے رمی نوں کلدیپ نال ویاہ لئی ہری جھنڈی
 دے دتی۔ بھو آ ولوں ہاں ہون پکھوں رمی نوں انی راحت ملی کہ اُسدیاں اکھاں
 ’چ خوشی دے ہنجو آ گئے۔ کافی دیر شیشے موہرے بیٹھی اوہ اپنے آپ نوں نہاردی
 رہی تے من ہی من بولی۔

دُھن ہیں داتا توں۔ میری نکرمی دی سُن لئی۔ آخر مینوں وی منزل تک پہنچا ہی دتا۔ ’آپنے آپ نال گل کردی رمی نوں پتہ ہی نہ چلیا کہ اوہ کدوں نیند دی گود چلی گئی۔

پے نے اگلے دن توں ہی کلدیپ دا پچھا شروع کر دتا۔ کلدیپ دے کم دا تاں اوہنوں پتہ ہی سی۔ اوہنے پتہ کرنا سی تاں اوس گڑی بارے جو اوہنے کلدیپ دے نال ریسٹورنٹ وچ ویکھی سی۔ ایہہ اوہنوں دو دناں وچ ای پتہ لگ گیا کہ اوہ نووا دے ایناڈیل کالج دی ویدیار تھن ہے۔ جس ریسٹورنٹ تے کلدیپ کم کردا سی اوہ کسے دیسی بندے دا سی۔ ایتھوں اوہنوں ایہہ وی پتہ لگیا کہ کلدیپ نے اوس گڑی نوں گرین کارڈ لئی جھانسنے ’وچ لیا ہویا ہے۔ ہُن اوہ اگے دیاں سکیمیا بناؤن لگیا۔ فیر پے نے ایناڈیل کالج وچ گھننا شروع کر دتا۔ اک دن دوپہر ویلے جدوں اوہ کالج دے اک کونے ’وچ کھڑا اندر ول ویکھ رہیا سی تاں کسے دے بول سُن کے اوہنوں لگیا جیویں ٹھونہیں نے ڈنگ ماریا ہووے۔

”ہیں! گرا لہجہ!! تسیں اتھے؟ وٹ اے سر پرائیز۔“

جدوں اوہنے سامنے ویکھیا تاں جواں ای سُن ہو گیا۔ جس گڑی نوں اوہنے کلدیپ نال ویکھیا سی تے اوہنوں لہجہ ایتھے گھم رہیا سی اوہ تاں رمی سی جس نوں اوہ کالج ویلے توں جاندا سی۔ پل دی پل اوہنوں بولن لئی کوئی لفظ ای نہ لہجے تے اوہ چُپ چاپ کلنگلی لائی رمی ول ویکھدا رہیا۔

”گرا لہجہ بھاء جی! کتھے کھو گئے؟ رمی نے اوس دی مگنتا بھنگ کیتی تے اوہ آپے ’وچ پر تیا۔ ساودھان ہوندیاں سبھ توں پہلاں اوہنے حالات سنبھالن دی سوچتی۔

”رمی سبھ توں ضروری گل سُن لوو، باقی تاں فیروی کرلاں گے۔ ایہتھے میرا نام پر مویر سنگھ اے۔ ویسے عام سارے مینوں پماں کہہ کے ای بلاؤندے نے۔“

”ہیں جی! سئیں گُربھ توں پر مویر کیوں بن گئے؟“ رمی ہسی۔

”رمی پلیز، ایہہ ہاسے والی گل نہیں۔ میری گل دھیان نال سُنو۔۔۔۔۔“

”ویکھو تہانوں پتہ ای اے کہ ایہتھے امیگریشن ورگے سو پنگے ہوندے اے۔ اسے کر کے کئی واری نام وغیرہ بدلناں پندے۔ سمجھ گئے نہ؟“

”اچھا، ایہہ گل اے؟“ رمی کجھ سنجیدہ ہو گئی۔

”بالکل، اگے توں مینوں پما کہہ کے بلاؤ نہیں۔ نال اک گل ہو رہی۔۔۔۔۔۔“

”اوہ کی؟“

”آپاں پُرانے ویلیاں دی وی کوئی گل نہیں کرنی۔ ایوں سمجھلو کہ اج دونوں پہلی وار مل رہے آں۔“

”اچھا۔۔۔۔۔ پما بھاء جی۔“ رمی تھوڑا جیہا ہسی۔

”بھائی بھو کہن دی وی لوڑ نہیں۔ صرف پما جاں چل پما جی کہلو۔“

”ٹھیک اے پما جی۔“ رمی نے حامی بھری تے اوہنوں خیال آیا کہ آپاں کسے دی نزی زندگی توں کیہ لینے۔ نال ای اوہ سوچ رہی سی کہ ایہہ آپنی پیار کہانی دی گل نہیں کرناں چاہوندا ہوناں۔ ایس توں زیادہ تاں رمی نوں اوس بارے پتہ وی کجھ نہیں سی۔ کیونکہ اوہ تاں بہت پہلاں کالج دے سُرو آتی دناں ویلے ای امریکہ آ گئی سی۔

”گُربھ تہانوں اک گل دساں کہ۔۔۔۔۔۔“

”گرلابھ نہیں پھا۔“

”ٹھیک اے، پماجی۔ گل ایہہ اے کہ تئیں بڑے وقت سر ملے اوں۔ کچھ دنوں بعد میری میرج ہو رہی اے۔ تہانوں میں ضرور انوائیٹ کرونگی۔ آپدا کنٹیکٹ نمبر دس دیو۔“

”کنٹیکٹ دی تاں کوئی گل نہیں، آہ پھڑو میرا کارڈ۔ پر....۔“

”پر کیہ....؟“

”تہاڈی پہلی میرج؟ میرا مطلب تئیں تاں میرج میں تے امریکہ آئے سی۔“

”فیرا وہ سبھ.....۔“

”اوہ پُرانیاں کہانیاں سبھ ختم۔ ہُن میں اگلی اکہری ہاں۔“

”چلو ٹھیک اے۔ ویسے وی آپاں ایہہ گل پہلاں ای تہہ کر چکے آں کہ پاسٹ بارے کوئی گل نہیں کرنی۔“ ”پے نے ایہہ گل ایہتھے ای ختم کر دتی۔ رمی دوارا چھیتی میرج دی گل سُن کے اوہ سمجھ گیا کہ ایہہ کلدیپ نال میرج والی گل کر رہی ہے۔ ایس توں بعد اوہ آپو اپنے راہ تڑ گئے۔ شام نوں پھاگھر پہنچیا تاں ساہمنے اُرملا کھڑی سی۔ اُرملا نوں دیکھدیاں پے نوں کھجھ جیہی چڑھی تے اوہنے اوہی گل چھیڑ لئی جو کہ اوہ ہر روز کہندا رہندا سی۔“

”اُرمی ڈارلنگ، میں تینوں کدوں دا کہندا آ رہیاں کہ ہُن تینوں مئی پایا دیاں

استھیاں جل پرواہ کرن لئی انڈیا چلے جاناں چاہیدے۔“

”پے میں تینوں کئی وار دس چکی آں کہ میں اج تک کدے انڈیا نہیں گئی۔ فیر

میںوں کیہ پتے کہ کتھے ہر دُو آر اے تے کتھے گڑگا ندی۔“

”ایہہ سبھ دا تاں پتہ لکھو توں جان والی بن۔“
”پر ہن میں ایس حالت و جی کیویں جاسکدی آں۔“ اُملانے اپنے سریر ول
دیکھیا۔

”جان نوں تاں کیہ اے۔ جایا تاں جا ہی سکدے۔“
”پے استھیاں جل پرواہ ہی کرنیاں نے۔ آپاں ایتھے ہی کسے ندی و جی کر
دنے آں۔ مندر توں پُجاری نوں بلا لواں گے۔ اوہ دھارمک رسماں نبھا ڈو۔“
”نہیں اُرمی، ایہہ ایس تراں نہیں ہو سکدا۔ کیونکہ تیرے پیرنٹس انڈیا و جی
جے پلے سن۔ اوہناں دیاں استھیاں، اوہناں دی جنم بھومی تے ہی جل پرواہ ہونیاں
چاہیدیاں نیں۔“

”چنگا فیر توں میرے نال چل۔“
”نہیں ایہہ وی نہیں ہو سکدا۔ استھیاں جل پرواہ کرن، صرف خون دارشتے
دار ای جاندا اے۔“
”پے فیر ہن تاں میں مجبور آں۔ صرف ڈیڈھ مہینہ تاں ڈلوری و جی
رہندے۔“

”اُرمی بچہ تاں ہالے آپاں نوں چاہیدا ہی نہیں سی۔“ پے نے افسوس و جی
سرماریا۔

”پے میرے نال ہن بحث نہ کریں۔ آپاں ایس معاملے تے پہلاں ہی بہت
ڈسکس کر چکے آں۔“ اُملانے تلخ ہو گئی۔

پھانجھ نہ بولیا۔ ایہہ گل اوس دی مرضی توں باہری ہو گئی سی۔ اصل وچ اوہ تاں بالکل ہی بچہ نہیں چاہوندا سی۔ خیر ایہتھے اُملانے آپنی مرضی چلائی۔ پر ایس وچا کر کے پے دے دوسرے کم وچ دیری ہوئی جا رہی سی۔ اوہ چاہوندا سی کہ اُملہ کیلیفورنیا وچ باقی بچی پر اپرٹی وچ دیوے۔ پر ہُن اوہ اُملاتے زور پاؤن توں جھجکدا سی۔ ڈلوری دا سماں نیڑے ہون کر کے اُملہ ڈھلی مٹھی رہندی سی۔ پر فیراک دن ایہہ کم وی اپنے آپ ٹھیک ہو گیا۔ پے نوں اُداس بیٹھے نوں ویکھ کے اُملانے اوہدے موڈھے تے ہتھ دھریا۔ اُملانے اوہنوں اُداسی دا کارن پُچھیا تاں پے نے دسیا کہ اوہ پر اپرٹی خریدن لئی ڈیل کری بیٹھا ہے پر بینک لون نہیں دے رہیا۔ اُملہ دے دل وچ پے پرتی ہمدردی اُچھی تے اوہنے پے نوں کہہ دتا کہ اوہ اوس دی کیلیفورنیاں والی پر اپرٹی وچ دیوے۔ نال ہی اوہنے نوٹری دے کے جا کے اوہنوں پاور آف اٹارنی دے دتی۔ پے نے اگلے دن ہی کیلیفورنیاں دا رخ کیتا۔ اوہتھے جو کجھ وی وپچن والا رہندا سی اوہ اوہنے ریل اسٹیٹ ایجنٹ راہیں وپچنالا دتا۔ بینک کھاتیاں چوں سارے پیسے کڈھا کے کھاتے بند کر دتے۔ سیٹلمنٹ دی اتھارٹی ریل اسٹیٹ ایجنٹ نوں دے کے اوہ واپس ورجینیاں مڑ آیا۔ مہینے دے اندر اندر جو کجھ وی کیلیفورنیاں وچ سی سبھ وک گیا۔ ایہہ نوں آئے پیسے اوہنے بینک وچ رکھ دتے۔ ہُن تک اُملہ دے مایاں دی پر اپرٹی دا چھ ملین مل چکیا سی۔ سکاٹلارک لکوار اتے ٹفن ریسٹورنٹ توں بناں پے نے ہور کتے پیسہ نہیں خرچیا سی۔ ہُن اوہ کسے وڈی ڈیل لئی پیسہ اکٹھا کر رہیا سی۔ ایہہ ڈیل سی سکاٹلارک پلازا شاپنگ سینٹر خریدنا۔ ایس پلازے دی قیمت بتی ملین دے قریب سی۔ بینک توں

لون لئی ڈاؤن پیمنٹ کرن واسطے چوتھا حصہ جانی کہ اٹھ ملین ڈالر چاہیدا سی۔ پے نے پنج ملین ڈالر اکٹھا کر لیا سی۔ اُنچ تاں پارٹنرشپ دیاں آپھراں وی آ رہیاں سن۔ پر پمابیس شاپنگ سینٹر دا اکلا ہی مالک بنناں چاہوندا سی۔ اوہنے زندگی ’بج کدے کُش شعر کرنا نہیں سکھیا سی۔ اُنچ کدے کدے اوہ وقتی طور تے سمجھوتے تاں کر لے ندا سی۔ نہیں تاں اوہ کہندا ہوندا سی کہ پے دا مالک خود پما ہی اے، رب وی نہیں۔ اُدوں ہی اُرملا نے دو جوڑے بچیاں نوں جنم دتا۔ اوہناں نے مُنڈے دانہ روہی تے کڑی دانہ روہی رکھیا۔

جسی سویر دی وکیل نال بھیجی پھر دی سی۔ کدے کورٹ، کدے جیل اتے کدے میجسٹریٹ دے جانا پے رہیا سی۔ آخر چار کُوجے کورٹ وچوں اوہناں نوں منظوری مل گئی جو اوہناں میجسٹریٹ اگے جا رکھی۔ اوہنے سُکھ چین دی رہیائی دے آرڈر کر دتے۔ پنج وجدے نوں سُکھ چین جیل چوں آزاد ہو کے جسی نال اوس دی گڈی وچ آ بیٹھا۔ ایہہ اوس دی کوئی پکی رہائی نہیں سی۔ ایہہ تاں سُکھ چین دا پُرانا رکارڈ ویکھدیاں اوہنوں پیروں ملی سی۔ اسے کر کے جیل وچ اوہنوں دو دن ای بتاؤنے پے سن تے وکیل نے اوہنوں پیروں دُعا دتی سی۔ اوہتھوں تہ دے اوہ اپنے پارٹمنٹ پہنچ گئے۔ رستے وچ سُکھ چین کُچھ نہ بولیا۔ گھر آ کے وی اوہ مایوس ہی بیٹھا رہیا۔

"پتہ نیں کیہ ایڈی ماڈی قسمت اے کہ بے تصور ہوندیاں وی سزا جافتا دا داغ لگ گیا۔" اوہ ہولی ہولی گل کرن لگیا۔

”جو ہونا سی ادہ تاں ہو چکے۔ ہن جھورا کرنا چھڑ پرے۔“ جسی نے اوہنوں دھر واس دتا۔

”ادہ تاں ٹھیک اے پر جو دھبہ لگیے ادہ تاں ساری عمر رکارڈ تے رہو نہ۔“

”رہو تاں رہی جاوے، کچھ نہیں ہوندا۔“

”جسی تینوں نہیں پتہ کہ میرا مطلب کیہ اے۔ ہن کتے وی مینوں سچ دی نوکری نہیں ملتی۔ چنگی نوکری ویلے ایمپلائر پولیس رکارڈ منگدے اے۔ پولیس رکارڈ وچ میری سزا دا ذکر ہو یا کرو۔“

”اچھا! ایہہ مینوں نہیں سی پتہ۔“

”آپاں ایوں کراں گے۔“ کچھ پل چپ رہن توں بعد جسی بولی۔

”دس؟“

”کچھ پیسے تاں اپنے کول ہیگے ای نے تے کچھ ہور اکٹھے کر کے آپنا کوئی کم دھندا شروع کر لوں گے۔“

”کنے کو پیسے اکٹھے کری بیٹھی ایں توں؟“

”ایہی کوئی دو کوہزار۔“

”بھولیاں گل کردی ایں توں وی جسی۔ دو چار ہزار ناں کدھرے بزنس شروع ہوندے نے۔ آپاں تاں مزدور دے مزدور ای رہاں گے۔“

”چل جو کرماں سچ ہو یا ملجو۔“

”ویکھو۔“ گل کردے ادہ ہولی ہولی سوں گئے۔

اگلے دن سند یہاں ہی سُنکھ چین جورجیا ایونیوتے پیندے ویٹن پلازا دے نال لگدے خالی پئے لاٹ و بچ جاکھڑا ہویا۔ اوتھے ہور وی بہت مزدور کھڑے سن۔ اوہ تقریباً سارے ہی سپینش سن۔ سارے کم دی اڈیک کر رہے سن۔ جدوں ہی کوئی ٹھیکے دار اوتھے آ کے ٹرک روکدا تاں سارے مزدور اوہدے دوآلے جھرمٹ پا لے ندے۔ اوہنوں جنے کوبندیاں دی لوڑ ہوندى، اوہ بھائی مُکا کے ٹرک بٹھا لے ندا۔ اینے نوں کوئی ہور ٹھیکے دار اوتھے آ جاندا۔ کوئی ٹھیکے دار کسے کم والا ہوندا تے کوئی کسے والا۔ پورے دو گھنٹیاں بعد سُنکھ چین نوں کسے ٹھیکے دار نے چُنیا۔ اوہ کسے گھاہ کٹن والی چھوٹی جیہی کمپنی دا مالک سی۔ اوہنے سُنکھ چین نوں دھاڑی دے تیہہ ڈالر دینے تے کیتے۔ سُنکھ چین سارا دن لان موور مشین نال لوکاں دے گھراں دے لانز و بچ گھاہ کڈا رہیا۔ شام نوں تھکيا تُنیا اوہ گھرے پنہنچیا۔ اگلے دن فیر اوہ مزدوراں دے اڈیک کرن والے اوسے لاٹ و بچ جاکھڑا۔ اج اوہنوں کسے پینٹ کرن والے ٹھیکے دار نال کم ملیا۔ ایس طرحاں اوہ ہر روز اوتھے آؤن لگ پیا۔ اوہنوں کدے کوئی کم مل جاندا تے کدے کوئی۔ ہولی ہولی ایس طرحاں دے ٹٹویں کم کردے نوں اخیر اوہنوں اک دن پکا کم مل گیا۔ ہُن اوہنوں کھڑ کے اڈیک نہیں سی کرنی پیندی۔ جدوں ہی اوہدا ٹھیکے دار آؤندا تاں اوہ جھال مار کے ٹرک و بچ بیٹھ جاندا۔ ایس ٹھیکے دار دا کم لوکاں دے گھراں دیاں پُرانیاں چھتہس بدلن دا سی۔ ٹھیکے دار سُنکھ چین نوں دھاڑی دے اُکے نپے پنجاہ ڈالر دیندا سی۔ اوہنے ایس طرحاں دیاں ٹٹویاں نوکریاں دا کدے جسی مُوہرے ذکر نہیں سی کیتا۔ جسی نوں اوہنے ابھی دسیا سی کہ اوہ کسے کنسٹرکشن کمپنی و بچ کم کردا ہے۔ پرفیر اک دن ہور ہی بھانا

ورت گیا۔ جس ویلے اوہ پنج ست مزدور کسے دے گھر دی چھت بدل رہے سن تاں اک میکسیکن مُنڈا پیر تلک جان کارن اُپروں ڈگ پیا۔ ہٹھاں ڈگدے دی اوس دی جان نکل گئی۔ پُولیس والے آئے تاں اوہناں نے ٹھیکے دار دے سپر چیک کیتے۔ ٹھیکے دار کول، ایمپلائیز دے کم اُپر سٹ لگن نوں کور کرن والی جزل لائبلٹی انشورنس نہیں سی۔ پُولیس نے ٹھیکے دار دا کم بند کرا کے سبھ نوں بھجا دتا۔ اگلے دن ایہہ گھٹنا میڈیئے وچ آگئی۔ میڈیئے نے ایہہ خبر خوب اُچھالی کہ ٹھیکے دار الیگل کامیاں دا شوشن کردے ہن۔ پُولیس نے اوہ ساریاں تھاداں بند کروا دتیاں جتھے کہ سویر ویلے ڈیالی لیبر، کم دی بھال وچ ٹھیکیداراں نوں اڈیکدی ہوندی سی۔ ٹکھ چین دہلا ہو کے گھر بیٹھ گیا۔ اگلے کئی ہفتے ٹکھ چین کم لبھدا رہیا۔ پر اوہنوں کدھرے وی کم نہ ملیا۔ اسے دوران جسی دی نیویارک وچ رہندے کسے جان پچھان والے نال گل ہوئی تاں اوہنے اوہناں نوں نیویارک آؤن نوں کہا۔ اُدوں ہی جسی دے نال کم کردی اوس دی سہیلی نے کم دی دس پائی۔ اصل وچ اوہدے گھر والے دے کسے دوست دا چیک کیسٹنگ دا سٹور سی۔ اوہنوں کسے اپنے دیسی تے وشواس پاتر ملازم دی لوڑ سی۔ ٹکھ چین نے مالک دا فون نمبر لے کے اپائنٹ بنا لئی۔ اگلے دن اوہ دتے ٹائم تے پہنچ گیا۔

ایہہ چیک کیسٹنگ سٹور میریلینڈ دی پیجی کاؤنٹی دے لینگلے پارک شہر وچ پیندا سی۔ یونیورسٹی بولاوارڈ اتے رگزر روڈ دے انٹر سیکشن توں چڑھدے والے اک سیون ایون سی۔ سیون ایون دے بالکل نال گدا ایہہ چیک کیسٹنگ سٹور سی۔ پے دے ٹفن ریسٹورنٹ توں ایہہ چیک کیسٹنگ سٹور تن چار کوبلاک دی دُوری

تے ہی سی۔ نیکھ چین سٹورتے پُنجیا تاں مالک اگانہہ اوسے نوں ہی اڈیکی جارہیا
 سی۔ آپسی جان پہچان توں بعد اوہنے گل توری، "دیکھ بئی بھراوا پیسے میں دیوں گا
 کیش تے دیوں گا وی ٹھیک ٹھاک۔"

"اوہ تاں جی ٹھیک اے پر میں اک گل پہلاں ای دس دیاں کہ میرے کول
 کوئی پیپر نہیں، میں الیگل ہاں۔ اُنچ اپلائی تاں کیتا ہوئے اے، پر کیہ پتے کہ گرین
 کارڈ کدوں ملے۔" نیکھ چین نے آپنی سمسیا دسی۔

"اوس دی کوئی گل نہیں۔ پر وڈی گل ایہہ اے کہ ایہہ بزنس چلدے
 بھروسے دے سرتے۔ جس نے تینوں ایہتھے کم لئی رکمینڈ کیتے اوہ میرا دوست
 اے۔ اُنچ تاں اوہنے تیرے بارے سبھ کُجھ دسیے پر فیروی میرا فرض بندے کہ میں
 سبھ کُجھ تینوں سمجھا دیاں۔"
 "جی دسو۔"

"اتھے توں اکلام کریں گا۔ بزی دناں وچ سٹورتے دو لکھ ڈالر دے نیڑے
 کیش پیا ہوندے۔ سبھ کُجھ تیرے بھروسے تے ای ہوؤگا۔"
 "اس گل دا تئیں فکر نہ کرو۔ تئیں میرے اُپر بھروسہ کر سکدے اول۔"
 "اک وڈی گل ایہہ اے کہ چیک کیشنگ سٹوراں تے روبریاں بہت
 ہوندیاں نے۔ ایس بارے بہت اتہات ورتنی پینی ایں۔ ایہناں مُشکلاں توں کیویں
 بچکے رہنے میں تینوں پوری طرحاں سمجھا دنا۔"

پھر مالک نے اوہنوں سبھ کُجھ سمجھایا اتے شام تک کم دی ٹریننگ دتی۔ اگلے
 دن توں نیکھ چین نے اکلیاں کم کرنا شروع کر دتا۔ دو چوہہ دناں وچ ہی اوہنوں

کم دا بھیت آ گیا۔ کم بالکل ہی اوکھا نہیں سی۔ ایہتے لوک چیک کیش کرواؤن، ویسٹرن یونین راہیں پیسے ٹراں سفر کرن، منی آرڈر جاں فیر فون کارڈ وغیرہ خریدن آؤندے سن۔ کم صرف ویک اینڈتے بزی ہوندا سی۔ باقی دناں وچ تاں کم سلوا ہی رہندا سی۔ ویک اینڈ نوں چھڈ کے دوسرے دناں وچ اوہ وہلا بیٹھا کتاباں ہی پڑا رہندا۔ سویرے دس بجے جسی اوہنوں ایہتے چھڈ جاندی سی تے شام ویلے ست کو بجے واپس لے جاندی سی۔ کم چھ دن کرنا ہوندا سی۔ اوہنوں مہینے دے پنہنجھی سو ڈالر مل جاندا سن۔ سکھ چین ایس کم توں بہت خوش سی۔ سکھ چین نوں ایہتے کم کردے نوں تقریباً دو کو مہینے ہو چکے سن۔ اک دن سویر ویلے جسی اوہنوں کم تے چھڈن آرہی سی تاں اتفاقاً برابر جا رہے پے نے اوہناں ول ویکھیا۔ اوہ بڑا حیران ہويا۔ اوہنے تاں سوچیا سی کہ چوری والے کیس توں پچھوں ایہہ ایس علاقے نوں چھڈ جاویگا۔ پر اجیہا نہیں ہويا سی۔ پما اپنے ریسٹورنٹ تے جان دی بجائے اوہناں دے پچھے گڈی لائی گیا۔ اخیر تک جا کے اوہ جان گیا کہ سکھ چین ایس چیک کیشنگ سٹور تے کم کردا ہے۔

’ایہہ تاں بالکل ای میرے سرہانے بیٹھے۔ ایس تراں تاں ٹھیک نہیں۔ کیونکہ ایہتے ایہی اک آدمی اے جو میری رگ رگ دا واقف اے۔ کچھ اجیہا کیتا جاوے کہ ایہہ ڈر دا ماریا ایس ایریئے نوں چھڈ جاوے تے جاں پھر....‘ اوہ اپنے ریسٹورنٹ ’بچ آ گیا۔ سارا دن اوہ اسے نلے بارے ہی سوچدا رہیا۔ آخر شام جے اوہنے ہون کارلس ’نوں فون ملایا۔ ہون کارلس میکسیکو دے تزوانا شہر دا رہن والا سی۔ اوہ پے دے پڑانے ساتھی ہوزے مارٹیز دا رشتے دار سی اتے بہت پہلاں

پے اتے ہوزے دے نال اوہناں دے گروپ وچ کم وی کردارہیاسی۔ ہن اوہ ڈیسی دے ایڈمز مارگین ایریئے'چ رہندا سی۔ ایہہ علاقہ میکسیکناں دا گڑ سی۔ اوہدا میکیکو آؤن جان گیا ہی رہندا سی تے اوہ ابے وی اسدھے طور تے گناہ دی دُنیاں وچ وچردا سی۔

سکھ چین، سٹور مالک دے دس انوسار پوری اتہات ورتدا سی۔ سویر ویلے جدوں اوہ سٹور کھولدا تاں جسی ساہمنے گڈی وچ بیٹھی ہوندی۔ اوہ سٹور کھلھوا کے ہی واپس مڑدی۔ اک وار اوہ سٹور کھول کے اندر چلیا جاندا تاں اوس پچھوں کوئی خطرہ نہیں سی ہوندا۔ کیونکہ اندر لا کمرہ بلٹ پروف سی۔ شام نوں وی جسی دے آئی توں ہی سکھ چین سٹور بند کردا۔

اوس دن منگوار سی۔ ایس دن کم انتاں دا سلوا ہوندا سی۔ دوپہرے جے سکھ چین نے گھروں لیاندا روٹی والا ٹفن کھولیا۔ چھوٹے جے فرج ول نظر ماری تاں پانی دیاں بوتلاں دا بکسا خالی سی۔ اوہنے چابی چکی تے دروازہ کھولدیاں سیون لیون ول نوں بھجیا۔ چار پنچ پانی دیاں بوتلاں لے کے اوہ جیوں ہی واپس مڑیا تاں ساہمنے گیٹ تے جیمز کھڑا سی۔ جیمز اچے لمبے قد دا شریف جیہا دسدا کالا سی۔ اوہ پچھلے کئی دنوں توں روزانہ سکھ چین دے لنچ ٹائم ویلے آؤندا سی۔ کدے اوہ فون کارڈ خرید لے ندا تے کدے منی آرڈر۔ ہر روز اوہ پنچ دس منٹ کھڑا سکھ چین نال گل کردارہندا۔ سکھ چین نال اوہنے واہوا آپناپن بنا لیا سی۔ اج جدوں سکھ چین سیون لیون توں پانی لین گیا تاں اُدوں کتے ہی جیمز آیا سی۔ سٹور بند ویکھ کے اوہ باہر ہی کھڑ گیا۔

”توں کدھر تریا پھر دیں مین، میں فون کارڈ لینے نے۔“ سکھ چین دے نیڑے
آوندیاں اوہ بولیا۔

”جیمز بس ذرا کورک، میں پانی لین چلیا گیا سی۔“ انا کہندیاں سکھ چین دروازہ
کھولن لگیا۔ جیمز اوہدے کول ہی کھڑا سی۔ پہلا دروازہ کھول کے سکھ چین جیوں ہی
اگانہہ جان لگیا تاں جیمز نے اوس دی وکھی نال پستول لایا۔
”ہن چُپ چاپ سدھا اندر چل، جے کچھ مُڑ کے ویکھیا تاں شوٹ
کردوئگا۔“

سکھ چین کول اوہدا کہا منن توں سوائے ہور کوئی چارہ نہیں سی۔ جیمز اوس دی
وکھی نال پستول لائی اوہنوں پیسیاں والی سیف تک لے گیا۔
”پھٹا پھٹ سیف کھول، نہیں تاں میں گولی چلا دوئگا۔“ اوہدا حکم مندیاں سکھ
چین نے چھیتی دینے سیف کھول دتی۔ جیمز نے لک نال بنیاں بیگ کھولیا تے
سیف وچلے پیسیاں نال بھر لیا۔ اوہدا آپنا کم ہو چکیا سی۔ ہن اوہنے ہون کارلس دُ
کم کرنا سی۔ جیمز نے ساہنے ویکھیا۔ سکھ چین میز دے اوہلے ہو کے آپنا آپ
بچاؤن دی کوشش کر رہیا سی۔ ہیٹھاں نوں جھکدیاں جیمز نے سکھ چین اُپر دو گولیاں
چلایاں۔ فیر اوہ بیگ چکدا باہر اوس دی اڈیک کر رہی کار و بچ جا بیٹھا۔ دساں منشاں
بعد پُولیس پُہنچی تاں سکھ چین خُون نال لٹھ پتھ پیا سی۔ اوہنوں ٹرنٹ ہسپتال لجا
گیا۔ اوس دی جان بچ رہی۔ اوس دی لت ’بچ گولی لگی سی۔ اُدھر حساب لگایا گیا
تاں روبری و بچ تقریباً پنجاہ ہزار ڈالر چلیا گیا سی۔

دو ہچھتیاں بعد سکھ چین گھرے آیا۔ اوس دی لت تاں بچ رہی سی پر نہن
 اوہ لنگڑا کے تُردا سی۔ روبری کرن والا کالا پھڑیا جا چکيا سی۔ پولیس وی آپنا کیس
 پوری مُستیدی نال تیار کر رہی سی۔ ایہہ گل پولیس دے حق و بچ جاندی سی کہ
 جس کالے نے روبری کیتی سی اوہ گر پھتا رہا ہو چکيا سی اتے سکھ چین اوہنوں پہچاندا
 سی۔ پولیس نے سکھ چین نوں کیس بابت سارا کُچھ طوطے وانگوں رٹا دتا۔ تاریخ
 والے دن سرکاری وکیلاں دی ٹیم، پولیس والے اتے سکھ چین اک پاسے بیٹھے سن
 تے ڈیفینس وکیل وغیرہ دُوجے پاسے۔ ایہے نوں شیر پھ محکمے نے روبری کرن
 والے کالے نوں کٹہرے و بچ لیا کے کھڑا کر دتا۔ سکھ چین نے جھٹ پہچان لیا کہ
 ایہہ اوہی کالا ہے جو اپنے آپ نوں جیمز دسدا سی اتے اسے نے ہی روبری کیتی
 سی۔ کاروائی شروع ہوئی تاں جج دی ہدایت تے سکھ چین، مُزرم والے کٹہرے دے
 سامنے، وٹنس بوکس و بچ جا کھڑا ہویا۔

”مسٹر سنگھ، کیہ توں روبری کرن والے بندے نوں چنگی طرحاں پہچاندیس؟“
 ڈیفینس وکیل نے سکھ چین نوں پہلا سوال پُچھیا۔
 ”جی ہاں، چنگی طرحاں۔“ سکھ چین نے دھڑکدے دل نال کالے ول
 ویکھدیاں اُتر دتا۔

”کی تیرے سامنے کھڑا بندہ اوہی اے، جسنے روبری کیتی سی۔“ ڈیفینس وکیل
 دا اگلا سوال سی۔

”جی نہیں، ایہہ روبری کرن والا بندہ نہیں اے۔“
 ”یو شو ار؟“

”میں سر، آئی ایم ویری مچ شوار۔“

”کی توں ایس بندے نوں پہلاں کدے دیکھیے؟“

”جی نہیں۔ میں ایہہ بندہ اج توں پہلاں کدے نہیں دیکھیا۔“

”کی ایہہ مسٹر جیمز ہے؟“

”میںوں نہیں پتہ کہ ایہہ کون ایں۔ میں نہیں ایس نوں جاندا۔“ سکھ چین دا بیان سُن کے پُلیس والے تے سرکاری وکیل ہکے ہکے رہ گئے۔ اُدوں ہی جج دی آواز آئی۔

”دس وٹنس از کینسلڈ۔“ انا کہندیاں جج کُجھ لکھن لگیا۔

”سر! ایم آئی پھری ٹو گو؟“ جج دے چُپ ہوندیاں ہی سکھ چین چھیتی دینے

بولیا۔

”میں یو آر پھری ٹو گو، ویاراپور یو واٹ۔“ جج نے حکم سنایا۔

جج دا حکم سُندیاں ہی سکھ چین چھیتی دینے باہر نکلیا تے پارکنگ لاٹ دل نوں بھجیا۔ اگانہہ جسی نے گڈی تیار رکھی ہوئی سی۔ کول پھنچدیاں ہی سکھ چین دھڑم دینے پچھلی سیٹ تے ڈگیا۔ اُدوں ہی جسی نے گڈی اوتھوں باہر کڈھی تے نیویارک دے راہ پالئی۔

سکھ چین دے وس وی کیہ سی۔ تاریخ توں دو دن پہلاں جدوں اوہ گھر دے نیڑلے پارک وچ گھم رہی سی تاں کسے لنگھی جاندی گڈی چوں گولی چلی جو اوہدے اُپر دی لنگھ گئی۔ اوہ بھج کے اپنے اپارٹمنٹ وچ گیا تاں اُدوں ہی کسے دا فون آ گیا کہ جے پچنا ہے تاں گواہی توں مکر جا۔ فیرا گلے دن کسے انجان بندے نے

اودھے بالکل کول کھڑو کے کہا کہ جے گواہی توں نہ نکریا تاں دونوں میاں بیوی
نوں مار دتا جاویگا۔ ایہہ گل سُن کے جسی اتے شکھ چین نوں کاٹھ مار گیا۔ فیر دونوں
نے صلاح کیتی کہ ہُن تاریخ تے تاں جانا ہی پو کیونکہ سمنوں اُپر دستخط کیتے ہوئے
نے۔ پر کورٹ اندر شکھ چین کالے نوں پہچانن توں انکار کر دیویگا۔ اودھروں
کھہڑا چھٹدیاں ہی اوہ کدھرے الوپ ہو جائے۔ فیر تاریخ والے دن اوہناں نے
سارا کُچھ پہلاں متھی سکیم مطابق ہی کیتا۔

ڈھائی مہینے لنگھ چکے سن، پر کلدیپ ابے تک کوئی فیصلہ نہیں سی کر سکیا۔ فیر وی وکیل دے جان توں پہلاں روی نے اوہنوں ٹوکیا سی کہ وکیل دے جان دا کوئی فائدہ نہیں۔ پر کلدیپ نہ منیاں تاں اوہ وکیل دے دفتر پہنچ گئے۔ وکیل مدن بگانے اوہناں نوں دفتر بٹھایا تے تھوڑی دیر بعد ہتھ ’بج کوئی دا کپ پھڑی اوہ وی اوہناں دے سامنے آ بیٹھا۔

”ہاں ہئی جُو آنو، کر لیا مورچہ فتح؟“

”نہیں جی....۔“ کلدیپ ڈھلا جیہا بولیا۔

”نہیں جی! کیہ مطلب؟ ابے ویاہ والا کم ہو یا نہیں؟“

”سوری بگا صاحب، ابے ویاہ والا کم ہو نہیں سکیا۔“

”اتھے کیہ فیر مٹی کڈھن آئیں اوں۔“ بگا تلخ بولیا۔

کلدیپ بن بولیاں نیویں پائی بیٹھا رہیا۔

”میری گل دا جواب دیو۔ ایہہ کوئی بچیاں دی کھیڈتاں نہیں....۔“

”ہفتہ تاں مینوں ای چاہیدے، سارا پیپر ورک کرن نوں۔ کچھے کیہ بچیا،

صرف اک ہفتہ۔“

”میں تاں جی ایوں پچھداں، کہ ایس توں بناں کوئی ہور چارہ نہیں ہو سکدا؟“

”توں یار بندہ ایس کہ جمورا۔ تیرے والی ائیں حد ہوئی پئی اے۔ جے کوئی

ہور راہ پچھنے تاں کسے دوسرے وکیل کو لے چلا جا۔“

”بگا صاحب پلیز، اصل ’بج ایہہ اپ سیٹ ہو یا پھر دے۔“ روی وچکاروں
بولیا۔

”اپ سیٹ تاں یار تئیں مینوں کرتا۔“ بگا ڈھیلا ہون لگیا۔
”بگا صاحب ایسی کوئی گل نہیں۔ کڑی وی تیار اے تے ویاہ دی گل دی
تقریباً سرے لگی ہی پئی اے۔ ایہہ تاں بس ایویں ہی چکراں جیہاں ’بج پیے
پھر دے۔“

”توں رویاندر سیاں کہہڑے مرض دی دوا ایں پھر۔ ایس نوں چکراں ’چوں
کدھ کے کھلے نال بن، فیر ایس دی نایا پار لائیے۔ جاؤ میرے ویر جاؤ ہن۔ اج توں
چوتھے دن مینوں میرج سرٹیفکیٹ چاہیدے۔“ دونوں دی جھاڑ جھنب کر کے بگے
نے اوہناں نوں دفتر ’چوں تور دتا۔

”میں تینوں کیہہ کیہا سی۔“ ہائی وے گڈی چڑاؤندیاں روی نے گل چھیڑی۔
”کوئی راہ وی سمجھے یار۔“ کلدیپ اوکھا بولیا۔
”راہ تاں تیرے ساہمنے ایں، بالکل پدھرا، پر تیرے ’بج ٹرن دی ہمت
نہیں۔“

”گل ہمت دی نہیں روی۔ اصلی گل داتینوں وی پتے۔“
”نہیں، مینوں نہیں پتہ تیری اصلی گل دا، توں آپے ہی دس دے۔“
”میری گھر والی اے، میرے جو آک نے، توں ہی دس کہ ایس طرحاں ایہہ
ویاہ کیویں پگو؟“

”پہلاں گوری پولا والا کیویں پگ گیا سی۔“

”اوہ صرف کاغذی ویاہ سی، تے ایہہ اصلی ویاہ اے۔ کم سے کم رمی تاں
ایہی سمجھدی اے۔“

”توں رمی نوں سبھ کچھ دس کیوں نہیں دیندا؟“
”جے دس دتا تاں اوہنے مڑ کے میری شکل دی نہیں ویکھنی، توں ویاہ
بھالدریں۔“

”پھر اُدوں ایہہ کہن دی کیہ لوڑ سی، جی میں تاں اے کنوارہ ای آں۔“ رومی
نے کلدیپ دی سانگ لائی۔

”ہُن تاں میں وی پچھتاؤنا کہ اگر اُدوں سچ دسیا ہوندا تاں رمی وی شاید
حالات نوں سمجھ جاندی۔“

”تاں جھوٹھ کیوں کیہا اُدوں پھر؟“
”اوہ تاں اوس موقعے تے ویسے ہی کہہ ہو گیا سی۔“
”نہیں! ویسے نہیں کہہ ہو یا سی۔ میں دسداں کہ توں اُدوں جھوٹھ کیوں بولیا
سی۔“

”کیوں بولیا سی؟“ کلدیپ نے رومی ول اکھاں کڈھیاں۔
”اُدوں تینوں سجر عاشق بن کے ٹھرک بھورن دا چائی ہونے۔“
”توں تاں یار ایویں ای ماری جانے بیھلیاں۔“
”نہیں، میں بیھلیاں نہیں ماردا۔ ویکھ کے مون ورگی گڑی توں سوچیا ہونے کہ
جھوٹھ موٹھ بول کے کیراں پھسا لئیے، پچھوں مُفت ’ج بے لٹاں گے۔“
”میری تھاں تے توں ہوندا، تاں توں وی ایہی کچھ کرنا سی۔“

”ہاں جے تیری تھان میں ہوندا تاں مے وی ایہی کُچھ کردا۔ پر فیر میں ہُن
نہیں سی ڈولنا۔ جھٹ منگنی تے پٹ ویاہ کرن دی کردا۔“

”تیرے تے تاں امریکہ دا رنگ چڑھیا ہوئے اے، امریکن بنیاں ہوئے ایں،
تاں ہی گل اوڑ دیاں نے۔“

”کُلدیپ آہ کیتی اے توں پتے دی گل۔“
”اوہ کیوں؟“

”اوہ ایہہ کہ رہندا توں امریکہ ’بچ ایں پر تیرا سوچن دا ڈھنگ اے وی
ہندوستانی ایں اے۔“

”ہور فیر کیہ کراں؟“

”توں وی امریکن بن امریکن....۔“

”تیری انڈین گھر والی تے بچے انڈیا و بچ نے۔ ایہتھے امریکن گھر والی، امریکہ ’بچ
رہوگی۔“

”بعد و بچ کدے پتہ لگ گیا تاں؟“ کُلدیپ نے توکھلا ظاہر کیتا۔

”تیری ایہہ بعد جدوں آؤگا اُدوں ویکھی جاؤگی۔ ایس ویلے سمیں دی منگ
انوسار تینوں رمی نال ویاہ کر لینا چاہیدے۔“

”پر....۔“

”ویکھ کُلدیپ، ایہہ پر پور دا چھڈ کھہڑا۔ توں رمی نوں لبھ کے اوس نال کل
دا ویاہ والا پروگرام بنا لے۔ میں گردوارے ٹائم لے لینا۔ عام دنوں ’بچ اوتھے کوئی

اکھ وی نہیں ہوندا، سُن سراں ہوندى اے۔ ایس کر کے کسے نوں کُچھ پتہ نہیں چلنا
تے تھوڈا چُپ چاپ ویاہ ہوجو۔“
”ہوں۔“

”اس پچھو بھائی جی دوارا دتا ویاہ دا کچا سر ٹیپھیکیٹ میں کورٹ ’چج جا کے
جماں کروادوئگا تے کورٹ پکا میرج سر ٹیپھیکیٹ اشو کردو۔ اوہ لجا کے میں بگے دے
گجے سر ’چج ماروں، تے توں اوس حُسن پری نال کدھرے ہنیمون منائیں۔“
”ٹھیک اے پھر؟ فائینل اے ایہہ؟“ کُدیپ حوصلے ’چج ہو گیا۔
”اٹ ورگا پکا۔“ دونوں نے ہتھ ملائے۔

”توں ہُنے توں ایہہ کم شروع کردے۔ مے تینوں کل نوں سند یہاں تیرے
اپارٹمنٹ ’چج ملوں گا۔ اُنھوں ای آپاں اکٹھے گُردوارے چلاں گے۔“ گل کردے
دونوں اوکوڈ اپارٹمنٹس ’چج پہنچ گئے۔ ایس پچھوں روی، کُدیپ نوں اُتار کے گھر
نوں چلیا گیا۔

رمی ریٹورنٹ ول دی گیڑا کڈھ کے پارک وچ آئی تاں اگانہہ کُدیپ اک
پاسے بیٹج اُپر بیٹھا ہویا سی۔ رمی نے پچھوں دی آ کے اُسدیاں اکھاں تے ہتھ دھر
لائے۔ کُدیپ نے بانہہ پھڑ کے رمی نوں آپنی بُلکل ’چج سٹ لیا۔ کُچھ دیر مٹھیاں
شرارتاں کرن توں بعد رمی اوہدے نال بیٹج تے بیٹھ گئی۔ رمی نے کُدیپ دے
چہرے ول دیکھیا تاں اونہنے محسوس کیتا کہ کُدیپ اُداس اے۔

”ڈارلنگ، کیہ گل بڑا ای چُپ چُپ جیہا ایس؟“

”رمی میں تاں چکراں ’چج پے گیا۔“

”کیوں! کیہ ہو یا؟“

”دراصل وکیل نے مینوں نے دناں دا سماں دتا سی، دوبارہ میرج کر کے امیگریشن دے اپلائی کرن لئی۔ پر دناں لنگھدیاں دا پتہ ای نہیں لگیا۔ اج وکیل دے گیا تاں اوہنے دسیا کہ میرے کول صرف چار دن بچے نے۔ بچھ کچھ نہ میرا تاں سر چکرا گیا۔“

”کُلدیپ ڈارلنگ، توں تاں ایویں پریشان ہو رہیں۔ ایہہ چار دن کتے تھوڑے نے۔“

”مطلب؟“

”مطلب ایہہ کہ آپاں کل نوں گردوارے جا کے سنپل جیہی میرج کر لینے آں۔ کل نوں ہی میرج سرٹکلیٹ تیار ہو جو، اوہ توں لجا کے وکیل نوں دے دیں۔“

”تے جیہڑے توں پروگرام بناؤندی سی کہ ویاہ تے پورا اکھ کرنے۔ وڈی پارٹی کرنی ایس؟“

”اوہ سبھ کچھ تاں آپنے ہتھال ’بچ ای اے۔ بعد وچ کوئی ڈھکویں جیہی تاریخ ویکھ کے پارٹی دا پروگرام تے کر لوواں گے۔ جہاں نوں میرج تے بلاؤن دا سوچے، اوہناں نوں میرج سیلیبریشن پارٹی تے بلا لوواں گے۔ اٹ از سو سنپل۔ توں بہتا فکر نہ کر۔“

”ٹھیک اے فیہ میں میرے کزن نوں کال کر دنا۔ اوہ گردوارے کل دی ڈیٹ لے لوگا۔“ کُلدیپ دے سروں مناں مونہی بھار لہہ گیا۔ اوہ تاں ہن تک ایہی سوچ رہی سی کہ انی جلدی ویاہ بارے سُن کے رمی دا پتہ نہیں کیہہ پر تیکرم ہووے۔

پر رمی نے اُسدیاں ساریاں مُشکلاں چُٹکی ماریاں حل کر دتیاں۔ تھوڑی دیر بعد کُدیپ نے ساری گل روی نوں دسی تاں اوہ وی چتا مکت ہو گیا۔ روی نے سارا انتظام کر کے کُدیپ نوں واپس دس دتا کہ کل نوں نوں س وجے گردوارے پہنچنا ہے۔ فیر رمی اتے کُدیپ اگلے دن نوں س وجے گردوارے پہنچین دا پروگرام بنا کے اُٹھ کھڑے ہوئے۔

”اوکے ڈارلنگ ہُن کل نوں گردوارے ای ملاقات ہوو گی۔“ رمی نے بائے کہی۔ کُدیپ اپنے اپارٹمنٹ ول چلا گیا۔ رمی وی تڑپنی۔ اج رات اوہنے شیلی دے گھر رُکناں سی تے اگلے دن اُتھوں ہی تیار ہو کے شیلی دی می نال گردوارے آؤنا سی۔ پر ہُن پہلاں اوہنے کُجھ شاپنگ کرن لینڈ مارک پلازا جانا سی۔ اوہنے اُدھر نوں گڈی موڑ لئی۔ اوہ تھے پہنچنے کے اوہنے کوہ نور ریسٹورنٹ کول گڈی پارک کیتی تے شاپنگ مال دے اندر چلی گئی۔

***|

’ اگلے دن سویرے کُدیپ عام نالوں سند یہاں اُٹھیا۔ چاہ دا کپ پی کے اوہنے روی نوں کال کیتی۔ روی دی وکھی نال لگے فون نے سُنکناڑی جیہی کڈھی تاں اوس دی پٹک دینے اکھ کھلھ گئی۔ اوہنے فون آن کر کے کن نال لا لیا۔

”کیویں اجے سوتا ای پیہیں؟“

”اوہ یار، اج جو آکاں دا سکول بند اے۔ ایس کر کے نیند ای نی کھلی۔“

”اوہ تاں ٹھیک اے، کتے اج دا پروگرام ای نہ بھُلجیوں۔“

”نہیں توں فون رکھ، مے تیرے کول پُہنچیا لے۔“ کلدیپ نے فون کٹ دتا۔ روی چھیتی چھیتی تیار ہون لگیا۔ تقریباً گھنٹے کو بعد روی، کلدیپ کول اوہدے اپارٹمنٹ جا پُہنچیا۔ بناں کسے ہور نوں جگنیاں روی اتے کلدیپ بہٹھاں اترے تے اُتھوں روی دی گڈی وچ چل پئے تے ٹھیک نوں س وجدے نوں گردوارے پہنچ گئے۔ اوہناں اندر گیڑا کڈھیا۔ بھائی جی تیاری بیاری کرن وچ رُجھیا ہو یا سی۔

”توں آپدی کوئی ٹوار چھوار تاں کڈھی نہیں؟“ روی نے کلدیپ ول دیکھیا۔

”میں کیہا کہ موقعے تے ای کڈھلاں گے۔ اوہتھے تیار ہوندے نوں ایں سنگ جیہی لگی۔“

”سنگ دی ایس وچ کیہ گل اے۔ توں سچ سچ دا ویاہ کردار ہیں، کوئی محول دی گھگری تھوڑا ای اے۔“

”چل اکو ای گل اے، تیاری ایہتھے کرلاں گے۔“

”کر کدوں لوں گے۔ دس وجے دا آپاں ٹائم متھیے۔ ہُن نوں س پچو نجا ہو گئے۔“

”ٹھیک اے فیر توں بھائی جی ول گیڑا کڈھ، میں تیار ہو جاناں۔“ کلدیپ تیار ہون لگیا تے روی بھائی جی کول آگیا۔ بھائی جی اگانہہ کڑاہی وچ کھڑچنا ماری جارہیا سی۔

”کئی کوسنگت اے، سنگھ جی؟“

”کُل دس باراں کُوجنے ہونگے جی۔“

”چلو ٹھیک اے۔ آہ لؤ تئیں چاہ چھکو۔“ بھائی جی نے روی نوں چاہ دے
 کپ پھڑائے۔ روی چاہ لے کے کلدیپ کول آ گیا۔ کلدیپ نے ٹائی لا کے پگ بن
 لئی سی۔ ہن اوہ کلنگی لاؤن دی کوشش کر رہی سی۔ روی نے پگ پن نال اوہدے
 ٹھیک کر کے کلنگی لا دتی۔ اینے نوں اک ٹیکسی آ کے گردوارے دے گیٹ تے
 رُکی۔

”مینوں لگدے کہ رمی ہووین آ گئے۔“ کلدیپ کاہلی نال باہر نکلیا۔

پراوہنے اگانہہ ہونڈیاں دیکھیا کہ تن جنے ساز چھی آرہے سن۔

”کیویں رمی ہووین آ گئے؟“ روی دا منہ دوسرے پاسے سی۔

”نہیں ایہہ تاں کیر تن کرن والے سنگھ نے۔“

”نظارے تاں ایہناں دے اے۔ ایتھے کیر تن کر کے اگے کتے ہور جا پڑا

کرنگے۔“

”بچھ کے دیکھلے، ایہہ کہنگے کہ اسپیں سبھ توں ودھ اوکھے آں۔“

اوہ اچے گل کر ہی رہے سن کہ اک وڈی لموزین گردوارے دا گیٹ لنگھ کے

اندر آئی۔

”اس لموزین ’بچ آئیاں ہونگیاں۔ میں لینا پیتے۔“ اندر نوں جاندا روی پہلاں

لموزین ول گیا پرفیر انہیں پیریں واپس مڑیا۔

”کیویں ایں؟“ کلدیپ نے وی لموزین ول نگاہ ماری۔

”نہیں ایہہ تاں اوہ لموزین ایں جو کہ میں بک کروائی اے۔ جس نے ساڈی

ہنساں دی جوڑی نوں لے کے جانے۔“ کلدیپ ول دیکھدا روی مسکڑیسیں ہسیا۔

”ہاسے نال ہاسہ رہیا، کتے اوہ لیٹ تا نہیں ہوگیں۔“ کلدیپ نوں فکر ہویا۔
 ”نہیں گھبرا نہ۔ تھوڑا بہتا تاں اگا پچھا ہو ای جاندے۔ نالے توں ہُن
 سہرے بن لے۔“ روی نے گھڑی ول نظر ماری۔
 ”نہیں ہُنے تاں کیہ بننے ایں۔“ کلدیپ نے جھجک جیہی منی۔
 ”ہُن تاں بننے ہی پینگے۔ لیا مینوں پھڑا۔“
 پھر کلدیپ نے سہریاں والا پیکٹ کڈھ لیا تے روی نے مدد کردیاں اوہدے
 سہرے بن دتے۔

”چل بئی ہُن اندر وی گیڑا مار آئیے۔“ روی نے گڈی لوک کیتی تے دونوں
 اندر نوں تڑپے۔ اندر پوری تیری ہو چکی سی۔ کیرتینئیں سنگھ اوہناں دی ہی
 اڈیک کر رہے سن۔ پر روی نے اوہناں نوں روک دتا۔ اوہ چاہونداسی کہ پروگرام
 ساریاں دے آیاں توں ہی شروع کیتا جاوے۔ تھوڑی دیر پچھوں اوہ فیر باہر آگئے۔
 ”سچ رمی نے آؤنا کتھوں ایں؟“ روی نے اچانک کلدیپ نوں پچھیا۔
 ”اُسے دسیا سی کہ اوہ رات نوں شبلی دے گھر رُکوگی۔ سویرے او تھوں ای
 شبلی دی مئی نال آؤ۔“

”پھر تاں نیڑیوں ہی آؤنے۔ انی دیر کیوں؟“
 ”ہو سکدے کہ رستے ’سچ ٹریفک ہووے۔“
 ”ہاں، ایہہ ہو سکدے۔“

”سنگھ جی بی بی ہوراں دے پریوار نوں کال کر کے پتہ کرو کہ کنی کُودیر لگو؟“
بھائی جی اچوی جیہی کر رہیاسی۔ بھائی جی دی گل سُن کے کُدیپ نے رمی نوں فون
ملایا۔ اک گھنٹی وجن توں بعد فون کٹیا گیا۔

”فون صحیح نہیں مل رہیا۔ لگدے کہ رستے ’بچ ای آرہیاں نے۔“

”چل تھوڑی اڈیک کر لو۔ بندہ کدھرے لیٹ پھیٹ ہو ہی جاندے۔“
اس طرحاں ادھا گھنٹہ ہور گزر گیا۔ ایدھر کیر تینیں سنگھ کابلی کر رہے
سن۔ اوہناں اگے کسے ہور پروگرام تے جانا سی۔

”سنگھ جی پتہ کرو ہُن تاں گیاراں وجن والے ہو گئے۔“ بھائی جی فیر بولیا۔

کُدیپ نے فون دا ریڈائل بٹن دیا۔ پر فون اک گھنٹی بعد کٹیا گیا۔

”مینوں لگدے کہ کدھرے نیڑے ای نے۔“ اوہنے آپدا اندازہ لایا۔ ایسے
نوں اک گڈی آ کے گردوارے دے گیٹ تے رُکی۔ اوس ’چوں اک بزرگ
عورت اُتری۔ روی نوں خیال آیا کہ شاید ایہی شیلی دی می ایس۔

”توں رُک، مے لیاؤنا اوہناں نوں۔“ روی بھج کے گڈی ول نوں گیتا تے
اوسنے کول جا کے فتح بلائی۔

”آئی رمی؟ میرا مطلب کتھے اے اوہ؟“ روی نے گڈی دے اندر دیکھیا۔

اندر کوئی نہیں سی۔

”ہیں! کیہ کیہا؟“ بزرگ عورت نوں روی دی گل دی سمجھ نہ لگی۔

”ٹسیں شیلی دے می نہیں؟“

”نہیں بیٹے میں تاں ایتھوں دی لنگھ رہی سی، سوچیا کہ جاندی جاندی گورو گھر
متھا ای ٹیک جاواں۔“

”اوہ! سوری۔“ روی مایوس جیہا ہوندا پچھانہ ہٹ گیا۔
”ایہہ تاں کوئی ہور اے۔“ روی نمود جھونا ہوندا واپس کلدیپ کول آ گیا۔
جیوں جیوں وقت گزردا جارہیسی اوہناں دی پریشانی ودھدی جارہی سی۔
”کی گل ہو گئی۔ کدھر رہ گئیاں اوہ۔“ کلدیپ پریشان جیہا پھر دا نونہ ٹک
رہیسی۔

اینے نوں اک گڈی ہور آ گئی۔ کلدیپ اتے روی نے گوہ نال اُدھر نوں
ویکھیا۔ گڈی چوں دو جنے اُتر کے اوہناں ول نوں آئے۔ روی نوں لگیا کہ ایہہ
شاید کوئی سُنہیا لے کے آئے ہونگے۔
”اسیں تاں جی کیرتینے جتھے نوں لین آئے آں۔ اگانہہ ایہناں نے ساڈے
گھر کیرتن کرنے۔“

اوہناں دی ایہہ گل سُن کے کلدیپ دا منہ اُڈ گیا۔ فیر کیرتینے جتھے دے اک
سنگھ نے بھائی جی نوں اک پاسے لجا کے کوئی گل کیتی۔ گل کردے اوہ روی اتے
کلدیپ ول نوں آ گئے۔

”سنگھ جی وقت بہت ہو چکے۔ ہُن ہور اڈیک نہیں کیتی جاسکدی۔ ہو سکدے
کہ تہاڈے رشتیداراں نوں کوئی مشکل آ گئی ہووے۔ ہُن پونے باراں ہو چکے
اے۔ تئیں اک وار ہور کوشش کر کے ویکھو۔ اسیں تاں فیر اگانہہ وی پہنچے۔“
روی تے کلدیپ اک پاسے نوں ہو گئے۔

”کی گل ہو گئی ہوئی؟“ روی نوں بڑی چنتا ہو رہی سی۔
 ”میرے تاں آپ کوئی گل سمجھ ’ج نہیں آرہی۔“ کلدیپ نوں پریشانی دے
 نال نال ڈاڈھی نموشی وی ہو رہی سی۔
 ”اک وار فیر فون کر۔“

روی دے کہن تے کلدیپ نے فون ریڈائل کیتا۔ پر فون پہلاں واگوں ہی
 اک بیل وچ کے کٹیا گیا۔ کلدیپ نوں کھجھ چڑھی۔
 ”توں فون نمبر دس، میں اپنے فون توں کوشش کرداں۔“ روی نے اپنا سیل
 فون کڈھ لیا۔ کلدیپ نے رمی دا فون نمبر دسیا تاں روی نے رمی نوں فون ڈائل
 کیتا۔ اُدھر بیل وچن لگی۔ اک گھنٹی تو بعد فون کٹیا نہ گیا سگوں گھنٹی وچدی رہی۔
 ”گھنٹی تاں لگاتار جا رہی اے۔“
 ”اچھا!“

کئی گھنٹیاں بعد آخر فون کٹیا گیا۔ روی نے فیر توں فون ملایا۔ گھنٹی وچن لگی۔
 روی دا دل دھڑکن لگیا۔ ہتکنیں وار، چار گھنٹیاں توں بعد کسے نے ہولے جھے ہیلو
 کہی۔

”مے آئی سپیک ٹو رمنڈیپ پلیرز۔“ روی وی ہولی بولیا۔
 ”سپیکنگ۔“ اودھروں اُداس آواز آئی۔
 ”جی میں رویاندر بولدیاں۔ کلدیپ دا کزن۔ تہاڈے نال گل کرنی ایں۔“
 ”ٹسیں ایوں کرو، فون کٹ دیو۔ میں تہانوں پنج منٹ بعد کال کردی آں۔“
 ”کی بولی؟“ روی دے فون کٹیاں ہی کلدیپ نے کاہلا پیندیاں بچھیا۔

پر روی، اوس دی گل دا جواب دتے بناں گردوارے دے اک کونے وچ جا
کے کھڑو گیا۔ پنج منٹ بعد رمی دی کال آگئی۔

”تسیں اوہی رویاندر ہو جی، جِیاں دانک نیم روی اے؟“

”ہاں جی۔“

”مینوں پتہ اے کہ ایس ویلے تسیں مینوں بڑی شدت نال اڈیک رہے

ہو وگے۔“

”جی....ہاں....۔“

”پر میں آؤناں نہیں....۔“

”کیوں جی؟ میرا مطلب کیہ گل ہو گئی؟ کوئی پر اہلم....۔“ روی نے گل وچکار

ہی چھڈ دتی۔

”دیکھو، مے وی ایہہ گل سمجھدی آں کہ جو کچھ میں ایس آخری موقعے تے کر

رہیں آں ایہہ مینوں شوبھا نہیں دیندا۔ پر جدوں تسیں میری پوری گل سُنو گے

تاں تسیں وی مینوں ہی صحیح کہو گے۔ تسیں ایوں کرو۔“

”جی....دسو؟“

”آہ اک فون نمبر لکھو۔“ اگانہہ رمی نے فون نمبر دسیاتے روی نے نوٹ کر

لیا۔

”ایہہ انڈیا دا فون نمبر اے۔ تسیں ایس نمبر تے کال کرو، ہُنے ایں۔ تہاڈے

سبھ سُو آلاں دے جواب مل جائے۔“ انا کہندیاں رمی نے فون کٹ دتا۔

روی نے ترنت رمی دوارا دتے نمبر تے انڈیا فون ملایا۔ دو گھنٹیاں بعد ہی کے
 نے فون چک کے ہیلو کہی۔ دو چار گل کردیاں ہی روی سمجھ گیا کہ فون اُپر کُلدیپ
 دی پتی جسمیت اے۔ جسمیت نوں وی پتہ لگ گیا کہ اُدھر روی اے۔ اوہناں دی
 آپس وچ تقریباً پندرہاں منٹ گل ہوئی۔ فون کُندیاں ہی روی پیر گھڑیسا واپس
 کُلدیپ ول آ گیا۔

"سنگھ جی تئیں کمال کردیں اوں۔ کیرتینے جتھے نے اگے وی جانے۔ اہناں
 دا حساب کرو۔" روی نے بھائی جی دے کہے مطابق اج دے اوہناں نوں ادھے
 پیسے دے دتے۔ فیر بھائی جی نوں اوہدے پیسے دیندیاں روی نے مُعافی منگی۔ اوس
 توں بعد روی باہر کھڑی لموزین کول گیا تے ڈرائیور نال حساب کر کے اوہدے پیسے
 دیندیاں اوہنوں وی تور دتا۔ فیر روی نے آپنی گڈی ول دیکھیا۔ کُلدیپ گڈی دے
 نال لگیا کھڑا سی۔ کول آ کے روی نے کُلدیپ دے موڈھے تے ہتھ دھر دیاں
 اوہنوں گڈی 'چ بٹھا لیا۔

"پگ لاہدے۔"

روی دے کہن تے کُلدیپ نے سہرے بنی پگ لاه کے پچھلی سیٹ تے رکھ
 دتی۔ روی نے گڈی تور لئی۔

"ہُن کُچھ دس وی صحیح؟" کُلدیپ دی آواز بڑی ہی اُداس سی۔

"کُلدیپ، رمی نوں تیرے بارے اے ٹو زیڈ پتہ لگ چکے کہ توں انڈیا 'چ
 ویاہیا ہوئے ایں۔ تیرے بچے نے۔ نال ہی ایہہ وی کہ توں رمی نال صرف گرین
 کارڈ لئی ہی ویاہ کر رہیں۔"

”ہیں! ایہہ سبھ کیوں ہو گیا؟“ کلدیپ دی حیرانی دی حد نہ رہی۔
 ”رمی نے رات جسمیت نال ساری گل کیتی اے۔ ہُن وی رمی نے مینوں کُچھ
 نہیں دیا سی۔ مینوں تاں اوہنے صرف جسمیت دا فون نمبر ہی دتا سی تے کہا سی کہ
 میں ایس فون تے کال کراں، فیر مینوں آپے ہی پتہ لکجو کہ اوہ اج گردوارے ویاہ لئی
 کیوں نہیں آئی۔ میں جدوں انڈیا، اوس فون نمبر تے کال کیتی تاں مینوں وی اُدو ہی
 پتہ لگیا کہ اگے جسمیت بول رہی اے۔ کُچھ نہ اوہ اڈاگ وانگول مچی جاندى اے۔“
 ”سارا گڑ گوبر ہو گیا۔ مینوں تاں پہلاں ای لگدا سی کہ ایہہ کمبل روپی رچھ
 میرا کھسرا نہیں چھڈدا۔“
 ”ہُن فیر اگے کیہ کرے؟“

”اگے دی تاں روى میں ہُن آپے ہی سوچوں۔ پر مینوں اک گل دی سمجھ نی
 آئی کہ رمی کول میری گھر والی دا فون نمبر کتھوں آ گیا؟“
 ”کوئی پتہ نہیں۔“

”روی مینوں وی ایہہ گل بالکل سمجھ وچ نہیں آ رہی۔ کیونکہ کل شام تک
 تاں رمی میرے نال رہی تے فیر اج گردوارے ملن دا پروگرام بنا کے ای اوہ گھر
 نوں گئی سی۔“

اجہیاں گل کردے اوہ اوکوڈ اپار ٹمنٹس نوں مڑ گئے۔

پے دے بچے چھ مہینے دے ہو چکے سن۔ اُرملا نے کماں دھندیاں دا کھہڑا
 چھڈ دتا سی۔ اوہ تاں آپنے جوڑے بچیاں 'بچ ہی گو آچی رہندی سی۔ نال ہی اوہ
 ایہہ وی دیکھدی رہندی سی کہ پما بچیاں نوں پیار نہیں کردا۔ اوس دن اوہ بچیاں
 نال پرچی ہوئی سی کہ اوہنے باہر کار رُکن دی آواز سنی۔ اوہنے پردہ چک کے باہر نظر
 ماری۔ سائمنے کار 'چوں پما نکل رہیا سی۔ جیوں ہی پما اندر آیا تاں اُرملا نے دیکھیا کہ
 اوہے نال مندر دا پُجاری سی۔ پُجاری نے اُرملا اتے اوہے بچیاں نوں اشیرواد
 دتا۔ فیر اوہ اُرملا دے کول بہندا اُرملا نوں سنبودھت ہويا،

"دیکھو بیٹے، مینوں سبھ کُچھ پتہ اے۔ ہو سکدے کہ ایہتھے جنمے ہون کر کے
 تئیں کرم کاڈ بارے پورا نہ جاندے ہوو۔"
 "جی؟" اُرملا تھوڑا حیران ہوئی۔

"ٹہاڈے گھر دی پر ماتا نے اگے ویل توں دتی اے۔ ٹہانوں ہُن اتیت دا
 کھہڑا چھڈ دینا چاہیدے۔"

"پنڈت جی! اوہ کس طرحاں؟"

"مینوں پتہ لگیے کہ تئیں اپنے ماتا پتا دیاں استھیاں گھر و بچ ہی رکھیاں
 ہوئیاں نے۔ دھرم انوسار اوہناں نوں ہُن جل پرواہ کر دینا چاہیدے۔"
 "پنڈت جی تئیں دسو کہ کتھے جل پرواہ کرنیاں نے، اسیں تاں تیار ہاں۔
 تئیں بس دھارمک رسماں نبھا دیو۔"

”تھاڑے ماتا پتا ایٹھے کہہڑی سٹیٹ وچ پیدا ہوئے سن؟“

”اوہناں دا جنم استھان تاں جی انڈیا وچ اے۔“

”پھر تاں تھانوں انڈیا جانا پو۔ ہرڈو آر جا کے گنگا مایا'ج استھیاں جل پرواہ

کرنیاں پینگیاں۔ تاں ہی اوہناں دی روح نوں شاں تی ملو۔“

”پنڈت جی، کیہ تئیں نال جاسکدے اول؟“

”نہیں بیٹے، جانا تاں تینوں ہی پینے۔ آپنے نال اوہناں دے دوہتے، دوہتری

نوں وی لے جانی، اویں ٹھیک رہو۔“

”اہناں چھوٹے جُو آکاں دا نال جانا کیہ ضروری اے جی؟ اہناں نوں مے نال

نہیں لجانا چاہوندی۔“

”بیٹے، جنگے دا چنگا پھل تے ماڑے دا نُقصان تینوں ہی ہونا ایں۔ استھیاں جل

پرواہ کرن ویلے اگر اہناں پچیاں دی چھوہ پر اپت ہو جاوے تاں تھھاڑے پُرکھیاں

دیاں روہاں نوں سُرگاں 'ج و اسا ملو۔ نہیں تاں بماریاں گھرے اڈا لا کے بیٹھ

جادیاں ہوندیاں نے۔“

”پنڈت جی مینوں تاں کوئی سمجھ نہیں آوندی۔“

”اسے کر کے تاں بیٹا میں آیا ہاں۔ ایٹھے آؤن توں پہلاں میں تھھاڑے گرہ ملائے

نے۔ ایہہ شُبھہ موقع اے استھیاں جل پرواہ کرن دا۔ نہیں تاں کوئی نُقصان ہو

سکدا اے۔“

”اچھا جی، میں سوچدیاں کُچھ۔“

پھر پنڈت نے گنگا جل دا چھٹا دتا، دھوپھ بتی کیتی، کُچھ منتر پڑے تے آپنی دکشٹالے کے چلا گیا۔ اوہنوں مندر چھڈ کے پما واپس مُڑ آتاں اُر ملا اوہدے گل پے گئی۔

”توں پنڈت نوں گھر کیوں لے کے آیا؟“

”اوہنوں مے نہیں لے کے آیا۔ اوہ آپے ای آیا سی۔“

”مطلب؟“

”مطلب ایہہ کہ مے تاں صرف اوہنوں ایہی دسیا سی کہ گھر وچ اُداسی چھائی رہندی اے۔ بزنس گھائے ’بج جا رہے۔ ایس طرحاں دیاں ہور دی کئی غلہں۔ اوہنے کہا کہ چلو میں گھر جا کے کُچھ پُوجا پاٹھ کر آؤندا ہاں۔“

”پر اوہنوں استھیاں بارے دسن دی کیہ لوڑ سی۔“

”کیوں ایس وچ لکون والی کیہڑی گل اے۔“

”استھیاں دا مینوں کیہڑا فکر نہیں۔ پر مے تاں ایہہ کہنی آں کہ بچے اِجے

چھوٹے نے تے توں میرے نال نہیں جا رہیا۔“

”جے ایہہ کم پوری شردا تے دھارمک کریاواں نال کرنے تاں استھیاں لے

کے توں تے بچے ہی جاو۔ ودھ تو ودھ تہانوں ہفتہ لگو۔ رہی بچیاں نوں سنبھال

دی گل، ایہہ یارلائین دی ذمہ واری اے۔ اسدا توں فکر نہ کر۔“

”پے جے سچ چھڈیں تاں پتہ نہیں کیوں، انڈیا ول نوں جان دا سوچ کے ای

میرا کالجا بیٹھاں نوں بہہ جاندے۔ اُدھر بارے سوچدیاں مینوں کوئی اِنچھاتا بھے

ستاؤن لگ پندے۔“ پے ول ویکھدیاں اُر ملا ہُجھکیئے رون لگ پئی۔

"ایہہ تینوں ایویں وہم ہو رہے۔ نالے جدوں آپدے ماں، پیو دیاں استھیاں لے کے جا رہی ایں، تاں بھاوک ہونا قُدرتی اے۔" دو چار دناں دی دلیل بازی توں بعد اُر ملا من گئی۔ ایس وچکار پچے نے روہی اتے بوہی دے پاسپورٹ تیار کروا لائے سن۔ سبھ کچھ تیار ہون توں بعد اوہنے ایئر انڈیا فلائیٹ وچ فسٹ کلاس دیاں ٹکٹاں بک کروا دتیاں۔ ٹکٹاں مطابق اوہناں نے ہفتہ بھر انڈیا وچ گزار کے اگلے سوموار نوں واپس آ جانا سی۔ ایوار والے دن شام نوں دو گڈیاں ساریاں نوں لے کے ڈلس ایئرپورٹ پہنچ گئیاں۔ شام دے چھ بجے اُر ملا بچیاں سمیت ایئر انڈیا دے جہاز وچ بیٹھی سی۔ تھوڑی دیر بعد جہاز اُڈ گیا۔ پھاگھر نوں مُڑ آیا۔ اگلے دن شام جے اُر ملا دی کال آگئی کہ اوہ ٹھیک ٹھاک دلی پہنچ گئی۔ پچے نے رینٹل کار والیاں تو ہفتے بھر لئی کار اتے بچیاں نوں سنبھالنے لئی اک ہیلپر بک کروا دتا سی۔ ایہناں دنوں وچ ہی اُر ملا نے اپنے کجھ رشتیداراں نوں وی ملنا سی۔ اوس رات اُر ملا بچیاں سمیت اک ہوٹل وچ ٹھہری۔ سویرے اوہ تیار ہو کے اٹھ کُوو جے ہوٹل چوں چل پئی۔ ہیلپر بچیاں نوں سنبھالنے وچ مدد کر رہیا سی۔ دوپہر توں بعد اوہ ہر ڈوآر پہنچ گئی۔ گنگا کنارے جا کے اوہنے اپنے پاپے دے پرپوار دا خاندانی پنڈت لہہ لیا۔ پنڈت نے ساریاں رسماں نبھاؤندیاں استھیاں جل پرواہ کر دتیاں۔ اُنج تاں اُر ملا شام تک وہلی ہو گئی، پر پچے دی ہدایت سی کہ آج دی رات اوہ ہر ڈوآر وچ ہی گزارے۔ ایس لئی اُر ملا اوتھے ہی کسے ہوٹل وچ ٹھہر گئی۔ اُدھر پما ایس درمیان گھرے ہی سی۔ اوہ لگاتار فون اُپر رُجھیا ہو یا سی۔ کدے اوہ اُر ملا نوں کال کردا، تے کدے کدھرے ہو رہے۔ کدے اوہ اک کمرے وچ جاندا تے کدے

دوسرے وچ۔ کدے اُپر چلیا جاندا تے کدے بیسمنٹ وچ۔ تَرے پھر دے دا
 اودا چہرہ چننا گرسٹ سی۔ اوہ گھبرایا ہویا سی۔ دیر رات تک ابھی سلسلا چلدا رہیا۔
 سویر دے پنج کو دجے پے دے رون گراؤن نے سارے نوکراں نوں جگا
 دتا۔ اوہناں نے چھیتی دینے مینججورے نوں بلایا۔ اوہ وی دساں منٹاں وچ پہنچ
 گیا۔ فیر چھیتی ہی سبھ نوں پتہ چل گیا کہ اُرلا میڈم سڑک حادثے وچ چل سی۔
 مینججورے نے پے دی حالت دیکھدیاں اوس لئی ایبولنس کال کر دتی۔ گھر دے سارے
 نوکر لونگ روم وچ اکٹھے ہو گئے۔ مینججورے نوں دس رہیاسی،

"میڈم اُرلا روٹی تے بوٹی سمیت ہر دُور دے کدھرے نیڑے ہی گھم رہی
 سی۔ ڈرائیور توں علاوہ نال اک ہیلپر سی۔ اک تیز رفتار ٹرک کار دے اُپر جا
 چڑھا۔ میڈم اُرلا، ڈرائیور تے ہیلپر تھان تے ہی مارے گئے۔ ٹرک والا ٹرک بجا
 کے بھجن وچ کامیاب ہو گیا۔ اوہ جیویں کہندے اے نہ کہ جس کو راکھے
 ساعیں آل مار سکے نہ کوئے۔ روٹی اتے بوٹی نال وی اویں ہی کرشٹا واپریا۔
 ایکسیڈنٹ ہونڈیاں ہی اوہناں دیاں چہاراں اُچھل کے گڈی وچوں دُور، باہر جا
 ڈگیاں۔ دونوں نوں پُھل دی نہیں لگی۔"

مینججورے گل کر ہی رہیاسی کہ ایبولنس آگئی۔ اوہناں نے آؤندیا ہی پھٹا پھٹ پے
 نوں سنبھالیا۔ اوہنوں تُرت پُھرت آکسیجن دتی گئی۔ اوہ گھبراہٹ اتے لو بلڈ پریشر
 دی شکایت کر رہیاسی۔ اودا روندے دا بُرا حال سی۔ لگ رہیاسی کہ جیویں اوہنوں
 کوئی خاص ہوش نہ ہووے۔ اوہ بوندلیا ہویا سی۔ ایبولنس دے تُرن توں پہلاں
 اوہنے مینججورے نوں کول بلایا۔

”میں ایس ویلے بہت اپ سیٹ آں۔ میرا گھر برباد ہو گیا۔“

”سر ہوں سلا رکھو، پلیز۔“

”توں میری گل سُن۔ اسے ویلے توں انڈیا نوں چلا جا۔ او تھوں دا سارا کم

تینوں ہی سنبھالنا پوے۔ اُدوں نوں شاید میں بہتر ہو جاواں۔ او تھے جا کے توں مینوں

کنٹیکٹ کریں۔ فیر ویکھدے آں کہ اگے کیہ کرنے۔“ پے نے ہولی ہولی بولدیاں

مینجر نوں اوس دی ذمہ واری سمجھا دتی۔ ایبولنس پے نوں لے کے ہسپتال چلی

گئی۔

اگلے دن مینجر انڈیا پہنچ گیا۔ او تھے جا کے اوہنے سبندھت تھانے چوں

ایکیڈنٹ رپورٹ دی کاپی لئی۔ فیر اوہنے ہسپتال چوں اُرملا دا ڈیٹھ سر ٹیپھیکیٹ لیا۔

ایہہ دونوں چیزاں اتے اُرملا دا پاسپورٹ وغیرہ اوہنے امریکن انسیسی وچ جمال کروا

دتے۔ امریکن انسیسی نے آپنے ولوں اُرملا دا ڈیٹھ سر ٹیپھیکیٹ اشو کر کے اوہدے

حوالے کر دتا۔ روہی اتے بوہی اک ہسپتال وچ بھرتی سن۔ فیر، ملا آیا اُرملا دے

انتم سسکار دا۔ اُرملا دے انڈیا وچلے رشتے دار چاہوندے سن کہ اوہدا انتم سسکار

اوہدے جدی پنڈ وچ ہووے۔ سبھ دا سوچناں سی کہ ایس موقعے پے نوں ایہتھے

آؤنا چاہیدا ہے، پر پما کسے دی قیمت تے او تھے نہیں جانا چاہونداسی۔ ایس توں بچن

لئی اوہنے درد نال کراہوندے نے ہسپتال سرتے چک رکھیا سی۔ لیکن ڈاکٹر اں نوں

اوہدے چیک اپ چوں کجھ وی نہیں سی لہہ رہیا۔ ڈاکٹر ایس نوں صدمہ من رہے

سن۔ پے دے ہوش وچ آؤندیاں ہی اوہ اوہدے نیند دا انجیکشن لا دیندے سن۔

اُدھر انڈیا وچ پولیس، ان پچھاتے ڈرائیور تے کیس رجسٹر کرن توں سوائے کجھ نہ

کر سکی۔ اُرملہ دے رشتیداراں نے اوہدا انتم سسکار اوہدے جدی پنڈُ بچ کر دتا۔
 فیر مینبر نے بچیاں دیاں نکلناں کھریدیاں تے اوہناں نوں لے کے امریکہ مُڑ پیا۔
 جدوں پما ہسپتالوں گھر پہنچیا تاں اوہنے دیکھیا کہ دونو بچے بیبی چیاراں تے پئے
 سکھنیاں نزاراں نال ایدھر اُدھر دیکھ رہے سن۔ اوہ شاید ماں دی ممتا دے بھگھے
 سن۔ پما کیری اکھ نال بچیاں ول دیکھدا من وچ کُڑ آ،
 ’آپ تاں تَرگئی پر آہ پھابا میرے گل پاگئی۔‘

کُجھ دنوں بعد گھر دا اُداس ماحول ٹھیک ہون لگیا۔ پر بچے ماں بن جی نہیں
 لاؤندے سن۔ اوہناں لئی چنگی بھُل ٹائم بیبی سٹر رکھ دتی گئی۔ اوہ گھر ’بچ ہی رہ کے
 بچیاں نوں سنبھالنے لگی۔ لوکاں نے دیکھیا کہ پما وی ہُن ایس صدے ’چوں نکل آیا
 سی۔ ماحول ٹھیک ہون دیاں ہی اوہنے آپنا سارا دھیان سکائیلاک شاپنگ سینٹر نوں
 خریدن ول لا دتا۔ ہُن اوہنوں کوئی روکن ٹوکن والا وی نہیں سی۔ جیہڑی کوئی
 پراپرٹی دونوں میاں بیوی دے نام سی، اوہ اُرملہ دے مرن توں بعد اکلے پیسے دے
 نہیں چڑھ گئی سی۔ ہُن اوہنوں کُجھ خریدن جاں وچن لگیاں اُرملہ دے دسکھتاں دی
 ضرورت نہیں سی، اوہدے اکلے دے دستخط ہی چلنے سن۔ سبھ توں پہلاں اوہنے اُرملہ
 دی لائف انشورنس دا کلیم بھریا۔ کُجھ ہسپتالیاں بعد انشورنس کمپنی نے اوہنوں اک
 ملین دا چیک بھیج دتا۔ فیر اوہنے اُرملہ والا گھر، اوہدے گھنے اتے اوہدا ہور قیمتی سماں،
 سبھ کُجھ وچن دتا۔ ایس طرحاں اوس کول اک ملین ڈالر ہور آ گیا۔ ہُن سکائیلاک
 پلازا شاپنگ سینٹر خریدن واسطے اوہ کول ڈاؤن پینٹ کرن لئی ست کول ملین ڈالر تیار
 سی۔ گھٹدے پیسے پورے کرن لئی اوہنے اپنے گھر اُپر، ریسٹورنٹاں اتے ہور

پارپرٹیاں اُتے لون چک لیا۔ ایس طرحاں اوس کول ڈاؤن پیمنٹ دی ساری رقم تیار ہو گئی۔ آخر اوہ دن وی آگیا جدوں پما شاپنگ سینٹر دے مالک نال بروکر سمیت وکیل دے دفتر وچ بیٹھا سی۔ ڈیل ہوئی، پیپر ورک ہو گیا۔ پے دے وکیل نے پے دوارا جہاں کراؤنی ڈاؤن پیمنٹ اتے بینک توں ملے لون سمیت بتی ملین دا چیک دوجی پارٹی نوں پھڑا دتا۔ پما سکائیلاک پلازا شاپنگ سینٹر دا مالک بن گیا۔ ایہہ اوس دی زندگی دا حسین دن سی۔ اج اوہ ساؤتھ ایسٹ واشنگٹن ڈی سی دے سبھ توں وڈے شاپنگ سینٹر دا مالک سی۔ پے دی سکیم سی کہ ایس پلازے تے کجھ خرچ کر کے اسدا منہ مہاندرا بدلیا جاوے۔ ایس منتولئی اوہنے ایس پلازے اُپر لون چک کے کم شروع کروا دتا۔ دناں وچ ہی پلازے دی نہار بدل گئی۔ نہن پما سوچدا سی کہ ہولی ہولی ایس پلازے نوں اُپر چک کے ایس دی گڈول ہور ودھائی جاوے۔ گڈول ودھی توں ایس ورگا اک ہور پلازا خریدیا جاوے۔ فیراک توں دو تے دو توں چار۔ ایس طرحاں ہولی ہولی اوہ ساری ڈیسی دا مالک بن جاویگا۔ سارا دن اوہدے من وچ ایہی گل گھمدی رہندی سی کہ اوہ کس تراں ڈیسی دا سبھ توں امیر ویکتی بنے۔ این سی آر سی پھیڈرل گورنمنٹ دی مدد نال ڈیسی گورنمنٹ دوارا تیار کیتی اک ایجنسی سی۔ اُدوں ڈیسی دے رہائشی ایریے خاص کر کے ساؤتھ ایسٹ اتے نارٹھ ایسٹ اجیے ایریے سن جتھوں دالونگ سٹیٹنڈرڈ بہت ماڑا سی۔ ایہتھے سڑکاں دی حالت چنگی نہیں سی۔ ہور دفتری عمارتاں، شاپنگ مال اتے ساپنگ پلازے وغیرہ وی کھستی حالت وچ سن۔ این سی آر سی داکھ کم ایہہ سی کہ اوہ ڈیسی شہر نوں سوہنا بناوے۔ عام طور تے ایہہ ایجنسی پُرانے شاپنگ پلازے خرید کے اوہناں نوں ڈھاہ

کے اوہناں دی تھاتے ماڈرن بلڈنگاں بناؤندی سی۔ جس پلازے نوں اسنے اکوارٹر کرنا ہوندا اوہنوں سال پہلاں چٹھی بھیج دیندی سی کہ اج توں بعد پلازے دے کسے سٹور دی لیز رینو نہیں کرنی۔ پما اے سکائیلارک پلازا دی مرمت توں بعد نویں سائین وغیرہ ہی لگا رہیاسی جدو اوہنوں این سی آر سی دی چٹھی ملی۔ اوہنوں ہتھیاں پیراں دی پے گئی۔ اوہ بھجیا بھجیا اپنے وکیل کول گیا۔ چٹھی پڑیاں وکیل نے ہتھ جھٹک دتے، "پما جی ایہہ ڈیسی گورمنٹ دا فیصلہ اے۔ ایس وچ کوئی کٹھج نہیں کر سکدا۔"

"پر ایہہ کرنا کیہ چاہوندے اے؟"

"ایہہ تہاڈے کولوں وازب مل تے پلازا خرید کے پہلاں ایس نوں ڈیسی گورمنٹ دی پراپرٹی بناؤنگے، فیر ایس نوں ڈھاہ کے ایس دی ڈویلپمنٹ کرن گے۔"

"پر آپاں ایس دی کوئی رٹ وغیرہ کریئے۔"

"نہیں ایہہ ممکن نہیں۔ تہاڈے کول ایہہ حکم منن توں بناں کوئی چارہ نہیں۔"

"میرے تاں ادھے کرائیداراں دے سٹوراں دیاں لیزز اگلے مہینے ختم ہو رہیاں نیں۔ این سی آر سی کہندی اے کہ کسے دی لیز نہیں ودھائوئی۔"

"ایہہ گل تہانوں مٹی پو پما جی۔ اگر تئیں کسے دی لیز ودھائی تاں تئیں قانون توڑ رہے ہووگے۔"

"جدوں ادھا پلازا خالی ہو گیا تاں کمائی دا سادھن بند ہو جو۔ فیر میں کشتاں کیویں دیؤں؟"

”میں تہانوں سدھی تے آخری رائے دیاواں۔ تئیں جنی چھیتی ہو سکدے
 پلازا این سی آر سی نوں وچ کے سُرکھر و ہووو۔ کیونکہ اخیر ’ج قنونن طور تے پلازا
 ایہناں نے لے ہی لینے۔ فیر کیوں ایویں نقصان جھلو۔“

”کی اوہ پلازے دی مارکٹ قیمت دے انوسار پیے دیگے؟“
 ”نہیں، اوہ اپنے حساب نال قیمت تے کردے نے۔ مارکٹ گڈول کر کے
 تاں پلازے دی قیمت بہت زیادہ وی ہو سکدی اے۔“
 ”اچھا! ایہہ گل اے۔“ پے دا من خراب ہو گیا۔

”تاں ہی تاں کہنا کہ جو کچھ وی ملدے، لے لو۔ بعد وچ کدھرے ہور
 بزنس چلا لیو۔ جے چاہئے اوں تاں بھاریں دو چار دن اڈیک کر لو۔ پر ہوو اخیر تے
 اوہی جو کچھ میں دیسے۔“
 ”نہیں جی سوچنا کیہ اے۔ جے اگے کچھ ایہی کچھ کرنے تاں ہُنے کاروائی
 شروع کر دیو۔“

اس دے بعد پے نے وکیل نال دو تن میسٹنگاں ہور کیتیاں۔ فیر وکیل نے
 این سی آر سی نال گل چلا چلی۔ مہینے دے وچ ہی فیصلہ ہو گیا۔ پے نے
 سکاٹیلارک پلازا این سی آر سی دے حوالے کر دتا۔ پلازے دی قیمت اوہنوں
 تقریباً پنچھی کوملین ملی۔ انا تاں بینک دالون ہی سی۔ سو ایہہ سارا پیسہ بینک دے
 کھاتے وچ چلا گیا۔ کُجھ ہی مہینیاں وچ پے دا تقریباً اٹھ ملین ڈالر ڈب گیا۔ پما
 خالی ہتھ گھر مڑ آیا۔ بہت دن اوہ گھروں باہر نہ نکلیا۔ سونے تے پیا سارا دن اوہ
 اینے وڈے گھاٹے بارے سوچدا رہندا۔ اوہدے کئی بچیاں دی آواز پیندی تاں

اودھے من و بچ اُرملا دے خیال آؤن لگ پیندے، اُرملا دے میری زندگی و بچ
 آؤن نال کیہ فرق پیا۔ کُجھ وی نہیں، جنا پیسہ اودھے آؤن نال اکٹھا ہو یا سی اوہ
 پلاں و بچ ای اڈ گیا۔ فیر کیہ فائدہ ہو یا اینے پاڑ ویلن دا۔ سگوں جاندی جاندی، آہ
 بلونگڑے جے میری جھولی پاگئی۔ پُما کول پئے بچیاں ول دھیان ماردا۔
 آخر اوہ سنبھلیا۔ باہر اندر جان آؤن لگیا۔ اوہ سوچن لگیا کہ جو گیا سو گیا پر
 کیوں نہ رہندے نوں سنبھالیا جاوے۔ ہولی ہولی اوہ ریٹورنٹاں دے کم تے جان
 لگیا۔ ایس طرحاں اک دن اوہ کوہ نور ریٹورنٹ تے گیا تاں مینیجر آپنی مُشکل لے
 بیٹھا۔

”سر ساریاں پیمنٹز ڈیو ہونیاں پایاں نیں۔“

”اوہ کیہڑیاں؟“

”جیہڑا لون، سکائیلارک پلازا لین ویلے چکھیا سی، اُسدیاں۔“

”اوہ پے کیوں نہیں ہو رہیاں؟“

”بزنس سلوا ہو گیا جی۔ ریٹورنٹ تاں آپدا خرچہ ہی مساں چکدے نے۔“

”مینیجر صاحب اوہ پیمنٹز تاں دینیاں ہی پینیاں نیں۔ کُجھ وی کر کے اوہ

بھیجیو۔“

”سر مُشکل تاں ابھی اے۔ کسے پاسیوں کوئی مدد نہیں مل رہی۔“

”اچھا حالت اتھوں تک خراب ہو گئے۔“

پما سوچیں پے گیا۔ اوہ ایس نلے دا حل لبھن لگیا۔ اوہدا خیال آپدے پُرانے

دھندیاں ول گیا۔ کافی پہلاں جو اوہ مانوی تسکری دا کم کردا ہوندا سی اوہ اوس

بارے سوچن لگیا۔ اُدوں دے لنکاں بارے سوچدیاں اوہنوں دلی دا اک ایجنٹ یاد آ گیا۔ اوہنے ڈائری کڈھی تے اوہدا فون لہہ لیا۔ اوس نال گل کرن دی منشا نال اوہنے اوہنوں فون ملا لیا۔

”اج کل کتھے اڈا جمایا ہوئے اے؟“ دلی والا ایجنٹ پچھ رہیاسی۔

”میں تاں تھائیلینڈ بیٹھاں توں آپنا دس؟“

”میں نیپال ’بچ رہ کے آپنا کم چلایا ہویا۔“

”ہور سنا کوئی نویں تازی۔ میرا مطلب کوئی نویں گیم۔“

”اج کل بڑی ودھی سیٹنگ کر رکھی اے۔ کنیڈا، امریکہ دا کوئی پُرزہ ہے تاں دس؟“

”پُرزے تاں ہتھیرے اے۔ توں ذرا اُٹھل کے گل کر۔“

”اوہ ایوں ایں پھر، میں لینا پندرہاں ہزار امریکن ڈالر اک پیس مگر۔ تے توں

آپدے جنے مرضی جوڑ لئیں۔“

”پر راہ کیہڑے؟“

”راہ.... راہ توں توں کیہ لینے۔“

”پوری جانکاری بناں میں بھائیوالی نی پاؤنی۔“ پما پورا بھیت کڈھنا چاہو ہندا سی۔

”چنگا سُن پھر۔ دلیوں میں بندیاں نوں فزی لیکے جانا۔ پھزی دا تینوں پتہ ای

اے کہ اوتھے تاں کوئی وی جا سکدے۔ میری ساری سیٹنگ اوتھے ای اے۔

”اوتھوں میں بندیاں نوں کنیڈا دل تور دنا۔“

”توں میرے دس بندے ہُنے ایں گنتی ’بچ رکھ لے۔“

”جیویں تیرا تھم۔ پر اگانہہ نوں مینوں دوسرے فون تے کال کریں۔“
 ”ٹھیک اے۔“ پے نے اوہدا نواں فون نمبر لکھ کے فون کٹ دتا۔
 ’چلو کچھ پیسیاں دا پر بندھ تاں ہويا۔ اپنے آپ نال گل کردے پے نے
 مینیجر نوں آواز ماری۔

”ورما جی، اپنے اوس ٹیکسی ڈرائیور منوج نوں کہہ کے ایئر پورٹ تے گل گھما
 دیو کہ امریکہ کنیڈا بندے آرہے نے۔ کھ لیجنٹ وی اوسے نوں رکھو۔“
 ”ٹھیک اے سر۔ پر باہر تہانوں کوئی ملن آئیے۔“
 ”مینوں ایس ویلے کون ملن آئیے؟“
 ”جی کوئی کڑی اے۔“
 ”ہیں! کڑی۔ چلو سمجھو اندر۔“

”پما جی ست سری اکال۔“ اگلے پل ہی پے دے ساہمنے رمی کھڑی سی۔
 ”اوہ رمی تھیں! آؤ بیٹھو۔“ پے نے کھڑے ہوندیاں رمی نوں ساہمنی گُرسی
 تے بٹھا لیا۔

”میں تہاڈے گھر وی گئی سی۔ او تھوں ای پتہ لگیا کہ تھیں کم تے ہوو وگے۔
 مینوں تہاڈی وائیف بارے سُن کے بہت افسوس ہويا۔“
 ”کی کیتا جاسکدے جی۔ جو اُپر والے نوں منظور۔“
 ”بہت درد تاں اوہناں معصوم بچیاں نوں ویکھ کے ہوندے، جنہاں نوں فُدرت
 نے پتہ نہیں کیہڑی گل دی سزا دے دتی۔“ رمی نے نیکپن نال ہنجو پونجھے۔
 پے دا چہرہ وی اُداس دسن لگیا۔

”میں تاں اصل ’بچ تہاڈا دھنواد کرن آئی ہاں۔“ رمی اصلی گل تے آگئی۔

”اوہ کاہدے لئی؟“

”ٹسیں اگر کھدیپ بارے مینوں موقعے سر سُچیت نہ کیتا ہوندا تاں میں اوس

ویاہ دے چکر و بچ بڑی کسوتی پھس چکی ہوندی۔“

”چلو جی انا کو تاں بندے دا فرض بند اوی اے۔“ پے نے ایکٹنگ کیتی۔

”تہاڈا بہت بہت دھنواد۔ تہاڈی دسی ہر گل سو پر سینٹ سچی نکلی۔ میری تاں

زندگی بچ گئی۔ تہاڈا اوہ احسان میں زندگی بھر نہیں بھل سکدی۔“

”چلو چھڈو ایس گل نوں۔ دسو کیہ کھاؤ پیوگے؟“

”نہیں جی ایس ویلے میں کاہلی ’بچ آں۔ پر اک ہور بینتی اے۔“

”دسو؟“

”جیکر ٹسیں اجازت دیو، تاں میں کدے کدے تہاڈے بچیاں نوں مل سکدی

آں؟ دیکھدیاں اوی مینوں تاں اوہناں نال بہت زیادہ لگاؤ ہو گیا۔“

”اوہ شوار! جدوں مرضی۔ رمی، اوہ تہاڈا آپنا گھر اے۔“ پما من ’بچ ہسیا۔

”ٹسیں فیہ ایس بابت بیبی سٹر نوں کہہ دیو۔“

”اوہدا کوئی فکر نہ کرو۔ جدوں مرضی آؤ جاؤ۔“

”اچھا جی فیہ ہن اجازت دیو۔“ رمی اٹھ کے باہر نکل گئی۔

”ایہہ ڈسیری انب وی چوپن کھنوں ہی رسیا پھر دے۔“ رمی دے باہر

جاندیاں ہی پے نے بلاں تے جیبھ پھیری۔

اج روی تے کلدیپ تقریباً دو مہینے بعد ملے سن۔ ایس توں پہلاں اوہ اوس دن اکٹھے ہوئے سن جس دن رمی گوردوارے نہیں پہنچی سی تے کلدیپ دا اوس نال ویاہ کرواؤن دا پروگرام ادھورا ہی رہ گیا سی۔ اوس توں بعد ایہناں چاراں پنجواں دوستاں دی ہی ملاقات نہیں ہوئی سی۔ سارے جنے اکٹھے مل بیٹھن دے منتو نال ہی روی اتے کلدیپ اوکوڈ اپارٹمنٹس نوں چل پئے۔ اگانہہ اپارٹمنٹ ’ج پینچ کے ادھناں ویکھیا کہ رانا اکلا گیلری ’ج بیٹھا بیڑ پی رہیاسی۔

”رانا اج تاں کچھ کوئی خاص ای گل اے۔“ اوہنوں اکلے نوں بیڑ پیندے

نوں ویکھ کے روی حیران ہو یا۔

”ہوں....۔“

”کچھ دس وی یار۔“

”کی دساں! کچھ انڈیا ’ج رہندے گھر والے وی ٹک کے نہیں بیٹھن

دیندے۔“

”پر ہو یا کیہ اے؟“

”کچھ دیر پہلاں میری بھین دی میرج ہو کے ہٹی اے۔ میرے گھر دیاں نے

ویاہ توں پہلاں بھین دے سہرے پر یوار والیاں نوں کہہ دتا کہ ساڈا منڈا امریکہ

رہندے۔ نال ای ایہہ پھلکری مار دتی کہ گڑی نے چھیتی امریکہ چلی جانے۔

مُنڈے والیاں نے وی ایہی سمجھیا کہ ویاہ توں بعد کُڑی دے نال ای ساڈا مُنڈا امریکہ پہنچ جو۔“

”اچھا؟“

”اچھا کی، ہُن اگلے کہندے اے کہ اسیں تاں تھوڈی کُڑی دا رشتہ ہی ایس کر کے لیا سی بی ساڈا مُنڈا امریکہ چلیا جاؤ تے ہُن مُنڈے نوں امریکہ لے کے جاؤ۔“

”پر ایوں اوہ کیوں آسکدے اے۔“

”ایہی گل میں گھر دیاں نوں کہی سی۔ پر اوہناں دے کدوں کوئی گل سمجھ ’جج آؤندی اے۔ اوہ تاں کہندے کہ جو ہونا سی اوہ تاں ہُن ہو گیا۔ پر اگر مُنڈے نوں امریکہ نہ لے کے گئے تاں ایہہ رشتہ کھٹاس ’جج پیجو۔“

”کھٹاس و جج؟“

”سدھی جیہی گل اے یار۔ اگلے کُڑی نوں چھڈ دینگے۔“

”ایہہ تاں بہت کم خراب ہو یا۔ فیر توں کیہ سوچے؟“

”سوچنا کیہ اے۔ کوئی نہ کوئی ہولا تاں ہُن پھکنا ای پو۔“

”مطلب؟“

”مطلب ایہہ کہ مُنڈے نوں کسے نہ کسے طریقے ایہتھے لیاؤنا پو۔ جدوں

مُنڈے دے لیاؤن دا انتظام کراں گے تاں نال ای بھین دا وی کچھ کرنا پو۔“

”کیوں بنو ایہہ سبھ؟“

”میں تاں سوچ لیا جو سوچنا سی۔ آخر بھین دی زندگی دا سوال اے۔ میں کسے ایجنٹ نوں لہہ رہیاں، جیہڑا کہ اوہناں نوں کسے چٹھے سدھے رستے ایتھے لے آوے۔“

”تیری گل ٹھیک اے رانے۔ بھین بھراواں لئی بندے نوں بہت کچھ کرنا پیندے۔“

رانا تے روی گل کر رہے سن تاں کلدیپ اوہناں دیاں گل گہوئن رہیا سی۔ وچ دی روی نے کلدیپ ول دیکھیا تے فیر رانے نال گل توری۔

”رانا جدوں توں آپنی انی وڈی گل شعر کر لئی تاں میں وی تینوں کچھ دسنا چاہنا۔“

”اوہ کیہ؟“

”تینوں پتہ ای اے کہ کلدیپ دا وی کوئی کم سرے نہیں چڑھیا۔ ایہہ وی وچ وچالے ای لکدا پھر دے۔ اسدا وی کسے پاسے نونہہ پوچاں نہیں اڑ رہیا۔“

”پھر؟“

”میرے کول وی تاں ایہی راہ پیجی کہ آپنی گھر والی تے جو آکاں نوں کسے ایجنٹ راہیں لیاواں۔ کیونکہ میرا ہن کچھ بندا دسدا نہیں تے اوہناں دے آون دا ہو ر کوئی راہ نہیں۔“

”گل تاں تیری صحیح اے۔ پر کوئی ڈھنگ دا ایجنٹ ملے تاں ای ٹھیک اے۔ کیونکہ زنانی دا ایجنٹاں راہیں آونا تینوں پتہ ای کہ کافی اوکھا ہو جاندا۔ ویسے

تاں....“ گل کردا کردا رانا رُک گیا کیونکہ اُدوں ہی کرما دروازہ کھول کے اندر آیا۔

”کیویں کر میاں توں سند یہاں ای آ گیا۔“

”کیویں تہانوں نہیں کُچھ پتہ؟“ کرے نے حیرانی نال ساریاں ول دیکھیا۔

”پتہ! پر پتہ کس گل دا؟“

”رات بلوٹاپ ٹیکسی والے دل شاد دے گولی مارتی۔“

”کنے؟“ تنوں اکٹھے ہی بولے۔

”کسے کالے نے۔“

”ایہہ تاں لُٹ کھوہ دا معاملہ لگدے۔“

”نہیں ایہہ لُٹ دا معاملہ نہیں ہے۔“ کرے نے نہینہہ وچ سر ماریا۔

”کیوں؟ میرا مطلب توں اینے داعوے نال کیویں کہہ سکدیں؟“

”کیونکہ دل شاد بیان دے گیا۔“

”اچھا! اس

”ہاں، کالا اوہنے ایئرپورٹ توں چُکیا سی۔ شوٹلینڈ پارکوے توں سچے ہتھ نیلر

روڈ ول مُڑیئے تاں اوہتھے سٹاپ سائین آؤندے۔ دلداش نے گڈی جیوں ایں

ایس سٹاپ سائین تے روکی تاں کالا گولی مار کے بھج گیا۔ ہسپتال جا کے دل شاد چار

پنچ گھنٹے جیوندی رہیا۔ پر اخیر پنچ نہیں سکیا۔“

”پھر! بیان اوہنے کیہ دتا؟“

”دل شاد بارے تاں تہانوں پتہ ای اے کہ اوہ داڑی ودھا کے تے مچھاں کٹ کے رکھدا سی۔ کالا سارے راہ اوہنوں ایہی گاہلاں دیندا گیا کہ تئیں اوس لادن دے چیلے اول۔ تئیں امریکہ نوں تباہ کرنا چاہوندے اول۔ پہلاں تاں صرف گاہلاں ہی دے رہیا سی۔ پر اوتھے جا کے جدوں دل شاد نے گڈی ذرا گُو روکی تاں اوہدے گولی مار کے بھج گیا۔“

”ایہہ کالے کئی واری ایویں ہور ای بہانہ بنا دیندے اے کہ تئیں اتوادی اول، تئیں فلانے اول۔ اصل وچ ایہناں دا مقصد لُٹنا ای ہوندے۔ اجیہا ایہہ پُولیس نوں گمراہ کرن لئی کردے اے۔“

”پر لُٹیاں تاں اوہنے ہے ای نہیں۔“

”اوتے بھراوا، ایہہ تاں کئی واری کرائے دے دس ڈالر بچاؤن لئی ای بندہ مار دیندے نے۔“

”ہو سکدے ایوں ہی ہووے۔ پر ایہہ لادن کون ایس؟“

”اسدا پورا نہیں اُساما بن لادین ایس۔ افغانستان دی جنگ ویلے کہندے ایہہ امریکہ ولوں لڑدا ہوندا سی۔ پر ہُن امریکہ دے ورودھ ہو گیا۔ آہ کچھ جے افریقہ دے کئی ٹکاں وچلیاں امریکن انبیسیاں اتے اک امریکی سمندری بیڑے ایں ایس کولز اُپر حملے اسے دے گروپ نے کیتے اے، جیہناں وچ سینکڑے لوک مارے گئے۔ اسدی اُل قاعدہ نہیں دی اتوادی جتھیندی اے۔“

”ایہہ جیہڑے آئے دن اتوادی گروپ بنی جاندے اے نہ ایہہ کسے دن وڈا پیگا پاؤن گے۔“

”اس مسئلے دا فیر کیہ حل اے؟“

”حل تاں امریکہ ای کر سکدے۔“

”امریکہ کیہ حل کر سکدے؟“

”سبھ توں پہلاں ایہہ ازرائل نوں نتھ پاوے، جس نے کہ وچارے
فلسطینیوں دا جیونا ڈبھر کیتا ہوئے اے۔ جدوں تک امریکہ، ازرائل دی بے لوڑی
مدد نہیں بند کردا، اُدوں تک کسے نلے دا حل سنبھو نہیں۔“

”اوئے یار بھین مروے ازرائل، پر وچارا دل شاد بندہ بہت ودھیا سی۔“
کرما وچکاروں ہی بولیا۔

”کر میاں گل تاں تیری ٹھیک اے۔ ودھیا تاں سی، پر ہن کیہ کیتا جاوے۔“
”بہت ماڑا کم ہو یا یار۔“

”کر میاں، دل شاد والی گل دا پتہ تاں سویرے ای لگ گیا ہوؤ۔ پر توں فیر
ہن تک کتھے رہیا؟“

”میںوں یار اوس منوج نے ملن دا ٹائم دتا ہو یا سی۔“
”کیویں فیر مل گیا اوہ؟“ منوج دا نہیں آؤن تے رانے نوں اوس بارے سُنن
دی اُگستا ہوئی۔

”مل چھڈ اوہ تاں بھجیا آیا۔“

”کی کہند فیر اوہ؟“ رانے نوں پتہ سی کہ کرما اپنے بھرا نوں ایہتھے منگواؤن لئی
کافی دیر دا منوج مگر پیا ہو یا سی تے منوج دے تار ٹریول بھنٹاں نال جڑے ہوئے
سن۔ اوس راہیں غیر قنونی ڈھنگ نال بہت بندے آچکے سن۔

”اوہ کہندا کہ میرے ولوں تاں ہری جھنڈی اے۔ جنے مرضی بندے
آجو۔“

”اچھا! اس منوج دی ہری جھنڈی والی گل سُن کے رانے دا چت خوش ہو گیا۔
اُدھر کُدیپ دے وی کُکلتاڑی جیہی ہوئی۔“

”دیکھو! آپنی تتاں دی اکو ای پراہلم ایں۔ جے مائیں ڈنہ کروں تاں مے
ساں جھے طور تے گل کراں؟“ رانے نے ساریاں نوں کول بٹھالیا۔

”دیکھ بئی کر مے، گل ایہہ اے کہ میں آپنی بھین تے بھنویئے نوں لیاؤن،
توں اپنے بھرا دا کوئی پر بندھ کرنے اتے کُدیپ نے وی آپدا پریوار لیاؤن دا
پروگرام بنا لیا۔“

”ٹھیک اے پھر، آپاں اکو ای کشتی دے سوار آں۔ مل کے چلاں گے تاں
آپنا ہی فائدہ اے۔“

”چلو رانا جی ٹھیک اے، تئیں ساریاں ولوں گل چلاؤ۔“

پھر رانے دی ایس گل لئی ذمہ واری لگ گئی۔ اوہنے منوج نال گل کیتی۔ منوج
دا کہنا سی کہ اوہدا کم بندے نوں کنیڈا دے وینکوور ایئر پورٹ توں باہر کڈھن تک
دا ہے۔ پہلاں اوہ چالی ہزار اک جنے دے منگدا سی۔ پر جدوں رانے نے دیا کہ
آؤن والے چار پنچ جنے نے تاں اوہنے ریٹ گھٹا کے تیہہ ہزار ڈالر اک جنے مگر کر
دتا۔ رانا سمجھدا سی کہ ایسے وچ ایہہ کم ماڑا نہیں۔ اُنج اوہنوں پتہ سی کہ اگانہہ
بندیاں نوں امریکہ لیاؤن لئی فیر کنیڈا توں بارڈر لنگھاؤنا پویگا۔ رانے اتے کر مے کول
تاں پیسے ہیگے سی پر کُدیپ کول پورے پیسیاں دا انتظام نہیں سی۔ اوہنوں جو ورک

پر مٹ ملیا سی اوہ تاں بہت پہلاں اکسپائر ہو چکیا سی۔ ورک پر مٹ نہ رہیا تاں ٹیکسی
 دا لائسنس وی کھس گیا۔ ٹیکسی دا کم تاں اوہنے سال بھر وچ ہی بہت کیتا سی۔ پر
 کجھ تاں اوہدا ایہتھے ہی بڑا خرچ ہو رہیا سی تے نال ہی اوہنوں انڈیا وی پیسے بھیجنے
 پیندے سن۔ ایس کر کے پیسیاں ولوں اوہدا ہتھ تنگ ہی سی۔ اج کل اوہ ڈیسی دی
 بناں کسے لائسنس دے ٹیکسی چلاؤندا سی۔ اجیہے ہو رہت بہت دیسی بندے ڈیسی 'وچ غیر
 قنونی ڈھنگ نال ٹیکسی چلاؤندے سن، جناں کول کہ کوئی پیپر وغیرہ نہیں سن۔ ایہہ
 بندے رات نوں نوں س وجے کم شروع کردے تے سویر دے پنج وجے تک لگے
 رہندے سن۔ ایس ویلے پولیس دا دباؤ بہتتا نہیں ہوندا سی، ایس کر کے چینگ گھٹ
 ہوندی سی۔ جے کوئی پھڑیا وی جاندا تاں پولیس والے پنجاہ ڈالر جرمانہ لے کے چھڈ
 دیندے سن۔ بہوتے بندیاں دے ایہہ کم چنگا راس آیا سی۔ کلدیپ دا کم وی چنگا
 چلی جاندا سی۔ پر لمبجناں راہیں پیسے خرچ کے تن پروارک میمبراں نوں امریکہ
 لیاؤنا، اوہدے وس دا روگ نہیں سی۔ اُنچ منوج نال گل ہوندا ہی اوہنے جسمیت
 نوں سنیہا بھیج دتا سی کہ اوہ بچیاں سمیت امریکہ آؤن نوں تیار رہے۔ پر جسمیت
 دے ایہہ گل من وچ نہیں آ رہی سی۔ اوہدا آپنا ترک سی۔ اوہ کلدیپ نوں
 پچھدی سی، "جدوں تئیں آپ ای پکے نہیں ہوئے تاں سانوں کیوں بلا لوں
 گے؟"

"توں ایس گل دا کھہڑا چھڈ، جیویں میں کہنا اوویں کر۔"

"کیہ سانوں وی تہاڈے وانگوں ہی آؤنا پو؟"

"میں کہے نہ کہ توں ایہناں گل دا فکر نہ کر۔ توں پاسپورٹ وغیرہ تیار رکھ۔"

”پاسپورٹ تاں ساڈے تیار ای نیں۔“

”بس تیار رہ۔ میرا سُنیہا آؤن تے کھڑے پیر ای تڑپینے۔“ کلدیپ نے جسمیت نوں پکی ہدایت کر دی۔ اوہ نہیں چاہوئدا سی کہ موقع آؤن تے کوئی دیری ہووے۔ فیر جسمیت نے وی تیاری کھچ دی۔ لگ تاں اوہنوں ایہی رہیاسی کہ کسے پُٹھے سدھے ڈھنگ نال ہی جانا پُوگا۔ پرفیر اوہنوں ویوگ دی کھچ جیہی پئی تے اوہ بناں کجھ سوچیاں تیار ہون لگی۔ ایدھر منوج نے اک پاسپورٹ مگر ادھے پیسے لے کے پاسپورٹ دلی کسے خاص بندے کول پُہنچاؤن دا سُنیہا دے دتا۔ رانے اتے کرے نے اوہ حساب پیسے دے دتے۔ پرفیر کلدیپ دا پیسیاں دا پربندھ نہیں سی ہو رہیا۔ اوہنے دو جنیاں دے پیسے ایدھروں اُدھروں پھڑ کے تے قرضہ لے کے مسان پُورے کیتے۔ منوج نے آخری تاریخ دتی ہوئی سی۔ کلدیپ نے روی نال لگ کے ہور پیسے اکٹھے کرن دی کوشش کیتی۔ پرتیسرے پاسپورٹ لئی پیسیاں دا پربندھ نہ ہو سکیا۔ اخیر کلدیپ نے منوج نوں آپنی گھر والی تے بیٹی دے پاسپورٹاں دے پیسے دے دتے۔ اودا بیٹا بنی رہ گیا سی۔ ایس پچھوں اوہنے انڈیا نوں کال کیتی۔

”جسمیت، میں کہنا کہ بیٹی دا اچے رہن دنے آں۔ ایہہ تاں اچے بہت چھوٹا اے۔“ کلدیپ نے بہانے جھے نال گل کیتی۔ سدھا تاں اوہ کہہ نہیں سکدا سی کہ اوس کول بیٹی لئی پیسے تیار نہیں۔

”کیہ مطلب؟“ جسمیت تڑبھکی۔

”مطلب ایہہ کہ توں تے بیٹی آ جاؤ۔ بیٹی نوں پچھوں بے بے سانجھ لو۔“

”میری گل سُن لو کن کھول کے....۔“

”کیہ؟“

”میں بنٹی بناں گھروں پیر وی نہیں پٹناں۔“

کُلدیپ نوں کوئی گل نہ آوڑی۔

”میرے کول ہوندیاں تاں کوئی میرے جو آکاں نوں ڈیلاں وٹے نہیں

سیاندا۔ میتھوں پچھوں اپہناں نوں کس نے پچھنے۔“

”جسمیت توں میری گل تاں سُن۔“

”نہیں! میں نہیں تہاڈی کوئی گل سُننی۔ کیونکہ تئیں ایوں ای لیلے پیے کر کے

اگلے نوں مناؤندے ہُنے اوں۔ سو ہتھ رسا سرے تے گنڈھ۔ میں بنٹی نوں چھڈ کے

کتے نہیں جانا۔“ ایس پچھوں جسمیت نے فون کٹ دتا۔ پر اوہدے کالجے ’ج ڈوبو

پینے شروع ہو گئے سن۔ اوہنوں لگدا سی کہ کُلدیپ نے جیہڑی ایہہ بنٹی نوں نال نہ

لیاؤن دی گل چھیڑی اے اسدا کوئی نہ کوئی کارن تاں ہوو ہی۔

”میں تاں پُت نوں اک پل لئی اکھاں توں اوہلے نہیں ہون دے سکدی۔

ایہہ پتہ نہیں کنیاں کولنیاں جدائیاں پین لگیاں نے۔“ آپنے آپ نال گل کردی

جسمیت رون لگی۔ ایسے نوں نکے جسے بنٹی نے آ کے اوہدا پلہ کھچیا۔

”مئی، آپاں میکا داں وواں گے۔“ بنٹی دی توتلی آواز سُن کے جسمیت دے

کالجے ’ج رُگ بھریا گیا تے اوہنے بنٹی نوں چک کے بگل وچ لے لیا۔ شام ویلے فیر

کُلدیپ دا فون آ گیا۔

”کی سوچیا پھر؟“ اوہ جسمیت نوں پچھ رہیاسی۔

”میں تاں جو سوچیا سی اوہ سویرے ای دس دتا سی۔“

"دیکھ جسمیت، توں میری گل دھیان نال سنس

اگوں کوئی آواز نہ آئی۔

"میں کیہڑا چاہوندا نہیں کہ میرے جو آک میرے کول ہوں۔ میرا کیہڑا جی

کردے بھورا بھر جو آک نوں اکلیاں چھڈن لئی...." اگے کلدیپ دا گچ بھر آیا۔

تھوڑا سنبھل کے اوہ فیر بولن لگیا۔

"مینوں ای پتے کہ مٹی 'چ مٹی بنے نے تے وچھوڑے دی اگ 'چ

جھلسدے نے، ایسے سال میں کیوں گزارے اے۔ بچے دی ایڈی کوئی گل نہیں۔

بچے دے آؤن دے تاں ہور وی بڑے ڈھنگ ہو سکدے نے، پر تہاڑے لئی

ایہہ آخری موقع اے۔ جاں تاں ہن، تے جاں فیر کدے دی نہیں۔ میں وی اکثر

انسان آں۔ دسولے کڈاتے ٹھوکر اں کھاندا تھک چکیاں۔ میں جو کہنا سی کہہ دتا۔

جے توں میری مجبوری سمجھدی ایں تاں جتھے میں دسیے، سویرے اوتھے تیرا تے

بٹی دا پاسپورٹ پہنچدا کر دیوں۔"

کلدیپ نے فون کٹ دتا تے جسمیت مناں مونہیں بھارتھلے دب گئی۔ اگلے

دن اوہنے ماں دھی دے پاسپورٹ کلدیپ دی دسی جگاتے پہنچدے کر دتے۔ آپ

اوہ جو آکاں نوں لے کے پیکے گھر آگئی۔ اوتھے آکے اوہ ماں دی دکھی 'چ سر

دے کے روندی رہی۔ ماں نے ہتھیرے دلا سے دتے پر اوہدے کالے 'چ کھوہ

پینو نہ ہئی۔ اخیر اوہناں نوں دلی پہنچن دا سُنہیا آگیا۔ بٹی تے جسمیت دی ریسو

ریس بٹی وی تیار ہو گیا۔

”مئی، آپاں میکا داں واں گے نہ؟“ بنٹی دی گل سُن کے جسمیت نے بھُب نکدی مسال روکی۔ اوہنے بنٹی نوں بگل و بچ لے لیا۔ فیر نانی نے بنٹی نوں سمجھایا،

”ایہہ تھوڈے پنڈ جاندے اے پُت۔ او تھوں مُڑدے تینوں نال لے لے کے جانگے۔“

”مئی تتے منوں تھڈ نہ دایں۔ میں تاں تیلے نال میکا داؤں۔“ بنٹی نے تری جاندی ماں دی جُنی کھی، پر جسمیت چیس وٹ کے اگانہہ تَر پئی۔ دروازے ’چوں باہر نکلن توں پہلاں جسمیت نے پچھے مُڑ کے ویکھیا۔ بنٹی نانی دی اوں گل پھڑی تے مُنہ ’بچ گوٹھا پائی تری جاندی ماں ول ہر اسیاں نزاراں نال ویکھ رہیاسی۔ جسمیت توں ہور ویکھ نہ ہویا۔ اوہ بیٹی دی اوں گل پھڑی باہر نکل گئی۔

دلی والا ایجنٹ رانے دے بھین بھنویا، کرے دا بھرا اتے کلدیپ دی پتی تے اوس دی بچی نوں لے کے فلائیٹ دے ٹائم ویلے تک دلی ایئرپورٹ تے آگیا۔ دلی توں اوہ پھڑی پہنچ گئے۔ پھڑی اوہناں نوں ہوٹل و بچ ٹھہرا دتا۔ اگانہہ تَرن توں پہلاں منوج نے اوہناں دی رہندی پینٹ لے لئی۔ جس دن ایجنٹ دی جان پہچان والا پُولیس افسر ڈیوٹی تے سی اوس دن ساریاں نوں وینکوور نوں جان والی فلائیٹ و بچ چڑھا دتا گیا۔ اگے اوہناں نے کیہ کُجھ کیویں کرنا سی، سبھ سمجھا دتا گیا۔ اوہناں رستے ’بچ اپنے پاسپورٹ نشٹ کر دتے۔ جدوں فلائیٹ وینکوور پہنچی تاں اوہ سارے لائن و بچ لگن دی بجائے اوتھے جا بیٹھے جتھے کہ ’نو پاسپورٹاں ’والے ہور کئی بیٹھے سن۔ فیر اوہناں دی انٹرویو شروع ہوئی۔ کتھوں چڑھے، کسے چڑھائے، پاسپورٹ کتھے نے، آد۔ پر اوہ ایجنٹ دی ٹریننگ تے کھرے اترے تے اوہناں کوئی

راہ نہ دتا۔ ساریاں نوں دو دن روکی رکھیا تے فیر فارم بھروا کے تے کورٹ ڈیٹ دے کے اوہناں نوں باہر توڑ دتا۔ باہر نکلیاں ہی اوہ ٹیکسی لے کے کسے جان پچھان والے کول جاٹھرے۔ ایہہ کسے پنجابی بندے دا لکڑ دا آراسی، جس دے پچھے دو تن رہائشی کمرے سن۔ اُدھر رانے دے اپارٹمنٹ ’بچ بیٹھے، سارے جنے کسے خاص نُقطے تے بچ کر رہے سن۔ اوہ ایہہ سی کہ بارڈر لنگھن ویلے کوئی آپدا بندہ نال ہووے۔ سبھ دی سوچنی ایہی سی ایدھروں اک جنے نوں اُدھر جانا چاہیدا ہے۔ کلدیپ جاں رانے دا ہی جانا بندا سی۔ پر کلدیپ کول کوئی پیپر نہیں سن، ایس کر کے اوہدے جاں دا تاں سوال ہی پیدا نہیں ہوندا سی۔ آخر رانے دے جاں دا ہی پروگرام بنیاں۔ فیر رانے نے منوج نوں فون کیتا کہ اوہ کسے ایجنٹ دا پتہ کر کے دیوے جو بندیاں نوں سیٹل والا بارڈر پار کروا سکے۔ منوج نے اگے پے نوں پچھیا۔ پے نے منوج توں ساری جانکاری لے کے تھوڑی دیر پچھوں اوہنوں کسے ایجنٹ دا فون نمبر دے دتا۔ اگلے دن رانا کنیڈا پہنچ کے آپدے بندیاں نوں لکڑ دے آرے تے جالمیا۔ اک دو دن اڈیکن توں بعد ایجنٹ نے ٹرن لئی ہری جھنڈی دے دتی۔ رات دے دس بجے اوہناں آرے توں چلنا سی۔

اگلے دن سویرے اٹھ کے رومی نے چاہ دا کپ ہتھ وچ پھڑپھڑایا ہی سی کہ بُری خبر اوہدے متھے ’بچ اٹ وانگوں وجی۔

”رانے سمیت سارے جنے باڈر پار کردے پھڑے گئے۔“ کلدیپ نے فون کر کے دسیا تاں روی سر پھڑ کے بیٹھ گیا۔ تیار ہو کے تھوڑی دیر بعد اوہ کلدیپ کول اڈکوڈ اپار ٹمنٹس جا پہنچیا۔ کلدیپ تے کرما سر سٹی بیٹھے سن۔

”اگے نہ پچھے، ایہہ چھاپا وی رات ای پینا سی۔“

”ایہہ تاں کسے نے باڈر پٹرول محکمے والیا کول شکایت کیٹی لگدی اے۔ کیونکہ

اجیہا کرن والے نوں گورمنٹ انعام دیندی اے۔“

”ہاں ایہہ گل تاں صحیح جا پدی اے۔“

”پر ہن کیہ بنوں؟“

”ایوں سر سٹ کے بیٹھیاں تاں سرنا نہیں۔ کچھ نہ کچھ کرنا پو۔ چلو وکیل

دے چلدے آں، اوہی کسے راہ پاؤ۔“

پھر اوہ ڈیسی بگے وکیل دے دفتر پہنچ گئے۔ اکلا روی ہی اُپر گیا۔ گھنٹے کو بعد

اوہ باکیاں کول بیٹھاں واپس آ گیا۔

”کیہ بولیا وکیل؟“

”اوہ کہندا کہ کوئی گل نہیں۔ کسے نوں کچھ نہیں ہون دیندے۔ ساریاں دا

پولٹیکل اسیلیم اپلائی کر کے اک واری تاں جیل چوں کڈھا لوواں گے۔ بعد دی بعد

وچ ویکھی جاؤ۔“

”شکر اے یار، سویر دا لہو سکلیا پیا سی۔“ کلدیپ دے متھے دا تتائی کچھ ڈھلا

ہویا۔

”پر رانے بارے اوہ سیریس اے۔ اوہ کہندا کہ چھیتی توں چھیتی اوس دی ضمانت کردا کے اوہنوں باہر کڈھو۔ فیر اوہدا کوئی بچائی کریئے۔“

”چلو واپس۔“ اوہ ورجینیاں نوں مڑ پئے۔ رستے وچ اوہ ایہی سلاہاں کردے رہے کہ رانے دی ضمانت داکیہ کیتا جاوے۔ اگلے دن اوہناں جیل وچ جا کے پتہ کیتا۔ رانے دی ضمانت پندرہ ہزار ڈالر سی۔ اوہ دو دن نیل ہاڈنگ ایجنسی دے دفتر بھجانی کردے رہے تے فیر تیجے دن شام نوں رانا باہر آ گیا۔ بگے دی صلاح تے رانا کسے گورے وکیل کول چلا گیا۔ باقی سبھ دا بگے نے پلٹیٹیکل اسلیم اپلائی کر دتا۔ گورے وکیل کول جان توں پہلاں روی نے دو جیاں نوں سُجھائی دتا، ”دیکھو تہاڈے تنان نال ای بہت بھڑی ہوئی اے۔ خاص کر کے رانا تاں بہت ای بُرے چکر وچ پھس گئے۔ مے تاں ایہہ کہنا کہ تئیں ہُن مل کے چلیو۔ مطلب رانے سمیت جو وی خرچہ ہووے اوہ تئیں آپس وچ ونڈ لیو۔ اجیہا کم مل گل کے ای لوٹ آؤندے۔“

روی دی ایس گل نال کرما تے کڈیپ سہت سن۔ گورے وکیل نے رانے نال لمبی چوڑی گل بات کیتی تے بولیا، ”میری فیس پنج ہزار ڈالر اے۔ توں کل نوں آئیں۔ کورٹ دا رکارڈ دیکھن توں بعد ای دس سکونگا کہ میں تیری کیہ مدد کر سداں۔“ اگلے دن اوہ گورے وکیل دے دفتر پہنچے تاں اوہ پہلاں ہی رانے دی فائیل تیار کری بیٹھا سی۔

”مسٹر رنجیت سنگھ، تیرے لئی امریکہ ’بچ رہنا کننا کو ضروری اے؟“

”میرے لئی امریکہ وچ رہنا میرے جیوندار ہن نالوں وی ضروری ہے۔“

"تیرے کول فیر دو ہی راہ بچدے نے۔ پہلا ایہہ کہ توں امریکہ چھڈ دے
تے بے داغ اپنے گھر انڈیا چلیا جا۔ دوسرا ایہہ ہے کہ تن مہینیاں دی سزا کٹ
لے تے ایتھے جیویں رہی جا رہیں اوویں ای رہی چل۔"

رانے نے دوسرا راہ چن لیا۔ فیر کورٹ دی تاریخ آگئی۔ رانے دے وکیل
نے جج نوں دسیا کہ اوس دی سرکاری وکیل نال پری بارگیننگ ہو گئی۔ مطلب اوہدا
کلائنٹ اپنے تے لگے چارج من لوتے اسدے بدلے سرکاری وکیل اوہنوں گھٹ
توں گھٹ سزا دی سفارش کرو۔ سرکاری وکیل نے سہمتی جتائی تاں جج نے اوہناں
وچکار ہوئی پری بارگیننگ مطابق رانے نوں تن مہینیاں دی سزا سنا دتی۔ رانے نوں
اُتھوں ہی ریچمنڈ جیل بھیج دتا گیا۔

جیوں ہی بارڈرتے بندے پھڑن دی گھٹنا ہوئی سی اُدوں دی سبھ دی بُھوتتی
 بھُل چکی سی۔ نہ ہُن رانے دے اپارٹمنٹ 'بچ پہلاں وانگوں میلے لگدے سن تے
 نہ ہی محفلاں جڑدیاں سن۔ ایس گھٹنا دا سبھ نوں دُکھ ہویا سی، کسے نوں ودھ تے کسے
 نوں گھٹ۔ روی نوں کُلدیپ نال واپر رہیاں گھٹناواں دا حدوں ددھ فکّر سی پر
 اودے کُجھ سارے نہیں سی۔ اوس دن سکھی کم توں آئی تاں روی گم سُم جیہا
 سونے تے بیٹھا سی۔

"کیویں ایوں بیٹھیں! خیر اے؟" سکھی اوس ول دیکھ کے حیران ہوئی۔

"نہیں! خیر نہیں۔ بہت ماڑا کم ہویا۔"

"کی ہویا؟"

"کسے ہور نال رل کے کُلدیپ آپدی گھر والی نوں ایجنٹ راہیں لیارہیا سی

کہ...."

"توں روکیا نہ۔ کوئی زنانیاں نوں وی بےجنتاں راہیں لیاؤندا ہوندے۔" سکھی

نے اوس دی گل ٹوکی۔

"پوری گل تاں سُنلے۔ ہور اودہ کردا وی کی۔"

"ہاں دس۔"

”چار پنچ جنے سن۔ کنیڈا پیئنج گے سی۔ رات ویلے باڈر پار کر کے امریکہ ول
 لنگھ رہے سن۔ کسے نے باڈر پٹروں کول شکایت کرتی۔ وچارے سارے ہی پھڑے
 گئے۔“

”ایہو جے شکایت کرن والے نوں تاں رب موت دیوے۔ پر کلدیپ نے
 اجیہا سٹیپ چکھیا کیوں؟“

”پہلاں اسنے کسے ریسٹورنٹ توں کوشش کیتی سی، فیر ہور وی ہتھیرے ڈھنگ
 طریقے ورتے گرین کارڈ لین لئی۔ پر ہر پاسیوں نراشا ای پلے پئی۔ ہُن توں ہی
 دس کہ ایس کول ہور کیہڑا طریقہ بچیا سی۔ اسنے تاں ادھار سدھار پھڑ کے تے
 قرضہ چک کے مساں پیسے اکٹھے کیتے سی ایجنٹ نوں دین لئی۔ پر ایہہ کیہ پتہ سی کہ
 بد قسمتی تاں موہرے کھڑی اے۔“

”نال جو آک وی نے؟“

”اکلی کڑی اے۔ منڈے نوں لیاؤن لئی تاں پیسے پورے نہیں ہوئے سن۔“
 اس گل نے سکھی دا چت خراب کر دتا۔ اوہدے من اندر ترس بھاوننا پیدا ہو
 گئی۔ شام جے فون دی گھنٹی وجی تاں سکھی نے فون آن کر کے کن نوں لا لیا۔
 ”ہائے می تولاے دانے۔“ فون چوں سُن دے کسے جو آک دے وراپ نے
 سکھی دے کالجے ’ج رگ بھر لیا۔ فیر جسمیت دی ماں فون تے آگئی۔
 ”پُت، جے ایس دی ماں کتے نیڑے تیڑے، ہیگی اے تاں گل کرا دیوے۔ جیوں
 گئی اے ایس چندرے نے روٹی نہیں کھادی۔ بس لگاتار روٹی جاندے۔“ جسمیت دی
 ماں نے ترلا کیتا۔

’میں ماتا گل کیویں کراواں۔ اوہ وچاری تاں جیل ’چ بیٹھی اے۔ ’آپنے آپ نال گل کردی سکھی نے کوئی بہانہ بنا کے فون کٹ دتا۔ اوہدا من پہلاں نالوں وی اُداس ہو گیا۔ ایسے نوں باہروں روی آ گیا۔

”اوہناں دی ضمانت کراواؤن لئی جے کتے کو سائین وغیرہ کرنے ایں تاں میں کردوگی۔ پر وچاریاں نوں جیل ’چوں کڈھو۔“ سکھی دی ممتا بولی۔

”ضمانت دا پر بندھ تاں کری جانے آں پر سکھی اک بینتی اے جے توں من لویں تاں....“

”جے اوہنا نوں جیل ’چوں آیاں نوں کچھ دن گھرے رکھ لویں پلیز؟“

”کوئی گل نہیں جنا چر مرضی رہ لین۔“ سکھی دی ہاں سن کے روی دا من حلقہ ہو گیا۔

تن مہینے بعد سزا بھگت کے رانا گھر مڑ آیا۔ اوہدے دس کودن بعد رانے دی بھین اتے اوہدے بھنویئے دی ضمانت ہو گئی۔ فیر اگلے ہفتے کرے دے بھرا، جسمیت اتے اوس دی گڑی نوں وی ضمانت تے چھڈ دتا گیا۔ جدوں جیل ’چوں چھٹ کے جسمیت پچی دی اوں گل پھڑی سکھی دے گھر آئی تاں سکھی دیاں اکھاں چھلک آئیاں۔ اوہنے جسمیت نوں ’کل ’چ لیا۔ اوہنے دیکھیا کہ ایہہ پہلاں والی جسمیت تاں رہی ہی نہیں سی۔ اوہ سک کے تیلہ بن چکی سی۔ پچی دی حالت اوس توں وی بُری سی۔ کُدیپ نال رنجش بھل کے سکھی، دیا بھاونہ صدقہ اوہناں نال جڑ گئی۔

اگلے دن جسمیت اپنے ڈکھ سکھ کردی رہی۔ اوہنے آپ ہی منگ کے سکھی توں اوہدے پُرانے کپڑے لے لائے۔ سکھی نے اوہناں نوں رہن لئی بیسمنٹ دے دتا

تے نال ہی کہہ دتا کہ جتا چر کدھرے کوئی ہور پر بندھ نہیں ہوندا اڈوں تک اودہ
 بیسمنٹ وچ رہ سکدے ہن۔ سکھی نے جسمیت نوں نیڑلے میکڈانڈتے نوکری وی
 دُعا دتی۔ جسمیت ودھ توں ودھ کم کرن لگی۔ کلدیپ وی ٹیکسی دا کم پورے زور
 نال کردا سی۔ اودہ چڑھے مہینے حساب کر کے سکھی نوں گھر دے کرائے اتے ہور
 خرچے وغیرہ دے پیسے پھڑا دیندے۔ جسمیت گھر دا سارا کم کردی۔ اودہ سکھی نوں
 کسے کم نوں ہتھ وی نہ لاؤن دیندی۔ ہولی ہولی اوہنے سکھی دے دل ’چ پوری جگا
 بنا لئی۔

”میںوں نئی بہت یاد آؤندے۔“ اک دن رات نوں جسمیت، کلدیپ کول
 بیٹھی رو رہی سی۔

”یاد تاں مینوں وی ہتھیرا آؤندے پر کیہ کریئے۔ بے بس آل۔“

”کلدیپ، میں اوتھے اپنے سال بہت اوکھے کئے اے۔“

”میں کیہڑا بیتھے سُرگاں ’چ بیٹھا سی۔ جو کچھ تھوڈے نال واپریے، میرے نال
 ایہہ پچھلے کنے ہی سالاں توں واپردا آ رہے۔ کدے پو لیس نے پھڑ لیا، کدے
 امیگرشن نے۔ کدے جیل دے اندر تے کدے جیل دے باہر۔ میرے نال انا کچھ
 واپریے کہ میں تاں اوہناں پلاں نوں یاد وی نہیں کرنا چاہوندا۔“
 ”آپدا تخت ہزارا چھڈ کے بیتھے نرکاں ’چ دھکے کھان آ وڈے۔“ جسمیت نے
 ٹھنڈی آہ بھری۔

”جسمیت ادہ ویلا لنگھ چکے۔ اوہنوں یاد کر کے سوائے من خراب کرن دے کچھ نہیں ملنا۔ ہُن تاں ایہہ سوچے کہ اگے کیہ کرنے۔ اگے آپنا سبھ توں وڈا کم ایں بنی نوں ایہتے لیاؤنا۔“

”ایہہ گل بالکل صحیح اے۔ اک واری سارے اکٹھے ہو جیئے، فیر ڈھٹھے کھوہ ’ج پوے امیگریشن۔ لُک چھپ کے ای صحیح پر اکٹھے تاں رہاں گے۔“

”اوہدے لئی آپاں نوں ودھ توں ودھ کم کرنا پوے۔ خرچے دی گھٹاؤنے پینگے۔ جے کچھ پیسے جڑنگے تاں ہی بنی دے آؤن دا کچھ بنو۔“

”جے کتے آپنا ایہتے بیسمنٹ ’ج رہن دا پکا پر بندھ بنجے تاں ہی چار پیسے جڑ سکدے اے۔ باہر گھر لے کے رہنا پیا تاں خرچے ای لوٹ نہیں آؤن۔ پر ایس لئی سکھی پتہ نہیں منوں کہ نہیں۔“

”مُلدیپ تینوں میں دساں کہ سکھی دل دی ماڑی نہیں۔ اسنوں صرف ہاؤ میں دی پر اہلم ایں۔“

”پتہ نہیں کیوں، ایہہ مینوں بہت نفرت کردی اے۔“

”پہلاں بارے تاں کچھ کہہ نہیں سکدی، پر ہُن مینوں تاں ایوں جا پدے کہ ادہ سمجھدی اے ہی تیرے نال رلن کر کے ہی روی شراب زیادہ پیندے۔“

”مینوں تاں کم ای توں وہل نہیں ملدی۔ شراب میں کیہڑے ویلے پیناں؟“

”میں تینوں اک طریقہ دسدی آں۔ پہلاں توں آپ شراب چھڈ دے تے فیر روی دی چھڈوا دیں۔ توں ویکھیں ایس نال ای بہت فرق پیجو۔“

کُجھ ہفتیاں بعد جدوں سُکھی نے دیکھیا کہ روی شراب چھڈ گیا تاں اوہنوں اعتبار نہ آیا۔ فیر جدوں اوہنوں پتہ لگیا کہ روی دی شراب کُدیپ نے چھڈوائی سی تاں اوہدے دل چوں کُدیپ پرقتی نفرت گھٹ گئی۔ ویسے وی ہُن اوہ سوچن لگی سی کہ کُدیپ اُناں ماڑا نہیں جنا کہ اوہ سوچدی ہوندی سی۔ فیر کُدیپ ہوراں ولوں وقت سر کرایہ ملن کر کے اوہ خرچ ولوں وی سوکھی ہو گئی۔ ہُن اوہنوں رسوائی اتے گھر دا ہور کم وی نہیں کرنا پیندا سی۔ ایہہ سارا کم جسمیت نے سنبھال لیا سی۔ آخر سُکھی نوں لگن لگیا کہ جیکر ایہہ بیسمنٹ و بچ ہی رہی جان تاں کوئی ہرج نہیں، سگوں اوہدا فائدہ ای اے۔ اوہنے شام دی بینک والی پارٹ ٹائم جاب چھڈ دتی۔ ہُن اوہ مانسک طور تے خوش رہن لگی۔ اوہدے گھر و بچ وی شانتی ہو گئی سی۔

کُدیپ رات نوں لُک چھپ کے ٹیکسی چلاؤندا سی۔ کم بھادیں اوہ بہت کردا سی پر فیروی اوہدا پورا نہیں پیندا سی۔ روی نوں اک طریقہ سُبھیا۔ اوہنے ترفیر کے آپنے گواڈ و بچ پتہ کیتا کہ ایتھوں کئے کوجنے روزانہ آپنے کماں دھندیاں تے جان لئی ٹیکسی لےندے ہن۔ اوہنوں ایس طرحاں ٹیکسی لین والیاں کئی سواریاں مل گئیاں۔ اوہنے ایہناں نوں کُدیپ نال ملوا دتا۔ کُدیپ آپنے روز دے کم توں بناں ایہناں سبھ سواریاں نوں سویر ویلے اوہناں دے کم تے چھڈ آؤندا تے شام نوں واپس لے آؤندا سی۔ ایہناں گاہکاں و بچ اک اوس دی روزانہ دی سواری رچرڈ برگلے سی، جو کہ پینٹاگان و بچ کم کردا سی تے ایہہ روی توں اگلے گھر و بچ رہندا سی۔ رچرڈ نے سویرے دس بجے کم تے جانا ہوندا سی۔ شام نوں تاں اوہ آپنے ٹائم نال ہی گھر آؤندا سی۔ پر سویر ویلے اوہ کُدیپ دی کچی سواری سی۔ ہفتے دے

بچے دن کلدیپ پورے نوس و بے رچرڈ دے گھر موہرے جا ٹیکسی لاؤندا۔ اگے رچرڈ تقریباً تیار ہی کھڑا ہوندا سی۔ اوہنوں پینٹاگان چھڈ کے کلدیپ گھنٹے و بچ واپس مڑ آؤندا۔ ایس طرحاں دیاں پکیاں سواریاں نال اوہدے کم نوس کافی مدد مل گئی۔

اک دن روی نوس ’کرشنا گراسری ’دکان ’چوں نکلدے نوس رانا مل گیا۔ اوہ کافی دیر بعد ملے سن۔ اک پاسے کھڑ کے اوہ گل کرن لگے۔

”کیویں رانا، ٹیکسی دا لائسنس مل گیا؟“

”نہیں، لائسنس ہن کتھے ملے۔ کیونکہ لائسنسنگ اتھارٹی کہندی کہ پھیلینی

چارج بھگت چھے بندے نوس ٹیکسی دا لائسنس نہیں ملدا۔“

”ہور فی راج کل کیہ بندے؟“

”بند اکیہ اے، بس ایہی بہت اے کہ میں ایس ملک ’بچ رہ گیا۔ باقی نہ مینوں

ہن کوئی ڈھنگ دی نوکری ملنی ایں تے نہ ہی کوئی کمرشیل لائسنس۔ اے و ہلا ہی

ٹریا پھر داں۔ اُنچ تاں ہن گھر والی آچکی اے۔ اوہ وی ستے دن میکڈانلڈ تے کم

کردی اے۔“

”توں یار دو جیاں دا بھلا کردا کردا ایویں ہی سن ’بچ پھس گیا۔“

”نہیں روی ایہہ گل تاں نی۔ دو جیاں دا کیہڑا اکھیاں دا کم سی۔ میرے آپنے

رشتے دار وی تاں و بچ ای سن۔ چل یار اوہ تاں ہو یا بیتیا، ہن اگے صلاح دیہہ کہ

کیہ کریئے۔“

”توں وی تاں کچھ سوچیا ای ہوو؟“

”آہو، آرام نال سوچ کے ہی شروع کریں کچھ۔ ہور سنا سوچ اپنے پُرانے
گروپ داکہ حال چال اے۔ رہن سہن دا ہن کیوں چلدے؟“ روی نے گل ہور
پاسے موڑی۔

”میری بھین ہوراں نوں تاں کسے دا بیسمنٹ کرائے تے مل گیا سی۔ میں آپ
اجے اوسے اپارٹمنٹ ’سچ باکیاں دے نال ہی رہنا۔ پر لگدے کہ ہن دکھرے ہونا
پو۔“

”اینے سالاں دے اکٹھے رہی جانے اوں، اوتھے ای رہی چلو۔ اک بیڈ روم
تہانوں میاں بیوی نوں بہت اے تے اک ’سچ باقی دے رہی جان گے۔“
”کرن نوں تاں سبھ کچھ ہو جاندے اگر بندہ چاہے تاں پر....۔“
”پر کی؟“

”اوہناں نوں بڑا سمجھایے کہ ہن گھر و سچ زانی رہندی اے ذرا دھیان نال
رہو۔ پر اک تاں اوہناں دی مہچھل لگنی ضروری اے تے باقی....۔“
”کی دساں روی اوہ بے کار بندے نے۔ کچھ سمجھدے ہی نہیں۔ لگدے کہ
ہن مینوں ہی کدھرے ہور موو ہونا پو۔ تینوں پتہ ای ہونے روی کہ کرمے نے
تاں ڈرنک ڈرائیونگ دی ٹکٹ لے لئی۔“
”کدوں؟“ روی نوں حیرانی ہوئی۔

”پچھلے ہفتے۔ اوہنوں تاں نہ چڑھی دی اے تے نہ لتھی دی۔ ایہہ نہیں فکر
کہ بھرا ہننے جیل ’چوں آئیے۔ ڈرائیونگ لائسنس گیا تاں کچھ کیہ رہو....۔“

"دو جا بلو اُس نہیں مان۔ اوہ سدھا گرین کارڈ لے کے امریکہ کاہدا آ گیا۔
 اوہ اپنے آپ نوں بل کلنٹن دا بھرا سمجھدے۔"
 "اُسنے وی کُچھ کرتا؟"
 "کرتا کیہا تاں بڑا کیہا۔ پچھلے ہفتے اوہنے وی ہتھیرے لمر لاتے۔"
 "کیہ ہو یا؟"

"تینوں پتہ ای اے کہ اوہ سیون ایون تے کم کردے۔ اج کل اوس دی رات
 دی شفٹ اے۔ پچھلے بڈھوار نوں رات دے اک وجے دے قریب کوئی گوری
 کڑی اوہدے سیون ایون تے آ گئی تے کہندی بیئر لینی ایس۔ ایس نے کیہا کہ باراں
 وجے توں بعد ایس بیئر وچ نہیں سکدے، ایہہ سرکاری قانون اے۔ پر اوہ
 نخرے کرن لگی تے لکڑیاں کڈھن لگی۔ ایس تراں کردی نے اوہنے بلو نوں پیتا
 لیا۔۔۔۔۔"

"اسنے اوہنوں بیئر دے دتی ہوؤ تے لگ کے بیٹھے پلسیاں نے اسنوں پھڑ لیا
 ہوؤ۔" روی نے اوس دی گل کڈے نے وچکار ہی آپنا اندازہ دسیا۔
 "اوہ نہیں یار! توں میری پوری گل تاں سُن۔"
 "ہاں دس۔"

"لکڑیاں کڈھدی نے ایس نوں پیتا کے پہلاں اپنے امپریشن 'چ لے لیا۔ فیر
 کہندی کہ جیکر توں چاہیں تاں میرے نال گڈ ٹائم کر لے پر مینوں بیئر ضرور
 دے۔"

"اناں کیہ بھالے دو اکھاں۔" روی ہسیا۔

"ایہہ کہندا کہ چل اندر۔ اوہنوں پچھے آفس وچ لے گیا۔ اوتھے جا کے اوہ کہندی کہ ہُن بیسز تاں لے آ۔ ایہہ باہر بیسز لین آیا تاں پچھوں اوہنے آپنے کپڑے پاڑ کے پُولیس کال کرتی کہ کوئی میرا ریپ کر رہے مینوں بچاؤ۔"

"بلو جی نے پچھے جا کے بیسز رکھی۔ فیر آپنے کپڑے لاہن لگیا۔ کپڑے لاہ کے اجے پاسے رکھے ای سن کہ اُدوں نوں پُولیس والے آکھڑے۔ اوہناں نے ٹرائی ٹو ریپ دے چارج لا کے ایس نوں اریسٹ کر لیا۔"

"ایہو جہیاں پریشانیاں تاں اوہ ای سمجھ سکدے نے جنہاں نے ایہتھے بھٹھ جھوکے ہون تے دھکے کھا کھا کے پکے ہوئے ہون۔ چلو خیر بعد 'بچ فیر کیہ بنیاں؟' اگلے دن ضمانت تاں ہو گئی پر پندرہاں بیہ ہزار ڈالر نوں تھاں ہو گیا۔ تینوں پتہ ای اے کہ ایہو جہے کم 'چالو گوریاں' ای کردیاں نے۔ کورٹ ڈیٹ توں پہلاں پیسے لے کے رازیناواں کر لوگی۔"

"تیری گل صحیح اے۔ توں تاں اوتھوں موو ای ہو جا۔ کوئی چھوٹا موٹا اپارٹمنٹ بھال لے جاں فیر توں وی کسے دا بیسمنٹ کرائے تے لہ لے۔"

"میں وی ایہی سوچداں۔"

"رات نوں لگ چھپ کے ڈیسی 'بچ ٹیکسی چلائی چل۔ جدوں تک کوئی ہو ر کم نہیں چلدا۔"

"اجے تاں اویں ہی کر رہیاں۔ گزارا تاں کرنا این ایں۔"

"روی، سچ کلدیپ دا کیہ حال اے۔ اوس دی رہائش دا کیویں بنیاں؟"

"اوہ ٹھیک اے۔ میرے بیسمنٹ 'بچ ای رہندے۔"

"ایہہ تاں یار بہت ودھیا ہويا۔" رانے نوں دلی خوشی ہوئی۔
"تینوں پتہ ای اے، زنانیاں تاں آپس وچ گھل مل جاندياں ای ہوندياں
نے۔ ایہہ تاں صرف بندیاں نوں اکٹھے بیٹھے نہیں جر سکدياں۔"
"چنگا فیر چلدے آں ہن۔" رانے نے گھڑی ویکھی۔
"کدے کوئی لوڑ ہووے تاں بے جھجک کال کر لوں۔" روی نے رانے نوں
اُچی سنا کے کہا تے دونوں آپو آپنیاں گڈیاں ول نوں تڑپے۔

ہائی وے نانٹی فائیو نار تھ توں لورٹن دا ایگزٹ لے ندیاں رمی نے سلور برگ
 روڈ لے لئی۔ اگانہہ سائیڈ سٹریٹ تے رائیٹ ٹرن مار کے اوہ نویں بنے ہاؤس
 کمپلیکس وچ داخل ہو گئی۔ اگوں اوہنے برچوے سٹریٹ تے فیر سبجی ٹرن ماری تے
 کبھے ہتھ والی لائن دے اخیر لے گھر توں پہلے دے ڈرائیو وچ گڈی پارک کر دتی۔
 ایہہ پے دا گھر سی۔ اوہنے اک موڈھے اُپر آپنا بیگ لٹکا لیا تے ڈوبے ہتھ وچ
 کھڈاؤنیاں دا پیکٹ پھڑ لیا۔ بیبی سٹرنے دروازہ کھولیا تاں روہی تے بوہی بھج کے آ
 کے رمی دیاں لتاں نوں چنہڑ گئے۔ ’ممی عادی، ممی عادی، ممی عادی‘ کردے اوہ رمی نوں
 گھیری کھڑے سن۔ رمی نے دونوں گودی چکیا تے سونے تے لے گئی۔ فیر اک
 اک کھڈونا پیکٹ چوں کڈھدی اوہناں نوں پھڑاؤن لگی۔ بچے نویں کھڈاؤنیاں نال
 کھیڈ دے ایدھر اُدھر بھجن لگے۔

”میڈم اج تئیں لیٹ کاہدا ہو گئے ایہہ تاں دروازے کولوں ای نہیں
 ہلے۔“

”اچھا! اس

”مینوں بندے جھٹے پچھدے سی کہ ممی کدوں آؤ۔“

بیبی سٹرن، رمی نوں بچیاں دیاں چھوٹیاں چھوٹیاں گل سنا رہی سی جس نال رمی
 نوں انکیاسی تزیقتی محسوس ہو رہی سی۔

”میڈم ویسے پچھلے دو کومینیاں ’سچ ای کناں بولنا سکھ گئے نے۔“ ایہہ بی بی سٹرنویں رکھی سی جیہڑی کہ ادھکھڑ عمر دی پنجابن سی۔

”میرے بچے سمارٹ جو ہیگے نے۔“ رمی بچیاں نول وار وار پُرم رہی سی۔
”ایہناں نال ہر وقت پنجابی ’سچ گل کرنی ایں، تاں جو آپنی ماں بولی چنگی
طرحاں سکھ جان۔“

”پر میڈم جدوں ایہہ سکول جان لگ پئے تاں ساری پنجابی بھُل جان گے۔“
”نہیں ایوں نہیں ہوندا۔ جیہڑی زبان بچہ بچپن و سچ سکھ لے ندے اوہ فیر
ساری عمر نہیں بھُلدا۔“

”میڈم تہانوں اک گل پُچھاں۔“

”ضرور پُچھ۔“

”اُنچ تاں پہلاں وی میرے دماغ ’سچ ایہہ گل آئی اے، پر میں ایں کر کے
نہیں پُچھیا کہ تئیں کتے بُرا ای نہ من جاو۔“

”نہیں میں بُرا نہیں مندی۔ توں جو وی کہناں چاہنی ایں کہہ۔“

”میں دیکھیے کہ تئیں تے پماجی جدوں اکٹھے ہئے اوں تاں بڑا کھلھ کے
بولدے اوں۔ اُنچ وی کدے تہاڈے و سچ کوئی کُرتن بازی نہیں دیکھی۔ پرفیر وی
تئیں اکٹھے کیوں نہیں رہندے؟“

”ماتا ایہہ زندگی وی اک کھیل تماشہ ہے۔ جو دسدے اوہ سچ نہیں ہوندا تے

جو سچ اے اوہ دسدا نہیں۔“

”ہیں جی؟ بزرگ عورت نوں کچھ سمجھ وچ نہ آیا۔ اوہ پے تے رمی نوں پتی
پتی سمجھدی سی۔“

”تینوں پہلاں والی بیبی سٹرنے نہیں کچھ دسیا؟“

”زیادہ کچھ تان نہیں۔ بس اوہنے ایناں ای دسیا سی کہ سر جی بچیاں نوں کوئی
زیادہ موہ مہبت نہیں کردے۔“ بیبی سٹرنے دی گل سُن کے رمی حیران نہ ہوئی۔
کیونکہ اوہنے وی دیکھی سی کہ پما بچیاں ’چ کوئی دلچسپی نہیں سی لے نہا۔ پہلاں تان
رمی سوچدی رہندی کہ ایہہ اجے تک اُر ملا دے ’نم ’چوں نہیں نکلیا ہونا۔ جاں
ایہہ سوچدا ہونے کہ ایہناں بچیاں دی وچا کر کے اوس دی گھر والی گئی۔ ایہناں نوں
تان بھل دی وی نہیں لگی تے اوہ جان گوا بیٹھی۔ پر رمی نوں ایہہ نہیں پتہ سی کہ
پے دا ایہناں بچیاں نال کوئی لینا دینا نہیں۔ پر رمی دا ایہناں بچیاں نال پیار پینا،
ایہناں نال نیڑتا ہونی، ایہہ وی اک اتفاق ہی سی۔ اُدوں اوہ پے دا نجی طور تے
دھنواد کرنا چاہندی سی۔ ایس لئی اوہدے گھر چلی آئی سی۔ پما تان اوس ویلے گھر
نہیں سی پر اوہنوں ایہہ بچے ضرور مل گئے سن۔ اُدوں بیبی سٹرنے ہی اوہنوں اُر ملا
بارے پتہ لگیا سی۔ فیر اوہدا وار وار ایہناں بچیاں نوں ملن لئی دل کرن لگیا۔ پے نے
وی اوہنوں اسدی اجازت دے دتی۔ کدے کدے بچیاں کول آؤندیاں رمی دی
اوہناں نال انی نیڑتا ہو گئی کہ اوس دی ہر روز ایہناں نوں ملن دی اچھا ہون لگی۔
فیر جدوں رمی نوں وڈبرج نوکری مل گئی تان اوہدے لئی بچیاں نوں ملنا ہور وی
سوکھا ہو گیا۔ کم تے جان لئی اوہنوں نائٹی فائیو ہائی وے لینا پیندا سی۔ پے دا گھر
لورٹن دے ایگزٹ توں مسال دس منٹ دا رستہ سی۔ کم توں مُردی اوہ لورٹن دا

ایگزٹ کدھدی تے پے دے گھر پہنچ جاندی۔ اگانہ بچے او سے نوں اڈیک رہے ہوندے۔ جیوں جیوں اوہ بچیاں نوں ملدی گئی تیوں تیوں اوہدا اوہناں نال لگا و دھدا گیا۔ کدے کدے پما وی گھر ہوندا۔ پما اوہنوں جدوں اوہدا نہیں لے کے مطلب رمی کہہ کے بلاؤندا سی تاں بچے اوہنوں رمی دی بجائے مئی کہن لگ پئے سن۔ فیر اک دن پے نے اوہنوں ڈرتے جان لئی بچھیا۔ رمی نوں کوئی اعتراض نہیں سی، اوہنے ہاں کر دتی۔ شام نوں رمی نے پے دے گھر گڈی پارک کیتی تے اوہدے نال چلی گئی۔ پما اوہنوں کسے مہنگے ریسٹورنٹ وچ لے گیا۔ رمی سبھ کجھ سمجھدی سی پر اوہ ویکھدی رہی۔ پے نے اوہنوں وائین پیش کیتی۔ پر اوہنے جواب دے دتا۔

”گرلابھ، مے یں تاں بالکل پینڈو تے دیسی جیہی کڑی آں۔ اہناں چیزاں توں بہت دُور۔“

”پھر اوہی غلطی کرتی نہ۔ گرلابھ نہیں..... پما۔“

”اوہ سوری۔“

فیر پے نے اوہنوں ڈانس لئی بچھیا تاں اوہنے ایس لئی وی نہینہ کہہ دتی۔ سادھارن جیہا ڈنر کر کے مُردیاں پے نوں پریشانی ہوئی۔

’اہناں لوکاں دی وی کوئی زندگی اے۔ کھانا نہیں پینا نہیں، ایہہ تاں ایویں ایں دھرتی تے بوجھ بن کے جیوں ایں جاندے اے۔‘ ”من ہی من گل کر دے پے نے کنکھیاں وچ دی رمی ول ویکھیا۔ ایس ویلے اوہ اوہنوں رج کے سوہنی لگی۔

’جے ایہہ باہاں ’ج نہیں آسکدی تاں ایس توں کراؤناکیہ اے۔ ’پے دے
 دل و ’ج کھجھ اُٹھی۔ فیر پما سوچن لگیا کہ کیہ ایس و ’ج کوئی اجیہا گن ہے جس کر کے
 ایہہ میرے کدے کسے کم آسکے۔ اوہنوں رمی و ’ج اجیہا گنھ دی نظر نہ آیا۔ پر
 اوہنوں خیال آیا کہ ایس کر کے اوہدے بچے پرچے ہوئے نے۔ ایس توں بناں تاں
 اوہنے پچیاں دی سیوا سنبھال و ’ج اُیں کملا ہو جانا سی۔ پے نوں فی الحال رمی دا ایہی
 گن چنگا لگیا۔ فیر اوہنے سوچیا کہ کیوں نہ اک کوشش ہو کر کے دیکھاں۔ گھر پہنچ
 کے گڈی پارک کر دیاں ہی اوہنے گل چھیڑی۔

”رمی میرج بارے تہاڈا کیہ خیال اے؟ میرا مطلب اے کہ آپاں دوہاں نوں
 ہی جیون ساتھی دی ضرورت اے۔“

”گل ایہہ اے کہ....۔“ رمی دا دل ہیٹھاں نوں ڈُب گیا۔ جس گل دا
 اوہنوں ڈر سی پے نے اوہی کہہ دتی۔

”میں میرج والے تلخ تجریاں ’چوں گزر چکی آں۔ ایہہ ’میرج لفظ میں دلو
 دماغ وچوں کڈھ دتے۔ پلیز ٹیس ماینڈ نہ کریو۔ میں تاں تہاڈے پچیاں دے موہ
 کر کے ایس وی...۔“ اگانہہ رمی نے تھک نگدیاں گل وچالے ہی چھڈ دتی۔
 ”نہیں ماینڈ کرن والی ایس ’ج کیہڑی گل اے۔ میں تاں اُنج ہی سُبھاوک گل
 کیتی اے۔“

’اہناں تلاں ’ج تیل نہیں۔ ’شرمندہ ہوندیاں پے نے اگلی گل چھیڑی۔
 ”پر آپاں فرینڈ تاں رہ ای سکرے آں نہ؟“

"دیکھو تہانوں میں سپینٹ کر دینا چاہنی آں کہ میری صرف تہاڈے پچیاں
نال اٹیچمنٹ اے۔ بس آپناں رشتہ انا کواى اے۔"

"رمی، تئیں میرے پچیاں نوں دا پیار دے رہے ہو۔ میرے لئی ایہو
بہت وڈی گل اے۔ میں تہاڈی بہت عزت کرداں۔" موقعے انوسار پما گل بدل گیا۔
"اچھا جی ہن اجازت دیو۔" رمی نے تاکی کھولی۔

"کوئی گل بُری لگی ہووے تاں مُعافی چاہنا۔ ایہہ بچے تہاڈے ای نے۔ پچیاں
دا ایہہ گھر تہاڈا ہے۔ جدوں مرضی آؤ جاؤ۔" پے نے تھوڑی ہور لپا پوچی کہیتی۔

"جی تھینکس۔" رمی آپنی گڈی 'بچ بہندی گھر نوں تڑپئی۔ گھرے پہنچ کے
دروازہ کھولدیاں اوہنے چابیاں پاسے رکھیاں ہی سن کہ اُدوں ہی فون دی گھنٹی وجی۔
"ہیلو۔" رمی نے فون چکھیا۔

"ہیلو رمی، میں شیلی بولدی آں، کتے زیادہ لیٹ تاں نی؟"

"نہیں اے تاں گیاراں ایں وجے اے۔"

"میں وی تینوں ایس کر کے کال کر لئی کہ کل دی تاں جھٹی اے۔ نہیں میں
اپنی لیٹ کال نہیں سی کرنی۔" شیلی نے گھڑی ویکھی۔ اوس کول اٹھ وجے سن۔
"کیویں اے تک جاگدی بیٹھی ایں؟" شیلی گل نوں مذاق ول لجان لگی۔
"بس ایویں ہی ڈرتے چلی گئی سی۔"

"اکلی ای چلی گئی ڈرتے؟"

"نہیں گئی تاں کسے دے نال سی۔"

”ویکھیں! کیوں خیر اے؟“

”ہن تاں خیراں ای خیراں نے۔ بہت پانی لنگھ کجھے ایہناں پلاں دے
بیٹھاں دی۔ زندگی نے بہت کجھ سکھا دتے۔“

”رمی! جس نال توں گئی سی، ایہہ ہے کون؟“

”ایہہ اوہی گرا بھ اے جسنے کلدیپ دا پردہ فاش کیتا سی۔ ایدھر سارے
اسنوں پما کہہ کے بلاؤندے نے۔“

”ویکھ رمی، جیہڑا کم اسنے کلدیپ ویلے کیتا سی اوہ تیرے لئی بھاویں ٹھیک
رہیا، پر اجیہے بندے من دے کھوٹے ہوندے اے۔ اُدوں وی اسدے دل ’ج

کوئی جیالسی ہووے۔ جاں فیر ایہہ بہانے نال تیرے تک پہنچنا چاہوندا ہووے۔“

”ڈونٹ وری شیلی، ایس گلوں میں پوری ساودھان آں۔ پر میرے من دی ڈور
کتے ہو رانگی ہوئی اے۔“

”اوہ کیہ؟“

”اس دے دو جوڑے بچے نے، لڑکاتے لڑکی۔ اوہناں دی ماں نہیں اے۔“

”رمی! اوہ کیوں؟“

”اوہ آپدے پیرنٹس دے بھل پاون انڈیا گئی سی، او تھے کار ایکسڈنٹ ’ج

ماری گئی۔“

”او سو سیڈ، سوری ٹو ہیر دس۔“

”میں اک وار اچانک اسدے گھر گئی تاں اوہناں بچیاں نے مینوں موہ لیا۔

اوس گروں بچیاں کر کے میں عام ای اسدے گھر آؤن جان لگ پئی۔ ہن تاں

میری جا ب وی اوسے پاسے ای اے۔ اسدا گھر رستے ’بچ پیندے۔ بچیاں نوں ے
تقریباً ہر روز ای ملدی آں۔ اوہ مینوں ای آپنی ماں سمجھدے نیں۔ مینوں وی
اوہناں نوں مل کے اتھاہ ترتیبتی ملدی اے۔“

”پھر مشکل کیہ اے؟“

”گل ایہہ اے کہ میں اوہناں بچیاں نوں اڈاپٹ کرنا چاہنی آں۔ ایس نال میں
اے تک کوئی گل نہیں کیتی۔ نالے اسدے من ’بچ تاں کچھ ہور اے۔ سو پتہ
نہیں اڈاپشن لئی منو کہ نہیں۔“

”رمی! توں بچے اڈاپٹ...!!؟“

”ہاں شیلی، ویاہتا زندگی ’بچ مینوں ہن کوئی دلچسپی نہیں۔ جیکر بچے مینوں مل
جان تاں ایہہ میرا زندگی جیون دا منور تھ بن جائے۔“
”رمی دیکھ لے، ایہہ کافی وڈا فیصلہ اے۔ نالے ہو سکدے کہ ایہہ تیریاں
بھادناواں دی غلط ورتوں کرے۔“

”اوہ تاں تینوں دس ای چکی آں کہ میں پوری ساودھان آں۔“

”چلو تینوں جدوں سارا کچھ ٹھیک لگدے تاں فیر گھبراہٹ کاہدی۔“

”شیلی میں تاں آپنیاں ہی گل لے بیٹھی۔ مینوں تاں خیال ہی نہیں رہیا کہ کال
تاں توں کیتی سی۔“

”میں تاں ویسے ہی کال کر لئی۔ کیونکہ توں تاں کال نہ کرن دی سونہہ پائی

ہوئی اے۔“

”نہیں نہیں، اجیہی تاں کوئی گل نہیں۔ توں سنا تیرے کر من شہر دا حال۔
نالے تیرے درشن بارے دس کچھ۔ چلدے ساؤ پُت بن کے کہ نہیں۔“
”پہلاں پہلاں تاں تڑ پھڑ جی کردا ہوندا سی۔ ہُن تاں اکھ ’بچ پایا نہیں
رڑکدا۔“

”توں بندی بن کے چل، اُنیں نہ وچارے نوں لتاڑیں جائیں۔“
”نہیں میں تاں مذاق کردی آں۔ ساڈا تاں ساتھ ای ودھیا ملیے۔“
”چل ودھیا ای چاہیدے۔ ہور سچ پیپی سنگھ انکل ہوراں دا کیہ حال اے؟“
”اوہ ٹھیک ٹھاک نے۔ اوہناں دی بیٹی میساچوسس دی باسٹن یونیورسٹی ’بچ
پڑن لگ پئی اے۔“

”تیرا بھرا گرندر وی تاں اوتھے ای پڑدے؟“
”ہاں ہاں اوہ وی اوتھے ای اے۔“
”چنگے فیر تاں اکو تھاں نے۔“
”ایہہ تاں اے۔ چل ہُن بہت ٹائم ہو گیا، توں کر آرام۔ پر کدے نہ
کدے کال ضرور کر لیا کر۔“
”ٹھیک اے، اوکے بائے۔“ فون کٹدیاں رمی نے بیڈتے پیندیاں کمبل اُپر
لے لیا تے پلاں وچ ای سوں گئی۔

مینجر ورما بڑی بے صبری نال پے دی اڈیک کر رہی سی۔ اوہ چاہوندا سی کہ کیویں نہ کیویں پما تن وجے توں پہلاں ریسٹورنٹ 'چ پھنچ جاوے تے بینک بند ہون توں پہلاں بینک مینجر نوں ملیا جاسکے۔ فیر دو کووجے پما آ گیا۔ اوہنے مینجر دی گھبراہٹ دیکھ لئی۔

"کیویں گھبراہٹ پھر دیں؟"

"بینک توں کال آئی اے جی۔ جیہڑا کل چیک کٹیا سی اوہ کلیئر نہیں ہو رہیا۔

کیونکہ کھاتے 'چ پیسے نہیں ہیگے۔"

"کیہڑے بینک دی گل کر دیں؟"

"آپنے فسٹ یونین بینک دی۔" ورے نوں غصہ چڑھا کہ اسنوں ایہہ وی

پتہ نہیں کہ چیک کیہڑے بینک نے کلیئر کرنے۔

"اس نال کنا کو فرق پو؟"

"فرق! کمال کر دیوں پما صاحب۔ اگلے سارے ہفتے لئی گراسری تاں ہی ملو

جے ایہہ چیک پیا ہو یا، نہیں تاں ریسٹورنٹ کیویں کھلنگے؟"

"چل فیر بینک چلیے۔" پما مینجر نال گڈی 'چ بیٹھ گیا تے اوہ بینک نوں تڑ

پئے۔ بینک پھنچ کے اوہناں بینک مینجر نال گل کہیتی۔ پر اوہ پہلاں ہی جواب تیار

کری بیٹھیا سی۔

"ٹیس لائن آف کریڈٹ وی ساری ورتی بیٹھے اوں، میں کچھ نہیں کر سکدا۔"

"میں تہانوں میرے کسے ہور بینک دا چیک دے دنا۔"

"کیشیر چیک لیا کے دے سکدے اوں؟"

”کیشیر چیک لئی تاں ہن ٹائم نہیں رہیا۔“ پے نے ایویں ہی گھڑی ول
 ویکھیا۔ اوہنوں پتہ سی کہ پیسے تاں ڈوبے بینک وچ وی نہیں۔

”سوری! فیرتاں کوئی حل نہیں۔“

”چلو تئیں میرے پرسنل کریڈٹ کارڈ چارج کر لو۔“ پے نے جیب ’چوں
 کریڈٹ کارڈ کڈھ کے مینجر ساہنے رکھ دتے۔

بینک مینجر نے نئے وڈے کارڈ چارج کر دیاں رقم پوری کر لئی تے پے دا
 چیک کلیئر ہو گیا۔ اوہ ورے نال کار وچ بہندا ریستورنٹ نوں واپس مڑیا۔
 ”سر جی ایوں کدوں تک چلو؟“ واپس مڑ دیاں مینجر فکر ظاہر کر رہیا سی۔
 ”چلو ویکھدے آں۔“ پے نے سر سری جیہا جواب دتا۔

”اصل ’چ پما صاحب آپاں نوں ڈیسی والے ’سکاٹیلارک پلازا ’شاپنگ سینٹر
 ’چ ہتھ نہیں سی پاؤنا چاہیدا۔ آپنے سر اوہدا پیا بھار دنو دن بھارا ای ہوندا جا
 رہے۔“ ورما اپنی ذمہ واری پکھوں بول رہیا سی پر جدوں پے نے اوس ول اکھاں
 کڈھیاں تاں اوہنے چپ ہوندیاں نیویں پالئی۔ اے ایس چیک کلیئر والے نلے نوں
 دو دن وی نہیں سن ہوئے کہ پے نے فون اُپر ورے دی بڑی فکر مند آواز سنی۔
 اوہ پے نوں بلارہیا سی۔ پما ریستورنٹ پہنچ گیا تے ورے توں موجودہ مشکل بارے
 پچھیا۔

”سر، اگلے ہفتے ساریاں پراپرٹیاں دے قرضے دیاں کشتاں بھیجیاں نے۔
 مے بینک کھاتے تے ہور سارے حساب لا لائے۔ اڈوں تک پیمنٹ بھیجن لئی
 آپنے کول اک پیسہ وی نہیں۔“

”ورما جی، ایہہ ہوئی کیہ جاندهے؟“ پے نے عَصے ’چ نکدی آواز نوں حیرانی
’چ بدل لیا۔ اوہنوں پتہ سی کہ مینبجر تاں آپنا کم ہی کر رہے۔

”سر، سارا کچھ تہاڈے سامنے ایں ایں۔“

”ورما صاحب، تئیں بہت تڑبیکار انسان اوں۔ پلیز ایہہ دسو کہ آپنے نال
ایس تراں کیوں ہو رہے؟“ پما ڈاڈھا نراش ہو گیا۔

”اکانہی دا ایہہ اصول اے کہ اگر اک واری بندہ نیگیٹو و چ چلیا جاوے تاں
اوس لئی دوبارہ اٹھنا بہت مشکل ہو جاندهے۔ کیونکہ اوس دی جو وی کمائی ہوندی
اے اوہ اوہدا نیگیٹو والا کھپا بھرن ’چ ای کھپت ہوئی جاندی اے۔“
”اسدا کوئی حل؟“

”آپنے اُپر لون بہت زیادہ ہو گئے۔ ہر مہینے دی لون والی قسط دی رقم آپنی
مہینہ وار سیونگ توں کافی زیادہ ہوندی اے۔“

”میں تاں حل پچھداں....۔“

”حل تاں پما صاحب ہیگا۔ پر تئیں پلیز مائیں ڈنہ کر یو۔“

”نہیں میں مائیں ڈنہ نہیں کردا۔ تئیں دسو۔“

”سر، آپاں جیکر مہاراجہ ریٹورنٹ و تچ دیئے تاں آپنا ایس لون توں کھہڑا
چھٹ سکدے۔“ آپدی گل کہہ کے مینبجر پاسے ہو گیا۔ اوس دی گل سُن کے پما
سوچاں و چ گواچ گیا۔ اوہ سوچن لگیا کہ کئی محنت تے چائی نال اوہنے ایہہ مہاراجہ
خریدیا سی۔ ایس ریٹورنٹ دی چڑھائی وی انی سی کہ اسدا مالک واقعی ہی مہاراجہ
سمجھیا جاندا سی۔ پر ایس ویلے حالات پے دے حق و چ نہیں چل رہے سن۔ اوس

دی کوئی وی گوٹی سدھی نہیں پے رہی سی۔ اوہنے بڑے ہی دکھی من نال مہاراجہ وپچن دا من بنا لیا۔ فیر اوہنوں خیال آیا کہ کیوں نہ نال ہی کوہ نور ریٹورنٹ وی وپچ دیوے۔ اوہ وی تاں کوئی خاص منافع نہیں کما رہیا سی۔ آخر اوہنے ورے نوں بلا کے دونوں ریٹورنٹ وپچن دی منظوری دے دتی۔ تھوڑے ہی دنوں وپچ مہاراجہ اتے کوہ نور دونوں ہی چنگے بھائی وک گئے۔ فائینل سیٹلمنٹ والے دن نوں ماکان توں پوری پیمینٹ لے کے ریٹورنٹ اوہناں دے حوالے کر دتے گئے۔ سارا قرضہ لاہن توں بعد پے کول کجھ پیسے وپچ وی رہے سن۔ ہن صرف ٹفن ریٹورنٹ رہ گیا سی جسوں کہ ورا سنبھالدا سی۔ اسدے ہفتہ کو بعد ورا، شام ویلے پے کول اوہدے گھر آیا۔ پما اوس ویلے پیگ لاؤن وپچ مست سی۔

”سرجی، اک ضروری گل کرنی ایں۔ ایس لئی میں گھرے ای آ گیا۔“
 ”بول؟“

”کل ریٹورنٹ تے لائف انشورنس والیاں دی انویسٹی گیشن ٹیم آئی سی۔“
 ”کس گل دے سلسلے وچ؟“

”جی اوہ ارملا میڈم دی ایکسیڈنٹ وچ ہوئی موت والے کیس بابت پڑتال کر رہے سن۔“

”ہیں!؟“ پے نوں لگیا جویں کرنٹ وجیا ہووے۔ فیروی اوہ نارمل رہیا۔
 ”پر اوہ میرے کول گھرے آؤن دی بجائے ریٹورنٹ تے کیوں آئے؟“
 ”ایہہ تاں پتہ نہیں جی۔ پر مینوں اوہ کافی کجھ بچھ رہے سن۔ اوہناں نوں ایہہ وی پتہ اے کہ میں ای میڈم دے داہ سسکار ویلے انڈیا گیا سی۔ ایس لئی

میٹھوں کافی شکی جہیاں گل دی پڑتاں کر رہے سن۔ پر میں کوئی ایسی ویسی گل نہیں
کہی جی۔“

”ایسی ویسی گل جدوں کوئی ہے ای نہیں سی تاں توں ہو رکیہ کہندا؟“
”نہیں سر جی، اجیہی گل نہیں ہے۔ انڈیا ’چ جدوں میڈم دا داہ سسکار ہو رہیا
سی تاں اوس ویلے کچھ بندیاں دی زبان تے ایہہ گل سی، کہ بدیشاں ’چ رہندے
کئی لوک انشورنس دا پیسہ کھان لئی آپنے انڈیا گئے نزدیکیاں نوں مروا دیندے
اے۔“

”وٹ ریش!“

”لوکاں دا تاں کیہ منہ پھڑ لینے جی، پر تئیں کوئی فکر نہ کریو۔ جیکر انشورنس
والے دوبارہ کدے آئے تاں میں آپے سنبھال لوں گا۔“
”چل ٹھیک اے۔ کوئی ہو ر کم ہے تاں دس؟“
”سر جی، مینوں بیہ کونہزار ڈالر دی ضرورت آپی۔ موقع ملدیاں ہی موڑ
دیاں گا۔“
”کوئی نہیں ایس ہفتے سارے بل وغیرہ بھیج دیو۔ اگلے ہفتے جنی لوڑ ہوئی لے
لئیں۔“

”جی شکریہ۔“

”شکریے والی ایس ’چ کیہڑی گل اے۔ پر توں جاہ نہن۔“ مینیجر نوں توردیاں
پما سوچیں پے گیا۔ فیراوہنے ریٹورنٹ تے آپنے خاص ایملپائی، گنیش نوں کال کیتی
تاں ایہہ گل صاف ہو گئی کہ اوتھے کوئی انشورنس دی انویسٹی گیشن ٹیم وغیرہ
نہیں آئی سی۔

’اچھا! مینیجر ورا مینوں بلیک میل کرن دے چکر ’چ اے۔ ’پما من ’چ ہسیا۔

’ورما صاحب، میتھوں ڈردیاں تاں ہواواں وی آپنے رُخ موڑ لے ندیاں نے،
تے توں تاں ہیں ایں کیہڑے باغ دی مُولی۔ کوئی نہیں کدے موقع آؤن دے،
تینوں وی تیری وفاداری دا انعام ضرور دیؤں گا۔ ’اکو واری ’چ شراب دا گلاس خالی
کر کے پے نے پاسے تھلایا۔ فیراوہ آپنے آپ نال گل کرن لگیا۔
’لے بی پمیاں لگدے کہ ایتھوں دا دانہ پانی ختم ہو گیا۔ ہُن کدھرے
اگانہہ دا رُخ کریئے۔ جدوں دھواں س اٹھدا دس پوے تاں اگ دے بھاں بڑ بلن
توں پہلاں ہی ڈیرا پٹ لینا چاہیدے۔ سادھو چلدے بھلے تے نگرہی وسدی بھلی۔ ’
’منہ ’چ گنگناؤندا پما اٹھ کے باہر آ گیا۔ اونہنے دیکھیا کہ ساہنے جو آک بچے پھر دے
سن۔

’توں بیلیا کدے مار نہیں سی کھادی۔ پر اُرملا ڈارلنگ جاندی جاندی تیرے
پیراں ’چ آہ بیٹیاں پتہ نہیں کیویں پاگئی۔ ’جو آکاں ول دیکھدا تے اول جلول
بولدا پما بیڈتے جا پیا۔ پئے پئے دے خیال وچ فیرتوں ورما مینجبر آ گیا تے پما من
ہی من بولیا۔
’لے بی ورمیاں ہو جاتیاں، پے نے تیری موت والے وارنٹ اُپر دستخط کر
دتے نیں۔’

ایہہ نیویارک دا ڈاؤنٹاؤن مینہٹن ایریا سی۔ ورلڈ ٹریڈ سینٹر دیاں ساریاں بلڈنگاں 'ج کافی رونکاں سن۔ اسمان چھونہدے ٹاوراں دے اندر اتے باہر لوکاں دا آؤنا جانا لگیا ہویا سی۔ ٹون ٹاوراں دے پہٹھاں آلے دوآلے دیاں چھوٹیاں سڑکاں تے ویڈراں دی بھرمار سی۔ اوہ ریہڑیاں لائی آپو اپنا سامان وینچ رہے سن۔ ایتھے ہی 'پرچ سٹریٹ' تے جسی اتے 'سکھ چین' نے آپنی کوئی ریہڑی لائی ہوئی سی۔ اوہ سویرے سندیاں دے آئے ہوئے سن۔ 'ہن کم کجھ مٹھا ہویا تاں اوہ وی ذرا وپلے ہوئے۔ گرمی دے دن سن۔ سویر بیت چلی سی تے دن ددپہر ول ودھ رہیا سی۔ گرمی دی تپش اتے موسم وچلی 'ہمس نوں محسوس کردیاں جسی نے اکیویں جہے نال 'پر اسمان ول نظر ماری۔ فیراوتنے گھڑی ویکھی تے ہولی جہے بولی،

"کم تاں سلووا ہو وی گیا، وے اے گیارا نہیں۔"

"ویسے تاں ٹائم وی ہویا ای پیے۔ پر اج منگوار اے۔ تینوں پتہ ای اے کہ ایس دن کم مٹھا ہوندے۔" 'سکھ چین' نے بے دھیانے جہے جسی دی گل دا جواب دتا۔ 'انج نگاہ اوس دی' 'ملینیم ہلٹن' ہوٹل دے دروازے ول سی۔ پچھلے تقریباً دس منشاں توں ہوٹل دا سلائیڈنگ ڈور اک وار وی نہیں کھلا سی۔

"چلیے پھر؟" جسی نے عبس لئی۔

"تھوڑا جا چر ہور ٹھہر جا۔" 'سکھ چین' اچوی جیہی کردا آلے دوآلے جھاکیا۔

ایسے نوں اوہنے ویکھیا کہ ساہنے یشپال 'ٹریا آرہیا سی۔ یشپال 'لیچھ ڈی این وائی' جانی

کہ فائر ڈپارٹمنٹ آف نیویارک محلے ’بچ کم کردا سی۔ اوس دی پوسٹنگ ایف ڈی این وائی دے ٹین ہاؤس و بچ سی۔ ایہہ ٹین ہاؤس ورڈ ٹریڈ سینٹر دے ساہنے والی لبرٹی سٹریٹ تے پیندا سی۔ اسے لئی ایدھر دی لنگھدا ٹپدا اوہ شکھ چین ہوراں نوں ملدا رہندا سی۔

”یشپال توں انی گرمی ’بچ کدھر تریا پھر دیں؟“ جسی اوہدے نیڑے آؤندیاں بولی۔

”جسی دیدی میں تاں اوہ ساہنے کزنو ریٹورنٹ توں لُچ لے کے آیاں۔“
 ”یشپال گرمی والی تاں اج حد ہوئی پئی اے۔“
 ”حد کیہا تاں بڑا کیہا۔ سوکھا ساہ کیہڑا آؤندے۔“ یشپال ترن نوں ہويا۔
 ”کھڑ جا ہور بند جھٹ۔ اگانہہ کیہڑا اگ لگی ہوئی اے۔“ جسی نے مذاق کیتا۔

”اگ نے دیدی کیہڑا ساتھوں بچھے کے لگنے۔ سانوں تاں بس کال ای آؤنی ہوندى اے کہ فلا نے تھاں اگ لگ گئی۔ ساڈیاں گڈیاں تاں فیر سائرَن ماردیاں تہاڈے کول دی ای لنگھدیاں ہوندىاں نے۔“

”ہور گھردیاں دی سنا کوئی گل بات، مامی داکیہ حال اے؟“
 ”مامی ٹھیک ٹھاک اے۔ کدے گھرے وی گیڑا مار آیا کرو۔ ایہتھے ای حال بچھے کے سار دنے اول۔“

”یشپال آواں گے کدے ضرور۔ تینوں پتہ ای اے کہ کماں ’بچ کن کھڑکن دی وہل کیہڑا ملدی اے۔“

”چنگا آئیو کدے۔ میں چلداں ہن۔“ یشپال اگانہہ تڑ گیا تاں جسی اُپر دل
نوں جھاکے۔ فیراوہ سُسْتائی جیہی نِسکھ چین نوں بولی،

”چنگا توں کھڑو پھر۔ میں تاں بند جھٹ پارک ’وچ جا کے بہنی آں۔“ جسی نے
چُنئی نال مڑکا پُونجھیا۔ فیراوہ ملینیم ہلٹن دے سبے ہتھ والے پارک وچ چھوٹے جہے
بیچتے جا بیٹھی۔ اُدھر کجھ دیر نِسکھ چین اکلا ہی کھڑا رہیا۔ پر گاہک کوئی نہ آیا تاں
اوہنے سماں اکٹھا کرنا شروع کر دتا۔ جسی وی دس پنڈراں منٹاں بعد پارک وچوں مڑ
آئی۔ واپس آ کے اوہ نِسکھ چین نال سماں سمیٹن ’وچ مدد کرن لگی۔ پیہ کونٹاں وچ
اوہناں نے کوئی ریہڑی دا سارا سماں اندر رکھ کے اوہدے چھوٹے چھوٹے دروازے
بند کر دتے۔ فیرو نِسکھ چین نیڑے ای کسے گیراج وچ پارک کیتی کار لین چلا گیا۔ اُپر
دی لیا کے اوہنے کار بیک کر کے کوئی ریہڑی دے نال لا دتی۔ فیرو بیٹھاں اُتر کے
ریہڑی دی ہک کار دے پچھے لگی ہک وچ پا کے ریہڑی کار مگر ٹوا کر لئی۔ گیاراں
وجدے نوں اوہ اوٹھوں تڑ پئے۔ اہجے دو بلاک ہی گئے سن کہ اگے ٹریفک بیک
اپ ہو یا پیاسی۔

”لے، ٹریفک دا تاں ہُنے ایں جام لگ گیا۔“ جسی دے چہرے تے پریشانی
اُبھری۔

”ایہہ ڈاؤن ٹاؤن مینہٹن ایں۔ تینوں پتہ ای اے کہ ایہتھے ٹریفک دا تاں سارا
دن ایہی حال رہندے۔“

”کدے کدے تاں میرا ایس شہر وچ دم گھٹدے۔“ جسی ٹریفک ویکھ کے
کھجھ گئی۔

”پتہ نہیں لوکاں نوں کئیہ ہوئے اے کہ سارا دن مشیناں وانگوں بجے پھر دے
نے۔ کسے نوں چین نہیں۔“

”جسی ڈارلنگ ایہہ نیویارک اے، دُنیاں دا سر کڈھواں وپارک شہر۔ جے
ایتھنہ لوک مشیناں وانگوں بھجن گے تاں ہور کتھے بھجن گے۔“
”کئی واری تاں جی کردے کہ ایتھوں کدھرے بھج جائیے۔ کدھرے
شالت جیہی جگا ول۔ اجیہے بھیڑ بھڑ کے والے شہر ’ج رہندی میں تاں اکی پئی
آں۔“

”جے کہیں تاں واشنگٹن ڈیسی ول مُڑ چل دے آں۔ کوئی پُرانا ویلا یاد
کر دیاں سکھ چین نے جسی نوں محول کیتا۔

”کتھے کیہا؟“ جسی دے متھے تے تیوڑی اُبھری۔

”میں کیہا اُدھر ڈیسی، میریلنڈ جاں ورجینیاں ول۔“

”کیوں، اے بھلیا نہیں او تھوں دے سہاونے دن؟“

”اوہ سہاونے دن کتے بھلن والے نے، واہ بی واہ۔“ سکھ چین وینگ ’ج ہسیا۔

”سکھ چین، اُنج او تھے پھسے بڑے سی۔ قسمت چنگی جو او تھے دا کھہرٹا چھڈ

آئے۔“

”نالے ہمیشہ کھندی رہنی ایں کہ آپنی تاں قسمت ماڑی اے۔“

”اوہ گل چھڈ۔ پر مینوں کدے کدے اک خیال جیہا آؤندے کہ او تھے

جیویں کوئی اپنے مگر ہی پے گیا ہوندے بی ایہناں نوں ایتھے وسن ایں نہیں دینا۔“

”لگدا تاں مینوں وی ایوں ایں ایں۔ اوس چوری والی گل دی مینوں تاں
کدے سمجھ نہیں آئی۔“

”توں چوری دی گل کردیں۔ ایہہ سوچ کہ اوس چیک کیشنگ والی روبری
ویلے جان مساں پیگی سی۔“

”جان بچ گئی پر ترونوں عاری ہو گیا۔“ نیکھ چین نے آپنی لت ول دکھیا۔
اُدوں گولی لگن کارن ایس لت وچ نفص پے گیا سی۔ اوہ ہُن لنگڑا کے تڑدا سی۔

”پھر کیویں جانوں مارن دی دھمکی دے کے گواہی توں مکرایا۔“

”اوہ روبری وی تاں کسے دی گئی متھی سازش ای سی۔“

”تاں ہی تاں کہنی آں کہ اتھے کوئی اجیہا ضرور سی جو آپاں نوں اتھے

وسن نہیں دینا چاہو نندا سی۔“

”اجیہا کون ہو یا؟“

”چل ہوؤ کوئی۔ آپاں کیہ لینے۔ آپنی جان بچ رہی اوہی بہت اے، ہُن توں
گڈی تور۔“ نیکھ چین نے دیکھیا کہ ساہمنے ٹریفک ٹرن لگ پیا سی۔ اوہنے نے گڈی
دی رفتار ودھا دتی۔ جسی دا من فیہ پُرائیاں گل ول چلا گیا۔ میریلینڈ توں موو ہو کے
اوہ نیویارک وچ وے شرما کول آگئے سن۔ وے شرما ناسو کاؤنٹی دے ویلیسٹیم
شہر ’چ رہندا سی۔ اوہ تقریباً پچھلے دس سال توں نیویارک وچ رہ رہیا سی۔ اوہدا آپنا
گھر سی۔ گھر والی، دو بچے، چھوٹا بھرا ایشپال اتے ماں سمیت اوہدا چھ جنیاں دا پر یوار
سی۔ اُدوں نیکھ چین اتے جسی نوں وے شرما نے کھڑے متھے جی آیاں کیہا۔ جسی
نے رو کے آپنی وتھیا سنائی تاں سارے پر یوار نوں اوس نال ہمدردی ہوئی۔

وہ شرماءسى دا كوئى سگا سبندھى نهىس سى۔ اوہ موگا زلے دے پنڈ پنج گرائس دا رہن والا سى۔ پنج گرائس جسى دے نانكے سن۔ اوہناں دى آپسى نىڑتا تاں انى كوہى سى۔ پر بعدُ پنج وہ شرماءن سكه مامے دے پُت توں وى ودھ اوہناں دى مدد كىتى۔ سبھ توں پہلاں اوہنے اوہناں دے رہن دا پر بندھ آپنى ميسمنٹ و سچ كر دتا۔ وہ شرماءتے اوس دى پتنى، وينڈر دا كم كر دے سن۔ اوہناں دى آپنى كوئى دى ريهڑى سى، جس و سچ كه كوئى، چاه اتے عام ساچھٹ ڈرك توں لے كه حلقے لنچ تىك دا سماں ہوندا سى۔ شروع دے كجھ دن تاں اوہناں جسى اتے شكھ چين نوں آپنے نال ہى كم اُپر ركھيا۔ فير اوہناں نوں آپنے وركے ہور وينڈراں كول نوكرى دُعا دتى۔ جدوں دو كو ميسنياں پنج شكھ چين ہوراں نوں كم دا كافى تجرُبا ہو گيا تاں اوہناں جسى دے نہتے وينڈر لائسنس اپالئى كروا دتا۔ وينڈر لائسنس ملدياں ہى جسى ہوراں نوں ليزتے كوئى ريهڑى دُعا كه اوہناں دا آپنا كم شروع كروا دتا۔ بچھوں جا كه جسى ہوراں نے آپدى ريهڑى خريد لئى۔ فير اوہناں رهاش وى كدھرے ہور كر لئى۔ برُكلن و سچ پراسيكيٹ سٹريٹ تے پيندے ڈريم ہاؤس اپارٹمنٹس و سچ اوہناں نے اك بيڈ روم دا اپارٹمنٹ لے ليا سى۔ اوہدے نال ہى اوہناں نوں كار پارك كرن لئى كرائے تے پاركنگ وى مل گئى سى۔ اسدے مگروں ہى كتے جا كه اوہناں نوں مانسك راحت ملي۔ اوہ سويرے تن وہ اُٹھدے۔ تيار ہو كه تے كار لے كه اوہ ويار ہاؤس پہنچدے۔ اگے اوہناں دى كوئى ريهڑى سارا سماں پا كه تيار كىتى ہوئى ملدى۔ اسنوں ٹوا كر دياں اوہ آپنى كم والى تھاں تے پہنچدے۔ زياد ہتر كم اوہ ڈاؤن ٹاؤن ميينهنٹن و سچ ہى كر دے سن۔ اوہناں دى كوشش ابھى ہوندى كه كسے وڈى

بلڈنگ دے نیڑے ہی تھاں ملی جاوے۔ جے میٹرو سٹیشن نیڑے ہوندا تاں ہور وی فائدہ رہندا۔ پر چنگی تھاں تاں ہی ملدی سی جیکر اوہ سندھیہاں پُرنچدے۔ کیونکہ ہر وینڈر سندھیہاں آکے چنگی تھاں ملن دی کوشش کردا سی۔ خیر عام طور تے اوہناں نوں چنگی تھاں مل ہی جاندی سی۔ سکھ چین دی کوشش ہوندی سی کہ ملیسیم ہلٹن والی چرچ سٹریٹ اتے وزی سٹریٹ دے انٹرسیکشن والے کھونجے تے ریہڑی لائی جاوے۔ ایدھر میٹرو دا گیٹ نیڑے ہون کر کے گاہک زیادہ پیندا سی۔ پر جسی ایتھے ریہڑی لاؤن توں کتر آؤندی سی۔ کیونکہ ایدھر ساہنے پُرانی سیمٹری پیندی سی، جس نوں کہ اوہ اپنگن مندی سی۔ اوس دی کوشش ہوندی کہ ریہڑی بلاک دے دُوجے پاسے چرچ اتے لبرٹی سٹریٹ دے کھونجے تے لائی جاوے۔ ایدھر اک تاں ساہنے چھوٹا جیہا پارک پیندا سی۔ وہل ملدیاں ہی جسی پارک وچلے چھوٹے چھوٹے درکھتاں ہیٹھ، بینچاں اُپر جا بہندی سی۔ دُوسرا ایدھر سرے والے نار تھ ٹاور بلڈنگ وچ اوس دی سہیلی رجنی کم کردی سی۔ جس دن اوہ ایس پاسے ریہڑی لاؤندے تاں جسی کسے نہ کسے بہانے آپنی سہیلی رجنی نوں مل آؤندی۔ ویسے جیہڑا بلڈنگاں دا گاہک سی، اوہ تاں سارے پاسے اکو جیہا ہی پیندا سی۔ کیونکہ آلے دو آلے ساریاں ہی اسمان چھوہدیاں بلڈنگاں سن۔ دس وجے تک تاں گاہکاں دی لائن نہیں ٹُندی سی۔ چاہ کوئی پین والیاں توں بناں بریک فاسٹ تے سندھیہاں لُنج کرن والے ہتھیرے ہوندے سن۔ ایس پکچھوں کم مٹھا ہون لگ پیندا سی۔ فیر گیاراں وجے دے نیڑے تیڑے اوہ واپسی کر دیندے تے باراں وجے توں پہلاں ویارہاؤس جا پُرنچدے۔ اوتھے جا کے ریہڑی نوں اوہ مین سپلائر دے حوالے کر دیندے۔ اوہ

پلاں و بچ ہی اوہناں دا حساب کر دیندا۔ او تھوں چل کے باراں اتے اک وجے دے درمیان اوہ اپارٹمنٹ پہنچ جاندا۔ ویک اینڈ نوں چھڈ کے باقی دن تاں کم اوہناں دی بُھوتی بھُلائی رکھدا۔ ویک اینڈ تے اوہ او تھوں نیڑلے رچمنڈ ہل گردوارے چلے جاندا۔ کدے کدے وجے شرما جاں اک دوہور جان پہچان والیاں دے گھریں چلے جاندا۔ کُل ملا کے زندگی ودھیا گزر رہی سی۔ پر کدے کدے جسی بہت اُداس ہو جاندی۔ اوہ گھر و بچ بچے دی گھاٹ محسوس کر کے سسکیاں بھر دی۔ اجیہے ویلے اوہ عام ہی سوچدی کہ اوہنے جو سکھ چین کول رمی بارے جھوٹھ بولیا سی، ایہہ اوہنوں اوہنے دی سزا مل رہی اے۔ کئی واری اوہنوں پیکا گھر یاد آؤندا تاں اوہ چُپ چاپ نہجو وھاؤندی رہندی۔

”ہیلو...!“ سکھ چین نے جسی نوں آواز ماری۔

”ہیں؟“ جسی تریکی۔

”کتھے گُو آچی بیٹھی ایں؟“

”میں؟ میں تاں... اوہ! آپاں پہنچ گئے۔“ اوہنے سر جھٹکلیا تے آپے ’بچ پرنتی۔

اوہنے دیکھیا کہ ٹریفک تاں کدوں دا کلیئر ہو چکیا سی تے اوہ ویاہر ہاؤس پہنچ چکے سن۔

”آپے ’بچ پر تو جی، ریڈی چھڈیئے تے گھر نوں جان والے بنیے۔“ گڈی

پارک کر کے سکھ چین باہر نکل آیا۔ دُوجے پاسے دی تاکی کھول کے جسی دی بیٹھاں اُتر آئی۔ فیر دفتر و بچ جا کے تھوڑا پیپر ورک کیتا تے گھر نوں مُڑ پئے۔

"کیوں اج تھکیواں زیادہ ہو گیا؟" رستے وچ نکلھ چین نے سُبھاوک گل توری۔

"لے، تھکیواں کاہدے نال ہونا سی۔ اج تاں کم ہی کوئی نہیں سی۔"
"پھر چُپ چہی کیوں بیٹھی ایں؟"
"نہیں اچہی تاں کوئی گل نہیں۔ بس من چندرا کدھرے کچھے جا پھنچیا سی۔"

"کچھے دا چھڈ کھہڑا۔ ہُن توں اگے دا سوچ۔"
"توں ہی دس کہ اگے دا کیہ سوچاں؟"
"اج سویرے ماں دا فون آیا سی، پنڈوں۔"
"توں مینوں ہُن دسدیں؟"
"دنے وبل ای نہیں ملی، کھلھ کے گل کرن دی۔"
"کی کہندے سی ماں جی؟"
"اوہ کہندی سی کہ چھوٹی دا رشتہ پکا کر دتا۔"
"واہ! ایہہ تاں بہت ودھیا خبر اے۔ پر کتھے پکا کیتے رشتہ؟"
"جھتوں بارے ماں پچھلے ہفتے تیرے نال صلاح کردی سی۔"
"اوہ تاں دو تن تھاواں بارے صلاح کردے سی۔"
"پر اوہناں رشتہ اوتھے پکا کیتے جو تیری پہلی چون سی۔"
"اچھا اوہی! بائی و بے شرما دی جان پہچان والی تھاں؟"
"ہاں ہاں اوہی۔ وچولن دی توں ایں ایں۔"

“میری ننان دا رشتہ ہووے۔ فیر وچولن میں نہ ہووےں تاں ہور کون ہووے۔“
جسی خوش ہوئی کہ اوس دی سس نے اودا مان رکھیے۔

“سچ ویاہ فیر کدوں دا کرنگے؟“

“ماں کہندی اے کہ ویاہ تاں آپنے گیاں توں کرنگے۔“

“آپنے گیاں توں؟“ جسی خوش ہوندی سکھ چین ول جھاکے۔

“ہاں، اوہ تاں ایہی کہندے اے۔“

“میرے ولوں تاں بھادیں فیر کل نوں چل۔“ جسی نوں چائی چڑھ گیا۔

“پر میرا جانا میرے ہتھ وچ نی نہیں جسی۔“ سکھ چین دے چہرے تے غم دی

لمبی لکیر اُبھری۔

“کیوں؟“ جسی نوں خوش ہوئی نوں اوس دی گل دی سمجھ ہی نہ لگی۔

“انڈین گورمنٹ نے میرا نہیں کالی سوچی وچ جو پایا ہوئے اے۔ نہ کالی

سوچی چوں میرا نام نلکے تے نہ مینوں میرا پاسپورٹ ملے۔ پاسپورٹ بناں میں انڈیا

نہیں جاسکدا۔“ سکھ چین نے ہوکا بھریا۔

“اوہ ہاں سچ، میرے تاں ایہہ گل خیال ’چ ای نہیں رہی سی۔ سوری سکھ

چین۔“

“پتہ نہیں میرے ورگے کنے کوزدوش ایہہ کالی سوچی والی سزا بھگت رہے

نے، جنّاں کُچھ کیتا کرایا وی نہیں۔ اوتھوں دھکیشاہی توں پچن لئی ایہتھے آگئے۔ پر

ایہتھے آیاں دا وی کھہڑا نہیں چھڈیا۔ ہور کُچھ نہیں کر سکے تاں چک کے نام ہی

بلیک لسٹ کر دتے۔ نہ پاسپورٹ ملے تے نہ پچھے گھرے جا سکئیے۔ بھگتی جاؤ
جلا وطنی۔ اوہ وی بے قصورے ای۔“

”چل سکھ چین کے دن تاں رب مہربان ہوؤ ای۔“

”ہن تاں او سے دن دی اڈیک اے۔“

”چل چت خراب نہ کر سبھ کچھ ٹھیک ہو جو۔“ جسی حوصلہ دین دے روں ما

’تج بولی۔

”ایوں تاں کوئی گل نہیں۔“ گل کر دے اوہ آپنی اپارٹمنٹ بلڈنگ کول پہنچ

پچھے سن۔

اوس دن سویرے دس بجے ریل اسٹیٹ ایجنٹ تانیاں، پے دے گھرے بیٹھی سی۔ پے نے ایہہ علاقہ چھڈ دین دا پکا من بنا لیا سی۔ اوہ جنی چھیتی ہو سکے ایہہ گھراتے ٹفن ریسٹورنٹ وچ دینا چاہوندا سی۔ تانیاں کہہ رہی سی کہ ایس کم لئی اوہنوں کم سے کم وی دو مہینے دا وقت چاہیدا ہے۔ پر پے دا کہنا سی کہ اوس کول وقت بالکل ہی نہیں ہے۔ اخیرتے تانیاں نے سُجھائی دتا کہ ہُن تاں فیر صرف کُک سیل دا طریقہ ای رہ جاندا ہے۔ مطلب کہ جو وی آپھر آوے اسپٹ کرن دی کرو۔ ایس وچ پیپر ورک وی چھیتی نیڑ جاویگا۔ پمالے جھیلیاں 'ج نہیں پینا چاہوندا سی تے اوہنے ہاں کہہ دتی۔ تانیاں نے ضروری پیپراں اُپر اوہدے دستخط کرا لئے تے فیر فالٹاں سمیٹی اپنے راہ پے گئی۔ تیسرے دن گھر دی آپھر آگئی تاں اوہناں ایہہ منظور کر لئی۔ ہفتے بعد سیٹلمنٹ ہونی سی پے نوں سارے خرچے کڈھ کے بے ہزار ڈالر بچنا سی۔ اوہنے گھر وچین لئی پاور آف اٹارنی وی تانیاں نوں ہی دے دتی۔ ایس پاسیوں وہلا ہو کے اوہ نشچنت ہو گیا۔ ٹفن ریسٹورنٹ ورما ہی سنبھالدا سی۔ ایس ریسٹورنٹ دے وکن داکم وچکار ہی رہ گیا۔ کیونکہ ایہہ گھائے 'ج جارہیا سی تے ایس حالت 'ج کوئی اسنوں خریدن نوں تیار نہیں سی۔ پمالا وہلا ہو یا سارا دن گھرے بیٹھا ٹیوی دیکھدا رہندا سی۔ دوپہرے جے اوہ ٹیوی دیکھ رہیا سی کہ ڈور بیل وجی۔

”میں سوچیا کہ ساڈے گھر دا تاں شاید تئیں راہ ای بھلگے۔“ اوہنے اٹھ کے دروازہ کھولیا، ساہنے رمی کھڑی سی۔

”اصل ’ج میرے دفتر چھٹیاں چل رہیاں سن۔“

”جے دفتر بند سی تاں کیہ ہویا، ایہہ گھر تاں کھلھا سی؟“

”نہیں جی ایہہ گل نہیں، کچھ کونجی کم نکل آئے سن۔“ پے دی گل دا

جواب دیندی رمی ایدھر اُدھر دیکھ رہی سی۔

”کی دیکھ رہے اوں؟“ اوہنوں آ لے دوآ لے جھاکدی نوں دیکھ کے پے نے

پچھیا۔

”میں تاں پچیاں نوں دیکھ رہی آل۔“

رمی گل کر ہی رہی سی کہ ایہے نوں روہی اتے بوہی مئی مئی کردے آ کے

اوہنوں پچنڈ گئے۔

”تھاڈے بناں پل نہیں ساردے۔ سارا دن مئی مئی کردے حال دُہائی پائی

جاندے اے۔“ پمارمی دے چہرے اُپر اُبھر رہے بھاواں نوں پرکھ رہیاسی۔ اوہ

دیکھ رہیاسی کہ پچیاں نوں بگل وچ لے کے رمی دا چہرہ بھل وانگوں کھڑ گیا۔

”چنگا اے رمی تئیں آگئے۔ تھاڈے نال ضروری گل کرنی ایں۔“ پے نے

بی بی سٹرنوں بلا کے پچیاں نوں اندر بھیج دتا۔

”ہاں جی دسو۔“ رمی پے ول نوں منہ کر کے بیٹھ گئی۔

”دیکھو، نہ تھاڈے کول کوئی ہور آپشن ایں تے نہ ای میرے کول۔ فیر کیوں

نی تئیں آپنی میرج لئی من جاندے؟“ پے دے دل ’ج وار وار ایہہ خیال آؤندا

سی کہ اُرملا دے انشورنس والے کیس وانگوں، اوہدے خاص کم لئی ایہہ ودھیا
اُمیدوار ثابت ہو سکدی ہے۔

”اس بارے میں پہلاں ای تہانوں دس چھی آں کہ میں ویاہ نہیں کرواؤنا۔“ ڈور
بھور ہوئی رمی بولی۔

”تہاڈا پکا فیصلہ اے ایہہ؟“

”ہاں جی، بالکل پکا۔“

”پھر تاں جو کچھ میں تہانوں دسن جا رہیاں اوہ سُن کے تہانوں دھکہ لگو۔“
”اوہ کی؟“ رمی دے متھے تے چتا دیاں لکیراں اُبھر آئیاں۔

”میں ایہہ علاقہ چھڈ کے جا رہیاں۔“

”ہیں! کیہہ کہا جی؟“

”ہاں رمی، مے آپنا گھر وغیرہ، سبھ کچھ ویچ دتے۔ بس کچھ ہی دناں ’بج
سیٹلمنٹ ہون دی دیر اے کہ میں اُدوں ای تَر جانے۔“

”تے ایہہ بچے؟“

”بچے آپنے پیو دے نال جان گے۔“

”پر ایہناں نے تاں میرے بناں رہنا نہیں۔“

”تاں ہی تاں کہنا کہ....۔“

”میں تہانوں اک سُبھائی دنی آں۔ تہیں اوس تے ذرا غور کرو۔“ پے دی
گل وچکار ہی کڈی رمی آپنے دل وچلی گل کہن لگی،

”جے تہیں سہمت ہوو تاں میں بچیاں نوں اڈاپٹ کرنا چاہئی آں۔“

"اڈاپٹ...؟" پے دے من 'چ کچھ کوندھیا۔ اوہ اٹھیاتے نال دے کمرے
 وچ جا کے بہہ گیا۔ فیر اوہ من ہی من سوچن لگیا۔ اوہنوں خیال آیا،

'میرے اُپر تاں ایہہ جُو آک بھار ای نے۔ ایہناں دے ہونڈیاں میں
 کدھرے جا آوی نہیں سکدا۔ سگوں ایہناں بچیاں نے تاں مینوں بن کے رکھ
 دتے۔ چنگا ایہہ اے کہ میں ایہناں توں کھہراں چھڈوا لواں۔ رمی نے جو تزویر
 رکھی اے ایس توں چنگا حل تاں مینوں مل ای نہیں سکدا۔ مینوں اسدی گل من
 لینا چاہیدی اے۔' من 'چ فیصلہ کر کے اوہ واپس رمی کول آ گیا۔

"رمی، اُنچ تاں جُو آک اپنے آپ توں کدوں دکھ کیتے جا سکدے اے۔ پر
 میتھوں ایہناں نوں ماں دا پیار نہیں دے ہونا۔ تہاڈے نال ایہناں دی اٹچمنٹ وی
 بہت اے۔ جیویں تئیں ٹھیک سمجھدے ہو، اوویں کر لو۔"

"مطلب، میں اپنا نوں اڈاپٹ کر سکدی آں۔ پما جی تہاڈا بہت بہت دھنواد۔
 تئیں نہیں سمجھ سکدے کہ تئیں مینوں کئی وڈی خوشی دے رہے اوں۔" رمی دیاں
 اکھاں 'چ خوشی دے ہنچو آ گئے۔

"ہاں میں اسدے لئی سارے بندوبست کر لینا۔ کل نوں تئیں پھیرا پھیکس
 کاؤنٹی دی جُوینل کورٹ پہنچ جائیو۔ میں وی بچیاں سمیت اتھے آجوںگا۔ فیر جیویں
 کورٹ کہو اوویں کرلاں گے۔"

"جی ٹھیک اے۔" اتی خوش ہوئی رمی گھر چلی گئی۔

اگلے دن اوہ جُوینل کورٹ وچ جج دے پیش ہوئے۔ پے نے جج دے
 سامنے اڈاپشن پپراں تے سائین کر دتے۔ جج نے اڈاپشن منظور کر دتی۔ نال ہی جج

نے ایہہ وی دیا کہ ایس اڈاپشن دا آخری فیصلہ 'سرکٹ کورٹ' کروگی، ایس توں بعد ہی پچیاں دی کسڈی مس رمنڈیپ نوں ملوگی۔ اسدے ہفتہ کو پچھوں پے دے گھر دی سیٹلمنٹ ہوگئی۔ پے نوں پچیا نے ہزار ڈالر اوہدے کنڈا وچلے کسے بینک وچ تبدیل کروا دتا گیا۔ تن دناں بعد اوہنے ایہہ گھر چھڈنا سی۔ اگلی منزل اوہنے پہلاں ہی چنی ہوئی سی۔ وچکار سوموار آ گیا۔ ایس دن ریٹورنٹ دا کم ذرا مٹھا ای ہوندا سی۔ پما آپنی سکیم مطابق شام نوں ریٹورنٹ تے پہنچیا۔ اوہنے مینیجر ورے نوں ہدایت کیتی کہ اج رات نوں دیر تک بیٹھ کے بیلنس شیٹاں، فائننشل سٹیٹمنٹس اتے سیل ٹیکس بھرن لئی سارا کم مکا لیا جاوے۔ بعد وچ آؤن دا کہہ کے اوہ مڑن لگیا تاں ورما اگے آ گیا۔

”سرجی میں اوس دن کچھ پیسیاں لئی بنیتی کیتی سی۔“

”کوئی نہیں ورما جی، میں تھوڑی دیر بعد واپس آؤنا، تہانوں سارے پیسے مل

جانگے۔“

”تھنکیو سر۔“

”ناٹ اے پرا بلیم مسٹر ورما۔“ پما باہر نکل گیا۔ جان توں پہلاں اوہ گنیش

نوں اوہدا کم سمجھا گیا سی۔ جدوں لیٹ رات پما واپس آیا تاں ریٹورنٹ بند ہو چکا

سی۔ امپلائز گھراں نوں جاچکے سن۔ صرف مینیجر ورما دفتر وچ بیٹھا آپنا پیپر ورک

کر رہیا سی۔ جاں فیر رسوئی وچ بیٹھا گنیش سگرٹاں پھوک رہیا سی۔ پے دی آہٹ پا

کے گنیش دروازے ول آیا تاں پے نے اوہنوں اوہدا کم کرن دا اشارہ کیتا۔ گنیش

نے چلاں دی گیس پہلاں ای کھول دتی سی۔ فیر اوہنے تیل دی کینی چک کے

سارے پاسے تیل ڈول دتا۔ خالی کینی اک پاسے رکھ کے گنیش باہر نوں بھجن ہی لگیا سی کہ اوہ تیل نال لہڑے فرش اُپر تلک کے ڈگ پیا۔ اُٹھ کے دوبارہ بھجن لگیا تاں پہلاں نالوں وی بھیڑا تلکیا۔ اُدوں نوں باہر کھڑے پے نے جیب چوں ڈبی کڈھی تے تیلی جلا کے اندر سُٹ دتی۔ اگ دا بھنسوکا چھت نوں چڑھا۔ آخر گنیش اندرے ہی اگ دیاں لاٹاں وچ گھر گیا۔ پے نے گنیش واسطے کُجھ وکھرا ویوں تیا سی پر ہونی نوں کُجھ ہور منظور سی۔ پھاگڈی بھاؤندا دُور ہٹ گیا۔ فیر جدوں اندر پے گیس سلیدراں اتے باقی بچے تیل نوں اگ لگی تاں زوردار دھماکہ ہویا تے پلاں وچ ہی سارا ریسٹورنٹ اگ دا بھاڑ بن گیا۔ فائر بریگیڈ والیاں نے آ کے اگ تاں بُجھا دتی، پر اُدوں نوں پچھے صرف راکھ ہی بچی سی۔ مچ کے کالیاں ہو چکیا لاشاں دی پچھان وی اگلے دن ہوئی سی۔ آپنی رپورٹ 'بچ اگ لگن دا کارن فائر بریگیڈ والیاں نے، بجلی دا شارٹ سرکٹ ہو جاناں لکھیا سی۔ اگلے دن ہو چکھے نقصان دی رپورٹ، اتے انشورنس دے کلیم وغیرہ دا کم پے نے وکیل دے حوالے کر دتا۔

دوسرے دن پے نے اگلی منزل ول تُرنا سی۔ سامان وغیرہ اوہنے رات نوں ہی گڈی وچ رکھ لیا سی۔ تُرن ویلے نوں رمی وی آگئی۔ پے نے گڈی باہر کڈھی۔ بچے رمی نوں چنبرے ہوئے سن تے اوس توں دکھ نہیں ہو رہے سن۔ رمی نے اوہناں نوں سمجھایا کہ اوہ چھیتی ہی اوہناں کول آ جاؤگی۔ وراترا کے اوہنے بچیاں نوں اپنے نالوں دکھ کیتا۔ فیر اوہنے نال لگ کے بچیاں نوں گڈی وچ بٹھایا۔ پے نے گڈی توری تے آپنی نویں منزل ول نوں چل پیا۔ ساری رات گڈی

چلاؤندا پما سویر دے چار کوو بے پیس برج والی بارڈر چیک پوسٹ لنگھ کے کنیڈا 'چ داخل ہو گیا۔ دن چڑھدے نوں اوہ برینمپٹن وچلے کے گھر مُوہرے جا رُکیا۔ اوہنے گھر دا نمبر پڑ آتے اگانہہ ہو کے ڈور بیل ماری۔ کسے نے ہوئی تے السائی جیہی آواز 'چ کون ایس 'کھندیاں دروازہ کھول دتا۔ دروازہ کھول کے جیوں ہی گھر دے مالک نرہے سنگھ نے پے ول دھیان ماریا تاں اوس دی حیرانی دی حد نہ رہی۔

"اوہ مائی گڈنئیس! گرلابھ توں؟"

"ہاں بائی جی میں۔"

"ایہہ جن کدھروں چڑھ پیا ئی اج۔" دونوں اک دُوبے نوں جچھی پا کے

ملے۔

"ایسے سویرے کون آ گیا؟" اندروں کسے زنانی دی آواز آئی۔

"چرنو ذرا باہر آ کے دیکھ تاں صحیح، کیہ چنکار ہو گیا اج۔" نرہے سنگھ نے آپنی گھر والی چرنجیت کور نوں آواز ماری۔

"تاں وی، دسو تاں صحیح کہ کون آئیے؟"

"گرلابھ اے۔"

"ہیں! گرلابھ!!؟" چرنو اندروں بھیجی بھیجی آئی تے چھوٹے بھرانوں بُل 'چ لے کے رون لگی۔ دو چونہ منٹ بھین بھرا ملاپ کر دے رہے تے فیر اوہ ہونوں اندر لے گئے۔ تھوڑی دیر بعد پما باہر آیا تے واری نال اوہنے دونوں جُو آکاں نوں چک کے لجا کے اندر بیڈتے پا دتا۔ اوس دی بھین تے بھنویا اچنبھے نال جُو آکاں ول دیکھدے رہے۔

”وے گرلابھ! توں کتھے رہیا انا چر۔ تیرے بارے تاں بڑیاں پُٹھیاں
سدھیاں گل اڈدیاں رہیاں نے۔ سچ بُچھدیں تاں سبھ نے ایہی سمجھ لیا سی کہ توں
تاں شاید ایس دُنیاں تے....“ اگا نہہ اوہ چُپ ہی رہی۔

”سبھ توں پہلاں اک ضروری گل سُن لو۔ اوہ ایہہ اے کہ میں ہُن گرلابھ
نہیں ہاں۔ میرا نام پر مویر اے۔ چھوٹا نہ پما وی کہہ سکدے اوں۔“
”ایہہ کیہ گل ہوئی؟“

”امیگریشن دی پرابلم کر کے مینوں نام بدلنا پے گیا۔ ہُن میں پر مویر سنگھ
امریکن سٹیزن آں۔ سارے مینوں اسے نام نال ہی بلاؤندے نے۔“
”پر گرلابھ....“

”نہ نہ....۔ بھین میریے ایس نام نوں ہُن بالکل بھلنا پو۔ نہیں تاں میرے
لئی کوئی مُشکل کھڑی ہو جوگی۔“

”چل ٹھیک اے پما صحیح۔ پر مینوں ایہہ تاں دس کہ توں ستی نوں پھڑی
ایزپورٹ تے چھڈ کے کدھر الوپ ہو گیا سی۔ سالاں دے سال بیت گئے توں
ایناں چر کتھے رہیا۔ تیرے جو آک تاں تیرے نال نے پر تیری گھروالی کتھے اے۔
نالے توں....“

”بھینے کُچھ دم تاں لے۔ سبھ کُچھ دسدونگا۔“ پے نے اوس دی گل وچکار ہی
کٹ دتی۔

”چنگا ٹھیک اے۔ توں آپے ہی دس سبھ کُچھ۔“

”پہلاں اوہنوں کُچھ کھو آ پیا تاں دیہہ۔ توں تاں ہُنے بیٹھگی انکو آری کرن۔“
زربھے سنگھ نے گھر والی نوں ٹوکیا۔

”اوہ آئی ایم سوری۔“ گھر والے ول ویکھدی چرنو اُٹھ کھڑی ہوئی تے چاہ پانی
دا انتظام کرن لگی۔ ایس وچا کر پما با تھروم ’ج جا کے نہا دھو آیا۔ چاہ وغیرہ پی کے
پے نے بچیاں ول نظر ماری۔ اوہ گھوک تے پئے سن۔ فیر اوہ آہنے ساہنے سو پھیاں
تے بیٹھ گئے۔ چرنو تے زربھے سنگھ پے ول ویکھن لگے۔

”ایہہ تاں تھونوں پتہ ای کہ میں انڈیا وچ کیوں تپٹھے چکراں ’ج پھس گیا
سی۔“

”پر تینوں کیہ لوڑ پئی سی کھاڑ کو بن دی، گھرے تینوں کس چیز دا گھاتا سی۔“
چرنو نے اوس دی گل ٹوکی۔
”میں کاہنوں اجیہا کُجھ کیتا سی۔ میرا تاں ایوں ہی پُولیس نے چک کے وچ
نام مڑتا۔“

”اچھا ایہہ گل سی! پر فیر تینوں لگ کے مُلک چھڈن دی تے ایوں اکاں تو اس
جیون دی لوڑ کیوں پئی؟“

”بھینے تینوں کیہ دساں، اُدوں اوتھے حالات ہی ایسے سن۔ جسدا اک وار
کھاڑ کو آں ’ج نام آ جاندا سی، اوہنوں تاں فیر پُولیس مار کے ای کھہڑا چھڈ دی سی۔
میں اوتھوں لگ کے نہ بھجدا تاں مینوں وی پُولیس کدوں دا مار مُکا چکی ہوندی۔“
”چل پھر ’شکر اے بھائی۔ جان ایں تاں جہان ایں۔“ بھین نوں بھرا دی
کہانی تے وشواس آ گیا سی۔ پر اوہدے بھنویئے نوں نہیں۔ بھنویا سبھ سمجھ رہیا سی

کہ اوہ صرف آپدی بھین دا دل رکھن لئی ہی جھوٹھ بول رہیا ہے۔ اوس توں کیہ بھلیا سی۔ اوہنوں اُسدیاں ساریاں کالیاں کرتوتاں دا پتہ سی کہ کیوں اوہنے پنجاب سمسیا ویلے کھاڑو آں دے بھیس وچ کتلو گارد کیتی، پولیس نال رل کے نزدوشاں دیاں ہتیاواں کیتیاں، دھیاں بھیناں دیاں ازتاں نال کھلوڑ کر کے لوکاں دے گھر اُجاڑے، بیک ڈاکے مارے اتے لوکاں نوں اغوا کر کے کروڑاں روپیہیں دیاں پھروتیاں وسولیاں۔ سگوں زبھے سنگھ تاں گرلابھ دا اوہی بھونیا سی جسنے اوہدے ایہناں کارنامیاں وچ بٹورے کروڑاں دیاں پھروتیاں والے پیسے نوں حوالے راہیں ایدھر کنیڈا وچ ٹراں سفر کروایا سی۔ اوہ اوس دی رگ رگ دا بھیتی سی۔

”پھر ایہہ بچے؟“ چرنو پے ول جھانکی۔

”ایہہ تاں میری اک دوست دے نے۔ اوہدا طلاق ہو چکے۔ جو آکاں نوں اوہ سنبھال رہی اے۔ اوہنے کچھ دناں تک ایہتھے ای آؤنے۔ میں کیہا ایہناں نوں لجان ’بچ میں مدد کر دنا۔‘ اوہنے بہانہ ماریا۔

”چلو ٹھیک اے۔ شیس کروگل میں ایہناں نوں کچھ کھو آ پیا دیاں۔“ انھول بھین اوہناں کولوں اٹھ کے چلی گئی تاں زبھے سنگھ، پے ول گہو نال جھانکیا۔

”ہُن مینوں دس اصل کہانی؟“

”تہا تھوں کیہ بھلیے۔“ پے نے نیویں پالئی۔

”پھر وی جو نہیں پتہ اُناں کُودس دے۔“

”جدوں میں انڈیا توں تریاں اُدوں تاں تہانوں پتہ ای اے کہ کِنال ہالاتاں و بچ تریا سی۔ مینوں پناہ دین والا اوہ نیتا تے پولیس افسر مینوں باہر بھینج لئی من

تاں گئے سن، پر مینوں وشواس نہیں سی ہو رہیا۔ کیونکہ مینوں لگدا سی کہ اوہ
 آپدے اینے وڈے سورس نوں ایوں ای نہیں جان دینگے۔ اسے لئی دلی ایئرپورٹ
 توں جہاز دے ٹرن تک مینوں ابھی لگدا رہیا کہ جیویں موت میرا پچھا کر رہی
 ہووے۔ جدوں او تھوں جہاز اڈ گیا تاں مینوں اک ہور فکر نے گھیر لیا کہ مینوں
 اوہ اپنی منچاہی تھاتے بھجج کے جدو مرضی او تھوں ٹریس کر سکدے اے۔ فیر
 میں اوہناں دیاں اکھاں 'چ دھول جھوکن لئی آپنا روٹ بدل لیا۔ رستے 'چ پھری
 توں فلائیٹ بدلنی سی۔ او تھوں میں کنیڈا ول آؤن دی بجائے میکسیکو چلا گیا۔
 میکسیکو 'چ میں پھر آ گیا تے پولیس نے مینوں جیل بھجج دتا۔ مینوں جیل 'چوں
 کڈھواؤن والی اک میکسیکن گڑی سی، گسل سوسا۔ بعد 'چ میں اوس نال میرج کر
 لئی۔ اسے میرج دے آدھار تے مینوں میکسیکو و 'چ رہن دی اجازت مل گئی تے
 میں اوتھے ای ٹک گیا۔ کافی دیر میں میکسیکو رہیا۔ فیر میرے تے گسل سوسا دے
 سبندھ وگڑ گئے تے میں امریکہ لنگھ آیا۔ امریکہ 'چ اڈوں الیگیاں نوں پکے کرن دا
 کوئی نواں قنون بنیاں سی۔ میں وی اوسے قنون تحت آپنا نام پر مویر سنگھ رکھ کے
 پکا ہو گیا۔ کئی سال امریکہ و 'چ ٹیکسی چلاؤندیاں گزار دتے۔ ہُن ایہہ سوچ کے
 ایدھر آیاں کہ بہت وقت ہو گیا جلاوطنی بڈھاؤندیاں نوں، ہُن تاں کدھرے چار
 دن سنگھ چین دے گزارے۔ "پے نے ادھ پچدھ سچ تے باقی جھوٹھ موٹھ کہہ
 ینایا۔ نرہے سنگھ وی سمجھدا سی کہ ایس ورگا چنٹ بندہ کدوں اپنے بارے سبھ کُچھ
 سچ دسو۔ اوہنے وی اوس دی گل تے حساب سر ہی وشواس کیتا۔ پر جدوں پے نے
 اخیر تے کہا کہ اوہ تاں چار دن چین دے گزارن آیا ہے تاں نرہے سنگھ دے کن

بھڑک بھڑک کھلھ گئے۔ گرلابھ دی لٹ دا سارا پیسہ او سے کول ہی تاں سی۔
 او سے پیسے دے سرتے اج زبھے سنگھ دو سو ٹرکاں دی کمپنی 'اے اینڈ آر ٹرانگ'
 دا مالک بنیا بیٹھا سی۔

"بائی جی تئیں مینوں اک تاں کوئی گھر کرائے تے دُعا دیو۔ دوسرا کدھرے
 میری نوکری دا پر بندھ کر دیو۔" پما ہولی ہولی اگانہہ ودھنا چاہوندا سی۔

"کوئی گل نہیں۔ تیرے دونوں کم ہو جان گے۔ انی کاہلی کاہدی اے۔"

"نہیں جی، بھین دے گھر میں نہیں رہنا چاہوندا۔ تہاڈی وی آپنی انڈیپنڈینٹ
 لائف اے۔ نالے کم تاں بھادیں مینوں تئیں آپنی ٹرک کمپنی وچ ہی دے دیو۔
 مینوں وڈا ٹرک چلاؤنا آؤندے۔ میرے کول امریکہ دا ہیوی ڈیوٹی کمرشیل وہیکیل
 لائسنس وی اے۔"

"پھر تاں گل بنگی۔ تیرے امریکن ہیوی ڈیوٹی لائسنس دے میں تے تینوں
 کنیڈا وچ وی وڈا ٹرک چلاؤن دا لائسنس جلدی ملجو۔ توں کنیڈا وچ کم کرن دا
 اپلائی وی کردے۔ امریکن سٹیزن نوں ایہتھے کم کرن لئی سرکار توں اجازت لین
 پندی اے۔"

"ٹھیک اے جی۔" ہفتے کو بعد پمانویں لائے کرائے دے گھر وچ موو ہو گیا۔
 بچیاں دی ساں بھ سنبھال لئی اوہنے اک بیبی سٹر رکھ لئی۔ نال ہی اوہنے کنیڈا دے
 لائسنس اتے ورک پرمٹ لئی اپلائی کر دتا۔ ایہہ سبھ تاں ٹھیک سی پر اوہدے
 بچے ایہتھے دل نہیں سن لاؤندے۔ اوہ سارا دن ری ری کری جاندے رہندے سن۔
 اوہناں ول ویکھ کے پے نوں بہت غصہ چڑھدا۔

’آہ کثیر کتھوں روڈی لگی اے۔ ’اوه آپنے آپ وچ گُردا۔ پر اوس دی کوئی پیش نہیں سی جاندی۔ اک کے اک دن اوہنے رمی نوں کال کیتی،
 ’رمی، بچے تہاڈے بناں دل نہیں لاؤندے۔ پلیز تھیں کچھ دناں لئی ایہتھے آ جاو۔“

’میری ایہتھے جاب اے، ایوں میں کیوں آسکدی آں۔“
 ’لو تھیں آپ ای ایہناں نال گل کر لو۔“ جو آکاں نوں فون پھڑاؤندا آپ اوہ باہر نکل گیا۔

’ممی توں کتھے ایں؟ اسیں تیرے بناں نہیں رہ سکدے توں ساڈے کول آجا۔“ فون تے رمی دی آواز سُن کے بچے ڈہائی پاؤن لگے۔
 ’بیٹے تھیں کچھ دیر ڈیڈ کول رہو۔ فیر میں آجوں گی۔“ رمی نے اوہناں نوں پرچاؤن دی کوشش کیتی۔

’ڈیڈ ساڈی ٹیک کیار نہیں کردا....۔“

’اوه سانوں لائیک وی نہیں کردا....۔“

’کئی واری اوه سانوں کُندا وی اے۔ ممی جے توں نہیں آؤتا تاں سانوں وی آپنے کول لے جا۔“

اوہناں دیاں گل سُن کے رمی دا ہوکا نکل گیا۔ پر اوہنوں پتہ سی کہ سرکٹ کورٹ دے آرڈر تک اوہ بچیاں نوں آپنے کول نہیں رکھ سکدی۔ جدوں بچے کسے وی طرحاں نہ منے تاں اوہنے ویک اینڈ تے آؤن دا کہہ کے اوہناں نوں ٹکا دتا۔ دو چھٹیاں لے کے رمی نے شکرور شام نوں ڈلس ایئرپورٹ توں ٹرنٹو، کنیڈا لئی

فلائٹ لے لئی۔ اُتھوں پما اوہنوں آپنے گھر ہی لے گیا۔ رمی اوہدے گھر نہیں رہنا چاہوندی سی۔ پر جدوں پے نے دسیا کہ اوہنے اُنے دن کدھرے باہر رہن دا انتظام کیتا ہویا ہے تاں اوہ اوتھے رہنا من گئی۔ جنے دن رمی رہی اُنے دن اوہنے بیبی سٹر نوں آپنے کول ہی رکھ لیا۔ پر ایہہ چار دن پُٹکی ماردیاں ہی گزر گئے تے سستھی اوتھے دی اوتھے ای آکھری۔

"ویکھو جی، میں لگاتار ایہتھے نہیں رہ سکدی۔ کچھ میری جاب اے۔ نہ ہی سرکٹ کورٹ دا فیصلہ ہون تک مے بچیاں نوں آپنے نال لجا سکدی آں۔" رمی نے مجبوری دسی۔

"رمی، جو کچھ وی ہے اوہ تہاڈے سامنے ایں ایں۔ میں تاں آپ ایہناں نوں کہنا کہ کچھ دیر ویٹ کر لین پر ایہہ کوئی گل ہی نہیں سمجھدے۔"

"ایہہ تاں بچے نے، ایہناں دے کیہ سارے اے۔"

"میں وی ہور کیہ کر سکداں۔ ودھ توں ودھ اک بیبی سٹر ہور رکھ لینا۔"

"ویکھلو، جیویں ٹھیک لگدے۔" نہ چاہوندیاں وی رمی نوں اُسدیاں مزبوریاں واپس لے گئیاں۔ پر بچیاں نوں کون سمجھا سکدا سی۔ اگلے ہفتے اوہی حالت فیر ہو گئی۔ رمی نوں دو دن لئی فیر آؤنا پیا۔ فیر تاں ایہہ رُٹین ہی بن گیا۔ رمی ہر ویک اینڈ تے کنیڈا جان لگ پئی۔ ہور کوئی چارہ وی نہیں سی۔ پر اک گل ضرور سی کہ رمی نوں امریکہ دے مُقابلے کنیڈا بہت ودھیا لگدا سی۔ اوتھے اوہدا چنگا جی لگدا سی۔ فیر اوہ سوچن لگی کہ جیکر اوہ کنیڈا رہن لگ پوے تاں ایس طرحاں اوہدا بیٹی ہوئی زندگی نالوں کھسپرا کھچٹ جاویگا۔ ایہتھے رہندیاں اوہ آرام نال بچیاں کول چنگی

زندگی وی گزار لو۔ فیر اک دن آپے ہی اوہدے من دی ہو گئی جدوں پے نے وی
اوہنوں ایہی سُجھائی دتا۔ اگلی وار امریکہ گئی واپس مُردی اوہ آپنا سان وغیرہ ایہتھے ہی
لے آئی۔ گزارے جوگی جاب اوہنوں کنیڈا آؤندیاں ہی مل گئی۔ رہن لئی اوہنے
اک پنجابی پریوار دے گھر دا بیسمنٹ کرائے تے لے لیا۔ چھبیتی ہی اوہ ایہتھے سیٹ
ہو گئی۔ اوہنوں آپنا ایہہ فیصلہ چنگا لگیا۔ اوہدا بیتیا گُزریا کدھرے دُور رہ گیا سی۔
ایہتھے اوہنوں نویں لوک ملن لگے۔ نویاں جاناں پچھاناں بن لگیاں۔

رمی سویرے ست و بے نوکری شروع کردی سی۔ شام دے چار وجدے نون کم توں چھٹی ہون پچھوں اوہ پے دے گھر پہنچ جاندی سی۔ ابھوں اوہ اُدوں ہی تودی جدواونے گھرے جا کے صرف سونا ہوندا۔ اوہ بچیاں کول ودھ توں ودھ سماں رھندی۔ ویک اینڈ تے اوہ سارا سماں اوہناں نال بتاؤندی تے اُدوں ہی اوس دی ملا قات پے نال ہوندی سی۔ بچیاں دا ملا حل ہو گیا سی۔ اوہناں نون ماں مل گئی سی۔ بچیاں دے کول رہن دی رمی دی اچھا وی پوری ہو چکی سی۔ پراہیتھے آکے رمی نون ڈھنگ دی جاب نہیں ملی سی۔ ایس گلوں اوہ تھوڑی پریشان سی۔ اک تاں اوہنوں تنخواہ گھٹ ملدی سی۔ دوسرا اوہنوں باہر دا تورا پھیرا وی کرنا پیندا سی۔ اوس دی کمپنی دا فیشن ڈزائینگ دا کم سی۔ اوہنوں کمپنی دے گاہکاں کول نویں نویں پھیشنا دے نمونے لے کے جاناں پیندا سی۔ سیمپل ایدھر اُدھر لجان لئی اوہنوں کافی چکر لاؤنے پیندے سن۔ ایس سلسلے وچ مہینے دا اک چکر تاں اوہدا امریکہ دے بچھلو سٹی دا ہی لگ جاندی سی۔ خیر اوہنے جی جان نال کم شروع کر دتا سی۔

پے نون وڈا ٹرک ٹریلر چلاؤن لئی ہیوی ڈیوٹی کمرشیل لائسنس مل گیا تاں اوہنے اگلے دن ہی زربھے سنگھ دی ٹرکنگ کمپنی دا رُکھ کیتا۔ باہر اوہنوں اک سپینش ڈرائیور مل گیا تاں اوہنے پے نون بلا لیا۔

”کے پاسو اُگیو؟“

”موٹی بیو، گراسیس۔“ پے نے وی سپینش وچ ہی جواب دتا۔

”جو نو برے پھر نادو اُچایا۔“ آپناں نہیں دسدا، اوہ ہتھ ملاؤن لئی اگانہہ ہويا۔
 ”جو نو برے پما۔“ پے نے وی آپناں نہیں دس کے پھر نادو نال ہتھ ملایا۔
 ”دوندے ایس؟“ پے نے پھر نادو نوں اوہدا ملک پُچھیا۔
 ”سوئی دا مسیکو۔“

”سوئی دا لا انڈیا۔ جو سپیک ویری گڈ سپینش اُمیگو۔“ پما آپے ہی بولیا۔
 ”می ساوے۔“ پھر نادو نے نیڑے ہونڈیاں آپناپن دکھیا۔ پھر نادو دے پُچھن
 تے پے نے دسیا کہ اوہ میکسیکو دے میکسیکالی اتے تزوانا ورگے شہراں ’ج کافی دیر
 رہندارہیا ہے۔ اسے کر کے ہی اوہ انی چنگی سپینش بول لے ندا ہے۔ جدوں پے نے
 پھر نادو نوں آپنا اوتھے آؤن دا مقصد دسیا تاں اوہ اوہنوں دفتر ’ج لے گیا۔ اگانہہ
 زبھے سنگھ نے اوس توں لوڑیندے فارم بھروا کے پے نوں ڈرائیور بھرتی کر لیا۔
 شروع دی ٹریننگ دین لئی اوہنوں پھر نادو دے نال ہی لا دتا۔ پھر نادو نیڑے ہی
 کدھرے گیٹرا لاؤن جارہیا سی۔ اوہنے پے نوں ڈرائیور سیٹ اُپر بٹھا دتا تے آپ
 برابر بیٹھ گیا۔ ہائی دے تے چڑدیاں ہی پے نے بڑے آتم و شواش نال ٹرک چلاؤنا
 شروع کر دتا۔

”اُمیگو توں پہلاں وی ٹرک چلاؤندا رہیں؟“

”ہاں۔“

”دس از اے گڈ بزنس مین۔“

”ہاں ایہہ تاں ہے۔ پھر نادو توں وی ایہتھے ڈرائیور ایں؟“

"نہیں، میں اپنے چار ٹرک ایس کمپنی 'چج پائے ہوئے نے۔ ویسے تاں تسیں
 آپنا ٹرک جتھے مرضی چلاوو۔ پر ایس کمپنی 'چج ٹرک پاؤن دا بہت فائدہ اے۔ اُنچ
 کمپنی وچ ٹرک پاؤن دا ٹہانوں کمیشن تاں دینا پیندے۔ پر ایہہ ٹہانوں وہلا نہیں
 بہن دیندے۔ ایس کمپنی کول بہت بزنس اے۔"

"اچھا! اس

"ہاں، ہور وی ٹہاڈے بہت لوکاں نے میرے وانگوں ٹرک پائے ہوئے
 نے۔ کمپنی دے آپدے وی تقریباً دو سو قریب ٹرک نے۔ ساریاں وڈیاں کنپنیاں
 دے ایس 'اے اینڈ آر ٹرنگ کمپنی 'نال کنٹریکٹ نے۔ ایہناں دے ٹرک کنیڈا
 توں چلے میکسیکو دے ڈھر ساؤتھ تک مار کر دے نے۔"

"پھر تاں بہت وڈا بزنس اے ایہناں دا۔" پے نے پھر نادو نوں ایہہ نہیں
 دسیا کہ ٹرک کمپنی دا مالک اوہدا رشتے دار اے۔

"تینوں وی میں ایہی صلاح دیؤں کہ توں وی آپنا ٹرک پالے۔ اپنے ٹرک
 ورگی ریس نہیں۔"

"چلو ویکھدے آں پھر۔"

گیڑا لاکے شام نوں اوہ واپس مڑے تاں پھر نادو نے پے نوں بیڑ پیائی۔
 اگلے دن پما پھر نادو 'نال 'پچھلو امریکہ 'دا گیڑا لاؤن گیا۔ آؤندیاں جانڈیاں اوہناں
 وچکار گل دا سلسلا زاری رہیا۔ ایس طرحاں اوہ چار دن اکٹھے رہے۔ چار دنوں وچ ہی
 اوہ دوست بن گئے۔ فیر پے نوں کمپنی دا ٹرک مل گیا۔ ہن پے نوں کمپنی دے
 حساب نال گیڑے ملن لگے۔ نواں ہون کارن اے اوہنوں دُور نہیں بھیجیا جارہیا

سی۔ ایس وچکار ہر تیجے چوتھے اوس دی پھر نادو نال ملاقات ہو ہی جاندی سی۔ اوہ جدوں ہی ملدے تاں اکٹھے بہہ کے بیڑ پیندے تے گھنٹیاں بدھی گل مار دے۔ پھر نادو ہر وار پے نوں آپنا ٹرک پاؤن لئی زور پاؤندا۔ آخر پما آپنا ٹرک خریدن لئی تیار ہو گیا۔ اگلے دن اوہنے ایہہ فیصلہ پھر نادو نوں وی سنا دتا۔

"ہن میری گل سُن دھیان نال۔" شام نوں اوہ کسے ہوٹل 'چ بیٹھے سن کہ پھر نادو نے گل شروع کیتی۔

"ہاں دس۔"

"ٹرک اپنے نام تے نہ لئیں۔ کسے ہور دے نام خریدیں۔"

"کی مطلب؟"

"جیویں میں کہنا اوویں کر۔ مطلب بعد 'چ دسوں۔"

پما بچھ دیر سوچدا رہیا۔

"جے مینوں کارن پتہ لگو پھیر ہی میں کسے ہور نوں مناسکداں، جسدے کہ نہ تے میں ٹرک کھریدونگا۔"

"اُمیگو توں کہیو جیہا ڈرائیور این؟ سدھی گل وی نہیں سمجھدا۔"

پما فیہر پھر نادو ول ویکھن لگیا۔

"جے ٹرک 'چوں کدے کوئی ایر غیر چیز پھڑی جاوے تے مالک کوئی ہور ہووے تاں ڈرائیور تے چارج لگن دے چانس گھٹ جاندے نے۔" پھر نادو نے جیویں ہی پے دے کن کول ہو کے ایہہ گل کہی تاں پے دے سریر و بچ جھرناٹ جیہی چھڑی۔ اوہ اپنے آپ تے حیران ہویا کہ اک میکسیکے نال اینے چر

توں پھر دا اوہ ایہہ گل کیوں نہیں سمجھیا۔ اگانہہ اوہنوں کجھ وی دسن دی لوڑ نہیں سی۔ اوہ سبھ کجھ سمجھ چکیا سی۔ اگلے دن سیڑھے سی۔ رمی پچیاں نوں لے کے کدھرے باہر جان والی سی۔ پما اوہدے کول آگیا۔

”جے تئیں دو کومنٹ میرے کول بیٹھو، تاں اک بینتی کرنی ایں۔“

”دسو؟“ رمی حیرانی نال پے ول جھاکی۔

”دراصل میں آپنا ٹرک خریدناں چاہنا۔“

”ایہہ تاں بہت چنگی گل اے۔“

”پراہیں وچ اک پرابلم ایں۔ میرے کول تھوڑے جھے پیسے گھٹدے نے۔

کریڈٹ خراب ہون کر کے لون مینوں مل نہیں سکدا۔“

”دسوفیرے ایس وچ کیہ کر سکدی آں؟“

”تئیں صرف دس ہزار ڈالر دا لون اپنے نام تے لے دیو۔ اُسدیاں پیمنٹس

میں آپے کروں۔“

رمی کجھ نہ بولی۔ اوہ سوچیں پے گئی۔

”تھاڑے پیسے سکیور رہنگے۔ جیہڑی ڈاؤن پیمنٹ پاؤنی ایں اوہ تاں مے آپے

پاؤں۔ لون تھاڑے نام تے ہون کر کے ٹرک وی تھاڑے نام ای ہوؤگا۔ میرا

مطلب پیچراں مطابق ٹرک دی مالکی تھاڑی ہووگی۔“

”میرا ٹرک؟“ رمی نوں ایہہ مالکیت والی گل سمجھ نہ آئی۔

”دیکھو جیہڑی ڈاؤن پیمنٹ کرنی ایں اوہ میں تھانوں کیشیر چیک بنا کے دے

دنا۔ اوہ تئیں بینک کول جما کروا کے رہندے دس کُو ہزار دا لون لے لو۔ جدوں

لون تہاڈے نام ہویا فیر ٹرک وی تاں تہاڈے نام ای ہوو نہ۔ سدھی گل ایہہ اے
کہ تہاڈے پیسے ڈبن دا کوئی خطرہ نہیں ہونا؟“

”ہاں ایہہ گل تاں مے سمجھدی آں۔ پرائس وچ میرا کیہ فائدہ ہوو۔ مطلب
میں کیوں ایس جھنجھٹ وچ پھساں؟“

”تہاڈا سدھا تاں کوئی فائدہ نہیں۔ تئیں تاں صرف میری مدد کر رہے
اوں۔ میری نہیں بلکہ اپنے بچیاں دی۔ کیونکہ میں جو کچھ وی کر رہیاں ایہناں
بچیاں لئی ہی تاں کر رہیاں۔ اپنے وچکار بھادیں کوئی رشتہ نہیں۔ پر تہاڈا بچیاں
نال تاں ماں دا رشتہ اے نہ۔“ پے نے اوس دی ڈکھدی رگ تے ہتھ رکھیا تاں
رمی جکو تکی جیہی کردی من گئی۔ اوہنے پیپر ورک کر کے لون منظور کروا لیا تے اپنے
نام تے ٹرک لے کے پے دے حوالے کر دتا۔ اگلے ہفتے پے نے نواں ٹرک
کمپنی وچ لجا کھڑا تے سبھ نوں لڈو ونڈے۔

”توں تاں یار ایہہ کچھ چوں موگلا کڈھ ماریا۔“ پے دے ٹرک خریدن تے
زربھے سنگھ وی خوش ہویا۔

”میں سوچیا کہ کنا کوجر کرائے دا ٹرک چلاؤندے رہاں گے۔“

”گل تاں تیری ٹھیک اے۔ پر میں تینوں اک ہور رائے دنا۔“ زربھے سنگھ
دے دل وچ کوئی بزنس گھنڈی آئی۔
”دسو؟“

”میں تینوں کمپنی دے کچھ ہور ٹرک لیز تے دے دنا۔ ایس طرحاں تیری
کمپنی وچ پنچ کوپر سنٹ دی حصیداری وی بن جاوگی۔“ دکھاوے دے طور تے تاں

زبھے سنگھ دیانتداری وکھارہیاسی، پر اوس دی اصلی منشا ایہہ سی کہ ایس طرحاں اوس دی ٹیکس بھرن ویلے کافی بچت ہو جاوگی۔

"پھر تاں جی تہاڈی بڑی مہربانی ہوؤ۔" کہن نوں تاں پے نے ایہہ گل کہہ دتی۔ پر اوہ من وچ سوچ رہیاسی کہ ایہہ کمپنی اوسے دے بھیجے ہوئے پیسیاں نال ہی خریدی ہوئی سی تے پنج پرسنٹ کیوں، بلکہ اوہ تاں ایس پوری کمپنی دا مالک ہے۔ پر اے پے دی اجیہا کجھ کہن دی منشا نہیں سی۔ اوہ تاں اے 'تیل ویکھو تیل دی دھار ویکھو' والی کہاوٹ مطابق بڑا بوج بوج کے چل رہیاسی۔ اگلے دن کجھ ٹرکاں دی لیز پے دے نام کر کے زبھے سنگھ نے اوہنوں قنونن پنج پر تیشٹ دا حصیدار بنا لیا۔ دو دنوں بعد پما' اپسٹیٹ نیویارک 'دا گیٹا لا کے واپس مڑیاں تاں لیٹ رات پھر نادو اوہدے گھر آیا۔ اک پاسے کر کے پھر نادو نے پے نوں پنج ہزار ڈالر پھڑا دتا۔

"ایہہ کاہدے؟" پما حیران ہويا۔

"نیویارک دے گیٹے ویلے تیرے ٹرک والے سامان 'چج اک چٹے پاؤڈر دا ڈبہ گئے۔ ایہہ اوہدے نے۔"

پما پلک دینے ساری گل سمجھ گیا۔ سمجھدا وی کیوں نہ، اجیہاں کھیڈاں دا تاں اوہ ماہر کھڈاری سی۔ ویسے اوہنے اُپرلے منو پھر نادو نوں روسا وکھایا۔ پر پھر نادو نے اوہنوں ٹکا لیا۔ فیر پے نے ایہہ روسا کیتا کہ اوہنوں کجھ بنال ایہہ سمان کیوں رکھیا گیا۔ پھر نادو نے اوہنوں سمجھایا کہ اگانہہ نوں اوہ اوس دی سہمتی نال ہی اجیہا کجھ کروگا۔

ایوں ہوئی سی پے دی کنیڈا وچ نویں زندگی دی شروعات۔ پے نے ایس دو نمبر دے دھندے بارے بہت سوچ وچار کیتی۔ اوہنے سوچ لیا کہ شروع دے کجھ سال اوہ کوئی دکھاوا نہیں کریگا، سگوں چُپ گڑپ جیہا رہندا ہولی ہولی پیسہ اکٹھا کردا رہوگا۔ جدوں چنگا پیسہ ہتھ وچ آگیا تاں فیر کوئی چنگا جیہا بزنس چلا کے عزت دی زندگی شروع کر لوگا۔ اُدوں تک نہیہ سگھ نال وی آپنا لین دین دا حساب کتاب نیٹر لو۔ اوہ پہلاں ایہتھے پکے پیریں سیٹ ہو کے پھیر ہی کوئی اگانہہ دا قدم چکنا چاہوندا سی۔ ہُن سبھ توں پہلاں اوہ ایس دھندے وچ پورا بچ بچا کے چلن بارے سوچن لگیا۔ پھر نادو نے تاں کیہا سی کہ صرف ٹرک ہی کسے ہور دے نام ہووے۔ پر پے نے سوچیا کہ جس دن ٹرک وچ ایس طرحاں دا مال لجانا ہووے اوس دن ڈرائیور وی کوئی ہور ہووے۔ اگے توں اوہ اویں ہی کرن لگ پیا۔ جس دن اوہدے ٹرک وچ ایہہ چٹا پاؤڈر امریکہ دل جاندا تاں اوہ آئیں بہانیں کسے ہور ڈرائیور نوں بھیج دیندا۔

پچھلے کافی دیر توں بچے پے نوں کدھرے باہر گھماؤن لجان نوں کہہ رہے سن۔ ایس ویک ایں اڈتے اوہ اوہناں نوں ٹرک وچ ہی ٹرنٹو دے ساؤتھ لے گیا۔ رمی وی نال ہی سی۔ سارا دن گھمدے گھماؤندے شام جے اوہ اک وڈے پارک وچ پہنچ گئے۔ اچانک پے دے من ’چ اک خیال آیا تاں اوہ رمی نوں سنبودھت ہویا، ”رمی تسیں ٹرک چلا کے ویکھو نہ۔“

”میں! ٹرک چلاواں!!؟ اوہ نو۔“

”تسیں ٹرائی تاں کرو ایہہ انا زیادہ اوکھا نہیں۔“

”نہیں جی نہیں، ایہہ میرے وس دا کم نہیں۔“

”ہاں مئی، چلاؤ نہ پلیز۔“ بچے وی اوہدے کھہرے پے گئے۔ ساریاں دے زور دین تے رمی ڈرائیور سیٹ اُپر بیٹھ گئی۔ ہولی ہولی گیڑے دیندیاں اوس دی جھک کھل گئی۔ رمی نوں خود نوں وی ٹرک چلاؤنا ودھیا لگیا۔ اُدھر پے دے دماغ وچ اک ہور ہی گل آئی کہ میں تاں ایویں ای باہر ڈرائیور بھالدا پھر داں۔ ڈرائیور تاں گھرے ای بیٹھا ہے۔ اوس دن توں بعد رمی دے نہینہہ نکر کردیاں وی پے نے اوہنوں ٹرک دا لائنسنس دواؤن دی کاروائی شروع کر دتی۔ پہلاں اوہنوں لرننگ پرمٹ ملیا۔ فیر اوہنے ٹریننگ لئی تے اخیر رمی نوں ہیوی ڈیوٹی کمرشیل ڈرائیونگ لائنسنس مل گیا۔ ایس پچھوں کئی واری تاں پما عام گیڑیاں ویلے رمی دے نال گیا۔ فیر اوہنوں اکلی نوں ہی بھینجمن لگیا۔ اوہ ہر گیڑے دی رمی نوں چنگی پیمنٹ کردا سی۔ رمی نوں وی ایہہ وقت برباد کرن والی گل نہیں لگدی سی۔ سگوں اوہنوں لگدا سی کہ اسے بہانے روزمرہ دی زندگی وچ تھوڑا بدلاو ہو جاندا ہے نالے کجھ وادھو پیسے وی بن جاندے ہن۔ جس دن پے دے ٹرک دا خاص گیڑا جانا ہوندا تاں اوہ اکلی رمی نوں ہی بھینجدا۔ اگر رمی کدھرے ہور رُجھی ہوندی تاں اوہ اپنے اجیے گیڑے دا اگا پچھا کر لے ندا۔ ہُن تک رمی اگنت اجیے گیڑے لا چکی سی جدوں کہ ٹرک وچ ڈرگ بھیجے گئے سن۔

اوس دن رمی کم توں آ کے گھرے بیٹھی ہی سی کہ اوہنے میل پھرولی۔ سبھ توں پہلاں اوہنے اوہ لگانہ پچھیا جس اُپر لکھیا ہویا سی ’سرکٹ کورٹ آف پھیار پھیکیس

کاؤنٹی کامنویلتھ آف آف ورجینیاں۔ اوہنے چھیتی چھیتی لفافہ کھولیا۔ اندر لکھیا ہویا سی،

”جُوئیل کورٹ ولوں پاس کیتی روپی تے بوہی دی اڈاپشن والی پٹیشن سرکٹ کورٹ ولوں فائینلی اپروو کیتی جاندی ہے۔ اج دی تاریخ توں روپی اتے بوہی دی کسٹڈی رمنڈیپ کور نوں سولہ پی جاندی ہے۔ اگے توں پر مویر سنگھ دا بچیاں نال کوئی واسطہ نہیں ہووے گا۔“ ایہہ آرڈر پڑ کے رمی دیاں اکھاں ’بچ خوشی دے ہنجو آگئے۔ اوہنے دونوں بچیاں نوں بگل و بچ لے لیا۔ شام نوں پما گھر آیا تاں اوہنے اوہنوں وی ایہہ خوش خبری سنائی۔

’چنگے بلا گروں لہی۔ پما من ہی من ہسیا۔

’پر ایس طرحاں تاں میری ایہہ ڈرائیور ای ہتھ ’چوں جاندی رہو۔‘ اگلے پل اوہنوں فکر ہویا۔ اوہ سوچن لگیا کہ اسدے لئی کیہ کیتا جاوے کہ ایہہ ہتھوں ’چوں نہ نکلے۔

”ٹسیں کیہ سوچن لگ پئے؟“ رمی نے پے دا دھیان کھچیا۔

”اوہ! مے تاں ایہہ سوچ رہیاسی کہ اج توں مینوں بچیاں توں وکھ ہونا پو۔“

پے نے ڈرامہ کیتا۔

”نہیں اجیہی تاں کوئی گل نہیں۔ ٹسیں جدوں چاہو بچیاں نوں مل سکدیں

”اول۔“

”پر تہانوں پتے کہ کانونن طور تے میں ہُن بچیاں نوں ہتھ وی نہیں لا سکدا۔“

”قانون دی قانون نال رہی۔ آپاں قانون توں کیہ لینے۔“

"ہن تہاڈا اگے داکیہ پروگرام ایں؟" پے نے رمی دا من ٹوہنا چاہیا۔
 "کیراں تاں مے اپنے بچیاں نال کھلھ کے گھمو پھرونگی۔ فیر اوہی رٹین
 زندگی۔ ہاں بچیاں نوں میں اچ توں ای اپنے نال لے جانے۔"
 "چلو اوہ تاں تہاڈا ہن حق وی اے۔ پر میری اک بیتی اے جے ماہیں ڈنہ
 کروں تاں۔"

"ہاں دسو؟"

"پہلاں دی طرحاں تئیں ہفتے وچ اک واری بچیاں سمیت میرے گھر رہ جایا
 کریو۔ ایس طرحاں میرا وی ایہناں نال دل پرچ جایا کرو۔"
 "ہاں جی ایہہ تاں کوئی اوکھا نہیں۔ مے تہاڈی گل سمجھ سکدی آں۔"

رمی دی ایہہ گل سُن کے پے نے سکھ دا ساہ لیا۔ اوس دی سکیم ایہہ سی کہ
 ٹرک دی خاص ڈلوری والے دن، رمی اتے پچے اوہدے کہن تے اوہدے گھر آ جایا
 کرنگے تے فیر بچیاں نوں گھرے رکھ کے اوہ رمی نوں گیڑا لاؤن بھیج دیا کروگا۔ خیر
 رمی اوسے دن بچیاں نوں اپنے نال لے گئی۔ اگلے کئی دن چھٹیاں لے کے اوہنے
 اوہناں نوں جی بھر کے گھمایا۔ فیر رمی نے آپنی جاب تے جانا شروع کر دتا۔ ایہتھے
 دن ویلے بچیاں نوں سنبھالن دی کوئی سمسیا نہیں سی۔ گھر دا مالک، کوئی بزرگ
 پنجابی جوڑا سی۔ اوہ تاں سگوں آپ سارا دن بچیاں نال رہندے خوشی محسوس
 کردے سن۔ ویک اینڈ تے رمی بچیاں سمیت پے دے گھر چلی جاندی سی۔ جدوں
 کتے پے نے اوس توں گیڑا لواؤنا ہوندا تاں اوس دن اوہ بیبی سٹر دا پر بندھ کر
 لےندا۔ پے دے نال ہی اوہ دو چار واری اوس دی بھین دے گھر وی جا آئی سی۔

پر پچے دی صلاح مطابق اوہ اوہناں دے بہتتا نیڑے نہیں سی ہوئی۔ پچے دے سارے نلے حل ہو گئے سن۔ رمی وی ہُن بہت خوش سی۔

کھڑے پانیاں 'چج' اٹ تال اوس دن وجی جس دن پچے دے خاص بندے دا انڈیا توں اوہنوں فون آیا۔ نمبر پچھاندیاں پچے نے فون آن کر کے کن نول لا لیا۔

"ہاں میں ای آں، گل کر۔" اُدھرلی آواز پچھاندیاں پما بولیا۔

"گل تیرے اکلے نال کرن والی اے....۔"

"ہاں ہاں میں اکلا ای آں۔ گھرے بیٹھاں، کھلھ کے دس کیہ کہنے۔"

"گل اوسے بارے ای اے جسدا کہ ہر دُوآر، ماں پیو دے جُھل پاؤن آئی دا

خاص اپریشن کیتا سی۔"

"میں سمجھ گیا۔ دس اوس دی کیہ گل اے؟"

"ایہہ تال اوہ گل ہو گئی اکے جیوندا ہاتھی لکھ داتے مریا دو لکھ دا۔"

"کچھ دس وی؟"

"اوبدے پیو، ڈاکٹر راکیش دی لدھیانے 'چج' کروڑاں روپیہس دی پراپرٹی

اے۔"

"ہیں؟" پچے دے پیراں ہیٹھوں مٹی نکل گئی۔

"بڈھے نے وصیت وی بڑے ڈھنگ طریقے نال بنوائی ہوئی لگدی اے۔"

"کی لکھیے وسیہت و 'چج'؟" اُتاولا ہوندا پما کھڑا ہو گیا۔

”وصیت ’ سچ لکھیے کہ میرے مرن توں بعد میری ساری جائداد دی مالک
میری اکلوتی بیٹی اُرملا اے۔ اگر اُرملا مر جاندی اے تاں اوہ ساری جائداد اوہدے
بچیاں دی ہووگی۔“

”اچھا! س پیے دی آواز سرد ہو گئی۔“

”ہُن اوس پر اپرٹی دے جندرے دی چابی تیرے اوہ جوڑے جو آک نے۔“
”ہوں۔“ پما پریشانی ’ سچ نو نہہ ٹن لگیا۔
”آگئی سمجھ و سچ گل؟“

”تیری گل تاں سمجھ ’ سچ آگئی۔ پر اک ہور گل نہیں میں سمجھیا۔ انڈیا و سچ
ڈاکٹر راکیش دا اجیہا کون رشتے دار اے جسنے ایہہ سارا پیپر ورک کروایے۔ کیونکہ
اج کل تاں ایدھر باہر آیاں دیاں جائداداں تے اوہناں دے انڈیا و چلے اپنے ہی
رشتے دار قبضے کر لے ندے نے۔ پر ایہہ سچ پتر کون ایں جو اڈا وڈا پُن کماؤن
لکھے۔“

”ڈاکٹر راکیش دی ماسی دا پت اے کوئی۔“

’ اوہ ہو، ایہہ کیہ ہو گیا۔ ’ پما سر پھڑ کے بیٹھ گیا۔

’ کہندے کہ پر اپرٹی دے جندرے دی چابی اوہ بچے نے۔ پر اوہنوں ایہہ
نہیں پتہ کہ اوہناں بچیاں دی چابی ہُن میرے کول نہیں رہی۔ ...‘

’ ایہہ میں کیہ کر بیٹھا۔ اپنے ہتھیں اپنے ہی ہتھ وڈھ لائے۔ جے بچے ای
میرے کول نہ ہوئے تاں اوہناں دے نانے دی کروڑاں دی پر اپرٹی وی مینوں

نہیں ملنی۔ بچیاں دامیرے قبضے وچ ہونا بہت ضروری اے۔ ایس دے لئی رمی تون وی اوہلا رکھنا پو۔ اوہدے لئی مینوں کچھ کرنا چاہیدے؟ کیوں نہ اک واری رمی نال گل کر کے دیکھاں؟ ہاں ایہی ٹھیک رہو گا۔

پما بیٹھا اپنے آپ نال گل کر رہی اسی۔ اوہنے رمی نال گل کر کے بچے واپس لین دا من بنا لیا۔ پر ہن ایہہ کم وی رمی دی سہمتی نال ہی ہو سکدا سی۔

”ہن تاں خوش اوں بچیاں نال رہ کے۔“ رمی نوں ملدیاں اوہنے سادھارن جیہی گل چھیڑی۔

”ہاں جی بہت خوش۔“

”پر میرا تاں بہت بُرا حال اے۔“

”کیوں؟“

”مینوں بچیاں بناں کچھ وی چنگا نہیں لگدا۔ میں بہت اپ سیٹ آں۔“

پے دی گل سُن کے رمی حیران ہوئی۔ کیونکہ ہن جدوں بچے رمی نال رہن لگ پئے سن تاں اوہناں نے پے دے ورتائی بارے بڑا کجھ دسیا سی۔ اوہ دسدے سن کہ ڈیڈ ہمیشہں اوہناں نوں گاہلاں کڈھدا سی۔ کئی واری کڈا وی سی۔ پر ہن اوہ کہہ رہی اسی کہ اوہناں بنا رہے ہی نہیں سکدا۔

”میری اک بنتی اے۔“ پے نے سدھی گل کہن دا من بنا لیا۔

”دسو۔“

”کی میں بچے واپس لے سکداں؟“

”نہیں جی، ایہہ تاں نہیں ہو سکدا۔ میری تاں اوہ زندگی نے۔“

”ہائی... ہائی... ہائی....“ پما پھوکی ہاسی ہسیا۔

”ہسدے کیوں اولں؟“

”ٹہاڈے بچے نے ٹسیں ای رکھو۔ میں تاں ایہہ ویکھدا سی کہ ماں دی بچیاں

نال کئی کواٹچمنٹ ہوندی اے۔“ پپے نے گل بدلی۔

”ٹسیں تاں مینوں ڈرا ای دتا سی۔“ رمی اوس دی گل دا اصلی مقصد نہ سمجھ

سکی۔

”ڈرن والی ایس وچ کیہ گل اے۔ میں تاں ایویں مذاق کردا سی۔“ پما اٹھ کے

ٹر گیا۔ نال ہی اوہ سوچ رہیاسی کہ ایہہ کم ہن سدھے ڈھنگ نال نہیں ہونا۔ بچے

تاں اوہنوں واپس لینے ہی پینگے۔ پر اسنے سدھے ڈھنگ نال بچے واپس نہیں

دینے۔ اگلے دن پپے نے ایس بابت وکیل نال گل کیتی۔ وکیل دی صلاح سی کہ پما

بچیاں نوں نال لے کے انڈیا جاوے۔ فیر او تھوں دی کورٹ وچ جو دی پپہ ورک

ہوؤ اوہ پورا کیتا جاوے۔ بچے نہ بالغ سن۔ ایس کر کے بچیاں دی ایہہ پراپرٹی اگانہہ

وچ پاؤنا سوکھا نہیں سی۔ پما بہت پریشان سی۔ آپ اوہ انڈیا جا نہیں سی سکدا تے

ہور کوئی حل دس نہیں سی رہیا۔

’جے رمی ای بچیاں نوں لے کے انڈیا چلی جاوے تاں، ملا سوکھا حل ہو

سکدا اے۔ جے ایہہ اوتھے چلی جاندی اے تاں میرے بندے آپنے ڈھنگ

طریقے نال ایس توں آپے لوڑیندے، کم کروا لیگے۔ ’اچانک اوہنوں خیال آیا۔

”رمی، ٹسیں انڈیا کیوں نہیں گھم آؤندے۔“ اگلے دن پما فیر رمی دے گھر

بیٹھا سی۔

"میں انڈیا!؟" اوہ حیران ہوئی۔

"ہاں تُسیں۔ نالے بچیاں نوں ایہناں دے اوتھوں والے رشتے دار مل

لینگے۔"

"میرا تاں ایس طرحاں دا کوئی پروگرام نہیں۔ پر تہانوں ایہہ خیال کیوں

آیا؟"

"میں تاں ویسے ہی گل تور لئی۔"

"تُسیں وی نال چلوں گے۔"

"میں؟" پچے نوں لگیا جیویں کہ اوہ سن 'چوں پھڑیا گیا ہووے۔

"ہاں تُسیں وی اپنے رشتیداراں نوں مل آئیو۔"

"اسدے لئی دو کومینے ٹھہر جاؤ۔ ابے تاں میں بزی آں۔" پچے نے دو

مہینیاں دا کہہ کے گل سنبھال لئی۔ بے اوہ کہہ دیندا کہ اوہ انڈیا نہیں جاسکدا

تاں رمی نوں شک ہو جانا سی۔ پر شک تاں رمی نوں ہُن وی ہو گیا سی کہ ایہہ

اج کل بچیاں نوں لے کے انا فکر مند کیوں ہے۔

'ایہہ انڈیا جان نوں وی نہیں مندی۔ فیر کیہ کراں۔' مگن چت ہوئے پچے نے

انڈیا اپنے بندے نوں کال کر کے ساری ستھتی دسی تاں اوہنے کہا کہ توں اکلے

بچیاں نوں ہی کیویں نہ کیویں بھیج دے۔ اگانہہ داکم اسیں آپے ویکھ لواں گے۔

'نہ ایہہ بچے مینوں دیندی اے، نہ اوہناں نوں لے کے انڈیا جاندی اے، فیر

ہُن کیہ کیتا جاوے۔ کُجھ اجیہا کراں کہ ایہہ 'مدر ٹریسا دی چیلی بچیاں توں دُور

ہو جے۔ ایہہ پاسے ہو گئی تاں میں اپنے حساب بچیاں نوں انڈیا نوں تور دیاں گا۔

کیراں اوتھوں دی پراپرٹی ہتھ آوے، بعد دی بعد وچ ویکھی جاؤ۔“ اوہ من وچ سکیمیاں بناؤندا جارہیاسی۔

’کیہڑا ڈھنگ اپنایا جا سکدے؟‘

’اک منٹ....‘ اوہدے من ’چ کوئی وچار آیا۔

’لے میرے تاں خیال ’چ ای نہیں آیا۔ ایہہ کم تاں چٹنگی ماریاں حل ہو جانے۔ نالے مینوں کچھ اجیہا وی نہیں کرنا پینا کہ اسنوں کوئی ٹنک ہووے۔ اک واری ایہہ کم سرے چڑھ گیا تاں مڑ کے ایس دا پرچھاواں وی بچیاں تک نہیں پہنچنھاں۔‘ پے نوں کوئی حل سُبھ گیا سی۔ اوہ چٹنگیاں ماردا گھرے پہنچ گیا۔ اگلے کچھ دن اوہنے اڈیک کیتی۔ ایس وچکار اوہنے رمی نال ورتائی وی سُبھاوک جیہا ای رکھیا۔ ایہے نوں رمی دی اوہ کال آگئی جس نوں کہ اوہ اڈیک رہیاسی۔

”میں کل نوں کمپنی دے کسٹمز کول پریزنٹیشن دین لئی ’بٹلو سٹی‘ امریکہ جانے۔ تیسریں پلیرز بیبی سٹر نوں کال کر دیو۔ اج رات تے کل دا دن اوہ بچیاں نوں سنبھال لوے۔ اج شام نوں میں بچیاں نوں لے کے تہاڈے گھر آجوں گی۔“

”ٹھیک اے۔ میں بیبی سٹر نوں بلا لینا۔ تیسریں جدوں مرضی آجو۔“ پے دا دل باگو باغ ہو گیا۔ اوہ اسے سمیں دی اڈیک وچ سی۔ اوہ سے شام بیبی سٹر آگئی تے رمی وی بچیاں نوں لے کے پے دے گھر پہنچ گئی۔ پھالونگ روم وچ بہہ کے رمی نال گل کرن لگیا۔ جدوں اندر بیٹھا اوہ رمی نال گل کر رہیاسی تاں اُدوں ہی باہر پھرنا دو اپنے کم لگیا ہو یا سی۔ پھرنا دو، رمی دی گڈی دے ٹرنک وچ ڈرگنز والا ڈبہ

لُکارہیاسی۔ آپنا کم مُکا کے اوہنے پے نوں مس کال ماری۔ پما خوش ہوندا اندروں
باہر جان لئی اُٹھیا۔

”کس کوویلے تَرنے تَسیں پھر؟“ اوہنے چلوں جیہی گل کیتی۔

”میں سویرے دو کووَجے ترونگی۔“

”چلو ٹھیک اے، چچھے بی سٹر ہے ای۔ بچیاں نوں آپے سنبھال لوگی۔ عے
ہُن چلداں۔“ پما باہر نکل گیا۔ فیر پے نے ’سی بی ایس اے‘ (کنیڈا بارڈر سروس
ایجنسی) نوں فون ملایا۔ اوہنے اوہناں نوں رمی دا پورا نام، اوس دی گڈی دا نمبر، گڈی
دیاں ہور نشانیاں اتے باقی لوڑیندی جانکاری دیندیاں دس دتا کہ ایہہ گڑی اگلے
دساں کوگھنٹیاں وچ پیس برج بارڈر چیک پوسٹ اُپر دی امریکہ ول لنگھوگی۔
انفرمیشن دین داکم مُکا کے اوہ پھر نادونال کدھرے چلیا گیا۔
اُدوں ہی بیبی سٹر دی گھروں ایمر جنسی کال آئی۔ کال سُندیاں ہی اوہ رمی کول
آئی۔

”میڈم، میرے پھادر اچانک سخت بیمار ہو گئے نے۔ اوہناں نوں ہُنے ای
ایمر جنسی ’چج داخل کروایا گئے۔ پلیز اج مینوں چُھٹی دیو۔“

”اوہ! ایہہ تاں بہت ماڑا ہو یا۔ پرفیر میں بچیاں داکیوس کراں؟“

”میڈم کچھ وی کرو پر میں تاں اج رات ایستھے نہیں رہ سکدی۔“

”چل اک منٹ، میں سوچدی آں کچھ۔“ رمی نے پے نوں فون ملایا۔ پر
اگوں اوہنے فون نہ چکلیا۔ کئی وار کوشش کرن تے وی اوس دی پے نال گل نہ
ہوئی۔

”پے دا فون نہیں مل رہیا۔ تیرا جاناں وی ضروری اے۔ ایہناں بچیاں نوں
وی اکلے نہیں چھڈیا جاسکدا۔“ رمی کوئی حل سوچن لگی۔

”اس دا تاں فیرا کو حل اے کہ میں بچیاں نوں اپنے نال ای لے جاواں۔“

”جی میڈم، ایہی ٹھیک رہو۔ پماجی کیہ پتے کہ کدوں گھر آؤں۔“

”تیری گل بالکل ٹھیک اے۔ پر میں سوچدی آں کہ ادھی رات ویلے بچیاں

نوں ڈسٹرب کرن نالوں میں ہُنے ای تڑپنی آں۔ رات بچھلو کسے ہوٹل ’ج رہ

پوں۔ کل نوں کم مکدیاں ای واپس آجاں گے۔“

”ہاں جی ٹھیک اے۔“

”چل آفیر بچیاں دا سامان وغیرہ گڈی وچ رکھوا۔“ بیبی سٹر دی مدد نال رمی

نے بچیاں نوں گڈی وچ بٹھا لیا۔ اوہنوں کُجھ دیر پے دی اڈیک کرن دا کہہ کے

رمی تڑپئی۔ پہلاں اوہنے اپنے گھروں روہی تے بوہی دے پاسپورٹ چکے تے فیر پیس

برج نوں جان والے ہائی وے چڑھ گئی۔

ادھے کوگھٹے بعد پماجھر مُڑیا تاں اوہنے ویکھیا کہ باہر رمی دی گڈی نہیں سی۔

اوہدے بچھن تے بیبی سٹر نے دسیا کہ اوہ تاں بچھلو سٹی نوں چلی گئی۔

’ایہہ ودھیا ہویا کہ پنچھی جال ’ج پھسن لئی چھیتی چلایا گیا۔ ’پما من ہی من

ہسیا۔ اندر جاندیاں اوہنے آلے دوآلے نظر ماری۔

”پر بچے! کتھے نے اوہ؟“ حیران ہوندیاں اوہنے بیبی سٹر نوں آواز ماری۔

”اوہناں نوں تاں رمی میڈم اپنے نال ای لے گئی۔“

”کی کیہا...!!؟“

”ہاں جی، بچے رمی میڈم دے نال ہی چلے گئے۔“ بی بی سٹر نے اپنی گل ڈھرائی۔ اگانہہ اوہ آپدے پتا دی بیماری بارے دس لگی سی کہ پے نے اوس ول دھیان ہی نہ دتا۔

”اوہ.... نو....۔“ پما چیکیا۔

”اوہ مائی گاڈ....! ایہہ کیہ ہو گیا۔“ گھبرایا ہو یا پما باہر نوں بھجیا۔ گڈی سٹارٹ کردا اوہ وی پیس برج ول چل پیا۔ اوہ بڑی تیز گڈی چلا رہیا سی۔ پر اوہنوں اخیر تک رمی کدھرے وی دکھائی نہ دتی۔ بارڈر دے نیڑے پہنچ کے اوہ ہولی ہو گیا۔ فیر کجھ سوچدیاں اوہنے امریکہ ول جان دا فیصلہ کر لیا۔ نیاگرا پھالس کولوں دی لنگھدیاں اوہنے پل پار کیتا تے اگے اک چیک پوسٹ تے جاڑ کیا۔ کسٹم ادھیکاری اودا پاسپورٹ لے کے سٹیپ وغیرہ لاؤن و بچ رُجھ گیا۔ پما اکھاں پاڑ پاڑ کے آلے دوآلے ویکھ رہیا سی۔ چیک پوسٹ دیاں بچے لائیناں تے عام جیہا کم چل رہیا سی۔

’ہیں! جے اوہ پھڑی گئی ہوندی تاں اوہنے ایہتھے ای کدھرے ہونا سی؟‘ پما حیران ہو رہیا سی۔

’مینوں لگدے اوس دی قسمت تیز نکلی، اوہ پھڑ ہو نو بچ گئی تے بچیاں سمیت امریکہ و بچ داخل ہو گئی۔‘ آپنے اندازے جے لاؤندا پما پھلو سٹی ول نکل گیا۔

رمی دے چلے جان پچھوں پما کافی دیر پریشان رہیا۔ اوہ سوچدا رہندا کہ کھاہمکھاہ ہی کروڑاں دی جاندا ہتھاں چوں نکل گئی۔ ایس گھٹنا پچھوں اوہدے اندرون دوسری آواز اٹھنی شروع ہو گئی کہ اوہنوں اپنے بھنویئے نال آپدے پیسیاں بارے گل کرنی چاہیدی اے۔ ایس توں پہلاں وی اوہنے آنی بہانی دو چونہ واری ایہہ گل کرن دی کوشش کیتی سی، پر نہیہ سنگھ ہر وار گل نوں اُون گوں کر کے ٹال دیندا سی۔ اُدوں پما چُپ کر جاندا سی کہ چلو موقع آؤن تے ہی گل چھیڑی جاوے گی۔ ہُن اوہ سوچ رہیاسی کہ گل کرن دا صحیح موقع آچکيا ہے۔ اوہنے اسے شام نہیہ سنگھ نوں ملن دا پروگرام بنا لیا تے اپنے گھر آؤن دانیوں تا دے دتا۔ جدوں نوں نہیہ سنگھ اوہدے گھر آیا تاں پما کھان پین دا پر بندھ کری بیٹھا سی۔

"واہ بی سالے صاحب، اج تاں توں بڑا چنگا کیتا جو گھرے ای مہچھل لاؤن دا پروگرام بنائی بیٹھیں۔"

"میں کیہا کہ کافی دیر توں اکٹھے نہیں بیٹھے، کیوں نہ اج رونق لالئی جاوے۔"

"ایہہ تاں چنگی گل اے کدے کدائیں کرنیاں چاہیدییں من آئیاں۔ یار، تیری اوہ دوست کڑی رمی نہیں ویکھی کدے؟"

"اوہ تاں واپس امریکہ چلی گئی۔" پے نے ٹپل ماریا۔

پنگ لاؤندے تے ایدھر اُدھر دیاں گل کردے اوہ واہوا ترارے ’بچ ہو گئے
تاں پے نے گل چھیڑی۔

”بائی جی اج آپاں اپنے اصلی مُدے دی گل وی کرنی ایں۔“

”اوہ کیہڑا ہئی؟“

”میرے پیسیاں والا۔“

”تینوں کنے واری پہلاں وی دسیے یار کہ اوہ پیسے تاں ایویں ای حال خراب
ہو گئے۔“ نزبھے سنگھ نے رٹیا رٹایا بہانہ لایا۔

”ایویں حال خراب پیسے کس گلوں ہو گئے جی؟“

”دراصل اوہ پیسے میں میوچل پھنڈز و بچ لا دتے سن۔ اُدھر گھاٹا پے گیا۔

”سگوں کُچھ پیسے میرے اپنے وی دُب گئے۔“

”دیکھو تہاڈے اپنے پیسے نُسیں جتھے مرضی انویسٹ کر سکہے سی۔ پر

میرے پیسے میتھوں پُچھے بناں ایویں تھوڑا ای خراب کرنے سی۔“ پے نزبھے سنگھ

دے جواب مطابق ہی بولیا۔

”میں تاں تیرا بھلا ای سوچیا سی۔“

”اس ’بچ میرے بھلے والی گل کیہڑی ہوئی؟“

”ہور کی؟“

”میں دساں جی.... کہ فیرو اصلی گل کیہ اے....؟“

”کی اے اصلی گل؟“

”چُکھ سال پہلاں تک تئیں ٹیکسی چلاؤندے سی تے اج کمیونٹی دے سر
کڈھ بزنس مین بنے بیٹھے اوں۔“

”مطلب؟“

”مطلب ایہہ کہ پیسے خراب ہو جان دا تاں تئیں ایویں ٹرپل مار دیوں۔
میرے پیسیاں نال ای تئیں ایہہ ٹرک کمپنی والا انا وڈا بزنس کھولیاے۔“ پے نے
سدھی گل کہہ دتی۔

”چل ایویں ایں تاں فیر ایویں ایں صحیح۔“ زبھے سنگھ نے وی نشے دی لور وچ
سرے دی سنا دتی۔

”اج آخر من تاں گئے۔“

”جیویں مرضی سمجھلے۔“

”ٹھیک اے فیر مینوں میرے پیسے واپس دیو۔“

”توں کبھڑا ڈونگھا واہ کے کمائے سی۔ لٹاں گھسٹاں تے پھروتیاں دے پیسے

ای ایہتے ٹراں سفر کردا رہیں۔“

”میں جیویں مرضی کمائے، پر پیسے تاں اوہ میرے سی۔“

”گنگا گتیاں ہڈیاں نہیں مُڑدیاں پھاسیاں.... نہیں سچ گرا بھسیاں۔“ زبھے

سنگھ نے کھنگورا مار کے گلا صاف کردیاں چب کے گل کیتی۔

”بائی جی، میں اوہ گرا بھ آں جسدے ماریاں نوں قبراں نصیب نی ہویاں۔“

انی گل کہہ کے اوہ اُچی ہسیا۔

”اس گل دا تاں مینوں وی پتے۔ پر سالے صاحب ایہہ کنیڈا اے۔ ایہتھے
 تاں وڈے وڈے کہندے کہاؤندے ویلی، آریاں تے پھٹے چنکدے پھر دے اے۔“
 ”اوہ کوئی ہور ہونگے، گُرا بھ نہیں۔ پر مینوں ایوں دسو کہ جے ایہہ گل
 لوکاں ’بچ آگئی بئی نرہے سنگھ کول جیہڑا انا پیسہ آئیے اوہ کیوں آئیے؟“
 ”اچھا! پر جے ’ایہہ ’گل لوکاں و بچ آگئی کہ پما، اصل ’بچ پما نہیں، اوہ تاں
 گُرا بھ اے۔ جسنے کھاڑ کوواد ویلے پنجاب ’بچ سینکڑے لوک مار نکائے، ان گنت
 بیک ڈاکے مارے، پھرتیاں لئی پتہ نہیں کنیاں کونوں اغوا کیتا۔ ایس توں بناں ہور
 پتہ نہیں اوتھے کیہ کی آتک مچایا۔ ایہہ کھاڑ کوپن سی سگوں ایہہ تاں کھاڑ کوآں
 دے بھیس ’بچ گورمنٹ دا بندہ سی، جسنے پُولیس نال رل کے پتہ نہیں کئے کو
 کھاڑ کو مروائے۔“

پے دی بولتی بند ہو گئی۔ اوہنوں خیال آیا، ’ایہہ تاں میرے بارے بہت
 کُچھ جاندے، ایہہ مینوں کیہ لئی بیٹھے۔ جدوں ای کوئی گل ہو یا کرو ایہہ اوں ہی
 ڈرا با دے چھڈیا کرو۔ ایس نے سدھے ڈھنگ نال کُچھ نہیں دینا۔ مینوں آپنی پلین
 بدلنی پینی ایں۔ ایس نے میرے بارے سُنیاں ایں ایں، میرا اصلی رُوپ نہیں
 ویکھیا۔ لگدے کہ ایس نوں گُرا بھ دا وراث رُوپ وکھاؤنا ای پو۔ ’پر حال دی گھڑی
 اوہنے گل نوں گول مول کرن دا فیصلہ کر لیا۔

”بائی جی آپاں گل کدھر نوں لے تے؟“

”توں ایں گل نوں موڑ گھوڑ کے ہور پاسے لے گئیں۔ میں تاں بندا جواب

ای دتے۔“

”میں پیسیاں توں کیہ کرواؤن۔ میری کیڑا ایتھے چوڑے والی بیٹھی اے۔ ایہہ
 بزنس، ایہہ پیسے وی تاں میری بھین دے پر یوار دے ای نے۔ چلو کوئی دوسری
 گل کرو۔“

”چنگا پیگ پا پھر۔“

پے نے اگلا پیگ پا لیا۔ اوہنے گل دا رُخ بدل دیاں ہُنے ہُنے پیدا ہوئی کڑتن ختم
 کر دتی۔ زبھے سنگھ نوں وی ایہی لگیا کہ گھٹ پی کے ایہہ نشہ کھرا کر رہیاسی۔ فیر
 گل آئی گئی ہو گئی۔ بعد وچ وی پے نے ایوں پرگٹاوا کیتا جیویں کہ کُجھ ہو یا ہی نہ
 ہووے۔ اوہ ہر روز عام دی طرحاں ملدے گلدے رہے۔ پما آپنی بھین دے گھر،
 پہلاں دی طرحاں ہی جاندا آؤندا رہیا۔ کوئی دو کومہینیاں بعد پماتے پھر ناندو
 اوہدے گھر بیٹھے شراب پی رہے سن۔ اوتھے پے نے ایہہ گل چھیڑی۔ نال ہی
 ایہہ وی دس دتا کہ اوہ چاہوند اکیہ ہے۔

”پمیاں بندے دا انتظام تاں میں کر دوں گا۔ پرائس کم لئی پیسے، گھٹ توں گھٹ
 وی پنہجھاہ ہزار ڈالر لگے۔“

”ایسے پیسے زیادہ نہیں؟“

”نہیں، بالکل وی نہیں۔ جیہڑا بندہ اپریشن کرو، بعد وچ اوہنوں ایتھوں ٹلک
 چھڈ کے واپس میکسیکو جانا پوے۔ اوہدا ایتھے رہنا تاں خطرے توں خالی نہیں ہونا۔“
 ”ٹھیک اے، ڈیل ڈن۔ پر اگانہہ دا طریقہ کیہ اے؟“

”تینوں اوس بندے دے متھے لو آ دوں۔ ایہہ ضروری اے کہ اوہ تینوں پچھاندا ہووے۔“ ایس پچھوں اوہ اگلی وار ملے تاں پھر نادوں نے اپنے بندے گنی ہاریرا ’نوں پے نال ملا دتاتے اوہناں اگانہہ دی رنیتی بنا لئی۔

اوس دن سچروار سی۔ ایس دن سویر ویلے، چرنو اپنے بیٹے نوں میوزک سکول لے کے جاندی ہوندی سی۔ پمساندیہاں ہی بھین دے گھر آ گیا۔ اوہ تے زبھے سنگھ چاہ پی کے لوگ روم وچ بیٹھے غلہں باتاں کر رہے سن جدوں کہ ڈور بیل وجی۔ زبھے سنگھ نے اگانہہ ہو کے دروازہ کھولیا تاں باہر ڈرائیوے ’چ پیزا کمپنی دی ڈلوری وین پارک کیتی ہوئی سی تے ہتھ ’چ پیزا چکی ایمپلائی دروازے موہرے کھڑا سی۔

”ایہہ سویرے سویرے پیزا کس نے منگوائے؟“ زبھے سنگھ حیران ہوندا ہتھ ’چ پیزا چکی کھڑے ایمپلائی ول جھاکیا۔

”اوہ پیزا! ایہہ تاں جی میں منگوائے۔“

پما اٹھ کے اگانہہ آ گیا تے اوہنے پیزا مین نوں کیہا۔

”فرینڈ، اگانہہ لنگھ کے پیزا کچن ٹیبل تے رکھدے پلیز۔“ پیزے والے نوں اندر آؤن دا کہہ کے پما، زبھے سنگھ ول دیکھدا بولیا۔

”بائی جی ٹسیں ایس نوں پیسے پیا کریو کیراں۔“

پیزا مین نے اندر لنگھ کے کچن ٹیبل تے پیزا رکھ دتاتے اُدھر زبھے سنگھ جیب ’چوں بٹوآ کڈھ کے پیسے گنن لگیا۔ اُدوں ہی پیزا مین نے ڈب ’چوں ہلٹل کڈھ کے زبھے سنگھ دی پُپڑی نال لا لیا۔ اصل وچ پیزا مین دے بھیس وچ

ایہہ بندہ پھر نادوں دا دوست گئی ہریرا سی۔ ایہہ ساری سکیم پے دی ہی تاں بنائی ہوئی سی۔ ایس کر کے اوہ، ڈرامہ کردا اگانہہ ہوندا گئی ہاریرا نوں بولیا،

”جو وی لینے لے جا، پر پلینز گولی نہ چلائیں۔“

”سٹیا اویا، ڈوں ٹ کم کلوز ٹومی۔“ گئی چیکیا۔

پما پچھے ہٹ گیا تاں گئی ہاریرا آپنی سکیم دے حساب نال نہیہ سنگھ توں گھر ’ج پئے پیسے اتے گھنیاں دی منگ کرن لگیا۔ اوہدا دھیان پے توں ذرا کُپاسے ہٹیا ہی سی کہ پے نے ڈب ’چوں پُو آں انٹ ٹو ٹو دا روالور کنڈھ کے گئی ہاریرا دی چھاتی ’ج گولی ماری۔ گئی ہاریرا گیٹرا کھاندا لونگ روم ’ج چُپھال دینے لُڑک گیا تے اوہدے ہتھ وچلا پٹسل پراں کندھ کول جا ڈگیا۔ نہیہ سنگھ پاسے کھٹرا تھرن تھرن کبھی جارہیسی۔ نال ہی اوہ پے ول شکرانے بھریاں نگاہاں نال دیکھ رہیسی کہ اوہنے اوس دی جان بچائی۔ پے نے کندھ کول ڈگے پئے گئی ہریرا دے پٹسل ول دیکھیا تے فیہر ہتھ ’ج رومال لے کے اوہ پٹسل چک لیا۔ ہتھ ’ج پٹسل پھڑی اوہ کبھی جارہے نہیہ سنگھ دے کول آیا۔ فیہر اوہنے گئی ہریرا والا پٹسل نہیہ سنگھ دی پُڑی نال لا لیا۔

”توں کملا ہو گئیں۔ ایہہ کیہ کر رہیں؟“ نہیہ دی آواز مسماں ہی نکلی۔

”نہیہ سیاں تینوں کیہاسی نہ کہ توں نہیں جاندا ہی گُرابھ چیز کیہ اے، لے دیکھ گُرابھ دا اصلی رُوپ.....۔“

”پلینز گولی نہ.....۔“ اگے دی گل نہیہ سنگھ دے گلے وچ ہی رہ گئی۔ ایس توں پہلاں کہ اوہ گل پوری کردا پے نے اوہدے گولی مار دتی۔ نہیہ سنگھ وی

اوتھے ای ختم ہو گیا۔ فیر پیے نے بڑے دھیان نال آپنی بانہہ دے پو لے ماس 'بچ گنی ہریرا دے پٹسل' چوں گولی ماری تے پٹسل گنی ول وگاہ ماریا۔ جدوں نوں پو لیس پھنچی تاں زبھے سنگھ اتے گنی مرے پئے سن تے پما اک پاسے بے ہوش پیا سی۔ ہسپتال 'بچ ہوش آؤن تے پے دی سٹیٹمنٹ لئی گئی تے فیراوسے دے آدھارتے پو لیس نے آپنا بیان جاری کیتا۔

"اک سپیشل منڈا بیڑا ڈلوری مین بن کے لٹن دے ارادے نال زبھے سنگھ دے گھر وچ داخل ہویا۔ اوہنے زبھے سنگھ تے پٹسل تانندیاں پیے تے گھنیاں دی منگ کیتی۔ زبھے سنگھ ولوں ہتھ پائی کیتی گئی تاں لٹیرے نے پٹسل چلا دتا تے گولی زبھے سنگھ دے پڑ پڑی 'بچ لگی۔ پر مویر سنگھ نے وچ پے کے زبھے سنگھ نوں بچاؤن دی کوشش کیتی تاں لٹیرے نے اوس اُپر وی گولی چلائی جو کہ اوس دی بانہہ 'بچ لگی۔ اپنے بچائی لئی پر مویر سنگھ نے آپنا روالور چلایا تاں اوس دی گولی نال انچھاتا سپیشل منڈا ماریا گیا۔"

زبھے سنگھ اتے حملہ ور منڈا گنی ہریرا مارے جا چکے سن۔ پھر نادو پورے پنچھہا ہزار ڈالر لے کے فرار ہو گیا سی۔ پما خوش سی کہ کوئی کڑی ہی نہیں سی پئی۔ اوہدے رستے دا کنڈا نکل چکیا سی۔ کجھ دن ہسپتال رہ کے اوہ گھر آ گیا۔ اوہنے آپنی بھین اتے بھانجے نوں پھوکی تسلی دتی۔ فیرا وہ ٹرک کمپنی دے بزنس وچ دھیان دین لگیا۔ بے شک اوہ پنچ پرسینٹ دا ہی حصیدار سی پر ایس ناطے اوہدا کمپنی دے بزنس وچ دخل دینا جائز سی۔ ہولی ہولی اوہ کمپنی 'بچ آپنا اثر رسوخ ودھاؤندا گیا۔ چرنو نوں کوئی پتہ نہیں سی کہ کمپنی وچ کیہ ہو رہیا ہے۔ اوہ تاں

سجھدی سی کہ اوہنوں اپنے بھرا دے ہوندیاں کس گل دا فکر ہے۔ پر پما ایس راہ
تے نہیں چل رہیا سی۔ اوہ ہولی ہولی سبھ کجھ آپنا بناؤندا جا رہیا سی۔ چرنونوں تاں
اُدوں ای پتہ لگیا جدوں ساری کمپنی پے دے نام ہو چکی سی۔ اوہنوں صرف گھر
چلاؤن جو گا خرچہ ہی ملدا سی۔ جے اوہ شکایت کردی سی تاں پما پرواہ نہیں مندا
سی۔ ہُن پما سارے بزنس دا کرتا دھرتا خود ہی سی۔

سچروار ہون کارن اج کم توں چھٹی سی۔ شوندر کور عام نالوں کافی لیٹ
اٹھی۔ اٹھن لگیاں اوہنے برابر پئے گھروالے، ہر نام سنگھ دی نیند خراب نہ ہون دتی۔
رسوئی وچ آ کے اوہنے چاہ بنائی تے چاہ دا کپ لے کے کوئی ٹیبل تے آ بیٹھی۔ چاہ
دا کپ ٹیبل اُپر رکھدیاں اوہنے چارج تے لگے سیل فون دل دھیان ماریا۔ شروع
شروع 'چ تاں اوہنے سیل فون اپنے توں کدے وکھ ہی نہیں سی کیتا۔ رات نوں
وی سیل فون آن رکھ کے اوہ اپنے سرہانے بیٹھاں رکھدی۔ پر جو کال اوہ اڈیکدی
رہندی سی اوہ کدے نہیں سی آئی۔ فیر شوندر کور دے فون تے ٹیکسٹ میج چھڈے
جان لگے۔ ٹیکسٹ صرف انا ہی ہوندا سی کہ آنٹی میں جتھے کتے وی ہاں ٹھیک ہاں،
تسیر میرا فکر نہ کریو۔ میں چھیتی ہی تہانوں کال کرونگی۔ پر اوس دی کال کدے
نہیں سی آئی۔ مہینے کو پچھوں صرف ایناں کو ٹیکسٹ ہی ہوندا سی۔ کدی اوہنے بول
کے کجھ نہیں سی بھریا۔ شوندر کور اوس دی آواز سنن نوں ترس گئی سی۔ فیر اوس
دی ہر روز دی عادت بن گئی کہ سویرے چاہ دا کپ چکدیاں ہی اوہ فون دل دھیان
ماری کہ رات نوں کوئی میج تاں نہیں آیا۔ اج وی عادتاً اوہنے سیل فون چک کے
آن کیتا تے ٹیبل تے رکھ دتا۔ اوہنے چاہ دی گھٹ بھری ہی سی کہ فون 'چوں ٹوں
ٹوں دی آواز آئی۔ ایہہ اشارہ سی کہ فون وچ کوئی وُئس میج ہے۔ شوندر نے
چھیتی دینے چاہ دا کپ ٹیبل اُپر رکھیا تے میج چلا کے فون کن نوں لا لیا۔ فون
'چوں آواز آؤن لگی۔

“آئی! میں رمی بولدی آل....۔“

”ہیں...! اس شوندر کور دے سریر’ بچ جھرنابٹ جیہی چھڑی۔ جو لفظ اوہنے نے
اوہناں تے اوہنوں وشوآش نہ آیا۔ پہلی وار رمی نے اپنی آواز’ بچ میج چھڈیا سی۔
“آئی! اے رمی بولدی آل....۔“ ایس توں بعد اگے چُپی سی۔ اوہنے انا میج
وار وار پلے کیتا۔ اوہدے من و بچ ویوگ دا ہڑ جیہا اُٹھیا تے اُسدیاں دھاہاں نکل
گئیاں۔ روندی گھر والی دی آواز سُن کے ہر نام سنگھ بھجیا بھجیا آیا۔ اوہنوں گل دی
کوئی سمجھ نہ لگی۔ اوہنے شوندر کور دے ہتھ’ چوں فون لے کے کن نوں لایا۔ پر
اوس و بچ کوئی آواز نہیں سی۔ فیر اوہنے سکرین ول ویکھیا۔ سکرین دس رہیا سی کہ
فون و بچ کوئی میج ہے۔ اوہنے میج چلایا تاں اوہنوں وی اوہی آواز سنائی دتی۔ رمی
دی آواز سُن کے ہر نام سنگھ دا من وی بھر آیا۔ رمی دا پچھلے کافی سمیں توں اوہناں
نال کوئی میل نہیں سی۔ پہلاں اوہ ہر ویک اینڈ تے اوہناں نال گل کردی رہندی
سی۔ فیر اک دم اُسدیاں کالاں آؤنیاں بند ہو گئیاں۔ ہر نام سنگھ نے ورجینیاں و بچ
رہندے اپنے بھنویئے راج گل نوں کال کیتی۔ راج گل نے دسیا کہ رمی تاں
تقریباً چھ مہینے پہلاں ابتھوں موو ہو چکی ہے۔ شوندر کور دی حالت تاں پاگلاں ورگی
ہو گئی سی۔ ایس وچکار ہی رمی دے ٹھیک ٹھاک ہون دے ٹیکسٹ میج آؤن لگے۔
پر اوہ کتھے ہے، کیہ کردی ہے، ایس دا اوہناں نوں پتہ نہیں سی لگ رہیا۔ نت دن
اوس دی کوئی خبر اڈیکدیاں نوں انا سماں لنگھ چکیا سی۔ پر اچ والے رمی دے میج
نے اوہناں نوں رُو آیا وی تے خوشی وی دتی۔ ہر نام سنگھ نے شوندر کور نوں سنبھال
کے سونے تے بٹھایا۔ فیر اوہنے سپیکر فون آن کر کے میج چلایا۔

”آئی! میں رمی بولدی آں۔“ کجھ پل دی چُپی پچھوں میج دا اگلا حصہ سنائی

داتا۔

”آئی، میں تہاڈے ٹائم مطابق دن دے باراں وجے تہانوں کال کرونگی۔“
پورا میج سُنڈیاں میاں بیوی نوں بڑی راحت ملی۔ اوہناں نے ٹائم ویکھیا۔ ایس ویلے
نووں وج رہے سن۔ ایہہ تن گھنٹے اوہناں دے تن سالاں وانگوں لنگھے۔ ٹھیک
باراں وجے فون کھڑکیا۔ شوندر کور نے جھٹ دینے فون کن نوں لا لیا۔
”آئی...! اس ادھروں کمبدی جیہی آواز آئی۔“

”ہائے میری پیچی، کتھے ایں توں....؟“ شوندر کور نے آپناں روناں مسال ہی
قابو کیتا۔

”آئی میں....“

”ہاں بیٹے، دس کتھوں بولدی ایں توں؟“

”آئی.... میں تاں.... ایہتوں بولدی آں....“

”حوصلہ رکھ بیٹی۔ دس میری دھی کتھے ایں توں؟“

”آئی.... میں.... میں تاں ایہتے ’پھلو جیلِ وُج ہاں۔“

”ہائے میں مرگی۔ بیٹی توں جیلِ وُج کاہتوں، کدوں کُو دی.... میرا

مطلب....“

”آئی سوال تاں بہت نے۔ پر ٹائم تھوڑے۔ جیویں پچھلے اینے چر توں
تسیر میرے لئی تڑپھے اوں۔ اوویں ہی میں وی اک اک پل تڑپھدی نے انا چر
اہناں سیکھاں پچھے لنگھایے۔“

”رمی بیٹے میرے تاں کوئی گل سمجھ وچ نہیں پے رہی۔“ شوندر کور نے
سپیکر فون آن کر لیا تاں اگے ہر نام سنگھ گل کرن لگیا۔

”بیٹے باقی گل بعد ’چج کراں گے۔ توں ایہہ دس کہ اسیں ہن کیدہ کرینے؟“
”انکل سارا بُرا وقت لنگھ چُکے۔ ہن کوئی گھبراؤن والی گل نہیں۔ تئیں پتہ
نوٹ کر لو تے اگلے ایوار، دن دے گیاراں کووے میرے کول پہنچ جائیو۔“
اگانہہ رمی نے اڈریس لکھا کے فون کٹ دتا۔

”دیکھ، رمی ٹھیک اے۔ اگے کوئی خطرہ نہیں، توں ہوں سلا رکھ۔“ پتی نوں
دھرواس دیندا ہر نام سنگھ اگے دا پروگرام بناؤن لگیا۔

اگلے سپنوار شام دے اٹھ وچ شوندر کور نے بچھلو انٹرنیشنل ایئرپورٹ
دے نیڑے ہولڈیان ایکسپریس ہوٹل ’چج پہنچ کے کمرہ بک کروا لیا۔ اوہ ایہی متھ
کے تری سی کہ پہلاں جا کے ساری ستھتی دا پتہ کروگی۔ فیرویکھوگی کہ اگانہہ کیدہ
کیتا جاوے۔ اگلے دن اوہ سندھیہاں ہی تیار ہوئی تے ٹیکسی لے کے جیل پہنچ گئی۔
اوہنے ملاقات کرواؤن لئی انفرمیشن ڈیسک تے بیٹھے کلرک نال گل کیتی۔ کلرک نے
اوہنوں لوڈیندے فارم دے دتے۔ فارم بھر کے اوہنے واپس جماں کروا دتے۔
تھوڑی دیر بعد اوہنوں آواز پے گئی۔

”اٹ از امیجنگ میم۔“ شوندر کور نوں پاس پھڑاؤندا کلرک بولیا۔

”وٹ....؟“

”ایہہ قیدی جدوں دی ساڈی جیل ’چج اے، اُدوں دا ایس نوں کدے کوئی
ملن نہیں آیا۔ اج پہلی وار اسدا کوئی ملاقاتی آئیے۔ اوکے میم توں گیاراں نمبر

کئبن ’بچ چلی جا۔“ کلرک نے سائمنے ول اشارہ کئتا۔ ہولی ہولی تودی شوندر کور
 اگے ودھی۔ اگے جیل افسر نے اوہدا پاس چیک کر کے اوہنوں گئاراں نمبر کئبن
 دے دروازے موہرے چھڈ دتا۔ شوندر کور نے بیٹڈل گھما کے کئبن دا دروازہ
 کھولیا تے اندر ہوگئی۔ ایہہ کئبن چار فٹ چوڑا تے انا ای لمبا سی۔ اسدی اُچائی اٹھ
 فٹ دے قریب سی۔ وچکار گرسی پئی سی۔ اوہنے ویکھیا کہ سائمنے دوسرے پاسے وی
 انا ہی وڈا کئبن سی۔ دونوں کئبنوں وچکار، چھوٹا جیہا دو انچ موٹا بلٹ پروف شیشہ لگیا
 ہویا سی۔ نال ہی فون لٹک رہیا سی۔ اوہنے آلے دوآلے ویکھیا۔ اُپر کونیاں ’بچ
 کئمرے لگے ہوئے سن۔ ہور اوہتھے کجھ نہیں سی۔ اوہ ایدھر اُدھر ویکھ ہی رہی سی
 کہ سائمنے کئبن دے دروازے دا بیٹڈل ہلایا۔ اُسدیاں نزراں دروازے تے چلیاں
 گئیاں۔ ہولی دینے دروازہ کھلا تے رمی اندر داخل ہوئی۔ شوندر کور دیاں نزراں
 رمی دے چہرے تے جم کے رہ گئیاں۔ رمی دا خٹک وراں چہرہ، اوس دی بھادو رت
 تکتی، اندر نوں دھسیاں ہوئیاں اکھاں، اتے سُنک کے تاں بڑ بنیاں سریر ویکھ کے
 شوندر کور دا کالجا منہ نوں آگیا۔ اوہدے جیل دا سنتری رنگا جنپ سوٹ پایا ہویا سی
 تے سر دے وال چھوٹے چھوٹے کر کے کٹے ہوئے سن۔ اوہدے پیراں ’بچ بیڑی
 تے ہتھاں نوں ہتھکڑی لگی ہوئی سی۔ شوندر کور توں رمی دی حالت جھلی نہیں سی
 جا رہی پر اوہنے اپنے آپ تے قابو رکھیا۔ رمی نے جدوں پاسے لٹکدا فون کن نوں
 لا لیا تاں ایدھروں شوندر کور نے وی فون چک لیا۔ اوہ اک دوجی نوں شیشے راہیں
 ویکھ تاں سکدیاں سن، پر گل صرف ایس فون راہیں ہی ہو سکدی سی۔

”کی حال اے آنٹی؟“

”میں ٹھیک آ بیٹی۔“ شوندر کور دی بھرڑائی جیہی آواز مساس ہی نکلی۔

”آئی، ایتھے پہنچن وچ کوئی تکلیف تاں نہیں ہوئی۔“

اوہ بناں کچھ بولیاں رمی ول ویکھدی رہی۔

”آئی بولدے نہیں؟“

”تینوں میری اک دن دی تکلیف دا فکر اے، پر تیری آپنی پیڑ.....۔“

”آئی مینوں سبھ احساس اے۔ میرے کول تاں بچیا ای ککھ نہیں۔ میری

چندری قسمت نے مینوں اے ہور پتہ نہیں کیہ کی دکھاؤنے.....۔“

”آئی جس دن دی میں جیل پہنچی آں، اڈوں دی ابھی سوچدی رہنی آں کہ

میں اجیے کیڑے ماڑے کرم کرتے کہ ہمیشہ توں ڈکھ ای بھوگدی آرہی آں۔“

شوندر کور چُپ چاپ اُسدیاں گل سُنن لگی تاں کہ اوہدے من دا بوجھ حلقہ

ہو جاوے۔

”میری اپہناں او جھڑ راہاں دی زندگی تاں او سے دن شروع ہو گئی سی جس

دن جمن والیاں نے آپنے ای ہتھیں مینوں جباہ کیتا سی۔ اوہ دن تے اج دا دن،

میں کدے سکھ دا ساہ نہیں لیا۔ مینوں ساری دُنیاں ای آپنی دُشمن لگدی اے۔ میں

جس کسے تے وی وشواس کیتا، مینوں اوہی دھوکھا دے گیا۔ میں جسدا وی بھلا کیتا

اوہی میرے پیراں ہیٹھ کنڈے دھر گیا۔ بس آئی، ہُن ہور نہیں جھل ہوندا۔ میں

تھک چکی آں.....۔“ ایس توں اگے رمی توں بول نہ ہويا۔ چہرے اگے ہتھ کردیاں

اوہ ہُٹھکے رول لگی۔ اوہدے دونوں ہتھاں ’بچ پھڑیا فون پھسل کے بیٹھاں لمکن

لگیا۔ پنج ست منٹ رو کے اوہدا من کُجھ حلقہ ہويا تاں اوہنے ہتھکڑی لگے ہتھ اُتاناہہ

لجا کے ہنجو پونجھے۔ ہولی ہولی اوہنے اپنے آپ تے قابو پایا۔ فیر اوہنے پاسے لٹکدا فون دوبارہ توں کن نال لا لیا۔

”رمی بیٹے جو کچھ ہو چکے اوہ تاں ہُن بدلیا نہیں جاسکدا۔“
”جی آئی۔“

”توں مینوں سنکھپ ’ج دس کہ ایہہ سبھ کچھ واپریا کیوں؟“
”آئی.... اوہ....۔“

”ہاں بیٹے مینوں ساری گل کھول کے دس۔“

رمی کُجھ دیر چُپ چاپ ساہنے ول ویکھدی رہی تے فیر ڈونگھا ہوکاں بھر کے بولن لگی۔

”آئی، لوک اوہنوں پماں کر کے جانڈے نے پر اوہدا اصلی نہیں گُرا لہجہ اے۔ ایہہ اوہی آدمی ایں جسنے کدے مینوں کُدیپ دی اصلیت دسی سی۔“
پھر اوہنے ساری ہوئی بیتی سنا دتی۔ کُجھ پل رُکدیاں اوہنے ہنجو پونجھے تے چت نوں ساواں کردی فیر بولن لگی۔

”آئی مینوں اپنے پھسن دا افسوس تاں ہے ای سی، پر مینوں بہت زیادہ دُکھ ایس گل دا سی کہ بچے وچارے میرے نال ای مصیبت سن آگئے۔ اوہنے سازش ایس ڈھنگ نال رچی سی کہ ڈرگاں سمیت میں اکل پھسوگی تے بچے پچھے اوہدے گھر وچ ای رہ جائے۔ پر ہونی نوں کیہ منظور اے ایہہ تاں کوئی نہیں جاندا۔ میرے نال ای معصوم بچے وی پھس گئے۔ پولیس والیاں نے میری کوئی صفائی نہیں سنی تے مینوں اریٹ کر کے جیل بھیج دتا۔ پچھوں کیس چلیا تے مینوں دو سال دی

سزا ہو گئی۔ مینوں بچھلو جیل بھیج کے بچے اوہناں نے کسے پھوسٹر ہوم نوں
سول پ دتے۔“ انا کہہ کے رمی نے نیویں پالئی۔

”توں اُدوں مینوں تاں دسدی۔ میں کوئی چنگا وکیل کردی۔“ شوندر کور نے
افسوس ’بچ سر ماریا۔

”نہیں آئی، مینوں پتہ سی کہ سازش ادھین مینوں رنگے ہتھیں پھرایا گئے۔
ایس کر کے سزا تاں مینوں ہونی ہی سی۔ فیر میں کاہدے لئی رشتیداراں واسطے
مصیبت کھڑی کردی۔“

”پھر توں کدے دی پہلاں کال نہ کیتی۔ صرف میج چھڈ کے ای سار دیندی
سی۔“

”آئی مینوں نموشی ہی انی سی کہ....۔“

”نہیں رمی، توں اُدوں دسدی تاں صحیح میں....۔“ شوندر کور نوں فیر افسوس
ہویا۔

”آئی جو ہونا سی اوہ تاں ہو چکے۔ اوس بارے ہُن کیہ گل کرنی ایں۔ شاید
ابھی میری تقدیر سی۔“

اوہ گل کر ہی رہیاں سن کہ گھنٹی وج گئی۔

”آئی ملاقات دے پنج منٹ رہ گئے۔ میں تہانوں جس کم لئی بلائیے تہیں اوہ
سُن لؤ۔ میں ڈیڈھ سال دی قید کٹ چکی آں۔ ہُن مینوں پیروں تے رہائی مل سکدی
اے۔ اگلے ویروار نوں میرا کیس پیروں کمیشن دے لگنے۔ جے تہیں وکیل نوں
لے کے پیروائی کرو تاں شاید میری پیروں منظور ہو جاوے۔“

”اچھا ٹھیک اے۔“

”اس بارے پوری جانکاری تہانوں آفس چوں ملجوگی۔“

”رمی اسدا توں فکر نہ کر۔ کوئی ہور گل اے تاں دس؟“

”اک کم ہور اے آئی۔“

”ہاں ہاں دس؟“

”اتھے نیڑے ہی اک پھوسٹر ہوم ایں۔ پینلے پھوسٹر ہوم اوہدا نام ایں۔
اتھے بچے میرا مطلب روہی تے بوہی نے۔ تئیں اوہناں نوں ضرور مل لیو۔ میں تاں
اوہناں نوں اُدوں دی ملی ہوئی آں جدوں مینوں سزا ہوئی سی۔ اوہ انہول وچارے
ایویں ہی رُگے۔ اوہناں نوں دس دیو کہ مئی چھیتی جی تھونوں لیجوگی۔“ رمی دیاں
اکھاں بھر آئیاں۔

”کیوں! جو آکاں نوں تاں گرلابھ لے نہیں گیا ہوو؟“

”نہیں۔ کیونکہ اڈاپشن توں بعد میں ای اوہناں دی قانونی وار آں۔ میتھوں

بناں پھوسٹر ہوم چوں اوہناں نوں کوئی نہیں لجا سکدا۔“

”جس دے جو آکاں نوں توں ایسے سال ماں بن کے پالیا۔ او سے چندرے

نے سپ بن کے تینوں ڈنگ لیا۔“

”آئی پُرانیاں گل چھیڑن دا ہُن کیہ فاندہ۔“

”رمی ہُن فیر توں اگے دا کیہ سوچے؟“ شوندر کور نے گل بدلی۔

”آئی میں اپنی زندگی سماج سیوا دے لیکھے لاؤنی ایں۔ ایس دے نال ہی روہی

تے بوہی نوں پڑا لکھا کے اوہناں نوں زندگی بچ پیراں سرکھڑے کرنے۔“

”ہور کوئی آپشن نہیں، توں اے....“ شوندر کور دی گل وچکار ہی سی کہ
 اُدھر دوبارہ گھنٹی وج گئی، جسدا مطلب سی کہ ملاقات ختم ہو چکی ہے۔

”نہیں آئی ایہہ میرا آخری فیصلہ اے۔“ فون رکھدیاں ہی رمی دروازہ کھول
 کے اندر جیل ول چلی گئی۔ شوندر کور واپس دفتر وچ آگئی۔ اوہنے دفتر چوں
 لوڑیدیں جانکاری لئی۔ او تھوں ہی اوہنوں کسے وکیل دا فون مل گیا۔ اوس پچھوں
 اوہ ہوٹل مڑ گئی۔ اگلے دن اوہ وکیل نوں ملی۔ اوہنوں اوہنے رمی دوارا دسی ساری
 کہانی کہہ سنائی۔ وکیل رمی دا کیس لین لئی من گیا۔ وکیل نال ساری لکھا پڑی کر
 کے شوندر کور واپس کیلیفورنیاں نوں مڑ گئی۔ وکیل نے اگلے دن جیل وچ جا کے
 رمی دی انٹرویو لئی تے وکالتنامے اُپر دستخط کروا لائے۔

ویردار نوں دن دے دو بجے کمیشن کول رمی دے پیروں لئی کاروائی شروع
 ہوئی۔ سُنوائی دے شروع وچ ہی رمی دے وکیل نے سارا سپرورک کمیشن ساہمنے
 پیش کر دتا۔ جس وچ رمی دا جیل دا چنگا رکارڈ، جیل توں پہلاں دا صاف رکارڈ،
 اک چنگی سٹوڈنٹ ہونا، چنگی سوشل ورکر ہونا آد شامل سی۔

”دس لیڈی واز ناٹ ری پریزیٹڈ پراپرلی ان دا پروویس کورٹ، دیٹ از وائی
 شی گاٹ دس سنٹینس۔“ وکیل نے رمی دے حق وچ بولنا شروع کیتا۔

”شی بن اے وکٹم آف اے کنسپائرےسی۔ کوئی وی عام توں لے کے منجھے
 ہوئے کٹڈ کریمنل تک ایہہ غلطی نہیں کروگا کہ اوہ ڈرگ کیری کردے سمیں
 آپنے بچیاں نوں نال بٹھا لوے۔ ایہہ آپنے بچیاں نوں نال لے کے تاں ہی تری
 کیونکہ ایس نوں تاں ڈرگز بارے کوئی پتہ ای نہیں سی۔ چل جو ہو گیا سو ہو گیا، پر

ہن میرے کلائنٹ دے چنگے رکارڈ نوں ویکھدیاں ایس دی پیروں منزور کیتی جاوے۔“ انا کہندیاں وکیل آپنی گُرسی تے جا بیٹھا۔

”ٹہانوں کوئی اعتراض؟“ کمیشن نے سرکاری دھر نوں ہچھیا۔

”سرکار دا اکو ای کنسرن ایس کہ ایس لیڈی دے باقی رهندے جیلِ ٹائم تک

ایس نوں مانیٹر کیتا جاوے۔“ سرکاری وکیل نے آپنا وچار دسیا۔

پھر کمیشن دے ممبر آپس وچ صلاح کرن لگے تے اخیر فیصلہ سنایا گیا۔

”رمنڈیپ کور دی پیروں منظور کیتی جاندی ہے، پر کچھ شرتاں ادھین۔ پہلی

شرط ایہہ ہے کہ پیروں دا پہلا مہینہ ہاف ڈے ہوم ہووگا۔ مطلب ایس اک مہینے،

ایس نوں سویرے نوں س و بے جیلِ چوں باہر جان دی اجازت ہووے تے اسنوں

شام دے پنج و بے جیلِ وچ واپس پھنچنا پوگا۔ رات ایہہ جیلِ وچ گزاروگی۔ بے

ایس اک مہینے وچ ایس نے کوئی غلطی نہ کیتی تاں اگلے مہینے ایہہ جیلِ چوں جان

لئی آزاد ہووے۔ پر مگروں پنج مہینے ایہہ جتھے کتے وی رہو او تھوں دے لوکل تھانے و

چ ایس نوں ہر ہفتے حاضری لو آؤنی پوگی۔ ڈوجی شرط ایہہ ہے کہ رمنڈیپ کور قید

دے رهندے چھ مہینے انٹرنیشنلی ٹریول نہیں کر سکوگی۔ پیروں دا ایہہ فیصلہ کل

نوں نوں س و بے توں لاگو ہووے۔“ ایس توں بعد کمیشن اٹھ گیا۔ شوندر کور ہوٹل

چلی گئی۔ اگلے دن اوہ اٹھ و بے جیلِ پھنچی۔ نوں س و بے رمی سول ڈریس پہنی

جیلِ چوں نکلی تے بھو آ بھتیجی جیپھی پا کے ملیاں۔ شوندر کور رمی نوں ٹیکسی چ

بٹھا کے ہوٹل لے گئی۔ رمی چُپ چُپ تے گُو آچی جیہی سی۔ اوہ آلے دوآلے

ڈڈویریاں واگوں جھاک رہی سی۔ ہوٹل وچ شوندر کور نے اوہنوں پہنن لئی ودھیا

سوٹ دتا۔ پر اوہ دیکھ رہی سی کہ رمی نون کسے چیز و بچ دلچسپی نہیں۔ اوہ بلائے تون ہی بولدی سی۔ ہوٹل 'چون نکل کے اوہ مینٹل پھوسٹر ہوم پہنچیاں۔ جیوں ہی روہی اتے بوہی نون رمی دے سائمنے لیاندا تاں رمی دھاہ مار کے اوہناں نون چنہڑ گئی۔ دیر تک دونوں بچیاں نون گودی و بچ لئی رمی ہنجو و ہاؤندی رہی۔ بچے وی رمی نون لپٹے ہوئے سن۔ فیر رمی نے اپنے آپ نون سنبھالیا تے بچیاں نون چپ کرایا۔ رمی اوہناں دیاں اگلاں پھڑی تے اوہناں نال چھوٹیاں چھوٹیاں گل کردی باہر لان و بچ گھمن لگی۔ کافی دیر اوتھے گزار کے رمی ترن لگی تاں بچے رون لگے۔ رمی نے اوہناں نون بکل 'بچ لے ندیاں سمجھایا،

"دیکھو بیٹے، بیڈ ٹائم از اوور۔ پر تیس مینوں اک گل دسو کہ تیس مینوں دوشی سمجھدے اوں جاں زردوش۔"

"مام یو آر انوسمنٹ۔ سانوں پتے کہ یو بن اے و کٹم آف ڈیڈز کانپریسی۔"

روہی بولیا۔

"میس مام ہی از رائیٹ۔" بوہی نے روہی دی ہاں و بچ ہاں ملائی۔

"اچھا تیس ہن رووو نہ۔ آپاں اک مہینہیں ایس طرحاں ہی مدے رہاں گے۔ مہینہیں پورا ہوندیاں ہی آپاں کتے ہور جا کے رہن لگاں گے۔"

"اوہ مام دیٹ از گریٹ۔" بچے خوش ہوئے۔ فیر رمی شوندر کور نال ہوٹل و بچ واپس آگئی۔ رمی پہلاں نالوں چنگا محسوس کر رہی سی۔ دوپہر تون بعد اوہ نیڑلے مال و بچ گھمدیاں رہیاں۔ اخیر ساڈھے چار و بے اوہ جیل پہنچ گئیاں۔ بچ و بے رمی جیل اندر چلی گئی۔ اگلے تن چار دن شوندر کور اوتھے ہی رہی۔ ہر روز

اوه سویرے نوں س وجے رمی نوں جیل چوں نال لے جاندی سی تے شام دے پنج وجے اوہنوں واپس جیل چھڈ دیندی سی۔ ایس پچھوں اوه کدے کیلیفورنیاں چلی جاندی تے کدے بچھلو آ جاندی۔ مہینہ پورا ہون تک رمی تقریباً نارمل ہو گئی سی۔ سریر اوبدا اہے وی کمزور جیہا سی تے ویکھن نوں چالیاں دی گدی سی۔ پر اودے چہرے تے رونق واپس پرت رہی سی۔

”رمی بیٹے، اج جیل وچ تیرا آخری دن ایں۔ کل نوں تینوں جیل توں پکے طور تے پُٹھی ملجو۔“ مہینے دے آخری دن شوندر کور، رمی نوں لئی کے ریسٹورنٹ وچ بیٹھی سی۔

”جی آئی۔“

”پھر رمی، توں اگے پھوچر بارے کیہ سوچے؟“

”اوه تاں آئی میں تہانوں پہلے دن دی ملاقات ویلے ہی دس دتا سی۔“
 ”میں تاں کہنی آں کہ توں پڑی لکھیں ایں۔ کوئی چنگی جاب کرتے آپنی زندگی سنبھال۔“

”نہیں آئی، ایہہ میرا پکا فیصلہ اے کہ اگے دی زندگی میں سوشل سروس دے لیکھے لاؤنی ایں۔“

”پھر آپاں اُدھر کیلیفورنیاں ول کوئی اجیہی پھسلٹی بھال لینے آں جتھے توں سوشل سروس داکم کر سکیں۔“

”آئی جیل وچ رہندیاں میں اک گل ویکھی اے۔ جیہڑے لوک جیلاں وچ سزا بھگتدے اے اوه تاں پتہ نہیں دوشی ہوندے اے جاب نردوش۔ پر اوہناں

دے بچے زردوش ہوندیاں وی سڑکاں تے زلدے پھر دے اے۔ میں اجیہا ہی اک پھوسٹر ہوم لہہ لیے جتھے صرف قیدیاں دے لاوار بچے رہندے اے۔ ایہہ نیویارک دے کئینز وچ اے، ’تھومسن پھوسٹر ہوم‘۔“

”تے تیرے بچے۔ میرا مطلب روہی تے بوہی؟“ ” اوہ ایٹھے ایلمنٹری ’بچ پڑدے نے۔ میں نیویارک دے کئینز ایریے وچ اپارٹمنٹ لین دا سوچے۔ اوٹھے ہی ایہناں نوں پڑن لاؤگیس۔ پھوسٹر ہوم ’بچ کم کردیاں نال ہی میں کوئی پارٹ ٹائم نوکری کر لوں گی۔ میں آپنیاں اکھاں دے ساہنے روہی تے بوہی نوں زندگی وچ چنگے انسان بندے دیکھنا چاہنی آں۔ میں ایہناں نوں ماں تے پیو دا پیار دیوں۔ ایہی میری سبھ توں وڈی اچھا اے۔“

”تے سانوں بھل جیوں گی؟“ شوندر کور دیاں اکھاں ’بچ ہنجو آگئے۔“
 ”کوئی آپنیاں نوں وی بھل سکدے۔ تئیں تاں مینوں ماں پیو نالوں وی ودھ اول۔ پر آئی میری منو۔ مینوں آپدی زندگی اپنے ڈھنگ نال جیوں دیو۔ تئیں جدو کہوں گے میں بچیاں سمیت تہانوں ملن آجایا کرونگی۔ اوں ہی تئیں وی مینوں مددے گلدے رہیو۔“

”چل بیٹے جیویں تیری مرضی۔“ شوندر کور نے اکھاں پونجھ لایاں۔
 ”آئی اک بنیتی ہو اے۔“
 ”دس۔“

”میرے بارے کسے ہو نال گل نہ کریو۔ میں اپنے پاسٹ نال کوئی واسطہ نہیں رکھنا چاہندی۔“

”ٹھیک اے۔“

اس بچھوں شوندر کور شام نون رمی نون جیل ’ج چھڈ کے اُتھوں ای
ایئرپورٹ نون تُرگئی تے اگلے دن رمی پیرول تے رہیاہو کے باہر آئی تے بچیاں
نون نال لے کے آپنی منزل نون چل پئی۔

"ہپی نیویئر ڈارلنگ۔" شکھ چین نے سویرے سویرے ادھ ستی جسی دے
والاں وچ ہتھ پھیریا۔

"ہیں! اج نیویئر اے؟ میرے تاں خیال 'چ ای نہیں سی۔" جسی تر بھکی۔

"تے ہو، اج نواں سال چڑھ گیا۔"

"پتہ ای نہیں لگیا سال کدوں گزر گیا؟"

"اوہی تاں ہے۔ پچھلے سال نیویارک دیاں گلیاں 'چ کیویں لوکاں دا ہڑ آ گیا
سی۔ کہندے سی نیو ملینیم منا رہے آں۔ سال لنگھدے دا پتہ ای نی لگیا۔ تے ہُن
تاں دو ہزار اک وی ہو گیا۔"

"اُٹھیے پھر۔" جسی بیڈ توں اُتر کے بیٹھاں آ گئی۔

"نواں سال، نویں سال دا پہلا دن۔ میں کیہا سرکار دی جی حضوری کر لیے۔"
شکھ چین نے پچھوں دی ہو کے جسی دوآلے باہاں ول لایاں۔
"اج تاں بڑا پیار آ رہے۔"

"پیار آؤندا کدوں نہیں۔ میں کیہا نویں سال دی سگری سویر تاں کھری کر
لیے۔"

"اچھا جی۔" جسی نے بھنو کے شکھ چین ول نوں منہ کر لیا۔

"ہُن ہوئے اے درشن میری سرکار دے۔" شکھ چین نے جسی نوں باہاں 'چ
بھر کے اُپر نوں چک لیا۔

”بس بس بہت ہو گیا۔“ نیکھ چین توں آپا چھڈاؤندی اوہ بھج کے رسوئی ’بج جا وڑی۔ چاہ دے دو کپ بنا کے اوہنے کچن ٹیبل تے لیا رکھے۔ چاہ دیاں گھٹاں بھر دے اوہ گل کرن لگے۔

”نیکھ چین ایتھے ٹائم انا فاسٹ کیوں گزردے۔ ہفتہ دن وانگوں لنگھ جاندے تے مہینہ ہفتے وانگوں۔“

”اتھے آپاں سارا دن کم ’بج بزی رہنے آں۔ کیہ کہنے کہ کدے کدائیں وہل دیاں دو گھڑیاں مل جان، نہیں تاں تینوں پتہ ای کہ چل سو چل رہندے۔ اسے کر کے گزردے وقت دا پتہ نہیں لگدا۔ س

”دیکھلے نیکھ چین کر من چھڈے نوں کنا چر ہو گیا۔“

”تینوں کر من بہت یاد آؤندے؟“

”بُچھ نہ اوہ ایریا تاں میرے من و بج ایوں وسیئے جیویں کہ پنڈ دیاں لگیاں۔“

”یاد تاں میرے وی بہت آؤندے۔ اتھے تاں ایوں لگدا ہوندا جیویں پنجاب ’بج ای رہندے ہوئیئے۔ اتھے سارے ہی جان پہچان والے بہت چنگے سن۔“

”سچ کدے پپی سنگھ انکل نال گل نہیں ہوئی۔“

”ہُن تاں کدے نہیں ہوئی۔ کافی دیر پہلاں ہوئی سی۔ اُدوں اوہ دسدے سی کہ اوہنا دی بیٹی ایدھر میساچوسس دی باسٹن یونیورسٹی پڑدی اے۔ کہندے سی شاید اسے کر کے کدے ایدھر آؤنا ہو جاوے۔ پر آئے کدے نہیں۔“

”اوہناں دی بیٹی پر محبت؟ جسٹوں سارے پر می کہندے ہوندے سی۔“

”ہاں اوہی۔“

”لے جدوں آپاں اوتھے رہندے ہوندے اُوں اوہ کر من سکول ’چ پڑدی

سی۔“

”اوہناں گل نون وقت وی بہت ہو گیا۔“

”سکھ چین، واپس کر من چلیے؟“

”نہیں جسی، ایہہ ممکن نہیں، دریاواں دے پانی وی کدے واپس مڑے

اے۔“

”پھر ہور کدھرے چلیے۔ میں تاں ایس شہر دے کھڑکے دڑکے توں اکی پئی

آں۔“

”میں کہنا دو کوسال ہور ریہڑی والا کم کر لئیے۔ چار پیسے بڑ جانگے تاں

کدھرے آپدے نکے موٹے بزنس دا کوئی جگاڑ کرلاں گے۔“

”ایہہ وی کیہ زندگی ہوئی۔ نت دن اوہی کم، اوہی روزانہ دے گاہک۔ نت

دن وڈیاں وڈیاں بلڈنگاں دے وچکار ایوں گھر کے کھڑ جانے آں جیویں پہاڑ دے

پیراں وچ کیڑی کھڑی ہوندی اے۔“

”ایہہ وڈیاں بلڈنگاں، ایہناں وچ کم کردے وڈے وڈے امیر لوک، ایہناں

کر کے ای تاں نیویارک دُنیاں وچ مشہور اے۔“ سکھ چین کھڑکی توں باہر اسمان

چھوہدیاں بلڈنگاں ول ویکھن لگیا۔

”میں تاں کہنی آں سکھ چین کدھرے ہور چلیے؟“

”جسی، بس کچھ کُودیر ہو رہا ہے۔“

”نت دن ادھی رات اُٹھنا تے فیر سارا دن کم کردے مردے پھرنا۔ پر

کسدے پچھے۔“

”آپدے پچھے ہو کس دے پچھے۔“ نیکھ چین نے سر بھنوا کے جسی دل

ویکھیا۔ جسی دے چہرے دارنگ بدل رہیا سی۔

”جسی توں دل چھوٹا نہ کر۔ اوہ وی اج نویں سال دے دن۔“

”اک سال ہو رہا لنگھ گیا تے میری جھولی خالی دی خالی....۔“

”توں پرمانتا تے بھروسہ رکھ۔ اوہ سبھ دیاں سُنڈے۔ فیر آپنی کیوں نہ

سُنوٹگا....۔“

”چل تیار ہو۔ پہلاں گردوارے چلاں گے فیر شاپنگ کر کے آواں گے۔“ نیکھ

چین اوہدا من پرچاؤن لئی باہر جان دا پروگارم بناؤن لگیا۔

”باہر کیویں جاواں گے۔ کل پئی سنوا کارن سڑکاں دا بُرا حال ہوؤ۔“

”نہیں ہُن تک تاں سڑکاں صاف کر دتیاں ہونگیاں۔“

”ٹھیک اے جیویں تیری مرضی۔“

پھر جسی تیار ہو گئی۔ اوہ کار لے کے باہر نکلے تاں باہر سارے سُنسان سی، پر

سڑکاں واقعہ ہی صاف سن۔ اگے رجمنڈ ہل گردوارے چنگا اکٹھ سی۔ اوہناں متھا

ٹیکیا تے لنگر چھلیا۔ اوہتھوں باہر نکل دیاں اوہناں نے پارکنگ ’چوں گڈی کڈھی۔ فیر

اوہناں نے گڈی وینوک ایکسپریس وے پالئی۔

”ایدھر کدھر؟“ جسی حیران ہوئی۔

”کنئینز مال چلدے آں۔“

اوہ اگانہہ گئے تاں نیویئر ڈے ہون کارن سبھ شاپنگ مال بند پئے سن۔ اوہ گیٹرا کڈھ کے اپارٹمنٹ نوں واپس آ مڑ آئے۔ رہندا دن اوہناں نے ٹیوی ویکھدیاں گزاریا۔

”لے ہو گئی نویں سال دی شروعات۔ کل توں اوہی بھجانی تے کھچا دھوہی شروع ہو جانی ایں۔“ جسی نے کھانے داکم مکا لیا سی۔

”میں کیہا کہ پتہ ہی نہیں لگنا کہ ایہہ سال وی کدوں لنگھ گیا۔“

”ہن سون والے بنئیں۔ الارم کھڑ کیا لے۔“

پھر پتہ اُدوں ہی لگیا جدوں گوہڑی تے مٹھی نیند سُنئیاں دے ’الارم ’سُر’ بچ ہتھوڑے واگوں وجیا۔ چھیتی چھیتی تیار ہوندیاں اوہناں نے گڈی کڈھی تے ویاں ہاؤس نوں چل پئے۔ اگانہہ اوہناں دی کوئی ریہڑی تیار کھڑی سی۔ ریہڑی کار مگر پا کے اوہ واپس مڑ پئے۔ ٹھیک چار وجدے نوں اوہ اپنے اڈے تے جا پھنچے۔ ریہڑی کھڑا کے سیکھ چین نیڑ لے گیراج ’بچ گڈی پارک کرن چلا گیا۔ اج اوہناں نوں بڑی صحیح تھاں تے پارک ملی سی۔ کم بہت بزی رہیا۔ بریک فاسٹ کرن والیاں دی لائن نہیں ٹٹ رہی سی۔ نوں س کُوجے بزنس کُچھ مٹھا ہویا تاں جسی نوں کوئی کم یاد آیا۔ اوہ چابیاں چک دی تھوڑی دیر بعد مڑ آؤن دا کہہ کے کار گیراج ول نوں تڑ پئی۔ ساہنے یشپال آرہیا سی۔

”یشپال توں سویرے سویرے کدھروں؟“

”دیدی رات دی شفٹ لا کے آرہیاں۔“

”کیوں کل تاں نیوجیر ڈے دی چھٹی نہیں سی؟“

”ساڈا فائر ڈپارٹمنٹ ایمر جنسی سروسز و بچ آؤندے۔ ایس کر کے سانوں کدے پھٹی نہیں ہوندی۔ اسیں تاں سگوں چھٹیاں منا رہے لوکاں دی حفاظت لئی ہر وقت تیار برتیار رہنے آں۔“

”چنگا آجا چاہ پیجا۔“

”نہیں دیدی ہن تاں چھیتی دینے میٹرو لے کے گھرے جائیے تے سون والے بنیے۔“ ییشال نے عبس لئی۔

”تیری مرضی، چنگا چل پھیر۔“

ییشال میٹرو ول لنگھ گیا تے جسی گڈی لے آئی۔ او تھوں اوہ کئینز ول چل پئی۔ اگے اوہ کئینز دی کسے چھوٹی سٹریٹ توں دی لنگھ رہی سی کہ پاسے دی کر اس واک ول ویکھ کے اُسدیاں اکھاں تاڑے لگ گایاں۔ ساہنے رمی جا رہی سی۔ رمی دے سچے ہتھ دی اوں گل اک چھوٹے جے منڈے نے پھڑی ہوئی سی تے کبے ہتھ دی اوں گل اڈی کوبھی کڑی نے۔ جسی، رمی نوں چنگی طرحاں ویکھ سکدی سی پر رمی نوں اوہ نہیں سی دسدی۔ اگے سچے ہتھ مڑدیاں رمی پچیاں سمیت ہائیلینڈ ٹاورز اپارٹمنٹس وچ داخل ہو گئی۔

’ہے میریا ربا! ایہہ ایہتھے کتھوں آگئی۔ جسی آپنے آپ نال گل کرن لگی۔

’ایہہ تاں کیلیفورنیاں توں ورجینیاں چلی گئی سی۔ اوتھے میں اک وار ایس نوں کسے ہور کڑی نال کار و بچ جاندیاں وی دیکھیا سی۔ فیر ایہہ ایدھر کدھر؟ نالے ایہہ اینے وڈے جو آک وی اسدے نہیں ہو سکدے۔ فیر ایہہ کیہ ماجرہ ہو یا۔ ایس طرحاں

تاں اسدی کدے نکلھ چین نال دی ملاقات ہو سکدی اے۔ اگانہہ نوں ایدھر
آؤن توں پرہیز ہی رکھنا پوے۔

آپنے آپ نال گل کردی تے من 'بچ اندازے جے لاؤندی جسی او تھوں ہی
واپس مڑ پئی۔ جان سار اوہنے گڈی بیک کر کے ریہڑی نال لا دتی۔ نکلھ چین نے
ریہڑی پچھے ٹوا کر دیاں گڈی تور لئی۔ فیر ریہڑی نوں ویاہاؤس چھڈ کے اوہ
اپارٹمنٹ مڑ گئے۔ اُستوں بعد جسی دے من اُپر رمی دی چھوی ایسی چھائی کہ
اوہنوں سبھ کجھ بھل گیا۔

رمی نیویارک آؤن ویلے توں ہی ایہناں ہاسٹیلینڈ ٹاورز اپارٹمنٹس و بچ ہی
رہندی آرہی سی۔ پولیس دے ماملیاں توں اوہ بالکل آزاد ہو چکی سی۔ ایہہ اک بیڈ
روم اپارٹمنٹ اوہدے کم توں نیڑے ہی سی۔ 'تھومس پھوسٹر ہوم' ایتھوں بہتی
دُور نہیں سی۔ روبی اتے روبی نوں پالدی اوہ آپنی زندگی توں پوری طرحاں سنٹسٹ
سی۔ اوہدا آپنی بھو آ دے پر یوار توں بناں ہو رکسے نال میل جول نہیں سی۔

گھروں نکل کے روی نے گڈی سٹارٹ کیتی۔ ٹرن توں پہلاں اوہنے اُپر آسمان ول دیکھیا۔ دن بہت گرم سی۔ جون مہینے دی دُھپ سر و بچ سوئیاں چوبھ رہی سی۔ اوہنے گڈی تور لئی۔ ہائی وے تھری نائنٹی فائیو لین توں پہلاں اوہنے کبھے ہتھ چھوٹے جے سٹرپ شاپنگ سینٹر و بچ لیفٹ ٹرن ماری۔ ویسے تاں اوہ کم تے جارہیا سی۔ پر اوہنے سوچیا کہ کیوں نہ جاندیاں جاندیاں رانے نوں ہی مل لوے۔ اوہنوں پتہ لگیا سی کہ ہُنے ہُنے رانے نے ایس سینٹر و بچ دفتر شٹھ کیتا سی۔ اک پاسے ٹیکسی پارک کردیاں اوہنے رانے دے چھوٹے جے دفتر دا ڈور کھولیا۔

”ہاں جی رنجیت سنگھ جی کیہ حال اے؟“

”اوہ یار کیہڑا رنجیت سنگھ، توں مینوں رانا کہہ کے ای بلایا کر۔“ رانے نے اُٹھ کے ہتھ ملایا تے اوہنوں پاسے پئی گرسی تے بٹھیا۔

”میں کیہا ہُن تاں توں بزنس مین بن گئیں، ادب نال ای بلاؤنا چاہیدے۔“

”ایویں محول نہ کر۔ بزنس مین نوں میں کیہڑا بل گیٹ بن گیا۔“

”پھر وی۔“

”ویسے روی میرے اوہ کُجے دے لت وجی والی گل وانگوں کم لوٹ آ گیا۔“

”اوہ کیویں؟“

”اوہ ایوں کہ اوس طرحاں تاں ٹیکسی چوں کھہڑا نہیں سی چھٹنا پر ایس

بہانے ٹیکسی چھٹ گئی۔“

”لم دا کیویں ایس؟“

”پہلاں تاں بھراوا بُرا حال سی پر فیر ہولی ہولی کسٹمر ملن لگ پئے تے کم رُڑ
پیہا۔ گھراں دی صفائی مطلب میڈ سروس توں شروع کیتا سی۔ ہُن نال نکلے موٹے
ہور کم وی شروع کر لائے۔ جیویں لان موور، چھوٹی موٹی ریپار، گھر پینٹ کرنا،
گھراں دیاں چھتاں وغیرہ بدلنیاں آد۔ نال ای وائیف نے ریل اسٹیٹ ایجنٹ دا
لائسنس لے لیے۔ اوہنوں وی چنگا بزنس مل جاندے۔“

”پر ایہہ ریپار شپیار توں کیویں کردیں؟“ روی تھوڑا حیران ہو یا۔
”ایہہ کم تاں سپینش لوک کردے اے۔ سپینشاں نوں سدھا کم نہیں لبھنا
آؤندا کیونکہ ایہناں چوں کسے نوں وی چنگی تراں انگریزی بولنی نہیں آؤندی۔ کم
میرے کول آؤندے تے میں اگانہہ ایہناں توں ٹھیکے تے کروا لینا۔“
”گُزارا کیویں ہو رہے، مطلب آمدنی چنگی ہو جاندی اے؟“

”اس ویلے تاں کم چنگا چل رہے۔ اگانہہ وی اسدے ودھن دی اُمید ای
اے۔ میں تاں کہنا توں وی کوئی بزنس لبھ لے۔“

”چلو ویکھدے آں۔ ہور تیری بھین دے پر یوار داکیہ حال اے؟“
”اوہ ٹھیک نے۔ گرین کارڈ بنگے سبھ دے۔ بھین سیون ایون تے لگی ہوئی
اے۔ بھنویا پیزا ہٹ تے مینبجر اے۔ اوہناں دا بچہ وی دو سال دا ہو گیا ہوو ہُن
تاں۔“

”سچ! آپنی پُرانی جُنڈلی داکیہ حال اے؟“

"کرما انڈیا جا کے ویاہ کروا آیا سی۔ ہُن تاں گھروالی وی ایہتھے آگئی اے۔
اودھے بھرا دا گرین کارڈ بن گئے، پر بلو کُتے کماں تے ای اے۔"

"رانے بڑے ودھیا ہوندے سی یار اوہ دن۔"

"ودھیا کیہا تاں بڑا کیہا۔ میں کہنا لہراں بہرہں ہوندیاں سی اُدوں۔ بڑے
اُوکھے سوکھے ٹائم دیکھے اے۔ پر اوہو جے نظارے نہیں مڑ کے لبھنے۔"
"صحیح کہے توں، پر آہ باندر مونہاں جیہا کیہ کہی جاندے۔" گل کردیاں
کردیاں روی نے ٹیوی ول ویکھیا۔ ٹیوی تے پریزیڈنٹ جارج ڈبلیو بوش کُجھ بولی جا
رہیا سی۔

"کہناں کیہ اسنے سُو آہ اے۔ الیکشن توں پہلاں کہندا سی میں جیوں کردوں میں
تیوں کردوں۔ پیج مہینے ہو چلے اے دفتر سنبھالے نوں، پر ایس نے کیتا کرایا لکھ
نہیں۔"

"پر ہُن منتاں جہیاں کیوں کری جاندے۔"

"کہندے پھورتھ جولائی آرہی اے، دھوم دھام نال مناؤ۔"

"تیری تاں بھراوا بنی جاندی اے پھورتھ جولائی۔ میں چلداں کم تے۔"
اچانک روی نوں کوئی کم یاد آیا۔ اوہنے چابی پچھی گڈی سٹارٹ کردا ڈیسی نوں تڑ گیا۔

فون دی گھنٹی وجی تاں تیار ہوندى پھردی سکھی نے روی نوں اشارہ کیتا۔
روی نے فون چک کے کن نوں لالیا۔

”روی بیٹے میری سکھی نال گل کرائیں کیراں۔“ اُدھر فون تے مسز سندھو سی۔

”سکھی تیرا فون اے۔“ روی نے فون ہولڈ کرا کے سکھی نوں آواز ماری۔

”کسدا فون ایں؟“

”سندھو آئی دا۔“

”آئی وی بس نہ....“ سکھی نے کھجھدیاں روی کولوں فون پھڑ لیا۔

”ہاں آئی دسو؟“

”سکھی بیٹے میں تاں ایوں بچھدی سی بی کدوں کوترنے۔“

”بس آئی تیار ہوئی جانے آں۔“

”میں کہا کتے لیٹ ای نہ ہو جیئے۔“

”لے آئی، اے انا تاں دن کھڑی۔ لیٹ کتھوں ہو جاں گے؟“

”چنگا چل ٹھیک اے۔ پر بیٹھنا کتھے کواے؟“

”جتھے ہر سال بیٹھدے آں، اوتھے ای۔ بے اگے کچھے ہو گئے تاں کوئی

گل نہیں۔ جیہڑا پہلاں جاوے اوتھے اڈا جما لوے۔“

”چنگا ٹھیک اے۔ اسیں تاں فیر چلدے آں ہولی ہولی۔“

”ٹھیک اے آئی۔“

”وے اے پنج نہیں تے آئی نوں ہنے ای لیٹ ہون دا فکر ہو گیا۔“ فون

کڈی سکھی نے بینڈ سیٹ سونے تے چلا ماریا تے فیر تیار ہون ’بچ رُجھ گئی۔ اُدھر

بیسمنٹ ’بچ جسمیت، پچی اتے کلدیپ تیار ہو چکے سن۔

"گڈیاں داکویں کرنے۔ میرا مطلب دونوں لجانیاں نے؟" روی نے بچھا۔
 "توں وی کمال کردیں روی، وین 'تج چلاں گے۔ اسیں تاں کھان پین دا
 سامان وین و'تج رکھیا ہوئے اے۔"
 "پین دا وی؟" روی سکھی ول ٹیڈھا جھاکیا۔
 "جے اوتھے جا کے ڈبھنی ایں تاں میں نہیں جانا کدھرے۔" سکھی نے غصے
 'تج جُتی لاہ کے چلا کے ماری۔
 "اوائے نہیں، توں ہن مذاق وی نہیں سمجھدی۔"
 "میں سبھ سمجھدی آں۔ تینوں صرف کسے پارٹی وغیرہ تے پین دی اجازت
 اے۔ اگے چھے بالکل وی نہیں۔"
 "ٹھیک اے ٹھیک اے، توں ایویں گرم نہ ہو۔"
 "چنگا کلدیپ ہو راں نوں بلا لے ہن۔"
 روی نے بیٹھوں کلدیپ نوں آواز ماری۔ اگلے دساں منٹاں و'تج روی، سکھی،
 کلدیپ، جسمیت تے تنو بچیاں سمیت وین ڈیسی نوں تڑپئی۔ روی نے متھی تھان
 ول نوں وین موڑی۔ اگے مسز سندھو وچکار کھان پین دا سامان رکھی آ لے دوآ لے
 گُریاں ڈھائی بیٹھی سی۔ سارے جنے اک دُوبے نوں ملے تے کھان پین و'تج رُجھ
 گئے۔ آ لے دوآ لے بہت اکٹھ سی۔ جدھر وی ویکھو لوکاں دا ٹھاٹھاں ماردا سمندر نظر
 آرہیا سی۔ لوک پٹامک رور دے کنارے جھنڈ بنی بیٹھے سن۔ صحیح ساڈھے نوں س
 وجے اُپروں بجلی ڈگن دی طرحاں لائٹ ہیٹھاں نوں آئی۔ فائر ورکس شروع ہو

چُکیا سی۔ کافی دیر تک فائر ورکس چلدا رہیا۔ فائر ورکس دے بند ہوندیاں آلے
 دو آلے ہنیرا جیہا چھا گیا۔ لوک واہو داہی گھراں نوں مڑن لگے۔
 "ہو تے بئی بُش پریزیڈنسی دے پہلے سال دی پھورتھ جولائی دے فائر
 ورکس۔" روی نے ساریا نوں وین 'ج بٹھایا تے گھر نوں مڑ پئے۔
 دو کومہینے بعد اک دن روی لنڈن جو، ہنسن پارک و چ گڈی پارک کری بیٹھا
 کلدیپ نوں اڈیک رہیا سی۔ کجھ ٹائم لنگھیا تاں اوہنے کلدیپ نوں سی بی ریڈیو تے
 آواز ماری۔

"کتھے کوجھے ایس؟"

"میں جی ڈبلیو پارک کوے تے آں تے کیہ برج دے بیٹھاں دی لنگھ رہیاں۔
 ہتھسڈا میریلینڈ دی سواری لاه کے آیاں۔ ہن واپس ایئرپورٹ نوں جا رہیاں۔"
 گرین کارڈ ملن پچھوں کلدیپ نے آلیگزا ڈریا دی ٹیکسی بن لئی سی تے اوہ زیادہ
 ایئرپورٹ تے ای کم کردا سی۔

"اوہدے ملن دا ٹائم تاں ہو گئے۔ ہن توں ایئرپورٹ نوں نہ جائیں۔
 پھورٹین سٹریٹ توں پہلاں سچے ہتھ والے پارک و چ گڈی روک لے۔"
 "ٹھیک اے۔" میوریل برج لنگھ کے پارک کوے دے سچے ہتھ لنڈن جو، ہنسن
 پارک ول گڈی موڑدیاں کلدیپ اگے کدھرے نیکلے جے پارکنگ لئی تھاں ویکھن
 لگیا۔ فیر سچے ہتھ اوہنے درکھتاں دے جھنڈ بیٹھاں گڈی پارک کر دتی۔ روی آپنی
 گڈی 'چوں نکل کے اوہدے کول آ گیا۔

”گرمی نے وٹ کڈھتے یار۔ اُپروں ہیوڈ وی بہت اے۔“ روی نے پسینہ پونجھیا۔

”کیوں اے سی نہیں چلدا؟“

”کتھے یار، کل دا خراب پیے۔ اج شام نوں مکینک دے چھڈ کے آؤں گا۔“
”ویکھلے جے نہیں وی ٹھیک کراؤنا۔ گرمی تاں ہن لنگھ ای چکی اے۔ اگلے سال ٹھیک کرا لئیں۔“

”ایہہ وی ٹھیک اے۔ ویسے اج کم کیوں ایں؟“

”اج تاں سلو ای اے۔ منڈے دی شام نوں چلوگا۔ اوس دن تاں ایئرپورٹ تے گڈی نہیں لہسنی۔“
”کیوں منڈے نوں کیہ اے۔“

”منڈے نوں لیبر ڈے اے۔ اُستوں اگلے دن سکول کھلھنگے۔ سبھ طرحاں دیاں چھٹیاں ختم ہو جاگیاں۔ چھٹیاں تے گئے لوک واپس مڑنگے۔ ایس کر کے چلو اوس دن کم۔“

”اُستوں پچھوں تاں فیر چل سو چل رہو۔“

”ہاں ادھ دسمبر تک پورا کم چلو۔“

”اوہ آنی گیا اوہ تاں....؟“ گل کردے روی دا دھیان ساہنے کسے ٹیکسی والے ول گیا۔ اوہنوں لگیا کہ، کمار جسوں کہ اوہ اڈیک رہے سن شاید اوہ آ گیا ہے۔

”نہیں ایہہ اوہ نہیں اے۔ اوہ تاں پرائیویٹ کارتے آؤگا۔“

”ویسے کُدیپ تینوں ایہہ کُمار بندہ کیوں لگدے؟“
 ”ویکھو! ہُن تک تاں اسنے جنے وی کم کرائے اے سبھ صحیح ہوئے اے۔
 کدے اسدی کوئی شکایت سنی تاں نہیں۔ باقی اوہ کہندے ہوندے اے کہ واہ پیا
 جائیے تے جاں راہ پیا۔“

”اوہ تاں ایدھروں تریا آؤندے۔“ کُدیپ نے سچے ہتھ کُمار نوں آؤندے
 نوں ویکھ لیا۔

”آؤ جی کُمار صاحب کیہ حال چال اے۔“ کُمار دے کول آؤندیاں دونوں نے
 اوس نال ہتھ ملائے۔

”گڈی بچ بیٹھے کہہتے باہر ای؟“
 ”نہیں گڈی و بچ بیٹھ کے گل کراں گے۔“ کُمار گڈی دی تاکی کھول کے
 پچھلی سیٹ تے بیٹھ گیا۔ روی اتے کُدیپ اگلی سیٹ تے بہہ گئے۔
 ”ویکھو بنی بھراو۔ ویسے تاں پہلاں ای آپنی ساری گل ہو چکی اے۔ پر اج
 آپاں فائینل گل کر لئیے۔ کیونکہ کم سبھ تیار اے۔“ کُمار نے گل شروع کیتی۔
 ”دسو جی کُمار صاحب، فیر کیہ حکم ایس؟“

”پنچ ہزار ٹیسس پہلاں دتا ہوئے اے۔ دس مینوں ہُن دے دیو۔ باقی رہندا
 پنچ، مُنڈے دے ایتھے پہنچن تے دے دیو۔“

”کُمار صاحب کم تاں کپے پیریں ہو رہے نہ؟“
 ”جے ایوں فکر اے تاں بھاویں سارے پیسے مُنڈے دے پہنچن تے ای
 دے دیو۔“ کُمار نے دلیری وکھائی۔

”نہیں کُمار صاحب اجیہی تاں کوئی گل نہیں۔ لیا کُلدیپ پیسے کڈھ۔“ کُلدیپ نے جیب چوں پیسیاں دیاں گُٹیاں کڈھ لایاں تے گن کے پورے دس ہزار ڈالر کُمار نوں پھڑا دتے۔

”کُمار صاحب ہُن ذرا ہنٹ تاں دیو پلیرز، کہ ایہہ کم ہوو کیوں؟“
 ”ویکھو اوہناں نے پوری تیاری کیہتی ہوئی اے۔ تھوڈے مُنڈے نوں آپنا دکھاؤندیاں اوہدا پاسپورٹ بنا لیے۔ ہور سارا پیپر ورک وی تیار اے۔ ہُن اوہناں کل نوں امریکن ایئربسی جانے، ویزا لین لئی۔ اوہناں دونوں میاں بیوی سمیت نال ای تہاڈے مُنڈے نوں وی ویزا ملجو۔ ویزا ملدیاں ای اوہناں مکھاں لے کے دلی توں ایدھر نوں تَر پینے۔ ایہتھے اوہناں ڈلس ایئرپورٹ تے ای اُترنے۔ ایہتھے آکے تہاڈا مُنڈا تہاڈے حوالے ہوو۔ اگے تئیں جانیوں تے تہاڈا کم۔“
 ”ٹھیک اے جی بہت مہربانی۔“

پیسیاں دا لین دین کر کے تنوں آپو آپنے راہ پے گئے۔ ایہہ ساری کاروائی کُلدیپ دے مُنڈے بٹی نوں لیاؤن لئی ہو رہی سی۔ آپنے گرین کارڈ لے ندیاں ہی کُلدیپ نے بٹی نوں لیاؤن دی کاروائی آرنبھ دتی سی۔ ہُن اوس کول پیسیاں دا پر بندھ ہو چکیا سی۔ اوہنوں کسے نے، کُمار نال ملایا۔ کُمار ابجھنٹی دا کم کردا سی۔ اوہنے آپنے دلی وچلے سورس ورتدیاں بٹی نوں لیاؤن دا پر بندھ کر دتا سی۔ اگلے دن کُمار دی کال آگئی۔ اوہنے دسیا کہ اوہناں نوں ویزا مل گیا ہے۔ کُمار نے اوہناں دے آؤن دا سارا پروگرام وی کُلدیپ نوں دس دتا۔ کُلدیپ فون ملا کے روی نوں دسن لگیا۔

”نمار دی کال آگئی۔ ویزا مل گیا تے اوہ ٹیوزڈے نوں ڈلس ایئرپورٹ تے
پہنچ رہے نے۔“

”جس ٹیوزڈے نوں ہرنیک سنگھ دے منڈے گیری دی جنم دن پارٹی
اے؟“

”نہیں پارٹی والے ٹیوزڈے توں اگلے ٹیوزڈے۔“
”میں کہا کہ جے ایس ٹیوزڈے نوں ہوندا تاں نئی نوں پارٹی دکھا دیندے۔“
”چل کیراں آجاوے، پارٹیاں تاں ساری زندگی دیکھدے رہنے۔“
”ڈلس ایئرپورٹ تے کنے وجے آونی ایس فلائیٹ؟“
”لپھتھانسا یارویز دی فلائیٹ اے۔ ڈلس ایئرپورٹ تے ٹیوزڈے نوں
سویرے ساڈھے دس وجے پہنچوگی۔“
”ٹھیک اے فیر سارے چلاں گے لین۔“ روی نے فون کٹ دتا تے اوہ آپو
آپنے کماں وچ رُجھ گئے۔

مہاراجہ پیلیس ریٹورنٹ دے حال و بچ اج روٹکاں ہی روٹکاں سن۔ گرنڈر
 عُرف گیری دی جنم دن پارٹی بڑے دھوم دھڑکے نال منائی جا رہی سی۔ شام
 دے ست وجے مہمان آؤنے شروع ہو گئے۔ گیری دے گھروالے گیٹ تے
 کھڑے مہماناں نوں جی آیاں کہندے سبھ دا دھنواد کر رہے سن۔

”ہاں جی بہت بہت ودھائیاں۔“ راج گل پرپوار سمیت پہنچ چکیا سی۔ اگوں
 اوہناں نوں گیری دے پتا ہرنیک سنگھ ہوراں نے جی آیاں کیہا۔ اوہناں نوں
 ویکھدیاں گیری دی بھین شیلی بھجی بھجی آئی تے راج گل کھیملی نوں ملی۔
 ”انکل رمی نہیں آئی؟“ شیلی نے آلے دوآلے ویکھیا۔

”بیٹے ساڈے نال تاں اوس دی کوئی گل بات نہیں ہوئی۔ پر تینوں نہیں
 اونہنے کُچھ دسیا؟“

”میرے تاں انکل اوہ پچھلے تقریباً دو سال توں کنٹیکٹ ’بچ ای نہیں۔ میں
 سوچیا کہ اوہ ٹھاڈے کول رہندی سی ایس کر کے شاید ٹہانوں کوئی پتہ ہووے۔“
 ”بیٹے، ساڈے کولوں موو ہوئی نوں وی اوہنوں انا ای چر ہو گیا۔ مُڑ کے
 سانوں وی اوس دی کدے کال وغیرہ نہیں آئی۔ شاید کیلیفورنیاں والے ہرنام سنگھ
 دے پرپوار نوں اوس بارے کُچھ پتہ ہووے۔ اوہ وی تاں اج پارٹی و بچ آئے
 ہوئے نہ۔“

”نہیں انکل اوہناں نوں وی کُچھ پتہ نہیں۔“

رمی بارے پہلاں تاں ہر نام سنگھ ہوراں نوں خود ای پتہ نہیں سی، تے ہن
جدوں شوندر کور رمی نوں بچھلو مل کے آئی سی تاں اوہنے رمی دے کہن تے ہی
اوس بارے کسے نوں کجھ نہیں دسیا سی۔

”انکل اوہ تہاڈے کولوں مووکتھے ہوئی سی؟“

”اک واری تاں کنیڈا گئی سی۔ پر اوس توں بعد اوہنے کدے کنٹیکٹ نہیں
کیتا۔“

”کنیڈا!؟“ شبلی حیران ہوئی کھڑی سوچدی رہی کہ اجیہی کیہڑی وچا ہوئی کہ
رمی نے اوہنوں آپدے کنیڈا جان بارے کجھ نہیں دسیا۔ فیر اوہنوں خیال آیا کہ
شاید رمی نے نویں زندگی شروع کر لئی ہووے۔ اوہ اگانہہ تودی راج گل ہوراں
نوں ہور مہماناں نال ملاؤن لگی۔

”انکل ایہہ نے مسٹر اینڈ مسز پیپی سنگھ۔ جتھے میں رہنی آں، میرا مطلب
کیلیفورنیاں دے کر من شہر، ایہہ او تھوں نیڑے ہی بیلیے ریزن فارم تے مینینجر
نے۔“

”ہاں ہاں میرے رشتے دار ہر نام سنگھ ہوریں ایہناں دا ذکر کردے ای
رہندے نے۔“

”ہاں جی اسیں اوہناں دے کلائنٹ جو ہوئے۔“ پیپی سنگھ دی ایس گل تے اوہ
ٹھہکا مار کے ہسے۔

”تے ایہہ بیٹی؟“ راج گل نے پیپی سنگھ دے نال کھڑی نوجوان کڑی دل
اشارہ کیتا۔

"ایہہ میری بیٹی اے جی، پر مجیت کور۔ اسدا نک نیم پرمی ایں۔ ایہہ
یونیورسٹی آف میساچوسس، باسٹن 'چ پڑدی اے۔"
"اوہ گریٹ! اس راج گل نے پرمی نال ہتھ ملایا۔
"آپنا منڈا گیری، جسدے جنم دن دی خوشی 'چ اج آپاں سارے اکٹھے
ہوئے آں اوہ وی تاں میرا خیال اے کہ باسٹن ای پڑدے؟" راج گل سوچن
دی دُرا 'چ بولیا۔
"انکل میں تے گیری کلا سپھیلو آں۔" پرمی نے اگے دی گل آپ ہی دس
دتی۔

"تے چھیتی ای جند گیکپھیلو وی بن رہے اوں۔" شیلی نے پرمی دے کن
کول منہ کر کے ہولی جیہی کہا تے اوس دی بانہہ پھڑدی اک پاسے نوں لے تری۔
"اس طرحاں آپنے بچے آپس و 'چ مل گل کے رہن تاں بہت چنگی گل
اے۔" راج گل نے کوئی ڈونگھی گل کہی۔
"دیکھو رجھان تاں اج کل ایس طرحاں دا ای بندا جا رہے۔"
"ٹسیں دیکھ لیو اگانہہ بڑا کچھ نوں ہونے۔ اکیویں صدی بڑا کچھ نوں لے
کے آؤ۔"

"سچ! گل صاحب، تہاڈے بچے تاں پڑ لکھ کے سیٹ ہو گئے ہونگے؟"
"نہیں پپی سنگھ جی، میرا چھوٹا بیٹا، رکی اے 'یونیورسٹی آف نیو جرسی نیوورک
و 'چ پڑدے۔"

”چلو ہولی ہولی سبھ سیٹ ہو جانگے۔“ ایس طرح گل کردے سبھ آپو آپنے
ٹیبلاں نوں جان لگے۔

”توں پارٹی اربنج کرن والی کمال کرتی۔“ پر می نے شیلی دے دھچھا ماریا۔
”ویکھلے پھر، آپنے کہندے ہوندے اے نہ کہ ہتھ تے سروں جماؤنی، اوہ
کم ہو گیا۔“

”پر تینوں ایوں ساریاں نوں دوروں نیڑیوں بلاؤن دا آئیڈیا کیوں سبھیا؟“
”اڑیے پہلی گل تاں ایہہ اے کہ میں آپدے ویاہ توں بعد مڑ کے اک
واری وی ورجینیاں نی آئی سی۔ میں سوچیا کہ اسے بہانے ساریاں نوں مل لوں گے۔
درشن وی ورجینیاں آؤنا چاہوندا سی۔ اک ایہہ وی سی کہ شاید رمی ای مل
جاوے۔ باقی اصلی کم تاں تیرا تے گیری والا اے۔“ شیلی نے پر می دا ہتھ دیا۔
”کیوں رمی کدھر گئی؟“ پر می نے شیلی دی آخری گل ول دھیان نہ دتا۔
”اوہ کافی دیر توں کسے دے کنٹیکٹ وچ نہیں۔ ایتھے اوہ راج گل انکل ہوراں
دے گھر رہندی ہوندی سی۔ پر ہُن اوہناں نوں وی اوس بارے کچھ پتہ نہیں۔“
”کتھے ہوئی فیر اوہ؟“

”ابھی فکر تاں مینوں وڈھ وڈھ کھا رہے۔ کیونکہ اوس نکرمی دی قسمت بڑی
ماڑی اے۔ پتہ نہیں کتھے تے کس حال ہووے۔“
”ہیلو شیلی، ہاؤ آر یو۔“

شیلی دے کنناں ’بج ایہہ لفظ پئے تاں اوہ پر می نال چل دی گل وچالے چھڈ
کے سجے ہتھ جھاکي۔ ساہمنے کلدیپ کھڑا سی۔ کلدیپ نوں دیکھ کے اوس ولوں رمی

نال کیتے ورتائی کارن شیلی دے من 'نچ' رنجش جاگی۔ پر ایسے نوں کلدیپ نے اپنے نال کھڑی آپدی وائیف اتے بچی ول اشارہ کیتا۔

"دس از مائی وائیف جسمیت اینڈ شی از مائی ڈوٹر۔" ایناں کہندیاں کلدیپ اگانہہ لنگھ گیا۔ شیلی جسمیت نال سُبھاوک گل کرن لگی۔ اوہناں دے پچھے ہی روی اتے سکھی، پچیاں سمیت اندر آئے۔ شیلی سکھی نوں پہلاں توں ہی جاندی سی۔ اوہ اوہناں نوں اڈ کے ملی۔ اوہناں دے نال ہی م سز سندھو اتے ریتا چاولا پرواراں سمیت کھڑیاں سن۔ شیلی اوہناں نوں ملدی رہی۔ اگانہہ رانا آپنی وائیف اتے بھین بھنویئے دے پر یوار نال حاضر سی۔ فیر کرما، اوس دی وائیف، اودا بھرا تے بلو ہوویریں آگئے۔ اگے ہوو بڑے ٹیکسی ڈرائیور اپنے پرواراں نال آرہے سن۔ ایہہ سبھ ہرنیک سنگھ دے جان پہچان والے سن۔ ہرنیک سنگھ بڑے چائی نال سبھ نوں مل رہیاسی تے نال ہی اپنے بیٹے گیری نوں ملارہیاسی۔ اٹھ کُودجے نوں حال بھر گیا۔

"انکل کیک کٹیئے پھر؟" شیلی پپی سنگھ نوں پچھن لگی۔

"ہاں بیٹے ٹائم ایس ایس ہُن تاں۔"

رشتے دار تے نیڑلے دوست ٹیبل دوآلے کھڑو گئے۔ ٹیبل تے کیک رکھیا ہويا سی۔ گیری نے کیک کٹن دی رسم ادا کیتی۔ شیمپین دی بوتل کھولی گئی۔ سارے بپپی برتھڈے دا گیت گاؤن لگے۔ گیری نے کیک دا پہلا ٹکڑا چکھیا تاں سبھ نوں لگیا کہ اوہ ایہہ آپنی بھین شیلی دے مُنہ و 'نچ' پاویگا۔ پر سبھ نوں حیرانی ہوئی جدوں اوہنے کیک دا ٹکڑا پر می دے مُنہ 'نچ' پادتا۔ سارا حال تاڑیاں نال گونجھ اٹھیا۔ کیک

دے کٹن دا فنکشن ختم ہوندیاں ہی سارے آپو آپنے ٹیبلان نوں مڑ گئے۔ ویٹر ریڑیاں لئی حال وچ گھسن لگے۔ شراب دا دؤر زوراں تے سی۔ حال اندر لوک آپو آپنیاں ٹولیاں بنائی بیٹھے سن تے رولا رپا مچھا ہویا سی۔ سبھ آپو آپنیاں گل وچ زُجھے ہوئے سن۔ راج گل دے ٹیبل دوآلے دوست مٹر زیادہ بزنس نال سنبندھت سن۔ جہاں دیاں گل دا وشا وی بزنس سی۔

"پچانوئیں توں لیکے ہُن تک ریل اسٹیٹ سٹیبل جیہی رہی اے۔ پر ہُن بھائی ودھن لگے نے۔" کوئی بولیا۔

"اک وار ہُن گھراں دے بھائی ودھنگے۔"

"مہنگے کیہ ہونگے، کیمتتاں اسمان چھوہنگیاں۔ اج جو گھر دو لکھ دا اے اوہ چھ لکھ تک پُنجچو۔ میری ایہہ گل یاد رکھیو۔" ایہہ وچار راج گل دے سن۔

"گل صاحب اسدا کارن کیہ اے؟"

"ویکھو ہر امریکن دا پُنا ہوندے کہ اوہ آپنا گھر خریدے۔ گورمنٹ نے انٹرسٹ ریٹ سستے کر دے جانے تے بینکاں نے لون دین لئی آپنیاں شرطتاں نرم کر دے جانے۔ بینک نے تاں ایتھوں تک آجانے کہ اوہنے بناں کسے دے پیسہ خرچیاں سبھ نوں گھراں دے مالک بنا دینے۔ فیر جدوں گھر لیناں انا آسان ہو گیا تاں ہر اک نے خریدار بن جانے۔ گھر گھٹ ہونگے تے خریدار زیادہ۔ ایس تاراں ودھنگیاں گھراں دیاں کیمتتاں۔"

"پر گل صاحب بینک اینے لنینٹ کیوں ہو رہے اے؟"

”اوبدا وی اک کارن ایس۔ ایس ویلے مارکٹ ’چ بینک لون بہت گھٹ وک رہے نے۔ سبھ وڈیاں کنپنیاں پکے پیریں کھڑیاں نے۔ کسے نوں لون دی زیادہ ضرورت نہیں۔ پر بیتکاں داکم ہوندے مارکٹ وچ ودھ توں ودھ لون سُٹی آؤنا۔ ہُن ہور پاسہ نہیں رہیا تاں بیتکاں نے ہاؤسنگ انڈسٹری چُن لئی۔ نالے پریزیڈنٹ بُش نے وی ایہو پالسی بنائی اے کہ گھر لین والا سُنپنا سبھ دا پورا کیتا جاوے۔“

”پر ایہہ ایس طرحاں کدوں تک چلو؟“

”ایہہ زیادہ دیر تک نہیں چلناں۔ آپنے آلے دوآلے ویکھو کسے نوں گھر بن رہے اے۔ کدھرے وی نظر مارو، تہانوں گھر بندے نظر آؤنگے۔ ایس ویلے کنسٹرکشن داکم زوراں تے اے۔ اک ویلا اجیہا آؤ کہ گھر لوڑوں ودھ بن جائگے۔ فیر مارکٹ کریش ہون دا خطرہ پیدا ہو جو۔“

”اک پرابلم ہور وی اے۔“ وچکار ہی اک ریل اسٹیٹ ایجنٹ بولیا۔

”ہُن اصل ’چ ہو پتے کیہ رہے۔ مارگج بروکر، تے ریل اسٹیٹ بروکر وغیرہ، جھوٹھے فارم بھر بھر کے لوکاں نوں گھراں دے مالک بنائی تاں جاندے اے، پر جدوں اصلیت ساہنے آئی تاں لوکاں دا بُرا حال ہوندا ویکھیو۔“

”خیر اے تن چار سال کُچھ نہیں ہوندا۔ کیونکہ بینک آہنیاں اوہ لون سکیمیاں وچ رہے اے جنّاں ’چ پہلے دو جاں تن سال قسط بہت گھٹ ہوندی اے۔ ایس نوں ڈیپھرڈ لون سکیم کہندے اے۔ فیر جیوں ہی پوریاں کشتاں بھرنیاں پایاں تاں لوکاں نے سرتے پیر رکھ کے بچ لینے۔“

”ایہی کُچھ میں کہنناں چاہنا۔“ راج گل وچکاروں بولیا۔

”جدوں لوکاں توں کشتاں نہ دے ہوئیاں تاں اوہناں نے آپنا ڈنڈا ڈیرا چک
 کے کرائے تے جا کے رہن لگ پیئے۔ کیونکہ اوہناں نے کیہڑا کوئی ڈاؤن پیمنٹ پائی
 اے جاں کوئی ہور خرچ کیتے کہ اوہناں نوں کسے نقصان دا ڈر ہووے۔“
 ”جیویں ہُن لکھاں گھر وک رہے نے اویں ہی لکھاں گھر خالی ہو جائے۔
 جدوں بینکاں نوں کشتاں نہ گئیاں تاں بینک ڈُب جائے۔ اُدوں ہی آرتھک مندواڑا
 آؤن دا خطرہ اے۔“

دوسرے پاسے ٹیکسی والیاں دا وار تالاپ چل رہیاسی۔
 ”کلنٹن ویلے تاں چل سو چل ہوندا سی۔ سالے ایس باندر جے نے آ کے کم
 دا بھٹھا ای بہاتا۔“

”اُدوں تاں ایئرپورٹ توں دھاڑی دے پندرہاں پندرہاں گئے لگ جاندے
 ہوندے سی۔“

”ہُن کئی واری دو گھنٹے ویٹ کر کے گڈی خالی کڈھنی پیندی اے۔“

”ایہہ ریپبلکن پارٹی تاں ہے ای امیراں دی۔“

”آپنے گریباں لئی تاں ڈیموکریٹ ای چنگے نیں۔“

”کی کیہا؟“ اک جنا ذرا ہنٹیا۔

”میں کیہا آپنے گریباں لئی تاں ڈیموکریٹ ہی چنگے نیں۔“ پہلے نے آپنی گل

دُہرائی۔

”توں غریب ہیں تاں رہ پیا۔ ساریاں نوں توں غریب کیویں کہہ سکدیں۔“

”اوائے یار میرا اوہ مطلب نہیں۔“

”ہورکیہ مطلب اے تیرا؟“

”چنگا یار رہن دے۔ توں تاں ائیں گل نوں آؤنے۔“

”کیوں گل نوں آؤن نوں توں کیہ میرا موگھا بند کر دیں گا۔“ شراب آپنا اثر

دکھا رہی سی۔

”توں ایوں نہیں چُپ کر دا پھر....۔“ پہلا جٹا ٹیبل توں اُٹھ کھڑ آ۔

”اوہ نہ بی ساؤ لوکو، ایوں نہ کرو۔ آپاں شُغل کرن لئی اکٹھے ہوئے آں۔“

اک بزرگ ٹیکسی ڈرائیور گرم منڈے دی بانہہ پھڑ کے پراں نوں لے گیا۔

”ایہہ جارج بُش، موڑ گھوڑ کے صدام حسین نوں پتہ نہیں کیوں جا

چنہڑ دے۔“ ایہہ گل بات نوکری پیشے والیاں دی ٹیبل تے چل رہی سی۔

”اصل دے وچ ایہہ آپنی پرسنل کڑ کڈھ رہے۔“

”پرسنل کڑ کیہڑی؟“

”ایہہ تھاں تھاں کہندا نہیں پھر دا کہ صدام حسین نے اسدے پیو نوں

مرداؤن دا پلاٹ بنایا سی۔“

”پیو تے ملک وچ فرق ہوندے۔“

”اک تھوونوں دس دنا کہ اسنوں جدوں ایں بہانہ مل گیا تاں اسنے عراق

نوں ڈھاہ لینے۔“

”ایہہ بُش، چینی تے رمسفڈ ہوراں دی تکلڑی تاں لڑائی بھالدی اے۔“

”ایہہ ٹک کے نہیں ہندے، کوئی نہ کوئی چھنجڑی چھیڑن گے۔“

اک پاسے وکیل مدن بگا بیٹھاسی، پیٹھے جڈا سر کڈھی۔ اوہنے آپنا لکچر شروع
کیتا ہویا سی۔

"ویکھو ایہہ آخری چانس اے پکا ہون دا، جس توں وی ایس موقتے دا لاہا
کھٹیدے، کھٹے۔"

"بگا صاحب کیہڑا؟" ساہمنیوں روی نے آکے اوہنوں ٹوکیا۔

"لے سُنو بئی روی دی گل۔ اسنے تاں اوہ گل کیتی اکے ساری رات ہیر سُنی
تے سویرے اُٹھ کے....۔"

"بس.... بس، بگا صاحب۔" روی نے بگے دے مُنہ تے ہتھ دھر دیاں اوہنوں
اگانہہ بولنو روک لیا۔

"گھٹ لائی دا فائدہ کیہ ہویا جے شُغل میلہ ای نہ کیتا۔" بگے نے اکھاں
کڈھیاں تاں روی نے آپنا پین جتاؤندیاں اوہنوں نرم کر لیا۔

"بگا صاحب ایہہ سیریسلی کیتی رُکیاسٹ اے۔ اک وار ساری گل سرے توں
سنا دیو، تاں کہہ کے نوں بھُلکھا نہ رہ جاوے۔"

"بل کلنٹن نے قانون بنوایا سی کہ جتھے کتے کوئی کم کردے، او تھوں ہی
سپانسر ہو کے پکا ہو سکدے۔ جیہڑے کتے نہ کتے کم کردے اے اوہناں دا تاں
ٹھیک اے باقی آپنا جگاڑ کر لین۔"

"کوئی سدھا جیہا طریقہ نہیں جی امریکہ آؤن دا؟" رانے نے بگے نوں

چھیڑیا۔

”سبھ توں ودھیا طریقہ تاں تہانوں منوج دس سکدے۔ کیوں بئی منوج؟“
 بگے نے ساہمنے کھڑے منوج نوں ویکھیا تاں اوس تے سوئی رکھ دتی۔ بگے دی گل
 سُن کے منوج دارنگ اڈ گیا۔

”منوج نوں تاں اوہ طریقہ وی آؤندے جی، جیہڑا کہندے ہوندے اے
 اکے چور نوں کہتا لگجاتے کُتی نوں کہتا بھونک پے۔“ رانے نے منوج تے چوٹ
 لائی۔

”منوج توں میری گل سُن۔“ ماحول دارنگ بدلدا ویکھ کے بگا منوج نوں اٹھا
 کے اک پاسے لے گیا۔ اوہ سمجھ گیا سی کہ اگر اسنوں نہ ٹالیا تاں رانے ہوریں
 اسدا مکو بن دیسکے۔

سٹیج ول جا رہی شیلی نے سارے حال ول نظر ماری۔ رمی بنا اُسدا چت اُداس
 سی۔ دس وج چھکے سن۔ پارٹی اپنے جوراں تے سی۔ اوہنے اُپر پہنچیاں مائیک آن
 کردیاں پہلاں سبھ دا دھنواد کیتا تے فیر مائیک اپنے پاپے نوں پھڑا دتا۔ اگے اوہ
 بولن لگیا۔

”اج بہت خوشی دا دن ایں جو آپاں ایہتھے میرے بیٹے گیری دی جنم دن پارٹی
 تے اکٹھے ہوئے آں۔ میں اج اک ہور خوشی وی تہاڈے نال سانجھی کرنا چاہننا۔
 میرا پریوار تے پیپی سنگھ دا پریوار اج رشتے دار بن جا رہے نے۔ اج میرے بیٹے
 گرنڈر اتے پیپی سنگھ دی لڑکی پرچیت دی اسیں منگنی کر رہے آں۔ تھوڑی دیر بعد
 رنگ سیریمنی ہووگی۔“ حال تاڑیاں نال گونجھ اٹھیا۔

پھر سٹیج دے اک پاسیوں پپی سنگھ اپنے پریوار سمیت پرمی نوں لے کے اُپر آیتے دوسرے پاسیوں ہرنیک سنگھ دا پریوار گیری نوں۔ پرمی اتے گیری نے اک دوسرے نوں انگوٹھی پہنائی۔ حال دچلے لوکاں نے ایس وار کھڑے ہو کے تاڑیاں ماریاں۔

"ہولڈ آن پلیز۔" فیر ہرنیک سنگھ نے مائیک پی پی سنگھ نوں پھڑا دتا۔
 "اج توں ستویں دن جانی کہ اگلے ٹیوزڈے نوں جُنی چڑائی دی رسم ہووگی۔ اوہدے لئی اسیں کرمن شہر، کیلیفورنیاں وچ حال تک کیتا ہوئے اے۔ ایہہ پروگرام اوتھے ای ہووے گا۔ میں تہانوں سبھ نوں بنی کر دا ہاں کہ اگلے ٹیوزڈے، تئیں سبھ نے ساڈے پریوار دی ایس خوشی وچ شامل ہونے۔ اوہدے اگلے دن اوتھے دے گرووارہ صاحب 'چ آمدکارج ہونگے۔" گل ختم کر دیاں پپی سنگھ نے مائیک واپس ہرنیک سنگھ نوں پھڑا دتا۔ ہرنیک سنگھ فیربولن لگیا۔

"ہاں ہئی بھراو! اگلے ٹیوزڈے نوں آپاں کیلیفورنیاں چلنے تے اوہدے بعد سڈے نوں آپاں اسے حال وچ گیری دے ویاہ دی پارٹی مناواں گے۔ ویاہ بھاویں ایہناں دا کیلیفورنیا وچ ہووے گا پر پارٹی والی رات نوں داروپی کے بھنگڑا پاؤن دا پروگرام اسے حال وچ ہووے گا۔ تئیں سبھ میرے اپنے اوں، ایس لئی تہانوں سبھ نوں میں ہُنے ہی انوائٹ کر رہیاں۔ اتوار نوں، پلیز تئیں سارے ٹائم سراہیتھے پہنچ جائیو۔ ہُن سبھ پارٹی انجوائے کرو۔"

"گل صاحب تئیں اوس دن کرمن ضرور آؤن۔" پپی سنگھ تے راج گل اک پاسے بیٹھے گل کر رہے سن۔

”میں تاں جی اوس دن بزی ہوؤں۔“

”نہیں جی ایہہ گل غلط اے۔ تہانوں ہر حالت ’بچ اوتھے پھنچنا پینے۔“
”اچھا اک منٹ مینوں آپنا سکیزوال چیک کرن دیو۔“ راج گل اک پاسے کھڑ
کے فون کرن لگیا۔ دس کومنٹ ایڈھر اُدھر فون گھمما کے اوہ واپس آگیا۔
”کیوں جی، ہو گئی گل؟“

”ہاں جی بالکل ہو گئی۔ دراصل اوس دن میری سفرانسکو و بچ اک مینٹنگ
اے۔ اُدھر میں اپنے بیٹے رکی سنگھ نوں نیوجرسی اوہدے یونیورسٹی دے کیمپس و بچ
کال کر لئی اے۔ اوہ وی اوس دن وہلا ای اے۔ سو میں اوس دن ایتھوں سان
فرانسکو پہنچ جاؤں گاتے رکی نیورک توں سان فرانسکو آجو۔ اوتھوں اسیں اکٹھے
تہاڈے کول کر من آجاں گے۔“
”ایہہ تاں بنی نہ جی گل۔“ پیپی سنگھ نے دونہ تھھاں نال راج گل دا ہتھ
گھٹیا۔

”چلو ہُن فیراجازت دیو۔ آپاں فون تے گل کردے رہاں گے۔“ راج گل نے
ساریاں تو آگیا لئی تے فیر پریوار سمیت گھر نوں تریا۔ باقی لوک وی ہولی ہولی
گھراں نوں مُرن لگے۔ جیوں جیوں لوک تڑدے گئے، حال خالی ہوندا گیا۔ ساڈھے
گیاراں وے تک اوتھے صرف گھر پریوار والے ہی رہ گئے سن۔
”تہاڈا کیہ پروگرام ایں؟“ پیپی سنگھ نے پرمی نوں پوچھیا۔
”اسیں ڈیڈ، کل نوں سویرے ارلی مارننگ باسٹن لئی فلائیٹ پھڑنی ایں۔“
”اچھا، اُستوں بعد۔ میرا مطلب یونیورسٹی پہنچ کے پھر؟“

"پھر آپنا سماں وغیرہ اکٹھا کراں گے۔ کچھ کویونیورسٹی دا آفیشل کم وی مُکاؤنا ہوؤ۔ پروگرام توں اک دن پہلاں اسیں کر من پننچاں گے۔

"چلو ٹھیک اے جی، تے آپاں؟" پپی سنگھ شیلی نوں سنودھت ہویا۔

"اسیں تاں جی وچولے آں۔ ویاہ دے آخری دن تک تُسیں دونوں گھراں نے ساڈا کھہرا نہیں چھڈنا تے پچھوں ویکھو پھر...."

"پچھوں وچولیاں نال جو ہوندی اے اوہ سبھ نوں پتہ ای اے۔" درشن وچکاروں ہی بولیا۔

اس پچھوں سارا پرپوار گھر چلیا گیا۔

ایتوار دا دن سی۔ پما گھر ہی سی۔ اوہنوں پتہ سی کہ اوہدا وڈا بھرا دھرم
 سیئوں آیا ہو یا ہے۔ دھرم سیئوں اوس دی بھین چرنجیت ول ٹھہریا ہو یا سی۔ شام
 جے دھرم سیئوں پے ول آ گیا۔ دونو بھرا بڑی شدت نال ملے۔ بہت سال بعد
 مل رہے سن۔

”منداں ہو گئیاں یار تینوں ملیاں۔ کتھے رہیا انا چر؟“

”رہنا کتھے سی بائی، بس وقت نوں دھکے دیندا رہیا۔“

”تاں وی کچھ پتہ تاں لگے۔“

”بس بائی، کدے کسے ملک تے کدے کسے۔ ترفیر کے دن کئی ہوندى رہی۔“

پھیر جدوں بھرا نے زیادہ ہی زور پایا تاں پے نے اوہنوں اوہی کہانی سنا دتی

کیہڑی کدے اپنے بھنویئے نوں سنائی سی۔

”ہور کم دھندا کیویں چلدے؟“

”بس ٹھیک ای اے کم وی۔“

”نر بھے سیئوں والا بہت ماڑا ہو یا۔“

”ہاں ایہہ تاں اے ای۔ بھین دا گھر پٹیا گیا۔“

”اُدوں میں آؤنا سی پر مینوں چھٹی نہ مل سکی۔ اُنج سانوں پتہ سی کہ توں ایہتھے

ہیں ای چرنو کول۔“

دونوں بھرا پہلاں گھریلو گل کردے رہے۔ فیر ہولی ہولی دھرم سیوں نے کم
دی گل ول رُکھ موڑ لیا۔

”چرنو شکایت کردی اے کہ توں اوس نال پکھپات کر رہیں۔“

”اوہ کیوں؟“ پما ساودھان ہو گیا۔

”اوہ کہندی اے کہ اوہنوں بزنس ’چوں پورا حصہ نہیں مل رہیا۔“

”نہیں بائی میں تاں کدے فرق نہیں رکھیا۔ اوہنوں صحیح حصہ ملدے۔“

”اوہدا کہتا ہے کہ سارا بزنس اوہناں دا اے، تیرا تاں صرف پنچ پرسنٹ شیئر

سی۔“

”میں اُدوں دا کم نوں سنبھال رہیاں۔ ہولی ہولی میں وی اپنا پیسہ پا کے حصہ

ودھا لیا تاں ایس وچ ماڑی گل کیہ اے۔“ پے نے ٹرپل ماریا۔

”چھوٹے بھائی گل کئی نے۔ اوہ اپنی بھین ایں۔ دوسرا اوس اُپر وکھت پے گیا

تے اوہنوں وی تاں آپاں ای سنبھالیں۔ اوہ کہندی اے کہ تیرے کول ایناں پیسہ

نہیں سی کہ توں حصیدار بن جاندا۔ میرا مطلب....“

”تیرا مطلب بائی میں سمجھداں۔ تئیں سارے ایہی کہنا چاہئے اوں کہ میں

اوہناں دا بزنس دب لیے۔ پر کوئی میری محنت ول کیوں نہیں ویکھدا۔ میں جو اپنا

سارا وقت ایس بزنس اُپر لا رہیاں، کوئی اوہ نہیں گندا۔“

”نہیں گل ایہہ وی نہیں اے۔ کاش.... کاش کہ تیرھے سیوں نال ایوں نہ

ہویا ہوندا۔“

”پر میں وی تاں اُدوں اوہناں نوں بچاؤندا موت دے مُنہ ’چوں ای بچیا
 سی۔“ پے نے چہرے تے پیڑا اگھاڑن دی ایکٹنگ کیتی۔
 ”اوہ تاں خیر میں وی سمجھداں۔ پر....۔“
 ”پر کی؟“

”میرا مطلب تیرے کول کوئی اجیہا پیپر ورک تاں ہووگا ای جس توں ایہہ
 ثابت ہو جاوے کہ توں بزنس و بچ کئے پیسے کدوں پائے۔“ گل کہہ کے دھرم
 سیوں پے ول جھاکیا۔

”میرے کول ہر اک چیز دا ثبوت اے۔“ پے نے نرول جھوٹھ بولیا۔
 ”پھر تاں گل ای سدھی اے۔ آپاں بہہ کے حساب کر لینے آں۔ دودھ دا
 دودھ تے پانی دا پانی ہو جو گا۔“
 ”ہاں ٹھیک اے، کر لو۔“
 ”کدوں کریئے فیر حساب کتاب والا ایہہ کم؟“
 ”جدوں مرضی کر لو۔“ کہن نوں تاں پے نے کہہ دتا پر اندروں اوہ ڈر
 گیا۔

”میں کہنا کہ چھیتی ای کر لینے، کتے ایہہ گل لوکاں ’بچ نہ چلی جاوے۔ نالے
 چرنو دا وی ایہہ شک ڈور ہو جو گا کہ بھرا اوہدا حصہ ماری بیٹھے۔“
 ”ٹھیک اے۔“
 ”پھر ایوں کر دے آں....۔“

"میں نیویارک، میری کمپنی دے نمائندے وجوں کسے میٹنگ 'بچ حصہ لینے جانے۔ اوتھوں واپس آ کے مل گل کے ایس گل دا حل کڈھ لواں گے۔" دھرم سیوں انڈیا 'بچ کسے کمپنی دے وڈے عہدے تے کم کردا سی۔ اوہ کمپنی دے کسے کم دے سلسلے و بچ نیویارک جا رہیا سی۔ انڈیا توں ٹرن لگیاں اوہنے سوچیا سی کہ اوہ پہلاں کنیڈا ہوندا ہویا چھوٹی بھین نوں مل جاویگا۔ ایہتھے آیا تاں چرنو نے پیے دوارا اودا بزنس کھوہ لین دا دوش لایا۔

"ٹھیک اے ایوں کر لینے آں۔"

"میرا اک ہور خیال اے۔ کیوں نہ توں تے چرنو وی میرے نال نیویارک چلو۔ اگلے دن واپس آجاں گے۔" دھرم سیوں نے سوچیا کہ ایس طرحاں نالے تاں سارے گھم آؤنگے تے نالے شاید اہنساں وچلی کڑتن کجھ حد تک دور ہو جاوے۔

"ایہہ وی ٹھیک اے۔"

"چل ہن فیر آپاں شام دا کھانا چرنو دے گھر کھانے۔ تینوں اوتھوں بھانجا واپس چھڈ جاویگا۔"

دونوں بھرا، چرنو دے گھر چلے گئے۔ اوتھے ساریاں نے اکٹھیاں کھانا کھا دھا۔ سویرے سندیاں نیویارک نوں ٹرن دا پروگرام بنا کے پھا اپنے گھر آ گیا۔ اگلی سویر، دن چڑھدے ہی اوہ برینمپٹن توں ٹر پئے۔ دھرم سیوں، پھا، اوہناں دی بھین چرنجیت اتے اودا پتر سارے اکو ہی وین و بچ سن۔ پیے دا مینیجر وین چلا رہیا سی۔ پہلاں اوہ نیاگرا پھالس ویکھن لئی رُکے۔ ایہتھے لُنج کر کے اوہ اگے

نیویارک نوں چل پئے۔ تقریباً اٹھ گھنٹیاں دا سفر تہہ کر کے اوہ کتے لیٹ رات
 نیویارک پھٹے۔ پہلاں بنگ نہ ہون کارن اوہناں نوں کسے چنگے ہوٹل وچ کمرہ نہیں
 مل رہیسی۔ کافی دیر اوہ ایدھر اُدھر گھمدے رہے۔ آخر لیٹ جے اوہناں نوں
 کُنیز ایریے دے کسے ستے ہوٹل وچ کمرہ مل گیا۔ لمبے سفر دے تھکے سارے
 جنے پلاں وچ ہی سوں گئے۔

اگلے دن ٹیوزڈے نوں دھرم سیوں دی میٹنگ شام دے وقت سی۔ سویر
 ویلے اوہناں نے شہر گھمن دا پروگرام بنا لیا۔ تیار ہوندیاں ہی اوہ وین لے کے شہر
 ول نکل پئے۔ کُنیز دیاں سڑکاں تے جاندیاں اوہ چھوٹیاں چھوٹیاں گل کر دے جا
 رہے سن کہ پما بولدا بولدا اک دم رُکیا تے ڈرائیور نوں سنودھت ہويا۔
 "اک منٹ.... اک منٹ.... گڈی روکیں ذرا۔" پے دے کہن تے ڈرائیور
 نے گڈی روک لئی۔

"کی گل ہو گئی؟" دھرم سیوں نے حیرانی 'چ آ لے دوآلے دیکھیا۔
 "تسیں چلو میں تہاڈے پچھے ای آیا۔" پے نے باہر اترن لئی تاکی کھول لئی۔
 "پر ہو یا کی۔ توں گڈی 'چوں اتر کیوں گئیں؟" دھرم سیوں نوں ابے وی
 کُجھ نہیں سمجھ وچ آیا سی۔

"میںوں بائی ایبر جنسی ہو گئی۔ تسیں چلو میں تھوڑی دیر بعد آؤناں۔"
 "پر تینوں پتہ تاں اے نہ کہ آپاں کتھے جا رہے آں؟"
 "ہاں ہاں میںوں پتے۔ تسیں چلو میں تہاڈے مگرے ای پنچ منٹ 'چ ٹیکسی
 لے کے پہنچ جاؤں۔"

”چل ٹھیک اے۔ پر چھیتی آئیں۔“ وین تڑگئی۔ اصل وچ بھرا نال گل کردے پے نے، کراسواک تے جاندی رمی نوں ویکھیا سی۔ رمی کراسواک تے تڑدی مین روڈ ول آ رہی سی۔ وین چوں اتر کے پما، سائیڈ سٹریٹ ول نوں تڑ پیا۔ اودھروں رمی جیوں ہی مین سٹریٹ تے چڑھی تاں مُوہرے پما کھڑا سی۔ اوہنوں سامنے ویکھ کے پل دی پل رمی گھبرا گئی۔ پر چھیتی ہی اوہنے اپنے آپ تے قابو پا لیا۔ اوہدے چہرے تے ڈر دی تھاں آتم وشواس آ گیا۔

”گرلابھ، توں اے وی میرا کھہرا نہیں چھڈدا، فیر آکھڑا میرے سامنے۔ اے توں چاہوند اکیہ ایں؟“ بولن دی پہل رمی نے ہی کیتی۔

”میں میرے بچیاں نوں ویکھناں چاہنوں۔“ پے نے نمانا جیہا ہون دا ڈھونگ کیتا۔

”ایہدے لئی توں کورٹ جا، کورٹ جو مرضی فیصلہ کرے۔“ رمی نے سدھی گل کہی۔

”ٹسین مینوں بس اک وار اوہناں نوں ملا دیو، پلیز۔“

”اس گل دا وی تینوں پتے، کہ میری غیر حاضری ’بچ تے میری پر مشن بناں توں بچیاں دے نیڑے وی نہیں جاسکدا۔“

”اوہ تاں مینوں وی پتے۔ میں تاں تہاڈی پر مشن نال عیسوی...۔“

”چل ٹھیک اے۔ آہ لے میرا کارڈ۔ ایس اپر میرا فون نمبر تے اڈریس وغیرہ سبھ کچھ اے۔ شام دے تن وجے آجیں۔ جے بچے من گئے تاں توں اوہناں نوں

مل لئیں۔ پر جے اوہناں نے تینوں ملن توں انکار کر دتا تاں میں پُلیس و بچ رپورٹ کروا دیؤں گی کہ ایس آدمی توں میرے بچیاں نوں خطرہ اے۔“

”ہاں جی منظور اے۔“ پپے نے کارڈ پھڑ کے جیب ’بچ پا لیا۔ اُپروں اوہ ایکٹنگ کر رہیاسی۔ پر من ’بچ اوہ سوچ رہیاسی کہ چلو ہُن مینوں ایہہ پتہ لگ گیا کہ ایہہ کتھے رہندی اے۔ اگے بچے حاصل کرنا تاں میرے کھبے ہتھہ دا کم ایں۔ فیر اوہنے ٹیکسی کال کیتی۔ پنج منٹ بعد ٹیکسی آگئی۔ پما ٹیکسی و بچ چڑھدا باقی پر یوار دے کچھے چل پیا۔ اوہ متھی تھاں تے پہنچ گیا۔ پر اگے اوہنوں پر یوار دا کوئی میمبر نہ دکھائی دتا۔ اوہنے سوچیا کہ اوہ کتے ایدھر اُدھر ہی ہونگے۔ اوٹھے کھڑ کے اوہ اوہناں نوں اڈکین لگیا۔

گیری تے پر می تھوڑی شاپنگ کرن نکلے ہوئے سن۔ یونیورسٹی دا سارا حساب کتاب اوہناں نے مُکا لیا سی۔ ہُن اج دی رات سن سی۔ کل نوں اوہناں پکے تورتے ایس شہر توں چالے پا دینے سن۔

”کر لے پر می، جاندی وار دے درشن، ایس باسٹن شہر دیاں گلیاں دے۔“

شاپنگ کر کے مُڑ دیاں گیری نے گل چھیڑی۔

”کیوں! جاندی وار دے کیوں؟“

”تے ہور مُڑ کے ایہتھے آپاں کیہ کرن آؤنے؟“

”ہو سگدے کہ بعد ’بچ آپاں اسے شہر نوکری کرن آجیئے۔“

”نہیں میرا مطلب سٹوڈنٹ دے طور تے تاں آخری وار دے ای نے نہ۔“

”ایز اے سٹوڈنٹ دی آپاں ایہتھے ہائر سٹڈیز لئی آسکدے آں۔“ پر می
مُسکرائی۔

”تیریاں گل دا مقابلہ تاں میں کر نہیں سکدا۔ چل ٹیکسی دا کرایہ چکھتا کر۔“
اوہناں دی ٹیکسی یونیورسٹی کیمپس پہنچ چکی سی۔ پر می نے کرایہ دتا۔ فیر شاپنگ والے
بیگ چکدے اوہ اپنے کمرے ’چ پہنچ گئے۔ اوہ اہجے آکے بیٹھے ہی سن کہ گیری
دے فون دی گھنٹی وجی۔ گیری نے سکرین ول دیکھیا تاں اوہ چون کیا۔
”مارے گئے، شیلی دا فون ایں۔“

”اک واری توں کہدے کہ دس منٹ بعد فون کردے آں۔ فیر بناؤنے آں
کوئی سکیم۔“

گیری فون آن کر کے پر می دی سکیم مطابق دس منٹ بعد فون کرن دا بہانہ
بناؤن ہی لگیا سی کہ شیلی بناں اوس دی کوئی گل سُنیاں ہی بولن لگی۔
”گیری، می پاپا ہو ریں آگئے۔ باقی رشتے دار وی پہنچ گئے نے۔ اسیں
سارے بیلے فارم تے پپی سنگھ انکل دے گھر بیٹھے آں۔ تیس ایس ویلے کتھے اوں؟“
”میں.... میں شیلی تینوں دوبارہ فون کرداں۔“

”اوکے چھیتی کریں۔“ اُدھروں شیلی نے فون کٹ دتا۔
”پر می تینوں کہا سی نہ کہ اج ای چلے چلدے آں۔ پر توں کیہڑا میری کوئی
گل مندی ایں۔ اوہ ہُن اوتھے اکٹھے ہوئے بیٹھے نے۔“ گیری جھنجھلا اُٹھیا۔
”گیری ڈارلنگ میری گل سُن، توں گھبرانہ۔“ پر می نے اوہنوں شالت کر
دی کوشش کیتی۔

”وکیجہ جے اج نہ رُکدے تاں اینے دوستاں نوں کیویں مل سکدے سی۔ سویر
توں لے کے ہُن تک کنے ہی دوستاں نوں الوداع کہہ چکے آں۔ کل نوں سویرے
جدوں آپاں ایتھوں تُوں گے تاں لوس اینجلس و ج اُدوں سویر دے دو وجے
ہونگے کیونکہ کیلیفورنیاں دا ٹائم آپنے نالوں تن گھنٹے چھجے اے۔ تے اوس توں
اگے....۔“

”پر شیلی نوں میں ہُن کیہ کہاں۔ اوہ تاں فون تے فون کری جاؤ۔“ پریشان
ہوئے گیری نے اوس دی گل وچالے ای کٹ دتی۔

”توں مینوں فون پھڑا۔ شیلی نوں میں آپے سبھ کچھ سمجھا دنی آں۔“ فیر پرمی
نے شیلی نوں فون ملا کے سچی گل دس دتی کہ اوہ کُجھ ضروری کم کارن اج تُوں نہیں
سکے۔ پر کل نوں اوہ ہر حالت وچ پارٹی توں پہلاں کر من پہنچ جائگے۔
”پرمی ایہہ تئیں چنگا نہیں کیتا۔ تہانوں اج ای آؤناں چاہیدا سی۔ سارے
رشتے دار آئے بیٹھے نے۔ ہر کوئی تہاڈے بارے ای بچھ رہے۔“ شیلی نے روسا
وکھایا۔

”شیلی توں کیویں نہ کیویں ایس نلے نوں سنبھال پلیز۔“
”اوہ تاں ہُن کرونگی ای۔ پر تہاڈی کوئی انفرمیشن وغیرہ تاں دس دیو کہ
کیہڑی ایارلائین اے تے کدوں کتھے اُتروگے؟“
”ساڈی لوگن انٹرنیشنل ایئرپورٹ باسٹن توں لوس اینجلس لئی ڈائریکٹ
فلائٹ اے۔ امیرکن ایارلائینز دی ایہہ فلائٹ سویرے ساڈھے ست وجے لوس
اینجلس پہنچنی آں۔ او تھوں اسیں اگلی فلائٹ راہیں دس وجے پھر زنو پہنچاں گے۔“

فیراگے کار راہیں کر من مساں اک گھنٹے دا راہ اے۔ اسیں گیاراں وجدے نوں
 کر من سدھے پارٹی حال 'بج ای آجاں گے۔ پارٹی تاں کتے دو وجے شروع ہوؤ۔"
 "چل ٹھیک اے فیر ہن تاں جو ہو گیا سو ہو گیا پر کل نوں کتے اسیں اڈیکی نہ
 جائے۔"

"نہیں، بالکل نہیں۔ توں بے فکر ہو جا۔" فیر پرمی نے فون کٹ دتا۔ اسدے
 نال ای گیری وی چتا مکت ہوندا بولیا،

"چل ہن سوں جیئے ماڑا موٹا۔ سویرے فیر سند یہاں اٹھنے۔"
 "ٹھیک اے۔" فیر اوہ کجھ گھنٹے ہی تے ہونگے کہ الارم وچ پیا۔ دونوں اٹھ
 کے تیار ہوئے۔ سامان اکٹھا کر کے ٹیکسی کال کیتی تے وقت سر ای ایئر پورٹ پہنچ
 گئے۔ اوہناں امیر کن ایار لائین دے کاؤں ٹر توں بورڈنگ پاس لائے تے پلین اندر
 جا بیٹھے۔ فیر اناؤں سمٹ ہوئی کہ فلائیٹ اڈن لئی تیار ہے۔ دو کومنٹ بعد پلین پٹھ
 پیرا رڈا ٹرینل چھڈ گیا تے لوس انجلس نوں اڈاری بھرن لئی رنوے تے جا کھڑا
 ہویا۔

سیٹ یونیورسٹی آف نیوجرسی توں چل کے راج گل دا بیٹا رکی سنگھ ست
 وجے نیورک ایئر پورٹ تے پہنچ گیا تے اوہوں اوہنے ڈیڈ نوں فون ملایا۔
 "ڈیڈ میں ایہوں تھوڑی دیر نوں چل مینیں۔ تیس کتھے اوں؟"
 "ہیں! اے تاں چار ہی وجے نے۔"
 "اوہ! ڈیڈ کتے تیس سنفر انسکو تاں نہیں پہنچ گے؟"

”ہاں میں تاں ایتھے سینفرانسکو ای آں۔ ڈاؤنٹاؤن ہلٹن ہوٹل ’بچ ٹھہریاں
ہویاں۔“

”او سوری ڈیڈ۔ تہاڈی نیند خراب کر دتی۔ مینوں ٹائمنگ دا خیال نہیں رہیا۔
میں ایتھوں نیوجرسی دے نیورک ایئرپورٹ توں بولدراں۔ میں میری فلائیٹ انفرمیشن
بارے تہانوں ٹیکسٹ میج کر دوں۔ ہُن تئیں سوں جو۔“

کُلدیپ رات دا تھکيا ہاريا گوہڑی نیند ستا پیا سی۔ جسمیت نے ہلون کے اوہنوں
جگایا۔

”اٹھو ہُن بہت ٹائم ہو گیا۔“

”کیوں! کیوں! میں اس؟“ کُلدیپ ابھڑواہا اٹھیا۔

”چھیتی چھیتی تیار ہو جو، بٹی نوں لین جانے۔“

”کمال کر دی اس توں۔ دن تاں چڑھ لیندے۔“

”ساڈھے دس فلائیٹ آؤنی اس۔ کچھے ٹائم کیہ رہ گیا؟“

”پھر وی اے بہت سندیے۔“

”مینوں تاں خوشی دے مارے ساری رات نیند نہیں آئی، تئیں سند یہاں

کہنے اوں۔ کنا چر ہو گیا جو آک توں وچھڑیاں۔ بھلا ہووے وچارے ایجنٹ دا جسنے

ساڈھے بیٹے نوں ویزا ڈاؤن ’بچ مدد کیتی اے۔“

”ایہہ تاں تیری گل ٹھیک اے۔“ کُلدیپ نے عبس لئی۔

"سچ! جان داکیر پروگارم اس؟"

"روی اج گھرے ای ہوؤ۔ توں تے روی ڈلس ایڑپورٹ تے چلے جائیو۔
گیاراں کُوجے، سواریاں باہر آؤن لگ بیٹگیاں۔ اُدوں ہی اوہ جوڑا باہر نکلو جیہڑا
بنی نوں آپدا پُتر بنا کے لیا رہے۔"

"ٹھیک اے۔ پر تئیں نال کیوں نہیں جاندے؟"

"میں رچرڈ نوں پینٹاگان چھڈ کے آؤنیں۔"

"تئیں اج دا دن کسے ہوو نوں بھیج دیو۔ میں تاں ایہہ کہنی آں کہ آپنا پُت

آرہے، آپاں آپ ہی چلدے آں۔"

"نہیں جسمیت، جاب از جاب۔ اوہ میں نہیں چھڈ سکدا۔ اوس نال میری

کُمنٹ اس۔ پر میں اوہنوں لاہونڈیاں سار سدھا ڈلس ایڑپورٹ نوں آجو نکاس
"چلو ٹھیک اے۔ جدوں نوں بنی نے باہر آؤنے اُدوں تک تئیں اوتھے پہنچ

ہی جاؤں گے۔"

پھر نوں س کُوجے روی تے جسمیت ڈلس ایڑپورٹ نوں تڑ گئے تے کُدیپ

نے ٹیکسی رچرڈ دے گھر مُوہرے جالائی۔ رچرڈ باہر ہی کھڑا سی۔ اوہ تڑنت ٹیکسی

'سچ بیٹھاتے کُدیپ نے ٹیکسی تھری ناٹھی فائیو نار تھ، ڈیسی ول نوں پالئی۔

خوشی دے مارے جسی نوں ساری رات نیند نہ آئی۔ اوہنے پنی پنی نے کندھ

تے گھڑی ول ویکھیا تے فیر چپلاں پاؤندی بیڈ توں اُتر آئی۔ دو کُمنٹ ایدھر اُدھر

گیڑے دیندی اوہ کھڑکی کول جا کھڑی۔ اوہنے پردہ پاسے ہٹا لیا تے باہر ویکھن لگی۔

”کیوں توں سند یہاں ہی اُٹھی بیٹھی ایں۔“ ترن پھرن دا کھڑکا سُن کے سکھ
چین دی نیند کھُل گئی۔

”ساری رات نیند ای نہیں آئی۔ میں سوچیا کہ رات تاں ہُن لنگھ ای گئی اے
کیوں نہ فیوتیار ہی ہو جاں۔“ جسی دے چہرے تے خوشی دا جلو اسی۔
”اج بڑی ہنکدی پھر دی ایں۔“ سکھ چین اُٹھ کے بیٹھ گیا۔
”گل ای ہنک والی اے....۔“ تری پھر دی جسی نے سکھ چین دی گل تے
تھکی ماری۔

”ایدھر آ۔“ سکھ چین نے جسی دی بانہہ پھڑ کے اوہنوں آپنے کول بٹھا لیا۔
”ہُن دس؟“

”کیہ دساں؟“ جسی نے اکھاں مٹکائیاں۔
”اس خوشی دا کارن کیہ اے؟“

جسی نے کجھ پل سکھ چین دے چہرے ول دیکھیا تے فیرواہدے ہتھ آپنے
ہتھاں ’بج لے ندیاں بولی،
”میں کل ڈاکٹر دے گئی سی۔“

”اچھا! اس

”ڈاکٹر نے کنپھرم کر دتے کہ میری گود ’بج بیبی آچکے۔“
”ہے داتا دھن ایں توں۔“ سکھ چین نے شکرانے ’بج ہتھ جوڑے۔
”تینوں کیہا سی نہ کہ رب دے گھر دیر اے اندھیر نہیں۔“

”کم تے چلیے؟“ جسی توں خوشی سنبھالی نہیں جا رہی سی۔ سکھ چین نوں وی ایہہ گل سُنندیاں خوشی دا نشہ جیہا ہو گیا۔ اوہ چھیتی دینے تیار ہوئے۔ فیرویار ہاؤس پہنچ کے کوئی ریڑھی کار مگر پائی تے آپنے کم والی جگا ول چل پئے۔

”اج ریڑھی اُدھر نارتھ ٹاور والے پاسے لاواں س گے۔“ نیڑے پہنچدیاں جسی بولی۔

”اوہ کیوں؟“

”اُدھر میں میری سہیلی رجینی نوں خوش خبری سنا کے آؤں، نالے کچھ کھو آ پیا کے آؤں گی۔“

”ٹھیک اے۔“ سکھ چین نے گڈی اُدھر نوں موڑ لئی۔ اوہنوں پتہ سی کہ نارتھ ٹاور والی بلڈنگ وچ جسی دی سہیلی رجینی کم کردی ہے۔ کئی واری جسی اوہنوں ملن نارتھ ٹاور وچ جاندی رہندی سی۔ سکھ چین نے دیکھیا کہ اے تک کوئی وی وینڈر نہیں آیا سی۔ اوہنے نارتھ ٹاور دے ساہنے لبرٹی سٹریٹ تے ریڑھی لا لئی۔ ریڑھی سیٹ اپ کر کے سکھ چین نے اُپر ول نظر ماری۔ اسمان وچ تاریاں دی لوی گھٹی شروع ہو گئی سی۔ رات دا ہنیرا چھنٹن لگ پیا سی۔ اوہنے چڑھدے ول نگاہ گھمائی۔ اُدھر گوہری لالی اُبھر رہی سی۔ فیرواہنے آلے دوآلے دیکھیا۔ ورلڈ ٹریڈ سینٹر وچ چہل پہل شروع ہو چکی سی۔ میٹرو ولوں کماں تے جان والے لوکاں دے جھنڈ باہر نکل رہے سن۔ اوہنے دوبارہ اُپر ول دیکھیا۔ ورلڈ ٹریڈ سینٹر دے ٹون ٹاور ادھ اسمان تک پہنچے شات کھڑے دکھائی دے رہے سن۔ ٹون ٹاوراں دے بالکل اُپر چڑدے ولوں اُٹھدی لالی دی ہلکی بھائی مار رہی سی۔

پمانارتھ ٹاور دے سامنے کراسواک تے ہولی ہولی ایدھر اُدھر گھم رہیاسی،
جدول اودے فون دی وجی۔ سکرین تے آپنے بھرا دانمبر ویکھ کے اوہنے فون آن
کر لیا۔

"کتھے رہ گیا توں؟" دھرم سیدوں پُچھ رہیاسی۔

"میں تاں ہیٹھاں کھڑاں۔ تئیں کتھے اول؟"

"ایہہ تاں مینوں پتہ نہیں کہ ایہہ کیہڑی جگا ہے۔ توں آپدے مینجر نوں
پُچھلے۔" دھرم سیدوں نے فون کول کھڑے مینجر نوں پھرا دتا۔

"ہاں جی سر؟"

"کتھے اول تئیں؟"

"اسیں جی ایہتے ریسٹورنٹ 'ج بیٹھے آں۔ میں سوچیا کہ ٹورسٹاں لئی تاں اہجے
گیٹ کھلیا نہیں ہونا اناں چہ ایدھر بیٹھ جانے آں۔" مینجر دی گل وچکار ای سی کہ
پے دے فون 'ج کسے ہور دی کال آگئی۔

"مینوں کسے دی کال آگئی اے۔ میں تینوں ٹھہر کے فون کرداں۔" مینجر
نوں فون کٹا کے پے نے دوسرے پاسے فون آن کر لیا۔ ایہہ اوس دی کوئی بزنس
کال سی۔ اوہ پنچ ست منٹ گل کردا رہیا، فیر فون کٹ دتا۔ اُسٹوں بعد اوہنے آپنا
کوئی ہور فون نمبر ڈائل کیتا۔ پر اگانہہ فون بزی آرہیاسی۔ اگلے پنچ ست منٹ اوہ
ٹہل قدمی کردا کراسواک تے تریا پھردا رہیا۔ اچانک اُسدیاں نجر اں اک تھاں

گڈیاں گایاں۔ ہتھ 'بچ چھوٹا جیہا بیگ پھڑی جسی سڑک پار کر کے بلڈنگ دے اندر ول نوں جا رہی سی۔ پے نے کبھے ہتھ ول نظر ماری تاں اوہ ہور وی حیران ہویا۔ کراسواک دے نیڑے کوئی ریہڑی کول سُکھ چین کھڑا سی۔

سُکھ چین اتے جسی نے جیوں ہی سویرے ایہتھے لیا کے ریہڑی لائی سی تاں اوہدے تھوڑی دیر بعد ہی کم چل پیا سی۔ گاہکاں دی لائن نہیں ٹٹ رہی سی۔ شاید اسدا وڈا کارن اوہناں نوں اج صحیح تھاں دا ملنا سی۔ اج زیادہ سند یہاں آؤن کر کے اوہناں نوں منبھاؤندی تھاں مل گئی سی۔ اٹھ و بے توں بعد کم مٹھا ہون لگ گیا۔ ساڈھے اٹھ و بے کم بالکل ہی کھڑ گیا۔

"ہُن ادھا پوناں گھنڈ کم سلو رہنے، میں رجنی کول جا کے آؤنی آں۔" جسی نے بیگ و بچ چاہ والی تھر مس، بسکٹ دا پیکٹ تے کُجھ ہور کھان پین نوں پالیا۔ اوہ تَرن ہی لگی سی کہ اوہنے دیکھیا ساہنے یشپال آرہیا سی۔

"توں اج ایسے سویرے؟" یشپال نوں دیکھ کے جسی رُک گئی۔ اوہ وی کول آ کے کھڑ و گیا۔

"دیدی اج میری سویر دی شفٹ اے۔"

"پر شفٹ تاں نوں و بے شروع ہونی ہوؤ؟" جسی نے گھڑی دیکھی۔

"اج رش گھٹ سی ایس کر کے بیہ کُمنٹ جلدی آگیاں۔"

"شرما جی کُجھ کھاؤ پیوگے؟" ریہڑی کول کھڑے سُکھ چین نے یشپال نوں

پچھیا۔

"نہ جی، گھروں بھل ہو کے تریاں۔ کیراں کارڈ پنچ کر آواں فیر گھنٹے کو تک ماروں گیٹرا۔" گھڑی ویکھدا یشپال ترن لگیا۔

"چل میں وی ادھرے ای جانے۔" جسی یشپال دے نال ہی تریا۔

"کیویں دیدی، بلڈنگ دے اندر جانے؟"

"ہاں رجنی نوں مل کے آؤنے۔" دونوں چھوٹیاں چھوٹیاں گل کر دے نالو نال

ترے گئے۔ نیڑے جا کے جسی نار تھ ٹاور دے اندر ول مڑ گئی تے یشپال فائر ڈپارٹمنٹ دے ٹین ہاؤس ول چلا گیا۔

پما ہولی ہولی تردا کراسواک تے گھم رہیا سی کہ اوہنے سبے ہتھ بہت ہی زبردست تے دھرتی نوں ہلا دین والا دھماکہ سنیاں۔ آلے دو آلے پھر دے لوک کھڑو کے، ساہ روکی اتنا نہہ نار تھ ٹاور ول ویکھن لگے۔ نار تھ ٹاور دے اُپر جسے دھوئیں دے انبار لگے ہوئے سن۔

"اے پلین ہٹ دا نار تھ ٹاور۔" پے دے کول کھڑا کالا چیکیا۔

"بلیومی، آئی ساٹ۔" کالا دوبارہ بولیا تاں پے دا سیل فون کھڑ کیا۔ ایہہ

ادہدے مینیجر دی کال سی۔

"سر جی ایہہ کیہ ہوئے اے؟"

"کتھے؟"

"ساری بلڈنگ ایوں ہلی اے جیویں کوئی بھچال آیا ہوندے۔"

"پر تیس ہوں کتھے؟"

”اسیں وڈوز آن دا ورلڈ ریٹورنٹ ’ج آں، جیہڑا کہ ورلڈ ٹریڈ سینٹر دے
نارتھ ٹاور دی اک سو چھیویں منزل اُپر اے۔“

”باقی کتھے نے؟“

”اوہ دی میرے کول ہی نے پر.... سر جی....۔“

”سر جی! اوہ مائی گاڈ!! بیٹھاں توں بہت دھواں س اُپر نوں آرہے۔“ مینینجر
دی آواز کمبن لگی۔

”اوائے یار ایہہ کیہ ہو گیا۔ ساڈا کوئی بچائی کرو۔“ مینینجر توں فون دھرم سیٹوں
نے پھڑ لیا سی۔

”ہائے میریا ربا! سانوں ایتھوں کدھو کوئی۔“ کول کھڑی چرنو بول رہی سی۔

”ماما جی بچالو۔“ اوہنوں بھانجے دی آواز سنائی دتی۔

”سر جی اسیں تاں بہت بُری طرحاں گھر گئے لگدے آں، سارے پاسے
دھواں س رول ہو گیا۔ دسو ہن کیہ کریئے؟“ فون فیر توں مینینجر نے پھڑ لیا سی۔

”ٹسیں چھیتی دینے ایلپوٹر ’ج چڑھو۔“

”سر جی ایلپوٹراں دے ڈور نہیں کھلھ رہے۔ لگدے کہ جو اندر نے اوہ
وچے ای گھر گئے۔ سارے پاسے اگ دیاں لپھٹاں ای دس رہیاں نے۔ لوکاں ’ج
چنچ چھاڑا پیا ہوئے اے۔“

”پوٹریاں راہیں بیٹھاں آؤن دی کوشش کرو۔“

”پوٹریاں ’ج وی کدھرے تھاں نہیں اے جی۔ ہزاراں لوک پوٹریاں راہیں
اُترن لگے ہوئے نے۔“

”شسین ایوں کرو؟“

”سرجی....، اُچی بولو۔ تہاڈی آواز سنائی نہیں دے رہی۔“ فون وچوں لوکاں
دیاں چیکاں تے سہم بھریاں آوازاں سُن رہیاں سن۔ کوئی کسے نوں ہاگاں مار رہیا
سی، تے کوئی کسے نوں۔

”ہیلو...! ہیلو...! اس پما ہیلو ہیلو کردار ہیا پر اگوں کوئی جواب نہ آیا۔ اخیر فون
کٹیا گیا۔

پے نے اُتانہہ نوں ویکھیا۔ اُپر گاڑے کالے دھوسیں توں بناں کجھ دکھائی
نہیں دے رہیا سی۔ اُپروں ’ٹٹیا ہویا فرنیچر، شیسے دے ٹکڑے، کمپیوٹر دے ٹٹے
ہوئے حصے، ہور کباڑا اتے منگھی شریراں دے انگ جاں ثبوتے شریر ہی ہیٹھاں
نون ایوں ڈگ رہے سن جیویں گڑے پے رہے ہون۔ اُپر نوں ویکھدے پے دے
سر وچ شیشے دا ٹکڑا آ کے وجیاتے اوہ گیڑے جے کھاندا چکر کھا کے اوتھے ہی
ڈگ پیا۔

پاسے کھڑا سُکھ چین وی اُپر دھوسیں دے غبار ول ویکھ رہیا سی۔ ساری ستھتی
نون ویکھدیا کیراں تاں اوہ جڑت ہو گیا۔ فیر جیوں ہی اوہنوں احساس ہویا کہ جسی
تاں نار تھ ٹاور اندر اپنی سہیلی کول گئی ہوئی ہے تاں اوہ چیکاں ماردا تے جسی جسی
کر دا نار تھ ٹاور ول نوں بھجیا۔ پر اوہدے اندر جان توں پہلاں ہی جسی اگ دیاں
لاٹاں ’بج گھری باہر آ ڈگی۔ جسی دے کپڑے بچ بچکے سن تے ہن چڑھی بچ رہی

سی۔ دو تن جنیاں نے موٹے کپڑے نال رگڑ کے اوس دی اگ بُجھائی۔ باہاں تے چک کے سکھ چین اوہنوں باہر نوں لے تریا۔ اگانہہ ایسبولینس والیاں نے جسی نوں آپنے حوالے لے ندیاں اوہنوں ایسبولینس وچ لٹا دتا۔ سکھ چین وی جسی دے نال ہی چڑھ گیا۔ کُجھ جنے ہور بھج کے آئے۔ اوہناں نے بے ہوش ہوئے پئے پئے نوں چک کے ایسبولینس تک پہنچایا۔ زخمیاں نوں لے کے ایسبولینس نیڑے نیویارک ڈاؤنٹاؤن ہو سہٹل ’نووں تریاں۔ اُدھر فائر ڈپارٹمنٹ دے ٹین ہاؤس وچ یشپال نے اے پوری طرحاں ڈریس وی نہیں سی بدلی کہ سائرَن وچ گیا۔ لیڈر ٹین تے انجن ٹین دے سارے فائر فائبر نار تھ ٹاور ول نوں بھجے۔ لوبی ’چ پھینچ کے یشپال دی ٹیم نے ویکھیا کہ ساریاں ایلویوٹراں نوں اگ لگ چکی سی۔ اندر رہ گئے لوک دھوں دھوں کر کے مچ رہے سن۔ یشپال دی ٹیم نوں پتہ لگ چکیا سی کہ پلین نار تھ ٹاور دی ترانویں اتے چرانویں منزل دے وچکار ٹکرایا ہے۔ اوہناں مطابق کھہ طور تے اگ اوتھے سی تے اوہناں نے اوتھے پہنچنا سی۔ اوہ پوٹیاں ول گئے تاں ویکھیا کہ پوٹیاں اُپروں بیٹھاں نوں اتر رہے ہزاراں لوکاں نال بھریا پایاں سن۔ ہر پاسے چیک چھاڑا سی۔ اوہ فیرو وی لوکاں دے پاسے دی راہ بناؤندے اُپر نوں جان لگے۔

۱۱

کُلدیپ، رچرڈ نوں لئی ہائی وے تھری ناٹئی فائیو تے گڈی بھجائی جارہیا سی۔ اوہ سوچ رہیا سی کہ اسنوں چھیتی توں چھیتی پینٹاگان لاه کے ڈلس ایئرپورٹ نوں جاواں۔ ہائی وے تے جانڈیاں کُلدیپ نوں پنج ست منٹ ہی گزرے سن کہ رچرڈ دا

فون کھڑ کیا۔ اوہنے فون آن کر کے کن نوں لا لیا۔ او دھروں کسے دی آواز سُن دیاں
ہی اوہ اُچھلیا۔

”وائٹ!؟“ اوہدا چہرے تے سہم پھیل گیا۔

”اوہ مائی گاڈ....! اوہ نو....!!؟“ اوہنے فون کٹ دتا تے کُلدیپ نوں ریڈیو
آن کر کے خبراں لاؤن نوں کیہا۔ کُلدیپ نے گڈی ذرا وھولی کر دیاں ریڈیو لا لیا۔
کھبراں چل رہیاں سن۔

”ٹون ٹاورز آف ورلڈ ٹریڈ سینٹر ان ڈاؤن ٹاؤن مینہنٹن نیویارک، ہیو بن
ہٹ بائی داکر شیل ایارلائیزرز۔ امیرکن ایارلائین فلائیٹ نمبر گیاراں جیہڑی کہ
لوگن انٹرنیشنل ایئرپورٹ باسٹن توں لوس اینجلس لئی اڈی سی، اوہنے ورڈ ٹریڈ سینٹر
دانارتھ ٹاور اج سویرے ۸.۳۴ تے ہٹ کیتا۔ یٹائیٹڈ ایارلائین فلائیٹ نمبر اک سو
پچھتر جیہڑی کہ اوہنے لوگن انٹرنیشنل ایئرپورٹ توں لوس اینجلس جا رہی سی اوہنے
ساؤتھ ٹاور سویر دے نوں س وج کے تن منٹ تے ہٹ کیتا۔ ایہہ کیویں واپریا ایس
بارے اجے کچھ نہیں کیہا جا سکدا۔ خبراں زاری رہنگیاں....“

”اوہ مائی گاڈ! مسٹر رچرڈ ایہہ کیہ ہو گیا؟“ کُلدیپ کسب دی آواز بولیا۔

”سیڈ.... ویری سیڈ۔ مسٹر سنگھ، لیٹ اس گیٹ کنگ ٹو مائی ڈیسٹینیشن۔“

کُلدیپ نے آلے دوآلے دیکھیا، ہر پاسے ٹریفک دی رفتار گھٹن لگ پئی سی۔
شاید سارے لوک خبراں سُن دے وھولی ہو گئے سن۔ کُلدیپ پوری واہ لا کے گڈی
تیز چلاؤن دی کوشش کر رہی سی پر وھولی ہو چکلیا ٹریفک اوس دی واہ نہیں چلن دے
رہی سی۔ فیر اوہنے پیٹاگان دا ایگزٹ لے لیا۔ پر اگے وی گڈیاں بہت وھولی چل

رہیاں سن۔ اوتھوں پینٹاگان تھوڑی ای دُوری تے سائمنے دس رہیاں سی۔ کُدیپ نے سُبھاوک گھڑی ویکھی۔ اوس ویلے ۳۵.۹ دا وقت ہو چُکیا سی۔ اُدوں ای اوہنے سائمنے ویکھیا تاں اوہدے ہوش اُڈ گئے۔

”مسٹر رچرڈ! لُک دیا۔...؟“ کُدیپ نے کبھے پاسے، اُپر آسمان ول نوں اشارہ کیتا۔ رچرڈ نے کبھے ہتھ ول ویکھیا۔ اک ایارپلین ہچکولے کھانداتے نیواں نیواں ہوند ا پینٹاگان ول نوں آرہیاں سی۔ دونوں اوس ول ویکھ ہی رہے سن کہ پلین پینٹاگان بلڈنگ اُپر آ ڈگیا۔ پلین دے ڈگدیاں ای اگ دا بھنبوکا نکلیا۔ ویکھدے ہی ویکھدے پینٹاگان دا اوہ پاسہ اگ نال گھر گیا۔ ہر پاسے اگ دیاں لپٹاں آسمان چھوہن لگیاں۔ سارا ٹریفک رُک گیا۔

”مسٹر سنگھ، میرا جلدی پُہنچناں بہت ای ضروری اے، توں مینوں ایتھے ای اُتار دے۔“ انا کہندیاں رچرڈ اُتریا تے آپناں بیگ سنبھالدا پینٹاگان دے دوسرے پاسے نوں تُر گیا۔ کُدیپ نے اگے جا کے، جی ڈبلیو پارکوسے لے لیا تے ڈلس ایئرپورٹ نوں تُر پیا۔ اوتھے پینٹنج کے گڈی پارک کردیاں اوہ اگے گیا تاں ارائیول تے اوہنوں روی تے جسمیت مل گئے۔ اوہ چُپ جے کھڑے سن کیونکہ لفٹھانسا ایارویز دی فلائیٹ لیٹ سی۔ کُجھ دیر اوہ اڈیک کردے رہے۔ اُدوں نوں ایہہ پتہ وی لگ گیا سی کہ جو پلین پینٹاگان نال ٹکرایا ہے اوہ امیرکن ایارلائینز دی فلائیٹ نمبر ستر سی جو کہ سویر دے اٹھ ورج کے دس منٹ تے لوس اینجلس لئی، اسے ایئرپورٹ توں ہی اڈی سی۔ ارائیول ٹرمینل تے ہر پاسے خاموشی پُری ہوئی سی۔ لوکی اُداس ٹکنیاں نال اپنے آؤن والے سکے سنبدھیاں نوں اڈیک رہے سن۔ ایہہ

اُداسی اُدوں ہور وی گہری ہو گئی جدوں ایڑ پورٹ اتھارٹی نے سپیکر تے اعلان کر دتا کہ ہن انتھوں نہ کوئی فلائیٹ اُدگی تے نہ ہی انتھتے کوئی فلائیٹ اُترگی۔ ہوریں دے نال مکدیپ ہوریں دی پیر گھڑیدے گھر نوں واپس مڑ پئے۔ اوہ لیٹ رات تک، فون تے کوششاں کردے رہے پر اوہناں نوں کوئی پتہ نہ چلیا کہ نئی ہوریں والی لپھتھانسا ایارویز دی فلائیٹ کدھر نوں گئی۔

سین فرانسکو، ہلٹن ہوٹل دے اپنے کمرے 'چوں اُٹھ کے راج گل بیٹھاں لوہی و بچ آ گیا۔ لوہی و بچ بیٹھے لوکاں دیاں نزراں ٹیوی اُپر جمیاں ہوئیاں سن۔ سبھ سُن ہوئے سکرین ول دیکھ رہے سن۔ ٹون ٹاورز بھیانک اگ نال گھرے ہوئے سن۔ چارے پاسے سنگھنی دھوڑ اتے کالا دھواں س چھایا ہویا سی۔ ٹاوراں دے اُپر رہ گئے لوک دپھتراں دیاں کھڑکیاں نوں ہتھ پائی باہر ول لمک رہے سن۔ چارے پاسے کھڑکیاں نال لمکدے لوکاں دیاں درد و نیاں چیکاں سنائی دے رہیاں سن۔ اوہناں نوں کسے نہ کسے پاسیوں مدد دی اُمید سی۔ پر اوتھے ایس ویلے، موت توں بناں کُجھ نہیں سی۔ باہر نوں لمکدے لوکاں 'چوں جس کسے دے وی ہتھ جھوٹھے پیندے، اوہ اُپروں سدھا بیٹھاں آ ڈگدا۔ پہلاں ٹاویں ٹلے لوک ہتھ چھٹدیاں دھرتی تے ڈگ رہے سن۔ فیر ایہہ گنتی ودھن لگی۔ آخر سارے ہی بیٹھاں آ ڈگے تے موت دے مُنہ و بچ جا پئے۔ لوہی و بچ بیٹھے لوکاں دیاں اکھاں بہہ رہیاں سن۔ کسے نے اُٹھ کے ٹیوی دی آواز گھٹ کر دتی۔ اُدوں ہی راج گل نے اپنا سیل فون

آن کیتا۔ فون وچ ٹیکسٹ میج دیکھن لئی اوہنے میج باکس کھولیا۔ اوہدے بیٹے رکی سنگھ دا میج سی۔

”ڈیڈ، میری یونائیٹڈ ایئر لائنیز دی فلائیٹ نمبر نانٹی تھری، نیورک توں سنپھراں سسکو نوں اڈ چکی اے۔“ میج پڑ کے اوہنے فون جیب وچ پالیا تے نال ہی اودا دھیان ٹیوی ول چلا گیا۔

”یونائیٹڈ ایئر لائنیز فلائیٹ نمبر نانٹیتھری ’آن وے پھرام نیورک ٹو سنپھراں سسکو آلسو ہیز بن ہائی جیکڈ۔“ ٹی وی ’چوں آواز آئی۔
”اوہ نو...!“ راج گل دھاہ مار کے سونے ڈھیہہ پیا۔
”کی ہو یا؟“ ساریاں دا دھیان راج گل ول گیا۔

”اوس فلائیٹ ’چ میرا بیٹا رکی سنگھ اے۔“ اوس دی انی گل سُنڈیاں کئی جنے اودنوں دھرواسا دین لگے۔ ایسے نوں اوہدے فون دی گھنٹی وچی۔ اوہ فون دے سکرین اُپر لا نمبر دیکھدیاں اُچی بولیا،
”دس از مائی سنز کال، ہو از ان یونائیٹڈ ایئر پلین، فلائیٹ نمبر نانٹی تھری....“

”میں فون دا سپیکر آن کر رہیاں تاں کہ سبھ سُن لین کہ اوس پلین اندر کیہ ہو رہے۔“ انا کہندیاں راج گل نے فون دا سپیکر آن کر کے فون ساریاں دے وچکار ٹیبل اُپر رکھ دتا۔ کسے نے ٹیوی بند کر دتا تے سارے ساہ روکی فون وچلی آواز سُنن لگے۔

”ڈیڈ، دس از می، رکی....“

”ہیلو.... ڈیڈ.... ہیلو....؟“

”ہاں بیٹے بول، میں سُن رہیاں۔“ راج گل نے سپیکر دے نیڑے ہوندیاں

جواب دتا۔

”ڈیڈ.... ڈیڈ.... کین یو ہیر می....“

”میس آئی کین ہیر یو۔ بول بیٹے بول۔“

”ڈیڈ، لگ لائیک دیٹ وئی آر ان ٹریبل۔“

”کی ہو یا؟“

”کاک پیٹ دے دروازے موہرے مار کٹائی ہو رہی اے۔ ایوں لگدے

جیویں کچھ لوک سواریاں دے چاکو مار رہے ہوندے اے۔ اک ایار ہو سٹیس وی

زخمی ہو چکی اے۔“

”کون نے ایہہ لوک؟“

”پکا تاں کچھ پتہ نہیں۔ پر بول چال توں ایہہ کسے عرب کنٹری دے لگدے

نے۔ کاک پیٹ ساہمنے پورے ہٹے کٹے تن جنے دس رہے نے۔“

”ہیلو....“

اگانہہ کوئی گل سنائی نہ دتی۔ صرف سواریاں دا چیک چھاڑا سُن رہیا سی۔ ہوٹل

دی لوبی وچ بیٹھے لوک بڑی بے صبری نال فون وچوں کوئی گل سُنن لئی اُتاولے

سن۔ ایسے نوں فون چوں پلین وچ بولدے پائلٹ دی آواز سنائی دتی۔

”لیڈیز اینڈ جینٹلمن، دس از کیپٹن۔ پلیز ریمین سیڈ ایڈ بی سائیلنٹ۔ وئی ہیو

اے بمب ان دا ایار کرا پھٹ۔“

”نو! دس از ناٹ کیپٹنز ووئس۔ دس لگ لائیک اے پھیک پائلٹ۔“ ہوٹل دی لوہی وچ راج گل دے کول بیٹھا اک جناں حیران ہوندا بولیا۔

”میس.... میس....“ اودھے نال ای کئی جنے ہور بولے۔ ساریاں دی سوچنی ابھی سی کہ پلین وچوں آرہی پائلٹ دی آواز کسے پروپھیشنل پائلٹ دی آواز نہیں لگدی۔ سگوں ایہہ کوئی ہائیجیکراں وچوں ہی لگدا ہے۔

”ڈیڈ.... اے.... ڈیڈ....“ رکی دی آواز فیر آئی تاں سارے چُپ ہو گئے۔
”میس بیٹے، بول....“

”آور پلین حیض بن ہائیجیکڈ۔ اک ہائیجیکر پلین چلاؤن لگ پے۔ تن کا کپٹ دے موہرے کھڑے لوکاں نوں زخمی کر رہے نے۔“
”رکی توں کتھے کو بیٹھے؟“

”ڈیڈ میں دس نمبر سیٹ کول آں۔ ہائیجیکر سبھ نوں اگلیاں سیٹاں توں اٹھا کے پچھانہ نوں دھکی جا رہے نے۔“
”بی بریو مائی سن۔“ راج گل نے آہ بھری۔

”ڈیڈ ڈوٹ وری، وئی آر گونگ ٹو ڈو سمٹھنگ۔“ رکی دی انی گل سُنندیاں لوہی وچ بیٹھے لوک تھوڑی جیہی راحت نال اک دوسرے ول ویکھن لگے۔
”ڈیڈ میرے نال دی سواری دس رہی اے کہ دو پلین ہور وی ہائیجیک ہو چکے نے۔“

”ہاں رکی۔ ہائیجیکراں نے اوہ دونو پلین نیویارک دے ٹون ٹاوراں وچ ہٹ کر دتے۔ ٹاور ڈھیہ ڈھیری ہو چکے نے۔“

”اوہ مائی گاڈ! دین اٹ از اے سوئیسیائیڈ مشن۔“ فون وچوں رکی دی اُچی
 آواز سبھ نوں سنائی دتی۔ فیر پلین وچوں ہور لوکاں دیاں آوازاں آؤن لگیاں۔
 ”اٹ از اے سوئیسیائیڈ مشن.... اٹ از اے سوئیسیائیڈ مشن....“
 ”لیٹ اس گیٹ دیم اُورپاورڈ۔“ فون وچوں بہت ساریاں سواریاں دیاں
 آوازاں آئیاں۔

”ڈیڈ ایہناں دا نشانہ وائیٹ ہاؤس چا پدے۔“ اودھروں رکی فیر بولیا۔
 ”ڈیڈ.... اے ڈیڈ....“ اندر سواریاں دا رولا رپا فیر ودھ گیا۔
 ”بول رکی بول۔“

”ساریاں سواریاں ایس گل لئی سہمت نے کہ سانوں ہائیجیکراں نوں قابو کر
 لینا چاہیدے۔“

”اوکے سن، گو ایہیڈ۔ سیو دا نیشنز پریسٹیز۔“ راج گل دے کول بیٹھا اک
 بزرگ گورا فون دے کول ہوندا رکی نوں مکھابت ہو یا۔
 ”رول اٹ....!!“ فون وچوں پلین اندر کسے دوارا بولی گئی ایہہ گرزویں
 آواز سنائی دتی۔ نال ہی اندر لیاں آوازاں توں پلین اندر ہو رہی سواریاں دی ہلج
 محسوس ہون لگی۔

”ڈیڈ! اوہناں نوں قابو کرن لئی اسیں بہت جنے کھڑے ہو چکے آں۔ میں فون
 دا سپیکر آن کر کے جیب وچ پاؤن لگیاں۔ تاں کہ تہانوں نال دی نال پتہ لگدا
 رہے کہ پلین اندر کیہ ہو رہے۔“

”او کے بیٹے، گاڈ بلیس یو۔“ راج گل منڈھال ہو کے سونے دی نپشت نال لگ گیا۔

لوبی ’چ بیٹھے لوک اٹھکتا نال پلین اندر ہو رہی اگے دی کارگزاری نون سنن لئی ساہ روک کے بیٹھ گئے۔ کُجھ پل دے رولے تون بعد کسے ہائیجیکر دی گھبراہٹ بھری آواز اُبھری،

”سواریاں اکٹھیاں ہو کے کاکپٹ ول آ رہیاں نے۔“

”اوہناں نون پچھے روکو۔“

”اسیں کوشش کر رہے آں۔“

پھر اگانہہ ودھدیاں سواریاں دا رولا سنن لگیا تے نال ہی ہائیجیکراں دوارا اوہناں نون روکن دا۔

”اوہ ساتھوں بے قابو ہوندے جا رہے نے تے اوہ کاکپٹ دے نیڑے آ گئے نے۔“

”ٹسیں اوہناں نون روکدے کیوں نہیں؟“ پائلٹ ہائیجیکر جھنجلا کے اُچی بولیا۔

”اوہ بہت روہ ’چ نے، رُک نہیں رہے۔“ دوسرے ہائیجیکراں دیاں آوازاں ’چ ڈراتے گھبراہٹ سی۔

”پچھ وی کرو پر اوہناں نون کاکپٹ دے نیڑے نہ آؤن دیو۔“

”ڈیڈ....۔“ رکی دی ڈوگھی جیہی آواز سنائی دتی۔

”میس آئی ایم لسننگ۔“ راج گل چھیتی دینے بولیا۔

"وئی آر جسٹ سیکنڈز اوے ٹو ٹیک اوور دا کاپٹ۔ آئی ایم شوار وئی دل گیٹ اٹ۔"

"گو ایہیڈ، بی بریو۔"

"سواریاں بالکل کاپٹ دے نیڑے آگئیاں نے۔ اسیں اوہناں نوں روکن توں اسمرتھ آں۔" کاپٹ مُوہرے کھڑا ہائی جیکر فیڑچیکیا۔
"اوکے! از دیٹ اٹ؟ شیل وئی پکھنش اٹ آف؟" پائلٹ دی سرد آواز سنائی دتی۔

"نو...! ڈو سمٹھنگ...." ایہہ کسے ہو رہا جیکر دی آواز سی۔

اُستوں بعد سپیکر فون چوں آ رہیاں آوازاں توں لوہی و بچ بیٹھے لوکاں نے اندازہ لایا کہ پائلٹ سچے کھے ٹیڑھیاں ٹرنا ماردا سواریاں نوں ڈیگن دی کوشش کر رہیا ہے۔ فیر اوہناں نوں لگیا کہ پائلٹ پلین دے اگلے حصے نوں اُپر بیٹھاں کردا، اگانہہ آچکیاں سواریاں نوں پلین دے پچھانہہ ول سٹن دی کوشش کر رہیا ہے۔ پر لگ رہیاسی کہ اوہ ایس و بچ کامیاب نہیں ہو رہیا۔

"وئی نو مور کین سٹاپ دیم۔" کاپٹ مُوہرے کھڑے ہائیجیکر دی نراش آواز آئی۔ لگ رہیاسی کہ سواریاں اوہناں نوں پُخنرَن والیاں ای ہن۔
"از دیٹ اٹ؟ آئی مین شیل وئی پُٹ اٹ ڈاؤن؟" پائلٹ دی آواز وی نراش سی۔

"میس، پُٹ اٹ ڈاؤن...." باہر کھڑے ہائیجیکراں نے اگانہہ ودھدیاں سواریاں نوں روکن دی کوشش چھڈ دتی۔

”ڈیڈ.... او ڈیڈ....“ رکی دی آواز بہت مدہم سی۔

”میں بیٹے۔“

”دے آر کاورڈ۔ اوہ ساڈے ساہمنے ہتھیار سٹ گئے تے ہن کمینگی کرن لگے
اے۔ اوہ پلین نوں بیٹھاں سٹن لگے نے۔ اوہناں نے پلین نوں نوز پر نے بیٹھاں
نوں سدھا کر دتے۔ اوہ مائی گاڈ....!!“

”اوکے ڈیڈ.... گڈ.... با....!.... اے....“ ایہہ رکی سنگھ دی آخری آواز

سی۔

اُستوں بعد سپیکر فون ’چوں لوکاں دا چیک چھاڑا سٹن لگیا۔ اخیر دھماکہ ہویا
تے فون کٹیا گیا۔ راج گل دھاہیں رون لگیا۔ اوہدے کول بیٹھے گورے بزرگ نے
اوہدے موڈھے تے ہتھ دھر دیاں اوہنوں دھر داسا دتا۔

”یوار سن از مارٹائر۔ ہی از ون آف دیم ہو ہیو سیوڈ دا ہائیسیٹ آفس آف

آور نیشن۔“

نیویارک و سچ دن ڈھل چکیا سی۔ ڈاؤن ٹاؤن مینہنٹن نوں دھوئیں اتے
گردے دی ہنیری نے ڈھکیا ہویا سی۔ ٹون ٹاور ڈھیہہ ڈھیری ہو گئے سن۔ ہزاراں
زندوش سڑکے سُو آہ ہوئے اوہناں دے بلے بیٹھاں دے جا چکے سن۔ ڈاؤن ٹاؤن
مینہنٹن توں باہر نوں جا رہیاں سڑکاں، بدہواس بھج رہے لوکاں نال بھریاں پایاں
سن، جیہڑے کہ ٹون ٹاوراں و سچ گھر گئے دوستاں متراں اتے رشتیداراں لئی
روندے ولکدے، سُرکھیت ٹکانیاں تے پینچن دی کوشش کر رہے سن۔ گھر گھر

سوگ پھیل چکیا سی۔ سارے پاسے اُداسی چھاہ گئی سی۔ ہر کوئی دُکھ نال پیڑت نظر آرہیا سی۔ اُدھر فیڈرل ایویایشن ایجنسی نے، سویرے نوں س وج کے چالی منٹ تے امیرکن ایار سپیس انستھتے سمیں لئی بند کر دتا۔ کمرشیل جہازاں نوں اڈن دی اجازت نہیں سی۔ جو پہلاں ای اُپر اڈ رہے سن اوہناں نوں ٹرنٹ نیڑلے ایارپورٹاں تے اُترن دا حکم ہو گیا۔ انٹرنیشنل فلائیناں دے امریکہ وچ ایئر ہون تے پابندی لا دتی گئی۔

ایہہ کیلیفورنیاں دے کرمن شہر دا اک پارٹی حال سی۔ پچی سنگھ دی بیٹی پرمی دی چُنی چڑائی دی رسم دے فنکشن وچ حصہ لین والے سندیاہاں ای آؤنے شروع ہو گئے سن۔ ایوں لگدا سی کہ جیویں لوک انسر دے نوں ہی آرہے ہون۔ سبھ دے مونہاں اُپر اُداسی چھائی ہوئی سی۔ اج ملک وچ انا وڈا دردناک حادثہ ہو چکیا سی۔ کسے دا بولن نوں دل نہیں کردا سی۔ پچی سنگھ نے گیری دے پرپوار والیاں نال صلاح دی کیتی سی کہ فنکشن دی تاریخ اگے کر دتی جاوے۔ پر ایہہ سنبھو نہ ہو سکیا۔ فیروہناں سوچیا کہ تاریخ نہیں بدل سکدے تاں عام جیہی رسم کر لواں گے۔ اسے کر کے اوہناں نے سادہ فنکشن ہی رکھیا سی۔ دو کوویدے نوں آؤن والے سبھ آگئے۔ پرمی تے گیری تے اُجے تک نہیں پہنچے سن اتے نہیں ہی اوہناں دا کوئی تھوہ پتہ سی۔ سارے اوہناں نوں اڈیک رہے سن۔ لنگھدے سمیں دے نال ہر کوئی چننت نظر آرہیا سی۔ وقت گزر دا گیا تے حال وچ بیٹھا ہر کوئی اُداسی دے عالم وچ دُبا گیا۔ آخر دن چھپ گیا پرمی گیری تے پرمی فیروی نہ آئے۔

نیویارک ڈاؤن ٹاؤن ہو سہیٹل ڈاسٹاف پوری چوکسی نال زخمیاں نوں سنبھالن
 وچ رُجھیا ہویا سی۔ ٹون ٹاورز دی ٹریڈی کارن رات دی شفٹ والے ڈاکٹر اں
 نوں وی ایمر جنسی ڈیوٹی بلا لیا گیا سی، جنّاں وچ جسلمین وی سی۔ اوہ ہسپتال آئی۔
 آپنی ڈریس وغیرہ بدلی تے فیراوتے اوہناں مریضاں دی لسٹ چک لئی جیہڑے کہ
 اوہنوں سولپے گئے سن۔ جسلمین اک واری ساریاں دے کمریاں دا سرسری جیہا
 چکر لاؤن گئی۔ تن نمبر کمرے والے مریض دے اُپر تک چادر تانی ہوئی سی۔
 اوہدے ادھے ڈھکے چہرے موہرے توں جسلمین نوں اندازہ جیہا ہویا کہ ایہہ کوئی
 پنجابی ہے۔ آخری کمرے توں واپس مُڑ دیاں، اوہدا تن نمبر کمرے 'وچ پئے مریض
 نوں فیرتوں ویکھن دا من ہویا۔ اوہ اندر گئی تے اوہنے بے ہوش پئے مریض دے
 مُنہ توں کپڑا ہٹایا۔ مریض دا چہرہ ویکھدیاں ہی جسلمین دے ہوش اُڈ گئے۔ اوہنے
 کسب دی ہوئی نے بیڈ دی باہی نوں ہتھ پالیا۔ اوہ ڈھر اندر تک ہل گئی تے اوہنے مُنہ
 پاسے کر لیا۔ اوہنے دوبارہ توں مریض ول ویکھیا تاں اوہدے اندروں گھرناں اٹھن
 لگی تے فیرا ایہہ عُصے وچ بدل گئی۔ اوہدا دل کیتا کہ مریض دا گلا گھوٹ دیوے۔
 عُصے کارن اوہدا سریر مُڑ کے نال بھج گیا۔ ہوئی ہوئی اوہنے اپنے آپ تے قابو پایا۔
 نفرت بھریاں نگاہاں نال مریض ول ویکھدی تے پیر گھڑیدی اوہ اپنے کسین 'وچ
 چلی گئی تے سونے اُپر سرسٹ کے ہسندیاں گھریاں سوچاں وچ گواچ گئی۔

’قسمت دا ایہہ کیہو جیہا مذاق اے۔ جس ڈوگھے زخم تے ذرا کوکھریں مڈھ
 آئے سن اوہ فیر توں اُچڑ گیا۔‘ آپنے آپ نال گل کردی اوہ کئی سال پچھانہہ پہنچ گئی۔
 اوہنوں اوہ ویلا یاد آیا جدوں اوہ اپنے بھرا، بھرجائی نال میکسیکو دا بارڈر پار کر کے
 امریکہ وچ داخل ہوئی سی۔ اُوں ہی کے ایجنٹ نے اوس دی زندگی نرک بنا دتی
 سی۔ اوہنے، بے بس تے بے سہارا جسلین، دی عزت تار تار کر دتی سی۔ اوہ ایجنٹ
 کوئی ہور نہیں، بلکہ اج تن نمبر کمرے دے بیڈ تے پیا مریض ہی سی۔ جسلین پوری
 تراں وچلت ہو چکی سی۔ اوہ سوچ رہی سی کہ ہُن اوہ کیہ کرے۔ کدے اوہنوں کوئی
 خیال آؤندا تے کدے کوئی۔ اجہیاں سوچاں وچ گُو آچی اوہ اُٹھ کے اپنے کم تے
 جا لگی تے ہور مریضاں دی دیکھ بھال کرن لگی۔ وچ وچ دی جدوں وی اوہ تن
 نمبر کمرے ول نظر ماردی تاں اوہنوں اوہ مریض بے ہوش پیا ای دسد۔

’شکھ چین سویر دا بھگھن بھانا جسی دے سرہانے بیٹھا سی۔ ڈاکٹراں مطابق جسی
 دی حالت گنہیر سی۔ سریر دا بہت سارا حصہ سڑ چکیا سی۔ جسی نوں پوری طرحاں
 ہوش نہیں آرہی سی۔ وچ وچ دی اوہ اکھاں کھولدی، کُجھ ٹٹے ٹٹے لفظ بولدی
 شکھ چین دا ہتھ پھرن دی کوشش کردی سی۔ پر اُسدیاں بانہاں ہلنوں اسمرتھ سن۔
 شکھ چین آپ ہی اگانہہ ہو کے اوہدے سرتے ہتھ پھیردا سی۔ جسی دے سریر ول
 ویکھدیاں شکھ چین دے پرل پرل ہنجو بہہ تڑدے سن۔ اوہ کیویں نہ کیویں اپنے
 آپ تے قابو پا کے وراں مڈے وچ ٹہلن لگدا سی۔ ڈاکٹراں مطابق مریض نوں درد
 زیادہ ہور ہیا سی۔ ایس کر کے شام جے اوہناں اوہدے باراں گھنٹیاں دی بے ہوشی دا

ٹیکا لا دتا۔ ہُن سویر تک ایسے ٹھہرن دی کوئی لوڑ نہیں سی۔ ہولی ہولی پیر گھڑی سدا
نکھ چین باہر نوں جان لگیا۔

اُدھر شام دے چار کووے رمی نوں تھومس پھوسٹر ہوم ’چ بیٹھی نوں
ہسپتال ’چوں کال گئی۔ فون تے کوئی او سے بارے پُچھ رہیا سی۔ جدوں اوہنے دسیا کہ
اوہ رمنڈیپ ای ہے تاں اگوں کوئی بولن لگیا۔

”میم، آئی ایم کالنگ پھرام دا نیویارک ڈاؤنٹاؤن ہو سہٹل۔ اج دی بھیا نک
تباہی بارے تہانوں پتہ ای اے۔ ساڈے کول بہت سارے اجیے مریض ہن جنہاں
دے سکے سبندھیاں جاں کسے جان پہچان والے بارے کجھ وی پتہ نہیں۔ اسپس
اجیے مریضاں دے رشتیداراں جاں دوست متراں نوں لبھن دی کوشش کر رہے
ہاں۔“

”جی، اوکے....۔“

”ساڈے ہسپتال ’چ اک مریض لیاندا گئے جو کہ بُری طرحاں زخمی اے تے
ہُن تک بیہوش پیے۔ سانوں اوہدے بُوئے ’چوں تہاڈا کارڈ ملیے۔“
”اوس بارے کجھ ہور دسوگے ذرا؟“ رمی سہم گئی۔

”اس کول آپدا بزنس کارڈ وی ہے جس تے ’اے اینڈ آر ٹرننگ ’ٹرنٹو کنیڈا
لکھیا ہوئے اے۔ اسدا نام پر مویر سنگھ اے۔ کیہ تئیں اوہنوں جاندے اوں؟“
”اوہ مائی گاڈ! ہاں میں اوہنوں جاندی آں۔“ رمی دے دل وچ دیا بھاونہ جاگی۔
”کین یو کم ٹو دا ہو سہٹل پلیز؟“

”اوہ، یہا، شوار۔ تئیں مینوں تہاڈا پتہ وغیرہ لکھا دیوتے میں ہُنے ای آؤندی
 ہاں۔“ فیر رمی نے اودھروں لکھایا گیا پتہ نوٹ کر لیا۔ اوسے ویلے اوہنے گڈی
 ہسپتال نوں تور لئی۔ ہسپتال پہنچن تے نرس اوہنوں تن نمبر کمرے ’چ لے گئی۔
 رمی نے بیڈتے پئے پے نوں جھٹ پہچان لیا۔ فیر جی کوجانکاری اوہ دے سکدی سی،
 اوہنے پے بارے دتی۔ اوہنے پُشٹی کیتی کہ ایہہ پر مویر سنگھ عُرف پما امریکن سٹیزن
 ہے تے اسدا کنیڈا وچ ٹرکنگ دا بزنس ہے۔
 ”جے کسے مدد دی لوڑ ہوئی تاں کیہ اسیں تہاڈے توں اُمید کر سکدے
 آں؟“

”ہاں، ایس دے لئی میں ہر سنبھو کوشش کرونگی۔“

ایسے نوں ڈاکٹر جملین، رمی کول آگئی۔

”تہاڈا نام پلیز؟“

”جی میں رمنڈیپ کور آں۔ میرا نک نیم رمی ایں۔“

”تُسیں ایس مریض نوں جاندے اوں؟“

”ہاں جی۔“

”چنگی طرحاں؟“

”تقریباً، تقریباً۔“

”بہت بُری ہوئی۔“

”ہاں جی۔“

”تُسی ایہناں دے کوئی نزدیکی اوں۔ میرا مطلب....؟“

”جی میں اسدی پُرانی دوست آں۔ میں اسدے ماں واہرے بچے اڈاپٹ کیتے
ہوئے نے۔“

”اوہ آئی ایم سوری۔“ ڈاکٹر جسلین نوں ماں واہرے بچے سُن کے دُکھ ہويا۔
”اہناں دی پتی...؟“

”جی اوہ انڈیا گئی کار ایکسٹنٹ ’بچ ماری گئی سی۔“
”ویری سوری، پر تئیں ایتھے نیویارک ’بچ ای رہنے اوں؟“
”ہاں جی۔“

اصل وچ ڈاکٹر جسلین رمی توں پے بارے پوری جانکاری لینی چاہوندی سی۔
پر اوہنوں سمجھ نہیں سی لگ رہی کہ اوہ کس ڈھنگ نال ایہہ گل اوس توں پُچھے۔
آخر اوہنے ایس ویلے چُپ رہناں ہی بہتر سمجھیا۔ اوہنے سوچیا کہ جدوں ایہہ دوبارہ
آئی تاں اُدوں ایس نال گل کرو۔ رمی چلی گئی تاں بے ہوش پے پے دے مُنہ ول
ویکھدی جسلین دوسرے کمرے ول تڑ پئی۔

”سکھ چین، ہُن کیویں ایس چپریت؟“ جسلین جسی دے سرہانے کھڑی سی۔
اوہ پہلاں وی سکھ چین نوں مل کے گئی سی۔

”ہُن تاں جی شاید نیند دے انجیکشن کر کے آرام نال پئی اے۔ پر اوس
طرحاں بہت تکلیف ’بچ لگدی اے۔“

”کی کیتا جاوے؟“ جسلین نوں دلی افسوس ہويا۔
”اسدا درد جھل نہیں ہوندا۔“

”اگ دے مچے دا درد ہوندا ہی بہت بھیڑا اے۔“ گل کردے اوہ کمرے
’چوں باہر آگئے۔

”آپنے کنے کولوک ایس ٹریزڈی دا شکار ہوئے اے۔ میرا مطلب ایس ہسپتال
’چ کنے کونے؟“

”میرے وارڈ ’چ تاں اک ہور اے، کوئی پنجابی اے۔ سر ’چ سٹ لگی
اے۔ ابے تک ہوش ’چ نہیں آیا۔ ایس کر کے کہہ نہیں سکدے کہ سٹ کنی کُو
گہری اے۔“ ”او!....“

”اچھا سکھ چین جی، تئیں ہن آرام کرو۔ کوئی لوڑ ہووے تاں مینوں بلا لیو۔“
سکھ چین نوں جسی دے کمرے موبہرے چھڈ کے ڈاکٹر جسلین واپس آگئی۔ اگانہہ آ
کے اوہنے مریض دے چہرے ول دیکھیا۔ اوہ گہری نیند ’چ ستا پیا سی۔ دیر رات
جسلین گھر چلی گئی۔ رات نوں کسے ویلے پے نوں ہوش آیا۔ اوہ کافی دیر بھنوتریاں
وانگوں آلے دوآلے دیکھدا رہیا۔ ہولی ہولی اوہنوں احساس ہو یا کہ اوہ کتھے ہے۔ فیر
اودے من و ’چ دن ویلے دی ریل چلن لگی۔ اوہنوں یاد آیا کہ کیوں اوہ آپنی
بھین، بھانجے اتے بھرا نال ورڈ ٹریڈ سینٹر گھمن گیا سی۔ کیوں اوہنوں پچھے
کدھرے رمی مل گئی سی تے اوہ باقی پردارک ممبراں نالوں وکھ ہو گیا سی۔ رمی
نوں ملن توں بعد جدوں اوہ باکیاں دے مگر پھنچیا تاں اوہ اُپر چلے گئے سن۔ اوہ
بیٹھاں تریا پھر دا اُپر جان دی سوچ ہی رہیا سی کہ اُدوں نوں ایارپلین نارتھ ٹاور نوں
ہٹ کر گیا سی۔ جدوں آلے دوآلے چیک چھاڑا مچیا ہو یا سی اُدوں ہی اوہنوں
اودے مینیجر دی کال آئی سی جیہڑا کہ نارتھ ٹاور دی اک سوں چھویں منزل اُپر

بنے ریٹورنٹ، ونڈوز آن دا ورلڈ، وچوں بول رہیاسی۔ اوس توں بعد سارے پاسے
 اگ ہی اگ دکھائی دے رہی سی۔ اُپر والے سبھ اُپر ہی رہ گئے سن۔ فیر اوہدے سر
 وچ اُپروں آئی کوئی چیز وجی تے اوہ بے ہوش ہو گیا۔ اُدوں دے بے ہوش ہوئے
 نوں اوہنوں ہن جا کے کتے پتہ لگیا سی کہ دے کیہ ہو چکيا سی۔ اوہنوں کچی طرحاں
 یاد سی کہ اوہدا بھرا، بھین، بھانجا اتے اوہدا مینبر سارے اُپر ہی مارے جا چکے
 سن۔ اوہ ایہناں پُئیاں ورگیاں یاداں جہیاں وچ کھویا ہو یا سی کہ اوہنوں فیر توں
 نیند نے دبوچ لیا۔ سویر ویلے اوس دی نیند کھلی تہاں اوہ پہلاں نالوں کافی بہتر
 محسوس کر رہیاسی۔ اوہنوں فیر توں رات والیاں یاداں نے گھیر لیا۔ اوہ من ہی من
 گل کرن لگیا۔

’بھین شکانتاں لاؤندی سی کہ میں اوہدا حصہ نہیں دیندا۔ اسے گل لئی اوہنے
 انڈیا توں بھرا نوں سدیا۔ فیر تاں لے لیا حصہ؟ نہ رہیا باں س تے نہ وجیگی بنسری۔
 بھین دا سارا پر پوار ختم۔ ساری پر اپرٹی ہن میری اکلے دی ہو گئی۔ بھرا دی گیا
 اوہناں دے نال ہی اُپر نوں۔ انڈیا دی ساری جائداد دا وی اکلا وار میں ہی رہ گیا۔‘
 اوہ اپنے آپ نال گل کر ہی رہیاسی کہ نیڑے ہوئی جا رہی گل بات نے اوہدا
 دھیان کھچیا۔ کُجھ کُودیر اوہ اکھاں بند کری آ لے دو آ لے والیاں دیاں گل سُندا رہیا۔
 فیر جیوں ہی اوہنوں اوہناں دیاں گل دا وشا سمجھ وچ آیا تاں اوہ مینا بن گیا۔ اوہ
 بے ہوشی دا ڈھونگ کردا اوہناں دیاں گل سُنن لگیا۔ اُنج اوہنوں پتہ سی کہ رمی
 ایختے آئی ہے تے نال ہی بہت سال پہلاں ملی جسلین نوں وی اوہنے پہچان لیا سی۔

جسلیں اتے رمی، اوہنوں بے ہوش سمجھ کے نیڑے کببن و چ بیٹھیاں گل کر رہیاں سن۔ رمی ہسپتال والیاں دے بلاؤن تے ہُنے ایں ایہتھے آئی سی۔ اگانہہ اوہنوں ڈاکٹر جسلیں مل گئی تے اوہ اوہنوں پے دے بیڈ کول لے گئی۔ سُبھاوک گل کردیاں جدوں اوہ آپس و چ کُجھ کُوکھلھ گئیاں تاں ڈاکٹر جسلیں نے اپنے من دی گل اوس نال توری۔

”رمندیپ جے تئیں بُرا نہ مناؤں تاں میں تہاڈے نال کُجھ خاص گل کرنی چاہنی آں۔“ انا کہندیاں جسلیں نے بیڈ تے پئے پے ول ویکھیا۔ اوہ اوہنوں ڈو نگھی بے ہوشی چ لگیا۔

”نہیں جی بُرا مناؤن والی ایس و چ کیہڑی گل ہے۔ تئیں جو وی پُچھنے پُچھو۔“

”تئیں ایس مریض، پر مویر نوں کئی کوچنگی طرحاں جاندے اوں؟“

”میں ایس بارے کافی کُجھ جاندی آں۔ پر جے تئیں مینوں تہاڈی مُشکل

بارے دسو تاں میں شاید کُجھ بہتر جانکاری دے سکاں۔“

”ویکھو گل ایس طرحاں اے کہ...“ ”گل کردی کردی جسلیں چُپ ہو گئی۔

اوہنوں سمجھ نہیں آ رہی سی کہ اوہ آپنی گل کیوں کہے۔ کُجھ کُوپل سوچدیاں اوہ فیر بولن لگی۔

”کئی سال پہلاں ایس دوارا کیتے گئے کسے گناہ دی میں گواہ ہاں اتے میں

چاہوندی ہاں کہ ایس نوں اوس دی سزا ملے۔“ جسلیں نے ڈھنگ طریقے جے نال

گل کہہ دتی تے آپنی نجی گل وی چھپا لئی۔

”جی میں سمجھ سکتی ہاں تہاڈی گل۔ کیونکہ جتھوں تک میں ایس نوں جاندی
آں ایہہ کر مینل مائینڈ آدمی اے۔“

”تہاڈے خیال ’ج فیہ مینوں کیہ کرنا چاہیدے؟“
”وکیہ لو جی....۔“

”میرا خیال اے کہ مینوں ایہہ گل پُولیس دے دھیان ’ج لیا دینی چاہیدی
اے۔“

”ہے تاں ایہہ وی ٹھیک، پر مینوں لگدے کہ تئیں ہور چنگی طرحاں سوچ
لو۔ نالے ہن تاں ایہہ پیا وی مریض والے بیڈتے اے۔ میرا مطلب پتہ نہیں
کہ ایہہ بچو جاں....۔“ اگانہہ رمی چُپ کر گئی۔

اُدھر مچلا بنیاں پیا پما ادہناں دیاں گل سُن رہیاسی۔ ساری گل بات سُنن توں
بعد اوہنے اگلا ڈرامہ شروع کر دتا۔ اوہ اک دم ہوش و بچ آؤن دا ٹانک کردا رون
گراؤن لگیا۔ رمی چھیتی دینے اوہدے کول آئی۔

”کیویں ایس، کیہ ڈکھدے تہاڈا؟“

”میرا سارا پرپوار ختم ہو گیا۔ میری بھین، بھانجا اتے میرا بھرا نار تھہ ٹاور و
’ج میریاں اکھاں دے ساہمنے مارے گئے....۔“

”میرا کچھ نہیں بچیا اوئے ربا۔“ اوہ رون لگیا۔

”کوئی نہیں، ہوں سلا رکھو سبھ ٹھیک ہو جو۔“ رمی نے اگانہہ ہو کے پے دے

متھے تے ہتھ پھیریا۔

”رمی....۔“

"ہاں دسو۔"

"پلیز، میرے تے اک مہربانی کر دیو۔"

"بولو؟"

"میں تاں پتہ نہیں کنا کوچر ہو ر آں۔ تئیں مینوں آخری وار میرے بچیاں
نوں ملا دیو پلیز۔"

"ٹھیک اے، میں شامی چار وجے تک کم کرنے۔ اودھروں آف ہوندیاں سار
میں اوہناں نوں لے آؤں گی۔" رمی نوں لگیا جیویں اوہ مر رہے آدمی دی آخری
اچھا پوری کر رہی ہووے۔

"تھین.... کس....." گل مُکا کے پمافیر اکھاں جہیاں میچ گیا۔ جیویں فیر توں
بے ہوش ہو گیا ہووے۔

"ہُن پھر؟" گل کردیاں اوہ باہر آ گایاں۔

"میں اسدے بچیاں نوں لین جا رہی آں۔ میرے واپس آؤن تے ہو ر سوچ
وچار کر لوں گے۔"

"ٹھیک اے س ڈاکٹر جسلین، رمی نوں وارڈ دے گیٹ تک چھڈن گئی۔
اوہنوں تور کے اوہ واپس وراں دے ول مُڑ آئی۔ باہر اوہنے سکھ چین نوں ویکھیا تاں
اوہ اوس ول آ گئی۔ سکھ چین نے دسیا کہ جسی اوویں ہی بے ہوشی و بچ ہے۔
سرسری گل کردیاں سکھ چین نے اگلی گل چھیڑی۔

"تئیں دسدے سی کہ تہاڈے وارڈ بچ اک پنجاہی مریض اے کوئی۔ اوہ
کیویں ایں ہُن؟"

"کچھ پتہ نہیں لگ رہیا۔ کیونکہ اوہدے سر 'بج سٹ اے۔ ہوش و بچ
آوندیاں ای فیر بے ہوش ہو جانڈے۔"

"اتھے اوہدا کوئی رشتے دار وغیرہ تاں ہوؤ؟"

"خاص تاں کوئی نہیں۔ اک کڑی ضرور ہنئے ای مل کے گئی اے۔"

"مطلب ایس مریض دی پتی؟"

"نہیں پتی تاں نہیں، اسدی شاید کوئی پُرانی دوست اے۔ کہندی سی کہ

اوسنے اسدے بچے اڈاپٹ کیتے ہوئے نے۔"

"اوہدا کوئی نہیں وغیرہ؟"

"رمنڈیپ اے اوہدا نام۔"

"رمنڈیپ!! آپدا کوئی چھوٹا نام وی دسیا سی اُسنے؟"

"ہاں، آپنا تک نیم اوہ 'رمی' دسدی سی۔"

"ہیں رمی! ہُن کتھے اے اوہ؟" سکھ چین دے سریر و بچ جھرناہٹ جیہی

چھڑی۔

"اوہ ہُنئے ہُنئے پوڑیاں اُتر کے گئی اے۔ ایہی کوئی دو چار منٹ پہلاں۔ شاید

اجے گیٹ توں باہر نہ ای گئی ہووے۔"

اوتھوں پچھانہہ ہڈی ڈاکٹر جسلین دوسرے پاسے نوں ہو گئی جدھروں کہ

مین گیٹ دسدی سی۔ سکھ چین وی اوہدے پچھے ہی اُدھر نوں ہو یا۔

”ہاں ایہہ تاں رمی ایس! سٹکھ چین نے سائمنے گیٹ ول ویکھیا تاں رمی گیٹ توں باہر نکل رہی سی۔ فیر ایس توں پہلاں کہ اوہ اوہنوں آواز ماردا رمی ہسپتال چوں باہر چلی گئی۔ سٹکھ چین نراستا وچ ڈب گیا۔

”کیویں! سٹیس رمی نوں جانئیں اوں؟“

”ہاں جی۔ بہت چنگی طرحاں۔ پر افسوس کہ اوہ اپنے سالان بعد دکھائی دتی

پر اکھ دے پھورے ’چج ای اکھاں توں اوہلے ہو گئی۔“

”کوئی نہیں گھبر او نہ، کیونکہ اوہ شام نوں چنچ دے فیر واپس آ رہی اے۔“

”اچھا جی! ایہہ تاں چلو بہت چنگا ہو یا۔ میرا اوہنوں ملنا بڑا ضروری اے۔“

سٹکھ چین نوں ایس دکھ دی گھڑی ایہہ سوچ کے کافی راحت ملی کہ چلو اج رمی نال

اوس دی ملاقات ہو جاوے گی۔ اُدھر ڈاکٹر جسلین سوچ رہی سی کہ اگر ایہہ رمی

نوں جاندا ہے تاں ایہہ اندر پئے مریض نوں وی ضرور جاندا ہووے۔ اوہنے اوہنوں

پے کول لجان دا فیصلہ کر لیا۔ اوہنوں نال لے کے اوہ پے دے بیڈ ول نوں تڑ

پئی۔ جاگدے پے پے نے دوروں ہی سٹکھ چین نوں پہچان لیا سی۔ پر اوہنے جان بُجھ

کے اکھاں میچ لایاں۔

”ذرا ایس مریض ول ویکھو۔ شاید سٹیس ایس نوں کدھرے ویکھیا ہووے؟“

ڈاکٹر جسلین نے سٹکھ چین نوں پے دے سرہانے لجا کے کھڑا کر دتا۔ بیڈ ول

ویکھدیاں سٹکھ چین دیاں اکھاں حیرانی نال ٹڈیاں ای رہ گایاں۔

”ہیں! گرلابھ!! پر ایہہ ایتھے کیویں؟“

اوس ول ویکھدیاں سکھ چین بہت ہی حیران ہويا۔ نال ہی اوہدا من کدھرے
 چھے ول مڑ گیا۔ اوہنوں خیال آیا کہ ایہہ تاں رتنگڑ کوٹھی پُولیس مُقابلے ویلے ماریا
 گیا سی۔ فیر اوہنوں اوس ویلے دی اوہ افواہ یاد آئی کہ اُوں کئی ایہہ کہندے سن بی
 گرا بھہ تاں پُولیس دا بندہ سی اتے رتنگڑ کوٹھی وچ کھاڑ کوآں نوں گھیرا اوس نے
 ہی پُویا سی۔ کھاڑ کوآں نوں مروا کے اوہ آپ گورمنٹ دی مدد نال کدھرے
 باہر لے ملک چلیا گیا سی۔ سکھ چین سوچن لگیا کہ اسدا مطلب اوہ افواہ صحیح سی۔
 ”تسین جاندے اوں اسنوں؟“ جسلین نے سکھ چین نوں کھیلاں چوں
 کڈھیا۔

”ہاں جی، بہت چنگی طرحاں۔“

”تسین اسدا نہیں گرا بھہ لیے۔ پر مینوں پتہ لگیے کہ اسدا نہیں پر مویر
 سکھ اے۔ اسدے پیراں مطابق وی اسدا نام پر مویر ای اے۔“
 ”تسین ایس دی اصلیت نہیں جاندے جسلین جی۔ نہیں تاں تسین ایہہ سوال
 نہ کردے۔“

”کی میں تہاڈے نال اک گل شعر کر سکدی آں؟“ جدوں جسلین نوں پتہ
 لگ گیا کہ رمی تے سکھ چین اک دوسرے نوں چنگی طرحاں جاندے نے تاں اوہنے
 آپدے دل دی گل سکھ چین نال کرن دا وی من بنا لیا۔
 ”جی ضرور۔“

”وکیھو میں ایہہ گل رمی نوں وی دسی سی کہ ایس پر مویر جاں گرا بھ نے کئی سال پہلاں کوئی جُرم کیتا سی جسدی کہ میں چشم دین گواہ ہاں۔ مے چاہنی آں کہ اسنوں اسدے اوس جُرم دی سزا ملے۔“

”ٹسیں اک جُرم دی گل کر دے اوس جی۔ جیکر میں تہانوں اسدے جُرموں دی پوری کہانی سناواں تاں تہاڈے رول گٹے کھڑے ہو جانگے۔ پنجاب ’ج کھاڑ کوواد دے دور ویلے اسنے سینکڑے زردوش لوکاں دیاں ہتیاواں کیتیاں سن۔ فیر پو لیس دی ملی بھگت نال ہی ایہہ باہر بھیج آیا۔“

”اوہ مائی گاڈ....“ ڈاکٹر جسلمین نے سر پھڑ لیا۔

”ٹسیں ایوں ڈھیری نہ ڈھاہو۔ ہوں سلا رکھو۔“

”کی کراں فیر میں۔ تہاڈا کیہ خیال اے کہ مینوں پو لیس نوں خبر کر دینی

چاہیدی اے؟“

”ایہہ کافی پُرانی گل لگدی اے۔ نالے....“ نکھ چین کجھ سوچن لگیا۔

”ٹسیں ایوں کرو؟“

”دسو۔“

”اج شام نوں میرے تے رمی دے ساہمنے ٹسیں اسنوں ساری گل بچھیو۔

ساڈے کول ہوندیاں ایس نوں ایہہ وی جھپ رہو کہ اسیں ایس بارے بہت کجھ جاندے آں۔ فیر اک کیس وچ نہ صحیح کسے ہور ’ج صحیح، اریسٹ تاں ٹسیں اسنوں کروا ہی دیوگے۔ ایہوں ایس حالت ’ج تاں ایہہ بھجنوں رہیا۔“ اونہ بے ہوش پئے پے ول ویکھیا۔

”ہاں تہاڈی ایہہ رائے بالکل صحیح اے۔“ شام نوں گل کرن دا پروگرام بنا کے اوہ پے دے کمرے ’چوں باہر آگئے۔ اُدھر پے نے اوہناں دی ساری گل بات سُن ہی لئی سی۔ اوہ وی اپنے آپ نال سلاہاں کردا من ’ج وچاراں کرن لگیا۔ ’میں تاں سوچدا سی کہ بھین بھانجے اتے بھرا دے نار تھہ ٹاور وچ مارے جان کارن میرے رستے دے سارے کنڈے پچکے گئے۔ پر آہ نوں سیاپے کھڑے ہون لگے نے....‘

’تسیں مینوں پُو لیس کول پھڑاؤن نوں پھر دے اوں۔ کرداں تہاڈا وی کوئی حل۔ میں اِج تک نہیں کسے توں مات کھادی، تے تسیں کیہڑے باغ دی مُولی اوں۔ ویسے اصلی گل دا سواد تاں فیر آوے جیکر میں اپنے بچے وی لے جاواں تے تہاںوں سبق وی سکھا جاواں۔ پر اسدے لئی کیہ کراں؟‘

اوہ من ’ج سکیمیاں بنا ہی رہیا سی کہ اوہدا دھیان ٹیوی سکرین ول چلا گیا۔ ٹیوی وی لگاتار، نیویارک دے ٹون ٹاورز دی ٹریڈی بارے خبر دینی جارہیا سی۔ ٹیوی سکرین دے ہیٹھاں کر کے لپیچہ بی آئی دا ٹول پھری نمبر دتا ہویا سی۔ نال ہی لکھیا ہویا سی کہ جسٹوں وی کسے اتوادی بارے، اوہناں دے کسے سبندھی بارے، کسے دوست متر بارے جاں کسے وی شکی بندے بارے کوئی وی جانکاری ملے تاں اوہ ٹرنٹ ایس نمبر تے اطلاع دیوے۔ ایہہ سبھ کجھ پڑدیاں پے دا کھڑ مستی دماغ اک دم حرکت وچ آگیا۔ اوہ بوج کے جے اٹھیا اتے ہولی ہولی ٹردا گیٹ روم وچ آ بیٹھیا۔ اعلان دوالا ویکھ کے اوہنے پبلک ورتوں لئی رکھے فون دے سرہانے بہندیاں فون چکیا تے ایف بی آئی دے دفتر نوں گھما دتا۔

اُدھر لپیچہ بی آئی دے انفرمیشن روم و بچ ہچھڑا دہڑی مچی ہوئی سی۔ بہت ساری انفرمیشن آرہی سی۔ پر ادھکاریاں نوں ایہہ پتہ نہیں سی لگ رہیا کہ کس انفرمیشن تے ایکشن لیا جاوے تے کس اُپر نہ۔ فیالحال اوہ ابھی من کے چل رہے سن کہ جو وی انفرمیشن آوے اوس اُپر اک واری تاں ٹرنٹ غور کیتا جاوے۔ بعد دی بعد و بچ ویکھی جاوے گی۔ ٹلک و بچ انا وڈا حادثہ ہو چکیا سی ایس لئی اوہ کوئی وی چانس نہیں سن لے سکدے۔ اسے دوران اوتھے انفرمیشن آئی کہ اک انڈین مُول دا آدمی اتے اوس دی پتی، ٹون ٹاوراں دی پوری جانکاری حاصل کرن لئی اوتھے مہینیاں بدھی کوئی ریہڑی لاؤندے رہے سن۔ اوہناں دے نام وغیرہ لکھ کے ایہہ وی دسیا گیا سی کہ اوہ ہُن کتھے ہن۔ دوسرا نال اوہناں دی اک ساتھن کڑی بارے وی پوری جانکاری دتی گئی سی جو کہ کئینز و بچ کسے پھوسٹر ہوم و بچ کم کردی سی۔ ایہہ انفرمیشن ملدیاں ہی لپیچہ بی آئی دیاں دوٹیاں ٹرنٹ حرکت و بچ آ گایاں۔

رمی نے کم توں آ کے روپی اتے بوبی نوں کافی دیر سمجھایا تاں اوہ ہسپتال جان لئی من گئے۔ اوہ اوہناں نوں کار و بچ بٹھاؤندی ہسپتال نوں چل پئی۔ اگانہہ پما ٹہل قدمی کردا ہسپتال دے گیٹ ول آ گیا سی۔ اُدھر شکھ چین گیٹ اُپر نجر اں ٹکائی، دوسری منزل دے وراں ڈے و بچ کھڑا سی۔ اندر آؤندی ہر کار ول اوہ دھیان نال ویکھدا۔ اوہنوں رمی دی اڈیک سی۔ سوا کونج و بچ رمی دی گڈی اندر آئی۔ اوہنے گڈی اک پاسے پارک کر دتی تے اندر نوں ٹر پئی۔ دونوں بچے اُسدیاں اول گلاں پھڑی اوہدے بچے کھبے چل رہے سن۔ اُپر وراں ڈے و بچ

کھڑے شکھ چین نے رمی نوں ویکھ لیا سی تے اوہ اوہدے اُپر آؤن دی اڈیک کر رہیاسی۔ اُدوں ہی دونوں پاسیاں توں لیچھ بی آئی دے اچھسراں نے رمی نوں گھیر لیا۔

"میم، یو آر انڈر اریسٹ۔ یو ہیو اے رائیٹ ٹو سٹے کوآئیٹ۔ ادروائیز ہنیتھنگ سیڈ وائی یو ول وی جو سڈ اگینسٹ یو ان دا کورٹ۔" انا کہندیاں اوہناں نے رمی نوں اریسٹ کر کے گڈی وچ بٹھایا تے تڑدے بنے۔ پچیاں نے چیک چھاڑا پایا۔ پر اوہتھے اوہناں دی کسے نے نہ سنی۔ پمے نے اگانہہ ہو کے پچیاں نوں بگل و بچ لے لیا۔ اُپر کھڑا شکھ چین وی حیران پریشان بہٹھاں ول رمی نوں اریسٹ ہوندیاں ویکھ رہیاسی۔ جدوں نوں اوہنوں کجھ سمجھ وچ آیا تے اوہ بہٹھاں نوں جان لئی تَرُن لگیا تاں اُدوں نوں اوہنوں وی لیچھ بی آئی والیاں نے گھیر لیا، اتے رمی واگوں ہی اریسٹ کر کے گڈی وچ بٹھاؤندیاں اوہنوں آپنے نال لے تڑے۔

اک پاسے کھڑی ڈاکٹر جسلین وی سارا کجھ ویکھ رہی سی۔ اوہنے پہلاں رمی نوں اتے فیر شکھ چین نوں اریسٹ ہوندیاں ویکھیا۔

’ہیں! کرمینل تاں اوہ مریض سی۔ پر اریسٹ ایہہ ہو گئے؟ دمن ہی من سوچدی ڈاکٹر جسلین پمے دے کمرے ول نوں بھیجی۔ اگانہہ بیڈ خالی پیاسی تے کمرہ بھاں بھاں کر رہیاسی۔ اگلے کمرے وچ جسی زخماں دی تاب نہ جھلدی ہوئی، آخر سُو آس تیاگ گئی سی۔

اُدھر نارتھ ٹاور دے ساہمنے والے فائر ڈپارٹمنٹ آف نیویارک دے سٹیشن نمبر ٹین وچ اک پاسے اوہناں فائر فائیٹراں دے ناواں دی لسٹ تنگی ہوئی سی جو

کہ ایس ٹریڈی ویلے لوکاں دی جان بچاؤندے ہوئے شہید ہو چکے سن۔ ہُنے ہُنے
 اوس لسٹ وچ اک نام ہور شامل کیتا گیا سی۔ ایہہ نام سی 'یشپال شرما' دا۔
 ساری رات سفر کر کے گرلابھ عرف پرمویر عرف پما سویرے جے پیس
 برج والی کسٹم چیک پوسٹ تے پہنچ گیا۔ دونوں بچے پچھلی سیٹ تے تے پئے سن۔
 کسٹم آفیسر اوہناں دے پاسپورٹ ویکھدا بولیا۔
 "کننگ فرام نیویارک؟"

"ہیں سر۔"

"بن یو آلائٹ؟"

"نو سر۔ آئی ہیو لوسٹ مائی سسٹر، نیفیو اینڈ بردر، ان دا ٹون ٹاورز۔"

"او! سوری ٹو ہیئر دس۔" ہمدردی پرگٹاؤندیاں کسٹم آفیسر نے ایہ ٹری دیاں
 سٹمپاں لا کے پاسپورٹ اوہنوں واپس پھڑا دتے۔ اوہنے لمبی ٹرن مار کے گڈی ہائی
 وے تے چڑھائی تاں سایمنے دھندا جیہا سورج نکل رہیا سی۔ ہائی وے اُپر ویکم ٹو
 کنیڈا 'داسائین دس رہیا سی۔

سماپت